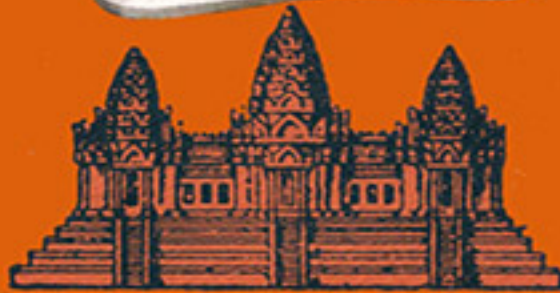

ಸೃಷ್ಟಿಶಿಲ್ಪ

೩೩

SUTTANTA PITAKA

ព្រះ
ព្រ័តបិដកច្បាប់
និង
សេចក្តីប្រធានាសារខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ទីបរិកាយ បង្ហាញបណ្ណាសក
ចក្កភាគ
២៣

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុតន្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ក្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

MAJJHIMANIKĀYA

MAJJHIMAPAṆṆĀSAKA

CATUTTHABHĀGA

23

**សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជវិបសិក ប្អូន ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈបច្ចុប្បន្និកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្រាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្តាលវ័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បី ធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារិកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសន្ទាដ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាភិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមជ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

အိတ်အိတ်

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១ ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយត្រូវទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២ ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣ ចំពោះ សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសក

ចតុត្ថភាគ

២៣

ព.ស. ២៥០៤

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស

មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ចតុត្តោ ភាកោ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

កហាបតិវត្តោ

បបមំ កន្ធាកសុត្តំ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 ចម្បាយំ វិហារតិ កត្តរាយ ទោក្ខរណិយា តីវ
 មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ។ អថខោ មេស្សោ
 ច ហត្តាហេហបុត្តោ កន្ធាកោ ច បរិព្វាជកោ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា មេស្សោ ហត្តា-
 ហេហបុត្តោ ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 កន្ធាកោ បន បរិព្វាជកោ ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កចំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
 អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ខោ កន្ធាកោ បរិព្វាជកោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ

មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចតុត្ថភាគ

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

គហបតិវគ្គ

កន្ធរកសូត្រ ទី ១

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ជិតឆ្នេរស្រះគគ្គរា ក្បែរក្រុងចម្បា ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ច្រើនរូប ។ សម័យនោះឯង បេស្សហត្តារោហបុត្រ^(១) និងកន្ធរក- បរិញ្ញាជក នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបបេស្សហត្តារោហបុត្រ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ឯកន្ធរកបរិញ្ញាជក និយាយរាក់ទាក់ ជាមួយព្រះមាន ព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់ទាក់ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ បិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះកន្ធរកបរិញ្ញាជកបិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ

១ ឈ្មោះបេស្សៈ ជាកូនទ្រម៉កជំរី ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តុណ្ហាក្ខតំ	តុណ្ហាក្ខតំ	ភិក្ខុសង្ឃំ	អនុវិលោកេត្វា		
កកវន្តំ	ឯតទរោច	អច្ឆរិយំ	កោ	កោតម	អព្វតំ
កោ	កោតម	យាវព្នំទំ	កោតា	កោតមេន	សម្មា
ភិក្ខុសង្ឃោ	បដិចាទិតោ	យេបិ	តេ	កោ	កោតម
អហោសុំ	អតីតមទ្ធានំ	អរហន្តោ	សម្មាសម្ពុទ្ធា	តេបិ	
កកវន្តោ	ឯតបរមំយេវ	សម្មា	ភិក្ខុសង្ឃំ	បដិចា-	
ទេសុំ	សេយ្យថាបិ	ឯតរហិ	កោតា	កោតមេន	
សម្មា	ភិក្ខុសង្ឃោ	បដិចាទិតោ	យេបិ	តេ	កោ
កោតម	ភវិស្សន្តិ	អនាគតមទ្ធានំ	អរហន្តោ	សម្មា-	
សម្ពុទ្ធា	តេបិ	កកវន្តោ	ឯតបរមំយេវ	សម្មា	
ភិក្ខុសង្ឃំ	បដិចាទេស្សន្តិ	សេយ្យថាបិ	ឯតរហិ		
កោតា	កោតមេន	សម្មា	ភិក្ខុសង្ឃោ	បដិចាទិតោតិ	។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក្រឡេកមៀងមើលភិក្ខុសង្ឃ ដែលគង់នៅស្ងៀមស្ងាត់ ហើយក៏ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យ
 ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចម្លែកណាស់ ព្រោះព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើន បានប្រដៅភិក្ខុសង្ឃមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ឲ្យប្រតិបត្តិដោយល្អ
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណា មាន
 ហើយក្នុងអតីតកាល តើព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំង-
 ឡាយនោះ ប្រដៅភិក្ខុសង្ឃដោយល្អ អស់កំណត់ត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ដូចជា
 ភិក្ខុសង្ឃដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រដៅដោយល្អ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
 ដែរឬ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មួយទៀត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទាំង-
 ឡាយណា នឹងមានក្នុងអនាគតកាល តើព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាន
 ព្រះភាគទាំងឡាយនោះ នឹងប្រដៅភិក្ខុសង្ឃដោយល្អ អស់កំណត់ត្រឹម
 ប៉ុណ្ណោះ ដូចជាភិក្ខុសង្ឃដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រដៅដោយល្អ
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរឬ ។

គហបតិវគ្គស្ស កន្ធកសុត្តេ សម្មាបដិបាទនំ

[២] ឯវមេតំ កន្ធក ឯវមេតំ កន្ធក យេបិ
តេ កន្ធក អហោសុំ អតីតមទ្ធានំ អហារោ ភិក្ខុ-
សម្ពុទ្ធា តេបិ ភកវន្តោ ឯតបរមំយេវ សម្មា ភិក្ខុ-
សង្ឃំ បដិចាទេសុំ សេយ្យថាបិ ឯតហិ មយា សម្មា
ភិក្ខុសង្ឃោ បដិចាទិតោ យេបិ តេ កន្ធក ភវិស្សន្តិ
អនាគតមទ្ធានំ អហារោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេបិ ភកវន្តោ
ឯតបរមំយេវ សម្មា ភិក្ខុសង្ឃំ បដិចាទេស្សន្តិ
សេយ្យថាបិ ឯតហិ មយា សម្មា ភិក្ខុសង្ឃោ
បដិចាទិតោ សន្តិ ហិ កន្ធក ភិក្ខុ ឥមស្មី
ភិក្ខុសង្ឃោ អហារោ ទីណាសវា វុសិតវន្តោ កត-
ករណីយា ឱហិតភាវា អនុប្បត្តសទត្តា បរិក្ខិណា-
កវសញ្ញោជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា សន្តិ បន
កន្ធក ភិក្ខុ ឥមស្មី ភិក្ខុសង្ឃោ សេខា
សន្តតសីលា សន្តតវុត្តិណោ និបកា និបកវុត្តិណោ

គហបតិវគ្គ កន្ទរកសូត្រ ការទ្រង់ប្រដៅដោយល្អ

[២] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់តបថា ម្ចាស់កន្ទរកៈ ដំណើរ
 រ៉ុះយ៉ាងនេះហើយ ម្ចាស់កន្ទរកៈ ដំណើរនោះយ៉ាងនេះហើយ ម្ចាស់កន្ទរកៈ
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណា មានហើយក្នុងអតីតកាល ព្រះ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ក៏បានប្រដៅភិក្ខុសង្ឃ
 ដោយល្អ អស់កំណត់ត្រឹមប៉ុណ្ណោះឯង ដូចជាភិក្ខុសង្ឃ ដែលតថាគត
 ប្រដៅដោយល្អ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ម្ចាស់កន្ទរកៈ ព្រះអរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណា នឹងមានក្នុងអនាគតកាល ព្រះអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ក៏នឹងប្រដៅភិក្ខុសង្ឃដោយល្អ អស់
 កំណត់ត្រឹមប៉ុណ្ណោះឯង ដូចជាភិក្ខុសង្ឃ ដែលតថាគតប្រដៅដោយល្អ
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ម្ចាស់កន្ទរកៈ ព្រោះក្នុងភិក្ខុសង្ឃនេះ មានពួក
 ភិក្ខុខ្លះជាអរហន្តខ័ណ្ឌស្រព បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈរួចហើយ បានធ្វើ
 សោឡសកិច្ចរួចស្រេច បានដាក់ភារៈចុះហើយ ធ្វើប្រយោជន៍របស់ខ្លួន
 ឲ្យស្រេចហើយ អស់សំយោជនៈក្នុងភពហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ
 ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ម្ចាស់កន្ទរកៈ មួយទៀត ក្នុងភិក្ខុសង្ឃនេះ
 មានពួកភិក្ខុខ្លះ ជាសេក្ខបុគ្គល រក្សាសីលជាប់ជានិច្ច ប្រព្រឹត្តនៅក្នុង
 សីលជាប់ជានិច្ច មានបញ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួន ប្រព្រឹត្តនៅក្នុងបញ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួន ពួក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តេ ចតុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា វិហារន្តិ
 កតមេសុ ចតុសុ ឥធិ កណ្ណក ភិក្ខុ កាយេ
 កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ
 វេទនានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ
 ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សន្តិ ។

[៣] ឯវំ វុត្តេ មេស្សោ ហត្ថាហេហុត្តោ ភកវន្តំ
 ឯតទហេច អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភតំ ភន្តេ យាវ សុប្បញ្ញត្តា
 ចិមេ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានា សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោក-

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភិក្ខុទាំងនោះតម្កល់ចិត្តស៊ប់ ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឯសតិប្បដ្ឋាន ៤ នោះ
 តើដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលកន្ទរកៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណានូវកាយក្នុង
 កាយដោយប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស មានសម្ប-
 ជញ្ញៈនិងសតិ កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោកគឺកាយ ពិចារ-
 ណានូវវេទនាក្នុងវេទនា ដោយប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅ
 កិលេស មានសម្បជញ្ញៈនិងស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស
 ក្នុងលោក ពិចារណានូវចិត្តក្នុងចិត្ត ដោយប្រក្រតី មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស មានសម្បជញ្ញៈនិងស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 និងទោមនស្សក្នុងលោក ពិចារណានូវធម៌ក្នុងធម៌ដោយប្រក្រតី មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស មានសម្បជញ្ញៈនិងស្មារតី កម្ចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោក ។

[៣] កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ បេស្ស-
 ហត្តារោហបុត្រ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចម្លែកណាស់ ព្រោះ
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តហើយដោយល្អនេះ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោក

គហបតីវគ្គស្ស កន្ធុរកសុត្តេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា

បរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តដ្ឋ-
 មាយ ញាយស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយា-
 យ មយម្បិ ហិ កន្តេ តិហី ឱទាតវសនា កាលេន
 កាលំ ឥមេសុ ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា
 វិហារម ឥធម៌ មយំ កន្តេ កាយេ កាយានុបស្សិនោ^(១)
 វិហារម អាតាបិទោ សម្បជានា សតិមន្តោ វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សិ-
 នោ^(២) វិហារម អាតាបិទោ សម្បជានា សតិមន្តោ
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ចិត្តានុ-
 បស្សិនោ^(៣) វិហារម អាតាបិទោ សម្បជានា សតិមន្តោ
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ធម្មេសុ ធម្មានុ-
 បស្សិនោ^(៤) វិហារម អាតាបិទោ សម្បជានា សតិ-
 មន្តោ វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ អច្ឆរិយំ កន្តេ
 អព្វតំ កន្តេ យាវព្វីទំ កន្តេ កកវា ឯវំ មនុស្សកហានេ

១ ឱ. កាយានុបស្សិ ។ ២ ឱ. វេទនានុបស្សិ ។ ៣ ឱ. ចិត្តានុបស្សិ ។ ៤ ឱ.
 ធម្មានុបស្សិ ។

គហបតិវគ្គ កន្លែកសូត្រ សតិប្បដ្ឋាន ៤

ខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីធ្វើទុក្ខនិងទោមនស្សឲ្យអស់ទៅ ដើម្បីបានអរិយមគ្គ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វានជាប្រាកដ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ឯពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ជាគ្រហស្ថស្ងៀកពាក់ស តែងមានចិត្តតាំងល្អក្នុងសតិ-
ប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ មួយដងមួយកាល បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះ
អង្គ ជាអ្នកពិចារណានូវកាយក្នុងកាយនេះ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
កម្ដៅកិលេស មានសម្បជញ្ញៈនិងស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោ-
មនស្សក្នុងលោក ពួកខ្ញុំព្រះអង្គតែងពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនា មាន
ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅកិលេស មានសម្បជញ្ញៈនិងស្មារតី កម្ចាត់បង់
នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ តែងពិចារណានូវចិត្ត
ក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅកិលេស មានសម្បជញ្ញៈនិង
ស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ តែង
ពិចារណានូវធម៌ក្នុងធម៌ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅកិលេស មាន
សម្បជញ្ញៈនិងស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចម្លែកណាស់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាកាលបើមនុស្សមានចិត្តសាំញ៉ាំយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំ មនុស្សកសដេ ឯវំ មនុស្សសាហេយ្យេ វត្តមានេ
 សត្តានំ ហិតាហិតំ ជាតាតិ កហានញ្ចតំ កន្តេ
 យទិទំ មនុស្សា ឧត្តានកញ្ចតំ កន្តេ យទិទំ
 បសវោ អហញ្ញំ កន្តេ បហោមិ ហត្ថិទម្មំ សាវតុំ
 យាវតកេន អន្តរេន ចម្បំ កតាតតំ ករិស្សតិ
 សព្វានិ តានិ សាហេយ្យានិ ក្សេយ្យានិ វង្កេយ្យានិ
 ជិម្ពេយ្យានិ ចាតុករិស្សតិ អម្ពាភម្មន កន្តេ ទា-
 សាតិ វា បេស្សាតិ វា កម្មករាតិ វា អញ្ញថា ច
 កាយេន សមុទាចរន្តិ អញ្ញថា ច វាចាយ អញ្ញថា
 ច នេសំ ចិត្តំ ហោតិ អច្ឆរិយំ កន្តេ អព្ភតំ កន្តេ
 យាវញ្ជំ កន្តេ កតវា ឯវំ មនុស្សកហានេ ឯវំ
 មនុស្សកសដេ ឯវំ មនុស្សសាហេយ្យេ វត្តមានេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាលបើមនុស្សមានចិត្តស្រកាក មិនបរិសុទ្ធយ៉ាងនេះ កាលបើមនុស្ស
មានកិច្ចកល ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគ គង់ជ្រាប
នូវសេចក្តីប្រតិបត្តិដែលជាប្រយោជន៍ និងមិនមែនជាប្រយោជន៍ របស់
សត្វទាំងឡាយបានប្រាកដ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកមនុស្សមានចិត្ត
សាំញ៉ាំ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកសត្វចិញ្ចឹម មានចិត្តឲ្យងាយយល់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំណែកខាងខ្ញុំព្រះអង្គអាចទូន្មានដំរី ដែលល្មម
ទូន្មានបាន ក្នុងខណៈដែលទូន្មានដំរីមួយរំពេចនោះ នឹងដើរទៅដើរមក
កាន់នគរចម្បាបាន (តែលុះយូរទៅ) ដំរីនឹងធ្វើកិច្ចកលគ្រប់យ៉ាង គឺក្រអើត
ក្រអោង កោងកាច រៀចវេរ គ្រលែងខ្លួនឲ្យប្រាកដឡើង បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំណែកពួកជនជាខ្ញុំកំដរក្តី អ្នកបម្រើក្តី អ្នកសុំឈ្នួល
ក្តី របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ តែងប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយផ្សេង ដោយវាចា
ផ្សេង ទាំងចិត្តរបស់វាផ្សេង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចម្លែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា
កាលបើមនុស្សមានចិត្តសាំញ៉ាំយ៉ាងនេះ កាលបើមនុស្សមានចិត្តស្រកាក
មិនបរិសុទ្ធយ៉ាងនេះ កាលបើមនុស្ស មានកិច្ចកល ប្រព្រឹត្តទៅ

គហបតិវគ្គស្ស កន្ទរកសុត្តេ ចត្តារោ បុគ្គលា

ហិតាហិតំ ជាតាតិ កហានញ្ចតំ កន្តេ យទិទំ
មនុស្សា ឧត្តានកញ្ចតំ កន្តេ យទិទំ បសរោតិ ។

[៤] ឯវមេតំ បេស្ស ឯវមេតំ បេស្ស កហានញ្ចតំ
បេស្ស យទិទំ មនុស្សា ឧត្តានកញ្ចតំ បេស្ស យទិ-
ទំ បសរោ ចត្តារោមេ បេស្ស បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-
មាតា លោកស្មី កតមេ ចត្តារោ ឥធិ បេស្ស
ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ហោតិ អត្តបរិភាបនា-
នុយោកមនុយុត្តោ ឥធិ បន បេស្ស ឯកច្ចោ បុគ្គលោ
បន្តោ ហោតិ បរិភាបនានុយោកមនុយុត្តោ ឥធិ
បេស្ស ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ច ហោតិ អត្ត-
បរិភាបនានុយោកមនុយុត្តោ បន្តោ ច បរិភាបនា-
នុយោកមនុយុត្តោ ឥធិ បន បេស្ស ឯកច្ចោ បុគ្គលោ

គហបតិវគ្គ កន្ធរកសូត្រ បុគ្គល ៤ ពួក

យ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគ គង់ជ្រាបនូវសេចក្តីប្រតិបត្តិ ជាប្រយោជន៍
និងមិនជាប្រយោជន៍ (របស់សត្វទាំងនោះ) ជាប្រាកដ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពួកមនុស្សមានចិត្តសាំញ៉ាំ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកសត្វ
ចិញ្ចឹម មានចិត្តងាយយល់ ។

[៤] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់បេស្សៈ ដំណើរនុ៎ះ
យ៉ាងនេះហើយ ម្ចាស់បេស្សៈ ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងនេះហើយ ម្ចាស់បេស្សៈ
ពួកមនុស្សមានចិត្តសាំញ៉ាំ ម្ចាស់បេស្សៈ ពួកសត្វចិញ្ចឹមមានចិត្តឲ្យងាយ
យល់ ម្ចាស់បេស្សៈ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ តែងមានក្នុងលោក បុគ្គល ៤
ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ម្ចាស់បេស្សៈ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលពួកខ្លះ ជាអ្នក
ដុតកម្តៅខ្លួនឯង ប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្តៅខ្លួនឯង ១ ម្ចាស់
បេស្សៈ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលពួកខ្លះ ជាអ្នកដុតកម្តៅអ្នកដទៃ ប្រកប
សេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្តៅអ្នកដទៃ ១ ម្ចាស់បេស្សៈ ក្នុងលោកនេះ
បុគ្គលពួកខ្លះ ជាអ្នកដុតកម្តៅខ្លួនឯង ប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុត
កម្តៅខ្លួនឯងផង ជាអ្នកដុតកម្តៅអ្នកដទៃ ប្រកបសេចក្តីព្យាយាម
ដើម្បីដុតកម្តៅអ្នកដទៃផង ១ ម្ចាស់បេស្សៈ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលពួកខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នេវត្តន្តោ ហោតិ ឆាត្តបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ
 ន បរន្តោ ន បរបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ សោ
 អនត្តន្តោ អបរន្តោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិច្ឆាតោ ទិព្វតោ
 សីតីភូតោ សុខប្បទិសំវេទី ព្រហ្មភូតេន អត្តនា
 វិហារតិ ឥមេសំ បេស្ស ចតុដ្ឋំ បុគ្គលានំ កតមោ តេ
 បុគ្គលោ ចិត្តំ អារាជេតីតិ ។

[៥] យាយំ ភន្តេ បុគ្គលោ អត្តន្តោ អត្តបរិតា-
 បនានុយោកមនុយុត្តោ អយំ មេ បុគ្គលោ ចិត្តំ
 នារាជេតិ យោចាយំ ភន្តេ បុគ្គលោ បរន្តោ បរបរិតា-
 បនានុយោកមនុយុត្តោ អយម្បិ មេ បុគ្គលោ ចិត្តំ
 នារាជេតិ យោចាយំ ភន្តេ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ច
 អត្តបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ បរន្តោ ច បរបរិ-
 តាបនានុយោកមនុយុត្តោ អយម្បិ មេ បុគ្គលោ ចិត្តំ
 នារាជេតិ យោ ច ខោ អយំ ភន្តេ បុគ្គលោ នេវ-
 ត្តន្តោ ឆាត្តបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ ន បរន្តោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាអ្នកមិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង មិនប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅ
 ខ្លួនឯង ជាអ្នកមិនដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ មិនប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បី
 ដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ បុគ្គលជាអ្នកមិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ទាំងមិនដុតកម្ដៅ
 អ្នកដទៃនោះ ជាអ្នកអស់សេចក្ដីស្រែកឃ្លាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជាអ្នក
 រលត់ទុក្ខ មានសេចក្ដីត្រជាក់ ទទួលនូវសេចក្ដីសុខ រមែងមានខ្លួន
 ដ៏ប្រសើរ ១ ម្ចាស់បេស្សៈ បណ្ណាបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ តើបុគ្គលពួក
 ណា ធ្វើចិត្តអ្នកឲ្យត្រេកអរបាន ។

[៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណា ដែលដុតកម្ដៅខ្លួនឯង
 ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯង បុគ្គលនេះ មិនធ្វើចិត្តខ្ញុំ
 ព្រះអង្គឲ្យត្រេកអរទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណា ដែលដុតកម្ដៅ
 អ្នកដទៃ ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ បុគ្គលនេះ ក៏ធ្វើ
 ចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឲ្យត្រេកអរមិនបានដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គល
 ណា ដែលដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួន
 ឯងផង ជាអ្នកដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅ
 អ្នកដទៃផង បុគ្គលនេះ ក៏ធ្វើចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឲ្យត្រេកអរមិនបានដែរ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះតែបុគ្គលណា មិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង មិនប្រកប
 សេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ជាអ្នកមិនដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ

គហបតីវគ្គស្ស កន្ទរកសុត្ត ចត្តារោ បុគ្គលា

ន បរិបតិបនាណុយោកមនុយុត្តោ សោ អនត្តន្តោ
 អបរន្តោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ និច្ឆាតោ និពុតោ សីតីភូតោ
 សុខប្បដិសំវេទី ព្រហ្មភូតេន អត្តនា វិហារតិ អយំ មេ
 បុគ្គលោ ចិត្តំ អារាជេតីតិ ។ កស្មា បន តេ បេស្ស
 ឥមេ តយោ បុគ្គលោ ចិត្តំ ជារាជេតីតិ ។

[៦] យាយំ កន្តេ បុគ្គលោ អត្តន្តោ អត្តបរិ-
 តាបនាណុយោកមនុយុត្តោ សោ អត្តានំ សុខកាមំ
 ទុក្ខប្បដិក្ខុលំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ ឥមិណា មេ
 អយំ បុគ្គលោ ចិត្តំ ជារាជេតិ យោទាយំ កន្តេ
 បុគ្គលោ បរន្តោ បរិបតិបនាណុយោកមនុយុត្តោ
 សោ បរិ សុខកាមំ ទុក្ខប្បដិក្ខុលំ អាតាបេតិ
 បរិតាបេតិ ឥមិណា មេ អយំ បុគ្គលោ ចិត្តំ
 ជារាជេតិ យោទាយំ កន្តេ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ច

គហបតិវគ្គ កន្ទរកសូត្រ បុគ្គល ៤ ពួក

មិនប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ បុគ្គលជាអ្នកមិន
 ដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ទាំងមិនដុតកម្ដៅអ្នកដទៃនោះ ជាអ្នកអស់សេចក្តីស្រែក
 ឃ្លាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជាអ្នករលត់ទុក្ខ មានសេចក្តីត្រជាក់ ទទួល
 សេចក្តីសុខ ជាអ្នកមានខ្លួនប្រសើរ បុគ្គលនេះ ទើបធ្វើចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះ
 អង្គឲ្យត្រេកអរបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់
 បេស្សៈ ចុះបុគ្គល ៣ ពួកនេះ ធ្វើចិត្តរបស់អ្នក ឲ្យត្រេកអរមិនបាន
 តើដោយហេតុអ្វី ។

[៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណា ដែលដុតកម្ដៅខ្លួនឯង
 ប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯង បុគ្គលនោះឈ្មោះថាធ្វើ
 ខ្លួនឯងដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ស្អប់ខ្ពើមសេចក្តីទុក្ខ ឲ្យក្តៅរោលរាលអន្ទះ-
 អន្ទែង ដោយហេតុនេះឯង បានជាបុគ្គលនេះ ធ្វើចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យ
 ត្រេកអរមិនបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណា ដែលដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ
 ប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាធ្វើ
 អ្នកដទៃដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ស្អប់ខ្ពើមសេចក្តីទុក្ខឲ្យក្តៅរោលរាលអន្ទះ-
 អន្ទែង ដោយហេតុនេះឯង បានជាបុគ្គលនេះ ធ្វើចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យ
 ត្រេកអរមិនបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណា ដែលដុតកម្ដៅខ្លួនឯង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អត្តបរិតាបនាណុយោកមនុយុត្តោ បរន្តទោ ច បរ-
បរិតាបនាណុយោកមនុយុត្តោ សោ អត្តានព្វា បរព្វា
សុខកាមំ ទុក្ខប្បដិក្ខុលំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ
ឥមិណ មេ អយំ បុគ្គលោ ចិត្តំ ណារាជេតិ យោ
ច ខោ អយំ បុគ្គលោ នេវត្តន្តទោ នាត្តបរិ-
តាបនាណុយោកមនុយុត្តោ ន បរន្តទោ ន បរបរិតា-
បនាណុយោកមនុយុត្តោ សោ អនត្តន្តទោ អបរន្តទោ
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិច្ឆាតោ ទិព្វតោ សីតីភូតោ សុខប្ប-
ទិសំវេទី ព្រហ្មភូតេន អត្តនា វិហារតិ ឥមិណ មេ
អយំ បុគ្គលោ ចិត្តំ អារាជេតិ ហន្ត ចនាទិ
មយំ កន្តេ កច្ឆាម ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណី-
យាតិ ។ យស្សនាទិ ត្វំ បេស្ស កាលំ មញ្ញសី-
តិ ។ អថខោ បេស្សោ ហត្តារោហបុត្តោ ភកវតោ
ភាសិតំ អភិទទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា
ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្តិណំ កត្វា បញ្ញាមិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯងផង ជាអ្នកដុតកម្ដៅអ្នក
 ដទៃ ប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃផង បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាធ្វើខ្លួនឯងនិងអ្នកដទៃ ដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ស្អប់ខ្ពើមសេចក្តី
 ទុក្ខឲ្យក្ដៅរាលរាលអន្ទះអន្ទែង ដោយហេតុនេះឯង បានជាបុគ្គលនេះធ្វើ
 ចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យត្រេកអរមិនបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះតែបុគ្គល
 ណា មិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង មិនប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅ
 ខ្លួនឯង ជាអ្នកមិនដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ មិនប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បី
 ដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ បុគ្គលជាអ្នកមិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង មិនដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ
 នោះ ជាអ្នកអស់សេចក្តីស្រេកឃ្លានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាអ្នករលត់ទុក្ខ មាន
 សេចក្តីត្រជាក់ ទទួលសេចក្តីសុខ ជាអ្នកមានខ្លួនប្រសើរ បុគ្គលនេះ
 ទើបធ្វើចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឲ្យជ្រះថ្លា ឲ្យត្រេកអរបាន ដោយហេតុនេះឯង
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ឥឡូវនេះខ្ញុំព្រះអង្គនឹងលាទៅ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានកិច្ចច្រើន មានអំពើដែលត្រូវធ្វើច្រើន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់
 ថា ម្ចាស់បេស្សៈ អ្នកចូរដឹងកាលនៃដំណើរទៅរបស់អ្នក ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះចុះ ។ លំដាប់នោះ បេស្សហត្ថារោហបុត្រ ត្រេកអររីករាយ
 នឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ក្រោកចាកអាសនៈ រួចថ្វាយបង្គំលា
 ព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ក៏ដើរចេញទៅ ។

គហបតិវគ្គស្ស កន្ធុរកសុត្តេ បេស្សហត្ថាពោហបុត្តប្បសំសា

[៧] អថខោ ភក្កវា អចិរយ្យក្កន្តេ បេស្សេ
 ហត្ថាពោហបុត្តេ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ បណ្ឌិតោ ភិក្ខុវេ
 បេស្សេ ហត្ថាពោហបុត្តោ មហាបញ្ញោ ភិក្ខុវេ បេស្សេ
 ហត្ថាពោហបុត្តោ សចេ ភិក្ខុវេ បេស្សេ ហត្ថាពោ-
 ហបុត្តោ មុហុត្តំ ទិសីទេយ្យ យាវស្សាហំ ឥមេ
 ចត្តាពោ បុគ្គលេ វិត្តាវេន វិភជិស្សាមិ មហាតា
 អត្តេន សំយុត្តោ អភវិស្ស អមិច ភិក្ខុវេ ឯត្តាវ-
 តាមិ បេស្សេ ហត្ថាពោហបុត្តោ មហាតា អត្តេន
 សំយុត្តោតិ ។ ឯតស្ស ភក្កវា កាលោ ឯតស្ស
 សុកត កាលោ យំ ភក្កវា ឥមេ ចត្តាពោ បុគ្គលេ
 វិត្តាវេន វិភជេយ្យ វិត្តាវេន ភក្កវតោ សុត្វា ភិក្ខុ
 ធាវេស្សន្តីតិ ។ តេនហិ ភិក្ខុវេ សុណាម សាធុកំ
 មនសិកោច កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ
 តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ បច្ចុស្សេសុំ ។

គហបតិវគ្គ កន្លរកសូត្រ ការទ្រង់សរសើរបេស្សហត្តារោហបុត្រ

[៧] កាលដែលបេស្សហត្តារោហបុត្រ ចេញទៅមិនទាន់បានយូរ ប៉ុន្មាន ខាងក្រោយនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទៅនឹងពួកភិក្ខុ ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បេស្សហត្តារោហបុត្រ ជាបណ្ឌិត ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ បេស្សហត្តារោហបុត្រ ជាអ្នកមានបញ្ញាច្រើន ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ ប្រសិនបើបេស្សហត្តារោហបុត្រ អង្គុយនៅមួយស្របក់ទៀត ទម្រាំតថាគតនឹងចែកនូវបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះដោយពិស្តារសិន គាត់មុខជា នឹងបានសម្រេចប្រយោជន៍ច្រើន (ដល់សោតាបត្តិផល) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តែបើទុកជាដូច្នោះ បេស្សហត្តារោហបុត្រ ក៏គង់តែបានប្រកប ដោយប្រយោជន៍^១ច្រើន ត្រឹមហេតុប៉ុណ្ណោះដែរ ។ ពួកភិក្ខុក្រាប បង្គំទូលថា ព្រះមានព្រះភាគ គប្បីចែកបុគ្គល ៤ ពួកនេះ ដោយ សេចក្តីពិស្តារ ដោយភាសិតណា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ នេះជាកាលគួរ ដល់ភាសិតនុ៎ះ បពិត្រព្រះសុគត នេះជាកាលគួរដល់ភាសិតនុ៎ះ ពួកភិក្ខុ បើបានស្តាប់ភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយពិស្តារហើយ នឹងចង ចាំបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រុងស្តាប់ចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យល្អចុះ តថាគតនឹងសំដែងឥឡូវនេះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ករុណា ព្រះអង្គ ។

១ គឺបានសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងភិក្ខុសង្ឃផង កើតសេចក្តីយល់ជាថ្មីទៀតក្នុងការចម្រើនសតិ- ប្បដ្ឋានផង ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៨] ភក្ខវា ឯតទរោច កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ អត្តន្តោ អត្តបរិភាបនាណុយោកមនុយុត្តោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អចេលកោ ហោតិ
 មុត្តាចារោ ហត្តារលេខនោ^(១) ន ឯហិកទ្ធន្តិកោ ន
 តិដ្ឋកទ្ធន្តិកោ នាភិហតំ ន ឧទិស្ស កតំ ន និមន្តនំ
 សាទិយតិ សោ ន កុម្មិមុខា បដិក្កណ្ណាតិ ន កធឿណ្ណ-
 បិមុខា បដិក្កណ្ណាតិ ន ឯលកមន្តរំ ន ទណ្ណាមន្តរំ
 ន មូសលមន្តរំ ន ទិដ្ឋំ កុញ្ញមាណំ ន កត្តិនិយា ន
 ចាយមាណាយ ន បុរិសន្តរកតាយ ន សង្កត្តិសុ ន
 យត្ថ សា ឧបដ្ឋិតោ ហោតិ ន យត្ថ មត្តិកា សណ្ណា-
 សណ្ណាចារិដិ ន មច្ចំ ន មំសំ ន សុរំ ន មេរយំ ន
 មុសោទកំ បិរតិ ។ សោ ឯកាការិកោ វា ហោតិ

១ ឱ. ម. ហត្តាបលេខនោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៨] ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះបុគ្គលដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯង
 តើដូចម្ដេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលពួកខ្លះ ជាអ្នក
 មានកាយអាក្រាត លះបង់មារយាទល្អ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តហត្ថាវលេខនៈ
 ជាអ្នកមិនទទួលភត្តិដែលគេនិមន្តថា សូមលោកដ៏ចម្រើនចូរមក ជាអ្នក
 មិនទទួលភត្តិដែលគេនិមន្តថា សូមលោកដ៏ចម្រើនរង់ចាំសិន មិនត្រេក
 អរនឹងភិក្ខុដែលគេនាំមកចាំមុន មិនត្រេកអរនឹងភិក្ខុដែលគេធ្វើចំពោះ
 ខ្លួន មិនត្រេកអរនឹងការនិមន្ត បុគ្គលនោះ មិនទទួលភិក្ខុអំពីមាត់ទ្រាំង
 មិនទទួលភិក្ខុអំពីមាត់កូនល្អី មិនទទួលភិក្ខុក្នុងចន្លោះធរណីទ្វារ មិន
 ទទួលភិក្ខុក្នុងចន្លោះកំណាត់ឈើ មិនទទួលភិក្ខុក្នុងចន្លោះអង្រែ មិន
 ទទួលភិក្ខុរបស់ជនពីរនាក់ ដែលកំពុងបរិភោគ មិនទទួលភិក្ខុរបស់ស្រ្តី
 មានគភ៌ មិនទទួលភិក្ខុរបស់ស្រី ដែលកំពុងបំបៅកូន មិនទទួលភិក្ខុ
 របស់ស្រី ដែលកំពុងនៅក្នុងចន្លោះបុរស មិនទទួលភិក្ខុដែលគេអង្គាស
 គ្នាធ្វើ មិនទទួលភិក្ខុក្នុងទីដែលមានសុនខនៅចាំ មិនទទួលភិក្ខុដែល
 រុយរោម មិនបរិភោគត្រី មិនបរិភោគសាច់ មិនផឹកសុរា មិនផឹក
 មេរ័យ មិនផឹកទឹកថ្នាំត្រាំ ។ បុគ្គលនោះទទួលភិក្ខុចំពោះតែក្នុងផ្ទះមួយ

គហបតិវគ្គស្ស កន្លូវកសុត្តេ បឋមបុគ្គលវិភជនំ

ឯកាលោមិកោ ទ្វាតារិកោ វា ហោតិ ទ្វាលោមិកោ
 ។ មេ ។ សត្តាតារិកោ វា ហោតិ សត្តាលោមិកោ
 ឯកិស្សាមិ ទត្តិយា យាមេតិ ទ្វីហិមិ ទត្តិហិ យាមេតិ
 ។ មេ ។ សត្តហិមិ ទត្តិហិ យាមេតិ ឯកាហិកម្មិ^(១)
 អាហារំ អាហារេតិ ទ្វីហិកម្មិ អាហារំ អាហារេតិ ។ មេ ។
 សត្តាហិកម្មិ អាហារំ អាហារេតិ ឥតិ ឯវរូបម្មិ^(២)
 អទ្ធមាសិកំ^(៣) បរិយាយ កត្ត កោ ជ នុ យោ ក ម នុ យុ ត្តោ
 វិហារតិ ។ សោ សាកកក្ខោ វា ហោតិ សាមាកកក្ខោ
 វា ហោតិ ដីវារកក្ខោ វា ហោតិ ទទ្ធុលកក្ខោ វា
 ហោតិ ហាជកក្ខោ វា ហោតិ កិណាកក្ខោ វា ហោតិ
 អាចាមកក្ខោ វា ហោតិ មិញ្ញាកកក្ខោ វា ហោតិ
 តិណាកក្ខោ វា ហោតិ កោមយកក្ខោ វា ហោតិ
 វនមូលដលាហារោ វា យាមេតិ បវត្តដលកោដិ ។ សោ
 សាលានិមិ ជាវេតិ មសាលានិមិ ជាវេតិ ឆវនុស្សា-
 និមិ ជាវេតិ បំសុក្ខុលានិមិ ជាវេតិ តិវីជានិមិ ជាវេតិ

១ ម. ឯកាហិកំបិ ។ ២ ឱ. ឯវរូបំ ។ ម. ឯវរូបំបិ ។ ៣ ឱ. អទ្ធមាសិកម្មិ ។
 ម. អទ្ធមាសិកំ ។

គហបតិវគ្គ កន្ទរកសូត្រ ការទ្រង់ចែកបុគ្គលទី ១

ឬទទួលបានតែមួយពំនូត ទទួលភិក្ខុចំពោះតែក្នុងផ្ទះពីរ ឬទទួលបាន
 តែពីរពំនូត ។ បេ ។ ទទួលភិក្ខុចំពោះតែក្នុងផ្ទះ ៧ ឬទទួលបានតែ
 ៧ ពំនូត ចិញ្ចឹមអត្តភាពដោយភិក្ខុក្នុងភាជន៍តូចមួយក៏មាន ចិញ្ចឹម
 អត្តភាពដោយភិក្ខុក្នុងភាជន៍ពីរក៏មាន ។ បេ ។ ចិញ្ចឹមអត្តភាពដោយ
 ភិក្ខុក្នុងភាជន៍ ៧ ក៏មាន បរិភោគអាហាររំលង ១ ថ្ងៃក៏មាន បរិភោគ
 អាហាររំលងពីរថ្ងៃក៏មាន ។ បេ ។ បរិភោគអាហាររំលង ៧ ថ្ងៃក៏មាន
 ប្រកបរឿយ ។ នូវព្យាយាមក្នុងកិរិយាបរិភោគនូវភត្ត ដោយការផ្លាស់ប្តូរគ្នា
 កន្លះខែដូច្នោះឯង ។ បុគ្គលនោះបរិភោគបន្ថែមស្រស់ក៏មាន បរិភោគស្អុយ
 ក៏មាន បរិភោគគ្រាប់ស្មៅគៃលលកក៏មាន បរិភោគចំនៀវស្បែកក៏មាន
 បរិភោគសារាយក៏មាន បរិភោគកុណ្ណាក៏មាន បរិភោគបាយក្តាំងក៏មាន
 បរិភោគម្សៅក៏មាន បរិភោគស្មៅក៏មាន បរិភោគអាចម៍គោក៏មាន
 បរិភោគមើមនិងផ្លែក្នុងព្រៃក៏មាន បរិភោគផ្លែដែលជ្រុះចុះឯងក៏មាន ។
 បុគ្គលនោះប្រើប្រាស់សំពត់ ដែលត្បាញដោយសំបកផ្នែកក៏មាន ប្រើ
 ប្រាស់សំពត់ដែលត្បាញលាយគ្នាក៏មាន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលគេរុំសព
 ក៏មាន ប្រើប្រាស់សំពត់បង្ហូរក្បាលក៏មាន ប្រើប្រាស់សំពត់សម្បកឈើ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អធិនាធិបិ ជាវេតិ អធិនកិច្ចបម្បិ ជាវេតិ កុសចីរម្បិ
 ជាវេតិ វាកចីរម្បិ ជាវេតិ ផលកចីរម្បិ ជាវេតិ
 កេសកម្ពលម្បិ ជាវេតិ វាលកម្ពលម្បិ ជាវេតិ
 ឧទ្ធកបកម្បិ ជាវេតិ កេសមស្សុលោចកោបិ ហោតិ
 កេសមស្សុលោចនាណយោកមនុយុត្តោ ឧត្តត្ថកោបិ
 ហោតិ អាសនប្បដិក្ខិត្តោ ឧក្កដិកោបិ ហោតិ
 ឧក្កដិកប្បនាណមនុយុត្តោ កណ្តាកាបស្សយិកោបិ
 ហោតិ កណ្តាកាបស្សយេ សេយ្យំ កប្បេតិ
 សាយតតិយកម្បិ ឧទកោរោហនាណុយោកមនុយុត្តោ
 វិហារតិ ឥតិ ឯវរូបំ អនេកវិហិតំ កាយស្ស
 អាតាបនបរិតាបនាណុយោកមនុយុត្តោ វិហារតិ អយំ
 រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តន្តោ អត្តបរិតាបនា-
 នុយោកមនុយុត្តោ ។

[៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរន្តោ
 បរបរិតាបនាណុយោកមនុយុត្តោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ
 បុគ្គលោ ឱរត្តិកោ^(១) ហោតិ សុករិកោ សាកុ-
 ណិកោ^(២) មាតរិកោ លុទ្ធា មច្ឆយាតកោ ចោរោ

១ ម. ឱរម្ពិកោ ។ ២ ម. សាកុន្តិកោ ។ សាកុណិកោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក៏មាន ប្រើប្រាស់ស្បែកខ្លា ក៏មាន ប្រើប្រាស់ស្បែកខ្លាទាំងក្រចក
 ក៏មាន ប្រើប្រាស់ស្បូវក្រងក៏មាន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលត្បាញ ដោយ
 សំបកក្រចៅក៏មាន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលត្បាញ ដោយសំបកផ្ទៃឈើ
 ក៏មាន ប្រើប្រាស់សំពត់កម្ពុលដែលត្បាញដោយសក់ក៏មាន ប្រើប្រាស់
 សំពត់កម្ពុលត្បាញដោយរោមសត្វក៏មាន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលត្បាញ
 ដោយស្លាបមៀមក៏មាន ជាអ្នកទុកសក់និងពុកមាត់ ពុកចង្កា ប្រកប
 ព្យាយាមក្នុងការទុកសក់ និងពុកមាត់ ពុកចង្កាក៏មាន ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
 ឈរ ហាមនូវការអង្គុយក៏មាន ជាអ្នកអង្គុយច្រហោង ប្រកបព្យាយាម
 អង្គុយច្រហោងក៏មាន ជាអ្នកដេកលើបន្ទា សម្រេចនូវការដេកលើបន្ទា
 ក៏មាន ប្រកបព្យាយាមក្នុងការចុះត្រាំទឹក ក្នុង ១ ថ្ងៃ ៣ ជងក៏មាន ខ្វល់-
 ខ្វាយព្យាយាម ដើម្បីធ្វើឲ្យក្តៅរោលរាលច្រើនប្រការ មានសភាព
 យ៉ាងនេះដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះតថាគតហៅថា អ្នក
 ដុតកម្តៅខ្លួនឯង ប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្តៅខ្លួនឯង ។

[៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលដែលដុតកម្តៅអ្នកដទៃ ប្រកប
 សេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្តៅអ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលពួកខ្លះ ជាអ្នកសម្លាប់ចៀម សម្លាប់
 ជ្រូក សម្លាប់សត្វស្លាប សម្លាប់ម្រឹគ ជាអ្នកនេសាទត្រី ជាចោរ

គហបតីវគ្គស្ស កន្ទរកសុវត្ត តតិយបុគ្គលវិភជនំ

ចោរឃាតកោ ពន្ធនាគារិកោ យេ វា បនញ្ញេបិ កេចិ
ក្បួរកម្មដ្ឋា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរន្តទោ បរ-
បរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ ។

[១០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តន្តទោ ច
អត្តបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ បរន្តទោ ច បរបរិតា-
បនានុយោកមនុយុត្តោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ
បុគ្គលោ រាជា វា ហោតិ ខត្តិយោ មុដ្ឋាវសិត្តោ
ព្រាហ្មណោ វា មហាសាលោ សោ បុត្តិមេន នករស្ស
នវំ សន្តាការំ កាវាបេត្វា កេសមស្សំ ឌីតាវេត្វា ខរា-
ឌីនំ^(១) និវាសេត្វា សប្បិទេលេន កាយំ អព្ពញ្ជិត្វា មិត-
វិសាលោន បិដ្ឋិ កណ្តាវមាណោ នវំ^(២) សន្តាការំ បរិសតិ
សទ្ធិ មហេសិយា ព្រាហ្មណោន ច បុរោហិតេន សោ

១ ខុរាជិនន្តិបិ បាហោ ។ ២ ឱ. ម. នវន្តិ ន ទិស្សតិ ។

គហបតីវគ្គ កន្លរកសូត្រ ការទ្រង់ចែកបុគ្គល ទី ៣

ជាអ្នកពិឃាតចោរ ជាអ្នកគ្រប់គ្រងគុក ពុំនោះសោត ពួកជនណា
 មួយក្រៅពីនេះ ជាអ្នកមានអំពើអាក្រក់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 នេះ តថាគតហៅថា អ្នកដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម
 ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ ។

[១០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល ដែលដុតកម្ដៅខ្លួនឯង
 ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯងផង ជាអ្នកដុតកម្ដៅបុគ្គល
 ដទៃ ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃផង តើដូចម្ដេច ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលពួកខ្លះ ជាស្ដេច ជាក្សត្រ
 ដែលបានមុន្នាភិសេកក្ដី ជាព្រាហ្មណ៍មហាសាលក្ដី ស្ដេចនោះឲ្យគេ
 សង់សន្តាគារសាលាថ្មី ១ ក្នុងទិសខាងកើតនៃព្រះនគរ ហើយកោរសក់
 និងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកពាក់ស្បែកខ្លាទាំងក្រចក លាបកាយដោយ
 ទឹកដោះថ្នាំនិងប្រេង ហើយអេះខ្នងដោយស្នែងម្រឹគ ចូលទៅកាន់សន្តា-
 គារសាលាជាមួយនឹងមហេសីផង ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតផង ស្ដេចនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តត្ថ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា ហារិតុបសិត្តាយ^(១)
 សេយ្យំ កេហ្មតិ សោ^(២) ឯកិស្សា ការិយា
 សរូបវច្ឆាយ យំ ឯកស្មី ថនេ ទីរំ ហោតិ តេន
 រាជា យាមេតិ យំ ទុតិយស្មី ថនេ ទីរំ ហោតិ តេន
 មហោសី យាមេតិ យំ តតិយស្មី ថនេ ទីរំ ហោតិ
 តេន ព្រាហ្មណោ បុរោហិតោ យាមេតិ យំ ចតុត្ថស្មី
 ថនេ ទីរំ ហោតិ តេន អត្ថិ ជុហតិ^(៣) អវសេសេន
 វច្ឆកោ យាមេតិ សោ ឯវមាហា ឯត្តកា ឧសកា
 ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយ ឯត្តកា វច្ឆតរា ហញ្ញនុ យញ្ញ-
 ត្តាយ ឯត្តិកា វច្ឆតរិយោ ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយ ឯត្តកា
 អជា ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយ ឯត្តកា ឧវញ្ញ ហញ្ញនុ
 យញ្ញត្តាយ ឯត្តកា អស្សា ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយ^(៤)
 ឯត្តកា រុក្ខា ធិដ្ឋនុ យុបត្តាយ ឯត្តកា ទព្វា
 លុយនុ បរិសន្តាយាតិ^(៥) យេបិស្ស តេ ហោន្តិ
 ទាសាតិ វា មេស្សាតិ វា កម្មករាតិ វា

១ ឱ. ហារិតុបត្តាយ ។ ២ ឱ. ម. សោតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ជុហន្តិ ។
 ៤ ឱ. ឯត្តកា អស្សា ហញ្ញនុ យញ្ញត្តាយាតិ ន ទិស្សតិ ។ ៥ ឱ. ពរិហិសត្តាយាតិ ។
 ម. បរិហិសត្តាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សម្រេចទីក្រឡាព្រះបន្ទំលើផែនដី ដែលប្រកបដោយវត្ថុ មានពណ៌ខៀវ
 ដែលមិនស្អាតក្នុងរោងនោះ ស្តេចនោះសោយទឹកដោះស្រស់ចំពោះដោះ
 មួយ របស់មេគោមួយ ដែលមានកូនមានរូបស្រដៀងនឹងមេ មហេសី
 សោយទឹកដោះស្រស់ចំពោះដោះទី ២ ព្រាហ្មណបុរោហិត ផឹកទឹកដោះ
 ស្រស់ចំពោះដោះទី ៣ បូជាភ្លើងដោយទឹកដោះស្រស់ចំពោះដោះទី ៤
 ឯទឹកដោះសេសសល់ពីនោះ ទើបឲ្យកូនគោបោក ស្តេចនោះទ្រង់ត្រាស់
 បង្គាប់យ៉ាងនេះថា ចូរអ្នកទាំងឡាយសម្លាប់គោឧសក ប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជា ចូរសម្លាប់កូនគោឈ្មោលតូច ប្រមាណ
 ប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជា ចូរសម្លាប់កូនគោញីតូចប្រមាណ
 ប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជា ចូរសម្លាប់ពពែប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជា ចូរសម្លាប់ចៀមប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ដល់ការបូជា ចូរសម្លាប់សេះប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់ការបូជា ចូរកាប់ឈើប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីធ្វើប្រាសាទ ចូរអារ
 កាត់គ្រឿងឈើប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីធ្វើរបងនិងកម្រាលដូច្នោះ ពួកជន
 ណាជាខ្ញុំកំដរក្តី ជាអ្នកបម្រើក្តី ជាអ្នកធ្វើការស៊ីឈ្នួលក្តី របស់ស្តេចនោះ

គហបតិវគ្គស្ស កន្ធវកសុត្តេ ចតុត្ថបុគ្គលវិភជនំ

តេបិ ទណ្ហាតជ្ជិតា ភយតជ្ជិតា អស្សុមុខា រុទមាណា
 បរិកម្មានិ កកោន្តិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 អត្តន្តោ ច អត្តបរិភាបនានុយោកមនុយុត្តោ បរន្តោ
 ច បរបរិភាបនានុយោកមនុយុត្តោ ។

[១១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ-
 ត្តន្តោ^(១) នាត្តបរិភាបនានុយោកមនុយុត្តោ ន បរ-
 ន្តោ ន បរបរិភាបនានុយោកមនុយុត្តោ សោ អន-
 ត្តន្តោ អបរន្តោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ និច្ឆាតោ និព្វ-
 តោ សីតិភូតោ សុខប្បដិសំវេទី ព្រហ្មភូតេន អត្ត-
 ណា វិហារតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណាសម្បជ្ជោ
 សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា

១ ម. នេវត្តន្តោ ច ។

គហបតិវគ្គ កន្ទរកស្សត្រ ការទ្រង់ចែកបុគ្គល ទី ៤

ពួកជនទាំងនោះឯង កាលបើត្រូវអាជ្ញាគម្រាមហើយ ត្រូវភ័យគម្រាម
ហើយ ក៏មានមុខទទឹកដោយទឹកភ្នែកទ្រហោយធ្វើនូវការបន់ស្រន់បួងសួង
(កុំឲ្យស្លាប់) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ តថាគតហៅថា អ្នកដុត
កម្ដៅខ្លួនឯង ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯងផង ជាអ្នក
ដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ ប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃផង ។

[១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល ដែលមិនដុតកម្ដៅខ្លួន
ឯង មិនប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ជាអ្នកមិនដុត
កម្ដៅអ្នកដទៃ មិនប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា អ្នកមិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង មិនដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ
ជាអ្នកអស់សេចក្ដីស្រែកឃ្លាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជាអ្នករលត់ទុក្ខ មាន
សេចក្ដីត្រជាក់ ទទួលសេចក្ដីសុខ ជាអ្នកប្រសើរ តើដូចម្ដេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មានដំណើរល្អទៅកាន់ព្រះ
និព្វាន ដឹងច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណារកបុគ្គល
ណាមួយស្មើគ្មាន ជាសារថីអ្នកទូន្មានបុរស ដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភក្កវា សោ ឥមំ លោកំ
 សទេវកំ សមារកំ សព្វហ្មកំ សស្សមណាព្រាហ្ម-
 ណី បដំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 បវេទេតិ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេ-
 កល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញនំ
 កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ ។
 តំ ធម្មំ សុណាតិ កហបតិ វា កហបតិបុត្តោ វា
 អញ្ញតវស្មី វា កុលេ បច្ឆា ជាតោ សោ តំ ធម្មំ
 សុត្វា តថាគតេ សទ្ធិំ បដិលភតិ សោ តេន សទ្ធា-
 បដិលាកេន សមន្នាគតោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ សម្ពាដោ
 យវាសោ រជាបថោ អព្ពោកាសោ បព្វជ្ជា នយិទំ
 សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្ត-
 បរិសុទ្ធិំ សង្កលិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្ទ្រាហំ
 កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆាទេត្វា
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ អបវេន
 សមយេន អប្បំ វា កោតក្ខន្ធិំ បហាយ មហាន្តំ វា
 កោតក្ខន្ធិំ បហាយ អប្បំ វា ញាតិបរិវន្តំ បហាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ បានត្រាស់ដឹងសច្ចធម៌ លែងត្រឡប់មក
 កាន់ភពថ្មីទៀត ព្រះតថាគតនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញា
 របស់ខ្លួន នូវលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក
 នូវពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេព
 និងមនុស្សដ៏សេស ហើយប្រកាស ព្រះតថាគតនោះ សំដែងធម៌
 មានលំអបទដើម បទកណ្តាលនិងបទចុង ព្រះតថាគត ប្រកាសព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្តនិងព្យញ្ជនៈ ពេញបរិបូណ៌បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។
 គហបតី ឬកូននៃគហបតី ឬជនអ្នកកើតក្នុងត្រកូលណាមួយ ក្នុងកាល
 ជាខាងក្រោយ រមែងបានស្តាប់ធម៌នោះ លុះគេស្តាប់ធម៌នោះហើយ ក៏
 បាននូវសទ្ធាក្នុងព្រះតថាគត លុះគេប្រកបដោយសទ្ធានោះ រមែងពិចារ-
 ណាដូច្នោះថា យរាវាស ចង្អៀតណាស់ ជាផ្លូវនៃធូលី បព្វជ្ជាទើបមាន
 ឱកាសល្អ កាលបើអាត្មាអញនៅជាគ្រហស្ថគ្រប់គ្រងផ្ទះ ក៏មិនងាយនឹង
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យបរិបូណ៌តែមួយយ៉ាង ឲ្យបរិសុទ្ធតែមួយយ៉ាង
 ដូចជាស័ង្ខ ដែលគេខាត់ហើយនោះទេ បើដូច្នោះគួរតែអាត្មាអញកោរ
 សក់និងពុកមាត់ ពុកចង្កា រួចស្ងៀកដណ្តប់សំពត់ជ្រលក់ទឹកចត់ ចេញ
 ចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះសម័យខាងក្រោយមក ជននោះ
 ក៏លះគំនរទ្រព្យតិចក្តី លះគំនរទ្រព្យច្រើនក្តី លះបង់ញាតិវង្សតិចក្តី

គហបតិវគ្គស្ស កន្ធុរកសុត្តេ សិក្ខាសាដីវសមាបន្នតា

មហាន្តំ វា ញាតិបរិវដ្តំ បហាយ កេសមស្សំ ឌីហា-
វេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អន-
ការិយំ បព្វជតិ ។

[១២] សោ ឯវំ បព្វជិតោ សមាដោ ភិក្ខុនំ សិ-
ក្ខាសាដីវសមាបន្នោ ចាណាតិចាតំ បហាយ ចាណា-
តិចាតា បដិវិតោ ហោតិ និហិតទណ្ណោ និហិត-
សត្តោ លង្គិ ទយាបន្នោ សព្វប្បាណាភូតហិតានុកម្មី
វិហារតិ អទិដ្ឋាទានំ បហាយ អទិដ្ឋាទាណ បដិវិតោ
ហោតិ ទិដ្ឋាទាយី ទិដ្ឋាទានិកង្គិ អថេនេន សុចិក្ខុតេន
អត្តនា វិហារតិ អព្រហ្មចរិយំ បហាយ ព្រហ្មចារី ហោតិ
អាវាចារី^(១) វិតោ មេដុនា កាមធម្មា មុសាវាទំ បហាយ
មុសាវាទា បដិវិតោ ហោតិ សច្ចវាទី សច្ចសន្នោ
ថេតោ បច្ចយិតោ អវិសំវាទកោ លោកស្ស បិសុណំ
វាទំ បហាយ បិសុណាយ វាចាយ បដិវិតោ ហោតិ
តតោ សុត្វា ន អមុត្រិ អក្កាតា តមេសំ ភេទាយ
អមុត្រិ វា សុត្វា ន តមេសំ អក្កាតា អមុសំ ភេទាយ

គហបតិវគ្គ កន្ធុរកស្វត្រ ការដល់ព្រមដោយសិក្ខានិងសាដីវៈ

លះបង់ញាតិវង្សច្រើនក្តី ហើយកោរសក់និងពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀក
ដណ្តប់សំពត់ជ្រលក់ទឹកចត់ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

[១២] លុះជននោះបួសយ៉ាងនេះហើយ ដល់ព្រមដោយសិក្ខានិង
សាដីវៈសម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយលះបាណាតិបាត ជាអ្នករៀនចាក
បាណាតិបាត ដាក់ចុះនូវអាជ្ជា ដាក់ចុះនូវគ្រឿងសស្ត្រា មានសេចក្តី
អៀនខ្មាស ប្រកបដោយសេចក្តីអាណិតអាសូរ ជាអ្នកមានសេចក្តីអនុ-
គ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិតទាំងពួង ជាអ្នកលះអទិន្នាទាន
រៀនចាកអទិន្នាទាន កាន់យកតែទ្រព្យដែលគេឲ្យ ប្រាថ្នាតែទ្រព្យ ដែល
គេឲ្យ មានខ្លួនស្អាត មិនមែនជាអ្នកល្អច ជាអ្នកលះអព្រហ្មចរិយធម៌
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ប្រព្រឹត្តឆ្ងាយ រៀនចាកមេបុន ជាធម៌សម្រាប់អ្នក
ស្រុក ជាអ្នកលះមុសាវាទ រៀនចាកមុសាវាទ ពោលតែពាក្យពិត តែតែ
ពាក្យពិត មានសំដីខ្ជាប់ខ្ជួន គួរឲ្យអ្នកផងជឿបាន មិនពោលពាក្យ
ឲ្យខុសចំពោះសត្វលោក ជាអ្នកលះបិសុណាវាចា រៀនចាកបិសុណាវាចា
ពួអំពីទីនេះ មិននាំយកទៅប្រាប់ទីនោះ ដើម្បីបំបែកពួកជននេះ ឬពួកផ្សេងទី
ឯណោះ មិននាំមកប្រាប់ដល់ពួកជននេះ ដើម្បីបំបែកពួកជនឯណោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥតិ ភិញ្ញាជំ វា សន្ធាតា សហិតានំ វា អនុប្ប-
 ទាតា សមគ្គារាមោ សមគ្គរតោ សមគ្គនន្ទិ សមគ្គក-
 រណី វាចំ កាសិតា ហោតិ ធុរុសំ បហាយ ធុរុសាយ
 វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ យា សា វាចា នេលា
 កណ្ណសុខា មេមនីយា ហាយយុទ្ធមា ទោវី ពហុជន-
 កត្តា ពហុជនមនាទា តថារូបី វាចំ កាសិតា ហោតិ
 សម្មប្បលាបំ បហាយ សម្មប្បលាទា បដិវិរតោ ហោតិ
 កាលវាទី ភូតវាទី អត្តវាទី ធម្មវាទី វិទយវាទី និជា-
 នវតី វាចំ កាសិតា កាលេន សាបទេសំ បរិយន្ត-
 វតី អត្តសញ្ញតំ ។ សោ វីជតាមភូតតាមសមារម្មា^(១)
 បដិវិរតោ ហោតិ ឯកភត្តិកោ ហោតិ រត្នបរតោ វិរតោ
 វិកាលភោជនា នច្ចតីតវាទិតវិស្វកទស្សនា បដិវិរតោ
 ហោតិ មាលាគន្ធិវិលេបនធារណាមណ្ឌា នវិភូសនដ្ឋានា
 បដិវិរតោ ហោតិ ឧច្ចាសយនមហាសយនា បដិវិរតោ
 ហោតិ ជាតរូបរជតប្បជិត្តហាលា បដិវិរតោ ហោតិ

១ ឱ. ម. ពីជតាមភូតតាមសមារម្មោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាអ្នកពោលពាក្យផ្សះផ្សាជន ដែលបែកគ្នាហើយ ឬជួយជ្រោមជ្រែងជន
 ដែលព្រមព្រៀងគ្នាស្រាប់ហើយ មានសេចក្តីព្រមព្រៀង ជាទីត្រេកអរ
 ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីព្រមព្រៀង ពេញចិត្តក្នុងសេចក្តីព្រមព្រៀង ពោល
 តែសំដីដែលជាទីធ្វើនូវសេចក្តីព្រមព្រៀង ជាអ្នកលះផុសវាចា រៀរចាក
 ផុសវាចា វាចាណាមិនមានទោស សុខដល់ត្រចៀក គួរជាទីស្រឡាញ់
 គួរយកទុក ក្នុងហឫទ័យ ជាពាក្យរបស់អ្នកក្រុង ជាទីប្រាថ្នារបស់ជន
 ច្រើន ជាទីគាប់ចិត្តរបស់ជនច្រើន ក៏ពោលតែវាចា មានសភាពដូច្នោះ
 ជាអ្នកលះសម្បប្បលាបៈ រៀរចាកសម្បប្បលាបៈ ពោលតែក្នុងកាល
 ដែលគួរ ពោលតែពាក្យដែលពិតប្រាកដ ពោលតែអត្ត ពោលតែធម៌
 ពោលតែវិន័យ ពោលតែវាចាដែលគួរតម្កល់ទុក ក្នុងហឫទ័យ ជាវាចា
 មានគ្រឿងអាងតាមកាលគួរ មានកំណត់ ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។
 ភិក្ខុនោះ រៀរចាកការផ្តាច់ផ្តិលពីជគាមនិងភូតគាម ជាអ្នកបរិភោគកត្តតែ
 មួយពេល រៀរចាកការបរិភោគក្នុងវេលារាត្រី រៀរចាកការបរិភោគក្នុងកាល
 ខុស រៀរចាកការរាំ ច្រៀង ប្រគំ និងការមើលល្បែងផ្សេង ៗ រៀរចាក
 ការទ្រទ្រង់ប្រដាប់តាក់តែងនិងការស្ថិតស្ថាន (រាងកាយ) ដោយផ្អាកម្រង
 គ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងលាបផ្សេង ៗ រៀរចាកការដេក ឬអង្គុយលើ
 អាសនៈដ៏ខ្ពស់ និងអាសនៈដ៏ប្រសើរ រៀរចាកការទទួលមាសនិងប្រាក់

គហបតិវគ្គស្ស កន្ធុរកសុត្តេ សិក្ខាសាដីវសមាបន្តតា

អាមកធម្មប្បដិក្កហណា បដិវរតោ ហោតិ អាមក-
 មំសប្បដិក្កហណា បដិវរតោ ហោតិ ឥត្តិកុមារិកាប-
 ដិក្កហណា បដិវរតោ ហោតិ ទាសីទាសប្បដិក្កហណា
 បដិវរតោ ហោតិ អដេលកប្បដិក្កហណា បដិវរតោ
 ហោតិ កុក្កដសូករប្បដិក្កហណា បដិវរតោ ហោតិ
 ហត្ថិតវាស្សវឌ្ឍវប្បដិក្កហណា បដិវរតោ ហោតិ ខេត្ត-
 វត្ថុប្បដិក្កហណា បដិវរតោ ហោតិ ទូតេយ្យប្បហីណាត-
 មនានុយោតា បដិវរតោ ហោតិ កយវិក្កយា បដិវរតោ
 ហោតិ តុលាក្ខដកំសក្ខដមានក្ខជា បដិវរតោ ហោតិ
 ឧក្កោជនវញ្ជននិកតសារិយោតា បដិវរតោ ហោតិ
 ឆេទនវធតទ្ធនវិបរាមោសអាណោបសហសាការា បដិ-
 វរតោ ហោតិ ។ សោ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ កាយបរិ-
 ហារិកេន ចីវរេន កុច្ឆិបរិហារិកេន បិណ្ឌាចាតេន
 យេន យេនេវ បក្កមតិ សមាទាយេវ បក្កមតិ ។
 សេយ្យថាបិ នាម បក្ខិ សកុណោ យេន យេនេវ ខេតិ
 សបត្តកាពេវ ខេតិ វរមេវ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ

គហបតិវគ្គ កន្ទរកសូត្រ ការដល់ព្រមដោយសិក្ខានិងសាដីរៈ

រៀរចាកការទទួលស្រូវស្រស់ រៀរចាកការទទួលសាច់ទៅ រៀរចាក
 ការទទួលស្រ្តីនិងក្មេងស្រ្តី រៀរចាកការទទួលខ្ញុំស្រីនិងខ្ញុំប្រុស រៀរ
 ចាកការទទួលពពែនិងចៀម រៀរចាកការទទួលមាន់និងជ្រូក រៀរចាក
 ការទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោលនិងសេះញី រៀរចាកការទទួលស្រែ
 និងចម្ការ រៀរចាកការប្រកបក្នុងកិច្ចជាទូតនិងការនាំសំបុត្រទៅមក រៀរ
 ចាកការលក់ដូរ រៀរចាកការបោកដោយជញ្ជីង ឆបោកដោយភាជន៍
 មាស ទាំងឆបោកដោយរង្វាស់រង្វាល់ រៀរចាកការសើសើ^{១)} បញ្ឆោត
 បន្ទំ កោងកាច រៀរចាកការកាប់សម្លាប់ ចងបំកាន់ បួន កំហែង ។
 បុគ្គលនោះជាអ្នកសន្តោសដោយចីរវសម្រាប់រក្សាកាយ ដោយបិណ្ឌបាត
 សម្រាប់រក្សាផ្លែ ត្រាច់ទៅក្នុងទីណា ។ ក៏កាន់យក (ត្រឹមតែគ្រឿង
 បរិក្ខារ) ប៉ុណ្ណោះទៅ ។ សត្វបក្សីហើរទៅក្នុងទីណា ។ ក៏ទៅត្រឹម
 តែស្លាបរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ យ៉ាងណាមិញ ក៏ក្នុងអ្នកសន្តោសដោយ

១ ចូរមើល ក្នុងចូឡហត្ថិបទោបមសូត្រឯណោះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាយបរិហារិកេន ចីវរេន កុច្ឆិបរិហារិកេន បិណ្ណា-
 ចាតេន យេន យេនេវ បក្កមតិ សមាទាយេវ
 បក្កមតិ ។ សោ ឥមិទា អរិយេន សីលកូន្ទេន
 សមដ្ឋាកតោ អជ្ឈតំ អនវដ្ឋសុខំ បដិសំវេទេតិ ។
 សោ ចក្កុនា រូបំ ទិស្វា ន ទិមិត្តក្កាហី ហោតិ
 នាទុព្យញ្ញនក្កាហី យត្វាទិករណាមេនំ ចក្កុទ្ធិយំ អសំ-
 រុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា
 ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ
 រក្ខតិ ចក្កុទ្ធិយំ ចក្កុទ្ធិយេ សំវរំ អាបដ្ឋតិ សោ-
 តេន សទ្ធិំ សុត្វា... យានេន កន្តំ យាយិត្វា...
 ទិវាយ រសំ សាយិត្វា... កាយេន ដោដ្ឋព្វំ
 ដុសិត្វា... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ទិមិត្តក្កាហី
 ហោតិ នាទុព្យញ្ញនក្កាហី យត្វាទិករណាមេនំ មនិទ្ធិយំ
 អសំរុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា ចាបកា អកុ-
 សលា ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ
 រក្ខតិ មនិទ្ធិយំ មនិទ្ធិយេ សំវរំ អាបដ្ឋតិ ។
 សោ ឥមិទា អរិយេន ឥទ្ធិយសំវរេន សមដ្ឋាកតោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចីវរសម្រាប់រក្សាកាយ ដោយបិណ្ឌបាតសម្រាប់រក្សាផ្ទៃ ត្រាច់ទៅក្នុង
 ទីណា ។ ក៏កាន់យក (ត្រឹមតែគ្រឿងបរិក្ខារ) ប៉ុណ្ណោះទៅ ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ ភិក្ខុនោះប្រកបដោយសីលក្ខន្ធដ៏ប្រសើរនេះ ហើយបានទទួល
 នូវសេចក្តីសុខ ដែលមិនមានទោសក្នុងសន្តាន ។ ភិក្ខុនោះឃើញរូប
 ដោយភ្នែក ក៏មិនក្អកកាន់និមិត្ត មិនក្អកកាន់អនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោម-
 នស្ស ជាអកុសលធម៌ ដ៏លាមក គប្បីជាប់តាមបុគ្គល ដែលមិនសង្រួម
 នូវចក្ខុន្ត្រីយ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមចក្ខុន្ត្រីយណា លោកក៏ប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីសង្រួមចក្ខុន្ត្រីយនោះ រក្សាចក្ខុន្ត្រីយ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួម
 ក្នុងចក្ខុន្ត្រីយ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក... ជុំក្លិនដោយច្រមុះ... ទទួល
 រសដោយអណ្តាត... ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ... ដឹងធម្មារម្មណ៍
 ដោយចិត្ត ក៏មិនក្អកកាន់និមិត្ត ទាំងមិនក្អកកាន់អនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈា
 និងទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ ដ៏លាមក គប្បីជាប់តាមនូវបុគ្គលនុ៎ះ
 ដែលមិនសង្រួមមនិទ្រ្ទិយ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមមនិទ្រ្ទិយណា លោកក៏
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមមនិទ្រ្ទិយនោះ រក្សាមនិទ្រ្ទិយ ដល់នូវសេចក្តី
 សង្រួមក្នុងមនិទ្រ្ទិយ ។ ភិក្ខុនោះប្រកបដោយឥន្ទ្រិយសំរេចដ៏ប្រសើរនេះ

គហបតិវគ្គស្ស កន្ទរកសុត្តេ នីវរណបរិសោធនំ

អជ្ឈត្តំ អព្យាសេកសុខំ បដិសំវេទេតិ ។ សោ អភិក្កន្តេ
 បដិក្កន្តេ សម្មជានការី ហោតិ អាសោកិតេ វិលា-
 កិតេ សម្មជានការី ហោតិ សម្មិញ្ញិតេ បសារិតេ
 សម្មជានការី ហោតិ សដ្ឋាដិបត្តចីវរធារណោ សម្ម-
 ជានការី ហោតិ អសិតេ បិតេ ខាយិតេ សាយិតេ
 សម្មជានការី ហោតិ ឧច្ចារប្បស្សាវកម្មេ សម្មជាន-
 ការី ហោតិ កតេ បិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាតរិតេ
 ភាសិតេ តុណ្ហិកាវេ សម្មជានការី ហោតិ ។

[១៣] សោ ឥមិនា ច អរិយេន សីលក្ខន្ធន
 សមន្តាកតោ ឥមិនា ច អរិយេន ឥន្ទ្រិយសំវរេន
 សមន្តាកតោ ឥមិនា ច អរិយេន សតិសម្មជញ្ញេន
 សមន្តាកតោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ
 រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ទរំ តិរិកុហំ សុសានំ វេបត្តំ
 អញ្ញាកាសំ បលាលបុញ្ញំ ។ សោ បច្ឆាកត្តំ
 បិណ្ឌាចាតប្បដិក្កន្តោ និសីទតិ បល្ល័ង្កំ អាកុដិស្វា
 ឧដុំ កាយំ បណិទាយ បរិមុខំ សតី ឧបដ្ឋបេត្វា ។

គហបតិវគ្គ កន្ទរកស្សត្រ ការជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកនីវរណធម៌

តែងទទួលសេចក្តីសុខ ឥតសៅហ្មងខាងក្នុងសន្តាន ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នក
 ធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងវេលាដែលឈានទៅមុខ និងឈានថយក្រោយ
 ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងវេលាដែលក្រឡេកមើលទៅមុខ ឬក្រ-
 ឡេកមើលទៅទិសផ្សេង ។ ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងវេលាដែលបត់
 អវយវៈចូលនិងលាចេញ ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងវេលាដែលប្រើ
 ប្រាស់សង្ឃារដ៏បាត្រនិងចីវរ ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងវេលាដែលស៊ី
 ផឹក ទំពា ទទួលរស ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងវេលាដែលធ្វើឧច្ចារៈ
 និងបស្សាវៈ ជាអ្នកធ្វើនូវការដឹងខ្លួន ក្នុងវេលាដែលដើរ ឈរ អង្គុយ
 ដេកលក់ ភ្ញាក់ រលឹក និយាយស្តី នៅស្ងៀម ។

[១៣] ភិក្ខុនោះ ប្រកបដោយសីលក្ខន្ធដ៏ប្រសើរនេះផង ប្រកប
 ដោយឥន្ទ្រិយសំរេ: ដ៏ប្រសើរនេះផង ប្រកបដោយសតិ និងសម្បជញ្ញៈដ៏
 ប្រសើរនេះផង គប់រកនូវសេនាសនៈស្ងាត់ គឺព្រៃ គល់ឈើ ភ្នំ ច្រកភ្នំ
 គុហាលើភ្នំ ព្រៃស្នូសាន ព្រៃស្រោង ទីវាល គំនរចំបើង ។ ភិក្ខុ
 នោះត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភត្តហើយ ក៏
 អង្គុយផ្គត់ភ្លើនតាំងកាយឲ្យត្រង់ តម្កល់សតិឆ្ពោះមុខទៅរកកម្មដ្ឋាន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សោ អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយ វិភត្តាភិជ្ឈេន ចេតសា
 វិហារតិ អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោដេតិ ព្យាចាទប្បទោសំ
 បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហារតិ សព្វប្បាណាភូតហិតា-
 នុកម្មី ព្យាចាទប្បទោសា ចិត្តំ បរិសោដេតិ ដីនមិទ្ធំ
 បហាយ វិភតដីនមិទ្ធោ វិហារតិ អាណោកសញ្ញំ សតោ
 សម្បជានោ ដីនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោដេតិ ឧទ្ធចូកុក្កុច្ចំ
 បហាយ អនុទ្ធតោ វិហារតិ អជ្ឈត្តំ រូបសន្តចិត្តោ
 ឧទ្ធចូកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោដេតិ វិចិត្តិច្ចំ បហាយ
 តិណ្ណវិចិត្តិច្ឆោ វិហារតិ អកម៌កមី កុសលេសុ ធម្ម-
 សុ វិចិត្តិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោដេតិ ។

[១៤] សោ ឥមេ បញ្ច ដីវរណោ បហាយ
 ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករណោ វិវិច្ឆេ
 កាមេហិ វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ
 វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ណាជំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភិក្ខុនោះ លះអភិជ្ឈាក្នុងលោក មានចិត្តប្រាសចាកអភិជ្ឈា ជម្រះចិត្ត
 ឲ្យស្អាតចាកអភិជ្ឈា ជាអ្នកលះសេចក្តីប្រទូស្ត ព្រោះព្យាបាទ មានចិត្ត
 ប្រាសចាកព្យាបាទ ជាអ្នកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិត
 ទាំងពួង ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកសេចក្តីប្រទូស្ត ព្រោះព្យាបាទ ជាអ្នក
 លះបីនមិទ្ធៈ ប្រាសចាកបីនមិទ្ធៈ សំគាល់នូវអាណោកកសិណ មានសតិ
 និងសម្បជញ្ញៈ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកបីនមិទ្ធៈ ជាអ្នកលះឧទ្ធចក្កក្កច្ចៈ
 មិនរាយមាយ មានចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ខាងក្នុងសន្តាន ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាក
 ឧទ្ធចក្កក្កច្ចៈ ជាអ្នកលះវិចិកិច្ឆា ធ្ងន់ផុតចាកវិចិកិច្ឆា មិនមានសេចក្តីជឿវង
 ធ្ងល់ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកវិចិកិច្ឆា ។

[១២] ភិក្ខុនោះ លុះលះនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេស
 របស់ចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយនេះរួចហើយ លោកក៏ស្ងាត់
 ចាកកាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមជ្ឈានដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិសុខដែលកើតអំពីវិវេក ព្រោះ

គហបតីវគ្គស្ស កន្ទរកសុត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ

វិតក្កវិចារាណំ រូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្មសាទនំ ចេតសោ
 ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាទិទំ បីតិសុខំ
 ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ បីតិយា ច វិរាតា
 ឧបេក្ខកោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្មជាដោ
 សុខញ្ច កាយេន បទិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា
 អាចិត្តន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ សុខស្ស ច បហាណា
 ទុក្ខស្ស ច បហាណា បុព្វេ សោមនស្សនោម-
 នស្សានំ អត្តជ្ជមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ
 ចតុត្តំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ ។

[១៥] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
 បរិយោទាតេ អនជ្ជណោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មនីយេ បិតេ អាណេញ្ចប្បត្តេ^(១) បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ សោ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីទំ ឯកម្បិ ជាតិ

១ ឱ. អនេជ្ជប្បត្តេ ។

គហបតិវគ្គ កន្ធរកសូត្រ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ

រម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈរួចហើយ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ជាទីផ្លូវផងខាង
 ក្នុងសន្តាន មានការៈនៃចិត្តដ៏ប្រសើរ មិនមានវិតក្កៈ វិចារៈ មានតែបីតិ
 និងសុខដែលកើតអំពីសមាធិ ព្រោះលះបង់បីតិចេញហើយ ជាបុគ្គល
 ព្រងើយផង មានសតិ និងសម្បជញ្ញៈផង ទទួលសេចក្តីសុខដោយនាម-
 កាយផង ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរ
 ថា បុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈានហើយ តែងមានចិត្តព្រងើយ ជាអ្នកមាន
 ស្មារតីនៅជាសុខ ព្រោះលះបង់សុខផង លះបង់ទុក្ខផង ព្រោះរលត់
 នូវសោមនស្សនិងទោមនស្សអំពីកាលមុនផង លោកក៏ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន
 ឥតទុក្ខ ឥតសុខ មានសតិដែលកើតអំពីឧបេក្ខា ។

[១៥] កាលដែលចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទីទួល
 គឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់ការវនាកម្ម
 ជាចិត្តនឹងជឹង មិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះក៏បង្កោនចិត្តទៅ
 រកបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ភិក្ខុនោះក៏រលឹកឃើញជាតិដែលខ្លួនធ្លាប់
 អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន ជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកឃើញបាន ១ ជាតិ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឆ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ
 ជាតិយោ បញ្ចុបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ
 វិសម្មិ ជាតិយោ តិសម្មិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសម្មិ
 ជាតិយោ បញ្ញាសម្មិ ជាតិយោ ជាតិសតម្មិ
 ជាតិសហស្សម្មិ ជាតិសតសហស្សម្មិ អនេកេបិ
 សំរដ្ឋកប្បេ អនេកេបិ វិរដ្ឋកប្បេ អនេកេបិ
 សំរដ្ឋវិរដ្ឋកប្បេ អមុត្រាសី ឯវំនាមោ ឯវំតោត្តោ
 ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំ-
 មាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទទាទី^(១)
 តត្រាទាសី ឯវំនាមោ ឯវំតោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមា-
 ហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ
 សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោតិ ។ ឥតិ សាការំ
 សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។
 [១៦] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធនុ
 បរិយោទាតេ អនុជ្ឈណេ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ

១ ឱ. ឧប្បាទី ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

២ ជាតិ ៣ ជាតិ ៤ ជាតិ ៥ ជាតិ ១០ ជាតិ ២០ ជាតិ ៣០ ជាតិ
 ៤០ ជាតិ ៥០ ជាតិ ១០០ ជាតិ ១០០០ ជាតិ មួយសែនជាតិ
 ក៏បានខ្លះ រលឹកឃើញបានច្រើនសំវដ្តកប្ប ច្រើនវិវដ្តកប្ប ច្រើនសំវដ្ត-
 វិវដ្តកប្បក៏បាន ដូច្នោះថា អាត្មាអញនៅក្នុងភពឯណោះ មានឈ្មោះ
 យ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានវណ្ណៈយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ
 បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្បុត
 ចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ដែលទៅកើតក្នុង
 ភពនោះ មាននាមយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានវណ្ណៈយ៉ាងនេះ
 មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុ
 ប៉ុណ្ណោះ លុះច្បុតចាកអត្តភាពនោះហើយ មកកើតក្នុងភពនេះ ។ ភិក្ខុ
 នោះ រលឹកឃើញជាតិដែលខ្លួនធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុនបាន
 ច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការទាំងឡាយ ។

[១៦] កាលដែលចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទី
 ទូលគឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរ

គហបតីវគ្គស្ស កន្ទរកសុត្តេ បុត្តបបាតញ្ញាណំ

កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ ចុត្តបចា-
 តញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ សោ ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ
 បស្សតិ ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីនេ បណ្ឌិតេ
 សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុភតេ ទុក្កតេ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ បដាណតិ ឥមេ វត កោដ្ឋោ សត្តា កាយ-
 ទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា វចីទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា
 មនោទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា អរិយានំ ឧបវាទ-
 កា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណា តេ
 កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្កតី
 វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជា ឥមេ វា បន កោដ្ឋោ
 សត្តា កាយសុចរិតេន សមដ្ឋាកតា វចីសុចរិតេន
 សមដ្ឋាកតា មនោសុចរិតេន សមដ្ឋាកតា អរិយា-
 នំ អនុប្បវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្ម-
 សមាទាណា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា

គហបតិវគ្គ កន្ទរកសូត្រ ចុត្តបបាតញ្ញាណ

ដល់ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឹង មិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះ ក៏
 បង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីញាណជាគ្រឿងជឹងនូវចុតិវិធីនិងបដិសន្ធិ របស់សត្វ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ ក៏ឃើញសត្វទាំងឡាយ ដែលច្បុតចាប់បដិសន្ធិ
 មានភាវៈទាបថោកនឹងឧត្តម មានវណ្ណៈល្អនិងវណ្ណៈអាក្រក់ ទៅកាន់
 សុគតិនិងទុគ្គតិ ដោយចក្ខុដ៏ជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធត្រៃលែងជាងចក្ខុរបស់
 មនុស្សសាមញ្ញ ក៏ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មថា
 អើហ្ន៎ សត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រ-
 កបដោយមនោទុច្ចរិត ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់មាំនូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយាយ
 តិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ សត្វទាំងនោះ លុះរំលាងខ័ន្ធបន្ទាប់
 អំពីមរណៈក៏ទៅកើតឯអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក អើហ្ន៎ ចំណែកឯសត្វ
 ទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយ
 មនោសុចរិត ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់មាំនូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ មិនតិះដៀល
 ពួកព្រះអរិយបុគ្គល សត្វទាំងនោះ លុះដល់រំលាងខ័ន្ធបន្ទាប់អំពីមរណៈ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សុតតិ សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ។ ឥតិ ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ
 បស្សតិ ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីណេ បណ្ឌិតេ
 សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុតតេ ទុក្កតេ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ បដាណតិ ។

[១៧] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធន
 បរិយោទាតេ អនង្គុណេ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មជីយេ បិតេ អានញ្ញប្បត្តេ អាសវានំ ខយញ្ញា-
 ណាយ ចិត្តំ អភិទិដ្ឋាមេតិ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ
 បដាណតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិជី បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ ឥមេ
 អាសវាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ អាសវសមុទយោតិ
 យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ អាសវនិរោធាតិ យថាក្ខតំ
 បដាណតិ អយំ អាសវនិរោធតាមិជី បដិបទាតិ យថា-
 ក្ខតំ បដាណតិ ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ
 កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក៏ទៅកើតឯឋានសុគតិ សួគ៌ ទេវលោក ។ ភិក្ខុនោះ ឃើញសត្វ
ទាំងឡាយ ដែលច្យុតដែលចាប់បដិសន្ធិ មានភាវៈទាបថោកនិងឧត្តម
មានវណ្ណៈល្អនិងវណ្ណៈអាក្រក់ ទៅកាន់សុគតិនិងទុគ្គតិ ដោយចក្ខុដូចជា
ទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធត្រៃលែងជាងចក្ខុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ ក៏ដឹងច្បាស់នូវសត្វ
ទាំងឡាយ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[១៧] កាលដែលចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមាន
ទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់
ភាវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿ មិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះ ក៏បង្ហោន
ចិត្តទៅរកអាសវក្ខយញ្ញាណ លោកក៏ដឹងប្រាកដតាមពិតថា នេះជាទុក្ខ
ដឹងប្រាកដតាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងប្រាកដតាមពិតថា
នេះជាសេចក្តីរលត់ទុក្ខ ដឹងប្រាកដតាមពិតថា នេះជាបដិបទាឲ្យបាន
ដល់នូវសេចក្តីរលត់ទុក្ខ ដឹងប្រាកដតាមពិតថា ធម៌ប៉ុណ្ណោះជាអាសវៈ
ដឹងប្រាកដតាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតអាសវៈ ដឹងប្រាកដតាម
ពិតថា នេះជាសេចក្តីរលត់អាសវៈ ដឹងប្រាកដតាមពិតថា នេះជាបដិបទា
ឲ្យបានដល់នូវសេចក្តីរលត់អាសវៈ ។ កាលដែលភិក្ខុនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ
ពិចារណាឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តក៏ផុតចាកកាមាសវៈផង ផុតចាកភវាសវៈ

គហបតិវគ្គស្ស កន្ទរកសុត្តេ អាសវក្ខយញ្ញាណំ

អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ ញ្ញាណំ
ហោតិ ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណី-
យំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាតិ អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
បុគ្គលោ នេវត្តន្តោ ជាត្តបរិតាបនាទុយោកមនុយុត្តោ
ន បន្តោ ន បរិតាបនាទុយោកមនុយុត្តោ សោ
អនត្តន្តោ អបន្តោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិច្ឆាតោ ទិព្វតោ
សីតីភូតោ សុខប្បទិសំវេទី ព្រហ្មភូតេន អត្តនា វិហារ-
តីតិ ។ ឥនមវោច ភកវា អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភកវតោ
កាសិតំ អភិនន្ទន្តិ ។

កន្ទរកសុត្តំ បឋមំ និដ្ឋិតំ^(១) ។

១ ឱ. ម. និដ្ឋិតន្តិ សព្វត្ថ ន ទិស្សតិ ។

គហបតិវគ្គ កន្ទរកសូត្រ អាសវក្ខយញ្ញាណ

ផង ផុតចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្ត ផុតស្រឡះហើយ ញ្ញាណ
ក៏កើតប្រាកដថា អាត្មាអញផុតស្រឡះចាកអាសវៈហើយ ដឹងច្បាស់ថា
កំណើតរបស់អាត្មាអញអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្ត
គ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញក៏បានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ច
ដទៃក្រៅពីសោឡសកិច្ច តទៅទៀតមិនមានឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលនោះឯង ដែលតថាគតហៅថា អ្នកមិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង មិនប្រកប
សេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ជាអ្នកមិនដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ
មិនប្រកបសេចក្ដីព្យាយាម ដើម្បីដុតកម្ដៅអ្នកដទៃ បុគ្គលដែលមិនដុត
កម្ដៅខ្លួនឯង មិនដុតកម្ដៅអ្នកដទៃនោះ ជាអ្នកអស់សេចក្ដីស្រែកឃ្លាន
ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជាអ្នករលត់ទុក្ខ មានសេចក្ដីត្រជាក់ ទទួលសេចក្ដី
សុខ ជាអ្នកប្រសើរ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះ
ចប់ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយចំពោះភាសិត របស់
ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ កន្ទរកសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ អដ្ឋកថាសុត្តំ

[១៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា
អានន្ទោ វេសាលិយំ វិហារតិ វេឡុវក្កាមកេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន ទសមោ កហាបតិ អដ្ឋកថា-
តហោ ចាតលិបុត្តំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ
ករណីយេន ។ អថខោ ទសមោ កហាបតិ អដ្ឋក-
ថាតហោ យេន កុក្កុជាវាមោ យេន អញ្ញតហោ ភិក្ខុ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ ទសមោ
កហាបតិ អដ្ឋកថាតហោ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច កហំ នុ
ខោ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ឯតហិ វិហារតិ ទស្សន-
កាមា ហិ មយំ តំ អានន្ទន្តិ ។ ឯសោ កហាបតិ អា-
យស្មា អានន្ទោ វេសាលិយំ វិហារតិ វេឡុវក្កាមកេតិ ។

អដ្ឋកថាភិក្ខុសូត្រ ទី ២

[១៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអានន្ទ
មានអាយុ គង់នៅក្នុងវេទ្យុវត្រាម ជិតក្រុងវេសាលី ។ សម័យនោះឯង
ទសមគហបតីអ្នកក្រុងអដ្ឋកៈ បានទៅដល់ក្រុងបាតលិបុត្ត ដោយកិច្ចការ
នីមួយ ។ គ្រានោះ ទសមគហបតីអ្នកក្រុងអដ្ឋកៈ ចូលទៅរកភិក្ខុ ១ រូប
ដែលនៅក្នុងកុក្កុជាវាម លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំភិក្ខុនោះ
ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទសមគហបតី អ្នកក្រុងអដ្ឋកៈ អង្គុយ
ក្នុងទីសមគួរហើយ បានសួរភិក្ខុនោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់
ដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់នៅក្នុងទីណា ព្រោះយើង
ខ្ញុំចង់ឃើញព្រះអានន្ទនោះ ។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ម្ចាស់គហបតី ព្រះ
អានន្ទមានអាយុនុ៎ះ លោកគង់នៅក្នុងវេទ្យុវត្រាម ជិតក្រុងវេសាលី ។

គហបតីវគ្គស្ស អដ្ឋកនាគរសុត្តេ ទសមគហបតីវគ្គ

អថខោ ទសមោ គហបតិ អដ្ឋកនាគរោ ចាតលិបុត្តេ
 តំ ករណីយំ តិវេត្វា យេន វេសាលី យេន វេជ្ជុ-
 ក្កាមកោ យេនាយស្វា អានន្ទោ តេនុបសង្កម្មិ
 ឧបសង្កម្មិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។

[១៧] ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ ទសមោ គហបតិ
 អដ្ឋកនាគរោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច អត្ថិ នុ
 ខោ ភន្តេ អានន្ត តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ឯកធម្មោ អក្កាតោ យត្ត
 ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ
 អវិមុត្តញ្ចោរ^(១) ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អបរិក្ខីណា ច^(២) អាសវា
 បរិក្ខយំ កច្ចន្តិ អននុប្បត្តញ្ចា^(៣) អនុត្តរំ យោកក្ខេមំ
 អនុចាបុណាតីតិ ។ អត្ថិ ខោ គហបតិ តេន ភកវតា
 ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ឯកធម្មោ
 អក្កាតោ យត្ត ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ
 បហិតត្តស្ស វិហារតោ អវិមុត្តញ្ចោរ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 អបរិក្ខីណា ច អាសវា បរិក្ខយំ កច្ចន្តិ អននុប្បត្តញ្ចា

១ ឱ. អវិមុត្តំ វា ។ ២ ឱ. វា ។ ៣ ឱ. អននុប្បត្តំ វា ។

គហបតីវគ្គ អដ្ឋកនាគរសូត្រ រឿងទសមគហបតី

ទើបទសមគហបតី អ្នកក្រុងអដ្ឋកៈ ត្រួតត្រាកិច្ចការដែលខ្លួនត្រូវធ្វើក្នុង
ក្រុងបាតលិបុត្តនោះរួចហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ ក្នុង
វេឡុវត្រាម ទៀបក្រុងវេសាលីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយ
បង្គំព្រះអានន្ទមានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[១៧] លុះទសមគហបតី អ្នកក្រុងអដ្ឋកៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ទើបទូលសួរព្រះអានន្ទមានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ភិក្ខុ
ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
កាន់ព្រះនិព្វាន ចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ក៏រួចស្រឡះ
បានផង អាសវៈធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់អស់ទៅ ក៏អស់រលីងបាន
ផង ទាំងបានដល់ធម៌ក្សេម ចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ដែលខ្លួនមិនទាន់
បានដល់ផង ព្រោះធម៌ឯកណា ធម៌ឯកនោះ ព្រះមានព្រះភាគអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ព្រះអង្គបានសំដែង
ហើយ តើមានដែរឬ ។ ព្រះអានន្ទត្រូវ តបថា ម្ចាស់គហបតី ភិក្ខុជា
អ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់
ព្រះនិព្វាន ចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ក៏រួចស្រឡះបានផង អាសវៈ
ធម៌ទាំងឡាយដែលមិនទាន់អស់ទៅ ក៏អស់រលីងបានផង ទាំងបានដល់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុចាបុណាតីតិ ។ កតមោ
 បន ភន្តេ អាណន្ទ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ឯកធម្មោ អក្កាតោ យត្ត
 ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហា-
 រតោ អរិមុត្តញ្ចោ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អបរិក្ខិណា ច អាសវា
 បរិក្ខយំ កច្ឆន្តិ អននុប្បត្តញ្ច អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ
 អនុចាបុណាតីតិ ។

[២០] ឥធិ កហាបតិ ភិក្ខុ វិច្ឆេវ កាមេហិ វិច្ច
 អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកដំ
 បីតិសុខំ បបមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សោ
 ឥតិ បដិសញ្ញាក្ខតិ ឥទម្បិ ខោ បបមំ ឈានំ
 អភិសង្កតំ អភិសញ្ញេតយិតំ យំ ខោ បន កិញ្ចិ
 អភិសង្កតំ អភិសញ្ញេតយិតំ តទនិច្ចំ និរោធនម្មន្តិ
 បជាណាតិ សោ តត្ថ បិតោ អាសវានំ ខយំ ចាបុ-

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នូវធម៌ក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ផង ព្រោះ
 ធម៌ឯកណា ធម៌ឯកនោះ ព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ព្រះអង្គបានសំដែងហើយ រមែងបាន
 ប្រាកដ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាអ្នកមិនប្រមាទ មាន
 ព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ចិត្ត
 ដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ក៏រួចស្រឡះបានផង អាសវធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលមិនទាន់អស់ទៅ ក៏អស់រលីងបានផង ទាំងបានដល់ធម៌ក្សេមចាក
 យោគៈដ៏ប្រសើរ ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ផង ព្រោះធម៌ឯកណា ធម៌
 ឯកនោះ ព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
 ឃើញច្បាស់ ព្រះអង្គបានសំដែងហើយ តើដូចម្តេចខ្លះ ។

[២០] ម្នាលគហបតី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាម
 ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមជ្ឈានដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិរិដសុខៈដែលកើតអំពីវិវេក ភិក្ខុនោះពិចារណា
 ដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា បឋមជ្ឈាននេះឯង អាត្មាអញ បានតាក់តែងហើយ
 បានបង្កើតហើយ ក៏បឋមជ្ឈានតិចតួច ដែលអាត្មាអញ បានតាក់តែង
 បានបង្កើតហើយនោះ ជាធម្មជាតិមិនទៀង តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា
 ភិក្ខុនោះ ក៏បិតនៅក្នុងធម៌នោះ ហើយក៏ដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ បើ

គហបតីវគ្គស្ស អដ្ឋកនាគរសុត្តេ ចតុរបជ្ឈានំ

ណាតិ នោ ចេ អាសវានំ ខយំ ចាបុណាតិ
 តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្ទិយា បញ្ចុំ
 ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា ឱបចាតិកោ
 ហោតិ តត្ថ បរិទិញាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា
 លោកា អយម្យិ ខោ គហបតិ តេន ភកវតា
 ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ឯក-
 ធម្មោ អក្ខោតោ យត្ថ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
 អាតាបិដោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ អរិមុត្តញោវ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ អបរិក្ខិណា ច អាសវា បរិក្ខុយំ កច្ឆន្តិ
 អនុប្បត្តញោ អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុចាបុណាតិ ។
 បុន ចបរំ គហបតិ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ រូបស-
 មា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ ឥទម្យិ ខោ ទុតិយំ ឈានំ
 អភិសង្កតំ អភិសញ្ចេតយិតំ ។ បេ ។ អនុត្តរំ
 យោគក្ខេមំ អនុចាបុណាតិ ។ បុន ចបរំ គហ-
 បតិ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាតា ។ បេ ។ តតិយំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ

គហបតិវគ្គ អដ្ឋកថាសូត្រ រូបជ្ឈាន ៤

មិនទាន់ដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទេ ក៏គង់នឹងទៅកើតជាឱបបាតិកៈ
 ព្រោះការអស់ទៅនៃសំយោជនធម៌ទាំង ៥ ប្រការ ជាចំណែកខាងក្រោម
 ដោយសេចក្តីត្រេកអរក្នុងធម៌នោះ និងសេចក្តីរីករាយក្នុងធម៌នោះ ហើយ
 នឹងបរិនិព្វានក្នុងសុទ្ធាវាសនោះ មានសភាពមិនត្រឡប់មក អំពីព្រហ្ម-
 លោកនោះវិញឡើយ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម
 ដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ចិត្តដែលមិនទាន់
 រួចស្រឡះ ក៏រួចស្រឡះបានផង អាសវៈទាំងឡាយដែលមិនទាន់អស់ទៅ
 ក៏អស់រលីងបានផង ទាំងដល់នូវធម៌ដ៏ក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ដែល
 ខ្លួនមិនទាន់បានដល់ផង ព្រោះធម៌ឯកណា នេះឯងជាធម៌ឯក ដែល
 ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញ
 ច្បាស់ ព្រះអង្គបានសំដែងហើយ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត
 ភិក្ខុព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ទើប
 ភិក្ខុនោះពិចារណា ដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា ទុតិយជ្ឈាននេះឯង អាត្មា
 អញ បានតាក់តែងហើយ បានបង្កើតហើយ ។ បេ ។ ទាំងដល់ធម៌
 ដ៏ក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះ
 ប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។ ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ទើបភិក្ខុនោះពិចារណា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥទម្បិ ខោ តតិយំ ឈានំ អភិសង្កតំ អភិសញ្ចេ-
 តយិតំ ។ បេ ។ អនុត្តរំ យោគក្លេមំ អនុចាបុណាតិ ។
 បុន ចបរំ កហាបតិ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហាណ
 ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សោ
 ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ ឥទម្បិ ខោ ចតុត្ថំ ឈានំ
 អភិសង្កតំ អភិសញ្ចេតយិតំ ។ បេ ។ អនុត្តរំ
 យោគក្លេមំ អនុចាបុណាតិ ។

[២១] បុន ចបរំ កហាបតិ ភិក្ខុ មេត្តាសហ-
 កតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហារតិ តថា
 ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមដោ
 តិវិយំ សព្វដិ សព្វត្ថតាយ សព្វារន្តំ លោកំ មេត្តា-
 សហាកតេន ចេតសា វិបុលេន មហាក្កតេន អប្បមា-
 ណោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ជវិត្វា វិហារតិ សោ
 ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយម្បិ ខោ មេត្តា ចេតោ-
 វិមុត្តិ អភិសង្កតា អភិសញ្ចេតយិតា យំ ខោ
 បន កិញ្ចិ អភិសង្កតំ អភិសញ្ចេតយិតំ តទនិច្ចំ
 ទិរោធនម្ពន្តិ បដាណាតិ សោ តត្ថ បិតោ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា តតិយជ្ឈាននេះឯង អាត្មាអញ បានតាក់តែង
ហើយ បានបង្កើតហើយ ។ បេ ។ ទាំងដល់នូវធម៌ដ៏ក្សេម ចាកយោគៈ
ដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះលះបង់សុខផង
។ បេ ។ ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ទើបភិក្ខុនោះពិចារណាដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា
ចតុត្ថជ្ឈាននេះឯង អាត្មាអញ បានតាក់តែងហើយ បានបង្កើតហើយ
។ បេ ។ ទាំងដល់នូវធម៌ដ៏ក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។

[២១] ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុមានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៤
ក៏ដូចគ្នា ទាំងមានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន
មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោកទាំងអស់ ក្នុងទិស
ខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទទឹង ដោយយកខ្លួនទៅប្រៀប
ផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទិសទាំងពួង ដោយប្រការដូច្នោះ ទើបភិក្ខុ
នោះពិចារណា ដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា មេត្តាចេតោវិមុត្តិនេះឯង អាត្មាអញ
បានតាក់តែងហើយ បានបង្កើតហើយ ប៉ុន្តែធម្មជាតិចត្តចណា
ដែលតាក់តែងហើយ បានបង្កើតហើយ ធម្មជាតិទាំងនោះ ជាប់រស់មិន
ទៀង តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ភិក្ខុនោះក៏បិតនៅក្នុងធម៌នោះ ។ បេ ។

គហបតិវគ្គស្ស អដ្ឋកនាគរសុត្តេ អប្បមញ្ញាភារនា

អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុចាបុណាតិ ។ បុន ចបរំ
 គហបតិ ភិក្ខុ ករុណាសហគតេន ចេតសា
 ។ បេ ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា... ឧបេក្ខា-
 សហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ធវិត្វា វិហារតិ
 តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ
 ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វទិ សព្វត្តតាយ សញ្ញាវន្តំ
 លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
 មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន
 ធវិត្វា វិហារតិ សោ ឥតិ បដិសញ្ញិត្តតិ អយម្បិ
 ខោ ឧបេក្ខាចេតោវិមុត្តិ អភិសដ្ឋតា អភិសញ្ញេត-
 យិតា យំ ខោ បន កិញ្ចំ អភិសដ្ឋតំ អភិសញ្ញេត-
 យិតំ តទនិច្ចំ និរោធមម្មន្តិ បជាណាតិ សោ តត្ថ
 បិតោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុចាបុណាតិ ។

គហបតិវគ្គ អដ្ឋកនាគរសូត្រ អប្បមញ្ញាភាវនា

ទាំងដល់ធម៌ដ៏ក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត
 ភិក្ខុមានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ បេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា...
 មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា
 ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ទាំងមានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា
 ដ៏ធំទូលាយប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយ
 ទៅកាន់លោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទទឹង
 ដោយយកខ្លួនឯងទៅប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទិសទាំងពួង ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ទើបភិក្ខុនោះពិចារណា ដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា ឧបេក្ខាចេតោ-
 វិមុត្តិនេះឯង អាត្មាអញបានតាក់តែងហើយបានបង្កើតហើយ ប៉ុន្តែធម្មជាតិ
 តិចតួចណា ដែលអាត្មាអញតាក់តែងហើយបានបង្កើតហើយ ធម្មជាតិ
 នោះឯង ជារបស់មិនទៀង តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ភិក្ខុនោះក៏បិត
 នៅក្នុងធម៌នោះ ។ បេ ។ ទាំងដល់ធម៌ដ៏ក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២២] បុន ចបរំ កហាបតិ ភិក្ខុ សព្វសោ
 រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញានំ អត្តជ្ជមា
 ធានត្តសញ្ញានំ អមនសិកាវា អនន្តោ អាគាសោតិ
 អាគាសានព្វាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សោ ឥតិ
 បដិសញ្ញាតិ អយម្បិ ខោ អាគាសានព្វាយតន-
 សមាបត្តិ អភិសដ្ឋតា អភិសព្ពេតយិតា យំ ខោ
 បន កិញ្ចំ អភិសដ្ឋតំ អភិសព្ពេតយិតំ តទនិច្ចំ
 និរោធម្មន្តិ បដាធាតិ សោ តត្ថ បិតោ ។ បេ ។
 អនុត្តរំ យោកក្លេមំ អនុចាបុណាតិ ។ បុន ចបរំ
 កហាបតិ ភិក្ខុ សព្វសោ អាគាសានព្វាយតនំ សម-
 តិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណព្វាយតនំ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតិ សោ ឥតិ បដិសញ្ញាតិ អយម្បិ ខោ
 វិញ្ញាណព្វាយតនសមាបត្តិ អភិសដ្ឋតា អភិសព្ពេត-
 យិតា យំ ខោ បន កិញ្ចំ អភិសដ្ឋតំ អភិសព្ពេត-
 យិតំ តទនិច្ចំ និរោធម្មន្តិ បដាធាតិ សោ តត្ថ បិតោ
 ។ បេ ។ អនុត្តរំ យោកក្លេមំ អនុចាបុណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២២] ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះកន្លងនូវពួករូបសញ្ញា
ដោយអាការសព្វគ្រប់ រលត់នូវបដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវ
នានត្តសញ្ញា ហើយក៏ចូលអាកាសានញ្ញាយតនសមាបត្តិ ដោយបរិកម្មថា
អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ទើបភិក្ខុនោះពិចារណា ដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា
អាកាសានញ្ញាយតនសមាបត្តិនេះឯង អាត្មាអញបានតាក់តែង បាន
បង្កើតហើយ ប៉ុន្តែធម្មជាតិចត្តចណាដែលតាក់តែងហើយ បានបង្កើត
ហើយ ធម្មជាតិនោះឯង ជារបស់មិនទៀង តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា
ភិក្ខុនោះក៏បិតនៅ ក្នុងធម៌នោះ ។ បេ ។ ទាំងដល់នូវធម៌ដ៏ក្សេមចាក
យោគៈដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុកន្លងនូវអាកាសា-
នញ្ញាយតនសមាបត្តិ ដោយអាការសព្វគ្រប់ ហើយក៏ចូលវិញ្ញាណ-
ញ្ញាយតនសមាបត្តិ ដោយបរិកម្មថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ភិក្ខុ
នោះពិចារណា ដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា វិញ្ញាណញ្ញាយតនសមាបត្តិនេះឯង
អាត្មាអញ បានតាក់តែងហើយ បានបង្កើតហើយ ប៉ុន្តែធម្មជាតិច
ត្តចណា ដែលតាក់តែងហើយ បានបង្កើតហើយ ធម្មជាតិនោះឯង
ជារបស់មិនទៀង តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ភិក្ខុនោះក៏បិតនៅក្នុង
ធម៌នោះ ។ បេ ។ ទាំងដល់នូវធម៌ដ៏ក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។

គហបតីវគ្គស្ស អដ្ឋកនាគរសុត្តេ ចត្វារូបជ្ឈានំ

បុន ចបរំ គហបតិ ភិក្ខុ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនំ សមតិក្កម្ម ឆត្តិ កិញ្ចិកិ អាភិញ្ញាញ្ញា-
 យតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សោ ឥតិ បដិ-
 សញ្ញិក្កតិ អយម្បិ ខោ អាភិញ្ញាញ្ញាយតនសមា-
 បត្តិ អភិសង្កតា អភិសញ្ញេតយិតា យំ ខោ បន
 កិញ្ចិ អភិសង្កតំ អភិសញ្ញេតយិតំ តននិច្ចំ ជិរោជ-
 ធម្មន្តិ បជាណតិ សោ តត្ថ បិសោ អាសវានំ ខយំ
 ចាបុណាតិ នោ ចេ អាសវានំ ខយំ ចាបុណាតិ
 តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្តិយា បញ្ចន្តិ
 ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខុយា ឱបចាតិកោ
 ហោតិ តត្ថ បរិជិញ្ញាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា
 អយំ ខោ គហបតិ តេន ភកវតា ជានតា
 បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ឯកធម្មោ អក្ខា-
 តោ យត្ថ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ
 បហិតត្តស្ស វិហារតោ អរិមុត្តញ្ជោវ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ

គហបតិវគ្គ អដ្ឋកថាសូត្រ អរូបជ្ឈាន ៤

ម្នាលគហបតី មួយវិញទៀត ភិក្ខុកន្លងវិញ្ញាណញាយតនសមាបត្តិ
 ដោយអាការសព្វគ្រប់ ហើយក៏ចូលអាកិញ្ញញាយតនសមាបត្តិ ដោយ
 បរិកម្មថា របស់បន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នោះ ទើបភិក្ខុនោះពិចារណាដឹងច្បាស់
 ដូច្នោះថា អាកិញ្ញញាយតនសមាបត្តិនេះឯង អាត្មាអញបានតាក់តែងហើយ
 បានបង្កើតហើយ ប៉ុន្តែធម្មជាតិចត្តចណា ដែលអាត្មាអញតាក់តែង
 ហើយ បានបង្កើតហើយ ធម្មជាតិនោះឯង ជារបស់មិនទៀង តែងរលត់
 ទៅវិញជាធម្មតា ភិក្ខុនោះក៏បិតនៅក្នុងធម៌នោះ ហើយក៏បានដល់នូវការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ បើមិនបានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទេ ក៏គង់ទៅ
 កើតជាឱបបាតិកៈ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនធម៌ទាំង ៥ ប្រការ ជា
 ចំណែកខាងក្រោម ដោយសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងធម៌នោះ និងសេចក្តី
 រីករាយ ក្នុងធម៌នោះ ហើយបរិនិព្វានក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះ មាន
 សភាពមិនត្រឡប់ ចាកព្រហ្មលោកនោះជាធម្មតា ម្នាលគហបតី ភិក្ខុ
 ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកម្តៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូន
 ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ក៏រួចស្រឡះបានផង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អបរិក្ខណា ច អាសវា បរិក្ខយំ កច្ឆន្តិ អន-
នុប្បត្តញ្ច អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុចាបុណាតីតិ ។

[២៣] ឯវំ វុត្តេ ទសមោ កហាបតិ អដ្ឋកណា-
តោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទោច សេយ្យថាបិ
ភន្តេ អានន្ត បុរិសោ ឯកំ និទិមុទំ កវេសន្តោ
សកិទេវ ឯកានស និទិមុខានិ អទិកច្ឆេយ្យ ឯវមេវ
ខោ អហំ ភន្តេ ឯកំ អមតទ្វារំ កវេសន្តោ សកិ-
ទេវ ឯកានស អមតទ្វារានិ អលត្តំ សវោយ សេយ្យ-
ថាបិ ភន្តេ បុរិសស្ស អការំ ឯកានសទ្វារំ សោ
តស្មី អការេ អាទិត្តេ ឯកមេកេនបិ ទ្វារេន សក្កុ-
លោយ្យ អត្តានំ សោត្តិ កាតុំ ឯវមេវ ខោ អហំ
ភន្តេ ឥមេសំ ឯកានសន្តំ អមតទ្វារានំ ឯកមេកេ-
នបិ អមតទ្វារេន សក្ខិស្សាមិ អត្តានំ សោត្តិ កាតុំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អាសវធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់អស់ទៅ ក៏អស់រលីងបានផង ទាំង
ដល់ធម៌ដ៏ក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ដែលមិនទាន់បានដល់ ព្រោះធម៌
ឯកណា នេះឯងជាធម៌ឯក ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ព្រះអង្គបានសំដែងហើយ ។

[២៣] កាលដែលព្រះអានន្ទត្ថេរ សំដែងយ៉ាងនេះហើយ ទស-
មគហបតិ អ្នកក្រុងអង្គកៈ បាននិយាយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុយ៉ាងនេះ
ថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន បុរសកាលស្វែងរកកំណប់តែ ១ ស្រាប់
តែបានកំណប់ទាំង ១១ ដោយព្យាយាមតែម្តង មានឧបមាយ៉ាង
ណាមិញ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាកាលស្វែងរកទ្វារ
ព្រះនិព្វានតែ ១ សោះ ស្រាប់តែបានទ្វារព្រះនិព្វានទាំង ១១ ដោយ
ការស្តាប់តែម្តង ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន
មួយយ៉ាងទៀត ផ្ទះរបស់បុរសមានទ្វារ ១១ កាលភ្លើងឆេះផ្ទះនោះហើយ
បុរសម្ចាស់ផ្ទះនោះ អាចនឹងធ្វើខ្លួនឲ្យមានស្នូស្តី ដោយទ្វារតែមួយ ។
ក៏បាន មានឧបមាដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន បណ្តា
ទ្វារព្រះនិព្វានទាំង ១១ នេះ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងអាចធ្វើខ្លួន ឲ្យមានស្នូស្តី
ដោយទ្វារព្រះនិព្វានតែមួយ ។ បាន ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង បពិត្រ

គហបតិវគ្គស្ស អដ្ឋកនាគរសុត្តេ អានន្ទស្ស បូជា

ឥមេ ហិ នាម ភន្តេ អញ្ញតិភិយា អាចរិយស្ស
 អាចរិយទនំ បរិយេសិស្សន្តិ កិមដ្ឋំ បនាហំ អាយស្ស-
 តោ អានន្ទស្ស បូជំ ន ករិស្សាមីតិ ។ អថខោ
 ទសមោ គហបតិ អដ្ឋកនាគរោ ចាតលិបុត្តកញ្ច
 វេសាលិកញ្ច ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និទាតេត្វា^(១) បណ្ឌិតេន
 ខាទដីយេន កោដដីយេន សហត្តា សន្តប្បេសិ
 សម្បវារេសិ ឯកមេកញ្ច ភិក្ខុំ បច្ចេកំ ទុស្ស-
 យុគេន អច្ឆានេសិ អាយស្សន្តំ អានន្ទំ តិច្ឆិវេន
 អច្ឆានេសិ អាយស្សតោ អានន្ទស្ស បញ្ចសតំ វិហារំ
 កាវារេសិ ។

អដ្ឋកនាគរសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ម. សន្និទាតាបេត្វា ។

គហបតិវគ្គ អដ្ឋកនាគរសូត្រ ការបូជាព្រះអានន្ទ

ព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន តាមទំនៀមព្រះភិក្ខុវិទ្យាទាំងនេះ (កាលបើរៀនសិល្បៈ-
សាស្ត្រ ក្នុងសំណាក់អាចារ្យណា) តែងស្វែងរករង្វាន់អាចារ្យ ដើម្បី
អាចារ្យ (នោះ) ចំណង់បើរូបខ្ញុំព្រះករុណា នឹងខានធ្វើការបូជាដល់
ព្រះអានន្ទមានអាយុដូចម្តេចបាន ។ ទើបទសមគហបតិអ្នកក្រុងអដ្ឋកៈ
បានប្រជុំភិក្ខុសង្ឃដែលគង់នៅ ក្នុងក្រុងបាតលិបុត្តនិងក្រុងវេសាលីហើយ
អង្គុស ដោយខាទនីយៈ ភោជនីយាហារ ដ៏ត្រាញ់ពីសា ដោយខ្លួនឯង
ឲ្យឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ត្រាតែលោកប្រកែកលែងទទួលទៀត ហើយនិមន្ត
ភិក្ខុមួយរូប ។ ឲ្យស្ងៀកដណ្តប់ដោយសំពត់ ១ គូ ១ អង្ក រួចនិមន្ត
ព្រះអានន្ទមានអាយុឲ្យស្ងៀកដណ្តប់ដោយថ្មីរ ៣ ហើយកសាងទីនៅ
គួរដល់ថ្ងៃ ៥០០ (កហាបណៈ) ប្រគេនព្រះអានន្ទមានអាយុ ។

ចប់ អដ្ឋកនាគរសូត្រ ទី ២ ។

តតិយំ សេក្ខប្បដិបទាសុត្តំ

[២៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សក្កេសុ វិហរតិ កាមិលវត្ថុស្មី ជិក្រោធារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន កាមិលវត្ថុវានំ សក្យានំ
នវំ សន្តាការំ អចិរការិតំ ហោតិ អនជ្ឈារុដ្ឋបុព្វំ^(១)
សមណោន វា ព្រាហ្មណោន វា កេនចិ វា មនុស្ស-
ភូតេន ។ អថខោ កាមិលវត្ថុវា សក្យា យេន
ភក្កវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវា-
ទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ ជិសិដ្ឋា ខោ
កាមិលវត្ថុវា សក្យា ភក្កវន្តំ ឯតទហេចំ ឥធិ ភន្តេ
កាមិលវត្ថុវានំ សក្យានំ នវំ សន្តាការំ អចិរការិតំ
ហោតិ^(២) អនជ្ឈារុដ្ឋបុព្វំ សមណោន វា ព្រាហ្ម-
ណោន វា កេនចិ វា មនុស្សភូតេន តំ ភន្តេ
ភក្កវា បបមំ បរិកុញ្ញតុ ភក្កវតា បបមំ បរិកុត្តំ

១ ឱ. ម. អនជ្ឈារុដ្ឋំ ។ ២ ឱ. ហោតីតិ ន ទិស្សតិ ។

សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ ទី ៣

[២២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគ្រោធារាម ទៀបក្រុងកបិលវត្ត ក្នុងដែន
 សក្កៈ ។ សម័យនោះឯង ពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត បានកសាងសន្តា-
 ការសាលាថ្មីមួយ ទើបនឹងហើយថ្មី ។ មិនទាន់មានសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ឬអ្នកណាមួយដែលជាជាតិមនុស្ស^១ ចូលទៅនៅអាស្រ័យនៅឡើយ ។
 លំដាប់នោះ ពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត អង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត បានកសាងសន្តា-
 ការសាលាថ្មី ១ ទើបនឹងហើយថ្មី ។ មិនទាន់មានសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ ឬអ្នក
 ណាមួយដែលជាជាតិមនុស្ស ចូលទៅអាស្រ័យនៅឡើយ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រើប្រាស់សន្តា-
 ការសាលា
 នោះជាមុន លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រើប្រាស់ជាមុនរួចហើយ ទើប

១ បានជាមិននិយាយដល់ទេវតាផង ព្រោះកន្លែងណាដែលមនុស្សទើបនឹងធ្វើថ្មី រមែង
 មានទេវតាចូលទៅនៅមុន ។ អដ្ឋកថា ។

គហបតិវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ ភគវតោ បឋមំ បរិកុញ្ញនំ

បច្ឆា កាយិលវត្តវា សក្យា បរិកុញ្ញិស្សន្តិ តទស្ស
 កាយិលវត្តវានំ សក្យានំ ធីយវត្តំ ហិតាយ សុខា-
 យាតិ ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ
 កាយិលវត្តវា សក្យា ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋា-
 យាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្តិលំ កត្វា យេន
 នវំ^(១) សន្តាគារំ តេនុបសង្កម្មីសុ ឧបសង្កម្មិត្វា សព្វ-
 សន្តវី សន្តាគារំ សន្តវាបេត្វា^(២) អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា
 ឧទកមណិកំ បតិដ្ឋាបេត្វា តេលប្បដិបំ អាហេបេត្វា
 យេន ភគវា តេនុបសង្កម្មីសុ ឧបសង្កម្មិត្វា ភគវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋសុ ។ ឯកមន្តំ បិតា
 ខោ កាយិលវត្តវា សក្យា ភគវន្តំ ឯតទវោចំ សព្វ-
 សន្តវី សន្តតំ ភន្តេ សន្តាគារំ អាសនានិ បញ្ញាត្តានិ
 ឧទកមណិកោ បតិដ្ឋាបិតោ តេលប្បដិបោ អាហេ-
 បិតោ យស្សនានិ ភន្តេ ភគវា កាលំ មញ្ញតីតិ ។

១ ឱ. ម. នវន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. សន្តវិត្វា ។

គហបតីវត្ត សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ ការទ្រង់ប្រើប្រាស់ជាដំបូង នៃព្រះមានព្រះភាគ

ពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត នឹងប្រើប្រាស់ជាខាងក្រោយ ការប្រើប្រាស់
 នោះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍ និងសេចក្តីសុខ យូរអង្វែងដល់
 ពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលនិមន្តន៍ដោយ
 អាការស្ងៀម ។ ចំណែកខាងពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្តដឹងថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគទទួលនិមន្តន៍ហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំលាព្រះមាន
 ព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណរួចហើយ នាំគ្នាចូលទៅកាន់សន្តាគារសាលា
 ថ្មី លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននាំគ្នាចាត់ចែងសន្តាគារសាលាឲ្យមាន
 កម្រាលគ្រប់អន្លើ ហើយក្រាលអាសនៈទាំងឡាយ រួចតម្កល់ក្នុងទឹក
 ទុក អុជប្រទីបប្រេងរួចហើយ នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយបិតនៅក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត បិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ
 ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពួកខ្ញុំព្រះអង្គបានចាត់ចែងនូវសន្តាគារសាលា ឲ្យមានកម្រាលគ្រប់អន្លើ
 បានក្រាលអាសនៈទាំងឡាយ បានតម្កល់ក្នុងទឹកទុក និងអុជប្រទីបប្រេង
 ទុករួចស្រេចហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំគាល់នូវកាលនៃពុទ្ធដំណើរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២៥] អថខោ ភកវា និវាសេត្វា បត្តចីវរមាណាយ
សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេន យេន សន្តាគារំ តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា ចានេ បក្ខាលេត្វា សន្តាគារំ បរិសិត្វា
មជ្ឈិមថម្ពំ និស្សាយ បុរត្តាភិមុខោ និសីទិ ។ ភិក្ខុ-
សង្ឃេបិ ខោ ចានេ បក្ខាលេត្វា សន្តាគារំ បរិសិត្វា
បច្ឆិមំ ភិក្ខុំ និស្សាយ បុរត្តាភិមុខោ និសីទិ ភកវន្តុ-
យេវ បុរក្ខត្វា ។ កាយិលវត្តវាបិ ខោ សក្យា ចានេ
បក្ខាលេត្វា សន្តាគារំ បរិសិត្វា បុរត្តិមំ ភិក្ខុំ និស្សាយ
បច្ឆិមាភិមុខា^(១) និសីទីសុ ភកវន្តុយេវ បុរក្ខត្វា ។
អថខោ ភកវា កាយិលវត្តវេ សក្យេ ពហុនេវ
វត្តំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា
សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ
អាមន្តេសិ បដិភាតុ តំ អានន្ត កាយិលវត្តវានំ
សក្យានំ សេក្ខោ បដិបទោ បិដ្ឋិ មេ អាតិលា-
យតិ តមហំ អាយមិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ
ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភកវតោ បច្ចុស្សោសិ ។

១ ឱ. បច្ឆាមុខា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២៥] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រ
 ចីវរ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទ្រង់និមន្តចូលទៅកាន់សន្តាគារសាលា លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ឲ្យលាងព្រះបាទារួចហើយ យាងចូលទៅកាន់
 សន្តាគារសាលា គង់ផ្អែកនឹងសសរកណ្តាល បែរព្រះកក្រដៅទិសខាង
 កើត ។ ឯភិក្ខុសង្ឃក៏ឲ្យលាងជើងរួចហើយ ចូលទៅកាន់សន្តាគារសាលា
 អង្គុយផ្អែកនឹងជញ្ជាំងខាងលិច បែរមុខទៅទិសខាងកើត មានព្រះមាន
 ព្រះភាគគង់នៅខាងមុខ ។ ឯពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត ក៏លាងជើងរួច
 ហើយ ចូលទៅកាន់សន្តាគារសាលា អង្គុយផ្អែកនឹងជញ្ជាំងខាងកើត បែរ
 មុខទៅទិសខាងលិច មានព្រះមានព្រះភាគគង់នៅខាងមុខ ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ពន្យល់ណែនាំពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្ត ឲ្យ
 យល់ប្រយោជន៍ (ក្នុងបច្ចុប្បន្ននិងបរលោក) ឲ្យជឿជាក់ (ក្នុងកុសលធម៌)
 ឲ្យខ្ចីឃ្មាតសង្វាត ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ច្រើនរាត្រី (ពេញមួយ
 យប់) ហើយត្រាស់ទៅនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា ម្ចាស់អានន្ទ ចូរអ្នក
 សំដែងសេក្ខប្បដិបទា ដល់ពួកសក្យៈអ្នកក្រុងកបិលវត្តចុះ ដ្បិតតថាគត
 រោយខ្នងណាស់ តថាគតនឹងសម្រាកខ្នងបន្តិច ។ ព្រះអានន្ទមាន
 អាយុ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

គហបតីវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ ឆព្វិទោ ធម្មោ

អថខោ ភកវា ចតុត្តុលំ វស្ស្រាដី បញ្ញាបេត្វា
 ទត្តិណោន បស្ស្រន សីហសេយ្យំ កប្បេសិ ចានេន
 ចានំ អច្ចាធាយ សតោ សម្បជានោ ឧដ្ឋានសញ្ញា
 មនសិករិត្វា ។

[២៦] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ មហានាមំ
 សក្កំ អាមន្តេសិ ឥធិ មហានាម អរិយស្សារកោ
 សីលសម្បន្នោ ហោតិ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ ហោតិ
 កោជនេ មត្តញ្ញំ ហោតិ ជាតិយមនុយុត្តោ ហោតិ
 សត្តហិ សទ្ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ ចតុន្នំ
 ណាធានំ អាកិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ
 ទិកាមលារិកំ ហោតិ អកិច្ចលារិកំ អកសិរលារិកំ ។

[២៧] កថញ្ច មហានាម អរិយស្សារកោ សីល-
 សម្បន្នោ ហោតិ ។ ឥធិ មហានាម អរិយស្សារកោ
 សីលវា ហោតិ ចាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហារតិ អា-
 ចារកោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ រដ្ឋេសុ ភយទស្សារិ
 សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ វរំ ខោ មហា-
 នាម អរិយស្សារកោ សីលសម្បន្នោ ហោតិ ។

គហបតិវគ្គ សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ ធម៌ ៦ យ៉ាង

លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ក្រាលសង្ឃាដីឲ្យជា ៤ ជាន់ ហើយ
សម្រេចនូវសីហសេយ្យាផ្ទៀងខាងស្តាំ គង់ព្រះបាទដោយព្រះបាទ
មានសតិវិនិច្ឆ័យសម្បជញ្ញៈ កំណត់ទុកក្នុងហឫទ័យ នូវឧដ្ឋានសញ្ញា
គឺសេចក្តីសំគាល់នូវការក្រោកឡើងវិញ ។

[២៦] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ សំដែងចំពោះមហានាម-
សក្យៈថា បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកបរិបូណ៌
ដោយសីល ជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងតន្ត្រីយទាំងឡាយ ជាអ្នកស្គាល់
ប្រមាណក្នុងគោជន ជាអ្នកប្រកបនូវការភ្ញាក់រព្វក ជាអ្នកប្រកបដោយ
សប្បុរិសធម៌ទាំង ៧ ប្រការ ជាអ្នកបានដូចប្រាថ្នានូវឈានទាំង ៤ ដែល
អាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាហេតុនៃកិរិយានៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាអ្នក
បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ ។

[២៧] បពិត្រមហានាម ចុះអរិយសាវ័កជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល
តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នក
មានសីល សង្រួមល្អក្នុងបាតិមោក្ខ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនិងគោចរៈ
ឃើញភ័យក្នុងទោសសូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំង-
ឡាយ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កដែលជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល
យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២៨] កថញ្ច មហានាម អរិយស្សារកោ ឥន្ទ្រិ-
 យេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ ។ ឥធិ មហានាម អរិយ-
 ស្សារកោ ចក្កុនា រូបំ ទិស្វា ន ទិមិត្តក្កាហី ហោតិ
 នានុព្យញ្ញនក្កាហី យត្វាទិករណាមេនំ ចក្កុន្ទ្រិយំ អសំ-
 វុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា
 ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សំរាយ បដិបទ្គតិ រក្ខតិ
 ចក្កុន្ទ្រិយំ ចក្កុន្ទ្រិយេ សំរំ អាបទ្គតិ សោតេន សទ្ធិ
 សុត្វា ។ បេ ។ ឃានេន កន្ធិ ឃាយិត្វា... ទិដ្ឋាយ
 រសំ សាយិត្វា... កាយេន ដោដ្ឋព្វំ ដុសិត្វា... មនសា
 ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ទិមិត្តក្កាហី ហោតិ នានុព្យញ្ញនក្កាហី
 យត្វាទិករណាមេនំ មនិទ្ធរិយំ អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិ-
 ជ្ឈាទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្ស-
 វេយ្យំ តស្ស សំរាយ បដិបទ្គតិ រក្ខតិ មនិទ្រិយំ
 មនិទ្រិយេ សំរំ អាបទ្គតិ ឯវំ ខោ មហានាម អរិ-
 យស្សារកោ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២៨] បពិត្រមហានាម ចុះអរិយសាវ័កជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុង
 ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កក្នុង
 សាសនានេះ ឃើញរូបារម្មណ៍ដោយចក្ខុ មិនក្លចកាន់និមិត្ត មិនក្លច
 កាន់អនុព្យញ្ញនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្សជាអកុសលដ៏លាមក គប្បី
 ជាប់តាមបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយ ព្រោះហេតុមិនសង្រួម
 ចក្ខុន្ទ្រិយណា លោកប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សា
 ចក្ខុន្ទ្រិយ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក
 ។ បេ ។ ជុំភ្លិនដោយច្រមុះ... ទទួលរសដោយអណ្តាត... ពាល់ត្រូវនូវ
 ផោដ្ឋព្វៈដោយកាយ.... ដឹងធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ហើយជាអ្នកមិនក្លច
 កាន់និមិត្ត មិនក្លចកាន់អនុព្យញ្ញនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្សជាអកុសល
 ដ៏លាមក គប្បីជាប់តាមបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមនូវមនិទ្រិយ ព្រោះ
 ហេតុមិនសង្រួមមនិទ្រិយណា លោកប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមមនិទ្រិយ
 នោះ រក្សាមនិទ្រិយ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងមនិទ្រិយ បពិត្រមហា-
 នាម អរិយសាវ័កដែលជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ យ៉ាង
 នេះឯង ។

គហបតីវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ ភោជនេ មត្តញ្ញតា

[២៩] កថញ្ញា មហានាម អរិយស្សារកោ ភោជ-
 នេ មត្តញ្ញា ហោតិ ។ ឥធិ មហានាម អរិយស្សារកោ
 បដិសង្កា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ នេវ ទរាយ
 ន មទាយ ន មណ្ឌនាយ ន វិភូសនាយ យារទេវ
 ឥមស្ស កាយស្ស បិតិយា យាបនាយ វិហឹសុបរតិយា
 ព្រហ្មចរិយានុក្កហាយ ឥតិ បុរាណញ្ច វេទនំ បដិ-
 ហង្កាមិ នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សាមិ យាត្រា ច មេ
 ភវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ជាសុវិហារោ ចាតិ ឯវំ ខោ មហា-
 នាម អរិយស្សារកោ ភោជនេ មត្តញ្ញា ហោតិ ។

គហបតិវគ្គ សេត្តប្បដិបទាសូត្រ ការស្គាល់ប្រមាណក្នុងភោជន

[២៧] បពិត្រមហានាម ចុះអរិយសាវ័ក ជាអ្នកស្គាល់ប្រមាណ
 ក្នុងភោជន តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កក្នុងសាសនា
 នេះ ពិចារណាដោយឧបាយ ទើបបរិភោគអាហារដោយគិតថា អាត្មា
 អញបរិភោគអាហារ ដើម្បីលេងដូចក្មេងអ្នកស្រុកក៏ទេ ដើម្បីស្រវឹងក៏ទេ
 ដើម្បីប្រដាប់តាក់តែងរាងកាយក៏ទេ ដើម្បីធ្វើឲ្យផ្លូវផង់ពណ៌សម្បុរក៏ទេ
 (បរិភោគ) ដើម្បីនឹងឲ្យតាំងនៅនៃកាយនេះ ដើម្បីញ៉ាំងជីវិត្រិយឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឹងបំបាត់បង់សេចក្តីលំបាក ដើម្បីនឹងអនុគ្រោះដល់
 ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញនឹងកម្ចាត់បង់វេទនាចាស់ គឺសេចក្តីឃ្នាន
 ដែលមានហើយផង នឹងញ៉ាំងវេទនាថ្មី គឺផ្អែតហួសប្រមាណ មិនឲ្យ
 កើតឡើងបានផង កិរិយាប្រព្រឹត្តទៅនៃឥរិយាបថទាំង ២ ក្តី សេចក្តីមិន
 មានទោសមានមិនច្រអូសចិត្តជាដើមក្តី កិរិយានៅសប្បាយក្នុងឥរិយាបថ
 ទាំង ២ ក្តី នឹងមានដល់អាត្មាអញដោយបានបរិភោគអាហារនេះ បពិត្រ
 មហានាម អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ដែលជាអ្នកស្គាល់ប្រមាណ
 ក្នុងភោជន យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣០] កថញ្ច មហានាម អរិយស្សារកោ ជាត-
 រិយមនុយុត្តោ ហោតិ ។ ឥធិ មហានាម អរិយ-
 ស្សារកោ ទិវសំ ចង្កៀមេន និសង្ខាយ អារវណីយេហិ
 ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធនេតិ រត្តិយា បបមំ យាមំ
 ចង្កៀមេន និសង្ខាយ អារវណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិ-
 សោធនេតិ រត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ ទក្ខិណោន បស្សេន
 សីហសេយ្យំ កប្បេសិ ចានេន ចានំ អច្ចាធាយ
 សតោ សម្មជាតោ ឧដ្ឋានសញ្ញំ មនសិករិត្វា
 រត្តិយា បច្ឆិមំ យាមំ បច្ចុដ្ឋាយ ចង្កៀមេន និសង្ខាយ
 អារវណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធនេតិ ឃំ ខោ
 មហានាម អរិយស្សារកោ ជាករិយមនុយុត្តោ ហោតិ ។

[៣១] កថញ្ច មហានាម អរិយស្សារកោ
 សត្តហិ សទ្ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ហោតិ ។ ឥធិ
 មហានាម អរិយស្សារកោ សន្នោ ហោតិ សទ្ធិហតិ
 តថាគតស្ស ពោធិ ឥតិបិ សោ ភកវា អរហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មន្នោ សុគតោ លោកវិទូ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣០] បពិត្រមហានាម ចុះអរិយសាវ័កជាអ្នកប្រកបនូវសេចក្តី
 ភ្ញាក់រឭក តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កក្នុងសាសនា
 នេះ បើក្នុងវេលាថ្ងៃ (លោក) រមែងជម្រះចិត្តចាកនីវរណធម៌ទាំងឡាយ
 ដោយការចង្រ្កមនិងអង្គុយ បើវេលារាត្រីបឋមយាម (លោក) រមែង
 ជម្រះចិត្តចាកនីវរណធម៌ទាំងឡាយ ដោយការចង្រ្កមនិងអង្គុយ លុះ
 ដល់វេលារាត្រីមជ្ឈិមយាម លោករមែងសម្រេចសីហសេយ្យាផ្ទៀង
 ខាងស្តាំ យកជើងគងលើជើង មានសតិ និងសម្បជញ្ញៈ ធ្វើមនសិការៈ
 នូវឧដ្ឋានសញ្ញា លុះដល់វេលារាត្រីមច្ឆិមយាម (លោក) រមែងក្រោក
 ឡើងហើយជម្រះចិត្ត ចាកនីវរណធម៌ទាំងឡាយ ដោយការចង្រ្កមនិង
 អង្គុយ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កដែលជាអ្នកប្រកបនូវការភ្ញាក់
 រឭក យ៉ាងនេះឯង ។

[៣១] បពិត្រមហានាម ចុះអរិយសាវ័កជាអ្នកប្រកបដោយ
 សប្បុរិសធម៌ទាំង ៧ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័ក
 ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា រមែងជឿចំពោះពោធិញ្ញាណរបស់
 ព្រះតថាគតថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ជាព្រះសុគត ជ្រាបច្បាស់នូវលោក

គហបតីវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ សត្ត សទ្ធម្មា

អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
 ភក្ខវាតិ ហិរិមា ហោតិ ហិរិយតិ កាយទុច្ចរិតេន
 វចីទុច្ចរិតេន មនោទុច្ចរិតេន ហិរិយតិ ចាបកានំ
 អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឱត្តាបី ហោតិ
 ឱត្តបតិ កាយទុច្ចរិតេន វចីទុច្ចរិតេន មនោទុច្ចរិតេន
 ឱត្តបតិ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមា-
 បត្តិយា ពហុស្សតោ ហោតិ សុតដរោ សុតសន្និ-
 ចយោ យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មន្សៀ-
 កល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្តា សព្វញ្ញ-
 នា កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធ�ំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ
 តថារូបស្ស ធម្មា ពហុស្សតា ហោន្តិ ធាតា វចសា
 បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា អារទ្ធារិ-
 យោ ហោតិ^(១) អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុស-
 លានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទទ្ធិបរក្កមោ
 អនិក្ខត្តដរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ សតិមា ហោតិ

១ ឱ. ម. វិហរតិ ។

គហបតិវគ្គ សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ ព្រះសទ្ធម្ម ៧ ប្រការ

ព្រះអង្គប្រសើរបំផុត ដោយសីលាទិគុណ ព្រះអង្គជាសារថីទូន្មានបុរស
 ព្រះអង្គជាសាស្តារបស់ពួកទេវតានិងមនុស្ស ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងសច្ចធម៌
 ព្រះអង្គបំបាត់បង់ត្រៃភព ដូច្នោះ១ ជាអ្នកមានសេចក្តីខ្មាស រមែង
 អៀនខ្មាសចំពោះកាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត និងមនោទុច្ចរិត រមែងអៀនខ្មាស
 ចំពោះការជួបប្រសព្វអកុសលធម៌ដ៏លាមក១ ជាអ្នកមានសេចក្តីតក់
 ស្អុត រមែងតក់ស្អុតចំពោះកាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត និងមនោទុច្ចរិត រមែង
 តក់ស្អុត ចំពោះការជួបប្រសព្វអកុសលធម៌ដ៏លាមក១ ជាពហុស្សូត
 ទ្រទ្រង់នូវចំណេះ សន្សំទុកនូវចំណេះ ធម៌ទាំងឡាយណាមានពីរោះបទ
 ដើម ពីរោះបទកណ្តាល ពីរោះបទចុង ប្រកបដោយអត្ថនិងព្យញ្ជនៈ
 រមែងប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម៌ទាំង-
 ឡាយមានសភាពដូច្នោះ លោកបានស្តាប់មកច្រើន បានទ្រទ្រង់ទុក
 បានចាំស្នាត់រត់មាត់ បានចូលចិត្តច្បាស់លាស់ បានយល់ច្បាស់ដោយ
 ទិដ្ឋិតីបញ្ញា១ ជាអ្នកផ្តួចផ្តើមសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីលះអកុសល-
 ធម៌ ដើម្បីបំពេញកុសលធម៌ ជាអ្នកមានកម្លាំងព្យាយាម ខ្ចីឃ្នាតមុតមាំ
 មិនដាក់ធុរៈចោល ចំពោះកុសលធម៌ទាំងឡាយ១ ជាអ្នកមានសតិ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បរមេន សតិទេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ
 ចិរកាសិតម្បិ សវិតា អនុស្សវិតា បញ្ញាវា ហោតិ
 ឧទយត្តតាមិទិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ^(១) អរិយាយ
 និព្វេទិកាយ សម្មា ទុក្ខក្ខយតាមិទិយា វេរិ ខោ
 មហានាម អរិយស្សាវកោ សត្តហិ សទ្ធម្មេហិ សមន្នា-
 គតោ ហោតិ ។

[៣២] កថញ្ច មហានាម អរិយស្សាវកោ ចតុន្នំ
 ឈានានំ អាកិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ
 និកាមលាភី ហោតិ អភិច្ចលាភី អកសិរលាភី ។
 ឥធន មហានាម អរិយស្សាវកោ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ
 បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វិតក្កវិ-
 ចារានំ រូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ
 ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាទិជំ បីតិសុខំ
 ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បីតិយា ច
 វិវាតា ឧបេក្ខកោ ច វិហារតិ សតោ ច

១ ម. សមន្នាគតោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រកបព្រមដោយសតិ និងបញ្ញាដ៏ឧត្តម ជាអ្នកនឹករលឹកចាំបាននូវអំពើ
 ដែលខ្លួនធ្វើយូរហើយ និងសំដីដែលខ្លួននិយាយយូរហើយ ១ ជា
 អ្នកមានប្រាជ្ញា រមែងប្រកបដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹងច្បាស់ នូវការកើត
 ឡើង និងសូន្យទៅ (នៃខន្ធ ៥) និងបញ្ញាសម្រាប់ទម្ងាយបង់នូវគំនរ
 លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ដ៏ប្រសើរ ទាំងជាគ្រឿងដឹង នូវការអស់ទៅ
 នៃកងទុក្ខដោយប្រពៃ១ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កដែលជាអ្នក
 ប្រកបដោយសប្បុរសធម៌ទាំង ៧ ប្រការ យ៉ាងនេះឯង ។

[៣២] បពិត្រមហានាម ចុះអរិយសាវ័កជាអ្នកបានដូចប្រាថ្នា
 នូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាហេតុនៃការនៅជាសុខ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាអ្នកបានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយតើដូចម្តេច ។
 បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ
 ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមជ្ឈានដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិ និងសុខៈដែលកើតអំពីវិវេក ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិង
 វិចារៈ ក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ជាទីផ្លូវផងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសន្តាន មាន
 ការៈនៃចិត្តដ៏ប្រសើរ គ្មានវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានតែបីតិ និងសុខៈដែលកើត
 អំពីសមាធិ ព្រោះលះបង់បីតិចេញ ជាបុគ្គលព្រងើយផង មានសតិ

គហបតិវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ សេក្ខប្បដិបទា

សម្មជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ
 អរិយា អាចិក្ខុន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ
 តតិយំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ សុខស្ស ច
 បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេ សោម-
 នស្សនោមនស្សានំ អត្តជ្ជំមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខា-
 សតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ
 ឯវំ ខោ មហានាម អរិយស្សារកោ ចតុន្តំ ឈានានំ
 អាកិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ ទិកាមលារិ
 ហោតិ អតិច្ឆលារិ អកសិរលារិ ។

[៣៣] យតោ ខោ មហានាម អរិយស្សារកោ ឯវំ
 សីលសម្មន្នោ ហោតិ ឯវំ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ ហោតិ
 ឯវំ ភោជនេ មត្តញ្ញុ ហោតិ ឯវំ ជាតរិយមនុយុត្តោ
 ហោតិ ឯវំ សត្តហិ សទ្ធម្មហិ សមន្នាគតោ ហោតិ
 ឯវំ ចតុន្តំ ឈានានំ អាកិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្ម-
 សុខវិហារានំ ទិកាមលារិ ហោតិ អតិច្ឆលារិ
 អកសិរលារិ អយំ វុច្ចតិ មហានាម អរិយស្សារកោ

គហបតីវគ្គ សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ បដិបទានៃសេក្ខបុគ្គល

និងសម្បជញ្ញៈផង ទទួលសេចក្តីសុខដោយនាមកាយផង ចូលកាន់
 តតិយជ្ឈាន ដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយសរសើរថា បុគ្គលដែលបាន
 តតិយជ្ឈានហើយតែងមានចិត្តព្រងើយ ជាអ្នកមានស្មារតី មានប្រក្រតី
 នៅជាសុខ ព្រោះលះបង់សេចក្តីសុខផង លះបង់សេចក្តីទុក្ខផង
 ព្រោះរលត់សោមនស្សនិងទោមនស្សអំពីមុនផង លោកក៏បានចូលកាន់
 ចតុត្ថជ្ឈាន ឥតទុក្ខឥតសុខ មានសតិ ដែលកើតអំពីឧបេក្ខាដ៏បរិសុទ្ធ ។
 បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កជាអ្នកបានដូចប្រាថ្នានូវឈានទាំង ៤ ដែល
 អាស្រ័យចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាហេតុនៃការនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាអ្នកបាន
 ដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[៣៣] បពិត្រមហានាម កាលណាអរិយសាវ័កជាអ្នកបរិបូណ៌
 ដោយសីលយ៉ាងនេះ ជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយយ៉ាងនេះ
 ជាអ្នកស្គាល់ប្រមាណក្នុងភោជនយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយការភ្ញាក់
 រព្វកយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសប្បុរិសធម៌ទាំង ៧ ប្រការយ៉ាងនេះ
 ជាអ្នកបានដូចប្រាថ្នានូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជា
 ហេតុនៃការនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាអ្នកបានដោយមិនលំបាក បាន
 ដោយងាយយ៉ាងនេះ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កនេះ ព្រះបរមគ្រូ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សេក្ខោ បដិបទោ អបុច្ឆណ្ហតាយ សមាបន្នោ ភព្វោ
អភិទិត្តិទាយ ភព្វោ សម្ពោទាយ ភព្វោ អនុត្តរស្ស
យោកក្ខេមស្ស អធិកមាយ ។ សេយ្យថាមិ មហា-
នាម កុក្កដិយា អណ្ណានិ អដ្ឋ វា ទស វា ទ្វាទស
វា តានស្ស កុក្កដិយា សម្មា អធិសយិតានិ សម្មា
បរិសេទិតានិ សម្មា បរិការិតានិ តិញ្ចាមិ តស្សា
កុក្កដិយា ន ឯ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បន្នេយ្យ អហោ វតិមេ^(១)
កុក្កដហោតកា ចាទនខសិខាយ វា មុខតុណ្ហកេន វា
អណ្ណាកោសំ បទាលេត្វា សោត្តិនា អភិទិត្តិទ្រេយ្យន្តិ^(២)
ឯវមេវ ខោ មហានាម យតោ អរិយស្សារកោ ឯវំ សីល-
សម្បន្នោ ហោតិ ឯវំ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ ហោតិ
ឯវំ កោជនេ មត្តញ្ញោ ហោតិ ឯវំ ជាគរិយមនុយុត្តោ
ហោតិ ឯវំ សត្តហិ សទ្ធម្មហិ សមជ្ជាកតោ ហោតិ

១ ឱ. វតមេ ។ ២ ឱ. ម. ឥតោ បរំ អថខោ ភព្វា វ តេ កុក្កដហោតកា បាទនខ-
សិខាយ វា មុខតុណ្ហកេន វា អណ្ណាកោសំ បទាលេត្វា សោត្តិនា អភិទិត្តិទ្រេយ្យន្តិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សំដែងថា អ្នកមានសេចក្តីប្រតិបត្តិជាសេក្ខៈ ប្រកបដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិ
ដូចជាពងមាន់មិនស្អុយ ជាបុគ្គលគួរដើម្បីបែកធ្លាយនូវញាណ គួរត្រាស់
ដឹង គួរបាននូវព្រះនិព្វាន ជាដែនក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។ បពិត្រ
មហានាម ប្រៀបដូចពងមាន់ ៨ ក្តី ១០ ក្តី ១២ ក្តី ពងមាន់ទាំងនោះ
មេមាន់បានក្រាបល្អហើយ ធ្វើឲ្យកក់ក្តៅដោយប្រពៃហើយ អប់រំ
កម្តៅដោយល្អហើយ ចំណែកខាងមេមាន់នោះ មិនមានបំណងយ៉ាងនេះ
ថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ កូនមាន់ទាំងនេះគប្បីទម្ងាយសម្បុកពង ដោយចុងក្រចក
ឬដោយចុងចំពុះ ហើយញាស់ចេញមកដោយស្នូស្តីដូច្នោះទេ មានឧបមា
យ៉ាងណាមិញ បពិត្រមហានាម កាលណាបើអរិយាសារីកជាអ្នកបរិបូណ៌
ដោយសីលយ៉ាងនេះ ជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយយ៉ាង
នេះ ជាអ្នកស្គាល់ប្រមាណក្នុងភោជនយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបការភ្ញាក់
រលឹកយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសប្បុរិសធម៌ទាំង ៧ ប្រការយ៉ាងនេះ

គហបតិវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ សេក្ខប្បដិបទា

ឃំ ចតុន្ទំ ឈានានំ អាកិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខ-
 វិហារានំ ទិកាមលាភី ហោតិ អភិច្ឆលាភី អក-
 សិរលាភី អយំ រុច្ចតិ មហានាម អរិយស្សារកោ
 សេក្ខោ បដិបទោ អបុច្ឆណ្ហតាយ សមាបន្នោ ភព្វោ
 អភិទិត្តិទាយ ភព្វោ សម្ពោទាយ ភព្វោ អនុត្តរស្ស
 យោកក្ខេមស្ស អទិតមាយ ។ ស ខោ សោ
 មហានាម អរិយស្សារកោ ឥមំយេវ អនុត្តរំ ឧបេក្ខា-
 សតិចារិសុទ្ធិ អាកម្ម អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្យិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ
 ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេ-
 និវាសំ អនុស្សរតិ អយមស្ស បឋមាភិទិត្តិទា ហោតិ
 កុក្កដច្ឆាបកស្សេវ អណ្ណាកោសម្ហា ។ ស ខោ សោ
 មហានាម អរិយស្សារកោ ឥមំយេវ អនុត្តរំ ឧបេក្ខា-
 សតិចារិសុទ្ធិ អាកម្ម និព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន

គហបតិវគ្គ សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ បដិបទានៃសេក្ខបុគ្គល

ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប៉ុនប៉ងនូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា
 ជាហេតុនៃការនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាអ្នកបានដោយមិនលំបាក បាន
 ដោយងាយយ៉ាងនេះ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កនេះ ព្រះបរមសាស្តា-
 ចារ្យសំដែងថា អ្នកមានសេចក្តីប្រតិបត្តិជាសេក្ខៈ ប្រកបដោយសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិដូចជាពងមាន់មិនស្អុយ ជាបុគ្គលគួរដើម្បីបែកធ្លាយនូវញាណ
 គួរត្រាស់ដឹង គួរបាននូវព្រះនិព្វានជាដែនក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ក៏
 មានឧបមេយ្យយ៉ាងនេះដែរ ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កនោះ
 ឯង អាស្រ័យសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខាដ៏ប្រសើរនេះឯង ទើបរលឹក
 បាននូវជាតិដែលខ្លួនធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ គឺរលឹក
 បាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ រលឹកបាននូវជាតិដែលខ្លួនធ្លាប់
 អាស្រ័យនៅអំពីមុនបានច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស
 យ៉ាងនេះឯង នេះឈ្មោះថាការបែកធ្លាយនៃប្រាជ្ញាទី ១ គឺបុព្វេនិវាស-
 ញាណរបស់អរិយសាវ័កនោះ ដូចពងមាន់ដែលញាស់ចេញចាកសម្បក
 ពង ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កនេះឯង អាស្រ័យសតិដ៏បរិសុទ្ធ
 ដោយឧបេក្ខាដ៏ប្រសើរនេះឯង ទើបលោកមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អតិក្កន្តមាណុសកោន ។ បេ ។ យថាកម្មបកេ សត្តេ
 បជាធាតិ អយមស្ស ទុតិយាកិណិព្វិទា ហោតិ កុក្កុ-
 ជច្ឆាបកស្សេវ អណ្ណាកោសម្ហា ។ ស ខោ សោ
 មហានាម អរិយស្សារកោ ឥមំយេវ អនុត្តរំ ឧបេក្ខា-
 សតិចារិសុទ្ធិ អាភម្ម អាសវានំ ខយា អនាសរំ
 ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ អយមស្ស តតិយា-
 កិណិព្វិទា ហោតិ កុក្កុជច្ឆាបកស្សេវ អណ្ណាកោសម្ហា ។

[៣៤] យម្បិ^(១) មហានាម អរិយស្សារកោ សីល-
 សម្មន្នោ ហោតិ ឥទម្បិស្ស ហោតិ ចរណស្មី យម្បិ^(២)
 មហានាម អរិយស្សារកោ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ ហោតិ
 ឥទម្បិស្ស ហោតិ ចរណស្មី យម្បិ^(៣) មហានាម
 អរិយស្សារកោ កោជនេ មត្តញ្ញ ហោតិ ឥទម្បិស្ស
 ហោតិ ចរណស្មី យម្បិ^(៤) មហានាម អរិយស្សារកោ
 ជាតិយមនុយុត្តោ ហោតិ ឥទម្បិស្ស ហោតិ

១-២-៣-៤ ម. យម្បិ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កន្លងបង្កើនរូបក្ខរបស់មនុស្សធម្មតា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ
 ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម នេះឈ្មោះថាការបែកធ្លាយនៃប្រាជ្ញាទី ២ គឺ
 ទិព្វចក្ខុវិញ្ញាណរបស់អរិយសាវ័កនោះ ដូចកូនមាន់ដែលញាស់ចេញចាក
 សម្បកពង ។ បពិត្រមហានាម អរិយសាវ័កនោះឯង អាស្រ័យសតិ
 ដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខាដ៏ប្រសើរនេះឯង ទើបធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោ-
 វិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវធម៌
 ទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ សម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថ នេះឈ្មោះថាការបែកធ្លាយនៃប្រាជ្ញាទី ៣ គឺអាស-
 វក្ខយញ្ញាណរបស់អរិយសាវ័កនោះ ដូចកូនមាន់ដែលញាស់ចេញចាក
 សម្បកពង ។

[៣២] បពិត្រមហានាម ត្រង់អរិយសាវ័កលោកបានបរិបូណ៌
 ដោយសីល នេះឯងជាចរណៈរបស់អរិយសាវ័កនោះ បពិត្រមហានាម
 ត្រង់អរិយសាវ័ក បានគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ នេះឯង
 ជាចរណៈរបស់អរិយសាវ័កនោះ បពិត្រមហានាម ត្រង់អរិយសាវ័កស្គាល់
 ប្រមាណក្នុងកោជន នេះឯងជាចរណៈរបស់អរិយសាវ័កនោះ បពិត្រ
 មហានាម ត្រង់អរិយសាវ័ក ប្រកបការភ្ញាក់រលឹក នេះឯងជា

គហបតីវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ វិជ្ជាចរណតា

ចរណស្មី យម្បិ^(១) មហានាម អរិយស្សារកោ សត្តហិ
 សទ្ធខេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ ឥទម្បិស្ស ហោតិ
 ចរណស្មី យម្បិ^(២) មហានាម អរិយស្សារកោ ចតុន្នំ
 ឈានានំ អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ ជិកា-
 មលាភី ហោតិ អតិច្ឆលាភី អកសិរលាភី ឥទម្បិស្ស
 ហោតិ ចរណស្មី យញ្ច ខោ មហានាម អរិយស្សារកោ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីទំ ឯកម្បិ
 ជាតី ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេ-
 សំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ឥទម្បិស្ស
 ហោតិ វិជ្ជាយ យម្បិ មហានាម អរិយស្សារកោ ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន ។ បេ ។ យថា-
 កម្មបកេ សត្តេ បជាជាតិ ឥទម្បិស្ស ហោតិ វិជ្ជាយ

១-២ ម. យម្បិ ខោ ។

គហបតីវគ្គ សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ ភាវៈនៃវិជ្ជានិងចរណៈ

ចរណៈរបស់អរិយសាវ័កនោះ បពិត្រមហានាម ត្រង់អរិយសាវ័ក
បានប្រកប ដោយសប្បុរិសធម៌ទាំង ៧ ប្រការ នេះឯងជាចរណៈ
របស់អរិយសាវ័កនោះ បពិត្រមហានាម ត្រង់អរិយសាវ័កបាន
ដូចសេចក្តីប៉ុនប៉ង នូវឈានទាំង ២ ប្រការ ដែលអាស្រ័យចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា
ជាហេតុនៃការនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានដោយមិនលំបាក បានដោយ
ងាយ នេះឯងជាចរណៈ របស់អរិយសាវ័កនោះ បពិត្រមហានាម
ត្រង់អរិយសាវ័ក បានរលឹកឃើញជាតិ ដែលខ្លួនធ្លាប់អាស្រ័យនៅ
អំពីមុន បានច្រើនជាតិ គឺរលឹកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។
រលឹកជាតិ ដែលខ្លួនធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលអំពីមុន បានច្រើនជាតិ
ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសយ៉ាងនេះ នេះឯងជាវិជ្ជារបស់អរិយ-
សាវ័កនោះ បពិត្រមហានាម ត្រង់អរិយសាវ័កមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ
កន្លងនូវចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ។ បេ ។ លោកដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំង-
ឡាយ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម នេះឯងជាវិជ្ជារបស់អរិយសាវ័កនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យម្បិ មហាធាម អរិយស្សារកោ អាសវានំ ខយា
 អនាសរំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទម្បិស្ស
 ហោតិ វិជ្ជាយ អយំ រុច្ចតិ មហាធាម អរិយស្សារកោ
 វិជ្ជាសម្បជ្ជោ ឥតិបិ ចរណាសម្បជ្ជោ ឥតិបិ វិជ្ជាច-
 រណាសម្បជ្ជោ ឥតិបិ ។ ព្រហ្មណមេសា^(១) មហាធាម
 សន្តដ្ឋមារេន កាថា ភាសិតា

ខត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មី
 យេ កោត្តប្បដិសារិនោ
 វិជ្ជាចរណាសម្បជ្ជោ
 សោ សេដ្ឋោ ទេវមាណុសេតិ ។

[៣៥] សា ខោ បនេសា មហាធាម ព្រហ្មណ
 សន្តដ្ឋមារេន កាថា សុក្កិតា ន ទុក្កិតា សុភាសិតា
 ន^(២) ទុក្ខាសិតា អត្តសញ្ញិតា នោ អនត្តសញ្ញិតា
 អនុមតា ភកវតាតិ ។ អថខោ ភកវា ឧដ្ឋហិត្វា

១ ម. ព្រហ្មណ ខោ បនេសា ។ ២ ម. នោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បពិត្រមហានាម ត្រង់អរិយសារីកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវចេតោវិមុត្តិនិង

បញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវធម៌ទាំងឡាយ

ដោយប្រាជ្ញានៃខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តដោយឥរិយាបថ

នេះឯងជាវិជ្ជារបស់អរិយសារីកនោះ បពិត្រមហានាម អរិយសារីកនេះ

ព្រះបរមគ្រូទ្រង់សំដែងថា ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជាដូច្នោះក៏បាន បរិបូណ៌

ដោយចរណៈដូច្នោះក៏បាន បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈដូច្នោះក៏បាន ។

បពិត្រមហានាម ទាំងព្រហ្មឈ្មោះសន្តង្គិមារ ក៏បានពោលគាថានេះថា

ក្សត្រប្រសើរបំផុត ក្នុងពួកជនដែលប្រកាន់គោត្រ អ្នកណា

បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ អ្នកនោះឈ្មោះថាប្រសើរបំផុត

ក្នុងពួកទេវតានិងមនុស្ស ។

[៣៥] បពិត្រមហានាម គាថានេះឯង ព្រហ្មឈ្មោះ

សន្តង្គិមារ ច្រៀងពីរោះហើយ មិនមែនច្រៀងមិនពីរោះទេ ពោល

ពីរោះហើយ មិនមែនពោលមិនពីរោះទេ ជាគាថាប្រកបដោយ

ប្រយោជន៍ មិនមែនឥតប្រយោជន៍ទេ ទាំងព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់យល់

ព្រមហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ក្រោកឡើង

គហបតីវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តំ អានន្ទប្បសំសា

អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ សាធុ សាធុ អានន្ត
 សាធុ ខោ ត្វំ អានន្ត កាយិលវត្តវាជំ សក្យាជំ
 សេក្ខប្បដិបទំ^(១) អភាសីតិ ។ ឥទមវោច អាយស្មា
 អានន្តោ សមនុញ្ញោ សត្តា អហោសិ អត្តមនា
 កាយិលវត្តវា សក្យា អាយស្មតោ អានន្តស្ស កាសិតំ
 អភិទន្ធន្តិ ។

សេក្ខប្បដិបទាសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. សេក្ខំ បាដិបទំ ។

គហបតិវគ្គ សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ ការទ្រង់សរសើរព្រះអានន្ទ

ហើយត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា ម្ចាស់អានន្ទ ពីរោះណាស់ ។

ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកសំដែងសេក្ខប្បដិបទា ដល់ពួកសក្យៈ អ្នកក្រុង
កបិលវត្ថុ ពេញហៅពីរោះ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ បានសំដែង
សេចក្តីនេះចប់ហើយ ព្រះបរមគ្រូ ក៏មានហឫទ័យត្រេកអរ ពួកសក្យៈ
អ្នកក្រុងកបិលវត្ថុ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរហើយ ចំពោះភាសិត
នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ ។

ចប់ សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ ទី ៣ ។

ចតុត្ថំ បោគលិយសុត្តំ

[៣៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
អង្គុត្តរាបេសុ វិហារតិ អាបណំ នាម អង្គុត្តរាចានំ
និគមោ ។ អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
បត្តចីវរមាទាយ អាបណំ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។ អាបណោ
បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បដិក្កន្តោ យេន
អញ្ញតរោ វនសណ្ណោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ទិវាវិហារាយ តំ វនសណ្ណំ អជ្ឈោកហេត្វា^(១) អញ្ញត-
រស្មី រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ^(២) និសីទិ ។ ចោតលិយោបិ
ខោ កហាបតិ សម្បន្នទិវាសនចាបុរណោ^(៣) ឆត្តចា-
ហាធាហិ ជដ្ឋាវិហារំ អនុចដ្ឋមមាទោ អនុវិចរមាទោ
យេន សោ វនសណ្ណោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
តំ វនសណ្ណំ អជ្ឈោកហេត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
កមំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អជ្ជាសិ ។

១ ឱ. ម. អជ្ឈោកហិក្វា ។ ២ ឱ. ទិវាវិហារន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. សម្បន្នទិវាស-
បាវុណោ ។ ម. សម្បន្នទិវាសនបាវុណោ ។

បោតលិយសូត្រ ទី ៤

[៣៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអាបណនិគម របស់ពួកអង្គត្តរាបជន ក្នុងអង្គត្តរាបជនបទ^(១) ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចីវរ ហើយទ្រង់ចូលទៅកាន់អាបណនិគម ដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាបុព្វណ្ណសម័យ ។ លុះទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងអាបណនិគម ហើយត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាបច្ចាគត្តហើយ ទ្រង់យាងសំដៅទៅរកដងព្រៃមួយ លុះយាងទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់ចូលទៅកាន់ដងព្រៃនោះ ដើម្បីសម្រាកព្រះអង្គក្នុងវេលាថ្ងៃ ទ្រង់គង់សម្រាកព្រះអង្គក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្រោមម្លប់ឈើមួយ ។ ទើបបោតលិយគហបតីស្ងៀកដណ្តប់សំពត់សមគួរ ប្រដាប់ត្រនិងស្បែកជើង ដើរត្រាច់ទៅរឿយ ។ ដើម្បីសម្រួលស្នង ហើយដើរសំដៅទៅដងព្រៃនោះ លុះដើរទៅដល់ហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ដងព្រៃនោះ ហើយចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏បិទនៅក្នុងទីសមគួរ ។

១ អង្គកថា ថា អង្គត្តរាបជនបទនោះ គឺអង្គជនបទនោះឯង តែបានជាហៅថា ឧត្តរាបជនបទ ព្រោះនិគមនោះ នៅជិតទឹកទន្លេមហិ ដែលបត់ទៅខាងជើង ។

គហបតីវគ្គស្ស បោតលិយសុត្តេ គហបតីវាទេន សមុទាចរណំ

[៣៧] ឯកមន្តំ បិតំ ខោ ទោតលិយំ គហបតី
 ភកវា ឯតទរោច សំវិជ្ជន្តិ^(១) ខោ គហបតិ អាសនានិ
 សចេ អាកក្ខ័សិ និសីទាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ទោតលិយោ
 គហបតិ គហបតិវាទេន មំ សមណោ កោតមោ សមុ-
 ទាចរតីតិ កុបិតោ អនត្តមនោ តុណ្ហំ អហោសិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ ភកវា ទោតលិយំ គហបតី ឯតទរោច
 សំវិជ្ជន្តិ^(២) ខោ គហបតិ អាសនានិ សចេ អាកក្ខ័សិ
 និសីទាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ទោតលិយោ គហបតិ
 គហបតិវាទេន មំ សមណោ កោតមោ សមុទាចរតីតិ
 កុបិតោ អនត្តមនោ តុណ្ហំ អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ
 ភកវា ទោតលិយំ គហបតី ឯតទរោច សំវិជ្ជន្តិ ខោ
 គហបតិ អាសនានិ សចេ អាកក្ខ័សិ និសីទាតិ ។
 ឯវំ វុត្តេ ទោតលិយោ គហបតិ គហបតិវាទេន មំ ស-
 មណោ កោតមោ សមុទាចរតីតិ កុបិតោ អនត្តមនោ
 ភកវន្តំ ឯតទរោច តយិទំ កោ កោតម នច្ឆន្តំ តយិទំ
 នប្បជិរូបំ យំ មំ ត្វំ គហបតិវាទេន សមុទាចរសីតិ ។

១-២ ឱ. សំវិជ្ជន្តេ ។

គហបតីវគ្គ បោតលិយសូត្រ ការទ្រង់ត្រាស់ហៅដោយពាក្យថាគហបតី

[៣៧] លុះបោតលិយគហបតីបិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកាដូច្នោះថា ម្ចាស់គហបតី អាសនៈមាន
គ្រប់គ្រាន់ បើអ្នកត្រូវការចូរអង្គុយចុះ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
មានព្រះពុទ្ធដីកាយ៉ាងនេះហើយ បោតលិយគហបតី ក៏នៅស្ងៀមដោយ
ខឹងអន់ចិត្តថា ព្រះសមណគោតមហ៊ានហៅអញ ដោយពាក្យថា គហ-
បតី ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងបោតលិយគហបតី ជាគម្រប់ពីរ
ដងទៀតដូច្នោះថា ម្ចាស់គហបតី អាសនៈមានគ្រប់គ្រាន់ បើអ្នកត្រូវការ
ចូរអង្គុយចុះ ។ បោតលិយគហបតី ក៏នៅស្ងៀមជាគម្រប់ពីរដងដោយខឹង
អន់ចិត្តថា ព្រះសមណគោតមហ៊ានហៅអញ ដោយពាក្យថា គហ-
បតី ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងបោតលិយគហបតីជាគម្រប់បីដង
ទៀតដូច្នោះថា ម្ចាស់គហបតី អាសនៈមានគ្រប់គ្រាន់ បើអ្នកត្រូវការ
ចូរអង្គុយចុះ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកាយ៉ាង
នេះហើយ បោតលិយគហបតី ក៏ខឹងអន់ចិត្តថា ព្រះសមណគោតមហ៊ាន
ហៅអញដោយពាក្យថា គហបតី ហើយក៏ពោលពាក្យដូច្នោះនឹងព្រះមាន
ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គហៅខ្ញុំដោយពាក្យថា
គហបតីណា ពាក្យនុ៎ះមិនសមគួរឡើយ ពាក្យនុ៎ះមិនសុភាពឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តេ ហិ^(១) តេ កហាបតិ អាគារា តេ សិដ្ឋា តេ
 ជិមិត្តា យថាតំ កហាបតិស្សាតិ ។ តថា ហិ បន មេ ភោ
 កោតម សព្វេ កម្មន្តា បដិក្ខិត្តា សព្វេ វោហារា
 សមុច្ឆិដ្ឋាតិ ។ យថាកថំ បន តេ កហាបតិ សព្វេ
 កម្មន្តា បដិក្ខិត្តា សព្វេ វោហារា សមុច្ឆិដ្ឋាតិ ។ ឥធិ
 មេ ភោ កោតម យំ អហោសិ ធនំ វា ធម្មំ វា
 រជតំ វា ជាតរូបំ វា សព្វន្តំ បុត្តានំ ទាយដ្ឋំ និយ្យា-
 តំ តត្តាហំ អនោវាទី អនុបវាទី ឃាសច្ឆាននប-
 រមោ វិហារមិ ឯវញ្ច^(២) មេ ភោ កោតម សព្វេ
 កម្មន្តា បដិក្ខិត្តា សព្វេ វោហារា សមុច្ឆិដ្ឋា-
 តិ ។ អញ្ញថា ខោ តំ កហាបតិ វោហារាសមុច្ឆេទំ
 រទេសិ^(៣) អញ្ញថា ច បន អរិយស្ស វិនយេ
 វោហារាសមុច្ឆេទោ ហោតីតិ ។ យថាកថំ បន
 ភន្តេ អរិយស្ស វិនយេ វោហារាសមុច្ឆេទោ ហោតិ

១ ម. តេន ហិ ។ ២ ឱ. ឯវំ ខោ ។ ម. ឯវំ ។ ៣ ឱ. វទេសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតី អាការ ភេទ និងនិមិត្ត របស់
អ្នកនៅប្រាកដជារបស់គហបតីនៅឡើយទេតើ ។ បោតលិយគហបតីតប
ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ដូច្នោះមែនហើយ តែថាការងារគ្រប់ចំពូក
ខ្ញុំព្រះអង្គឈប់លែងធ្វើហើយ ជំនួញទាំងអស់ ខ្ញុំព្រះអង្គកាត់ចោល
ហើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សួរថា ម្ចាស់គហបតី ការងារគ្រប់
ចំពូកដែលអ្នកឈប់លែងធ្វើហើយ ជំនួញទាំងអស់ដែលអ្នកកាត់ចោល
ហើយ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មត់កណាគឺទ្រព្យ
សម្បត្តិ ស្រូវ អង្ករ ឬប្រាក់មាសដែលមានក្នុងលោកនេះ មត់កទាំងអស់
នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រគល់ឲ្យកូនអស់ហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គលែងទូន្មានដាស់តឿន
លែងឃាត់ខាំក្នុងការងារទាំងនោះហើយ នៅមានតែគ្រឿងស៊ីនិងគ្រឿង
ស្លៀកដណ្តប់ប៉ុណ្ណោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ការងារគ្រប់ចំពូកខ្ញុំ
ព្រះអង្គឈប់លែងធ្វើហើយ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គកាត់ចោល
ហើយយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់គហបតី អ្នកពោលផ្តាច់បង់ជំនួញដោយ
ចំណែកផ្សេង ការផ្តាច់បង់ជំនួញក្នុងវិន័យ របស់ព្រះអរិយៈដោយ
ចំណែកផ្សេង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការផ្តាច់បង់ជំនួញក្នុងវិន័យ

គហបតិវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តេ បឋមធម្មោ

សាធុ មេ ភន្តេ ភកវា តថា ធម្មំ ទេសេតុ យថា
 អរិយស្ស វិនយេ វោហារសមុច្ឆេទោ ហោតីតិ ។
 តេនហិ គហបតិ សុណាហិ^(១) សាធុកំ មនសិក-
 រោហិ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ចោតលិយោ
 គហបតិ ភកវតោ បច្ចុស្សោសិ ។

[៣៨] ភកវា ឯតទរោច អដ្ឋ ខោ ឥមេ គហបតិ
 ធម្មា អរិយស្ស វិនយេ វោហារសមុច្ឆេទាយ សំវត្តន្តិ
 កតមេ អដ្ឋ អចារណាតិចាតំ និស្សាយ ចារណាតិចាតោ
 បហាតព្វោ ទិដ្ឋាទានំ និស្សាយ អទិដ្ឋាទានំ បហាតព្វំ
 សច្ចំ វាចំ និស្សាយ មុសាវាទោ បហាតព្វោ អបិសុ-
 ណំ វាចំ និស្សាយ បិសុណា វាចា បហាតព្វា
 អតិទ្ធិលោកំ និស្សាយ តិទ្ធិលោកោ បហាតព្វោ
 អទិដ្ឋាវោសំ និស្សាយ ទិដ្ឋាវោសោ បហាតព្វោ

១ ម. សុណាហិ ។

គហបតីវគ្គ បោគលិយសូត្រ ធម៌ ទី ១

របស់ព្រះអរិយៈ តើដូចម្តេច បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការផ្តាច់បង់ជំនួញ
 ក្នុងវិន័យ របស់ព្រះអរិយៈ យ៉ាងណា សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងធម៌ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនោះឲ្យទាន ។ ម្នាលគហបតី បើដូច្នោះ
 អ្នកចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែង ។
 បោគលិយគហបតី ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា
 ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

[៣៨] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលគហបតី
 ធម៌ ៨ ប្រការនេះឯង រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីផ្តាច់បង់ជំនួញ ក្នុងវិន័យ
 របស់ព្រះអរិយៈ ធម៌ ៨ ប្រការ តើដូចម្តេច បុគ្គលព្រោះអាស្រ័យ
 ការមិនសម្លាប់សត្វ ទើបលះបង់ការសម្លាប់សត្វចេញបាន ព្រោះ
 អាស្រ័យការកាន់យកតែទ្រព្យដែលគេឲ្យ ទើបលះបង់ការកាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនឲ្យ ចេញបាន ព្រោះអាស្រ័យពាក្យមិនញុះញង់ ទើបលះ
 បង់ពាក្យញុះញង់ចេញបាន ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនលោភលន់ ទើប
 លះបង់សេចក្តីលោភលន់ចេញបាន ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនគ្នាន់
 ក្តាញ់ គឺមិននិន្ទា ទើបលះបង់សេចក្តីគ្នាន់ក្តាញ់ គឺនិន្ទាចេញបាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អកោដុចាយាសំ ជិស្សាយ កោដុចាយាសោ បហា-
តព្វោ អនតិមាណំ ជិស្សាយ អតិមាណោ បហាតព្វោ
ឥមេ ខោ កហាបតិ អដ្ឋ ធម្មា សង្ខត្តេន វុត្តា វិត្តារេន
អវិកត្តា អរិយស្ស វិនយេ វោហារសមុច្ឆេទាយ
សំវត្តន្តិ ។ យេមេ បន^(១) ភន្តេ ភកវតោ អដ្ឋ
ធម្មា សង្ខត្តេន វុត្តា វិត្តារេន អវិកត្តា អរិយស្ស
វិនយេ វោហារសមុច្ឆេទាយ សំវត្តន្តិ សាធុ មេ
ភន្តេ ភកវា ឥមេ អដ្ឋ ធម្មេ វិត្តារេន^(២) វិកជតុ
អនុកម្មំ ឧចាទាយាតិ ។ តេនហិ កហាបតិ សុ-
ណាហិ សាធុកំ មនសិកោហិ កាសិស្សមីតិ ។
ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ចោតសិយោ កហាបតិ ភកវតោ
បច្ចុស្សោសិ ។

[៣៩] ភកវា ឯតទវោច អចាណាតិចាតំ ជិស្សាយ
ចាណាតិចាតោ បហាតព្វោតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ

១ ឱ. បនសទ្ធា ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. វិត្តារេន ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គឺមិនក្រោធ ទើបលះបង់
 សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គឺសេចក្តីក្រោធចេញបាន ព្រោះអាស្រ័យ
 សេចក្តីមិនមើលងាយគេ ទើបលះបង់សេចក្តីមើលងាយគេ ចេញបាន
 ម្នាលគហបតី ធម៌ទាំង ៨ ប្រការនេះឯង តថាគតពោលហើយដោយ
 បំប្រួញមិនទាន់ចែកដោយពិស្តារ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីផ្តាច់បង្គំជំនួញ
 ក្នុងវិន័យ របស់ព្រះអរិយៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ធម៌ទាំង ៨
 ប្រការណា ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងហើយ ដោយបំប្រួញមិន
 ទាន់ចែកដោយពិស្តារ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីផ្តាច់បង្គំជំនួញ ក្នុងវិន័យ
 របស់ព្រះអរិយៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគអាស្រ័យ
 សេចក្តីអនុគ្រោះ ចែកនូវធម៌ ៨ ប្រការនេះ ដោយពិស្តារ ដល់ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គឲ្យទាន ។ ម្នាលគហបតី បើដូច្នោះ អ្នកចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងឲ្យស្តាប់ ។ បោតលិយគហបតី
 ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

[៣៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ត្រង់ពាក្យថា
 បុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យការមិនសម្លាប់សត្វ ទើបលះបង់ការសម្លាប់សត្វ
 ចេញបាន ដូច្នោះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នោះ

គហបតិវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តេ បឋមធម្មោ

កិញ្ចោតំ បដិច្ច វុត្តំ ឥធន កហបតិ អរិយ-
 ស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ញាតិ យេសំ ខោ អហំ
 សញ្ញាជនំ ហេតុ ចារណាតិចាតី អស្សំ តេសាហំ
 សញ្ញាជនំ បហាធាយ សមុច្ឆេធាយ បដិបន្នោ
 អហញ្ញោ ខោ បន ចារណាតិចាតី អស្សំ អត្តាបិ មំ
 ឧបវទេយ្យ ចារណាតិចាតប្បច្ចយា អនុវិច្ឆ វិញ្ញា^(១) ករ-
 ហេយ្យំ ចារណាតិចាតប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរម្ម-
 រណា ទុក្ខតិ ចាដិកដ្ឋា ចារណាតិចាតប្បច្ចយា ឯត-
 ទេវ ខោ បន សញ្ញាជនំ ឯតំ ជីវរណំ យទិទំ ចា-
 ណាតិចាតោ យេ ច ចារណាតិចាតប្បច្ចយា ឧប្បដ្ឋេ-
 យ្យំ អាសវា វិហាតបរិទ្ឋាហា ចារណាតិចាតា បដិ-
 វិតស្ស ឯវំស តេ អាសវា វិហាតបរិទ្ឋាហា ន
 ហោត្តិ អចារណាតិចាតំ ជិស្សាយ ចារណាតិចាតោ
 បហាតញ្ញោតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

១ ម. អនុវិច្ឆាបិ មំ វិញ្ញា ។

គហបតីវគ្គ បោគលិយសូត្រ ធម៌ ទី ១

ក៏ពាក្យនេះ ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ម្ចាស់
 គហបតី ព្រះអរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ តែងពិចារណាដូច្នោះថា អាត្មា
 អញ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ព្រោះហេតុសំយោជនៈទាំងឡាយណា អាត្មា
 អញ បានប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់ ដើម្បីផ្តាច់បង់សំយោជនៈទាំងនោះចេញ
 ហើយ មួយវិញទៀត បើអាត្មាអញ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វហើយ សូម្បី
 ខ្លួនឯងក៏គប្បីតិះដៀលខ្លួនឯងបាន ព្រោះហេតុសម្លាប់សត្វ ទាំងអ្នកប្រាជ្ញ
 ដែលបានពិចារណារឿយ ។ ក៏គប្បីតិះដៀលបាន ព្រោះហេតុតែសម្លាប់
 សត្វ លុះទម្លាយរាងកាយខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ទុក្ខតិរីងមាន
 ប្រាកដ ព្រោះហេតុសម្លាប់សត្វ ធម្មជាតិនេះឈ្មោះថា សំយោជនៈ ធម្ម-
 ជាតិនេះឈ្មោះថា នីវរណៈ គឺការសម្លាប់សត្វហ្នឹងឯង មួយយ៉ាងទៀត
 អាសវៈទាំងឡាយណា មានសភាពចង្អៀតចង្អល់ ក្រហល់ក្រហាយ
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុតែការសម្លាប់សត្វ អាសវៈដែលមានសភាព
 ចង្អៀតចង្អល់ ក្រហល់ក្រហាយទាំងនោះ មិនមានដល់បុគ្គលនោះ ដែល
 រៀនចាកការសម្លាប់សត្វយ៉ាងនេះ ពាក្យណាដែលតថាគត ពោលហើយ
 ថា ព្រោះអាស្រ័យការមិនសម្លាប់សត្វ ទើបលះបង់ការសម្លាប់សត្វចេញ
 ដូច្នោះ ពាក្យនេះ តថាគតបានពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនុ៎ះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៤០] ទិដ្ឋាទានំ ទិស្សាយ អទិដ្ឋាទានំ បហា-
តព្វន្តិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ឥធន
កហាបតិ អរិយស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ញាក្ខតិ យេសំ
ខោ អហំ សញ្ញាជនំ ហេតុ អទិដ្ឋាទាយី អស្សំ
តេសាហំ សញ្ញាជនំ បហាទាយ សមុច្ឆេទាយ
បដិបន្នោ អហាញោ ខោ បន អទិដ្ឋាទាយី អស្សំ
អត្តាបិ មំ ឧបរទេយ្យ អទិដ្ឋាទានប្បច្ចយា អនុវិច្ឆ វិញ្ញ
ករហេយ្យំ អទិដ្ឋាទានប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរ-
ម្មរណា ទុក្ខតិ ចាទិកដ្ឋា អទិដ្ឋាទានប្បច្ចយា ឯតទេវ
ខោ បន សញ្ញាជនំ ឯតំ ជីវរណំ យទិទំ អទិដ្ឋាទានំ
យេ ច អទិដ្ឋាទានប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជេយ្យំ អាសវា វិហា-
តបរិទ្ធាហា អទិដ្ឋាទានា បដិវិតស្ស ឯវស តេ អាសវា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៤០] ត្រង់ពាក្យថា បុគ្គលព្រោះអាស្រ័យការកាន់យកតែទ្រព្យ
 ដែលគេឲ្យ ទើបលះបង់ការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនឲ្យ ដូច្នោះនេះ
 តថាគតបានពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នោះ ក៏ពាក្យនេះដែលតថា-
 គតពោលហើយព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុង
 សាសនានេះ តែងពិចារណាដូច្នោះថា អាត្មាអញ កាន់យកទ្រព្យដែល
 គេមិនបានឲ្យ ព្រោះហេតុសំយោជនៈណា អាត្មាអញ បានប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីផ្តាច់បង់សំយោជនៈចេញហើយ មួយវិញទៀត
 បើអាត្មាអញ ជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យហើយ សូម្បី
 ខ្លួនឯងគប្បីតិះដៀលខ្លួនឯងបាន ព្រោះហេតុកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេ
 មិនបានឲ្យ ទាំងអ្នកប្រាជ្ញដែលបានពិចារណារឿយ ។ ហើយ ក៏គប្បីតិះ
 ដៀលបានព្រោះហេតុតែកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ លុះទម្ងាយ
 រាងកាយខាងមុខអំពីមរណៈទៅ ទុក្ខតិរីងមានប្រាកដ ព្រោះហេតុតែកាន់
 យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ធម្មជាតិនេះ ឈ្មោះថាសំយោជនៈ ធម្ម-
 ជាតិនេះឈ្មោះថានីវរណៈ គឺការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យហ្នឹង
 ឯង មួយយ៉ាងទៀត អាសវៈទាំងឡាយណា មានសភាពចង្អៀតចង្អល់
 ក្រហល់ក្រហាយគប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិន
 បានឲ្យ អាសវៈដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់ក្រហល់ក្រហាយទាំងនោះ

គហបតិវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តេ តតិយធម្មោ

វិហាតបរិណ្ណាហា ន ហោន្តិ ទិដ្ឋាទានំ និស្សាយ
 អទិដ្ឋាទានំ បហាតព្វន្តិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ
 បដិច្ច វុត្តំ ។

[៤១] សច្ចំ វាចំ និស្សាយ មុសាវាទោ បហា-
 តញ្ជាតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ជេតំ បដិច្ច វុត្តំ
 ឥធម គហបតិ អរិយស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ញាតិ យេ-
 សំ ខោ អហំ សញ្ញាជនានំ ហេតុ មុសាវាទី អស្សំ
 តេសាហំ សញ្ញាជនានំ បហាទាយ សមុច្ឆេទាយ
 បដិបន្នោ អហាញោវ ខោ បន មុសាវាទី អស្សំ
 អត្តាបិ មំ ឧបវទេយ្យ មុសាវាទប្បច្ចយា អនុវិច្ច វិញ្ញូ
 ករហោយ្យំ មុសាវាទប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា
 បម្មរណា ទុក្ខតិ ចាដិកដ្ឋា មុសាវាទប្បច្ចយា

គហបតិវគ្គ បោគលិយសូត្រ ធម៌ទី ៣

មិនមានដល់បុគ្គលនោះ ដែលរៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិន
បានឲ្យយ៉ាងនេះ ពាក្យណាដែលតថាគត ពោលហើយថា បុគ្គលគួរ
អាស្រ័យការកាន់យកតែទ្រព្យដែលគេឲ្យ ទើបលះបង់ការកាន់យកទ្រព្យ
ដែលគេមិនបានឲ្យចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះតថាគត បានពោលហើយ
ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។

[២១] ត្រង់ពាក្យថា បុគ្គលគួរអាស្រ័យពាក្យពិត ទើបលះបង់
ការកុហកចេញដូច្នោះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នោះ
ក៏ពាក្យនេះឯង ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ម្នាល
គហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ តែងពិចារណាដូច្នោះថា អាត្មាអញ
ពោលពាក្យកុហក ព្រោះហេតុសំយោជនៈទាំងឡាយណា អាត្មាអញ
បានប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីផ្តាច់បង់សំយោជនៈ ទាំងនោះចេញ
ហើយ មួយវិញទៀត បើអាត្មាអញ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហកហើយ
សូម្បីខ្លួនឯង ក៏គប្បីតិះដៀលខ្លួនឯងបាន ព្រោះហេតុពោលពាក្យកុហក
ទាំងអ្នកប្រាជ្ញ ដែលបានពិចារណារឿយ ។ ហើយ ក៏គប្បីតិះដៀលបាន
ព្រោះហេតុពោលពាក្យកុហក លុះទម្លាយរាងកាយ ខាងមុខបន្ទាប់អំពី
មរណៈទៅ ទុក្ខតិរិះមានប្រាកដ ព្រោះហេតុពោលពាក្យកុហក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯតទេវ ខោ បន សញ្ញាជនំ ឯតំ ជីវរណំ យទិទំ
 មុសាវាទោ យេ ច មុសាវាទប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជេយ្យំ
 អាសវា វិហាតបរិទ្ឋាហា មុសាវាទា បដិវិតស្ស
 ឯវំស តេ អាសវា វិហាតបរិទ្ឋាហា ន ហោន្តិ សច្ចំ
 វាចំ ទិស្សាយ មុសាវាទោ បហាតញ្ចាតិ ឥតិ
 យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បទិច្ច វុត្តំ ។

[៤២] អបិសុណំ វាចំ ទិស្សាយ បិសុណា

វាទា បហាតញ្ចាតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ
 បទិច្ច វុត្តំ ឥទ កហាបតិ អរិយស្សាវកោ ឥតិ បដិ-
 សញ្ញាត្តតិ យេសំ ខោ អហំ សញ្ញាជនានំ ហេតុ
 បិសុណាវាទោ អស្សំ តេសាហំ សញ្ញាជនានំ
 បហាទាយ សមុច្ឆេទាយ បដិបន្នោ អហាញោវ ខោ
 បន បិសុណាវាទោ អស្សំ អត្តាបិ មំ ឧបវទេយ្យ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ធម្មជាតនុំហៅថា សំយោជនៈ ធម្មជាតនុំ ហៅថា នីវរណៈ គឺពាក្យ
 កុហកហ្នឹងឯង មួយយ៉ាងទៀត អាសវៈទាំងឡាយណា មានសភាព
 ចង្អៀតចង្អល់ក្រហល់ក្រហាយ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុពោលពាក្យ
 កុហក អាសវៈដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់ ក្រហល់ក្រហាយទាំងនោះ
 មិនមាន ដល់បុគ្គលនោះ ដែលរៀរចាកពាក្យកុហកយ៉ាងនេះ ពាក្យ
 ណា ដែលតថាគត ពោលហើយថា បុគ្គលព្រោះអាស្រ័យពាក្យពិត
 ទើបលះបង់ការពោលពាក្យកុហកចេញ ដូច្នោះ ពាក្យនេះតថាគតបាន
 ពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនុំឯង ។

[៤២] ត្រង់ពាក្យថា ព្រោះអាស្រ័យពាក្យមិនញុះញង់ ទើប
 លះបង់ពាក្យញុះញង់ចេញដូច្នោះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ក៏ពាក្យនេះ ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុអ្វី ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ តែងពិចារណា
 ដូច្នោះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមានពាក្យញុះញង់ ព្រោះហេតុសំយោជនៈ
 ទាំងឡាយណា អាត្មាអញ បានប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីផ្តាច់បង់
 សំយោជនៈទាំងនោះចេញហើយ មួយយ៉ាងទៀត បើអាត្មាអញ និយាយ
 ពាក្យញុះញង់ហើយ សូម្បីខ្លួនឯង ក៏គប្បីតិះដៀលខ្លួនឯងបាន ព្រោះ

គហបតីវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តេ បញ្ចមធម្មោ

បិសុណារាចប្បច្ចយា អនុវិច្ឆ វិញ្ញូ ករហោយ្យំ បិសុណា-
 រាចប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ទុក្ខតិ
 ចាដិកដ្ឋា បិសុណារាចប្បច្ចយា ឯតទេវ ខោ បន
 សញ្ញោជនំ ឯតំ ជីវរណំ យទិទំ បិសុណារាចា យេ
 ច បិសុណារាចប្បច្ចយា ឧប្បដ្ឋេយ្យំ អាសវា វិហាត-
 បរិទ្ធាហា បិសុណាយ វាចាយ បដិវិតស្ស ឯវិស
 តេ អាសវា វិហាតបរិទ្ធាហា ន ហោន្តិ អបិសុណំ
 វាចំ និស្សាយ បិសុណា វាចា បហាតញ្ចាតិ ឥតិ
 យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

[៤៣] អតិទ្ធិលោកំ និស្សាយ តិទ្ធិលោកោ
 បហាតញ្ចាតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ
 បដិច្ច វុត្តំ ឥទ កហាបតិ អរិយស្សវកោ

គហបតិវគ្គ បោគលិយសូត្រ ធម៌ ទី ៥

ហេតុពាក្យញុះញង់ ទាំងអ្នកប្រាជ្ញដែលបានពិចារណារឿយ ។ ហើយ ក៏
 គប្បីតិះដៀលបាន ព្រោះហេតុពាក្យញុះញង់ លុះទម្លាយរាងកាយខាង
 មុខបន្ទាប់ អំពីមរណៈទៅ ទុក្ខតិរិះមានប្រាកដ ព្រោះហេតុពាក្យញុះ-
 ញង់ ធម្មជាតិរុះរើហៅថា សំយោជនៈ ធម្មជាតិរុះរើហៅថា នីវរណៈ គឺ
 ពាក្យញុះញង់ហ្នឹងឯង មួយយ៉ាងទៀត អាសវៈទាំងឡាយណា មាន
 សភាពចង្អៀតចង្អល់ក្រហល់ក្រហាយ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុពាក្យ
 ញុះញង់ អាសវៈដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់ ក្រហល់ក្រហាយទាំង
 នោះ មិនមាន ដល់បុគ្គលនោះ ដែលរៀនចាកពាក្យញុះញង់យ៉ាងនេះ
 ពាក្យណាដែលតថាគតពោលហើយថា ព្រោះអាស្រ័យពាក្យមិនញុះញង់
 ទើបលះបង់ពាក្យញុះញង់ចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះតថាគតបានពោលហើយ
 ព្រោះអាស្រ័យហេតុនោះឯង ។

[៤៣] ត្រង់ពាក្យថា ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនលោភលន់
 ទើបលះបង់សេចក្តីលោភលន់ចេញដូច្នោះនេះ តថាគតបានពោលហើយ
 ដោយប្រការដូច្នោះ ក៏ពាក្យនេះ ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុអ្វី ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ រមែង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥតិ បដិសញ្ញាតិ យេសំ ខោ អហំ សញ្ញាជនំ
 ហេតុ កិច្ចិលោកី អស្សំ តេសាហំ សញ្ញាជនំ
 បហាទាយ សមុច្ឆេទាយ បដិបន្នោ អហាញោ ខោ
 បន កិច្ចិលោកី អស្សំ អត្តាបិ មំ ឧបវទេយ្យ កិច្ចិ-
 លោកប្បច្ចយា អនុវិច្ច វិញ្ញូ ករហោយ្យំ កិច្ចិលោ-
 កប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ទុក្កតិ
 ចាដិកម្ពំ កិច្ចិលោកប្បច្ចយា ឯតទេវ ខោ បន
 សញ្ញាជនំ ឯតំ ជីវរណំ យទិទំ កិច្ចិលោកោ យេ
 ច កិច្ចិលោកប្បច្ចយា ឧប្បដ្ឋេយ្យំ អាសវា វិឃាត-
 បរិណ្ហាហា អកិច្ចិលោកិស្ស ឯវំស តេ អាសវា
 វិឃាតបរិណ្ហាហា ន ហោន្តិ អកិច្ចិលោកំ ជិស្សាយ
 កិច្ចិលោកោ បហាតព្វោតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ
 បដិច្ច វុត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពិចារណាដូច្នោះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមានសេចក្តីលោភលន់ ព្រោះ
 សំយោជនៈទាំងឡាយណា អាត្មាអញ បានប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់
 ដើម្បីផ្តាច់បង់សំយោជនៈនោះចេញហើយ មួយយ៉ាងទៀត បើអាត្មា
 អញ ជាអ្នកមានសេចក្តីលោភលន់ហើយ សូម្បីខ្លួនឯង ក៏គប្បីតិះដៀល
 ខ្លួនឯងបាន ព្រោះហេតុសេចក្តីលោភលន់ ទាំងអ្នកប្រាជ្ញដែលបាន
 ពិចារណារឿយ ។ ហើយ ក៏គប្បីតិះដៀលបាន ព្រោះហេតុសេចក្តីលោភ
 លន់ លុះទម្ងាយរាងកាយ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទុក្ខតិ
 នឹងមានប្រាកដ ព្រោះហេតុសេចក្តីលោភលន់ ធម្មជាតិរ៉ះហៅថា
 សំយោជនៈ ធម្មជាតិរ៉ះហៅថា នីវរណៈ គឺសេចក្តីលោភលន់ហ្នឹងឯង
 មួយយ៉ាងទៀត អាសវៈទាំងឡាយណា ដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់
 ក្រហល់ក្រហាយ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុសេចក្តីលោភលន់ អាសវៈ
 ដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់ ក្រហល់ក្រហាយទាំងនោះ មិនមាន
 ដល់បុគ្គលនោះ ដែលមិនមានសេចក្តីលោភលន់បានយ៉ាងនេះ ពាក្យ
 ណា ដែលតថាគតពោលហើយថា ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនលោភលន់
 ទើបលះសេចក្តីលោភលន់ចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះតថាគត បានពោល
 ហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនុ៎ះឯង ។

គហបតិវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តេ ឆដ្ឋជម្មោ

[៤៤] អនិច្ចារោសំ និស្សាយ និច្ចារោសោ

បហាតព្វោតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិព្វោតំ បដិច្ច

វុត្តំ ឥធន កហបតិ អរិយស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ចិ-

ក្ខតិ យេសំ ខោ អហំ សញ្ញោជនានំ ហេតុ

និច្ចារោសី អស្សំ តេសាហំ សញ្ញោជនានំ បហា-

នាយ សមុច្ឆេនាយ បដិបន្នោ អហព្វេវ ខោ បន

និច្ចារោសី អស្សំ អត្តាបិ មំ ឧបវទេយ្យ និច្ចារោ-

សប្បច្ចយា អនុវិច្ច វិញ្ញូ ករហោយ្យំ និច្ចារោសប្បច្ចយា

កាយស្ស ភេទា បរម្មណា ទុក្ខតិ ចាដិកដ្ឋា និច្ចា-

រោសប្បច្ចយា ឯតទេវ ខោ បន សញ្ញោជនំ ឯតំ

ដីវរណំ យទិទំ និច្ចារោសោ យេ ច និច្ចារោសប្បច្ច-

យា ឧប្បជ្ជេយ្យំ អាសវា វិហាតបរិណ្ណាហា អនិច្ចារោ-

សិស្ស ឯវំស តេ អាសវា វិហាតបរិណ្ណាហា ន ហោន្តិ

គហបតិវគ្គ បោគលិយសូត្រ ធម៌ ទី ៦

[៤៤] ត្រង់ពាក្យថា ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនគ្មានក្នុងក្តី គឺមិន
និន្ទា ទើបលះបង់សេចក្តីគ្មានក្នុងក្តី គឺនិន្ទាចេញដូច្នោះនេះ តថាគតបាន
ពោលហើយដោយប្រការដូច្នោះ ក៏ពាក្យនេះដែលតថាគតពោលហើយ
ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ រមែង
ពិចារណាដូច្នោះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមានសេចក្តីគ្មានក្នុងក្តីគឺនិន្ទា ព្រោះ
ហេតុសំយោជនៈទាំងឡាយណា អាត្មាអញ បានប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់
ដើម្បីផ្តាច់បង់សំយោជនៈទាំងនោះចេញហើយ មួយយ៉ាងទៀត បើ
អាត្មាអញ ជាអ្នកមានសេចក្តីគ្មានក្នុងក្តីគឺនិន្ទាហើយ សូម្បីខ្លួនឯង ក៏គប្បី
តិះដៀលខ្លួនឯងបាន ព្រោះហេតុសេចក្តីគ្មានក្នុងក្តីគឺនិន្ទា ទាំងអ្នកប្រាជ្ញ
ដែលបានពិចារណារឿយ ។ ហើយ ក៏គប្បីតិះដៀលបាន ព្រោះហេតុ
សេចក្តីគ្មានក្នុងក្តីគឺនិន្ទា លុះទម្លាយរាងកាយខាងមុខ បន្ទាប់អំពីសេចក្តី
ស្លាប់ទៅ ទុក្ខតិរិះមានប្រាកដ ព្រោះហេតុសេចក្តីគ្មានក្នុងក្តីគឺនិន្ទា
ធម្មជាតិរុះរើហៅថាសំយោជនៈ ធម្មជាតិរុះរើហៅថានិរវណៈ គឺសេចក្តី
គ្មានក្នុងក្តីគឺនិន្ទាហ្នឹងឯង មួយយ៉ាងទៀត អាសវៈទាំងឡាយណា ដែល
មានសភាពចង្អៀតចង្អល់ក្រហល់ក្រហាយ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុ
សេចក្តីគ្មានក្នុងក្តីគឺនិន្ទា អាសវៈដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់ ក្រហល់
ក្រហាយទាំងនោះ មិនមានដល់បុគ្គលនោះ ដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្តី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនិច្ចារោសំ ទិស្សាយ ទិច្ចារោសោ បហាតព្វោតិ

ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បទិច្ច វុត្តំ ។

[៤៥] អក្កោទុចាយាសំ ទិស្សាយ កោទុចាយា-

សោ បហាតព្វោតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិព្វេតំ

បទិច្ច វុត្តំ ឥទ កហាបតិ អរិយស្សារកោ ឥតិ បទិ-

សញ្ញាគូតិ យេសំ ខោ អហំ សញ្ញោជនានំ ហេតុ

កោទុចាយាសី អស្សំ តេសាហំ សញ្ញោជនានំ បហា-

នាយ សមុច្ឆេនាយ បទិបន្នោ អហាព្វោវ ខោ បន

កោទុចាយាសី អស្សំ អត្តាបិ មំ ឧបវទេយ្យ

កោទុចាយាសប្បច្ចយា អនុវិច្ច វិញ្ញូ ករហោយ្យំ

កោទុចាយាសប្បច្ចយា កាយស្ស កេនា បរម្ម-

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

គ្មានក្នាញ់ គឺមិននិន្ទាយ៉ាងនេះ ពាក្យណា ដែលតថាគតពោលហើយថា
ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីគ្មានក្នាញ់ គឺមិននិន្ទា ទើបលះបង់សេចក្តីគ្មាន
ក្នាញ់ គឺនិន្ទាចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះតថាគតបានពោលហើយ ព្រោះ
អាស្រ័យហេតុនុ៎ះឯង ។

[៤៥] ត្រង់ពាក្យថា ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនចង្អៀតចង្អល់
គឺមិនក្រោធ ទើបលះបង់សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធចេញ
ដូច្នោះនេះ តថាគតពោលហើយ ដោយប្រការដូច្នោះ ក៏ពាក្យនេះដែល
តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ម្នាលគហបតី អរិយ-
សាវ័កក្នុងសាសនានេះ រមែងពិចារណាដូច្នោះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមាន
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធ ព្រោះហេតុសំយោជនៈទាំង-
ឡាយណា អាត្មាអញបានប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីផ្តាច់បង់សំយោ-
ជនៈទាំងនោះចេញហើយ មួយយ៉ាងទៀត បើអាត្មាអញ ជាអ្នកមាន
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធហើយ សូម្បីខ្លួនឯង ក៏គប្បីតិះដៀល
ខ្លួនឯងបាន ព្រោះសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធ ទាំងអ្នក
ប្រាជ្ញដែលបានពិចារណារឿយ ។ ហើយ ក៏គប្បីតិះដៀលបាន ព្រោះ
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធ លុះទម្លាយរាងកាយ ខាងមុខ

គហបតីវគ្គស្ស បោគលិយសុត្ត អដ្ឋមធម្មោ

រណា ទុក្ខតិ ចាជិកង្ខា កោដុទាយាសប្បច្ចយា

ឯតទេវ ខោ បន សញ្ញាជនំ ឯតំ នីវរណំ យទិទំ

កោដុទាយាសោ យេ ច កោដុទាយាសប្បច្ចយា

ឧប្បដ្ឋេយ្យំ អាសវា វិយាតបរិទ្យាហា អកោដុទា-

យាសិស្ស ឯវំស តេ អាសវា វិយាតបរិទ្យាហា ន

ហោន្តិ អកោដុទាយាសំ និស្សាយ កោដុទាយាសោ

បហាតព្វោតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

[៤៦] អនតិមាជំ និស្សាយ អតិមាទោ បហា-

តព្វោតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិព្វោតំ បដិច្ច វុត្តំ

ឥធម គហបតិ អរិយស្សវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ

គហបតិវគ្គ បោគលិយសូត្រ ទី ៨

បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទុគ្គតិនឹងមានប្រាកដ ព្រោះហេតុសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធ ធម្មជាតិរុះរើហៅថា សំយោជនៈ ធម្មជាតិ
 រុះរើហៅថា នីវរណៈ គឺសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធហ្នឹងឯង
 មួយយ៉ាងទៀត អាសវៈទាំងឡាយណា ដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់
 ក្រហល់ក្រហាយ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 គឺសេចក្តីក្រោធ អាសវៈដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់ក្រហល់ក្រហាយ
 ទាំងនោះ មិនមានដល់បុគ្គលនោះ ដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធយ៉ាងនេះ ពាក្យណាដែលតថាគតពោលហើយ
 ថា ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីមិនក្រោធ ហើយ
 លះបង់សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺសេចក្តីក្រោធចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះ
 តថាគតបានពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនុ៎ះឯង ។

[២៦] ត្រង់ពាក្យថា ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនមើលងាយគេ
 ទើបលះបង់សេចក្តីមើលងាយដូច្នោះនេះ តថាគតបានពោលហើយដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ក៏ពាក្យនេះដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុអ្វី ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ រមែងពិចារណា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យេសំ ខោ អហំ សញ្ញោជនានំ ហេតុ អតិមានី
 អស្សំ តេសាហំ សញ្ញោជនានំ បហាឆាយ សមុច្ចេ-
 ឆាយ បដិបន្នោ អហាញោវ ខោ បន អតិមានី
 អស្សំ អត្តាបិ មំ ឧបវទេយ្យ អតិមានប្បច្ចយា អនុវិច្ច
 វិញ្ញូ ករហេយ្យំ អតិមានប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា
 បម្មរណា ទុក្កតិ ចាទិកដ្ឋាំ អតិមានប្បច្ចយា ឯតទេវ
 ខោ បន សញ្ញោជនំ ឯតំ ជីវរណំ យទិទំ អតិមាដោ
 យេ ច អតិមានប្បច្ចយា ឧប្បវ្មេយ្យំ អាសវា វិយា-
 តបវិទ្ធាហា អនតិមានិស្ស ឯវំស តេ អាសវា វិយា-
 តបវិទ្ធាហា ន ហោន្តិ អនតិមានំ ទិស្សាយ អតិមា-
 ដោ បហាតព្វោតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ
 បដិច្ច វុត្តំ ។ ឥមេ ខោ កហាបតិ អដ្ឋ ធម្មា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូច្នោះថា អាត្មាអញ ជាអ្នកមានសេចក្តីមើលងាយគេ ព្រោះហេតុសំយោ-
 ជនៈទាំងឡាយណា អាត្មាអញបានប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីផ្តាច់
 បង់សំយោជនៈទាំងនោះចេញហើយ មួយយ៉ាងទៀត បើអាត្មាអញ
 ជាអ្នកមានសេចក្តីមើលងាយគេហើយ សូម្បីខ្លួនឯងក៏គប្បីតិះដៀលខ្លួនឯង
 បាន ព្រោះហេតុសេចក្តីមើលងាយ ទាំងអ្នកប្រាជ្ញដែលបានពិចារណា
 រឿយ ។ ហើយ គប្បីតិះដៀលបាន ព្រោះហេតុសេចក្តីមើលងាយគេ លុះ
 ទម្ងាយរាងកាយខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទុក្ខតិរិះនឹងមានប្រាកដ
 ព្រោះហេតុសេចក្តីមើលងាយ ធម្មជាតិរ៉ះហៅថា សំយោជនៈ ធម្មជាតិ
 រ៉ះហៅថា និវរណៈ គឺសេចក្តីមើលងាយហ្នឹងឯង មួយយ៉ាងទៀត
 អាសវៈទាំងឡាយណា ដែលមានសភាពចង្អៀតចង្អល់ក្រហល់ក្រហាយ គប្បី
 កើតឡើង ព្រោះហេតុសេចក្តីមើលងាយគេ អាសវៈដែលមានសភាព
 ចង្អៀតចង្អល់ក្រហល់ក្រហាយទាំងនោះ មិនមានដល់បុគ្គលនោះ ដែល
 ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីមើលងាយ យ៉ាងនេះ ពាក្យណា ដែលតថាគត
 ពោលហើយថា ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនមើលងាយគេ ទើបលះ
 បង់សេចក្តីមើលងាយគេចេញដូច្នោះ ពាក្យនេះតថាគត បានពោល
 ហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនុ៎ះឯង ។ ម្នាលគហបតី ធម៌ទាំង ៨

គហបតីវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តេ អដ្ឋិកង្គលូបមា

សង្ខត្តេន វុត្តា វិត្តារេន អវិកត្តា យេ អរិយស្ស
 វិនយេ បហាធាយ វោហារសមុច្ឆេធាយ សំវត្តន្តិ
 ន ត្រូវ តាវ កហបតិ អរិយស្ស វិនយេ សព្វេន សព្វំ
 សព្វថា សព្វំ វោហារស្ស សមុច្ឆេនោ ហោតីតិ ។
 យថាកំចំ បន កន្តេ អរិយស្ស វិនយេ សព្វេន
 សព្វំ សព្វថា សព្វំ វោហារសមុច្ឆេនោ ហោតិ
 សាធុ មេ កន្តេ កកវា តថា ធម្មំ ទេសេតុ យថា
 អរិយស្ស វិនយេ សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ
 វោហារស្ស សមុច្ឆេនោ ហោតីតិ ។ តេនហិ កហ-
 បតិ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សា-
 មីតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ ចោតលិយោ កហបតិ
 កកវតោ បច្ចុស្សោសិ ។

[៤៧] កកវា ឯតទរោច សេយ្យថាមិ កហបតិ
 កុក្ករោ ជិយច្ឆាទុព្វល្យបរោតោ កោយាតកស្វនំ
 បច្ចុបដ្ឋិតោ អស្ស តមេនំ ទក្ខោ កោយាតកោ
 វា កោយាតកន្តេវាសី វា អដ្ឋិកង្គលំ សុនិកន្តំ
 និកន្តំ និម្មុសំ លោហិតមក្ខិតំ ឧបច្ចុភេយ្យំ^(១)

១ ឧបច្ចុភេយ្យាតិបិ ឧបច្ចុម្ពេយ្យាតិបិ ឧបត្ថម្ពេយ្យាតិបិ បាហោ ទិស្សតិ ។ ឧបច្ចុម្ពេយ្យាតិ
 ឥទដ្ឋកថា ។

គហបតិវគ្គ បោតលិយសូត្រ សេចក្តីឧបមាដោយរាងឆ្អឹង

ណា តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីផ្តាច់បង់ជំនួញ ក្នុងអរិយវិន័យ
 ធម៌ទាំង ៨ នេះឯង តថាគតពោលហើយ ដោយបំប្រួញ មិនបានចែក
 ដោយពិស្តារទេ ម្នាលគហបតី ការផ្តាច់បង់ជំនួញ សព្វគ្រប់ ដោយ
 ប្រការទាំងពួង ក្នុងអរិយវិន័យ មិនមានត្រឹមប៉ុណ្ណោះទេ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គជ័ចម្រើន ចុះការផ្តាច់បង់ជំនួញ សព្វគ្រប់ ដោយប្រការទាំងពួង
 ក្នុងអរិយវិន័យនោះ តើដូចម្តេច បពិត្រព្រះអង្គជ័ចម្រើន ការផ្តាច់បង់
 ជំនួញ សព្វគ្រប់ ដោយប្រការទាំងពួង ក្នុងអរិយវិន័យ យ៉ាងណា
 សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌យ៉ាងនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យ
 ទាន ។ ម្នាលគហបតី បើដូច្នោះ អ្នកចូរស្តាប់ ចូរយកចិត្តទុកដាក់ដោយ
 ប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងឲ្យស្តាប់ ។ បោតលិយគហបតី ទទួល
 ព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

[៤៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលគហបតី
 ដូចសុនខដែលអស់កម្លាំង ព្រោះសេចក្តីឃ្នានគ្របសង្កត់ ក៏ដើរចូលទៅ
 កាន់ទីសម្រាប់អារសាច់លក់ របស់គោយាតកៈ ឯគោយាតកៈក្តី កូន
 ឈ្នួលរបស់គោយាតកៈក្តី ដែលឈ្នាស យករាងឆ្អឹងដែលពន្លះសាច់ចេញ
 ស្អាត ឥតមានសាច់ គ្រាន់តែប្រឡាក់ដោយឈាម បោះទៅឲ្យឆ្កែនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តំ កឹ មញ្ញសិ កហាបតិ អបិ នុ សោ កុក្កុរោ
អមុំ អដ្ឋិកដ្ឋលំ សុនិកន្តំ និកន្តំ និម្ហំសំ លោ-
ហិតមក្ខិតំ បលេហាឆ្មោ^(១) ជិយច្ឆាទុព្វល្យំ បដិ-
វិនេយ្យាតិ ។ ឆោ ហោតំ ភន្តេ តំ កឹស្ស ហោតុ
អនុំ ហិ ភន្តេ អដ្ឋិកដ្ឋលំ សុនិកន្តំ និកន្តំ
និម្ហំសំ លោហិតមក្ខិតំ យាវទេវ ច បន សោ
កុក្កុរោ កិលមថស្ស វិហាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។
ឯវមេវ ខោ កហាបតិ អរិយស្សាវកោ ឥតិ បដិ-
សញ្ជិត្តិ អដ្ឋិកដ្ឋលូបមា កាមា វុត្តា ភកវតា
ពហុទុក្ខា ពហូចាយាសា អាទីនវោ ឯត្ត ភិយ្យោតិ
ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា យាយំ
ឧបេក្ខា ឆានត្តា ឆានត្តសិកា តំ អភិទិវដ្ឋេត្វា យាយំ
ឧបេក្ខា ឯកត្តា ឯកត្តសិកា យត្ត សព្វសោ
លោកាមិសុចាទាណា អបរិសេសា ទិវុជ្ឈន្តិ តមេវ
ឧបេក្ខំ ភាវេតិ ។

១ ឱ. បលិខាទឆ្មោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ថ្ងៃនោះកាលអង្កើម
 នូវរាងឆ្អឹងឯណោះ ដែលគេពន្លះសាច់ស្អាត ឥតមានសាច់ គ្រាន់
 តែប្រឡាក់ដោយឈាម នឹងបន្ទោបង់សេចក្តីអស់កម្លាំង ព្រោះការឃ្នាន
 ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការបន្ទោបង់សេចក្តីអស់កម្លាំង
 ព្រោះការឃ្នាននុ៎ះមិនបានទេ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ព្រោះថារាងឆ្អឹងឯណោះ ដែលគេពន្លះសាច់ចេញស្អាត ឥតមាន
 សាច់ គ្រាន់តែប្រឡាក់ដោយឈាម ឯសុនខនោះ ជាសត្វគ្រាន់តែ
 មានចំណែក នៃសេចក្តីលំបាកកាយ លំបាកចិត្ត ប៉ុណ្ណោះឯង ។
 ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក តែងពិចារណាដូច្នោះថា ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងហើយថា កាមទាំងឡាយមានឧបមាដោយរាងឆ្អឹង មានទុក្ខ
 ច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសមានច្រើនប្រការក្នុងកាម
 ទាំងនេះ យ៉ាងនោះឯង អរិយសាវ័ក ឃើញសេចក្តីនេះ តាមពិត
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ ក៏លះបង់ឧបេក្ខា (ក្នុងបញ្ចកាម-
 គុណ) ដែលមានសភាពផ្សេងគ្នា អាស្រ័យអារម្មណ៍ មានសភាព
 ផ្សេងគ្នា ហើយចម្រើនឧបេក្ខា^(១) ដែលមានសភាពតែមួយ អាស្រ័យ
 អារម្មណ៍មានសភាពតែមួយ នឹងឧបេក្ខា^(២) ជាទីរលត់នៃឧបាទានជា
 លោកាមិសៈ មិនមានសេសសល់ ដោយប្រការទាំងពួង ។

១-២ បានដល់ឧបេក្ខាក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ។

គហបតិវគ្គស្ស បោតលិយសុត្តេ មំសបេសូបមា

[៤៨] សេយ្យថាមិ គហបតិ កិដ្ឋោ វា កក្កោ
 វា^(១) កុលលោ វា មំសបេសិមាទាយ^(២) ឧឡុយេយ្យ^(៣)
 តមេនំ កិដ្ឋាមិ កក្កោមិ កុលលាមិ អនុបតិក្ខា
 អនុបតិក្ខា វិតច្ឆេយ្យំ វិវាដេយ្យំ តំ កី មញ្ញុសិ
 គហបតិ សចេ សោ កិដ្ឋោ វា កក្កោ វា កុ-
 លលោ វា តំ មំសបេសី ន ទិប្បមេវ បដិទិស្ស-
 ដ្ឋេយ្យ សោ តតោនិទានំ មរណំ វា ទិក្ខុច្ឆេយ្យ^(៤)
 មរណាមត្តំ វា ទុក្ខន្តិ ។ ឯវំ កន្តេ ។ ឯវមេវ
 ខោ គហបតិ អរិយស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ចិ-
 ក្ខតិ មំសបេសូបមា កាមា វុត្តា កកវតា ពហុ-
 ទុក្ខា ពហុចាយាសា អាទីនវោ ឯត្ត ភិយ្យោតិ
 ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា យាយំ
 ឧបេក្ខា ឆានត្តា ឆានត្តសិកា តំ អភិទិវដ្ឋេត្វា យាយំ
 ឧបេក្ខា ឯកត្តា ឯកត្តសិកា យត្ត សព្វសោ
 លោកាមិសុចាទាណា អបរិសេសា ទិវុជ្ឈន្តិ តមេវ
 ឧបេក្ខំ កាវេតិ ។

១ ឱ. ម. កក្កោ វា ។ ២ ឱ. ម. មំសបេសី អាទាយ ។ ៣ ម. ឧឡុយេយ្យ ។
 ៤ ឱ. ម. និតច្ឆេយ្យ ។

គហបតិវត្ត បោគលិយសូត្រ សេចក្តីឧបមាដោយដុំសាច់

[៤៨] ម្នាលគហបតី ដូចជាសត្វត្នាត ខ្លែងក្រហម ឬខ្លែងខ្មៅ ពាំនាំដុំសាច់ហើរទៅ មានពួកត្នាតខ្លះ ពួកខ្លែងក្រហមខ្លះ ពួកខ្លែងខ្មៅ ខ្លះ នាំគ្នាហើរដេញតាមសត្វត្នាតជាដើមនោះ ចឹកជញ្ជូងដណ្តើមយក ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បើសត្វត្នាត ខ្លែង ក្រហមឬខ្លែងខ្មៅនោះ មិនលះចោលដុំសាច់នោះ ដោយឆាប់ទេ ក៏ ត្នាតជាដើមនោះ នឹងដល់សេចក្តីស្លាប់ ឬសេចក្តីទុក្ខជិតនឹងស្លាប់ព្រោះ ដុំសាច់នោះជាហេតុ មែនឬទេ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាល គហបតី អរិយសាវ័ក តែងពិចារណាដូច្នោះថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ សំដែងហើយថា កាមទាំងឡាយមានឧបមាដោយដុំសាច់ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសមានច្រើនប្រការក្នុងកាមទាំងនេះ យ៉ាងនោះឯង អរិយសាវ័ក ឃើញសេចក្តីនេះ តាមពិត ដោយប្រាជ្ញា ដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ ក៏លះបង់នូវឧបេក្ខា ដែលមានសភាពផ្សេង គ្នា អាស្រ័យអារម្មណ៍មានសភាពផ្សេងគ្នា ចម្រើនឧបេក្ខា ដែលមាន សភាពតែមួយ អាស្រ័យអារម្មណ៍ មានសភាពតែមួយ នឹងឧបេក្ខា ជាទីរលត់ នៃឧបាទានជាលោកាមិសៈ មិនមានសេសសល់ ដោយ ប្រការទាំងពួង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៤៩] សេយ្យថាបិ កហាបតិ បុរិសោ អាទិត្តំ
 តិណ្ហាភ្នំ អាទាយ បតិវាតំ កច្ឆេយ្យ តំ កី មញ្ញាសិ
 កហាបតិ សចេ សោ បុរិសោ តំ អាទិត្តំ តិណ្ហាភ្នំ
 ន ទិប្បមេវ បដិទិស្សន្តេយ្យ តស្ស សា អាទិត្តា
 តិណ្ហាភ្នំ ហត្ថំ វា ឧហោយ្យ^(១) ពាហំ វា ឧហោយ្យ
 អញ្ញតរំ វា អញ្ញតរំ វា អង្គប្បច្ចង្គំ វា^(២) ឧហោយ្យ
 សោ តតោទិទានំ មរណំ វា និក្កច្ឆេយ្យ មរណាមត្តំ
 វា ទុក្ខន្តិ ។ ឯវំ កន្តេ ។ ឯវមេវ ខោ កហាបតិ
 អរិយស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ញាតិ តិណ្ហាភ្នំបមា
 កាមា វុត្តា ភកវតា ពហុទុក្ខា ពហូចាយាសា
 អាទីនវោ ឯត្ត ភិយ្យាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្ម-
 ប្បញ្ញាយ ទិស្វា ។ យេ ។ តមេវ ឧបេត្តំ កាវេតិ ។

[៥០] សេយ្យថាបិ កហាបតិ អដ្ឋារកាសុសាទិក-
 ចោរិសា បូរា អដ្ឋារាទំ វិតទ្ធិកាទំ វិតទ្ធិមាទំ អថ
 បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ដីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ សុខ-
 កាមោ ទុក្ខប្បដិក្ខុលោ តមេនំ ទ្វេ ពលវន្តោ បុរិសា
 ធានាពាហាសុ កហេត្វា អដ្ឋារកាសុ ឧបកខ្សៀយ្យ

១ ឱ. ម. ទហោយ្យ ។ ២ ឱ. អញ្ញតរំ វា អង្គប្បច្ចង្គំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៤៩] ម្នាលគហបតី ដូចជាបុរសកាន់គប់ស្មៅ ដែលភ្លើងឆេះដើរ
 ច្រាសខ្យល់ ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បើ
 បុរសនោះ មិនលះចោលគប់ស្មៅ ដែលភ្លើងឆេះនោះ ដោយឆាប់ទេ
 គប់ស្មៅដែលភ្លើងឆេះនោះ នឹងរោលរាលដៃឬកំភួនដៃ ឬរោលរាល
 អវយវៈតូចជំនីមួយ បុរសនោះនឹងដល់សេចក្តីស្លាប់ ឬសេចក្តីទុក្ខជិត
 នឹងស្លាប់ ព្រោះគប់ស្មៅដែលភ្លើងឆេះនោះជាហេតុមែនឬទេ ។ ព្រះ
 ករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក តែងពិចារណាដូច្នោះថា
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយថា កាមទាំងឡាយមានឧបមាដោយ
 គប់ស្មៅ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសមាន
 ច្រើនប្រការក្នុងកាមទាំងនេះ យ៉ាងនោះឯង អរិយសាវ័កឃើញសេចក្តី
 នេះ តាមពិត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ចម្រើន
 ឧបេក្ខានោះឯង ។

[៥០] ម្នាលគហបតី ដូចជារណ្តៅរងើកភ្លើង មានជម្រៅមួយ
 ដំហរបុរស ដ៏ពេញដោយរងើកភ្លើង ឥតមានអណ្តាត ឥតមានផ្សែង
 កាលនោះ មានបុរសម្នាក់មានប្រាថ្នាដើម្បីរស់នៅ មិនប្រាថ្នាដើម្បីស្លាប់
 ប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ខ្ពើមសេចក្តីទុក្ខ ដើរមក (កាន់រណ្តៅនោះ) មានបុរស
 ខ្លាំងពូកែពីរនាក់ចាប់បុរសនោះ ត្រង់កំភួនដៃម្ខាងម្នាក់ ទាញទម្លាក់

គហបតិវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តេ សុបិនក្ខបមា

តំ កី មញ្ញសិ គហបតិ អបិ នុ សោ បុរិសោ
 ឥតិ ឪតិ ចេវ កាយំ សន្នាមេយ្យាតិ^(១) ។ នោ
 ហោតំ ភន្តេ^(២) តំ កិស្ស ហោតុ វិទិតំ ហិ ភន្តេ
 តស្ស បុរិសស្ស ឥមញ្ញ^(៣) អហំ អជ្ឈារកាសុំ
 បបតិស្សាមិ តតោនិទានំ មរណំ វា និត្តច្ឆិស្សាមិ^(៤)
 មរណាមត្តំ វា នុក្ខន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ គហបតិ
 អរិយស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ចិត្តិ អជ្ឈារកាសុបមា
 កាមា វុត្តា ភកវតា ពហុទុក្ខា ពហូទាយាសា អាដិ-
 នវោ ឯត្ត ភិយ្យាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ
 ទិស្វា ។ មេ ។ តមេវ ឧបេក្ខំ កាវេតិ ។

[៥១] សេយ្យថាមិ គហបតិ បុរិសោ សុបិនកំ
 បស្សេយ្យ អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ
 ភូមិរាមណេយ្យកំ ចោក្ខវណិរាមណេយ្យកំ សោ
 បដិពុទ្ធា ន កិញ្ចិ បស្សេយ្យ ឯវមេវ ខោ
 គហបតិ អរិយស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ចិត្តិ
 សុបិនក្ខបមា កាមា វុត្តា ភកវតា ពហុទុក្ខា

១ ម. បនាមេយ្យាតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯវំ ភន្តេ ។ ៣ ឱ. ឥមញ្ញ ។ ៤ ឱ. និត្តច្ឆាមិ ។

គហបតិវគ្គ បោគលិយសូត្រ សេចក្តីឧបមាដោយយល់សប្តិ

ទៅក្នុងរណ្តៅ ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច
 តើបុរសនោះគួរបង្ហោនកាយ (ទៅកាន់រណ្តៅ) នោះដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ
 ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសនោះ មិនគួរបង្ហោនកាយ
 ទៅឡើយ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 បុរសនោះដឹងច្បាស់ថា បើអាត្មាអញ នឹងធ្លាក់រណ្តៅរងកេរ្តិ៍នេះ អាត្មា
 អញ នឹងដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ ឬសេចក្តីទុក្ខជិតស្លាប់ ព្រោះរណ្តៅរងកេរ្តិ៍
 ភ្លើងនោះជាហេតុ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក តែងពិចារណាដូច្នោះថា
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយថា កាមទាំងឡាយមានឧបមាដោយ
 រណ្តៅរងកេរ្តិ៍ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោស
 មានច្រើនប្រការ ក្នុងកាមទាំងនេះ យ៉ាងនោះឯង អរិយសាវ័កឃើញ
 សេចក្តីនេះតាមពិត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ ។ បេ ។ ក៏ចម្រើន
 ឧបេក្ខានោះឯង ។

[៥១] ម្នាលគហបតី ដូចជាបុរស យល់សប្តិឃើញអារាមជាទី
 សប្បាយ ព្រៃជាទីសប្បាយ ផែនដីជាទីសប្បាយ និងស្រះបោក្ខរណី
 ជាទីសប្បាយ លុះបុរសនោះ ភ្ញាក់ឡើង មិនឃើញអ្វីមួយឡើយ ម្នាល
 គហបតី អរិយសាវ័ក តែងពិចារណាដូច្នោះថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំ-
 ដែងហើយថា កាមទាំងឡាយមានឧបមាដោយយល់សប្តិ មានទុក្ខច្រើន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ពហូចាយាសា អាទីនេវា ឯត្ថ ភិយ្យោតិ ។ មេ ។

តមេវ ឧបេក្ខំ ភាវេតិ ។

[៥២] សេយ្យថាមិ កហាបតិ បុរិសោ យាចិតកំ

កោកំ យាចិត្វា យានំ ឱរោមេយ្យ^(១) បវរមណិ-

កុណ្ណាលំ សោ តេហិ យាចិតកេហិ កោកេហិ

បុរក្ខតោ បរិរុតោ អន្តរាបលំ បដិបដ្ឋេយ្យ តមេនំ

ជនោ ទិស្វា ឯវំ វទេយ្យ កោតី វត កោ បុរិសោ

ឯវំ កិរ កោតិនោ កោតានិ ភុញ្ញដ្ឋិតិ តមេនំ

សាមិកា យត្ថ យត្ថេវ បស្សេយ្យំ តត្ថ តត្ថេវ

សាមិកា^(២) សានិ ហារយ្យំ តំ កី មញ្ញសិ

កហាបតិ អលំ នុ ខោ តស្ស បុរិសស្ស

អញ្ញថត្តាយាតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ^(៣) តំ

កិស្ស ហោតុ សាមិនោ ហិ ភន្តេ សានិ

ហារដ្ឋិតិ ។ ឯវមេវ ខោ កហាបតិ អរិយស្សារកោ

១ ឱ. យានំ បោរោសេយ្យំ ។ ម. យានំ វា បោរោសេយ្យំ ។ ២ ឱ. សាមិកាតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ឯវំ ភន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសមានច្រើនប្រការ ក្នុងកាមទាំងនេះ
យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ក៏ចម្រើនឧបេក្ខានោះឯង ។

[៥២] ម្នាលគហបតី ដូចជាបុរស ខ្ចីទ្រព្យគេជារបស់បណ្តោះ
អាសន្ន គឺកែវមណីនិងកុណ្ណាល (គ្រឿងប្រដាប់ត្រចៀក) ដ៏ប្រសើរ ហើយ
ឡើងកាន់យាន បុរសនោះបានប្រដាប់តាក់តែង ដោយទ្រព្យជារបស់ខ្ចីគេ
បណ្តោះអាសន្នទាំងនោះ ដើរទៅកាន់រានផ្សារ អ្នកផងបានឃើញបុរស
នោះហើយ ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា អើប្តី បុរសនេះ មានភោគសម្បត្តិ
ច្រើនណាស់ បានឮថាពួកជនអ្នកមានភោគសម្បត្តិ រមែងបរិភោគសម្បត្តិ
យ៉ាងហ្នឹងតើ បើពួកជនជាម្ចាស់គប្បីឃើញបុរសនោះក្នុងទីណា ។ ក៏គប្បី
យកទ្រព្យ ដែលជារបស់ខ្លួនក្នុងទីនោះទៅ ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់
សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច បុរសនោះគួរអាក់អន់ចិត្តឬទេ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសនោះមិនគួរអាក់អន់ចិត្តទេ ដំណើរនោះ ព្រោះ
ហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះពួកជនជាម្ចាស់ទ្រព្យ នាំយក
ទ្រព្យ ដែលជារបស់ខ្លួនទៅ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កតែង

គហបតិវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ សត្ត សទ្ធិម្មា

ឥតិ បដិសញ្ញិត្តិ យាចិត្តក្រមមា កាមា រុត្តា
 ភកវតា ពហុទុក្ខា ពហុចាយាសា អាទីនវោ ឯត្ត
 ភិយ្យោតិ ។ មេ ។ តមេវ ឧបេក្ខំ កាវេតិ ។
 [៥៣] សេយ្យថាមិ គហបតិ តាមស្ស វា
 និកមស្ស វា អវិទូរេ តិញ្ចោ វនសណ្ណោ តត្រិស្ស រុក្ខោ
 សម្បន្នដលោ ច ឧប្បន្នដលោ ច ន ចាស្ស កានិចិ
 ដលានិ ភូមិយំ បតិតានិ អថ បុរិសោ អាកច្ឆេយ្យ
 ដលត្តិកោ ដលកវេសី ដលបរិយេសនំ ចរមាដោ សោ
 តំ វនសណ្ណំ អន្ល្ហាកហោត្វា តំ រុក្ខំ បស្សេយ្យ
 សម្បន្នដលញ្ច ឧប្បន្នដលញ្ច តស្ស ឯវមស្ស អយំ
 ខោ រុក្ខោ សម្បន្នដលោ ច ឧប្បន្នដលោ ច នត្តិ ច
 កានិចិ ដលានិ ភូមិយំ បតិតានិ ជាធាមិ ខោ
 បធាហំ រុក្ខំ អភិរុយ្ហិត្តំ^(១) យន្ទធាហំ ឥមំ រុក្ខំ
 អភិរុយ្ហិត្តា^(២) យាវនត្តញ្ច ខាទេយ្យំ ឧច្ឆន្តញ្ច បូរេយ្យន្តិ
 សោ តំ រុក្ខំ អភិរុយ្ហិត្តា^(៣) យាវនត្តញ្ច ខាទេយ្យ

១ ឱ. ម. អាពេហិតំ ។ ២-៣ ឱ. អាពេហិតា ។

គហបតិវគ្គ បោគលិយសូត្រ សេចក្តីឧបមាដោយផ្លែឈើ

ពិចារណាដូច្នោះថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយថា កាមទាំង-
ឡាយ មានឧបមាដោយរបស់ខ្លីគេ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀត
ចង្អៀលច្រើន ទោសមានច្រើនប្រការ ក្នុងកាមទាំងនេះ យ៉ាងនេះឯង
។ បេ ។ ក៏ចម្រើនឧបេក្ខានោះឯង ។

[៥៣] ម្នាលគហបតី ដូចជាដងព្រៃស្តុក នៅជិតស្រុកបួនគម
មានដើមឈើក្នុងព្រៃនោះ ជាឈើមានផ្លែផ្អែមផង មានផ្លែដ៏ច្រើនផង
សូម្បីផ្លែណាមួយ ក៏មិនជ្រុះចុះលើផែនដីឡើយ ទើបមានបុរសម្នាក់ជាអ្នក
ត្រូវការដោយផ្លែ ស្វែងរកផ្លែ ត្រាច់ទៅស្វែងរកផ្លែ ក៏ដើរមកដល់ បុរស
នោះ ដើរចូលទៅកាន់ដងព្រៃនោះ ឃើញដើមឈើនោះ មានផ្លែផ្អែម
ផង មានផ្លែច្រើនផង ទើបបុរសនោះ គិតយ៉ាងនេះថា ឈើនេះឯងមាន
ផ្លែផ្អែមផង មានផ្លែច្រើនផង សូម្បីផ្លែណាមួយ ក៏មិនជ្រុះចុះលើផែនដី
ឡើយ ឯអាត្មាអញ ក៏ចេះឡើងឈើដែរ បើដូច្នោះមានតែអាត្មាអញឡើង
កាន់ដើមឈើនេះ ហើយទំពាស៊ីត្រាតែផ្លែផង ដក់ថ្នក់ផង លុះបុរស
នោះគិតហើយ ក៏ឡើងកាន់ដើមឈើនោះ ទំពាស៊ីត្រាតែផ្លែផង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧច្ឆុដ្តេត្វា បូរេយ្យ អថ ទុតិយោ បុរិសោ អាភច្ឆេយ្យ
 ផលត្តិកោ ផលកវេសី ផលបរិយេសនំ ចរមាណោ
 តិណ្ណំ កុដារី^(១) អាទាយ សោ តំ វនសណ្ណំ អដ្ឋោ-
 កហោត្វា តំ រុក្ខំ បស្សេយ្យ សម្មន្ទផលញ្ច ឧប្បន្ទ-
 ផលញ្ច តស្ស ឯវមស្ស អយំ រុក្ខោ សម្មន្ទផលោ
 ច ឧប្បន្ទផលោ ច នត្តិ ច កានិចិ ផលានិ ភូមិយំ
 បតិតានិ ន ខោ បនាហំ ជានាមិ រុក្ខំ អភិរុយ្ហិតំ
 យន្ទនាហំ ឥមំ រុក្ខំ មូលតោ ឆេត្វា យាវនត្តញ្ច
 ខាទេយ្យំ ឧច្ឆុដ្តេត្វា បូរេយ្យន្តិ សោ តំ រុក្ខំ មូលតោ
 និទ្ទេយ្យ តំ កី មញ្ញាសិ កហាបតិ អមុកោ សោ^(២)
 បុរិសោ បបមំ រុក្ខំ អារុទ្ឋោ សចេ ខោ សោ ន
 ទិប្បមេវ ឱរោហេយ្យ តស្ស សោ រុក្ខោ បបតន្តោ
 ហត្ថំ វា កញ្ជេយ្យ ចានំ វា កញ្ជេយ្យ អញ្ញាតវំ វា
 អង្គប្បច្ឆង្គំ កញ្ជេយ្យ សោ តតោនិទានំ មរណំ វា
 និក្ខច្ឆេយ្យ មរណាមត្តំ វា ទុក្ខន្តិ ។ ឯវំ កន្តេ ។
 ឯវមេវ ខោ កហាបតិ អរិយស្សារកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ

១ ឱ. កុហារី ។ ម. កុទារី ។ ២ ឱ. អសុ យោ សោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដក់ថ្នក់ផង កាលនោះមានបុរសជាគម្រប់ពីរ ជាអ្នកត្រូវការដោយផ្ទៃ ស្វែង
 រកផ្ទៃ ត្រាច់ទៅស្វែងរកផ្ទៃ ក៏កាន់យកដឹងដ៏មុតដើរមកដល់ បុរសនោះ
 ចូលទៅកាន់ដងព្រៃនោះ ហើយឃើញដើមឈើនោះ មានផ្លែផ្អែមផង
 មានផ្លែច្រើនផង ទើបបុរសនោះ គិតយ៉ាងនេះថា ឈើនេះឯង មាន
 ផ្លែផ្អែមផង មានផ្លែច្រើនផង សូម្បីផ្លែណាមួយ មិនជ្រុះចុះលើផែនដី
 ឡើយ ឯអាត្មាអញ ក៏មិនចេះឡើងដើមឈើឡើយ បើដូច្នោះមានតែអាត្មា
 អញ កាប់ដើមឈើនេះត្រង់គល់ ហើយទំពាស៊ីត្រាតែឆ្អែតផង ដក់ថ្នក់ផង
 លុះបុរសនោះគិតហើយ ក៏កាប់ដើមឈើនោះត្រង់គល់ ម្នាលគហបតី
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូច្នោះ បុរសដែលឡើងដើមឈើមុនគេ
 នោះ បើមិនចុះមកដោយរហ័សទេ កាលដែលដើមឈើនោះរលំចុះ គប្បី
 បាក់ដៃ បាក់ជើង បំបាក់អវយវៈតូចធំណាមួយ របស់បុរសនោះ បុរស
 នោះគប្បីដល់សេចក្តីស្លាប់ ឬសេចក្តីទុក្ខជិតនឹងស្លាប់ ព្រោះផ្លែឈើ
 នោះជាហេតុ មែនឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលគហបតី អរិយ-
 សាវ័កតែងពិចារណាដូច្នោះថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយថា

គហបតិវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តេ តេវិជ្ជកាវោ

រុក្ខដលូបមា កាមា រុត្តា ភកវតា ពហុទុក្ខា ពហុ-
 ចាយាសា អាទីនវោ ឯត្ត ភិយ្យោតិ ឯវមេតំ យថា-
 ភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា យាយំ ឧបេក្ខា ជានត្តា
 ជានត្តសិកា តំ អភិទិវដ្ឋេត្វា យាយំ ឧបេក្ខា ឯកត្តា
 ឯកត្តសិកា យត្ត សព្វសោ លោកាមិសុចាជានា
 អបរិសេសា ទិវុជ្ឈន្តិ តមេវ ឧបេក្ខំ កាវេតិ ។

[៥៤] ស ខោ សោ គហបតិ អរិយស្សារកោ
 ឥមមេវ^(១) អនុត្តរំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ អាកម្ម
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ
 ឯកម្មិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ
 សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុ-
 ស្សរតិ ។ ស ខោ សោ គហបតិ អរិយស្សារកោ
 ឥមមេវ^(២) អនុត្តរំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ អាកម្ម ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ
 ចរមាណេ ឧប្បជ្ជមាណេ ហីណេ បណីតេ សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ
 សុកតេ ទុក្កតេ ។ បេ ។ យថាកម្មបកេ សត្តេ បជា-
 នាតិ ។ ស ខោ សោ គហបតិ អរិយស្សារកោ ឥមំ-

១-២ ឱ. ម. ឥមំយេវ ។

គហបតិវគ្គ បោគលិយសូត្រ ភាពនៃត្រៃវិជ្ជា

កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដោយផ្ទៃឈើ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសមានច្រើនប្រការក្នុងកាមទាំងនេះ យ៉ាងនោះ
 ឯង អរិយសាវ័កឃើញសេចក្តីនេះតាមពិត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះ
 ហើយ ក៏លះបង់ឧបេក្ខា ដែលមានសភាពផ្សេងគ្នា អាស្រ័យអារម្មណ៍
 មានសភាពផ្សេងគ្នា ហើយចម្រើនឧបេក្ខា ដែលមានសភាពតែមួយ
 អាស្រ័យអារម្មណ៍មានសភាពតែមួយ នឹងឧបេក្ខាជាទីរលត់ទៅនៃឧបា-
 ទានជាលោកាមិសៈ មិនមានសេសសល់ ដោយប្រការទាំងពួង ។

[៥២] ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កនោះឯង អាស្រ័យសេចក្តី
 បរិសុទ្ធនៃសតិ ដែលកើតអំពីឧបេក្ខាដ៏ប្រសើរនេះឯង ហើយរលឹក
 នូវបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ គឺ រលឹកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។
 រលឹកនូវបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កនោះឯង អាស្រ័យសេចក្តី
 បរិសុទ្ធនៃសតិ ដែលកើតអំពីឧបេក្ខាដ៏ប្រសើរនេះឯង ហើយឃើញពួក
 សត្វដែលច្យុត កើតឡើង ជាសត្វថោកទាប ឧត្តម មានវណ្ណៈល្អ មាន
 វណ្ណៈអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់នូវពួក
 សត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្ម ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុ
 របស់មនុស្សសាមីញ្ញ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កនោះឯង អាស្រ័យ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យេវ អនុត្តរំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ អាគម្ម អាសវានំ
ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។

[៥៥] ឯត្តារតា ខោ កហាបតិ អរិយស្ស វិនយេ
សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ វោហារសមុច្ឆេទោ ហោតិ
តំ កី មញ្ញសិ កហាបតិ យថា អរិយស្ស វិនយេ
សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ វោហារសមុច្ឆេទោ ហោតិ
អបិ នុ ត្ថំ វរុបំ វោហារសមុច្ឆេទំ អត្តនិ សម-
នុបស្សីតិ ។ កោ ចាហំ ភន្តេ យោ^(១) ច អរិយស្ស
វិនយេ សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ វោហារសមុច្ឆេទោ
អារកាហំ ភន្តេ អរិយស្ស វិនយេ សព្វេន សព្វំ
សព្វថា ភន្តេ វោហារសមុច្ឆេទា មយំ ហិ ភន្តេ
បុព្វេ អញ្ញតិត្ថិយេ បរិព្វាជកេ អនាជាដីយេវ សមាទេ
អាជាដីយាតិ អមញ្ញិម្ហ អនាជាដីយេវ សមាទេ អាជា-
ដីយកោជនំ កោជិម្ហ អនាជាដីយេវ សមាទេ អាជា-

១ ឱ. ម. កោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នូវសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសតិ ដែលកើតអំពីឧបេក្ខាជ័ប្រសើរនេះឯង ហើយធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាជ័ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងបានដល់
ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។

[៥៥] ម្នាលគហបតី ការផ្តាច់បង់ជំនួញ ដោយសព្វគ្រប់ដោយ
ប្រការទាំងពួង ក្នុងអរិយវិន័យ តែងមានដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ការផ្តាច់បង់ជំនួញ
ដោយសព្វគ្រប់ ដោយប្រការទាំងពួង ក្នុងអរិយវិន័យ ដោយសភាព
យ៉ាងណា អ្នកបានឃើញការផ្តាច់បង់ជំនួញ មានសភាពយ៉ាងនោះ
ក្នុងខ្លួនដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គណាក្តី ការផ្តាច់បង់
ជំនួញដោយសព្វគ្រប់ ដោយប្រការទាំងពួង ក្នុងអរិយវិន័យណាក្តី
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្ណាសភាវៈទាំងពីរនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គឆ្ងាយចាកការ
ផ្តាច់បង់ជំនួញដោយសព្វគ្រប់ ដោយប្រការទាំងពួង ក្នុងអរិយវិន័យនេះ
ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា កាលពីដើមខ្ញុំព្រះអង្គបានសំគាល់
នូវពួកបរិព្វាជក មានលទ្ធិផ្សេង ដែលមិនមែនជាបុរសអាជានេយ្យពិត
ថាជាបុរសអាជានេយ្យ ញ៉ាំងបុគ្គលដែលមិនមែនជាបុរសអាជានេយ្យពិត
ឲ្យបរិភោគភោជន សំរាប់បុរសអាជានេយ្យ តាំងបុគ្គលដែលមិនមែនជា

គហបតិវគ្គស្ស បោគលិយសុត្តំ អាជានីយានានានីយតា

ជីយដ្ឋានេ បបិម្ព ភិក្ខុ បន មយំ កន្តេ អាជានីយេវ
 សមាទេ អនាជានីយាតិ អមញ្ញិម្ព អាជានីយេវ
 សមាទេ អនាជានីយកោជនំ កោជិម្ព អាជានីយេវ
 សមាទេ អនាជានីយដ្ឋានេ បបិម្ព ឥទានិ បន មយំ
 កន្តេ អញ្ញតិភ្និយេ បរិព្វាជកេ អនាជានីយេវ សមាទេ
 អនាជានីយាតិ ជានិស្សាម អនាជានីយេវ សមាទេ
 អនាជានីយកោជនំ កោជិស្សាម អនាជានីយេវ ស-
 មាទេ អនាជានីយដ្ឋានេ បបេស្សាម ភិក្ខុ បន មយំ
 កន្តេ អាជានីយេវ សមាទេ អាជានីយាតិ ជានិស្សាម
 អាជានីយេវ សមាទេ អាជានីយកោជនំ កោជិស្សាម
 អាជានីយេវ សមាទេ អាជានីយដ្ឋានេ បបេស្សាម
 អជនេសិ វត មេ កន្តេ ភិក្ខុវា សមណោសុ សម-
 ណោបេមំ សមណោសុ សមណោបសាទំ សមណោសុ

គហបតីវគ្គ បោគលិយសូត្រ ភាពនៃបុរសអាជានេយ្យនិងមិនមែនអាជានេយ្យ

បុរសអាជានេយ្យពិត ឲ្យតាំងនៅក្នុងទីជាបុរសអាជានេយ្យ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន មួយយ៉ាងទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គ បានសំគាល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ដែលជាបុរសអាជានេយ្យពិត ថាមិនមែនជាបុរសអាជានេយ្យវិញ ញ៉ាំង
ភិក្ខុដែលជាបុរសអាជានេយ្យពិត ឲ្យបរិភោគភោជន សំរាប់បុរសមិន
មែនជាអាជានេយ្យវិញ តាំងភិក្ខុដែលជាបុរសអាជានេយ្យពិត ក្នុងទីនៃ
បុរសមិនមែនជាអាជានេយ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះ
អង្គស្គាល់ពួកបរិព្វាជក មានលទ្ធិផ្សេង ដែលមិនមែនជាបុរសអាជានេយ្យពិត
ថាមិនមែនជាបុរសអាជានេយ្យ នឹងញ៉ាំងបុគ្គលដែលមិន
មែនជាបុរសអាជានេយ្យពិត ឲ្យបរិភោគភោជន សំរាប់បុរសមិនមែនជា
អាជានេយ្យ នឹងតាំងបុគ្គលដែលមិនមែនជាបុរសអាជានេយ្យពិត ក្នុងទី
នៃបុគ្គលមិនមែនជាបុរសអាជានេយ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយយ៉ាង
ទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលជាបុរសអាជានេយ្យពិត
ថាជាបុរសអាជានេយ្យ នឹងញ៉ាំងភិក្ខុ ដែលជាបុរសអាជានេយ្យពិត
ឲ្យបរិភោគភោជន សំរាប់បុរសអាជានេយ្យ នឹងតាំងភិក្ខុដែលជាបុរស
អាជានេយ្យ ក្នុងទីនៃបុរសអាជានេយ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់បានធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះពួកសមណៈ សេចក្តីជ្រះថ្លា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សមណការំ អភិក្កន្តំ ភន្តេ អភិក្កន្តំ ភន្តេ សេយ្យ-
 ថាមិ ភន្តេ និក្កន្តិតំ វា ឧក្កន្តេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា
 វិវេយ្យ មុន្នស្ស វា មក្កំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា
 តេលប្បដ្ឋោតំ ជារេយ្យ ចក្កមន្តោ រូចានិ ទក្ខន្តិតិ
 ឯវមេវ^(១) ភកវតា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកា-
 សិតោ ឯសាហំ ភន្តេ ភកវន្តំ សរណំ កច្ឆាមិ
 ធម្មញ្ច ភិក្កុសដ្ឋញ្ច ឧចាសកំ មំ ភកវា ជារតុ
 អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ។

បោតលិយសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ^(២) ។

១ ឱ. ឯវមេវ ។ ម. ឯវមេវ ខោ ។ ២ ឱ. ម. និដ្ឋិតន្តិ សព្វត្ថ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចំពោះពួកសមណៈ សេចក្តីគោរពចំពោះពួកសមណៈ ឲ្យកើតដល់ខ្ញុំព្រះ
អង្គហើយហ្ន៎ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះអង្គសំដែង
ហើយដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ (ភ្លឺច្បាស់ណាស់) ដូចជាបុរស
ចាប់បើករបស់ដែលគេផ្តាច់ចុះឲ្យផ្លាស់ឡើង ឬដូចជាបុរសបើកបង្ហាញរបស់
ដែលគេលាក់បិទបាំង ឬក៏ដូចជាបុរសប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះ
ដូចជាគេកាន់ប្រទីបទ្រោលបំភ្លឺ ក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា មនុស្សអ្នកមាន
ចក្ខុមើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
នេះ សូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទី
ពឹង ទីរលឹក សូមព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក
ដល់សរណៈ ស្មើដោយជីវិត ក្នុងថ្ងៃនេះជាដើម ។

ចប់ បោកលិយសុត្ត ទី ៤ ។

បញ្ចមំ ជីវកសុត្តំ

[៥៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 រាជតហោ វិហារតិ ជីវកស្ស កោមារកច្ចស្ស អម្ព-
 វនេ ។ អថខោ ជីវកោ កោមារកថ្វោ យេន
 ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ ជីវកោ
 កោមារកថ្វោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច សុតមេតំ ភន្តេ
 សមណំ កោតមំ ឧទ្ធិស្ស ចានំ អារកន្តិ តំ
 សមណោ កោតមោ ជានំ ឧទ្ធិស្ស កតំ មំសំ
 បរិកុញ្ញតិ បដិច្ច កម្មន្តិ យេ តេ ភន្តេ ឯវមាហំសុ
 សមណំ កោតមំ ឧទ្ធិស្ស ចានំ អារកន្តិ តំ
 សមណោ កោតមោ ជានំ ឧទ្ធិស្ស កតំ មំសំ
 បរិកុញ្ញតិ បដិច្ច កម្មន្តិ កច្ចិ តេ ភន្តេ ភក្កវតោ
 វត្តវាទិដោ ន ច ភក្កវន្តំ អក្ខតេន អញ្ញាចិក្ខន្តិ

ជីវកស្វត្រ ទី ៥

[៥៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពវ័ន របស់ជីវកកោមារភត្យ ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រា នោះ ជីវកកោមារភត្យ ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះជីវកកោមារភត្យ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមាន ព្រះភាគ ដោយពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឮមក ដូច្នោះថា ពួកជនតែងសម្លាប់សត្វ ចំពោះព្រះសមណគោតម ព្រះសមណ- គោតម បើទុកជាជ្រាបហេតុនោះហើយ ក៏រមែងសោយសាច់ ដែល គេធ្វើចំពោះ គឺសាច់ដែលគេធ្វើអាស្រ័យនូវខ្លួន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកជនណា ពោលយ៉ាងនេះថា ពួកជនតែងសម្លាប់សត្វ ចំពោះព្រះ សមណគោតម ព្រះសមណគោតម បើទុកជាជ្រាបហេតុនោះហើយក៏ រមែងសោយសាច់ ដែលគេធ្វើចំពោះ គឺសាច់ដែលគេធ្វើអាស្រ័យនូវខ្លួន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជនទាំងនោះនិយាយត្រូវតាមពាក្យ ដែលគេ ពោលចំពោះព្រះមានព្រះភាគ មិនមែននិយាយបង្កាច់ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តិ ន ច កោចិ សហ-
ធម្មិកោ វាទានុវាទោ ការយ្ហដ្ឋានំ^(១) អាភច្ចតីតិ ។

[៥៧] យេ តេ ដីវកេ វាមាហំសុ សមណំ
កោតមំ ឧទ្ទិស្ស ចាលំ អារកន្តិ តំ សមណោ
កោតមោ ជានំ ឧទ្ទិស្ស កតំ មំសំ បរិកុញ្ញតិ
បដិច្ច កម្មន្តិ ន មេ តេ វុត្តវាទិនោ អញ្ញាចិក្ខុន្តិ
ច មំ តេ អសតា អភូតេន^(២) តីហិ ខោ អហំ
ដីវកេ ហានេហិ មំសំ អប្បរិកោកន្តិ វទាមិ ទិដ្ឋំ
សុតំ បរិសន្តិកំ ឥមេហិ ខោ អហំ ដីវកេ តីហិ
ហានេហិ មំសំ អប្បរិកោកន្តិ វទាមិ តីហិ ខោ
អហំ ដីវកេ ហានេហិ មំសំ បរិកោកន្តិ វទាមិ
អទិដ្ឋំ អសុតំ អបរិសន្តិកំ ឥមេហិ ខោ អហំ
ដីវកេ តីហិ ហានេហិ មំសំ បរិកោកន្តិ វទាមិ ។

១ ឱ. ការយ្ហំ ហានន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. អញ្ញាចិក្ខុន្តិ ច បន មន្តេ អសតា អភូតេន ។
ម. អសតា អភូតេន អញ្ញាចិក្ខុន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដោយពាក្យមិនពិតផង និយាយនូវហេតុសមគួរដល់ហេតុផងឬទេ មួយ
យ៉ាងទៀត វាទៈនិងអនុបវាទៈបន្តិចបន្តួចរបស់ព្រះអង្គ ដែលប្រកបដោយ
ហេតុ មិនបានដល់នូវហេតុ ដែលគួរតិះដៀលឬទេ ។

[៥៧] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ជីវកៈ ពួកជនណានិយាយ
យ៉ាងនេះថា ពួកជនសម្លាប់សត្វ ចំពោះព្រះសមណគោតម ព្រះសមណ-
គោតម បើទុកជាជ្រាបហេតុនោះហើយ ក៏រមែងសោយសាច់ដែលគេធ្វើ
ចំពោះ គឺសាច់ដែលគេធ្វើអាស្រ័យនូវខ្លួន ពួកជននោះមិនមែននិយាយ
ត្រូវតាមពាក្យ ដែលគេពោលចំពោះតថាគតឡើយ ពួកជននោះនិយាយ
បង្កាច់តថាគត ដោយពាក្យមិនមែន មិនពិត ម្ចាស់ជីវកៈ តថាគតពោល
នូវសាច់ដែលមិនគួរបរិភោគ ដោយហេតុទាំង ៣ គឺឃើញ ឮ រង្វៀស
ម្ចាស់ជីវកៈ តថាគតពោលនូវសាច់ដែលមិនគួរបរិភោគ ដោយហេតុទាំង
៣ នេះឯង ម្ចាស់ជីវកៈ តថាគតពោលនូវសាច់ដែលគួរបរិភោគ ដោយ
ហេតុទាំង ៣ គឺមិនឃើញ មិនឮ មិនរង្វៀស ម្ចាស់ជីវកៈ តថាគត
ពោលនូវសាច់ដែលគួរបរិភោគ ដោយហេតុទាំង ៣ នេះឯង ។

គហបតិវគ្គស្ស ជីវកសុត្តេ មេត្តាភាវនា

[៥៨] ឥធិ ជីវក ភិក្ខុ អញ្ញាតំ កាមំ វា
 និកមំ វា ឧបនិស្សាយ វិហារតិ ។ សោ មេត្តា-
 សហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហារតិ
 តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ទ-
 មដោ តិរិយំ សព្វដិ សព្វត្តតាយ សញ្ញារន្តំ លោកំ
 មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហាក្កតេន
 អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារតិ ។
 តមេនំ កហាបតិ វា កហាបតិបុត្តោ វា ឧបសង្កមិត្វា
 ស្វាតនាយ កត្តេន និមន្តេតិ អាកដ្ឋមាដោ ជីវក
 ភិក្ខុ អធិវាសេតិ ។ សោ តស្ស វត្តិយា អច្ចយេន
 បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន
 តស្ស កហាបតិស្ស វា កហាបតិបុត្តស្ស វា និវេសនំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសី-
 ទតិ ។ តមេនំ សោ កហាបតិ វា កហាបតិបុត្តោ
 វា បណ្ឌិតេន បិណ្ណាចារតេន បរិវេសតិ ។ តស្ស
 ន ឯវំ ហោតិ សាធុ វត មាយំ កហាបតិ វា កហា-
 បតិបុត្តោ វា បណ្ឌិតេន បិណ្ណាចារតេន បរិវេសតិ

គហបតិវគ្គ ជីវកសូត្រ ការចម្រើនមេត្តាព្រហ្មវិហារ

[៥៨] ម្នាលជីវកៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចូលទៅនៅអាស្រ័យ
នឹងស្រុកឬនិគមណាមួយ ។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាផ្សាយ
ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ដូចគ្នា ផ្សាយទៅកាន់
ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវសភាពធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានវេក មិន
មានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទាំងពួង ដោយអាការៈ^១ទាំង
ពួង ។ គហបតិឬគហបតិបុត្ត ចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ហើយនិមន្តដោយភត្ត
ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ម្នាលជីវកៈ កាលបើភិក្ខុមានប្រាថ្នា ក៏ទទួល
និមន្ត ។ លុះកន្លងរាត្រីនោះទៅ ភិក្ខុនោះស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាត្រនិង
បីវក្ក៍វេលាព្រឹក ក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះនៃគហបតិឬគហបតិបុត្តនោះ លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈ ដែលគេក្រាលហើយ ។
ឯគហបតិឬគហបតិបុត្តនោះ ក៏អង្គុយសភិក្ខុនោះ ដោយបិណ្ឌបាតដ៏ផ្ចិត-
ផ្ចង់ ។ ភិក្ខុនោះមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា គហបតិឬគហបតិបុត្ត
នេះអង្គុយសភាពអញ ដោយបិណ្ឌបាតដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ ដោយប្រពៃណាស់ហ្ន៎

១ ដោយសភាពនៃចិត្តដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសត្វទាំងពួង ដែលផ្សេងគ្នាមានសត្វថោក
ទាប យ៉ាងកណ្តាលនិងឧក្រិដ្ឋ សត្វជាមិត្ត ជាសត្រូវ និងយ៉ាងកណ្តាលជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អហោ រត មាយំ កហាបតិ វា កហាបតិបុត្តោ វា
 អាយតិម្បិ ឯវរូបេន បណ្ឌិតេន បិណ្ឌាចារេន
 បរិសេយ្យាតិ ឯវម្បិស្ស ន ហោតិ ។ សោ តំ
 បិណ្ឌាចាតំ អកទិតោ អមុច្ឆិតោ អនជ្ឈាបន្នោ^(១)
 អាទីនវេទស្សារី ទិស្សរណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ។ តំ
 កី មញ្ញសិ ដីវក អបិ នុ សោ ភិក្ខុ តស្មី សមយេ
 អត្តព្យាពាជាយ វា ចេតេតិ បរព្យាពាជាយ វា ចេ-
 តេតិ ឧកយព្យាពាជាយ វា ចេតេតីតិ ។ នោ ហេតំ
 ភន្តេ ។ ននុ សោ ដីវក ភិក្ខុ តស្មី សមយេ
 អនវជ្ជិយេវ អាហារំ អាហារេតីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ សុតំ
 មេតំ ភន្តេ ព្រហ្មា មេត្តារិហារីតិ តម្មេ ឥទំ ភន្តេ
 ភកវា សត្វិ ទិដ្ឋោ ភកវា ហិ ភន្តេ មេត្តារិហារីតិ ។
 យេន ខោ ដីវក វាគេន យេន នោសេន យេន មោ-
 ហេន ព្យាចាទវា អស្សុ សោ វាគោ សោ នោសោ
 សោ មោហោ តថាគតស្ស បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្ភុលោ

១ ឱ. អនជ្ឈាបន្នោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ធ្វើម្តេចហ្ន៎ គហបតីឬគហបតីបុត្តនេះ គប្បីអង្គុសអាត្មាអញ ដោយបិណ្ឌ-
 បាតដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ មានសភាពយ៉ាងនេះតទៅទៀត ភិក្ខុនោះ មិនមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះសោះ ។ ភិក្ខុនោះ មិនផ្អែកផ្អូល មិនជ្រុលជ្រប់ មិនល្មោភ
 តែងឃើញទោស មានបញ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ចេញចាកទុក្ខ បរិភោគ
 បិណ្ឌបាតនោះ ។ ម្នាលជីវកៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ ថាដូចម្តេច តើ
 ភិក្ខុនោះ គិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួន ឬគិតដើម្បីបៀតបៀនអ្នកដទៃ ឬគិត
 ដើម្បីបៀតបៀនអ្នកទាំងពីរ ក្នុងសម័យនោះឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ ។ ម្នាលជីវកៈ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា ឆាន់
 អាហារ ដែលមិនមានទោស ក្នុងសម័យនោះមែនឬទេ ។ ព្រះករុណា
 ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគ្រាន់តែឮមកយ៉ាងនេះថា
 ព្រហ្មមានកិរិយានៅដោយមេត្តា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនោះជា
 ពាក្យរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ
 ច្បាស់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះ
 មានព្រះភាគ មានកិរិយានៅដោយមេត្តាពិត ។ ម្នាលជីវកៈ បុគ្គល
 មានព្យាបាទ ដោយរាគៈទោសៈមោហៈណា រាគៈទោសៈមោហៈនោះ
 តថាគតបានលះបង់ហើយ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បាន

គហបតិវគ្គស្ស ដីវកសុត្តេ ករុណាទិការនា

តាលាវត្ថុកតោ អនការង្គតោ^(១) អាយតី អនុប្បា-
 ទធម្មោ សចេ ខោ តេ ដីវក ឥទំ សន្ទាយ
 កាសិតំ អនុជាធាមិ តេ ឯតន្តិ ។ ឯតទេវ ខោ
 បន មេ កន្តេ សន្ទាយ កាសិតន្តិ^(២) ។

[៥៩] ឥធម្ម ដីវក ភិក្ខុ អញ្ញាតរំ កាមំ វា និកមំ
 វា ឧបនិស្សាយ វិហារតិ ។ សោ ករុណាសហគតេន
 ចេតសា ។ មេ ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា... ឧ-
 បេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហារតិ
 តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមដោ
 តិវិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វារង្គំ លោកំ ឧបេក្ខា-
 សហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហាត្តតេន អប្ប-
 មាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ជវិត្វា វិហារតិ ។
 តមេទំ កហាបតិ វា កហាបតិបុត្តោ វា ឧបសង្ក័-
 មិត្វា ស្វាតនាយ កត្តេន និមន្តេតិ អាកង្ខមាដោ^(៣)
 ដីវក ភិក្ខុ អទិវាសេតិ ។ សោ តស្សា រត្តិយា
 អច្ចយេន បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ

១ ឱ. អនការតតោ ។ ២ ឱ. ម. ឥតិសទ្វោ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. អាកង្ខមាដោ វ ។

គហបតិវគ្គ ជីវកសូត្រ ការចម្រើនព្រហ្មវិហារមានករុណាព្រហ្មវិហារជាដើម

ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្នោត ជាសភាវៈដល់នូវការ
សាបសូន្យ មានសភាវៈកើតឡើងតទៅ ម្ចាស់ជីវកៈ បើអ្នកនិយាយ
អាស្រ័យហេតុនេះ តថាគតក៏យល់ព្រមនូវពាក្យនេះ របស់អ្នកដែរ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយអាស្រ័យហេតុហ្នឹងឯង ។

[៥៧] ម្ចាស់ជីវកៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចូលទៅនៅអាស្រ័យ
នឹងស្រុក ឬនិគមណាមួយ ។ ភិក្ខុនោះមានចិត្តប្រកបដោយករុណា
។ បេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា... មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយ
ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិស
ខាងលើ ទិសខាងក្រោមនិងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជា
ចិត្តទូលាយ ដល់នូវសភាពធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានវេរា មិនមាន
ព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទី
ទាំងពួង ។ គហបតីឬគហបតិបុត្ត ក៏ចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ហើយនិមន្ត
ដោយភត្តដើម្បីធាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ម្ចាស់ជីវកៈ កាលបើភិក្ខុមានប្រាថ្នា ក៏
ទទួលនិមន្ត ។ លុះកន្លងរាត្រីនោះទៅ ភិក្ខុនោះស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាត្រ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យេន តស្ស កហាបតិស្ស វា កហាបតិបុត្តស្ស វា
 និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អា-
 សនេ និសីទតិ ។ តមេនំ សោ កហាបតិ វា
 កហាបតិបុត្តោ វា បណីតេន បិណ្ឌាទាតេន បរិសេសតិ ។
 តស្ស ន ឯវំ ហោតិ សាធុ វត មាយំ កហាបតិ
 វា កហាបតិបុត្តោ វា បណីតេន បិណ្ឌាទាតេន បរិសេសតិ
 អហោ វត មាយំ កហាបតិ វា កហាបតិបុត្តោ
 វា អាយតិម្បិ ឯវរូមេន បណីតេន បិណ្ឌាទាតេន
 បរិសេយ្យាតិ ឯវម្បិស្ស ន ហោតិ ។ សោ តំ
 បិណ្ឌាទាតំ អកទិតោ អមុច្ឆិតោ អនជ្ឈាបន្នោ អា-
 ទីនវទស្សារី និស្សរណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ។ តំ កី
 មញ្ញសិ ដីវក អបិ នុ សោ ភិក្ខុ តស្មី សមយេ
 អត្តព្យាពាជាយ វា ចេតេតិ បរព្យាពាជាយ វា ចេតេតិ
 ឧកយព្យាពាជាយ វា ចេតេតីតិ ។ នោ ហេតំ
 ភន្តេ ។ ននុ សោ ដីវក ភិក្ខុ តស្មី សមយេ តំ អនវជ្ជិ-
 យេវ អាហារំ អាហារេតីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ សុតំ
 មេតំ ភន្តេ ព្រហ្មា ឧបេក្ខារិហារីតិ តម្មេ ឥទំ ភន្តេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

និងចីវរក្នុងវេលាព្រឹក ក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះគហបតីឬគហបតីបុត្រនោះ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈ ដែលគេក្រាលហើយ ។ ឯ
 គហបតីឬគហបតីបុត្រនោះ ក៏អង្គុយសភិតភ័យនោះ ដោយបិណ្ឌបាតដ៏ផ្ទុះផ្ទុះ ។
 ភិក្ខុនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា គហបតីឬគហបតីបុត្រ
 នេះ អង្គុយសភិតភ័យ ដោយបិណ្ឌបាតដ៏ផ្ទុះផ្ទុះ ដោយប្រពៃណាស់ហ្ន៎
 ធ្វើម្តេចហ្ន៎ គហបតីឬគហបតីបុត្រនេះ គប្បីអង្គុយសភិតភ័យ ដោយ
 បិណ្ឌបាតដ៏ផ្ទុះផ្ទុះ មានសភាពយ៉ាងនេះ តទៅទៀត ភិក្ខុនោះ
 មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះសោះ ។ ភិក្ខុនោះ មិនផ្អែកផ្អួល មិន
 ជ្រុលជ្រប់ មិនល្មោភ តែងឃើញទោស មានបញ្ញាជាគ្រឿងរលាស់
 ចេញចាកទុក្ខ បរិភោគបិណ្ឌបាតនោះ ។ ម្នាលជីវកៈ អ្នកសំគាល់
 ហេតុនោះថាដូចម្តេច តើភិក្ខុនោះ គិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯង ឬគិត
 ដើម្បីបៀតបៀនអ្នកដទៃ ឬក៏គិតដើម្បីបៀតបៀនអ្នកទាំងពីរ ក្នុងសម័យ
 នោះ ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ ។
 ម្នាលជីវកៈ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ឆាន់អាហារដែលមិនមានទោសនោះ
 ក្នុងសម័យនោះមែនឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គគ្រាន់តែឮមក យ៉ាងនេះថា ព្រហ្មមានកិរិយានៅ ដោយ
 ឧបេក្ខា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនោះ ជាពាក្យរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ

គហបតិវគ្គស្ស ជីវកសុត្តេ បាណារម្មស្ស បញ្ចហាននិ

ភក្កវា សក្ខិ ទិដ្ឋោ ភក្កវា ហិ ភន្តេ ឧបេក្ខារិហារីតិ ។
 យេន ខោ ជីវក វាកេន យេន ទោសេន យេន
 មោហេន វិហោសវា^(១) អស្ស អរតិវា អស្ស បដិយ-
 វា^(២) អស្ស សោ វាកោ សោ ទោសោ សោ
 មោហោ តថាគតស្ស បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធមូលោ តាលា-
 វត្ថុកតោ អនការដ្ឋតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ
 សចេ ខោ តេ ជីវក ឥទំ សន្ធាយ កាសិតំ
 អនុជាធាមិ តេ ឯតន្តិ ។ ឯតទេវ ខោ បន មេ
 ភន្តេ សន្ធាយ កាសិតន្តិ ។

[៦០] យោ ខោ ជីវក តថាគតំ វា តថាគតស្សវកំ
 វា ឧច្ឆិស្ស ចានាំ អារភតិ សោ បញ្ចហិ ហានេហិ
 ពហំ អបុញ្ញំ បសវតិ យម្បិ សោ គហបតិ^(៣) ឯវមាហា
 កច្ឆថ អមុកំ ធាម ចានាំ អានេថាតិ ឥមិធា បបមេន
 ហានេន ពហំ អបុញ្ញំ បសវតិ យម្បិ សោ ចាលោ
 កលប្បវេជកេន អានីយមាណោ ទុក្ខទោមនស្សំ
 បដិសំវេទេតិ ឥមិធា ទុតិយេន ហានេន ពហំ
 អបុញ្ញំ បសវតិ យម្បិ សោ ឯវមាហា កច្ឆថ

១ ឱ. ម. វិហោសាវា ។ ២ ម. បដិយោវា ។ ៣ ឱ. គហបតីតិ ន ទិស្សតិ ។

គហបតិវគ្គ ជីវកសូត្រ ឋានៈ ៥ យ៉ាង នៃការសម្លាប់សត្វ

ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ច្បាស់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាព្រះមានព្រះភាគ មានកិរិយានៅ ដោយឧបេក្ខាពិត ។ ម្នាលជីវកៈ បុគ្គលមានសេចក្តីបៀតបៀន សេចក្តី អផ្សុកនិងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ដោយរាគៈទោសៈមោហៈណា រាគៈ ទោសៈ និងមោហៈនោះ តថាគតបានលះបង់ហើយ បានផ្តាច់ផ្តិលឫស គល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ជាសភាវៈដល់នូវការសាបសូន្យ មានសភាពមិនកើតឡើងទៅ ម្នាល ជីវកៈ បើអ្នកនិយាយអាស្រ័យហេតុនេះ តថាគតក៏យល់ព្រមនូវពាក្យ នេះរបស់អ្នកដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយអាស្រ័យ ហេតុហ្នឹងឯង ។

[៦០] ម្នាលជីវកៈ បុគ្គលណាសម្លាប់សត្វ ចំពោះតថាគតឬសារីក របស់តថាគត បុគ្គលនោះតែងទទួលបាបច្រើន ដោយឋានៈ ៥ យ៉ាង បុគ្គលនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយចូរទៅនាំយកសត្វឯណោះ មកដោយឋានៈណា តែងទទួលនូវបាបច្រើន ដោយឋានៈនេះជា បឋម សត្វនោះកាលដែលគេយកខ្សែទាក់កងឹកយកមក ក៏ទទួលទុក្ខ ទោមនស្សដោយឋានៈណា បុគ្គលនោះតែងទទួលបាបច្រើន ដោយ ឋានៈនេះជាគម្រប់ពីរ បុគ្គលនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយចូរទៅ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥមំ ចាណំ អារកថាតិ ឥមិណ តតិយេន ហានេន
 ពហំ អបុញ្ញំ បសវតិ យម្បិ សោ ចាលោ អារកិយ-
 មាណោ ទុក្ខោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ឥមិណ ចតុត្ថេន
 ហានេន ពហំ អបុញ្ញំ បសវតិ យម្បិ សោ តថាកតំ
 វា តថាកតស្សារកំ វា អកប្បិយេន អស្សាទេតិ
 ឥមិណ បញ្ចមេន ហានេន ពហំ អបុញ្ញំ បសវតិ
 យោ ខោ ដីវក តថាកតំ វា តថាកតស្សារកំ វា
 ឧទ្ធិស្ស ចាណំ អារកតិ សោ ឥមេហិ បញ្ចហិ
 ហានេហិ ពហំ អបុញ្ញំ បសវតីតិ ។

[៦១] ឃំ វុត្តេ ដីវកោ កោមារកថោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ពតំ ភន្តេ កប្បិយំ
 វត ភន្តេ ភិក្ខុ អាហារំ អាហារេន្តិ អនវន្តំ វត ភន្តេ
 ភិក្ខុ អាហារំ អាហារេន្តិ អភិក្កន្តំ ភន្តេ អភិក្កន្តំ ភន្តេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សម្លាប់សត្វនេះដោយឋានៈណា បុគ្គលនោះតែងសោយ នូវបាបច្រើន
 ដោយឋានៈនេះជាគម្រប់ ៣ សត្វនោះកាលដែលគេកំពុងសម្លាប់ក៏ទទួល
 នូវទុក្ខ ទោមនស្ស ដោយឋានៈណា បុគ្គលតែងទទួលបាបច្រើន
 ដោយឋានៈនេះជាគម្រប់ ៤ បុគ្គលនោះធ្វើឲ្យគេតិះដៀលតថាគត ឬសា-
 វ័ករបស់តថាគត ដោយអកប្បិយមិសៈ (សាច់មិនសមគួរ) ដោយ
 ឋានៈណា បុគ្គលនោះតែងទទួលបាបច្រើន ដោយឋានៈនេះជាគម្រប់ ៥
 ម្នាលដីវកៈ បុគ្គលណាសម្លាប់សត្វចំពោះតថាគត ឬសាវ័ករបស់តថាគត
 បុគ្គលនោះតែងទទួលបាបច្រើន ដោយឋានៈទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

[៦១] លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទើប
 ដីវកកោមារភត្យក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចម្លែកណាស់
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុឆាន់តែអាហារជាកប្បិយៈហ្ន៎ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុឆាន់តែអាហារ ដែលមិនមានទោសហ្ន៎ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់

គហបតិវគ្គស្ស ជីវកសុត្តំ បាល្យបេតសរណគតតា

សេយ្យថាមិ ភន្តេ និក្កុដ្ឋិតំ វា ឧក្កុដ្ឋេយ្យ បដិច្ចដ្ឋំ
 វា វិវេយ្យ មុទ្ធស្ស វា មក្កំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ
 វា តេលប្បជ្ជោតំ ជារេយ្យ ចក្កុមន្តោ រូបាទិ ទក្ខុដ្ឋិតិ
 ឯវមេវ ភកវតា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិ-
 តោ ឯសាហំ ភន្តេ ភកវន្តំ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ញ
 ភិក្ខុសង្ឃញ្ញ ឧបាសកំ មំ ភកវា ជារតុ អដ្ឋតក្កេ
 បាល្យបេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ។

ជីវកសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

គហបតិវគ្គ ជីវកសូត្រ ការដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត

ធម៌ដែលព្រះអង្គសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ (ភ្លឺច្បាស់
ណាស់) ដូចជាបុរសចាប់បើករបស់ដែលគេផ្តាច់ចុះឲ្យផ្សារឡើង ឬដូចជា
បុរសបើកបង្ហាញរបស់ដែលគេលាក់បិទបាំង ពុំនោះដូចជាបុរសប្រាប់ផ្លូវ
ដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចជាបុរសកាន់ប្រទីបទ្រាលបំភ្លឺក្នុងទី
ងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សមានចក្ខុមើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់ព្រះមានព្រះភាគផង
ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថាជាឧបាសក ដល់សរណៈ ស្មើដោយជីវិត
ក្នុងថ្ងៃនេះជាដើម ។

ចប់ ជីវកសូត្រ ទី ៥ ។

ឆដ្ឋំ ឧបាលិវាទសុត្តំ

[៦២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 ធាន្យដ្ឋាយំ វិហារតិ ចារាវិកម្ហវនេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន និកន្តោ^(១) ធាន្យត្ថោ ធាន្យដ្ឋាយំ បដិវសតិ
 មហាតិយា និកន្តបរិសាយ សទ្ធិ ។ អថខោ ទីយត-
 បស្សី និកន្តោ ធាន្យដ្ឋាយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ
 បិណ្ឌាចាតប្បដិក្កន្តោ យេន ចារាវិកម្ហវនំ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កមំ សារាណីយំ វិតិសារត្វា
 ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតំ ខោ ទីយតបស្សី
 និកន្តំ ភកវា ឯតទរោច សំវិជ្ជន្តិ ខោ^(២) ទីយតបស្សី
 អាសនាទិ សចេ អាកន្ធិសិ និសីទាតិ ។ ឯវំ រុត្តេ
 ទីយតបស្សី និកន្តោ អញ្ញាតវំ និចំ អាសនំ កហេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។

១ និក្កន្តោតិបិ សំយោគោ ទដ្ឋព្វោ ។ ២ ឱ. សំវិជ្ជន្តេ ខោតិ ទិស្សតិ ។

ឧបាលិវាទសូត្រ ទី ៦

[៦២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងបារាវិកម្ពវ័ន^១ ជិតស្រុកនាលន្ទា ។ សម័យនោះ ឯង និគន្ធនាដបុត្តនៅអាស្រ័យ ក្នុងស្រុកនាលន្ទា ជាមួយនឹងនិគន្ធបរិសទ្យជាច្រើន ។ គ្រានោះ និគ្រន្ធឈ្មោះទីយតបស្សី ត្រាច់ទៅដើម្បី បិណ្ឌបាត ក្នុងស្រុកនាលន្ទា លុះត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលា បច្ចាភត្តហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងបារាវិកម្ពវ័ននោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏បិត នៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទីយតបស្សីនិគ្រន្ធបិតនៅ ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា នៃទីយតបស្សី អាសនៈ មានគ្រប់គ្រាន់ បើអ្នកត្រូវការចូរអង្គុយចុះ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទើបទីយតបស្សីនិគ្រន្ធ កាន់យកអាសនៈ ទាបមួយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

១ ជាឈ្មោះវត្តព្រៃស្វាយរបស់បារាវិកសេដ្ឋី ។ បានឮមកថា សេដ្ឋីនោះបានស្តាប់ធម៌ ទេសនារបស់ព្រះមានព្រះភាគ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាបានកសាងវត្ត ប្រដាប់ដោយសេនាសនៈ ផ្សេង ។ មានកុដិគូហា និងមណ្ឌបជាដើមក្នុងឱទ្យាននោះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ។ បាន ជាវត្តនោះឈ្មោះថា វត្តបារាវិកម្ពវ័ន ដូចជាវត្តជីវកម្ពវ័នដូច្នោះដែរ ។ អដ្ឋកថា ។

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ តីណិ ទណ្ឋានិ

[៦៣] ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ ទីយតបស្សី និកន្តំ
 ភកវា ឯតទរោច កតិ បន តបស្សី និកន្តោ ជាដ-
 បុត្តោ កម្មានិ បញ្ញាបេតិ ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិ-
 យាយ ចាបស្ស កម្មស្ស បវត្តិយាតិ ។ ន ខោ
 អារុសោ កោតម អាចិណ្ណំ និកន្តស្ស ជាដបុត្តស្ស
 កម្មំ កម្មន្តិ បញ្ញាបេតុំ ទណ្ហំ ទណ្ហានិ ខោ អារុសោ
 កោតម អាចិណ្ណំ និកន្តស្ស ជាដបុត្តស្ស បញ្ញា-
 បេតុនិ ។ កតិ បន តបស្សី និកន្តោ ជាដបុត្តោ
 ទណ្ហានិ បញ្ញាបេតិ ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ
 ចាបស្ស កម្មស្ស បវត្តិយាតិ ។ តីណិ^(១) អារុសោ
 កោតម និកន្តោ ជាដបុត្តោ ទណ្ហានិ បញ្ញាបេតិ
 ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស
 បវត្តិយា សេយ្យថីទំ កាយទណ្ហំ វេទិទណ្ហំ មនោ-
 ទណ្ហានិ ។ កិ បន តបស្សី អញ្ញទេវ កាយ-
 ទណ្ហំ អញ្ញំ វេទិទណ្ហំ អញ្ញំ មនោទណ្ហានិ ។ អញ្ញទេវ អា-
 រុសោ កោតម កាយទណ្ហំ អញ្ញំ វេទិទណ្ហំ អញ្ញំ មនោ-
 ទណ្ហានិ ។ ឥមេសំ បន តបស្សី តិណ្ណំ ទណ្ហានំ

១ ឱ. តីណិ ខោ ។

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ ទណ្ឌៈ ៣ យ៉ាង

[៦៣] លុះទីយតបស្សីនិគ្រន្តអង្គយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់តបស្សី ចុះនិគ្រន្តនាដបុត្តបញ្ញត្តកម្ម
 ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ថាមានប៉ុន្មាន ។
 ទីយតបស្សីតបថា អារុសោគោតម និគ្រន្តនាដបុត្តមិនធ្លាប់បញ្ញត្តនូវកម្ម
 ថាកម្មដូច្នោះឡើយ អារុសោគោតម និគ្រន្តនាដបុត្តធ្លាប់បញ្ញត្តនូវទណ្ឌៈ
 ថាទណ្ឌៈ ប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្ចាស់តបស្សី ចុះនិគ្រន្តនាដបុត្ត តែងបញ្ញត្ត
 នូវទណ្ឌៈប៉ុន្មានយ៉ាង ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃ
 បាបកម្ម ថាមានប៉ុន្មាន ។ អារុសោគោតម និគ្រន្តនាដបុត្ត តែងបញ្ញត្ត
 នូវទណ្ឌៈក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ថាមាន
 ៣ យ៉ាង គឺ កាយទណ្ឌៈ ១ វចីទណ្ឌៈ ១ មនោទណ្ឌៈ ១ ។ ម្ចាស់
 តបស្សី ចុះកាយទណ្ឌៈផ្សេង វចីទណ្ឌៈផ្សេង មនោទណ្ឌៈផ្សេង ឬក៏
 ដូចគ្នា ។ អារុសោគោតម កាយទណ្ឌៈផ្សេង វចីទណ្ឌៈផ្សេង មនោ-
 ទណ្ឌៈផ្សេង មិនដូចគ្នាទេ ។ ម្ចាស់តបស្សី បណ្តាទណ្ឌៈទាំង ៣ នេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំ បដិវិកត្តានំ ឯវំ បដិវិសិដ្ឋានំ កតមំ ទណ្ឌំ
 និកន្តោ នាជបុត្តោ មហាសារដ្ឋតរំ បញ្ញាបេតិ ចាបស្ស
 កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា យទិ វា
 កាយទណ្ឌំ យទិ វា វចីទណ្ឌំ យទិ វា មនោទណ្ឌានិ ។
 ឥមេសំ ខោ អារុសោ កោតម តិណ្ណំ ទណ្ឌានំ
 ឯវំ បដិវិកត្តានំ ឯវំ បដិវិសិដ្ឋានំ កាយទណ្ឌំ
 និកន្តោ នាជបុត្តោ មហាសារដ្ឋតរំ បញ្ញាបេតិ ចា-
 បស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស
 បវត្តិយា នោ តថា វចីទណ្ឌំ នោ តថា មនោ-
 ទណ្ឌានិ ។ កាយទណ្ឌានិ តបស្សិ វទេសិ ។
 កាយទណ្ឌានិ អារុសោ កោតម វទាមិ ។ កាយ-
 ទណ្ឌានិ តបស្សិ វទេសិ ។ កាយទណ្ឌានិ អារុសោ
 កោតម វទាមិ ។ កាយទណ្ឌានិ តបស្សិ វទេសិ ។
 កាយទណ្ឌានិ អារុសោ កោតម វទាមីតិ ។ ឥតិហ
 ភកវា ធិបតបស្សី និកន្តំ ឥមស្សី កថាវត្ថុស្សី យាវ-
 តតិយកំ បតិដ្ឋាបេសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មូលបណ្ណាសកៈ

ដែលអ្នកចែកហើយយ៉ាងនេះ ញែកហើយយ៉ាងនេះ និគន្ធនាដបុត្ត តែង
 បញ្ញត្តនូវទណ្ឌៈណា ដែលមានទោសធំជាងគេ ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុង
 ការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម កាយទណ្ឌៈ ឬវចីទណ្ឌៈ ឬមនោទណ្ឌៈ ។
 អារុសោគោតម បណ្ណាទណ្ឌៈទាំង ៣ នេះ ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចែកហើយ
 យ៉ាងនេះ ញែកហើយយ៉ាងនេះ និគន្ធនាដបុត្ត តែងបញ្ញត្តនូវកាយទណ្ឌៈ
 ថាមានទោសធំជាងគេ ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃ
 បាបកម្ម មិនបញ្ញត្តនូវវចីទណ្ឌៈ និងមនោទណ្ឌៈ ថាមានទោសធំដូច្នោះ
 ទេ ។ ម្នាលតបស្សី អ្នកនិយាយថា កាយទណ្ឌៈដូច្នោះឬ ។ អារុសោ
 គោតម ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយថា កាយទណ្ឌៈ ដូច្នោះ ។ ម្នាលតបស្សី
 អ្នកនិយាយថា កាយទណ្ឌៈ ដូច្នោះឬ ។ អារុសោគោតម ខ្ញុំព្រះអង្គ
 និយាយថា កាយទណ្ឌៈ ដូច្នោះ ។ ម្នាលតបស្សី អ្នកនិយាយថា កាយ-
 ទណ្ឌៈ ដូច្នោះឬ ។ អារុសោគោតម ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយថា កាយទណ្ឌៈ
 ដូច្នោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញ៉ាំងទីយតបស្សីនិគ្រន្ធឲ្យបិតនៅនឹង
 ក្នុងកថាវត្ថុនេះ ជាគម្រប់ ៣ ដង ដោយប្រការដូច្នោះ ។

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ តីណិ កម្មានិ

[៦៤] ឯវំ វុត្តេ ធិយតបស្សី និកន្តោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច ត្វំ បនារុសោ កោតម កតិ ទណ្ឋានិ
 បញ្ញាបេសិ ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស
 កម្មស្ស បវត្តិយាតិ ។ ន ខោ តបស្សី អាចិណ្ណំ ត-
 ថាកតស្ស ទណ្ឋំ ទណ្ឋានិ បញ្ញាបេតុំ កម្មំ កម្មនិ
 ខោ តបស្សី អាចិណ្ណំ តថាកតស្ស បញ្ញាបេតុនិ ។
 ត្វំ បនារុសោ កោតម កតិ កម្មានិ បញ្ញាបេសិ
 ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស
 បវត្តិយាតិ ។ តីណិ ខោ អហំ តបស្សី កម្មានិ
 បញ្ញាបេមិ ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស
 កម្មស្ស បវត្តិយា សេយ្យថីទំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ
 មនោកម្មនិ ។ កី បនារុសោ កោតម អញ្ញនេវ
 កាយកម្មំ អញ្ញំ វចីកម្មំ អញ្ញំ មនោកម្មនិ ។
 អញ្ញនេវ តបស្សី កាយកម្មំ អញ្ញំ វចីកម្មំ
 អញ្ញំ មនោកម្មនិ ។ ឥមេសំ បនារុសោ កោតម
 តិណ្ណំ កម្មានំ ឯវំ បដិវិកត្តានំ ឯវំ បដិវិ-
 សិដ្ឋានំ កតមំ កម្មំ មហាសារដ្ឋតរំ បញ្ញាបេសិ

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ កម្ម ៣ យ៉ាង

[៦២] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា អារុសោ គោតម ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិទណ្ឌៈ ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ថាមានប៉ុន្មាន ។ ម្នាលតបស្សី តថាគតមិនធ្លាប់បញ្ញត្តិទណ្ឌៈ ថាទណ្ឌៈដូច្នោះទេ ម្នាលតបស្សី តថាគតធ្លាប់បញ្ញត្តិតែកម្ម ថាកម្មប៉ុណ្ណោះឯង ។ អារុសោគោតម ចុះព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិកម្មមានប៉ុន្មាន ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ថាមានប៉ុន្មាន ។ ម្នាលតបស្សី តថាគតបញ្ញត្តិកម្ម ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ថាមាន ៣ យ៉ាងគឺ កាយកម្ម ១ វចីកម្ម ១ មនោកម្ម ១ ។ អារុសោគោតម ចុះកាយកម្មផ្សេង វចីកម្មផ្សេង មនោកម្មផ្សេងឬអី ។ ម្នាលតបស្សី កាយកម្មផ្សេង វចីកម្មផ្សេង មនោកម្មផ្សេង ។ អារុសោគោតម បណ្តាកម្មទាំង ៣ នេះ ដែលព្រះអង្គចែកហើយយ៉ាងនេះ ព្រែកហើយយ៉ាងនេះ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិកម្មណា ថាមានទោសធំជាងគេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មូលបណ្ណាសកំ

ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស
 បវត្តិយា យទិ វា កាយកម្មំ យទិ វា វចីកម្មំ
 យទិ វា មនោកម្មន្តិ ។ ឥមេសំ ខោ អហំ
 តបស្សិ តិណ្ណំ កម្មានំ ឯវំ បដិវិភត្តានំ ឯវំ
 បដិវិសិដ្ឋានំ មនោកម្មំ មហាសាវ្ជ្ជតវំ បញ្ញាបេមិ
 ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស
 បវត្តិយា ដោ តថា កាយកម្មំ ដោ តថា វចី-
 កម្មន្តិ ។ មនោកម្មន្តិ អារុសោ កោតម វទេសិ ។
 មនោកម្មន្តិ តបស្សិ វទាមិ ។ បេ ។ មនោកម្មន្តិ
 អារុសោ កោតម វទេសិ ។ មនោកម្មន្តិ តបស្សិ
 វទាមីតិ ។ ឥតិហា ធិយតបស្សិ ជិតន្តោ ភកវន្តំ
 ឥមស្មី កថាវត្ថុស្មី យាវតតិយកំ បតិដ្ឋាបេត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា យេន ជិតន្តោ ឆាដបុត្តោ តេនុប-
 សង្កមិ ។

[៦៥] តេន ខោ បន សមយេន ជិតន្តោ
 ឆាដបុត្តោ មហាតិយា កិហិបរិសាយ សន្តិ ជិសិដ្ឋោ
 ហោតិ ពាលកិរិយា ឧចាលិប្បមុខាយ^(១) ។

១ ឱ. ម. ពាលកិរិយា បរិសាយ ឧបាលិប្បមុខាយាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម តើកាយកម្ម ឬវចីកម្ម
 ឬក៏មនោកម្ម ។ ម្នាលតបស្សី បណ្ណាកម្មទាំង ៣ នេះ ដែលតថាគតចែក
 ហើយយ៉ាងនេះ ញែកហើយយ៉ាងនេះ តថាគតបញ្ញត្តមនោកម្ម ថាមាន
 ទោសធំជាងគេ ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម
 មិនបញ្ញត្តកាយកម្មនិងវចីកម្ម ថាមានទោសធំទេ ។ អារុសោគោតម
 ព្រះអង្គថា មនោកម្មឬ ។ ម្នាលតបស្សី តថាគតថាមនោកម្មម
 ។ បេ ។ អារុសោគោតម ព្រះអង្គថាមនោកម្មឬ ។ ម្នាលតបស្សី
 តថាគតថាមនោកម្ម ។ ទីយតបស្សីនិគ្រន្ធ ញ៉ាំងព្រះមានព្រះភាគ
 ឲ្យបិតនៅក្នុងកថាវត្ថុនេះដរាប ៣ ដង ដោយប្រការដូច្នោះ ហើយក្រោក
 ចាកអាសនៈចូលទៅរកនិគ្រន្ធនាដបុត្ត ។

[៦៥] សម័យនោះឯង និគ្រន្ធនាដបុត្តកំពុងអង្គុយជាមួយនឹងគិហិបរិ-
 ស័ទជាច្រើន អ្នកនៅក្នុងស្រុកពាលកៈ មានឧបាលិគហាបតីជាប្រធាន ។

គហបតីវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ កថាសល្លាបារោចនំ

អន្ទសា ខោ និកន្តោ ឆាជបុត្តោ ទីយតបស្សី និកន្តំ
 ទូរតោ វ អាកច្ឆន្តំ ទិស្វាន ទីយតបស្សី និកន្តំ
 ឯតទរោច ហន្ទ កុតោ នុ ត្វំ តបស្សី អាកច្ឆសិ
 ទិវាទិវស្សាតិ ។ ឥតោ ហិ ខោ អហំ កន្តេ អាកច្ឆាមិ
 សមណស្ស កោតមស្ស សន្តិកាតិ ។ អហុ បន
 តេ តបស្សី សមណោ កោតមេន សន្តិ កោចិទេវ
 កថាសល្លាទោតិ ។ អហុ ខោ មេ កន្តេ
 សមណោ កោតមេន សន្តិ កោចិទេវ កថា-
 សល្លាទោតិ ។ យថាកចំ បន តេ តបស្សី អហុ
 សមណោ កោតមេន សន្តិ កោចិទេវ កថា-
 សល្លាទោតិ ។ អថខោ ទីយតបស្សី និកន្តោ
 យាវតកោ អហោសិ កកវតា សន្តិ កថាសល្លា-
 ទោ តំ សព្វំ និកន្តស្ស ឆាជបុត្តស្ស អារោចេសិ ។
 ឯវំ រុត្តេ និកន្តោ ឆាជបុត្តោ ទីយតបស្សី និកន្តំ
 ឯតទរោច សាធុ សាធុ តបស្សី យថា តំ សុតវតា
 សាវកេន សម្មទេវ សត្តុ សាសនំ អាជានន្តេន

គហបតិវត្ត ឧបាលិវាទសូត្រ ដំណាលអំពីការនិយាយឆ្លើយឆ្លង

និគន្ធនាដបុត្ត បានឃើញតបស្សីនិគ្រន្ត ដើរមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញ
 ហើយ ក៏និយាយនឹងទីយតបស្សីនិគ្រន្ត ដោយពាក្យដូច្នោះថា តបស្សី
 ចុះអ្នកឯងទើបមកពីណាទាំងថ្ងៃម្ល៉េះ^(១) ។ ទីយតបស្សីតបថា បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមកអំពីសំណាក់ព្រះសមណគោតមឯណោះ ។ និគន្ធ-
 នាដបុត្តសួរថា នៃតបស្សី ចុះអ្នកមានកថាសល្លាបៈបន្តិចបន្តួច^(២) ជាមួយ
 នឹងព្រះសមណគោតមដែរឬ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមានកថាសល្លាបៈ
 បន្តិចបន្តួចជាមួយនឹងព្រះសមណគោតមដែរ ។ នៃតបស្សី អ្នកមានកថា-
 សល្លាបៈបន្តិចបន្តួច ជាមួយនឹងព្រះសមណគោតមតើដូចម្តេច ។ ទើប
 ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត ក៏រៀបរាប់កថាសល្លាបៈ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ
 ទាំងអស់ដល់និគន្ធនាដបុត្ត ។ កាលបើទីយតបស្សីនិគ្រន្តនិយាយយ៉ាង
 នេះហើយ និគន្ធនាដបុត្តនិយាយនឹងទីយតបស្សីនិគ្រន្តដូច្នោះថា នៃតបស្សី
 ពីពោះណាស់ ។ សាវ័កដែលជាអ្នកចេះដឹង អាចដឹងច្បាស់សាសនារបស់

១ ហួសវេលាថ្ងៃត្រង់ទៅ ។ ២ ការនិយាយដោយសំដី ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវមេវ ទីយតបស្សីនា និកន្តេន សមណាស្ស កោត-
 មស្ស ព្យាកតំ កិញ្ចិ សោភតិ ឆរោ មនោទណ្ណោ
 ឥមស្ស ឯវំ ឱទ្ធារិកស្ស កាយទណ្ណាស្ស ឧបនិ-
 បាយ អថខោ កាយទណ្ណោ វ មហាសារដ្ឋតរោ
 ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស
 បវត្តិយា នោ តថា វចីទណ្ណោ នោ តថា
 មនោទណ្ណោតិ ។

[៦៦] ឯវំ វុត្តេ ឧចាសិ កហាបតិ និកន្តំ
 នាដបុត្តំ ឯតទរោច សាធុ សាធុ ភន្តេ ទីយតបស្សី
 យថា តំ សុតវតា សារកេន សម្មទេវ សត្តុ
 សាសនំ អាជានន្តេន ឯវមេវ ភទន្តេន ទីយត-
 បស្សីនា^(១) សមណាស្ស កោតមស្ស ព្យាកតំ
 កិញ្ចិ សោភតិ ឆរោ មនោទណ្ណោ ឥមស្ស
 ឯវំ ឱទ្ធារិកស្ស កាយទណ្ណាស្ស ឧបនិបាយ
 អថខោ កាយទណ្ណោ វ មហាសារដ្ឋតរោ ចាបស្ស
 កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា
 នោ តថា វចីទណ្ណោ នោ តថា មនោទណ្ណោ

១ ឱ. តបស្សីនា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

គ្រូដោយប្រពៃ ហើយព្យាករពាក្យនោះយ៉ាងណា ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត
 បានព្យាករ ចំពោះព្រះសមណគោតម ក៏យ៉ាងនោះឯង ក៏មនោទណ្ឌៈ
 ជាសភាវៈថោកថយ យកមកប្រៀបធៀបនឹងកាយទណ្ឌៈ ដ៏ថ្លៃថ្លានេះឲ្យ
 វិសេសវិសាលជាងយ៉ាងនេះដូចម្តេចបាន គឺកាយទណ្ឌៈហ្នឹងឯងជារបស់
 មានទោសធំជាង ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម
 ឯវចីទណ្ឌៈ និងមនោទណ្ឌៈ នឹងមានទោសធំដូច្នោះក៏ទេ ។

[៦៦] កាលបើនិគ្រន្តនាដបុត្តនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ទើបឧបាលិ-
 គហបតីនិយាយនឹងនិគ្រន្តនាដបុត្តដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ទីយ-
 តបស្សីនិយាយពាក្យនេះពីរោះណាស់ ។ សារឹកដែលជាអ្នកចេះដឹង អាច
 ដឹងច្បាស់នូវសាសនារបស់គ្រូដោយប្រពៃ ហើយព្យាករពាក្យនោះយ៉ាង
 ណា ទីយតបស្សីដ៏ចម្រើន បានព្យាករចំពោះព្រះសមណគោតមយ៉ាងនោះ
 ឯង ក៏មនោទណ្ឌៈជារបស់ថោកថយ យកមកប្រៀបធៀបនឹងកាយទណ្ឌៈ
 ដ៏ថ្លៃថ្លានេះ ឲ្យវិសេសវិសាលជាងយ៉ាងនេះ ដូចម្តេចបាន គឺកាយទណ្ឌៈ
 ហ្នឹងឯង ជាសភាវៈមានទោសធំជាង ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រ-
 ព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ឯវចីទណ្ឌៈ និងមនោទណ្ឌៈ នឹងមានទោសធំដូច្នោះក៏ទេ

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ វាទារោបនកាមតា

ហន្ត ចាហំ កន្តេ កច្ឆាមិ សមណស្ស កោតមស្ស
 ឥមស្មី កថាវត្ថុស្មី វាទំ អាហោមេស្សាមិ សចេ មេ សម-
 ណោ កោតមោ តថា បតិដ្ឋហិស្សតិ យថា ភទន្តេន
 តបស្សីនា បតិដ្ឋាបិតំ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា
 បុរិសោ ធីយលោមិកំ ឯឡុកំ លោមេសុ កហេត្វា
 អាភឡេយ្យ បរិកឡេយ្យ សម្បរិកឡេយ្យ ឯវមេវាហំ
 សមណំ កោតមំ វាទេន វាទំ អាភឡិស្សាមិ
 បរិកឡិស្សាមិ សម្បរិកឡិស្សាមិ សេយ្យថាបិ
 នាម ពលវា បុរិសោ^(១) សោណ្ឌិកាកាម្មកាហោ
 មហាន្តំ សោណ្ឌិកាកាតិលត្តំ កម្ពីរេ ឧទករហាទេ
 បតិបិត្វា កណ្ណោ កហេត្វា អាភឡេយ្យ បរិកឡេយ្យ
 សម្បរិកឡេយ្យ ឯវមេវាហំ សមណំ កោតមំ
 វាទេន វាទំ អាភឡិស្សាមិ បរិកឡិស្សាមិ
 សម្បរិកឡិស្សាមិ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ^(២)
 សោណ្ឌិកាធុត្តោ ថាលំ^(៣) កណ្ណោ កហេត្វា
 ឱធុនេយ្យ និទ្ធុនេយ្យ និប្បាមេយ្យ^(៤) ឯវមេវាហំ

១-២ ឱ. ម. បុរិសោតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. វាលំ ។ ៤ ឱ. និប្បាទេយ្យ ។
 ម. និប្បាទេយ្យ ។

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ បំណងនឹងលើកឡើងនូវវាទៈ

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ល្ហោយចុះ ខ្ញុំនឹងទៅលើកឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះ
សមណគោតម ក្នុងកថាវគ្គនេះ បើសមណគោតម នឹងតាំងពាក្យឲ្យ
នៅនឹងដូចដែលចំពោះខ្ញុំ ដូចកាលដែលតបស្សីដ៏ចម្រើនឲ្យតាំងនៅដូច្នោះ
ខ្ញុំនឹងទាញកន្ត្រាក់គ្រវាត់គ្រវែង នូវវាទៈដោយវាទៈចំពោះសមណគោតម
ដូចជាបុរសអ្នកមានកម្លាំង ចាប់សត្វចៀមដែលមានរោមវែង ត្រង់រោម
ហើយទាញកន្ត្រាក់គ្រវាត់គ្រវែង ដូច្នោះឯង ពុំនោះខ្ញុំនឹងទាញកន្ត្រាក់
គ្រវាត់គ្រវែង នូវវាទៈដោយវាទៈចំពោះសមណគោតម ដូចជាបុរសអ្នក
មានកម្លាំង ជាអ្នកធ្វើការងារក្នុងផ្ទះសុរា ដាក់ចុះកន្ទេលសម្រាប់ដាក់
នូវម្សៅក្នុងផ្ទះធ្វើសុរាក្នុងអន្ទង់ទឹកជ្រៅ ហើយចាប់ត្រង់ជាយទាញកន្ត្រាក់
គ្រវាត់គ្រវែងដូច្នោះឯង ពុំនោះខ្ញុំនឹងផ្តាបចុះផ្សារឡើង បោះចោលនូវវាទៈ
ដោយវាទៈចំពោះសមណគោតម ដូចជាបុរសមានកម្លាំង ជាអ្នកលេង
សុរាចាប់សត្រង់កណ្តាប់មាត់ ផ្តាបចុះផ្សារឡើង បោះចោលដូច្នោះឯង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សមណំ កោតមំ វាទេន វាទំ ឱទ្ធីស្សាមិ
 និទ្ធីស្សាមិ និប្បាថេស្សាមិ^(១) សេយ្យថាមិ នាម
 កុញ្ញោ វេ សដ្ឋិហាយនោ កម្ពីរំ ចោក្ខវណី ឱកាហេត្វា
 សាលាធាវិកំ^(២) នាម កីឡិតជាតំ កីឡិតិ
 ឯវមេវាហំ សមណំ កោតមំ សាលាធាវិកំ^(៣) មញ្ញោ
 កីឡិតជាតំ កីឡិតស្សាមិ ហន្ត ចាហំ ភន្តេ កច្ឆាមិ
 សមណស្ស កោតមស្ស ឥមស្មី កថាវត្ថុស្មី វាទំ
 អាហេយេស្សាមីតិ ។ កច្ឆ តំ កហាបតិ សមណស្ស
 កោតមស្ស ឥមស្មី កថាវត្ថុស្មី វាទំ អាហេយហិ
 អហំ វា កហាបតិ សមណស្ស កោតមស្ស វាទំ
 អាហេយេយ្យំ ទីយតបស្សី វា និកន្តោ តំ វាតិ ។
 [៦៧] ឯវំ វុត្តេ ទីយតបស្សី និកន្តោ
 និកន្តំ នាជបុត្តំ ឯតទរោច ន ខោ មេ តំ
 ភន្តេ វុច្ឆតិ យំ ឧចាសិ កហាបតិ សមណស្ស
 កោតមស្ស វាទំ អាហេយេយ្យ សមណោ ហិ
 ភន្តេ កោតមោ មាយាវី អាវដ្ឋនី មាយំ ជាតាតិ

១ ឱ. និប្បាទេស្សាមិ ។ ម. និប្បាទេស្សាមិ ។ ២-៣ ឱ. ម. សាលាធាវិកំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពុំនោះសោត ខ្ញុំនឹងលេងនូវព្រះសមណគោតម ដូចគេលេងល្បែង
 លាងសម្បកង្កែ ដូចជាជំរិវីដែលមានអាយុ ៦០ ឆ្នាំ ចុះកាន់ស្រះដ៏ជ្រៅ
 ហើយលេងល្បែងលាងសម្បកង្កែ ដូច្នោះឯង បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ណ្ហើយចុះខ្ញុំនឹងទៅលើកឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះសមណគោតម ក្នុងកថា-
 វត្ថុនេះ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកចូរទៅលើកឡើងនូវវាទៈរបស់ព្រះសមណ-
 គោតមក្នុងកថាវត្ថុនេះ ម្នាលគហបតី ឬអាត្មាគប្បីលើកឡើងនូវវាទៈ
 របស់សមណគោតមក៏បាន ទីយតបស្សីនិគ្រន្តក៏បាន អ្នកឯងក៏បានដែរ ។

[៦៧] កាលបើនិគន្ធនាដបុត្ត និយាយយ៉ាងនេះហើយ ទើប
 ទីយតបស្សីនិគ្រន្តនិយាយនឹងនិគន្ធនាដបុត្តដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ឧបាលិគហបតីគប្បីលើកឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះសមណគោតម ដោយ
 ហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនពេញចិត្តខ្ញុំឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ថា ព្រះសមណគោតមជាអ្នកមានកិច្ចកល តែងដឹងនូវកិច្ចកលសម្រាប់

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ វាទារោបនកាមតា

យាយ អញ្ញតិវិញ្ញយានំ សាវកេ អារដ្ឋេតីតិ ។
 អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ តបស្សី អនវកាសោ យំ
 ឧចាលិ កហបតិ សមណស្ស កោតមស្ស សាវកត្តំ
 ឧបកច្ឆេយ្យ ហនព្វា ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ
 សមណោ កោតមោ ឧចាលិស្ស កហបតិស្ស
 សាវកត្តំ ឧបកច្ឆេយ្យ កច្ឆ ត្វំ កហបតិ សមណស្ស
 កោតមស្ស ឥមស្មី កថាវត្ថុស្មី វាទំ អាពោមេហិ
 អហំ វា^(១) កហបតិ សមណស្ស កោតមស្ស
 វាទំ អាពោមេយ្យំ ទីយតបស្សី វា និកន្តោ ត្វំ
 វាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ទីយតបស្សី និកន្តោ
 និកន្តំ នាជបុត្តំ ឯតទរោច ន ខោ មេ តំ កន្តេ
 រុច្ឆតិ យំ ឧចាលិ កហបតិ សមណស្ស កោតមស្ស
 វាទំ អាពោមេយ្យ សមណោ ហិ កន្តេ កោតមោ
 មាយារី អារដ្ឋេនី មាយំ ជាតាតិ យាយ អញ្ញតិវិញ្ញយានំ
 សាវកេ អារដ្ឋេតីតិ ។ អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ
 តបស្សី អនវកាសោ យំ ឧចាលិ កហបតិ
 សមណស្ស កោតមស្ស សាវកត្តំ ឧបកច្ឆេយ្យ

១ ឱ. ម. វាហិ ។

គហបតីវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ បំណងនឹងលើកឡើងនូវវាទៈ

បោកប្រាស់ តែងបោកប្រាស់នូវពួកសាវ័ក របស់អន្យតិវិយ ។ និគន្ធ-
 នាដបុត្តនិយាយថា ម្ចាស់តបស្សី ឧបាលិគហបតីគប្បីចុះចូលជាសាវ័ក
 របស់ព្រះសមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនមែនជាទីតាំង
 មិនមែនជាឱកាសឡើយ ឯព្រះសមណគោតមគប្បីចុះចូលជាសាវ័ក
 របស់ឧបាលិគហបតី ដោយហេតុណា ហេតុនោះទើបជាទីតាំង
 មានមែន ម្ចាស់គហបតី អ្នកចូរទៅលើកឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះសមណ-
 គោតម ក្នុងកថាវត្ថុនោះចុះ ម្ចាស់គហបតី ឬអាត្មាគប្បីលើកឡើងនូវ
 វាទៈ របស់ព្រះសមណគោតមក៏បាន ទីយតបស្សីនិគ្រន្តក៏បាន អ្នកឯង
 ក៏បាន ។ ទីយតបស្សីនិគ្រន្តនិយាយនឹងនិគន្ធនាដបុត្តដូច្នោះ ជាគម្រប់ពីរ
 ដងទៀតថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឧបាលិគហបតីគប្បីលើកឡើងនូវ
 វាទៈរបស់ព្រះសមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនោះមិនពេញចិត្ត
 ខ្ញុំទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រោះថាព្រះសមណគោតម ជាអ្នកមានកិច្ច
 កល តែងដឹងនូវកិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស់ តែងបោកប្រាស់នូវពួក
 សាវ័កអន្យតិវិយ ។ ម្ចាស់តបស្សី ឧបាលិគហបតីគប្បីចុះចូលជា
 សាវ័ករបស់សមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនមែនជាទីតាំង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ហានព្វ ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ សមណោ កោតមោ
 ឧទាលិស្ស កហាបតិស្ស សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យ
 កច្ច ត្ថំ កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស ឥមស្មី
 កថាវត្ថុស្មី វាទំ អាពោមេហិ អហំ វា^(១) កហាបតិ
 សមណាស្ស កោតមស្ស វាទំ អាពោមេយ្យំ
 ទីយតបស្សី វា និកន្តោ ត្ថំ វាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ
 ទីយតបស្សី និកន្តោ និកន្តំ នាជបុត្តំ ឯតទវោច
 ន ខោ មេ តំ កន្តេ រុច្ឆតិ យំ ឧទាលិ កហាបតិ
 សមណាស្ស កោតមស្ស វាទំ អាពោមេយ្យ សមណោ
 ហិ កន្តេ កោតមោ មាយារី អារដ្ឋនី មាយំ
 ជានាតិ យាយ អញ្ញតិត្ថិយានំ សាវកេ អារដ្ឋេតីតិ ។
 អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ តបស្សី អនវកាសោ
 យំ ឧទាលិ កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស
 សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យ ហានព្វ ខោ ឯតំ
 វិជ្ជតិ យំ សមណោ កោតមោ ឧទាលិស្ស
 កហាបតិស្ស សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យ កច្ច ត្ថំ
 កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស ឥមស្មី កថាវត្ថុស្មី
 វាទំ អាពោមេហិ អហំ វា^(២) កហាបតិ

១ ឱ. ម. វា ហិ ។ ២ ឱ. ម. វា ហិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនមែនជាឱកាសឡើយ ឯព្រះសមណគោតម គប្បីចុះចូលជាសារីរិក
 របស់ឧបាលិគហបតីវិញ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ ទើបជាទីតាំង
 មានមែន ម្នាលគហបតី អ្នកចូរទៅលើកឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះ
 សមណគោតម ក្នុងកថាវត្ថុនេះចុះ ម្នាលគហបតី ឬអាត្មាគប្បីលើក
 ឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះសមណគោតមក៏បាន ទីយតបស្សីនិគ្រន្តក៏បាន
 អ្នកឯងក៏បាន ។ ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត និយាយនឹងនិគ្រន្តនាដបុត្តដូច្នោះជា
 គម្រប់ ៣ ដងទៀតថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឧបាលិគហបតីគប្បីលើក
 ឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះសមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ
 មិនពេញចិត្តខ្ញុំទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រោះថាព្រះសមណគោតមជា
 អ្នកមានកិច្ចកល តែងដឹងនូវកិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស់ តែងបោកប្រាស់
 នូវពួកសារីរិករបស់អន្សតិរិយ ។ ម្នាលតបស្សី ឧបាលិគហបតី គប្បី
 ចុះចូលជាសារីរិក របស់ព្រះសមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ
 មិនមែនជាទីតាំង មិនមែនជាឱកាសឡើយ ឯព្រះសមណគោតម គប្បី
 ចុះចូលជាសារីរិករបស់ឧបាលិគហបតីវិញ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ
 ទើបជាទីតាំងមានមែន ម្នាលគហបតី អ្នកចូរទៅលើកឡើងនូវវាទៈ
 របស់ព្រះសមណគោតម ក្នុងកថាវត្ថុនេះចុះ ម្នាលគហបតី ឬអាត្មា

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ ឧបាលិស្ស ភគវន្តបសង្កមនំ

សមណស្ស កោតមស្ស វាទំ អាហោមេយ្យំ ទីយត-

បស្សី វា និកន្តោ តំ វាតិ ។

[៦៨] ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ឧចាលិ កហបតិ

និកន្តស្ស ឆាជបុត្តស្ស បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយាសនា

និកន្តំ ឆាជបុត្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិលំ កត្វា

យេន ចារាវិកម្ភវនំ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ

ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ ឧចាលិ កហបតិ ភកវន្តំ

ឯតទរោច អាតមា នុ ខ្វិជ ភន្តេ ទីយតបស្សី

និកន្តោតិ ។ អហុ បន^(១) តេ ភន្តេ ទីយតបស្សីនា

និកន្តេន សទ្ធិ កោចិទេវ កថាសល្លាទោតិ ។ អហុ ខោ

មេ កហបតិ ទីយតបស្សីនា និកន្តេន សទ្ធិ កោចិទេវ

កថាសល្លាទោតិ ។ យថាកមំ បន តេ ភន្តេ

១ ម. អហុ ខោ បន ។

គហបតិវត្ត ឧបាលិវាទសូត្រ ឧបាលិគហបតិចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

គប្បីលើកឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះសមណគោតម ក៏បាន ទីយតបស្សី-
និគ្រន្តក៏បាន អ្នកឯងក៏បាន ។

[៦៨] ឧបាលិគហបតិ ទទួលពាក្យរបស់និគ្រន្តនាដបុត្តថា អើ
លោកម្ចាស់ ហើយក្រោកចាកទីអង្គុយ សំពះនិគ្រន្តនាដបុត្តធ្វើប្រទក្សិណ
ហើយចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងបារាវិកម្ពវ័ន លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
ឧបាលិគហបតិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ
ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត បានមកក្នុងទី
នេះឬទេ ។ ម្ចាស់គហបតិ ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត បានមកក្នុងទីនេះ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះអង្គមានកថាសល្លាបៈបន្តិចបន្តួច ជាមួយនឹង
ទីយតបស្សីនិគ្រន្តដែរឬ ។ ម្ចាស់គហបតិ តថាគតមានកថាសល្លាបៈ
បន្តិចបន្តួច ជាមួយនឹងទីយតបស្សីនិគ្រន្តដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អហុ ដឹងតបស្សីនា និកន្តេន សន្និ កោចិនេវ
 កថាសល្លាទោតិ ។ អថខោ ភកវា យាវតកោ
 អហោសិ ដឹងតបស្សីនា និកន្តេន សន្និ កថា-
 សល្លាទោ តំ សព្វំ ឧទាលិស្ស កហាបតិស្ស
 អាហោចេសីតិ^(១) ។ ឯវំ វុត្តេ ឧទាលិ កហាបតិ
 ភកវន្តំ ឯតទហោច សាធុ សាធុ ភន្តេ ដឹងតបស្សី
 យថា តំ សុតវតា សាវកេន សម្មនេវ សត្តុ
 សាសនំ អាជានន្តេន ឯវមេវ ដឹងតបស្សីនា
 និកន្តេន ភកវតោ ព្យាកតំ កិញ្ចិ សោភតិ ធរោ
 មនោទណ្ណោ ឥមស្ស ឯវំ ឱទ្ធារិកស្ស កាយ-
 ទណ្ណាស្ស ឧបនិទាយ អថខោ កាយទណ្ណោ វ
 មហាសាវជ្ជតរោ ចាបស្ស កម្មស្ស កិរិយាយ
 ចាបស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា នោ តថា វចីទណ្ណោ
 នោ តថា មនោទណ្ណាតិ ។ សចេ ខោ ត្វំ
 កហាបតិ សច្ចេ បតិដ្ឋាយ មន្តេយ្យាសិ សិយា នោ
 ឯត្ត កថាសល្លាទោតិ ។ សច្ចេ អហំ ភន្តេ បតិដ្ឋាយ
 មន្តេស្សាមិ ហោតុ នោ ឯត្ត កថាសល្លាទោតិ ។

១ ឱ. ម. ឥតិសទ្ធា ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចុះព្រះអង្គមានកថាសល្លាបៈបន្តិចបន្តួច ជាមួយនឹងទីយតបស្សីនិគ្រន្ត ដូច
ម្តេច ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់រៀបរាប់កថាសល្លាបៈ ជាមួយ
នឹងទីយតបស្សីនិគ្រន្តទាំងអស់នោះ ប្រាប់ដល់ឧបាលិគហបតី ។ កាល
បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទើបឧបាលិគហបតី
ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត និយាយពាក្យនេះពីពោះណាស់ ។ សារឹកដែលជាអ្នក
ចេះដឹងអាចដឹងច្បាស់នូវសាសនា របស់គ្រូដោយប្រពៃ ហើយព្យាករ
ពាក្យនោះ យ៉ាងណា ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត ព្យាករ ចំពោះព្រះមាន
ព្រះភាគយ៉ាងនោះដែរ មនោទណ្ឌៈជាសភាវៈថោកថយ យកមកប្រៀប
ធៀបនឹងកាយទណ្ឌៈដ៏ថ្លៃថ្លានេះ ឲ្យវិសេសវិសាលជាងយ៉ាងនេះ ដូច
ម្តេចបាន គឺកាយទណ្ឌៈហ្នឹងឯងជាសភាវៈមានទោសធំជាង ក្នុងការធ្វើ
នូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ឯវចីទណ្ឌៈនិងមនោទណ្ឌៈ
នឹងមានទោសធំដូច្នោះក៏ទេ ។ ម្នាលគហបតី បើអ្នកឯងគប្បីបិតនៅ
ក្នុងពាក្យសច្ចៈហើយប្រឹក្សាគ្នា កថាសល្លាបៈរបស់យើង គប្បីមានក្នុង
ហេតុនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបិតនៅក្នុងពាក្យ
សច្ចៈ ប្រឹក្សាគ្នា កថាសល្លាបៈរបស់យើង ចូរមានក្នុងដំណើរនេះ ។

គហបតីវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ ទណ្ឌប្បញ្ញា

[៦៩] តំ កី មញ្ញសិ គហបតិ ឥទស្ស ជិតន្តោ
អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហតិលាដោ សីតោទក-
ប្បដិក្ខិតោ ឧណ្ណោទកប្បដិសេវី សោ សីតោទកំ
អលកមាដោ កាលំ ករេយ្យ ឥមស្ស បន គហបតិ
ជិតន្តោ ជាដបុត្តោ កត្តបបត្តិ^(១) បញ្ញាបេតីតិ ។
អត្ថិ កន្តេ មនោសត្តា ជាម ទេវា តត្ថ សោ
ឧប្បជ្ជតិ តំ កិស្ស ហោតុ អសុ^(២) ហិ កន្តេ
មនោបដិពន្ធា កាលំ ករោតីតិ ។ គហបតិ
គហបតិ មនសិករោហិ^(៣) មនសិករិត្វា ខោ ត្ថំ^(៤)
គហបតិ ព្យាករោហិ ន ខោ តេ សន្និយតិ
បុរិមេន វា បច្ឆិមំ បច្ឆិមេន វា បុរិមំ កាសិតា
ខោ បន តេ គហបតិ ឯសា វាចា សច្ចេ អហំ
កន្តេ បតិជ្ជាយ មន្តេស្សាមិ ហោតុ ដោ ឯត្ត
កថាសល្លាហោតិ ។ កិញ្ចាបិ កន្តេ កកវា ឯវមាហ

១ ឱ. កត្តបបត្តិ ។ ២ ម. អមុ ។ ៣ ឱ. មនសិករោហីតិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. ត្ថន្តិ នត្ថិ ។

គហបតីវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ សួរអំពីទណ្ឌៈ

[៦៧] ម្ចាស់គហបតី អ្នកសំគាល់នូវហេតុនោះ ថាដូចម្តេច
 និគ្រន្តក្នុងលោកនេះ មានអាពាធ មានទុក្ខ មានជំងឺធ្ងន់ ហាមបង់ទឹក
 ត្រជាក់^(១) ប្រើប្រាស់តែទឹកក្តៅ កាលបើនិគ្រន្តនោះ មិនបានទឹក
 ត្រជាក់ ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ម្ចាស់គហបតី និគ្រន្តនាដបុត្ត បញ្ញត្ត
 នូវកំណើតរបស់និគ្រន្តនេះ ក្នុងភពណា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាន
 ពួកទេវតាឈ្មោះមនោសត្ត^(២) ឯនិគ្រន្តនោះក៏ទៅកើតក្នុងពួកទេវតានោះ
 សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថានិគ្រន្តនោះ
 ជាអ្នកជាប់ចំពាក់ក្នុងចិត្តធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្ចាស់គហបតី គហបតី
 អ្នកចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តចុះ ម្ចាស់គហបតី លុះអ្នកធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ព្យាករចុះ
 (តែថា) ពាក្យចុងរបស់អ្នកមិនតគ្នានឹងពាក្យដើម ឬពាក្យដើមមិនតគ្នានឹង
 ពាក្យចុងសោះឡើយ ម្ចាស់គហបតី ពាក្យនេះដែលអ្នកនិយាយហើយ
 ជាពិតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបិតនៅ ក្នុងពាក្យសច្ចៈ
 ហើយប្រឹក្សាគ្នា ក៏ថាសល្លាបៈរបស់យើង ចូរមានក្នុងដំណើរនេះ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះក៏ពិតមែន

១ និគ្រន្តឃាត់បង់ទឹកត្រជាក់ ព្រោះសំគាល់ថាជាសត្វ អដ្ឋកថា ។ ២ ទេវតាជាប់នៅ
 ក្នុងចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អថខោ កាយទណ្ណោ វ មហាសារដ្ឋតរោ ចាបស្ស
កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា
នោ តថា វចីទណ្ណោ នោ តថា មនោទណ្ណោតិ ។
[៧០] តំ កី មញ្ញាសិ កហាបតិ ឥទស្ស
និកន្តោ ចាតុយាមសំវរសំវតោ សព្វវារិវារិតោ សព្វ-
វារិយុត្តោ សព្វវារិធុតោ សព្វវារិធុដោ^(១) សោ
អភិក្កមន្តោ បដិក្កមន្តោ ពហូ ខុទ្ទកេ ចាលោ
សង្ឃាដំ^(២) អាចានេតិ ឥមស្ស បន កហាបតិ
និកន្តោ នាដបុត្តោ កី^(៣) វិចាកំ បញ្ញាបេតីតិ ។
អសញ្ចេតនិកំ កន្តេ និកន្តោ នាដបុត្តោ នោ មហាសា-
វដ្ឋំ បញ្ញាបេតីតិ ។ សចេ បន កហាបតិ ចេតេតីតិ ។

១ ឱ. ម. សព្វវារិធុដោ ។ ២ ឱ. ម. សង្ឃាតំ ។ ៣ ឱ. ម. កំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តែថាកាយទណ្ឌៈហ្នឹងឯង មានទោសធំជាង ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុង
ការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ឯវចីទណ្ឌៈនិងមនោទណ្ឌៈ នឹងមានទោស
ធំដូច្នោះក៏ទេ ។

[៧០] ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច និគ្រន្ត
ក្នុងលោកនេះ សង្រួម ដោយការសង្រួម ៤ ចំណែក^១ ហាមឃាត់
ដោយការហាមឃាត់បាបទាំងអស់ ប្រកបដោយការហាមឃាត់បាបទាំង
អស់ ជាអ្នកកម្ចាត់បាប ដោយការហាមបាបទាំងអស់ ជាអ្នកប៉ះ
ពាល់ ដោយការហាមឃាត់បាបទាំងអស់ និគ្រន្តនោះកាលដែលដើរ
ឈានទៅមុខឈានថយ ក៏ញ៉ាំងសត្វតូច ។ ជាច្រើន ឲ្យដល់នូវសេចក្តី
វិនាស ម្នាលគហបតី និគ្រន្តនាដបុត្ត បញ្ញត្តនូវវិបាកនៃកម្មនេះដូចម្តេច ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និគ្រន្តនាដបុត្ត មិនបញ្ញត្តនូវកម្មដែលមិនមានចេតនា
ថាមានទោសធំទេ ។ ម្នាលគហបតី ចុះបើបុគ្គលមានចេតនាវិញ ។

១ គឺមិនសម្លាប់ដោយខ្លួនឯង មិនប្រើគេឲ្យសម្លាប់ មិនត្រេកអរនឹងអ្នកសម្លាប់ ១ មិនលួច
ដោយខ្លួនឯង មិនប្រើគេឲ្យលួច មិនត្រេកអរនឹងអ្នកលួច ១ មិននិយាយកុហកដោយខ្លួនឯង
មិនប្រើគេឲ្យនិយាយកុហក មិនត្រេកអរនឹងអ្នកនិយាយកុហក ១ មិនប្រាថ្នាបញ្ចកាមគុណដោយ
ខ្លួនឯង មិនប្រើគេឲ្យប្រាថ្នាបញ្ចកាមគុណ មិនត្រេកអរនឹងអ្នកប្រាថ្នាបញ្ចកាមគុណ ១ ។ រួម
ជាចំណែក ៤ ។ អដ្ឋកថា ។

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ បដិបុច្ឆិតប្បញ្ញា

មហាសារវដ្ឋំ ភន្តេ ហោតីតិ ។ ចេតនំ បន
 គហបតិ និគន្លោ នាជបុត្តោ កិស្មី បញ្ញាបេតីតិ ។
 មនោទណ្ហាស្មី បន ភន្តេតិ ។ គហបតិ គហបតិ
 មនសិករោហិ មនសិករិត្វា ខោ គហបតិ
 ព្យាករោហិ ន ខោ តេ សន្និយតិ បុរិមេន វា
 បច្ឆិមំ បច្ឆិមេន វា បុរិមំ ភាសិតា ខោ បន តេ
 គហបតិ ឯសា វាចា សច្ចេ អហំ ភន្តេ បតិដ្ឋាយ
 មន្តេស្សាមិ ហោតុ ន ឯត្ថ កថាសល្លាហោតិ ។
 កិញ្ចាបិ ភន្តេ ភកវា ឯវមាហា អថខោ កាយ-
 ទណ្ហោ វ មហាសារវដ្ឋតរោ ចាបស្ស កម្មស្ស
 កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា នោ តថា
 វចីទណ្ហោ នោ តថា មនោទណ្ហោតិ ។ តំ កី
 មញ្ញាសិ គហបតិ អយំ នាឡុន្ទា ឥន្ទា ចេវ ដីតា
 ច ពហុជនា អាភិណ្ណមនុស្សាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ
 អយំ នាឡុន្ទា ឥន្ទា ចេវ ដីតា ច ពហុជនា
 អាភិណ្ណមនុស្សាតិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ គហបតិ
 ឥន បុរិសោ អាតច្ឆេយ្យ ឧក្ខិត្តាសិកោ សោ

គហបតីវត្ត ឧបាលិវាទសូត្រ សូត្របតអំពីប្រស្នាដែលសួរហើយ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កម្មនោះមានទោសធំ ។ ម្នាលគហបតី ចុះនិគន្ត-
 នាដបុត្ត បញ្ញត្តិរូបចេតនាក្នុងចំណែកណា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុង
 មនោទណ្ឌៈ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តចុះ ម្នាលគហបតី លុះ
 អ្នកធ្វើទុកក្នុងចិត្តហើយ ចូរព្យាករចុះ (តែថា) ពាក្យចុងរបស់អ្នកមិនត្រូវ
 នឹងពាក្យដើម ឬពាក្យដើមមិនត្រូវនឹងពាក្យចុងសោះឡើយ ម្នាលគហ-
 បតី ពាក្យនេះដែលអ្នកនិយាយជាពិតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នឹងបិតនៅក្នុងពាក្យសច្ចៈប្រឹក្សាគ្នា កថាសល្លាបៈរបស់យើងចូរមានក្នុង
 ដំណើរនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 យ៉ាងនេះក៏ពិតមែនហើយ តែថាកាយទណ្ឌៈហ្នឹងឯង នៅតែមានទោសធំ
 ជាងក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម ឯវចីទណ្ឌៈនិង
 មនោទណ្ឌៈនឹងមានទោសធំដូច្នោះក៏ទេ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់
 នូវហេតុនោះថាដូចម្តេច ស្រុកនាលន្ទានេះស្តុកស្តម្ភមាំមួនផង ទូលាយផង
 មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករផង មែនឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះ
 អង្គ ស្រុកនាលន្ទានេះស្តុកស្តម្ភមាំមួនផង ទូលាយផង មានជនច្រើន
 មានមនុស្សកុះករផងមែន ។ ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់នូវហេតុនោះថា
 ដូចម្តេច មានបុរសម្នាក់ ជាដាវដើរមកក្នុងស្រុកនាលន្ទានេះ បុរសនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឃុំ រទេយ្យ អហំ យាវតិកា ឥមិស្សា ធាឡដ្ឋាយ
 ចារាណា តេ ឯកេន ខណោន ឯកេន មុហុត្តេន
 ឯកមំសខលំ ឯកមំសបុញ្ញំ ករិស្សាមីតិ ។ តំ
 កី មញ្ញាសិ កហាបតិ បហោតិ នុ ខោ សោ បុរិសោ
 យាវតិកា ឥមិស្សា ធាឡដ្ឋាយ ចារាណា តេ
 ឯកេន ខណោន ឯកេន មុហុត្តេន ឯកមំសខលំ
 ឯកមំសបុញ្ញំ កាតុន្តិ ។ ទសបិ ភន្តេ បុរិសា
 រិសម្បិ ភន្តេ^(១) បុរិសា តីសម្បិ ភន្តេ^(២) បុរិសា
 ចត្តាឡីសម្បិ ភន្តេ^(៣) បុរិសា បញ្ញាសម្បិ ភន្តេ^(៤)
 បុរិសា នប្បហោន្តិ យាវតិកា ឥមិស្សា ធាឡដ្ឋាយ
 ចារាណា តេ ឯកេន ខណោន ឯកេន មុហុត្តេន
 ឯកមំសខលំ ឯកមំសបុញ្ញំ កាតុំ កិញ្ញិ សោភតិ
 ឯកោ ឆរោ បុរិសោតិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ កហាបតិ
 ឥធាកច្ឆេយ្យ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឥទ្ធិមា
 ចេតោវសិប្បត្តោ សោ ឃុំ រទេយ្យ អហំ ឥមំ ធាឡដ្ឋំ
 ឯកេន មនោបទោសេន ភស្មំ ករិស្សាមីតិ ។

១- ២- ៣- ៤- ឱ. ឥមេ ភន្តេតិ សទ្ធា ន ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

និយាយយ៉ាងនេះថា សត្វទាំងឡាយក្នុងស្រុកនាលន្ទានេះមានចំនួនប៉ុន្មាន
 អាត្មាអញនឹងធ្វើសត្វទាំងនោះ ឲ្យជាលាននៃសាច់តែមួយ ឲ្យជាគំនរនៃ
 សាច់តែមួយ តែមួយរំពេច តែមួយស្របក់ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលគហបតី
 អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថា ដូចម្តេច បុរសនោះអាចនឹងធ្វើសត្វទាំងឡាយ
 ក្នុងក្រុងនាលន្ទានេះ មានចំនួនប៉ុន្មាននោះ ឲ្យជាលាននៃសាច់តែមួយ
 ឲ្យជាគំនរនៃសាច់តែមួយ តែមួយរំពេច តែមួយស្របក់ប៉ុណ្ណោះបាន
 ឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី
 ៤០ នាក់ក្តី បុរស ៥០ នាក់ក្តី ក៏មិនអាចនឹងធ្វើសត្វ ក្នុងស្រុកនាលន្ទា
 នេះ ទាំងអម្បាលម៉ាននោះ ឲ្យជាលាននៃសាច់តែមួយ ឲ្យជាគំនរ
 នៃសាច់តែមួយ តែមួយរំពេច តែមួយស្របក់បានឡើយ ចំណង់បើ
 បុរសកម្សាយតែម្នាក់ នឹងអាចធ្វើឲ្យវិសេសវិសាល ដូចម្តេចបាន ។
 ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថា ដូចម្តេច បុគ្គលជាសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានប្បទិ ដល់នូវសេចក្តីស្ងាត់ជំនាញ ក្នុងចិត្ត
 ដើរមកក្នុងស្រុកនាលន្ទានេះ បុគ្គលនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា អញ
 នឹងធ្វើស្រុកនាលន្ទានេះ ឲ្យទៅជាផេះ ដោយចិត្តប្រទូស្តតែម្តង ។

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ បដិបុច្ឆិតប្បញ្ញា

តំ កី មញ្ញសិ គហបតិ បហោតិ នុ ខោ សោ
សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ
ឥមំ ធាឡដ្ឋំ ឯកេន មនោបទោសេន ភស្នំ កាតុន្តិ ។
ទសបិ ភន្តេ ធាឡដ្ឋា វីសម្បិ ភន្តេ ធាឡដ្ឋា តីសម្បិ
ភន្តេ ធាឡដ្ឋា ចត្តាឡីសម្បិ ភន្តេ ធាឡដ្ឋា បញ្ញាសម្បិ
ភន្តេ ធាឡដ្ឋា បហោតិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ
វា ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ ឥមំ ធាឡដ្ឋំ ឯកេន
មនោបទោសេន ភស្នំ កាតុំ កិញ្ចិ សោភតិ ឯកា
ឆវា ធាឡដ្ឋាតិ ។ គហបតិ គហបតិ^(១) មនសិករោហិ
មនសិករិត្វា ខោ តំ គហបតិ ព្យាករោហិ ន ខោ
តេ សន្និយតិ បុរិមេន វា បច្ឆិមំ បច្ឆិមេន វា បុរិមំ
កាសិតា ខោ បន តេ គហបតិ ឯសា វាចា សច្ចេ
អហំ ភន្តេ បតិជ្ជាយ មន្តេស្សាមិ ហោតុ ដោ ឯត្ត
កថាសល្លាទោតិ ។ កិញ្ចាបិ ភន្តេ ភកវា ឯវមាហ
អថខោ កាយទណ្ណោ វ មហាសាវជ្ជតរោ ចាបស្ស
កម្មស្ស កិរិយាយ ចាបស្ស កម្មស្ស បវត្តិយា

១ ម. តេនហិ គហបតិ ។

គហបតីវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ សូត្របតអំពីប្រស្នាដែលសួរហើយ

ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថា ដូចម្តេច បុគ្គលជាសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកមានប្បទិ ដល់នូវការស្ងាត់ជំនាញក្នុងចិត្តនោះ អាច
 នឹងធ្វើស្រុកនាលន្ទានេះ ឲ្យទៅជាផេះ ដោយចិត្តប្រទូស្តតែម្តងបានឬ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្រុកនាលន្ទា ១០ ក្តី ស្រុកនាលន្ទា ២០ ក្តី
 ស្រុកនាលន្ទា ៣០ ក្តី ស្រុកនាលន្ទា ៤០ ក្តី ស្រុកនាលន្ទា ៥០ ក្តី
 ក៏បុគ្គលជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកមានប្បទិ ដល់នូវសេចក្តីស្ងាត់ក្នុង
 ចិត្តនោះ អាចដើម្បីធ្វើស្រុកនាលន្ទានេះ ឲ្យទៅជាផេះ ដោយចិត្តប្រទូស្ត
 តែម្តងបាន ដ្បិតស្រុកនាលន្ទាតូចមួយនឹងអាចទប់ទល់ដូចម្តេចបាន ។
 ម្នាលគហបតី ។ អ្នកចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តចុះ ម្នាលគហបតី លុះអ្នកធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តរួចហើយ ព្យាករចុះ ពាក្យចុងរបស់អ្នកមិនតគ្នានឹងពាក្យដើម
 ឬពាក្យដើមមិនតគ្នានឹងពាក្យចុងសោះឡើយ ម្នាលគហបតី វាចានេះ
 អ្នកបាននិយាយរួចហើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងតាំង
 នៅក្នុងពាក្យសច្ចៈ ហើយប្រឹក្សាគ្នា កថាសល្លាបៈរបស់យើង សូម
 មានក្នុងដំណើរនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះពិតមែនហើយ តែថា កាយទណ្ឌៈហ្នឹងឯង ក៏នៅតែ
 មានទោសធំជាង ក្នុងការធ្វើនូវបាបកម្ម ក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅនៃបាបកម្ម

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នោ តថា រថិទណ្ណោ នោ តថា មនោទណ្ណោតិ ។
តំ កី មញ្ញសិ កហាបតិ សុតន្តេ ទណ្ណាកីរញ្ញំ^(១)
កាលិដ្ការញ្ញំ មេជ្ឈារញ្ញំ^(២) មាតដ្ការញ្ញំ អរញ្ញំ អរញ្ញក្ខតន្តិ ។
ឯវំ ភន្តេ សុតំ មេ ទណ្ណាកីរញ្ញំ កាលិដ្ការញ្ញំ
មេជ្ឈារញ្ញំ មាតដ្ការញ្ញំ អរញ្ញំ អរញ្ញក្ខតន្តិ ។
តំ កី មញ្ញសិ កហាបតិ កិណ្ឌិ តេ សុតំ កេន តំ
ទណ្ណាកីរញ្ញំ កាលិដ្ការញ្ញំ មេជ្ឈារញ្ញំ មាតដ្ការញ្ញំ អរញ្ញំ
អរញ្ញក្ខតន្តិ ។ សុតំ មេតំ ភន្តេ ឥសីនំ មនោបនោសេន
តំ ទណ្ណាកីរញ្ញំ កាលិដ្ការញ្ញំ មេជ្ឈារញ្ញំ មាតដ្ការញ្ញំ
អរញ្ញំ អរញ្ញក្ខតន្តិ ។ កហាបតិ កហាបតិ មនសិករោហិ
មនសិករិត្វា ខោ តំ កហាបតិ ព្យាករោហិ ន ខោ
តេ សន្និយតិ បុរិមេន វា បច្ឆិមំ បច្ឆិមេន វា បុរិមំ
កាសិកា ខោ បន តេ កហាបតិ ឯសា វាចា សច្ចេ
អហំ ភន្តេ បតិដ្ឋាយ មន្តេស្សាមិ ហោតុ នោ ឯត្ថ
កថាសល្លាហោតិ ។

១ ឱ. ទណ្ណាការញ្ញំ ។ ២ ម. មជ្ឈារញ្ញំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឯវចីទណ្ណៈ នឹងមនោទណ្ណៈ នឹងមានទោសដូច្នោះក៏ទេ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថា ដូចម្តេច អ្នកបានឮថា ព្រៃទណ្ឌកី^(១) ព្រៃកាលិង្គៈ^(២) ព្រៃមេជ្ឈា^(៣) និងព្រៃមាតង្គៈ^(៤) ជាព្រៃទទេ ជាព្រៃសុទ្ធបូរទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮថាព្រៃទណ្ឌកី ព្រៃកាលិង្គៈ ព្រៃមេជ្ឈានិងព្រៃមាតង្គៈ ជាព្រៃទទេ ជាព្រៃសុទ្ធ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ ថាដូចម្តេច អ្នកបានឮដូចម្តេច ព្រៃទណ្ឌកី ព្រៃកាលិង្គៈ ព្រៃមេជ្ឈានិងព្រៃមាតង្គៈនោះ ជាព្រៃទទេ ជាព្រៃសុទ្ធដោយហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គឮមកថា ព្រៃទណ្ឌកី ព្រៃកាលិង្គៈ ព្រៃមេជ្ឈានិងព្រៃមាតង្គៈនោះ ជាព្រៃទទេ ជាព្រៃសុទ្ធ ព្រោះចិត្តប្រទូស្តនឹងឥសី ។ ម្នាលគហបតី អ្នកចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តចុះ ម្នាលគហបតី លុះអ្នកធ្វើទុកក្នុងចិត្តហើយ ចូរព្យាករចុះ ពាក្យចុងរបស់អ្នក មិនតគ្នានឹងពាក្យដើម ពាក្យដើមមិនតគ្នានឹងពាក្យចុងសោះឡើយ ម្នាលគហបតី វាចានេះអ្នកបាននិយាយរួចហើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងតាំងនៅក្នុងពាក្យសច្ចៈប្រឹក្សាគ្នា កថាសល្លាបៈរបស់យើង ចូរមានក្នុងដំណើរនេះ ។

១-២-៣-៤ អំពីដើមថាឈ្មោះដែន ទណ្ឌកី កាលិង្គៈ មេជ្ឈា និងមាតង្គៈ តែមនុស្សក្នុងដែនទាំងនោះស្លាប់វិនាសអស់ទៅ ព្រោះធ្វើចិត្តប្រទូស្តនឹងពួកឥសី ដែនទាំងនោះក៏ក្លាយទៅជាព្រៃ គេហៅថា ព្រៃទណ្ឌកី កាលិង្គៈ មេជ្ឈា និងមាតង្គៈដូច្នោះវិញ ។ អដ្ឋកថា ។

គហបតីវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ បាណុបេតសវណគតតា

[៧១] បុរិមេនាហំ^(១) កន្តេ ឱបម្មេន កកវតោ
អត្តមនោ អភិវន្ទោ អបិចាហំ ឥមាជិ កកវតោ វិចិត្តានិ
បញ្ញាបដិកាណានិ^(២) សោតុកាមោ ឯវាហំ កកវន្តំ
បច្ចុជីកាតព្វំ អវមញ្ញិស្សំ អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ
កន្តេ សេយ្យថាបិ កន្តេ និក្កន្តិកំ វា ឧក្កន្តេយ្យ
បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុឡស្ស វា មក្កំ អាចិក្ខេយ្យ
អន្ធការេ វា តេលប្បជ្ជោតំ ជារេយ្យ ចក្កមន្តោ រូចានិ
ទក្ខន្តិកិ ឯវមេវ កកវតា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ
បកាសិតោ ឯសាហំ កន្តេ កកវន្តំ សរណំ កត្វាមិ
ធម្មញ្ច ភិក្កុសជ្ឈញ្ច ឧចាសកំ មំ កកវា ជារេតុ
អជ្ជតក្កេ ចាណុបេតំ សរណជ្ជតន្តិ^(៣) ។

១ ឱ. បុរិមេនេវាហន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. វិចិត្តានិ បញ្ញាបដិកានានិ ។ ៣ ឱ.
បាណុបេតំ សវណគតន្តិ ។

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ ការដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត

[៧១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គត្រេកអររីករាយ ដោយ
 ពាក្យឧបមាខាងដើម របស់ព្រះមានព្រះភាគ តែថាខ្ញុំព្រះអង្គមានប្រាថ្នា
 នឹងស្តាប់ នូវបញ្ហាព្យាករណ៍ដ៏វិចិត្តនេះ របស់ព្រះមានព្រះភាគ កាល
 ពីដើមខ្ញុំព្រះអង្គបានសំគាល់ នូវព្រះមានព្រះភាគ ថាជាបុគ្គលគួរធ្វើឲ្យ
 ជាសត្រូវយ៉ាងនេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភាសិតរបស់ព្រះអង្គពីរោះ
 ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភាសិតរបស់ព្រះអង្គពីរោះណាស់ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងហើយ ដោយអនេក-
 បរិយាយ ភ្លឺច្បាស់ណាស់ ដូចជាបុរសបើករបស់ ដែលគេផ្តាច់ចុះឲ្យផ្លូវ
 ឡើង ឬក៏ដូចជាបុរសបើកបង្ហាញរបស់ ដែលលាក់បិទបាំង ពុំនោះដូច
 ជាបុរសប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោតដូចជាមនុស្សកាន់ប្រទីប
 បំភ្លឺក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សមានចក្ខុតែងមើលរូបទាំងឡាយបាន
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង
 ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថាជាឧបាសក ដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយ
 ជីវិតក្នុងថ្ងៃនេះជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៧២] អនុវិច្ឆការំ ខោ តហាបតិ កកោហិ
អនុវិច្ឆកាហោ តុម្ពាទិសានំ ញាតមនុស្សានំ សាធុ
ហោតីតិ ។ ឥមិធាចាហំ ភន្តេ ភកវតោ ភិយ្យោសោ
មត្តាយ អត្តមនោ អភិវទ្ធោ យំ មំ ភកវា ឯវមាហា
អនុវិច្ឆការំ ខោ តហាបតិ កកោហិ អនុវិច្ឆកាហោ
តុម្ពាទិសានំ ញាតមនុស្សានំ សាធុ ហោតីតិ មំ ហិ
ភន្តេ អញ្ញតិត្ថិយា សាវកំ លភិត្វា កោវលកប្បំ ធា-
ឡន្នំ បដាក់ំ បរិហរេយ្យំ ឧចាសិ អម្ពាក់ំ តហាបតិ
សាវកត្ថំ ឧបកតោតិ^(១) អថ ច បន មំ ភកវា
ឯវមាហា អនុវិច្ឆការំ ខោ តហាបតិ កកោហិ
អនុវិច្ឆកាហោ ហិ^(២) តុម្ពាទិសានំ ញាតមនុស្សានំ សាធុ
ហោតីតិ ឯសាហំ ភន្តេ ទុតិយម្បិ ភកវន្នំ សរណំ
កច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសជ្ឈញ្ច ឧចាសកំ មំ ភកវា
ធារេតុ អជ្ជតក្កេ ចាណុបេតំ សរណាជ្ជតន្តិ ។

១ ឱ. សាវកត្ថបកតោតិ ។ ២ ឱ. ម. ហិ សទ្ធោ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៧២] ម្នាលគហបតី អ្នកចូរធ្វើនូវការពិចារណារឿយ ។ ចុះ ការពិចារណារឿយ ។ របស់មនុស្ស ដែលគេស្គាល់ ប្រាកដដូចជាខ្លួនអ្នក ជាការប្រពៃពេក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា ម្នាលគហបតី អ្នកចូរធ្វើនូវការពិចារណារឿយ ។ ចុះ ការពិចារណារឿយ ។ របស់មនុស្ស ដែលគេស្គាល់ប្រាកដដូចជាខ្លួនអ្នក ជាការប្រពៃពេកដូច្នោះ ដោយពាក្យណា ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តត្រេកអរ រីករាយហួសប្រមាណ ដោយពាក្យនេះ របស់ព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើពួកអន្យតិវិយបានខ្ញុំព្រះអង្គជាសារីកហើយ គប្បីលើកឡើងនូវទង់សំពត់ ក្នុងស្រុកនាលន្ទាទាំងអស់ដោយអំណរថា ឧបាលិគហបតីចុះចូលមកជាសារីករបស់ពួកយើងហើយ សមដូចព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះនឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា ម្នាលគហបតី អ្នកចូរធ្វើនូវការពិចារណារឿយ ។ ចុះ ដ្បិតការពិចារណារឿយ ។ របស់មនុស្សដែលគេស្គាល់ប្រាកដ ដូចជាខ្លួនអ្នក ជាការប្រពៃពេក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក ជាគម្រប់ពីរដងផង សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថាជាឧបាសកអ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត ក្នុងថ្ងៃនេះជាដើម ។

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ មហាប្បណមហាប្បលតា

[៧៣] ធីយវត្ថុ ខោ តេ គហបតិ និកន្តានំ
ឱចារណក្ខតំ កុលំ យេន តេសំ ឧបកតានំ
បិណ្ឌាចាតំ ធាតព្វំ មញ្ញេយ្យាសីតិ ។ ឥមិធាចាហំ កន្តេ
កកវតោ ភិយ្យោសោ មត្តាយ អត្តមនោ អភិវទ្ធោ
យំ មំ កកវា ឯវមាហា ធីយវត្ថុ ខោ តេ គហបតិ
និកន្តានំ ឱចារណក្ខតំ កុលំ យេន តេសំ ឧបកតានំ
បិណ្ឌាចាតំ ធាតព្វំ មញ្ញេយ្យាសីតិ សុតំ មេតំ កន្តេ
សមណោ កោតមោ ឯវមាហា មយ្ហមេវ ធានំ ធាតព្វំ
នាញ្ញេសំ ធានំ ធាតព្វំ មយ្ហមេវ សាវកានំ ធានំ
ធាតព្វំ នាញ្ញេសំ សាវកានំ ធានំ ធាតព្វំ មយ្ហមេវ
ទិដ្ឋំ មហាប្បលំ នាញ្ញេសំ ទិដ្ឋំ មហាប្បលំ
មយ្ហមេវ សាវកានំ ទិដ្ឋំ មហាប្បលំ នាញ្ញេសំ
សាវកានំ ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តិ អថ ច បន មំ កកវា

គហបតីវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ ភាវៈនៃទានមានផលច្រើននិងមិនមានផលច្រើន

[៧៣] ម្ចាស់គហបតី អ្នកសំគាល់បិណ្ឌបាត ថាជារបស់
 គួរឲ្យដល់ពួកនិគ្រន្តនោះ ដែលចូលមកក្នុងត្រកូលណា ត្រកូលនោះ
 របស់អ្នកតាំងនៅ ដូចជាអណ្តូងនៃពួកនិគ្រន្ត ជាយូរអង្វែងមកហើយ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ នឹងខ្ញុំព្រះ
 អង្គថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកសំគាល់នូវបិណ្ឌបាត ថាជារបស់គួរឲ្យដល់
 ពួកនិគ្រន្តនោះ ដែលចូលមកក្នុងត្រកូលណា ត្រកូលនោះរបស់អ្នកតាំង
 នៅ ដូចជាអណ្តូងនៃពួកនិគ្រន្ត ជាយូរមកហើយ ដោយពាក្យ
 ណា ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តត្រេកអរ រីករាយហួសប្រមាណ ដោយពាក្យ
 នេះ របស់ព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គពួកពាក្យ
 ដូច្នោះថា ព្រះសមណគោតមសំដែងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលគួរតែឲ្យទានដល់
 តថាគត មិនគួរឲ្យទានដល់ពួកជនដទៃឡើយ គួរតែឲ្យទានដល់ពួកសា-
 វ័ករបស់តថាគត មិនគួរឲ្យទានដល់ពួកសាវ័ករបស់គ្រូដទៃឡើយ ទាន
 ដែលបុគ្គលឲ្យហើយដល់តថាគត ទើបមានផលច្រើន ទានដែលបុគ្គល
 ឲ្យហើយដល់គ្រូដទៃ មិនមានផលច្រើនទេ ទានដែលបុគ្គលឲ្យដល់ពួក
 សាវ័ករបស់តថាគត ទើបមានផលច្រើន ទានដែលបុគ្គលឲ្យដល់ពួក
 សាវ័ករបស់គ្រូដទៃ មិនមានផលច្រើនទេ ក៏ប៉ុន្តែព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

និកន្តេសុបិ ទានេ សមាទយេតិ អបិច កន្តេ មយមេត្ត
 កាលំ ជានិស្សាម ឯសាហំ កន្តេ តតិយម្បិ កកវន្តំ
 សរណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧទាសកំ មំ
 កកវា ទារេតុ អន្ធតត្តេ ចារុណេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ។

[៧៤] អថខោ កកវា ឧទាលិស្ស កហាបតិស្ស
 អនុបុត្តិកមំ កថេសិ សេយ្យដីទំ ទានកមំ
 សីលកមំ សត្តកមំ កាមាទំ អាទីនវំ ឱការំ
 សង្កិលេសំ នេក្ខម្មេ អាទិសំសំ បកាសេសិ ។
 យទា កកវា អញ្ញាសិ ឧទាលី កហាបតី កល្មចិត្តំ
 មុនុចិត្តំ វិទីវណាចិត្តំ ឧទក្ខចិត្តំ បសន្នចិត្តំ អថ យា
 ពុទ្ធានំ សាមុក្កំសិកា ធម្មទេសនា តំ បកាសេសិ
 ទុក្ខំ សមុទយំ និរោធំ មក្ខំ ។ សេយ្យថាបិ
 នាម សុទ្ធិំ វត្ថុំ អបកតកាឡកំ សម្មនេវ រជនំ
 បដិក្កណ្ណោយ្យ ឯវមេវ ឧទាលិស្ស កហាបតិស្ស
 តស្មីយេវ អាសនេ វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទទាទិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទ្រង់ណែនាំខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យធ្វើទានដល់ពួកនិគ្រន្តដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 មួយយ៉ាងទៀត យើងនឹងដឹងនូវកាលគួរក្នុងដំណើរនេះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង
 ព្រះកិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក ជាគម្រប់ ៣ ដងផង សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថាជាឧបាសកអ្នកដល់នូវសរណគមន៍
 ស្មើដោយជីវិត ក្នុងថ្ងៃនេះជាដើម ។

[៧២] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវអនុបុព្វិកថា
 គឺទ្រង់ប្រកាសទានកថា សីលកថា សគ្គកថា និងទោសនៃកាមទាំង-
 ឡាយ ជាទោសដ៏លាមកសៅហ្មង និងអានិសង្សក្នុងការចេញចាក
 កាម ដល់ឧបាលិគហបតី ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ជ្រាបនូវឧបាលិគហបតីថា មានចិត្តស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តប្រាស
 ចាកនីវរណៈ មានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លា ក៏ព្រះអង្គទ្រង់សំដែង
 ធម៌ទេសនាដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់លើកឡើងសំដែង ដោយព្រះ
 អង្គឯង គឺទុក្ខសច្ច សមុទយសច្ច និរោធសច្ច មគ្គសច្ច ។ ធម្មតា
 សំពត់ស្អាត ប្រាសចាកវត្ថុមានពណ៌ខ្មៅ គួរទទួលទឹកជ្រលក់ដោយល្អ
 បាន មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ធម្មចក្កគឺសោតាបត្តិមគ្គដ៏ប្រាសចាកធូលី
 ប្រាសចាកមន្ទិល ក៏កើតឡើងដល់ឧបាលិគហបតី ក្នុងកន្លែងអង្គុយ

គហបតីវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ និគន្លានំ ទ្វារវណំ

យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធងម្មន្តិ ។

អថខោ ឧចាលិ កហបតិ ទិដ្ឋធម្មោ បត្តធម្មោ

វិទិតធម្មោ បរិយោកាទ្បធម្មោ តិណ្ណិវិចិកិច្ឆោ វិតត-

កម៌កថោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរហ្មច្ចយោ សត្តុ សាសនេ

ភកវន្តំ ឯតទរោច ហន្ទ ចណនិ មយំ ភន្តេ កច្ឆាម

ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយាតិ ។ យស្សនានិ

ត្ថំ កហបតិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

[៧៥] អថខោ ឧចាលិ កហបតិ ភកវតោ

កាសិតំ អភិនទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា

ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្កិណំ កត្វា យេន សកំ

និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ទោវារិកំ

អាមន្តេសិ អជ្ជតក្កេ សម្ម ទោវារិក អាវាមិ ទ្វារំ

និកន្តានំ និកន្តីនំ អនាវនំ ទ្វារំ ភកវតោ

សាវកានំ^(១) ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនីនំ ឧចាសកានំ

ឧចាសិកានំ សថេ កោចិ និកន្តោ អាភច្ឆតិ

១ ឱ. ម. សាវកានន្តិ ន ទិស្សតិ ។

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ ការរាំងទ្វារចំពោះពួកនិគ្រន្ត

នោះឯងថា ធម្មជាតិណានីមួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិ
 ទាំងអស់នោះ ក៏រលត់ទៅវិញជាធម្មតា មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។
 គ្រានោះ ឧបាលិគហបតី បានឃើញអរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដល់នូវ
 អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដឹងច្បាស់នូវអរិយសច្ចធម៌ហើយ បានឈាន
 ចុះកាន់អរិយសច្ចធម៌ហើយ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ មិនមានជឿងឆ្ងល់
 ដល់នូវសេចក្តីភ្ញៀវភ្ញា មិនជឿបុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនា របស់ព្រះ
 សាស្តា ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ណ្ហើយចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅក្នុងកាលឥឡូវនេះ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ។ ម្នាលគហបតី អ្នកសំគាល់នូវកាល
 ដ៏សមគួរនឹងទៅឥឡូវនេះចុះ ។

[៧៥] គ្រានោះ ឧបាលិគហបតី ក៏ត្រេកអររីករាយនឹងភាសិត
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ ហើយធ្វើប្រទក្សិណ ដើរចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួន លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ហៅអ្នករក្សាទ្វារមកប្រាប់ថា ម្នាលអ្នករក្សាទ្វារជា
 សំឡាញ់ ពីថ្ងៃនេះជាដើមរៀងទៅ ខ្ញុំបិទទ្វារចំពោះពួកនិគ្រន្តប្រុសនិងពួក
 និគ្រន្តស្រី មិនបានបិទទ្វាររបស់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា
 ជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគ បើមាននិគ្រន្តណាមួយ មកដល់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តមេនំ ត្មំ ឯវំ វាយ្យាសិ តិដ្ឋ ភន្តេ មា ចារិសិ
 អដ្ឋតក្កេ ឧចាលិ កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស
 សាវកត្តំ ឧបកតោ អារដំ ទ្វារំ និកន្តានំ និកន្តីនំ
 អនារដំ ទ្វារំ ភកវតោ សាវកានំ^(១) ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនីនំ
 ឧចាសកានំ ឧចាសិកានំ សចេ តេ^(២) ភន្តេ
 បិណ្ឌាកេន អត្តោ ឯត្រូវ តិដ្ឋ ឯត្រូវ^(៣) តេ^(៤)
 អាហារិស្សន្តីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ទោវារិកោ
 ឧចាលិស្ស កហាបតិស្ស បច្ចុស្សោសិ ។

[៧៦] អស្សោសិ ខោ ទីយតបស្សី និកន្តោ ឧចាលិ
 កិវ កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស សាវកត្តំ ឧប-
 កតោតិ ។ អថខោ ទីយតបស្សី និកន្តោ យេន និកន្តោ
 នាជបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា និកន្តំ នាជបុត្តំ
 ឯតទវោច សុតំ មេតំ ភន្តេ ឧចាលិ កិវ កហាបតិ

១ ឱ. ម. សាវកានន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. វោ ។ ៣ ឱ. តិដ្ឋេត្រូវ ។ ៤ ម. វោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អ្នកគប្បីនិយាយយ៉ាងនេះនឹងគេថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកចូរឈប់
សិន កុំចូលទៅឡើយ ពីថ្ងៃនេះជាដើមរៀងទៅ ឧបាលិគហបតីចុះចូល
ជាសារីក របស់ព្រះសមណគោតមហើយ បិទទ្វារចំពោះពួកនិគ្រន្តប្រុស
និងពួកនិគ្រន្តស្រីហើយ ប៉ុន្តែមិនបិទទ្វារចំពោះពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក
ឧបាសិកា ជាសារីក របស់ព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
បើលោកត្រូវការដោយបិណ្ឌបាត្រ សូមឈប់នៅទីនេះសិនចុះ ពួក
ជននឹងនាំមកឲ្យលោក ត្រឹមទីនេះឯង ។ អ្នករក្សាទ្វារក៏ទទួលពាក្យ
របស់ឧបាលិគហបតី ដោយពាក្យថា បាទ អ្នកដ៏ចម្រើន ។

[៧៦] ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត បានឮដំណឹងថា ឧបាលិគហបតីចុះចូល
ជាសារីក របស់ព្រះសមណគោតមហើយ ។ ទើបទីយតបស្សីនិគ្រន្ត
ចូលទៅរកនិគ្រន្តនាដបុត្ត លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយនឹងនិគ្រន្តនាដបុត្ត
ដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបានឮដំណឹងដូច្នោះថា ឧបាលិគហបតី

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ សាវកត្ថបគតតា

សមណស្ស កោតមស្ស សាវកត្ថំ ឧបកតោតិ ។
អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ តបស្សិ អនវកាសោ យំ
ឧចាលិ កហាបតិ សមណស្ស កោតមស្ស
សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យ ហានព្វ ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ
យំ សមណោ កោតមោ ឧចាលិស្ស កហាបតិស្ស
សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ
ទីយតបស្សិ និកន្តោ និកន្តំ ឆាជបុត្តំ ឯតទរោច សុតំ
មេតំ កន្តេ ឧចាលិ កិរ កហាបតិ សមណស្ស
កោតមស្ស សាវកត្ថំ ឧបកតោតិ ។ អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ
តបស្សិ អនវកាសោ យំ ឧចាលិ កហាបតិ សម-
ណស្ស កោតមស្ស សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យ ហានព្វ
ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ សមណោ កោតមោ ឧចាលិស្ស
កហាបតិស្ស សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យាតិ ។ តតិយម្បិ
ខោ ទីយតបស្សិ និកន្តោ និកន្តំ ឆាជបុត្តំ ឯតទរោច
សុតំ មេតំ កន្តេ ឧចាលិ កិរ កហាបតិ សមណស្ស
កោតមស្ស សាវកត្ថំ ឧបកតោតិ ។ អដ្ឋានំ ខោ
ឯតំ តបស្សិ អនវកាសោ យំ ឧចាលិ កហាបតិ

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ ការចូលទៅជាសារីក

ចុះចូលទៅជាសារីក របស់ព្រះសមណគោតមហើយ ។ និគន្ធនាដបុត្ត
 តបថា នៃតបស្សី ឧបាលិគហបតី គប្បីចុះចូលទៅជាសារីកនៃព្រះសមណ-
 គោតមដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនមែនជាទីតាំង មិនមែនជាឱកាស
 ឡើយ ឯព្រះសមណគោតម គប្បីចុះចូលមកជាសារីក របស់ឧបាលិ-
 គហបតីដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះទើបជាទីតាំងមានមែន ។ ទីយតបស្សី
 និគ្រន្ធ ក៏និយាយនឹងនិគន្ធនាដបុត្តជាគម្រប់ពីរដងដូច្នោះថា បពិត្រលោក
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបានឮដំណឹងដូច្នោះថា ឧបាលិគហបតី ចុះចូលទៅជាសារីក
 របស់ព្រះសមណគោតមហើយ ។ និគន្ធនាដបុត្តតបថា នៃតបស្សី
 ឧបាលិគហបតី គប្បីចុះចូលទៅជាសារីក របស់ព្រះសមណគោតម
 ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនមែនជាទីតាំង មិនមែនជាឱកាសឡើយ ឯ
 ព្រះសមណគោតម គប្បីចុះចូលមកជាសារីក របស់ឧបាលិគហបតីវិញ
 ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះទើបជាទីតាំងមានមែន ។ ទីយតបស្សីនិគ្រន្ធ
 និយាយនឹងនិគន្ធនាដបុត្តជាគម្រប់ ៣ ដងដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំបានឮដំណឹងដូច្នោះថា ឧបាលិគហបតី ចុះចូលទៅជាសារីករបស់
 ព្រះសមណគោតមហើយ ។ នៃតបស្សី ឧបាលិគហបតី គប្បីចុះចូលទៅ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សមណស្ស កោតមស្ស សាវកត្តំ ឧបកច្ឆេយ្យ
 ហានព្វា ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ សមណោ កោតមោ
 ឧទាលិស្ស កហាបតិស្ស សាវកត្តំ ឧបកច្ឆេយ្យ^(១)
 ហន្ទាហំ ភន្តេ កច្ឆាមិ យាវ ជាតាមិ យទិ វា
 ឧទាលិ កហាបតិ សមណស្ស កោតមស្ស សាវកត្តំ
 ឧបកតោ យទិ វា នោតិ ។ កច្ឆ ត្វំ តបស្សិ
 ជាតាហិ យទិ វា ឧទាលិ កហាបតិ សមណស្ស
 កោតមសុស សាវកត្តំ ឧបកតោ យទិ វា នោតិ ។

[៧៧] អថខោ ធិយតបស្សី និកន្តោ យេន
 ឧទាលិស្ស កហាបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ។
 អទ្ធសា ខោ នោវារិកោ ធិយតបស្សី និកន្តំ ទ្វរតោ វ
 អាតច្ឆន្តំ ទិស្វាន ធិយតបស្សី និកន្តំ ឯតទរោច តិដ្ឋ
 ភន្តេ មា ចារិសិ អដ្ឋតក្កេ ឧទាលិ កហាបតិ
 សមណស្ស កោតមស្ស សាវកត្តំ ឧបកតោ អារដំ ទ្វារំ
 និកន្តានំ និកន្តីនំ អនារដំ ទ្វារំ កករតោ សាវកានំ
 ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនីនំ ឧទាសកានំ ឧទាសិកានំ

១ ឱ. ម. ឥតិសទ្ធា ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាសារឹក របស់ព្រះសមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនមែន
 ជាទីតាំង មិនមែនជាឱកាសឡើយ ឯព្រះសមណគោតម គប្បីចុះចូលមក
 ជាសារឹក របស់ឧបាលិគហបតីវិញ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះទើបជាទី
 តាំងមានមែន ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឈ្លើយចុះ ខ្ញុំនឹងទៅត្រាតែដឹង
 ថា ឧបាលិគហបតី ចុះចូលទៅជាសារឹក របស់ព្រះសមណគោតមមែនឬ
 ក៏មិនមែនទេ ។ ម្នាលតបស្សី អ្នកចូរទៅចុះ អ្នកចូរដឹងថា ឧបាលិគហ-
 បតីចុះចូលទៅជាសារឹក របស់ព្រះសមណគោតមមែន ឬមិនមែនទេ ។

[៧៧] លំដាប់នោះ ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត ក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះ
 របស់ឧបាលិគហបតី ។ អ្នករក្សាទ្វារបានឃើញទីយតបស្សីនិគ្រន្តដើរ
 មកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏និយាយនឹងទីយតបស្សីនិគ្រន្តដូច្នោះ
 ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកចូរឈប់សិន កុំចូលទៅឡើយ ពីថ្ងៃនេះ
 ជាដើមរៀងទៅ ឧបាលិគហបតីចុះចូលជាសារឹក របស់ព្រះសមណ-
 គោតមហើយ បិទទ្វារចំពោះពួកនិគ្រន្តប្រុស និងពួកនិគ្រន្តស្រី មិនបាន
 បិទទ្វារដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ជាសារឹក របស់ព្រះមាន

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ សាវកក្កុបគតតា

សថ តេ ភន្តេ បិណ្ឌាកេន អត្តោ ឯត្រូវ តិដ្ឋ
ឯត្រូវ តេ អាហារិស្សន្តីតិ ។ ន មេ អារុសោ
បិណ្ឌាកេន អត្តោតិ វត្វា តតោ បដិជិវត្តិត្វា យេន
ជិតន្តោ ឆាជបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា និកន្តំ
ឆាជបុត្តំ ឯតទរោច សច្ចុយេវ ខោ ភន្តេ យំ
ឧចាលិ គហបតិ សមណស្ស កោតមស្ស សាវកក្កុ
ឧបកតោ ឯតំ ខោ តេ អហំ ភន្តេ ឆាលត្តំ ន
ខោ មេ តំ ភន្តេ រុច្ចតិ យំ ឧចាលិ គហបតិ
សមណស្ស កោតមស្ស វាទំ អាហោមេយ្យ សមណោ
ហិ ភន្តេ កោតមោ មាយាវី អារដ្ឋនី មាយំ ជាជាតិ
យាយ អញ្ញតិភ្និយានំ សាវកេ អារដ្ឋេតិភិ អារដ្ឋោ ខោ
តេ ភន្តេ ឧចាលិ គហបតិ សមណេន កោតមេន
អារដ្ឋនិយា មាយាយាតិ ។ អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ
ដីយ^(១)តបស្សិ អនវកាសោ យំ ឧចាលិ គហបតិ
សមណស្ស កោតមស្ស សាវកក្កុ ឧបកច្ឆេយ្យ

១ ឱ. ទីយតិ ឆ ទិស្សតិ ។

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ ការចុះចូលជាសាវ័ក

ព្រះភាគឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើលោកត្រូវការដោយបិណ្ឌបាត
សូមឈប់នៅត្រឹមនេះសិនចុះ ពួកជននឹងនាំមកឲ្យលោកក្នុងទីនេះឯង ។

ទីយតបស្សីនិយាយថា ម្ចាស់អាវុសោ យើងមិនត្រូវការដោយបិណ្ឌ-
បាតទេ ហើយក៏ត្រឡប់មកអំពីទីនោះ ដើរចូលទៅរកនិគន្ធនាដបុត្ត
លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបនិយាយនឹងនិគន្ធនាដបុត្តដូច្នោះថា បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន ឧបាលិគហបតីចុះចូលជាសាវ័ក របស់ព្រះសមណគោតម
មែនហើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមិនបានចូលនឹងឧបាលិគហបតីនុ៎ះ
ដើម្បីលោកទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឧបាលិគហបតី គប្បីលើកឡើង
នូវវាទៈ របស់ព្រះសមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំមិន
ពេញចិត្តទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រោះថាព្រះសមណគោតមជាអ្នក
មានកិច្ចកល តែងដឹងនូវកិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស់ តែងបោកប្រាស់
នូវសាវ័ក របស់ពួកអន្យតិវិយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះសមណគោតម
បោកប្រាស់នូវឧបាលិគហបតី របស់លោកដោយកិច្ចកលសម្រាប់បោក
ប្រាស់បានទៅហើយ ។ និគន្ធនាដបុត្តនិយាយតបថា ម្ចាស់ទីយតបស្សី
ឧបាលិគហបតី គប្បីចុះចូលជាសាវ័ក របស់ព្រះសមណគោតម
ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនមែនជាទីតាំង មិនមែនជាឱកាសឡើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ហានព្វា ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ សមណោ កោតមោ
 ឧចាលិស្ស កហាបតិស្ស សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យាតិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ^(១) ទីយតបស្សី ជិតន្តោ ជិតន្តំ
 ឆាដបុត្តំ ឯតទរោច សច្ចំយេវ ខោ កន្តេ យំ ឧចាលិ
 កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស សាវកត្ថំ ឧបកតោ
 ឯតំ ខោ តេ អហំ កន្តេ ឆាលត្ថំ ន ខោ មេ តំ កន្តេ
 រុច្ឆតិ យំ ឧចាលិ កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស
 វាទំ អាហោយេយ្យ សមណោ ហិ កន្តេ កោតមោ មាយាវី
 អារដ្ឋនី មាយំ ជាធាតិ យាយ អញ្ញតិវិទិយានំ សាវកេ
 អារដ្ឋតិវិទិ អារដ្ឋោ ខោ តេ កន្តេ ឧចាលិ កហាបតិ
 សមណោ កោតមេន អារដ្ឋនិយា មាយាយាតិ ។
 អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ តបស្សី អនវកាសោ យំ ឧចាលិ
 កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស សាវកត្ថំ ឧប-
 កច្ឆេយ្យ ហានព្វា ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ សមណោ កោត-
 មោ ឧចាលិស្ស កហាបតិស្ស សាវកត្ថំ ឧបកច្ឆេយ្យ

១ ឱ. ទុតិយម្បិ ខោ... តតិយម្បិ ខោ ទីយតបស្សីតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឯព្រះសមណគោតម គប្បីចុះចូលជាសារឹក របស់ឧបាលិគហបតីវិញ
 ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះទើបជាទីតាំងមានមែន ។ ទីយតបស្សីនិគ្រន្ត
 និយាយនឹងនិគ្រន្តនាដបុត្ត ជាគម្រប់ពីរដង ដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ឧបាលិគហបតី ចុះចូលជាសារឹក របស់ព្រះសមណគោតមមែនហើយ
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមិនបានចូបនឹងឧបាលិគហបតីនុ៎ះ ដើម្បីលោកទេ
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឧបាលិគហបតី គប្បីលើកឡើងនូវវាទៈ របស់ព្រះ
 សមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនពេញចិត្តខ្ញុំទេ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ព្រោះថាព្រះសមណគោតម ជាអ្នកមានកិច្ចកល តែង
 ដឹងកិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស់ តែងបោកប្រាស់សារឹក របស់ពួក
 អន្យតិរិយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះសមណគោតម បោកប្រាស់នូវ
 ឧបាលិគហបតីរបស់លោក ដោយកិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស់បានទៅ
 ហើយ ។ ម្នាលតបស្សី ឧបាលិគហបតីគប្បីចុះចូលជាសារឹក របស់
 ព្រះសមណគោតម ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនមែនជាទីតាំង មិនមែន
 ជាឱកាសឡើយ ឯព្រះសមណគោតម គប្បីចុះចូលជាសារឹក របស់
 ឧបាលិគហបតីវិញ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះទើបជាទីតាំងមានមែន

គហបតីវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ និគន្តស្ស ឧបាលិមុបសង្កមនំ

ហន្ត ចាហំ តបស្សិ កច្ឆាមិ យាវ សាមំយេវ
 ជាធាមិ យទិ វា ឧចាលិ កហាបតិ សមណាស្ស
 កោតមស្ស សាវកត្តំ ឧបកតោ យទិ វា ជោតិ ។
 [៧៨] អថខោ និកន្តោ ឆាដបុត្តោ មហាតិយា
 និកន្តបរិសាយ សទ្ធិ យេន ឧចាលិស្ស កហាបតិស្ស
 និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ។ អន្ធិសា ខោ ជោវារិកោ
 និកន្តំ ឆាដបុត្តំ ទូរតោ វា អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន និកន្តំ
 ឆាដបុត្តំ ឯតទរោច តិដ្ឋ ភន្តេ មា ចារិសិ អជ្ជតក្កេ
 ឧចាលិ កហាបតិ សមណាស្ស កោតមស្ស សាវកត្តំ
 ឧបកតោ អារដំ ទ្វារំ និកន្តានំ និកន្តីនំ អជារដំ ទ្វារំ
 ភកវតោ សាវកានំ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនីនំ ឧចាសកានំ
 ឧចាសិកានំ សថេ តេ ភន្តេ បិណ្ឌាកេន អត្តោ
 ឯត្រូវ តិដ្ឋ ឯត្រូវ តេ អាហារិស្សន្តីតិ ។ តេនហិ សម្ម
 ជោវារិក យេន ឧចាលិ កហាបតិ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្តា ឧចាលី កហាបតិ ឯវំ វេហិ និកន្តោ^(១)

១ ឱ. ម. និកន្តោ ភន្តេ ។

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ និគន្ធនាដបុត្ត ចូលទៅរកឧបាលិគហបតី

ម្នាលតបស្សី ឈ្លើយចុះ ខ្ញុំនឹងទៅត្រាតែដឹងដោយខ្លួនឯងថា ឧបាលិគហ-
បតី ចុះចូលជាសាវ័ករបស់ព្រះសមណគោតមមែន ឬក៏មិនមែនទេ ។

[៧៨] លំដាប់នោះ និគន្ធនាដបុត្ត ជាមួយនឹងនិគន្ធបរិស័ទជា
ច្រើនរូប ចូលទៅកាន់ផ្ទះរបស់ឧបាលិគហបតី ។ អ្នករក្សាទ្វារបានឃើញ
និគន្ធនាដបុត្តដើរមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏និយាយនឹងនិគន្ធ-
នាដបុត្តដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកឈប់សិន កុំចូលទៅ
ឡើយ ពីថ្ងៃនេះជាដើមរៀងទៅ ឧបាលិគហបតី ចុះចូលជាសាវ័ករបស់
ព្រះសមណគោតមហើយ បានបិទទ្វារចំពោះពួកនិគ្រន្ធប្រុសនិងនិគ្រន្ធស្រី
មិនបានបិទទ្វារចំពោះពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ជាសាវ័ករបស់
ព្រះមានព្រះភាគឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើលោកត្រូវការដោយ
បិណ្ឌបាត សូមលោកឈប់នៅត្រឹមទីនេះសិនចុះ ពួកជននឹងនាំមក
ឲ្យលោក ក្នុងទីនេះឯង ។ និគន្ធនាដបុត្តនិយាយថា ម្នាលអ្នករក្សា
ទ្វារជាសំឡាញ់ បើដូច្នោះ សូមអ្នកចូលទៅរកឧបាលិគហបតី លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងឧបាលិគហបតីយ៉ាងនេះថា និគន្ធ-

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឆាដបុត្តោ មហាតិយា និកន្តបរិសាយ សទ្ធិ ពហិទ្វា-
 រកោដ្ឋកេ បិតោ សោ តេ ទស្សនកាមោតិ ។
 ឯវំ កន្តេតិ ខោ ទោវារិកោ និកន្តស្ស ឆាដបុត្តស្ស
 បដិស្សត្វា យេន ឧទាលី កហាបតិ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ឧទាលី កហាបតី ឯតទរោច និកន្តោ
 កន្តេ ឆាដបុត្តោ មហាតិយា និកន្តបរិសាយ សទ្ធិ
 ពហិទ្វារកោដ្ឋកេ បិតោ សោ តេ ទស្សនកា-
 មោតិ ។ តេនហិ សម្ម ទោវារិក មជ្ឈិមាយ
 ទ្វារសាលាយ អាសនានិ បញ្ញាបេសីតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ
 ខោ ទោវារិកោ ឧទាលីស្ស កហាបតិស្ស បដិស្សត្វា
 មជ្ឈិមាយ ទ្វារសាលាយ អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា
 យេន ឧទាលី កហាបតិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ឧទាលី កហាបតី ឯតទរោច បញ្ញត្តានិ ខោ កន្តេ
 មជ្ឈិមាយ ទ្វារសាលាយ អាសនានិ យស្សនានិ កាលំ
 មញ្ញសីតិ ។ អថខោ ឧទាលី កហាបតិ យេន
 មជ្ឈិមា ទ្វារសាលា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នាដបុត្ត ជាមួយនឹងនិគន្ធបរិស័ទជាច្រើនរូប មកឈរនៅខាងក្រៅក្លោង
 ទ្វារ និគន្ធនាដបុត្តនោះចង់ជួបនឹងអ្នក ។ អ្នករក្សាទ្វារទទួលពាក្យរបស់
 និគន្ធនាដបុត្តថា អើលោកម្ចាស់ ហើយចូលទៅរកឧបាលិគហបតី លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងឧបាលិគហបតីដូច្នោះថា បពិត្រអ្នក
 ដ៏ចម្រើន និគន្ធនាដបុត្តជាមួយនឹងនិគន្ធបរិស័ទជាច្រើនរូប មកឈរនៅ
 ខាងក្រៅក្លោងទ្វារ និគន្ធនាដបុត្តនោះចង់ជួបនឹងអ្នក ។ ឧបាលិគហបតី
 ក៏និយាយថា ម្ចាស់អ្នករក្សាទ្វារជាសំឡាញ់ បើដូច្នោះចូរអ្នកក្រាលអា-
 សនៈ ត្រង់ក្លោងទ្វារជាកណ្តាលចុះ ។ អ្នករក្សាទ្វារទទួលពាក្យឧបាលិ-
 គហបតីថា អើអ្នកដ៏ចម្រើន ក៏ក្រាលអាសនៈ ត្រង់ក្លោងទ្វារជាកណ្តាល
 ហើយត្រឡប់ចូលទៅរកឧបាលិគហបតីវិញ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 និយាយប្រាប់ឧបាលិគហបតីដូច្នោះថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបានក្រាល
 អាសនៈ ត្រង់ក្លោងទ្វារជាកណ្តាលរួចហើយ សូមអ្នកសំគាល់នូវកាល
 ដ៏សមគួរនឹងអញ្ជើញទៅឥឡូវនេះចុះ ។ ទើបឧបាលិគហបតី ដើរ
 ចូលទៅកាន់ក្លោងទ្វារជាកណ្តាល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយ

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ អារដ្ឋនិមាយា

យំ តត្ថ អាសនំ អក្កញ្ច សេដ្ឋញ្ច ឧត្តមញ្ច បណ្ឌិតញ្ច
 តត្ថ សាម័^(១) និសីទិត្វា ទោវារិកំ អាមន្តេសិ
 តេនហិ សម្ម ទោវារិក យេន និកន្តោ ឆាដបុត្តោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា និកន្តំ ឆាដបុត្តំ វរំ
 វេហិ ឧចាលិ កន្តេ កហាបតិ វរមាហា បរិស កិរ កន្តេ
 សចេ អាកដ្ឋសីតិ ។ វរំ កន្តេតិ ខោ ទោវារិកោ
 ឧចាលិស្ស កហាបតិស្ស បដិស្សត្វា យេន និកន្តោ
 ឆាដបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា និកន្តំ
 ឆាដបុត្តំ វតទរោច ឧចាលិ កន្តេ កហាបតិ វរមាហា
 បរិស កិរ កន្តេ សចេ អាកដ្ឋសីតិ ។ អថខោ
 និកន្តោ ឆាដបុត្តោ មហាតិយា និកន្តបរិសាយ សទ្ធិ
 យេន មជ្ឈិមា ទ្វារសាលា តេនុបសង្កមិ ។

[៧៧] អថខោ ឧចាលិ កហាបតិ យំ សុទំ
 បុព្វេ^(២) យតោ បស្សតិ ឆាដបុត្តំ ទ្វារតោ វ
 អាកច្ឆន្តំ ទិស្វាន តតោ បច្ចុក្កដ្ឋា យំ តត្ថ

១ ឱ. សាមន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. បុព្វេ ។

គហបតិវត្ត ឧបាលិវាទសូត្រ កិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស់

លើអាសនៈខ្ពស់ប្រសើរ ឧត្តម ថ្ងៃថ្នាំ ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រាប់អ្នករក្សា
 ទ្វារថា ម្ចាស់អ្នករក្សាទ្វារជាសំឡាញ់ បើដូច្នោះត្រូវអ្នកចូលទៅរកនិគន្ធនាដបុត្ត
 លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយនឹងនិគន្ធនាដបុត្តយ៉ាងនេះថា
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឧបាលិគហបតិបាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រលោក
 ដ៏ចម្រើន បើលោកចង់ចូលទៅក៏ចូលទៅចុះ ។ អ្នករក្សាទ្វារក៏ទទួលពាក្យ
 ឧបាលិគហបតិថា អើអ្នកដ៏ចម្រើន ហើយក៏ចូលទៅរកនិគន្ធនាដបុត្ត
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងនិគន្ធនាដបុត្តដូច្នោះថា បពិត្រលោក
 ដ៏ចម្រើន ឧបាលិគហបតិ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោក
 ដ៏ចម្រើន បើលោកចង់ចូលទៅក៏ចូលទៅចុះ ។ លំដាប់នោះនិគន្ធនាដបុត្ត
 ព្រមទាំងនិគន្ធបរិស័ទច្រើនរូប ក៏ចូលទៅកាន់ក្លោងទ្វារជាកណ្តាល ។

[៧៧] កាលពីដើម បើឧបាលិគហបតិ បានឃើញនិគន្ធនាដបុត្តមកអំពី
 ចម្ងាយក្នុងកាលណា លុះឃើញហើយក៏ក្រោកទៅទទួលក្នុងកាលនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អាសនំ អកុញ្ច សេដ្ឋញ្ច ឧត្តមញ្ច បណ្ឌិតញ្ច តំ
 ឧត្តរាសដ្ឋេន សំមជ្ជិត្វា^(១) បរិត្តហេត្វា និសីទាបេតិ
 សោទានិ យំ តត្ថ អាសនំ អកុញ្ច សេដ្ឋញ្ច
 ឧត្តមញ្ច បណ្ឌិតញ្ច តត្ថ សាមំ និសីទិត្វា និកន្តំ
 ឆាដបុត្តំ ឯតទរោច សំវិជ្ជន្តិ ខោ កន្តេ កហាបតិ
 អាសនានិ សចេ អាកក្ខ័សិ និសីទាតិ ។ ឯវំ រុត្តេ
 និកន្តោ ឆាដបុត្តោ ឧទាសី កហាបតី ឯតទរោច
 ឧម្មត្តោសិ ត្ថំ កហាបតិ ទត្តោសិ ត្ថំ កហាបតិ
 កច្ឆាមហំ កន្តេ សមណាស្ស កោតមស្ស វាទំ
 អាហោបេស្សាមីតិ កច្ឆាន មហាតាសិ វាទសង្ឃារដេន
 បដិមុក្កោ អាកតោ សេយ្យថាបិ កហាបតិ បុរិសោ
 អណ្ណាហារកោ កច្ឆា ឧត្តតេហិ អណ្ណាហិ
 អាកច្ឆេយ្យ សេយ្យថា វា បន កហាបតិ បុរិសោ
 អក្ខិកហារកោ កច្ឆា ឧត្តតេហិ អក្ខិហិ អាកច្ឆេយ្យ
 ឯវមេវ ខោ ត្ថំ កហាបតិ កច្ឆាមហំ កន្តេ
 សមណាស្ស កោតមស្ស វាទំ អាហោបេស្សាមីតិ កច្ឆា

១ ឱ. បមជ្ជិត្វា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ហើយយកសំពត់បង្កក ដូតសំអាតអាសនៈដ៏ខ្ពស់ប្រសើរ ឧត្តម ថ្ងៃថ្នាំ
 ហើយគ្រាហ៍ឡើងទៅអង្គុយ តែពេលនេះ ឧបាលិគហបតីនោះ ត្រឡប់
 ទៅជាឡើងអង្គុយលើអាសនៈដ៏ខ្ពស់ប្រសើរ ឧត្តម ថ្ងៃថ្នាំ ខ្លួនឯងវិញ
 ហើយក៏និយាយនឹងនិគន្ធនាដបុត្តថា នៃគហបតីដ៏ចម្រើន អាសនៈមាន
 គ្រប់គ្រាន់ បើអ្នកត្រូវការចូរអង្គុយចុះ ។ កាលបើឧបាលិគហបតី
 និយាយយ៉ាងនេះហើយ និគន្ធនាដបុត្ត ក៏និយាយនឹងឧបាលិគហបតី
 ដូច្នេះវិញថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកត្អូតទេឬ ម្ចាស់គហបតី អ្នកឯងលីលា
 ទេឬ អ្នកនិយាយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំនឹងទៅលើកវាទៈ របស់ព្រះ
 សមណគោតម លុះទៅហើយ ម្តេចឡើយក៏ត្រឡប់ជាពាក់ឃ្នាប គឺ
 វាទៈដ៏ធំលើក្បាលមកវិញ ម្ចាស់គហបតី ដូចជាបុរសនាំអណ្ណៈដើរទៅ
 ក៏ត្រឡប់នាំយកអណ្ណៈ ដែលគេកាត់ចេញដើរមកវិញ ម្ចាស់គហបតី ពុំ
 នោះសោតដូចជាបុរសនាំយកភ្នែកជាល្អដើរទៅ ត្រឡប់នាំយកភ្នែកដែល
 គេភ្ញៀលចេញដើរមកវិញ ម្ចាស់គហបតី អ្នកក៏យ៉ាងហ្នឹងដែរ និយាយ
 ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំនឹងទៅលើកវាទៈ របស់ព្រះសមណគោតម

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្ត អារដ្ឋនិមាយា

មហាតាសិ វាទសង្ឃាជេន បដិមុក្កោ អាគតោ
 អារដ្ឋោ ខោសិ តំ គហបតិ សមណោ កោតមេន
 អារដ្ឋនិយា មាយាយាតិ ។

[៨០] កទ្ធិកា កន្តេ អារដ្ឋនី មាយា កល្យាណំ
 កន្តេ អារដ្ឋនី មាយា បិយា មេ កន្តេ ញាតិសាលោ-
 ហិតា ឥមាយ អារដ្ឋនិយា អារដ្ឋេយ្យំ បិយានម្បិ មេ
 អស្ស ញាតិសាលោហិតានំ ទិយរត្តំ ហិតាយ សុខាយ
 សព្វេ ចេបិ កន្តេ ខត្តិយា ឥមាយ អារដ្ឋនិយា
 អារដ្ឋេយ្យំ សព្វេសានម្បិស្ស ខត្តិយានំ ទិយរត្តំ
 ហិតាយ សុខាយ សព្វេ ចេបិ កន្តេ ព្រាហ្មណា
 ។ មេ ។ វេស្សា ។ មេ ។ សុទ្ធា ឥមាយ អារដ្ឋនិ-
 យា អារដ្ឋេយ្យំ សព្វេសានម្បិស្ស សុទ្ធានំ ទិយរត្តំ
 ហិតាយ សុខាយ សនេវកោ ចេបិ កន្តេ

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ កិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស់

លុះទៅដល់ហើយ ម្ដេចឡើយក៏ត្រឡប់ជាពាក់ឃ្នាបគីវាទៈ ដ៏ធំលើ
ក្បាលដើរមកវិញ ម្នាលគហបតី អ្នកត្រូវព្រះសមណគោតមបោកប្រាស់
ដោយកលជាគ្រឿងបោកប្រាស់ហើយ ។

[៨០] បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កលជាគ្រឿងបោកប្រាស់ស្រួលពេក
ណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កលជាគ្រឿងបោកប្រាស់ល្អពេកណាស់
បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ញាតិសាលោហិតទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់
របស់ខ្ញុំ គប្បីចាញ់បោកដោយកលជាគ្រឿងបោកនេះ ការចាញ់បោកនោះ
នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្ដីសុខអស់កាលជាអង្វែង
ដល់ញាតិនិងសាលោហិត ដែលជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំ បពិត្រលោក
ដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើពួកក្សត្រទាំងអស់ គប្បីចាញ់បោកដោយកលជា
គ្រឿងបោកនេះ ការចាញ់បោកនោះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍
ដើម្បីសេចក្ដីសុខអស់កាលជាអង្វែង ដល់ពួកក្សត្រទាំងអស់ បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ ។ បេ ។ ពួកវេស្សៈ
។ បេ ។ ពួកសុទ្ធុៈគប្បីចាញ់ដោយកលជាគ្រឿងបោកនេះ ការចាញ់
បោកនោះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្ដីសុខអស់
កាលជាអង្វែង ដល់ពួកសុទ្ធុៈទាំងអស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សមណា-
 ព្រាហ្មណី បជា សនេវមនុស្សា ឥមាយ អារដ្ឋនិយា
 អារដ្ឋេយ្យ សនេវកស្សបិស្ស លោកស្ស សមារ-
 កស្ស សព្រហ្មកស្ស សស្សមណាព្រាហ្មណិយា
 បជាយ សនេវមនុស្សាយ ទីយរត្តំ ហិតាយ
 សុខាយាតិ^(១) តេនហិ ភន្តេ ឧបមំ តេ^(២) កវិស្សាមិ
 ឧបមាយបិដេកេច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា កាសិតស្ស អត្តំ
 ជានន្តិ^(៣) ។

[៨១] ភូតបុព្វំ ភន្តេ អញ្ញតរស្ស ព្រាហ្មណាស្ស
 ទិណ្ណស្ស វុឡស្ស មហាលូកស្ស ទហារា មាណវិកា
 បជាបតី អហោសិ កត្តិដី ឧបវិជញ្ញា ។ អថខោ
 ភន្តេ សា មាណវិកា តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទរោច កច្ច
 តំ ព្រាហ្មណា អាបណា មក្កដច្ឆាបកំ កិណិត្វា
 អាទេហិ យោ មេ កុមារកស្ស កីឡាបនកោ
 កវិស្សតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ សោ ព្រាហ្មណោ
 តំ មាណវិកំ ឯតទរោច អាគមេហិ តាវ កោតិ

១ ឱ. ឥតិសទ្ធា ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឧបមន្តេ ។ ៣ ឱ. អាជានន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លោកព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ពួកសត្វព្រម
 ទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្ស
 ដ៏សេស គប្បីចាញ់បោកដោយកលជាគ្រឿងបោកនេះ ការចាញ់បោក
 នោះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខអស់កាលជា
 អង្វែង ដល់លោកព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ដល់
 សត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និង
 មនុស្សដ៏សេស បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ណ្ហើយចុះ ខ្ញុំនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមា
 ដល់លោក វិញ្ញាបុរសពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ គង់ដឹងនូវសេចក្តីនៃភាសិត
 ដោយឧបមាខ្លះមិនខាន ។

[៨១] បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន រឿងធ្លាប់មានមកហើយថា មាន
 ព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចាស់ព្រឹទ្ធា ជាធំដោយអាយុ បាននាងមាណវិកាក្រមុំ
 ជាប្រពន្ធ មានផ្ទៃពោះ ជិតដល់កាលនឹងប្រសូត ។ បពិត្រលោក
 ដ៏ចម្រើន គ្រានោះ នាងមាណវិកានោះ ក៏និយាយនឹងព្រាហ្មណ៍នោះ
 ដូច្នោះថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅទិញកូនស្វាយឃ្មោល ពីផ្សារ
 យកមក ដើម្បីឲ្យកុមាររបស់ខ្ញុំលេង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កាល
 ដែលនាងមាណវិកានិយាយយ៉ាងនេះ ព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏និយាយដូច្នោះ
 នឹងនាងមាណវិកានោះថា ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើន នាងចូរបង្កង់ចាំទម្រាំនាង

គហបតីវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ ភូតបុព្វវគ្គ

យាវ វិជាយសិ សចេ ត្វំ កោតិ កុមារកំ វិជា-
 យិស្សសិ តស្សា តេ អហំ អាបណា មក្កដច្ឆាបកំ
 កិណិកា អានិស្សាមិ យោ តេ កុមារកស្ស
 កីឡាបនកោ ភវិស្សតិ សចេ បន ត្វំ កោតិ
 កុមារិកំ វិជាយិស្សសិ តស្សា តេ អហំ អាបណា
 មក្កដច្ឆាបិកំ កិណិកា អានិស្សាមិ យោ តេ
 កុមារិកាយ កីឡាបនិកា ភវិស្សតីតិ ។ ទុតិយម្បិ
 ខោ ភន្តេ សា មាលារិកា តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច
 កច្ឆ ត្វំ ព្រាហ្មណា អាបណា មក្កដច្ឆាបកំ កិណិកា
 អានេហិ យោ មេ កុមារកស្ស កីឡាបនកោ
 ភវិស្សតីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភន្តេ សោ ព្រាហ្មណោ
 តំ មាលារិកំ ឯតទវោច អាតមេហិ តាវ កោតិ យាវ
 វិជាយសិ សចេ ត្វំ កោតិ កុមារកំ វិជាយិស្សសិ
 តស្សា តេ អហំ អាបណា មក្កដច្ឆាបកំ
 កិណិកា អានិស្សាមិ យោ តេ កុមារកស្ស
 កីឡាបនកោ ភវិស្សតិ សចេ បន ត្វំ កោតិ

គហបតិវត្ត ឧបាលិវាទសូត្រ រឿងធ្លាប់មានមកហើយ

ប្រសូតសិន ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើន បើនាងប្រសូតកុមារ សឹមអញទៅទិញ
 កូនស្វាឈ្មោលពីផ្សារ យកមកឲ្យនាង ដើម្បីឲ្យកុមាររបស់នាងលេង
 ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើន តែប្រសិនបើនាងប្រសូតកុមារី អញនឹងទៅទិញកូន
 ស្វាញីពីផ្សារយកមកឲ្យនាង ដើម្បីឲ្យកុមារីរបស់នាងលេង ។ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន នាងមាណវិកានោះនិយាយនឹងព្រាហ្មណ៍នោះដូច្នោះជាគម្រប់
 ពីរដងទៀតថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅទិញកូនស្វាឈ្មោលពីផ្សារ
 យកមកដើម្បីឲ្យកុមាររបស់ខ្ញុំលេង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រាហ្មណ៍
 នោះ និយាយនឹងនាងមាណវិកានោះដូច្នោះ ជាគម្រប់ពីរដងទៀតថា ម្ចាស់
 នាងដ៏ចម្រើន ចូរនាងបង្កង់ចាំទម្រាំនាងប្រសូតសិន ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើន បើ
 នាងប្រសូតកុមារ សឹមអញទៅទិញកូនស្វាឈ្មោល ពីផ្សារយកមក
 ឲ្យនាង ដើម្បីឲ្យកុមាររបស់នាងលេង ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើន តែប្រសិនបើ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កុមារិកំ វិជាយិស្សសិ តស្សា តេ អហំ អាបណា
 មក្កដច្ឆាបិកំ កិណិកា អាជិស្សាមិ យា តេ
 កុមារិកាយ កិណិកាបនិកា ភវិស្សតីតិ ។ តតិយម្បិ
 ខោ ភន្តេ សា មាណវិកា តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទរោច
 កច្ច ត្វំ ព្រាហ្មណា អាបណា មក្កដច្ឆាបិកំ កិណិកា
 អាទេហិ យោ មេ កុមារកស្ស កិណិកាបនិកោ
 ភវិស្សតីតិ ។ អថខោ ភន្តេ សោ ព្រាហ្មណោ តស្សា
 មាណវិកាយ សារត្តោ បដិពទ្ធិចិត្តោ អាបណា
 មក្កដច្ឆាបិកំ កិណិកា អាទេត្វា តំ មាណវិកំ
 ឯតទរោច អយំ តេ ភោតិ មយា អាបណា
 មក្កដច្ឆាបិកោ កិណិកា អាជិតោ យោ តេ
 កុមារកសុស កិណិកាបនិកោ ភវិស្សតីតិ ។ ឯវំ
 វុត្តេ ភន្តេ សា មាណវិកា តំ ព្រាហ្មណំ ឯត-
 ទរោច កច្ច ត្វំ ព្រាហ្មណា ឥមំ មក្កដច្ឆាបិកំ
 អាទាយ យេន វត្តចាណី វេកបុត្តោ តេនុបសង្កម
 ឧបសង្កមិកា វត្តចាណី វេកបុត្តំ ឯវំ វេហិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នាងប្រសូតកុមារី អញនឹងទៅទិញកូនស្វាញី ពីផ្សារយកមកឲ្យនាង
ដើម្បីឲ្យកុមារីរបស់នាងលេង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន នាងមាណវិកា
នោះ និយាយនឹងព្រាហ្មណ៍នោះដូច្នោះ ជាគម្រប់បីដងទៀតថា ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅទិញកូនស្វាញីល ពីផ្សារយកមក ដើម្បីឲ្យ
កុមាររបស់ខ្ញុំលេង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍នោះ
មានតម្រេក មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធចំពោះនាងមាណវិកានោះ ក៏ទៅទិញកូន
ស្វាញីពីផ្សារយកមក ហើយនិយាយដូច្នោះនឹងនាងមាណវិកានោះថា
ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើន កូនស្វាញីលនេះ អញបានទៅទិញមកពីផ្សារ
យកមកឲ្យនាងហើយ ដើម្បីឲ្យកុមាររបស់នាងលេង ។ បពិត្រលោក
ដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រាហ្មណ៍និយាយយ៉ាងនេះហើយ នាងមាណវិកា
នោះ ក៏និយាយដូច្នោះនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកនាំ
យកកូនស្វាញីលនេះ ដើរចូលទៅរករជកបុត្រ (កូនជាងជ្រលក់)
ឈ្មោះរត្តបាណី^(១) លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយនឹងរត្តបាណីរជកបុត្រ

១ មានបាតដៃក្រហម ។

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ ភូតបុព្វវគ្គ

ឥច្ឆាមហំ សម្ម រត្តចាណី ឥមំ មក្កជច្ឆាបកំ
 បីតារលេបនំ នាម រដ្ឋជាតំ រជិតំ^(១) អាកោដ្ឋិ-
 តប្បច្ចាកោដ្ឋិតំ ឧកតោភាគវិមដ្ឋន្តិ ។ អថខោ
 ភន្តេ សោ ព្រាហ្មណោ តស្សា មាលាវិកាយ
 សារត្តោ បដិពទ្ធចិត្តោ^(២) មក្កជច្ឆាបកំ អាទាយ
 យេន រត្តចាណី រជកបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 រត្តចាណី រជកបុត្តំ ឯតទរោច ឥច្ឆាមហំ សម្ម
 រត្តចាណី ឥមំ មក្កជច្ឆាបកំ បីតារលេបនំ នាម
 រដ្ឋជាតំ រជិតំ អាកោដ្ឋិតប្បច្ចាកោដ្ឋិតំ ឧកតោភា-
 គវិមដ្ឋន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ រត្តចាណី រជកបុត្តោ
 តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទរោច អយំ ខោ តេ ភន្តេ
 មក្កជច្ឆាបកោ រដ្ឋក្ខមោ ហិ ខោ នោ អាកោដ្ឋ-
 នក្ខមោ នោ វិមដ្ឋនក្ខមោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ
 ពាលានំ និកន្តានំ វាទោ រដ្ឋក្ខមោ ហិ ខោ
 ពាលានំ នោ បណ្ឌិតានំ នោ អនុយោកក្ខមោ
 នោ វិមដ្ឋនក្ខមោ ។ អថខោ ភន្តេ សោ ព្រាហ្ម-
 ណោ អបរេន សមយេន នវំ ទុស្សយុតំ អាទាយ

១ ឱ. រញ្ជិតំ ។ ២ ឱ. ម. បដិពទ្ធចិត្តោ តំ ។

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ រឿងធ្លាប់មានមកហើយ

យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់រត្តបាណីជាសំឡាញ់ ខ្ញុំចង់ឲ្យអ្នកយករង្គ(១)ជាគ្រឿង
លាបមានពណ៌លឿង មកជ្រលក់ស្វាយណ្ហនេះ បោកគក់ឲ្យសព្វ
ធ្វើឲ្យមានសម្បុរស្អាតទាំងពីរខាង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន គ្រានោះ
ព្រាហ្មណ៍នោះ មានតម្រេកមានចិត្តប្រតិព័ទ្ធ ចំពោះនាងមាណវិកានោះ
ក៏យកកូនស្វាយណ្ហ ចូលទៅរករត្តបាណីរជកបុត្រ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏និយាយដូច្នោះនឹងរត្តបាណីរជកបុត្រថា ម្ចាស់រត្តបាណីជាសំ-
ឡាញ់ ខ្ញុំចង់ឲ្យអ្នកយករង្គជាគ្រឿងលាប មានពណ៌លឿងមកជ្រលក់
កូនស្វាយណ្ហនេះឲ្យសព្វ ធ្វើឲ្យមានសម្បុរស្អាតទាំងពីរខាង ។ បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រាហ្មណ៍និយាយយ៉ាងនេះហើយ រត្តបាណី-
រជកបុត្រ ក៏និយាយដូច្នោះនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា នៃអ្នកដ៏ចម្រើន កូនស្វា-
យណ្ហរបស់អ្នកនេះ គួរដល់គ្រឿងជ្រលក់ តែមិនគួរដល់ការបោក
គក់ មិនគួរដល់ការដុសខាត់ឡើយ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន វាទៈ
របស់ពួកនិគ្រន្តពាល គួរដល់គ្រឿងជ្រលក់ របស់ពួកជនពាលបាន
ប៉ុន្តែមិនគួរដល់គ្រឿងជ្រលក់ របស់ពួកបណ្ឌិត ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តី
ព្យាយាម មិនគួរដល់ការដុសខាត់ចិត្តឡើយយ៉ាងនោះឯង ។ បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏បានយកសំពត់ថ្មីមួយគូ

១ គ្រឿងលាបគ្រឿងជ្រលក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យេន រត្តចាលី រជកបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧប-
 សង្កមិត្វា រត្តចាលី រជកបុត្តំ ឯតទរោច ឥច្ឆាមហំ
 សម្ម រត្តចាលី ឥមំ នវំ ទុស្សយុតំ បីតារលេបនំ
 ឆាម រដ្ឋេជាតំ រជិតំ អាគោដ្ឋិតប្បច្ចាគោដ្ឋិតំ
 ឧភតោភាគវិមជ្ឈន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ រត្តចាលី
 រជកបុត្តោ ព្រាហ្មណំ^(១) ឯតទរោច ឥទំ
 ខោ តេ ភន្តេ នវំ ទុស្សយុតំ រដ្ឋេក្ខមញ្ជោ
 អាគោដ្ឋនក្ខមញ្ជា វិមជ្ឈនក្ខមញ្ជាតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភន្តេ តស្ស ភកវតោ វាដោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
 រដ្ឋេក្ខមោ ចេវ បណ្ឌិតានំ នោ ពាលានំ
 អនុយោកក្ខមោ ច វិមជ្ឈនក្ខមោ ចាតិ ។
 សរាជិកា ខោ តំ កហាបតិ បរិសា ឯវំ ជាជាតិ
 ឧចាលិ កហាបតិ និកន្តស្ស ឆាដបុត្តស្ស សារកោតិ
 កស្ស តំ កហាបតិ សារកំ ជាវេមាតិ ។

១ ឱ. ម. តំ ព្រាហ្មណំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចូលទៅរករត្តបាណីរជកបុត្រ ក្នុងសម័យជាខាងក្រោយ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏និយាយដូច្នោះនឹងរត្តបាណីរជកបុត្រថា ម្ចាស់រត្តបាណីជាសំ-
 ឡាញ់ ខ្ញុំចង់ឲ្យអ្នកយករង្គ ជាគ្រឿងលាបមានពណ៌លឿង មកជ្រលក់
 សំពត់ថ្មី ១ គូនេះ បោកគក់ឲ្យសព្វ ធ្វើឲ្យមានសម្បុរម្តងទាំងពីរខាង ។
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រាហ្មណ៍និយាយយ៉ាងនេះហើយ រត្ត-
 បាណីរជកបុត្រ ក៏និយាយដូច្នោះនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា នៃអ្នកដ៏ចម្រើន
 សំពត់ថ្មី ១ គូរបស់អ្នកនេះ គួរដល់គ្រឿងជ្រលក់ផង គួរដល់ការបោក
 គក់ផង គួរដល់ការដុសខាត់ផង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន វាទៈរបស់ព្រះ
 មានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ គួរដល់គ្រឿងជ្រលក់ របស់
 ពួកបណ្ឌិត គួរដល់សេចក្តីព្យាយាមផង គួរដល់ការដុសខាត់ផង របស់
 បណ្ឌិត មិនគួរដល់ពួកជនពាលទេ យ៉ាងនេះឯង ។ និគន្ធនាដបុត្ត
 និយាយថា ម្ចាស់គហបតី បរិស័ទព្រមទាំងស្តេច តែងស្គាល់អ្នកយ៉ាង
 នេះថា ឧបាលិគហបតីជាសាវ័ក របស់និគន្ធនាដបុត្ត ម្ចាស់គហបតី
 ឥឡូវយើង នឹងចាំបានថាអ្នកជាសាវ័ក របស់បុគ្គលណា ។

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ សាវកក្កប្បកាសនំ

[៨២] ឯវំ វុត្តេ ឧបាលិ គហបតិ ឧដ្ឋាយាសនា
 ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កកិវា យេន កកវា
 តេនញ្ចលិម្បណាមេត្វា និកន្តំ នាជបុត្តំ ឯតនវោច
 តេនហិ កន្តេ សុណោហិ យស្សាហំ សាវកោ
 ដីរស្ស វិតតមោហស្ស បភិទ្ធិលស្ស វិទិតវិជយស្ស
 អនិយស្ស សុសមចិត្តស្ស ពុទ្ធសីលស្ស^(១) សា-
 ធុប្បញ្ញស្ស វេសមន្តរស្ស^(២) វិមលស្ស កកវតោ
 តស្ស សាវកោហមស្មិ អកចំកចិស្ស តុសិតស្ស
 វន្តលោកាមិសស្ស មុទិតស្ស កតសមណស្ស
 មនុជស្ស អន្តិមសរីរស្ស^(៣) នរស្ស អនោបមស្ស
 វិជស្ស កកវតោ តស្ស សាវកោហមស្មិ អសំសយស្ស
 កុសលស្ស វេនយិកស្ស សាវចិរស្ស អនុត្តរស្ស
 វុចិរធម្មស្ស និក្ខន្ធិស្ស បកាសករស្ស^(៤) មាណច្ឆិទស្ស

១ ឱ. ម. វុទ្ធសីលស្ស ។ ២ ឱ. វេស្សន្តរស្ស ។ ៣ ឱ. ម. អន្តិមសារីរស្ស ។
 ៤ ម. បកាសកស្ស ។

គហបតិវត្ត ឧបាលិវាទសូត្រ ការប្រកាសខ្លួនជាសាវ័ក

[៨២] កាលដែលនិគន្ធនាដបុត្ត ពោលយ៉ាងនេះហើយ ឧបាលិ
 គហបតិ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើសំពត់បង្កកចៀងស្នាម្នាង ប្រណាម
 អញ្ជូលីឆ្ពោះទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ហើយនិយាយដូច្នោះនឹងនិគន្ធនាដបុត្ត
 ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះលោកចូរស្តាប់ ខ្ញុំជាសាវ័ករបស់ព្រះ
 មានព្រះភាគណា ដែលមានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួន មានមោហៈទៅប្រាសហើយ
 មានបង្គោលបាក់បែកហើយ បានឈ្នះមារ^(១)ហើយ ឥតមានសេចក្តី
 ទុក្ខ^(២) មានព្រះទ័យស្មើល្អ មានសីលដ៏ចម្រើន មានប្រាជ្ញាល្អ បានធ្វើ
 នូវវិសមធម៌^(៣) ប្រាសចាកមន្ទិល ខ្ញុំជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ព្រះអង្គឥតមានសេចក្តីសង្ស័យ
 មានព្រះទ័យស្រស់ស្រាយ មានអាមិសៈក្នុងលោក ខ្ជាក់ចោលហើយ
 មានព្រះទ័យរីករាយ មានសមណធម៌ធ្វើស្រេចហើយ ជាមនុស្សមាន
 សរីរៈតាំងនៅក្នុងទីបំផុត ជានរជាតរកបុគ្គលប្រៀបគ្មាន ប្រាសចាកធ្លិ
 គីកិលេស ខ្ញុំជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គណា ឥតមានសេចក្តីសង្ស័យ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ព្រះអង្គជាអ្នក
 ដឹកនាំសត្វ ជាសារថីដ៏ប្រសើរ ជាបុគ្គលប្រសើរ រកអ្នកណាស្មើគ្មាន
 មានធម៌ដ៏រុងរឿង ឥតមានកង្វា ជាអ្នកធ្វើពន្លឺ ផ្តាច់បង្គំនូវមានៈហើយ

១ សំដៅយកមច្ចុមារ កិលេសមារ ទេវបុត្តមារ ។ ២ សំដៅយកកិលេសទុក្ខ និង
 វិបាកទុក្ខ ។ ៣ សំដៅយករាគាទិកិលេស ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វីរស្ស	ភកវតោ	តស្ស	សាវកោហមស្មិ	និសកស្ស
អប្បមេយ្យស្ស	កម្ពីរស្ស	មោនប្បត្តស្ស ^(១)	ខេមង្គ្រស្ស	
វេទស្ស ^(២)	ធម្មដ្ឋស្ស	សុសំរុតត្តស្ស ^(៣)	សង្កាតិកស្ស	
មុត្តស្ស	ភកវតោ	តស្ស	សាវកោហមស្មិ	
នាគស្ស	បន្តសេនស្ស	ទីណាសញ្ញោជនស្ស	មុត្តស្ស	
បដិមន្តកស្ស	មោនស្ស ^(៤)	បន្ទុជជស្ស	វីតរាគស្ស	
ទន្តស្ស	និប្បបញ្ចស្ស	ភកវតោ	តស្ស	
សាវកោហមស្មិ	ឥសិសត្តមស្ស		អកុហស្ស	
តេវិជ្ជស្ស	ព្រហ្មសត្តស្ស	នហាតកស្ស	បទកស្ស	
បស្សន្ទស្ស	វិទិតវេទស្ស	បុរិទ្ធទស្ស	សក្កស្ស	
ភកវតោ	តស្ស	សាវកោហមស្មិ	អរិយស្ស	ការិតត្តស្ស

១ ឱ. ម. មានបត្តស្ស ។ ២ ម. ទេវស្ស ។ ៣ ឱ. ម. សំរុត្តស្ស ។ ៤ ឱ.

ម. ជោនស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានព្យាយាម ខ្ញុំជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គណា ព្រះអង្គប្រសើរ មានគុណប្រមាណមិនបាន ប្រកប
 ដោយគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដល់នូវសេចក្តីដឹង ធ្វើនូវសេចក្តីក្សេម ប្រកប
 ដោយប្រាជ្ញា ទ្រង់បិតនៅក្នុងធម៌ ទ្រង់សង្រួមដោយប្រពៃ ទ្រង់កន្លង
 បង់នូវកិលេសជាគ្រឿងជាប់នៅ ទ្រង់រួចចាកគ្រឿងសោហ្មង់ ខ្ញុំជាសាវ័ក
 របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ព្រះអង្គ
 ប្រសើរ ទ្រង់មានសេនាសនៈស្ងាត់ មានសំយោជនៈអស់ហើយ មាន
 ព្រះទ័យរួចស្រឡះចាកកិលេស មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងប្រឹក្សា ទ្រង់ប្រកប
 ដោយសេចក្តីដឹង មានទង់គឺមានៈដាក់ចុះហើយ ប្រាសចាករាគៈហើយ
 ទ្រង់ទូន្មានឥន្ទ្រិយហើយ មិនមានធម៌ជាគ្រឿងធ្វើសត្វឲ្យយឺតយូរ ខ្ញុំជា
 សាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គណា
 ព្រះអង្គជាតសីទី ៧^(១) មិនកុហក មានត្រៃវិជ្ជា ជាសត្វដ៏ប្រសើរ ទ្រង់
 លាងកិលេសអស់ហើយ ឈ្លាសវៃក្នុងបទគាថា ទ្រង់រម្ងាប់សេចក្តីក្រវល់
 ក្រវាយហើយ ទ្រង់មានសេចក្តីដឹងដ៏វិសេស ទ្រង់ប្រទានធម៌មុនជន
 ទាំងពួង ជាអ្នកអង្គអាច ខ្ញុំជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
 ព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ព្រះអង្គជាព្រះអរិយៈ មានព្រះទ័យចម្រើន

១ បានជាហៅថា តសី ព្រោះព្រះអង្គស្វែងរកគុណធម៌រាប់តាំងពីព្រះពុទ្ធវិបស្សីមកជា
 គម្រប់ ៧ នឹងព្រះអង្គ ។

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តេ សាវកក្ខប្បកាសនំ

បត្តិបត្តស្ស	វេយ្យាករណស្ស	សតិមតោ	វិបស្សិស្ស
អនកិណាតស្ស	នោ	អបណាតស្ស	អាណេជស្ស
វសិប្បត្តស្ស	ភកវតោ	តស្ស	សាវកោហមស្មិ
សម្មត្តស្ស	ណាយិស្ស	អននុកតន្តរស្ស	សុទ្ធស្ស
អប្បភីតស្ស ^(១)	បរិវិត្តស្ស	អក្កប្បត្តស្ស	តិណ្ណាស្ស
តារយន្តស្ស	ភកវតោ	តស្ស	សាវកោហមស្មិ
ភូរិប្បញ្ញស្ស	មហាបញ្ញស្ស	វិតលោកស្ស	តថាកតស្ស
សុកតស្ស	អប្បដិបុក្កលស្ស	អសមស្ស	វិសារទស្ស
និបុណស្ស	ភកវតោ	តស្ស	សាវកោហមស្មិ
ទស្ស	ពុទ្ធស្ស	វិតទ្ធមស្ស	អនុបលិត្តស្ស
			អាហុនេយ្យស្ស

១ ឱ. អប្បហិតស្ស ។ ម. ហិតស្ស ។

គហបតិវគ្គ ឧបាលិវាទសូត្រ ការប្រកាសខ្លួនជាសាវ័ក

ហើយ ដល់នូវគុណដែលគួរដល់ ទ្រង់សំដែងនូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់
 ទ្រង់មានព្រះស្មារតី ទ្រង់មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងឃើញច្បាស់ មាន
 ព្រះទ័យមិនបានទន់ទៅ មានព្រះទ័យមិនប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកិលេស មាន
 ព្រះទ័យមិនញាប់ញ័រ ទ្រង់ដល់នូវការស្ងាត់ ខ្ញុំជាសាវ័ក របស់ព្រះ
 មានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ព្រះអង្គជាអ្នក
 ប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃ ជាអ្នកមានឈាន មានព្រះសន្តានមិនប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមកិលេស មានព្រះទ័យស្អាត មិនជាប់ចំពាក់ ឥតមានសេចក្តីខ្លាច
 មានកាយនិងចិត្តស្ងាត់ហើយ ដល់នូវការជាបុគ្គលប្រសើរ ជាអ្នកធ្ងន់
 ចាកលោក ជាអ្នកចម្រើនសត្វ ខ្ញុំជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
 ព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ព្រះអង្គមានព្រះទ័យស្ងប់រម្ងាប់ហើយ មាន
 ប្រាជ្ញាដូចជាផែនដី មានប្រាជ្ញាច្រើន ប្រាសចាកលោកៈហើយ ព្រះ
 អង្គមានដំណើរដូចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអំពីបូរាណ ទ្រង់មានដំណើរល្អ ឥតមាន
 បុគ្គលប្រៀប ឥតមានអ្នកណាស្មើ អ្នកក្លៀវក្លា មានប្រាជ្ញាល្អិត ខ្ញុំ
 ជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គណា
 ទ្រង់ផ្តាច់តណ្ហាហើយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌ហើយ ទ្រង់ប្រាសចាក
 ផ្សែង^(១) ហើយ មិនប្រឡាក់ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ គួរទទួលគ្រឿងបូជា

១ ផ្សែងក្នុងទីនេះ សំដៅយក កោធនៈ ១ តណ្ហា ១ វិតក្កៈ ១ បញ្ចកាមគុណ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យក្ខស្ស ឧត្តមបុគ្គលស្ស អតុលស្ស មហាតោ

យសក្កប្បត្តស្ស ភកវតោ តស្ស សាវកោហាមស្មីតិ ។

[៨៣] កតា សញ្ញាទ្ធិ បន តេ កហាបតិ

តមេ សមណាស្ស កោតមស្ស វណ្ណាតិ ។ សេយ្យថាបិ

កន្តេ នាណបុត្តានំ មហាបុប្ផាសិ តមេនំ ទក្ខោ

មាលាការោ វា មាលាការន្តោវាសី វា វិចិត្រមាលំ^(១)

កន្តេយ្យ ឯវមេវ ខោ កន្តេ សោ ភកវា អនេកវណ្ណោ

អនេកសតវណ្ណោ កោ ហិ កន្តេ វណ្ណារហស្ស

វណ្ណំ ន ករិស្សតីតិ ។ អថខោ និកន្តស្ស

នាដបុត្តស្ស ភកវតោ សក្ការំ អសហាមាណស្ស

តត្ថេវ ឧណ្ណំ លោហិតំ មុខតោ ឧក្ខញ្ញីតិ ។

ឧបាលិវាទសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. វិចិត្រំ មាលំ ។ ម. វិចិត្តំ មាលំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះអង្គជាយក្ខ^(១) ជាបុគ្គលដ៏ឧត្តមឥតមានអ្នកណាថ្លឹងបាន ព្រះអង្គជាធំ
ដល់នូវយសដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។

[៨៣] និគន្ធនាដបុត្តពោលថា ម្ចាស់គហបតី ចុះគុណរបស់
សមណគោតមទាំងអម្បាលនេះ អ្នកប្រមូលមកអំពីកាលណា ។ ឧបាលិ
គហបតីតបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន គំនរផ្កាធំនៃផ្កាផ្សេង ។ មាលាការ
ក្តី កូនសិស្សរបស់មាលាការក្តី ដែលជាអ្នកប្តិនប្រសប់ ក្រុងផ្កានោះ
ឲ្យជាកម្រងដ៏វិចិត្រ មានឧបមាយ៉ាងណា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះ
មានព្រះភាគអង្គនោះ មានគុណច្រើន មានគុណជាច្រើនរយ មាន
ឧបមេយ្យយ៉ាងនោះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន អ្នកណានឹងអាចមិនធ្វើនូវ
សេចក្តីសរសើរដល់ព្រះអង្គ ដែលមានគុណគួរសរសើរបាន ។ គ្រា
នោះឯង និគន្ធនាដបុត្តអត់ទ្រាំនឹងសក្ការៈ របស់ព្រះមានព្រះភាគមិនបាន
ក៏ក្អួតឈាមក្តៅ ។ ចេញពីមាត់ក្នុងទីនោះឯង ។

ចប់ ឧបាលិវាទសូត្រ ទី ៦ ។

១ បានជាឈ្មោះថាយក្ខ ព្រោះអាចសំដែងនូវអានុភាពបាន ឬអាចសំដែងព្រះកាយមិន
ឲ្យគេមើលឃើញបាន ។

សត្តមំ កុក្ករោវាទសុត្តំ

[៨៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 កោលិយេសុ វិហារតិ ហាលិទ្ធុវសនំ ឆាម កោលិយានំ
 និគមោ ។ អថខោ បុណ្ណោ ច កោលិយបុត្តោ
 កោវត្តិកោ អថលោ ច សេនិយោ កុក្ករវត្តិកោ
 យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា បុណ្ណោ
 កោលិយបុត្តោ កោវត្តិកោ ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ អថលោ បន សេនិយោ
 កុក្ករវត្តិកោ ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
 កមំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា កុក្ករោវ បលិ-
 កុណ្ឌិត្វា^(១) ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ បុណ្ណោ កោលិយបុត្តោ កោវត្តិកោ ភកវន្តំ
 ឯតទវោច អយំ ភន្តេ អថលោ សេនិយោ កុក្ករវត្តិ-
 កោ ទុក្ករការកោ ឆមាយំ និក្ខិត្តំ^(២) កោជនំ ភុញ្ញតិ
 តស្ស តំ កុក្ករវត្តំ ទីយវត្តំ សមត្តំ សមាទិន្នំ តស្ស

១ ឱ. បលិកុណ្ឌិត្វា ។ ម. បលិគុណ្ឌិត្វា ។ ២ ឱ. ឆមានិក្ខិត្តំ ។

កុក្កុរោវាទសូត្រ ទី ៧

[៨២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងនិគមឈ្មោះហាលិទ្ធុវសនៈ របស់អ្នកស្រុកកោលិយៈ
ក្នុងកោលិយជនបទ ។ លំដាប់នោះ កោលិយបុត្រឈ្មោះបុណ្ណៈ ជា
អ្នកសមាទានគោវត្ត និងអចេលឈ្មោះសេនិយៈ ជាអ្នកសមាទានកុក្កុរវត្ត
បានចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបបុណ្ណ-
កោលិយបុត្រ ជាអ្នកសមាទានគោវត្ត ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ
ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ចំណែកខាងសេនិយអចេល អ្នក
សមាទានកុក្កុរវត្ត ក៏រីករាយរាក់ទាក់ទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់
ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយដើមហើម
ធ្វើដូចជាសុនខនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ឯបុណ្ណកោលិយបុត្រជាអ្នកសមា-
ទានគោវត្តអង្គុយនៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមាន
ព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេនិយអចេលនេះ ជាអ្នក
សមាទានកុក្កុរវត្ត ជាអ្នកធ្វើនូវអំពើដ៏កម្រ បរិភោគនូវភោជនដាក់នៅ
លើផែនដី សេនិយអចេលនោះបានធ្វើឲ្យពេញបរិបូណ៌ បានសមាទាន
កុក្កុរវត្តនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែងមកហើយ ចុះសេនិយអចេលនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កា កតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ អលំ បុណ្ណ
 តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតិ ។ ទុតិយម្បិ
 ខោ បុណ្ណោ កោលិយបុត្តោ កោវត្តិកោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច អយំ ភន្តោ អចេលោ សេនិយោ
 កុក្កុវត្តិកោ ទុក្កុវការកោ ធមាយំ និក្ខិត្តំ កោជនំ
 ភុញ្ចតិ តស្ស តំ កុក្កុវត្តំ ធីយវត្តំ សមត្តំ សមាទិន្នំ
 តស្ស កា កតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ អលំ
 បុណ្ណ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆិតិ ។ តតិយម្បិ
 ខោ បុណ្ណោ កោលិយបុត្តោ កោវត្តិកោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច អយំ ភន្តោ អចេលោ សេនិយោ
 កុក្កុវត្តិកោ ទុក្កុវការកោ ធមាយំ និក្ខិត្តំ កោជនំ
 ភុញ្ចតិ តស្ស តំ កុក្កុវត្តំ ធីយវត្តំ សមត្តំ
 សមាទិន្នំ តស្ស កា កតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានគតិដូចម្តេច មានបរលោកដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា នៃបុណ្ណៈ
 ណ្ហើយពាក្យនុ៎ះចូរលើកទុកចុះ អ្នកកុំសួរពាក្យនុ៎ះនឹងតថាគតឡើយ ។

បុណ្ណកោលិយបុត្រ ជាអ្នកសមាទានគោវត្ត បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះ
 ភាគជាគម្រប់ពីរដងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេនិយអចេលនេះជាអ្នក
 សមាទានកុក្កវត្ត ជាអ្នកធ្វើនូវអំពើដ៏កម្រ បរិភោគនូវភោជនដាក់នៅលើ
 ផែនដី សេនិយអចេលនោះបានធ្វើឲ្យពេញបរិបូណ៌ បានសមាទានកុក្កវ-
 វត្តនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែងមកហើយ សេនិយអចេលនោះមានគតិដូច
 ម្តេច មានបរលោកដូចម្តេច ។ នៃបុណ្ណៈ ណ្ហើយ ពាក្យនុ៎ះចូរលើកទុក
 អ្នកកុំសួរពាក្យនុ៎ះនឹងតថាគតឡើយ ។ បុណ្ណកោលិយបុត្រជាអ្នកសមា-
 ទានគោវត្ត ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគជាគម្រប់ពីរដងទៀតថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេនិយអចេលនេះជាអ្នកសមាទានកុក្កវត្ត ជាអ្នកធ្វើនូវ
 អំពើដ៏កម្រ បរិភោគភោជនដាក់នៅលើផែនដី សេនិយអចេលនោះបាន
 ធ្វើឲ្យពេញបរិបូណ៌ បានសមាទានកុក្កវត្តនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែងមក
 ហើយ សេនិយអចេលនោះមានគតិដូចម្តេច មានបរលោកដូចម្តេច ។

គហបតិវគ្គស្ស កុក្ករោវាទសុត្តេ កុក្ករវត្តិកគតិ

[៨៥] អន្ទា ខោ តេ អហំ បុណ្ណ ន
លកាមិ អលំ បុណ្ណ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆីតិ
អបិច តេ អហំ ព្យាករិស្សាមិ ឥធិ បុណ្ណ ឯកច្ចោ
កុក្ករវត្តំ ភាវេតិ បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ កុក្ករសីលំ
ភាវេតិ បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ កុក្ករចិត្តំ ភាវេតិ
បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ កុក្ករាកប្បំ ភាវេតិ បរិបុណ្ណំ
អព្វោកិណ្ណំ សោ កុក្ករវត្តំ ភាវេត្វា បរិបុណ្ណំ
អព្វោកិណ្ណំ កុក្ករសីលំ ភាវេត្វា បរិបុណ្ណំ
អព្វោកិណ្ណំ កុក្ករចិត្តំ ភាវេត្វា បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ
កុក្ករាកប្បំ ភាវេត្វា បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា កុក្ករានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ
សចេ ខោ បនស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ហោតិ ឥមិណាហំ
សីលេន វា វត្តេន វា តមេន វា ព្រហ្មចរិយេន
វា ទេវោ វា ករិស្សាមិ ទេវញ្ញតវោ វាតិ

គហបតិវគ្គ កុក្ករោវាទសូត្រ គតិរបស់បុគ្គលអ្នកសមាទានកុក្ករវត្ត

[៨៥] នៃបុណ្ណៈ តាមពិត តថាគតមិនចង់ប្រាប់អ្នកទេ (បាន
 ជាពោលយាត់) ថា ម្ចាស់បុណ្ណៈ ឆ្លើយពាក្យនុ៎ះចូរលើកទុក អ្នក
 កុំសួរពាក្យនុ៎ះនឹងតថាគតឡើយ តែថា ឆ្លើយចុះ តថាគតនឹងប្រាប់
 ដល់អ្នក ម្ចាស់បុណ្ណៈ បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ ចម្រើនកុក្ករវត្ត^(១) ឲ្យ
 បរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ ចម្រើនកុក្ករសីលឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ ចម្រើន
 កុក្ករចិត្ត^(២) ឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ ចម្រើនកុក្ករភកប្បៈ^(៣) ឲ្យបរិបូណ៌
 ឥតមានចន្លោះ បុគ្គលនោះលុះបានចម្រើនកុក្ករវត្តឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមាន
 ចន្លោះ ចម្រើនកុក្ករសីលឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ ចម្រើនកុក្ករចិត្តឲ្យបរិ
 បូណ៌ ឥតមានចន្លោះ ចម្រើនកុក្ករភកប្បៈឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះហើយ
 ដល់ទម្ងាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅកើតជាមួយនឹងសុនខ
 ទាំងឡាយ ប្រសិនបើសេនិយអចេលនោះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញ គង់បានជាទេវតាធំ ឬជាទេវតាណាមួយ ដោយសីលនេះផង
 ដោយវត្តនេះផង ដោយតបៈនេះផង ដោយព្រហ្មចរិយៈនេះផង ពុំខាន

១ កាន់យកនូវការប្រព្រឹត្តដូចជាផ្លែ ។ ២ ចិត្តរបស់ផ្លែឬគំនិតដែលផ្លែតែងគិតថា អញនឹង
 ធ្វើនូវអំពើដែលផ្លែទាំងឡាយត្រូវធ្វើ តាំងពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ៣ ធ្វើនូវដំណើរដើរ ឈរ
 អង្គុយ ដេក ឬធ្វើនូវឧត្តារៈនិងបស្សារៈដូចជាផ្លែ កាលបើឃើញជនទាំងឡាយដទៃហើយ ក៏
 ញញើតឬញញើតហើយ ធ្វើដំណើរដើរទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សាស្ស ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស ខោ អហំ

បុណ្ណំ ទ្ធិន្នំ កតីនំ អញ្ញាតវំ កតី វោទាមិ និរយំ វា

តិវច្ឆានយោនី វា ឥតិ ខោ បុណ្ណំ សម្មជ្ជមាណំ

កុក្កុវត្តំ កុក្កុវាណំ សហព្យតំ ឧបនេតិ វិបជ្ជមាណំ

និរយន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ អចេលោ សេនិយោ

កុក្កុវត្តិកោ បរោទិ អស្សនិ បវត្តេសិ ។

[៨៦] អថខោ ភកវា បុណ្ណំ កោលិយបុត្តំ

កោវត្តិកំ ឯតទរោច ឯតំ ខោ តេ អហំ បុណ្ណាលា

នាលត្តំ អលំ បុណ្ណំ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ

បុច្ឆីតិ ។ នាហំ ភន្តេ ឯតំ រោទាមិ យំ មំ

ភកវា ឯវមាហា អបិច មេ ឥទំ ភន្តេ កុក្កុវត្តំ

ទីយវត្តំ សមត្តំ សមាទិដ្ឋំ អយំ ភន្តេ បុណ្ណោ

កោលិយបុត្តោ កោវត្តិកោ តស្ស តំ កោវត្តំ

ទីយវត្តំ សមត្តំ សមាទិដ្ឋំ តស្ស កា កតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទិដ្ឋិរបស់សេនិយអចេលនោះ ឈ្មោះថាមិច្ឆាទិដ្ឋិ នៃបុណ្ណៈ តថាគត
 ពោលថា បណ្ណាគតិទាំងឡាយពីរ គតិណាមួយគឺនរកឬ ឬកំណើតនៃ
 តិរច្ឆាន ជាប់របស់បុគ្គលដែលមានចិត្តតាំងនៅក្នុងមិច្ឆាទិដ្ឋិពិត នៃបុណ្ណៈ
 កុក្កវត្ត ដែលបុគ្គលបានធ្វើឲ្យពេញ បើមិនកើតក្នុងនរក ក៏គង់ទៅកើត
 ជាមួយនឹងសុនខទាំងឡាយពុំលែងឡើយ ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះហើយ សេនិយអចេលអ្នកសមាទានកុក្កវត្ត
 ក៏ទ្រហោយំ សម្រក់ទឹកភ្នែក ។

[៨៦] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលនឹង
 បុណ្ណៈ កោលិយបុត្រអ្នកសមាទានគោវត្តយ៉ាងនេះថា នៃបុណ្ណៈ តថាគត
 មិនបានចង់និយាយហេតុនុ៎ះ ដល់អ្នកសោះ (បានជាពោលឃាត់ថា)
 នៃបុណ្ណៈ ឆ្លើយពាក្យនុ៎ះចូរលើកទុក អ្នកកុំសួរពាក្យនុ៎ះនឹងតថាគត
 ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំចំពោះព្យាករណ៍
 ដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះទេ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន បានជាខ្ញុំព្រះអង្គយំ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គបានបំពេញ សមាទាន
 កុក្កវត្តនេះ អស់កាលជាយូរអង្វែងមកហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
 បុណ្ណកោលិយបុត្រ ជាអ្នកសមាទានគោវត្តនេះ គេបានបំពេញ សមា-
 ទានគោវត្តនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែងមកហើយដែរ គេមានគតិដូចម្តេច

គហបតិវគ្គស្ស កុក្ករោវាទសុត្តេ គោវត្តិកគតិ

កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ អលំ សេនិយ តិដ្ឋតេតំ
 មា មំ ឯតំ បុច្ឆីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អចេលោ
 សេនិយោ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ អចេលោ
 សេនិយោ កុក្ករវត្តិកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច អយំ
 ភន្តេ បុណ្ណោ កោលិយបុត្តោ គោវត្តិកោ តស្ស
 តំ គោវត្តំ ធីយវត្តំ សមត្តំ សមាទិន្នំ តស្ស
 កោ តតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ អន្ទា ខោ
 តេ អហំ សេនិយ ន លកាមិ អលំ សេនិយ
 តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆីតិ អបិច តេ
 អហំ ព្យាករិស្សាមិ ឥធម សេនិយ ឯកច្ចោ
 គោវត្តំ ភាវេតិ បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ កោសីលំ
 ភាវេតិ បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ កោចិត្តំ ភាវេតិ
 បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ តវាកប្បំ ភាវេតិ បរិបុណ្ណំ
 អព្វោកិណ្ណំ សោ គោវត្តំ ភាវេត្វា បរិបុណ្ណំ
 អព្វោកិណ្ណំ កោសីលំ ភាវេត្វា បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ

គហបតិវត្ត កុក្ករោវាទសូត្រ គតិរបស់បុគ្គលអ្នកសមាទានគោវត្ត

មានបរលោកដូចម្តេច ។ នៃសេនិយៈ ណ្ហើយ ពាក្យនុ៎ះចូរលើកទុក
អ្នកកុំសួរពាក្យនុ៎ះ នឹងតថាគតឡើយ ។ សេនិយអចេលបានក្រាប
ទូលជាគម្រប់ពីរដងផង ។ បេ ។ សេនិយអចេលអ្នកសមាទានកុក្ករវត្ត ក៏
ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ គម្រប់ ៣ ដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
បុណ្ណកោលិយបុត្រនេះ ជាអ្នកសមាទានគោវត្ត គេបានបំពេញ បាន
សមាទានគោវត្តនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែងមកហើយ គេមានគតិដូច
ម្តេច មានបរលោកដូចម្តេច ។ ម្នាលសេនិយៈ តថាគតមិនចង់ប្រាប់
ដល់អ្នកសោះ (បានជាពោលឃាត់) ថា នៃសេនិយៈ ណ្ហើយ ពាក្យ
នុ៎ះចូរលើកទុក អ្នកកុំសួរពាក្យនុ៎ះនឹងតថាគតឡើយ តែថាណ្ហើយចុះ
តថាគតនឹងប្រាប់ដល់អ្នក ម្នាលសេនិយៈ បុគ្គលមួយពួកក្នុងលោកនេះ
ចម្រើនគោវត្ត^(១) ឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ ចម្រើនគោសីល^(២) ឲ្យបរិបូណ៌
ឥតចន្លោះ ចម្រើនគោចិត្ត^(៣) ឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ ចម្រើនគវា-
កប្បៈ^(៤) ឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ លុះបុគ្គលនោះ បានចម្រើនគោវត្តឲ្យ
បរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ បានចម្រើនគោសីលឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ

១ កាន់យកនូវការប្រព្រឹត្តដូចជាគោ ។ ២ ប្រក្រតីឬមារយាទរបស់គោ ។ ៣ ចិត្តរបស់គោ
ឬគំនិតដែលគោតែងគិតយ៉ាងណា ។ ។ ៤ ដូចគ្នានឹងកុក្ករាកប្បៈ ប្លែកគ្នាតែសុខខ្សោយ
ធ្មេញ គោត្រឡប់ទៅជាដំឡើងស្លឹកត្រចៀកអូតដល់គ្នាប៉ុណ្ណោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កោចិត្តំ កាវេត្វា បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ កវាកប្បំ
 កាវេត្វា បរិបុណ្ណំ អព្វោកិណ្ណំ កាយស្ស ភេទា
 បរម្មរណា កុដ្ឋំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ សចេ ខោ
 បទស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ហោតិ ឥមិទាហំ សីលេន វា
 វត្តេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ
 វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតោ វាតិ សាស្ស ហោតិ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស ខោ អហំ សេនិយ ទ្ធិដ្ឋំ
 កតីនំ អញ្ញតវំ កតិ វទាមិ និរយំ វា តិរច្ឆានយោនី
 វា ឥតិ ខោ សេនិយ សម្មជ្ជមាណំ កោវត្តំ កុដ្ឋំ
 សហព្យតំ ឧបទេតិ វិបជ្ជមាណំ និរយន្តិ ។ ឯវំ
 វុត្តេ បុណ្ណោ កោលិយបុត្តោ កោវត្តិកោ បរោទិ
 អស្សនិ បវុត្តេសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បានចម្រើនគោចិត្តឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះ បានចម្រើនគវ៉ាកប្បៈ ឲ្យបរិបូណ៌ ឥតមានចន្លោះហើយ ដល់ទម្ងាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅកើតជាមួយនឹងគោទាំងឡាយ ប្រសិនបើបុណ្ណកោលិយបុត្រនោះមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ គង់នឹងបានជាទេវតាធំ ឬជាទេវតាណាមួយដោយសីលនេះផង ដោយវត្ថុនេះផង ដោយតបៈនេះផង ដោយព្រហ្មចរិយៈនេះផងមិនខាន ទិដ្ឋិរបស់បុណ្ណកោលិយបុត្រនោះ ឈ្មោះថា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ម្នាលសេនិយៈ តថាគតពោលថា បណ្ណាគតិទាំងឡាយពីរគតិណាមួយ គឺនរកឬ ឬថាកំណើតនៃតិរច្ឆាន របស់បុគ្គលដែលមានចិត្តតាំងនៅក្នុងមិច្ឆាទិដ្ឋិពិត ម្នាលសេនិយៈ គោវត្ថុដែលបុគ្គលបានបំពេញឲ្យបរិបូណ៌យ៉ាងនេះហើយ បើមិនកើតក្នុងនរក ក៏គង់ទៅកើតជាមួយនឹងគោទាំងឡាយមិនខានឡើយ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះហើយ បុណ្ណកោលិយបុត្រ ជាអ្នកសមាទានគោវត្ថុក៏ទ្រហោយំ សម្រក់ទឹកភ្នែក ។

គហបតិវគ្គស្ស កុក្ករោវាទសុត្តេ ភគវន្តប្បសាទប្បកាសនំ

[៨៧] អថខោ ភក្កវា អចេលំ សេនិយំ

កុក្ករវត្តិកំ ឯតទរោច ឯតំ ខោ តេ អហំ សេនិយ

នាលត្ថំ អលំ សេនិយ តិដ្ឋតេតំ មា មំ ឯតំ បុច្ឆីតិ ។

នាហំ ភន្តេ ឯតំ រោនាមិ យំ មំ ភក្កវា ឯវមាហា

អបិច មេ ឥទំ ភន្តេ កោវត្តំ ធិយវត្តំ សមត្តំ សមាទិដ្ឋំ

ឯវំ បសន្នោ អហំ ភន្តេ ភក្កវតិ បហោតិ ភក្កវា តថា

ធម្មំ ទេសេតុ យថា អហាញេវិមំ កោវត្តំ បជហោយ្យំ

អយញ្ចា អចេលោ សេនិយោ កុក្ករវត្តិកោ តំ

កុក្ករវត្តំ បជហោយ្យាតិ ។ តេនហិ បុណ្ណា សុណាហិ

សាធុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ

ខោ បុណ្ណា កោលិយបុត្តោ កោវត្តិកោ ភក្កវតោ

បច្ចុស្សោសិ ។

គហបតីវគ្គ កុក្ករោវាទសូត្រ ការប្រកាសសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

[៨៧] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលនឹង
សេនិយអចេល អ្នកសមាទានកុក្ករវត្តយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សេនិយៈ តថា-
គត មិនបាន (ចង់ប្រាប់) ហេតុនុ៎ះ ដល់អ្នកសោះ (បានជាពោល
ឃាត់) ថា នៃសេនិយៈ ឈ្លើយពាក្យនុ៎ះចូរលើកទុក អ្នកកុំសួរពាក្យ
នុ៎ះនឹងតថាគតឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនយំ
ចំពោះព្យាករណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះ
ទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានជាខ្ញុំព្រះអង្គយំ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គបាន
បំពេញ បានសមាទានគោវត្តនេះ អស់កាលយូរអង្វែងមកហើយ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះមានព្រះភាគយ៉ាង
នេះ សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងធម៌ដែលគួរឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គលះបង់គោវត្ត
នោះចេញបាន ។ ម្ចាស់បុណ្ណៈ បើដូច្នោះអ្នកចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ឲ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងឥឡូវនេះ ។ បុណ្ណកោលិយបុត្រ អ្នក
សមាទានគោវត្ត ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយ
ពាក្យថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៨៨] ភក្កវា ឯតទោច ចត្តារិមាណិ បុណ្ណ
 កម្មាណិ មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតាណិ
 កតមាណិ ចត្តារិ អត្ថិ បុណ្ណ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណារិចាគំ
 អត្ថិ បុណ្ណ កម្មំ សុត្តំ សុត្តារិចាគំ អត្ថិ បុណ្ណ
 កម្មំ កណ្ណសុត្តំ កណ្ណសុត្តារិចាគំ អត្ថិ បុណ្ណ
 កម្មំ អកណ្ណំ អសុត្តំ អកណ្ណអសុត្តារិចាគំ^(១)
 កម្មក្ខយាយ សំវត្តតីតិ^(២) ។ កតមញ្ច បុណ្ណ កម្មំ
 កណ្ណំ កណ្ណារិចាគំ ឥធិ បុណ្ណ ឯកច្ចោ សព្យាបជ្ឈំ^(៣)
 កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារោតិ សព្យាបជ្ឈំ វចីសង្ខារំ
 អភិសង្ខារោតិ សព្យាបជ្ឈំ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខារោតិ
 សោ សព្យាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារិត្វា
 សព្យាបជ្ឈំ វចីសង្ខារំ អភិសង្ខារិត្វា សព្យាបជ្ឈំ
 មនោសង្ខារំ អភិសង្ខារិត្វា សព្យាបជ្ឈំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ

១ ឱ. ឥធិ កម្មន្តិ បាហោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឥតិសទ្វោ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. សព្យាបជ្ឈំ ។ ម. សព្យាបជ្ឈំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៨៨] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងថា ម្ចាស់បុណ្ណៈ កម្មទាំងឡាយ ៤ ប្រការនេះ តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង កម្មទាំងឡាយ ៤ ប្រការតើដូចម្តេច ម្ចាស់បុណ្ណៈ កម្ម^(១) ខ្មៅ មានវិបាកខ្មៅ^(២) ១ ម្ចាស់បុណ្ណៈ កម្មស^(៣) មានវិបាកស^(៤) ១ ម្ចាស់បុណ្ណៈ កម្មខ្មៅនិងកម្មស^(៥) មានវិបាកខ្មៅនិងស^(៦) ១ ម្ចាស់បុណ្ណៈ កម្មមិនខ្មៅមិនស^(៧) មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃកម្ម ១ ។ ម្ចាស់បុណ្ណៈ ឯកម្មខ្មៅ មានវិបាកខ្មៅនោះដូចម្តេច ម្ចាស់បុណ្ណៈ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ តាក់តែងនូវកាយសង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទ តាក់តែងនូវវចីសង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទ តាក់តែងនូវមនោសង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទ បុគ្គលនោះ លុះបានតាក់តែងនូវកាយសង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទ តាក់តែងនូវវចីសង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទ តាក់តែងនូវមនោសង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទ ក៏ទៅកើតក្នុងលោក ដែលប្រកបដោយព្យាបាទ

១ បានដល់អកុសលកម្មបថ ១០ ប្រការ ។ ២ នាំឲ្យទៅកើតក្នុងអបាយ ។ ៣ បានដល់កុសលកម្មបថ ១០ ប្រការ ។ ៤ នាំឲ្យកើតក្នុងឋានសួគ៌ ។ ៥ កម្មខ្មៅនិងសច្រឡកច្រឡំ ។ ៦ ឲ្យផលជាសុខខ្លះជាទុក្ខខ្លះ ។ ៧ បានដល់ចេតនាកម្មដ៏សម្បយុត្តដោយមគ្គ ៤ ។

គហបតិវគ្គស្ស កុក្ករោវាទសុត្តេ ចត្តារិ កម្មានិ

តមេនំ សព្វាបជ្ឈំ លោកំ ឧបបន្នំ សមាជំ សព្វា-
 បជ្ឈា ជស្សា ធុសន្តិ សោ សព្វាបជ្ឈេហិ ជស្សេហិ
 ធុដ្ឋោ សមាជោ សព្វាបជ្ឈំ វេទនំ វេទេតិ ឯកន្តទុក្ខំ
 សេយ្យថាបិ សត្តា នេរយិកាតិ^(១) ឥតិ ខោ បុណ្ណ
 ភូតា ភូតស្ស ឧបបត្តិ ហោតិ យំ ករោតិ តេន
 ឧបបជ្ជតិ ឧបបន្នមេតំ ជស្សា ធុសន្តិ ឯវម្បាហំ បុណ្ណ
 កម្មនាយាទា សត្តាតិ វេទាមិ ឥនំ វុច្ចតិ បុណ្ណ កម្មំ
 កណ្ណំ កណ្ណវិចារកំ ។ កតមញ្ច បុណ្ណ កម្មំ សុក្កំ
 សុក្កវិចារកំ ឥន បុណ្ណ ឯកច្ចោ អព្វាបជ្ឈំ កាយ-
 សដ្ឋារំ អភិសដ្ឋិហោតិ អព្វាបជ្ឈំ វចីសដ្ឋារំ អភិ-
 សដ្ឋិហោតិ អព្វាបជ្ឈំ មនោសដ្ឋារំ អភិសដ្ឋិហោតិ សោ
 អព្វាបជ្ឈំ កាយសដ្ឋារំ អភិសដ្ឋិវិគ្គា អព្វាបជ្ឈំ វចី-
 សដ្ឋារំ អភិសដ្ឋិវិគ្គា អព្វាបជ្ឈំ មនោសដ្ឋារំ អភិសដ្ឋិ-
 វិគ្គា អព្វាបជ្ឈំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ តមេនំ អព្វាបជ្ឈំ
 លោកំ ឧបបន្នំ សមាជំ អព្វាបជ្ឈា ជស្សា ធុសន្តិ សោ

១ ឱ. ម. ឥតិសច្ចោ ន ទិស្សតិ ។

គហបតិវគ្គ កុក្ករោវាទសូត្រ កម្ម ៥ យ៉ាង

ផស្សៈទាំងឡាយ ប្រកបដោយព្យាបាទ តែងពាល់ត្រូវបុគ្គលដែលទៅកើត
ក្នុងលោកប្រកបដោយព្យាបាទនោះឯង បុគ្គលនោះ កាលដែលផស្សៈទាំង-
ឡាយប្រកបដោយព្យាបាទពាល់ត្រូវហើយ រមែងសោយនូវវេទនាប្រកប
ដោយព្យាបាទ ជាទុក្ខតែមួយយ៉ាង ដូចសត្វទាំងឡាយដែលកើតក្នុង
នរក ម្នាលបុណ្ណៈ កំណើតនៃសត្វរមែងកើតអំពីភូតកម្មដូច្នោះឯង បុគ្គល
ធ្វើកម្មណា តែងទៅកើតដោយអំណាចនៃកម្មនោះ ផស្សៈទាំងឡាយ តែង
ពាល់ត្រូវបុគ្គល ដែលកើតឡើងហើយនោះ ម្នាលបុណ្ណៈ យ៉ាងនេះឯង
បានជាគាត់គិតពោលថា សត្វទាំងឡាយ មានកម្មជាមត់ក ម្នាលបុណ្ណៈ
នេះហៅថាកម្មខ្មៅ មានវិបាកខ្មៅ ។ ម្នាលបុណ្ណៈ កម្មសមានវិបាកស តើ
ដូចម្តេច ម្នាលបុណ្ណៈ បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ តាក់តែងនូវកាយ-
សង្ខារ មិនប្រកបដោយព្យាបាទ តាក់តែងនូវវចីសង្ខារ មិនប្រកប
ដោយព្យាបាទ តាក់តែងនូវមនោសង្ខារ មិនប្រកបដោយព្យាបាទ
បុគ្គលនោះ លុះបានតាក់តែងនូវកាយសង្ខារ មិនប្រកបដោយព្យាបាទ
តាក់តែងនូវវចីសង្ខារ មិនប្រកបដោយព្យាបាទ តាក់តែងនូវមនោ-
សង្ខារ មិនប្រកបដោយព្យាបាទហើយ ក៏តែងទៅកើតក្នុងលោកមិនមាន
ព្យាបាទឡើយ ផស្សៈទាំងឡាយ មិនមានព្យាបាទ តែងពាល់ត្រូវបុគ្គល
ដែលចូលទៅកើតក្នុងលោក មិនមានព្យាបាទនោះឯង បុគ្គលនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អព្យាបជ្ឈេហិ ជស្សេហិ ធុដ្ឋោ សមាដោ អព្យាបជ្ឈំ
វេទនំ វេទេតិ ឯកន្តសុខំ សេយ្យថាមិ ទេវា
សុភកិណ្ណា ឥតិ ខោ បុណ្ណា ភូតា ភូតស្ស
ឧបបត្តិ ហោតិ យំ កកោតិ តេន ឧបបជ្ជតិ
ឧបបន្នមេតំ ជស្សា ធុសន្តិ ឯវម្សាហំ បុណ្ណា
កម្មទាយាទា សត្តាតិ វទាមិ ឥទំ វុច្ចតិ បុណ្ណា
កម្មំ សុក្កំ សុក្កវិទាកំ ។ កតមព្វ បុណ្ណា
កម្មំ កណ្ណសុក្កំ កណ្ណសុក្កវិទាកំ ឥធិ បុណ្ណា
ឯកច្ចោ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ កាយសង្ខារំ
អភិសង្ខរោតិ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ វចីសង្ខារំ
អភិសង្ខរោតិ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ មនោ-
សង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ សោ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យា-
បជ្ឈម្បិ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្វា សព្យាបជ្ឈម្បិ
អព្យាបជ្ឈម្បិ វចីសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្វា សព្យា-
បជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្វា
សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ លោកំ ឧបបជ្ជតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាលដែលផស្សៈទាំងឡាយ មិនមានព្យាបាទពាល់ត្រូវហើយ រមែងទទួល
 នូវវេទនា ដែលមិនប្រកបដោយព្យាបាទ មានតែសេចក្តីសុខមួយយ៉ាង
 ដូចទេវតាទាំងឡាយ នៅក្នុងឋានឈ្មោះសុភកិណ្ណៈ ម្នាលបុណ្ណៈ កំ-
 ណើតនៃសត្វរមែងកើតអំពីកូតកម្មដូច្នោះឯង បុគ្គលធ្វើកម្មណា តែងទៅ
 កើតដោយអំណាចកម្មនោះ ផស្សៈទាំងឡាយ តែងពាល់ត្រូវបុគ្គល
 ដែលកើតឡើងហើយនោះ ម្នាលបុណ្ណៈ យ៉ាងនេះឯង បានជាតថាគត
 ពោលថា សត្វទាំងឡាយមានកម្មជាមត៌ក ម្នាលបុណ្ណៈ នេះហៅថាកម្មស
 មានវិបាកស ។ ម្នាលបុណ្ណៈ កម្មខ្មៅនិងកម្មស មានវិបាកខ្មៅនិងស
 តើដូចម្តេច ម្នាលបុណ្ណៈ បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ តាក់តែងនូវកាយ-
 សង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ តាក់តែង
 នូវវចីសង្ខារប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ តាក់
 តែងនូវមនោសង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ
 បុគ្គលនោះ លុះបានតាក់តែងនូវកាយសង្ខារ ប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ
 មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ បានតាក់តែងនូវវចីសង្ខារ ប្រកបដោយ
 ព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ បានតាក់តែងនូវមនោសង្ខារ
 ប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះហើយ តែងទៅកើត
 ក្នុងលោក ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ

គហបតិវគ្គស្ស កុក្ករោវាទសុត្តេ ចត្តារិ កម្មានិ

តមេនំ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ លោកំ ឧបបន្នំ
 សមាទំ សព្យាបជ្ឈាបិ អព្យាបជ្ឈាបិ ធម្មស្សា ធុសន្តិ
 សោ សព្យាបជ្ឈេហិមិ អព្យាបជ្ឈេហិមិ ធម្មស្សេហិ
 ធុដ្ឋោ សមាទោ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ វេទនំ
 វេទេតិ វោកិណ្ណំ សុខទុក្ខំ សេយ្យថាបិ មនុស្សា
 ឯកច្ចេ ច ទេវា ឯកច្ចេ ច វិនិចាតិកា ឥតិ ខោ
 បុណ្ណ ភូតា ភូតស្ស ឧបបត្តិ ហោតិ យំ ករោតិ
 តេន ឧបបន្នតិ ឧបបន្នមេតំ ធម្មស្សា ធុសន្តិ
 ឯវម្ពាហំ បុណ្ណ កម្មនាយាទា សត្តាតិ វទាមិ ឥទំ
 វុច្ចតិ បុណ្ណ កម្មំ កណ្ណាសុក្កំ កណ្ណាសុក្កវិចាតំ ។
 កតមញ្ច បុណ្ណ កម្មំ អកណ្ណំ អសុក្កំ
 អកណ្ណាអសុក្កវិចាតំ កម្មក្កយាយ សំវត្តតិ តត្រ
 បុណ្ណ យមិទំ កម្មំ កណ្ណំ កណ្ណាវិចាតំ តស្ស
 បហានាយ យា ចេតនា យមិទំ កម្មំ សុក្កំ
 សុក្កវិចាតំ តស្ស បហានាយ យា ចេតនា យមិទំ
 កម្មំ កណ្ណាសុក្កំ កណ្ណាសុក្កវិចាតំ តស្ស
 បហានាយ យា ចេតនា ឥទំ វុច្ចតិ បុណ្ណ កម្មំ

គហបតិវគ្គ កុក្ករោវាទសូត្រ កម្ម ៤ យ៉ាង

ផស្សៈទាំងឡាយប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ តែង
 ពាល់ត្រូវបុគ្គល ដែលទៅកើតក្នុងលោក ប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រ-
 កបដោយព្យាបាទខ្លះនោះឯង បុគ្គលនោះកាលដែលផស្សៈទាំងឡាយ ប្រ-
 កបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះពាល់ត្រូវហើយ រមែង
 ទទួលនូវវេទនា ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនប្រកបដោយព្យាបាទ
 ខ្លះ មានសុខនិងទុក្ខច្រឡំច្រឡំគ្នា ដូចជាមនុស្សទាំងឡាយខ្លះ ទេវតា
 ទាំងឡាយពួកខ្លះ វិនិបាតិកៈទាំងឡាយពួកខ្លះ ម្ចាស់បុណ្ណៈ កំណើត
 នៃសត្វ រមែងកើតអំពីភូតកម្មដូច្នោះឯង បុគ្គលធ្វើកម្មណា តែងទៅកើត
 ដោយអំណាចកម្មនោះ ផស្សៈទាំងឡាយ តែងពាល់ត្រូវបុគ្គល ដែលកើត
 ឡើងហើយនោះឯង ម្ចាស់បុណ្ណៈ យ៉ាងនេះឯង បានជាតថាគតពោលថា
 សត្វទាំងឡាយមានកម្មជាមត់ក ម្ចាស់បុណ្ណៈ នេះឯងហៅថាកម្មខ្មៅនិងកម្មស
 មានវិបាកខ្មៅនិងស ។ ម្ចាស់បុណ្ណៈ កម្មមិនខ្មៅមិនស មានវិបាកមិនខ្មៅមិនស
 រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កម្ម តើដូចម្តេច ម្ចាស់បុណ្ណៈ មគ្គចេតនាដែល
 សម្រាប់លះបង់កម្មខ្មៅមានផលខ្មៅ មគ្គចេតនា ដែលសម្រាប់លះបង់
 កម្មសមានផលស មគ្គចេតនា ដែលសម្រាប់លះបង់កម្មខ្មៅនិងសមាន
 វិបាកខ្មៅនិងស ម្ចាស់បុណ្ណៈ បណ្តាកម្មទាំង ៣ យ៉ាងនោះ កម្មនេះហៅថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អកណ្ណំ អសុក្កំ អកណ្ណាអសុក្កវិចារកំ កម្មក្ខយាយ
សំវត្តតិ ។ ឥមាទិ ខោ បុណ្ណា ចត្តារិ កម្មាទិ
មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទិតាទីតិ ។

[៨៩] ឃំ វុត្តេ បុណ្ណា កោលិយបុត្តោ កោវត្តិកោ
ភកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ ភន្តេ អភិក្កន្តំ សេយ្យថាបិ
ភន្តេ និក្កន្តិទំ វា ឧក្កដ្ឋេយ្យ បទិច្ឆន្តំ វា វិវេយ្យ
មុឡ្ហស្ស វា មក្កំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្ប-
ជ្ជោតំ ជារេយ្យ ចក្កុមន្តោ រូមាទិ ទក្ខន្តិទិ ឃំវេរេ
កោតា កោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកា-
សិតោ ឯសាហំ ភន្តេ ភកវន្តំ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ញ
ភិក្ខុសង្ឃញ្ញា ឧចាសកំ មំ ភកវា ជារេតុ អជ្ជតក្កេ
ចាណុបេតំ សរណាជ្ជតន្តិ ។ អចេលោ បន^(១) សេនិ-
យោ កុក្កវត្តិកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ ភន្តេ

១ បនសទ្ធោ កត្តចិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កម្មមិនខ្មៅ មិនស មានវិបាកមិនខ្មៅ មិនស ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់
ទៅនៃកម្ម ។ ម្នាលបុណ្ណៈ កម្មទាំងឡាយ ៤ នេះឯង ដែលតថាគតបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ។

[៨៧] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះវាចាយ៉ាង
នេះហើយ ទើបបុណ្ណកោលិយបុត្រ ជាអ្នកសមាទាននូវគោរវត្ត ក៏ក្រាប
ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែល
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយនេះឯង (ភ្លឺ
ច្បាស់ណាស់) ដូចជាបុគ្គលផ្សាររបស់ដែលផ្តាច់ ឬក៏ដូចជាបុគ្គលបើក
បង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំ
នោះសោត ដូចគេទ្រាលប្រទីបក្នុងទីងងឹត ឲ្យមនុស្សដែលមានភ្នែកភ្លឺ
មើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ
សូមដល់ នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង
ជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
ឧបាសក ដល់នូវសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះ
ទៅ ។ ឯសេនិយអចេល អ្នកសមាទានកុក្កវត្ត ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រ

គហបតីវគ្គស្ស កក្កោវាទសុត្តេ ចាតុម្មាសបរិវាសោ

អភិក្កន្តំ កន្តេ សេយ្យថាមិ កន្តេ និក្កន្តិតំ វា
 ឧក្កន្តេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុទ្ធស្ស វា មក្កំ
 អាចិក្កេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បន្តោតំ ជារេយ្យ
 ចក្កមន្តោ រូចានិ ទក្កន្តិតិ ឯវេមេ កោតា កោតមេន
 អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ
 កន្តេ កកវន្តំ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ញ ភិក្កុសដ្ឋញ្ញ
 លកេយ្យាហំ កន្តេ កកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ
 លកេយ្យំ ឧបសម្បទន្តិ ។ យោ ខោ សេនិយ
 អញ្ញតិតិយបុញ្ញោ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អាកដ្ឋតិ បព្វជ្ជំ
 អាកដ្ឋតិ ឧបសម្បទំ សោ ចត្តារោ មាសេ
 បរិវេសតិ ចតុន្តំ មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធិត្តា ភិក្កុ
 បញ្ញាជេន្តិ ឧបសម្បទនេន្តិ ភិក្កុកាយ អបិច មេត្ត
 បុគ្គលវេមត្តតា វិនិតាតិ ។

[៩០] សចេ ខោ កន្តេ^(១) អញ្ញតិតិយបុញ្ញោ ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ អាកដ្ឋតា បព្វជ្ជំ អាកដ្ឋតា ឧបសម្បទំ

១ ឱ. ម. សចេ កន្តេ ។

គហបតិវគ្គ កុក្ករោទសូត្រ បរិវាស ៤

ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីពោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់ប្រកាស ដោយអនេកបរិយាយនេះឯង (ភ្លឺច្បាស់ណាស់) ដូចជាបុគ្គលផ្សាររបស់ដែលផ្តាប់ ឬដូចជាបុគ្គលបើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ពុះនោះដូចជាគេប្រាប់ផ្លូវ ដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោតដូចគេទ្រាលប្រទីបក្នុងទីងងឹត ឲ្យមនុស្សមានភ្នែកភ្លឺ មើលឃើញនូវរូបទាំងឡាយបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង នូវព្រះធម៌ផង នូវព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីបាននូវបព្វជ្ជានិងឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ម្នាលសេនិយៈ បុគ្គលណាមួយធ្លាប់ជាអន្យតិរិយ ហើយប្រាថ្នាបព្វជ្ជាប្រាថ្នាឧបសម្បទាក្នុងធម្មវិន័យនេះ បុគ្គលនោះលុះតែនៅបរិវាសអស់ ៤ ខែ លុះកាលកន្លងទៅអស់ ៤ ខែហើយ ទើបកិក្ខុទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តខ្លះខ្លែង ក៏ឲ្យបព្វជ្ជានិងឧបសម្បទាភិក្ខុការៈបាន មួយវិញទៀត ការផ្សេងនៃបុគ្គលក្នុងទីនេះ^(១) តថាគតបានដឹងច្បាស់ហើយ ។

[៧០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្លាប់ជាអន្យតិរិយ ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ប្រាថ្នាឧបសម្បទា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ហើយ

១ បុគ្គលផ្សេងនោះ គឺផ្សេងថា បុគ្គលនេះគួរនៅបរិវាស បុគ្គលនេះមិនគួរនៅបរិវាស ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ចត្តាភេ មាសេ បរិវេសន្តិ ចតុជ្ជំ មាសានំ អច្ចយេន
 អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចជេន្តិ ឧបសម្មាទេន្តិ ភិក្ខុកា-
 វាយ អហំ ចត្តារិ វស្សានិ បរិវេសិស្សាមិ ចតុជ្ជំ វស្សានំ
 អច្ចយេន អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចជេន្តិ ឧបសម្មាទេន្តិ
 ភិក្ខុកាវាយាតិ ។ អលត្ថ ខោ អចេលោ សេនិយោ
 កុក្កុរត្តិកោ ភកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អលត្ថ ឧប-
 សម្មជំ ។ អចិរូបសម្មន្នោ ខោ បនាយស្មា សេនិយោ
 ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ
 វិហារន្នោ នចិរស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជន្តិ តទទុត្តំ ព្រហ្មចរិយ-
 បរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 ឧបសម្មជ្ជ វិហាសិ ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។
 អញ្ញតភេ ចេ^(១) ខោ បនាយស្មា សេនិយោ អហតំ
 អហោសីតិ ។

កុក្កុរោវាទសុត្តំ សត្តមំ^(២) និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ចសទ្វោ នត្តិ ។ ២ ម. វ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នៅបរិវាសអស់ ២ ខែ លុះកាលកន្លងទៅអស់ ២ ខែហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ដែលមានចិត្តខ្លះខ្លាំង ក៏ឲ្យបព្វជ្ជា ឲ្យឧបសម្បទាជាភិក្ខុការៈ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នឹងនៅបរិវាស អស់ ២ វស្សាក៏បាន លុះកាលកន្លងទៅអស់ ២ វស្សា
 ហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយដែលមានចិត្តខ្លះខ្លាំង ក៏ឲ្យបព្វជ្ជានិងឧបសម្បទាជា
 ភិក្ខុការៈ ។ ឯសេនិយអចេល អ្នកសមាទាននូវកុក្កវត្ត ក៏បាននូវបព្វជ្ជា
 និងឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះសេនិយភិក្ខុមាន
 អាយុ បានឧបសម្បទាមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជា
 បុគ្គលមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូន
 ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស
 ដោយត្រឹមត្រូវ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា មិនយូរប៉ុន្មាន
 ក៏បានត្រាស់ដឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះដែលមានព្រហ្មចរិយៈ
 ជាទីបំផុតដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ សម្រេចសម្រាន្តដោយឥរិយាបថ
 ទាំង ២ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អញអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញ
 បានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ កិច្ច
 ដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ មិនមានឡើយ ។ បណ្ណាពួក
 ព្រះអរហន្ត សេនិយភិក្ខុមានអាយុ បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

ចប់ កុក្ករវាទសូត្រ ទី ៧ ។

អដ្ឋមំ អភយរាជកុមារសុត្តំ

[៩១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
រាជតហោ វិហរតិ វេឡុវនេ កឡុទ្ធកនិវាបេ ។
អថខោ អភយោ រាជកុមារោ យេន និតន្តោ
នាជបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា និតន្តំ
នាជបុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

[៩២] ឯកមន្តំ និសីទំ ខោ អភយំ ខោ រាជកុមារំ
និតន្តោ នាជបុត្តោ ឯតទរោច ឯហិ ត្ថំ រាជកុមារ
សមណស្ស កោតមស្ស វាទំ អាហេបេហិ ឯវំ តេ
កល្យាណោ កិត្តិសន្តោ អព្ពត្តច្ឆិស្សតិ^(១) អភយេន
រាជកុមារេន សមណស្ស កោតមស្ស ឯវំមហិទ្ធិកស្ស
ឯវំមហានុការស្ស វាទោ អាហេបិតោតិ ។ យថាកមំ
បនាហំ ភន្តេ សមណស្ស កោតមស្ស ឯវំមហិទ្ធិ-
កស្ស ឯវំមហានុការស្ស វាទំ អាហេបេស្សាមីតិ ។
ឯហិ ត្ថំ រាជកុមារ យេន សមណោ កោតមោ តេ-
នុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា សមណំ កោតមំ ឯវំ វទេហិ

១ ឱ. អព្ពតញ្ជីតិ ។ ម. អព្ពតច្ឆតិ ។

អភយរាជកុមារសូត្រ ទី ៨

[៩១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ។
 គ្រានោះ អភយរាជកុមារ^១ ចូលទៅរកនិគន្ធនាដបុត្រ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំនិគន្ធនាដបុត្រ រួចអង្គុយនៅក្នុងទីសមគួរ ។

[៩២] និគន្ធនាដបុត្រ បាននិយាយនឹងអភយរាជកុមារ ដែល
 អង្គុយនៅ ក្នុងទីសមគួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់រាជកុមារ ទ្រង់ចូរមក ចូរទ្រង់
 លើកឡើងនូវវាទៈ គឺលើកវាទៈ ចំពោះព្រះសមណគោតម ទ្រង់នឹងមាន
 កិត្តិសព្ទដ៏ពិរោះល្បីខ្លាខ្លាយទៅយ៉ាងនេះថា អភយរាជកុមារហ៊ានលើក
 វាទៈព្រះសមណគោតម ដែលមានបូទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាព
 ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ អភយរាជកុមារសួរថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំនឹង
 លើកទោសព្រះសមណគោតម ដែលមានបូទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុ-
 ភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ដោយប្រការដូចម្តេច ។ និគន្ធនាដបុត្រឆ្លើយថា
 ម្ចាស់រាជកុមារ ទ្រង់ចូរមក ចូរទ្រង់ទៅរកព្រះសមណគោតមថា លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ចូរពោលយ៉ាងនេះ នឹងព្រះសមណគោតមថា បពិត្រ

១ ជាព្រះរាជឱរស របស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាសេយ្យ នុ ខោ ភន្តេ តថាគតោ តំ វាចំ យា សា វាចា
 បរេសំ អប្បិយា អមនាចាតិ សចេ បន តេ^(១) សមណោ
 កោតមោ ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករោតិ កាសេយ្យ
 រាជកុមារ តថាគតោ តំ វាចំ សា វាចា បរេសំ
 អប្បិយា អមនាចាតិ តមេនំ ត្វំ ឯវំ វេយ្យាសិ អថ
 កិញ្ចារហិ តេ ភន្តេ បុថុជ្ជនេន ធានាករណំ បុថុជ្ជនោបិ
 ហិ តំ វាចំ កាសេយ្យ យា សា វាចា បរេសំ អប្បិយា
 អមនាចាតិ សចេ បន តេ សមណោ កោតមោ
 ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករោតិ ន រាជកុមារ តថាគតោ
 តំ វាចំ កាសេយ្យ យា សា វាចា បរេសំ អប្បិយា
 អមនាចាតិ តមេនំ ត្វំ ឯវំ វេយ្យាសិ អថ កិញ្ចារហិ
 តេ ភន្តេ ទេវទត្តោ ព្យាករោតោ អាចាយិកោ ទេវទត្តោ
 ទេវយិកោ ទេវទត្តោ កប្បដ្ឋោ ទេវទត្តោ អតេកិច្ឆោ

១ ឱ. សចេ តេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វាចាណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជន
 ទាំងឡាយដទៃ ព្រះតថាគតគប្បីពោលវាចានោះដែរឬទេ ប្រសិនបើ
 ទ្រង់សួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះសមណគោតម នឹងដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា
 ម្នាលរាជកុមារ វាចាណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជន
 ទាំងឡាយដទៃ តថាគត គប្បីពោលវាចានោះដែរ ទ្រង់គប្បីពោលនឹង
 ព្រះសមណគោតម យ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ
 អំពើរបស់ព្រះអង្គ ផ្សេងអ្វីអំពីបុប្ផជួន ព្រោះថា វាចាណាមិនជាទីស្រ-
 ឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយដទៃ បុប្ផជួនក៏ពោល
 នូវវាចានោះដែរ ប្រសិនបើទ្រង់សួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះសមណគោតម
 គង់នឹងដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលរាជកុមារ វាចាណាមិនជាទីស្រ-
 ឡាញ់ មិនជាគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយដទៃ តថាគតមិនពោល
 នូវវាចានោះទេ ទ្រង់គប្បីពោលនឹងសមណគោតមនោះ យ៉ាងនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះហេតុអ្វី បានជាព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករ
 ទេវទត្តថា ទេវទត្តកើតក្នុងអបាយ ទេវទត្តកើតក្នុងនរក ទេវទត្តបិតនៅ
 អស់ ១ កប្ប ទេវទត្ត (បើទុកជាពាន់នៃព្រះពុទ្ធ) ក៏មិនអាចជួយកែបាន

គហបតីវគ្គស្ស អភយរាជកុមារសុត្តេ ឧភតោកោដិកប្បញ្ញា

ទេវទន្តោតិ តាយ ច បន តេ វាចាយ ទេវទន្តោ កុបិសោ
 អហោសិ អនត្តមនោតិ ។ ឥមំ ខោ តេ រាជកុមារ
 សមណោ កោតមោ ឧភតោកោដិកំ បញ្ញំ បុដ្ឋោ
 សមាណោ នេវ សក្ខិតិ ឧត្តិលិត្តំ នេវ សក្ខិតិ ឧត្តិលិត្តំ
 សេយ្យថាបិ នាម បុរិសស្ស អយសិដ្ឋាជកំ^(១)
 កណ្ណោ វិលត្តំ សោ នេវ សក្កុណោយ្យ ឧត្តិលិត្តំ នេវ
 សក្កុណោយ្យ ឧត្តិលិត្តំ ឯវមេវ ខោ តេ រាជកុមារ
 សមណោ កោតមោ ឥមំ ឧភតោកោដិកំ បញ្ញំ
 បុដ្ឋោ សមាណោ នេវ សក្ខិតិ ឧត្តិលិត្តំ នេវ
 សក្ខិតិ ឧត្តិលិត្តុនិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អភយោ
 រាជកុមារោ និកន្តស្ស នាជបុត្តស្ស បដិស្សត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា និកន្តំ នាជបុត្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិលំ
 កត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទុស្ស ខោ អភយស្ស រាជកុមារស្ស សុរិយំ
 ឱលោកេត្វា ឯតទហោសិ អកាលោ ខោ អដ្ឋ
 ភកវតោ វាទំ អាហោបេត្តំ ស្វេនាណាហំ សកេ
 និវេសនេ ភកវតោ វាទំ អាហោបេស្សាមីតិ ។

១ ឱ. អយោសិដ្ឋាជកំ ។

គហបតិវគ្គ អភយរាជកុមារសូត្រ ប្រស្នាប្រកបដោយទីបំផុតទាំងពីរខាង

ហើយទេវទត្តក៏ខឹងអាក់អន់ចិត្ត ដោយវាចារបស់ព្រះអង្គនោះ ។ ម្នាល
 រាជកុមារ កាលបើទ្រង់សួររូបញ្ញា ប្រកបដោយទីបំផុតទាំងពីរខាងនេះ
 ហើយ ព្រះសមណគោតម ក៏មិនអាចនឹងលេបចូល មិនអាចខ្ចាក់ចេញ
 បានឡើយ ដូចក្រចាប់ដែកស្នាក់នៅក្នុងបំពង់កនៃបុរស បុរសនោះ
 មិនអាចលេបចូល មិនអាចខ្ចាក់ចេញបាន យ៉ាងណា ម្នាលរាជកុមារ
 កាលបើទ្រង់សួររូបញ្ញា ប្រកបដោយទីបំផុតទាំងពីរខាងនេះហើយ ព្រះ
 សមណគោតម ក៏មិនអាចលេបចូល មិនអាចខ្ចាក់ចេញបានយ៉ាងនោះ
 ឯង ។ អភយរាជកុមារ ទទួលស្តាប់ពាក្យនិគន្ធនាដបុត្ត ដោយពាក្យថា
 ករុណាលោកម្ចាស់ ហើយក្រោកចាកទីអង្គុយ ក្រាបថ្វាយបង្គំនិគន្ធនា-
 ដបុត្ត ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ចូលសំដៅទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះអភយរាជកុមារ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រឡេក
 មើលព្រះអាទិត្យ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា ថ្ងៃនេះជាកាលមិន
 សមគួរ ដើម្បីលើកវាទៈ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគឡើយ អាត្មាអញនឹង
 លើកវាទៈចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួន ក្នុងថ្ងៃស្អែកវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភកវន្តំ ឯតទោច អធិវាសេតុ មេ ភន្តេ ភកវា
 ស្វាតនាយ អត្តចតុត្តោ ភត្តន្តិ ។ អធិវាសេសិ ភកវា
 តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ អភយោ រាជកុមារោ ភកវតោ
 អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 បទត្តិលំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ ភកវា
 តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
 បត្តចីវរមាទាយ យេន អភយស្ស រាជកុមារស្ស
 និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ
 និសីទិ ។ អថខោ អភយោ រាជកុមារោ ភកវន្តំ
 បណ្ឌិតេន ខាទនីយេន កោជនីយេន សហត្វា
 សន្តប្បេសិ សម្បវាវេសិ ។ អថខោ អភយោ
 រាជកុមារោ ភកវន្តំ ភុត្តារី ឱជីតបត្តចារណី អញ្ញតវំ
 នីចំ អាសនំ កហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឯអភយរាជកុមារ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ មានភិក្ខុជាគម្រប់ ២ នឹងព្រះអង្គទៅទទួល
ភត្តរបស់ខ្ញុំក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលនិមន្តដោយ
តុណ្ហិភាព ។ លំដាប់នោះ អភយរាជកុមារ ដឹងច្បាស់នូវការទទួល
និមន្ត របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ ក្រោកចាកទីអង្គុយ ក្រាបថ្វាយ
បង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។ ត្រាកាលរាត្រី
កន្លងទៅហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ
ក្នុងបុព្វណ្ណាសម័យ ទ្រង់យាងសំដៅទៅកាន់លំនៅ នៃអភយរាជកុមារ លុះ
ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។
លំដាប់នោះ អភយរាជកុមារ បានអង្គាសខាទនីយភោជនីយាហារ
ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាដោយដៃខ្លួនឯង ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគសោយ ឲ្យឆ្អែត
ស្តប់ស្តល់ ។ ត្រានោះ អភយរាជកុមារ ដឹងថាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
សោយស្រេច លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ ក៏កាន់យក
នូវអាសនៈទាបមួយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

គហបតីវគ្គស្ស អភយរាជកុមារសុត្ត អមនាបវាចាបញ្ញា

[៩៣] ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ អភយោ
 រាជកុមារោ ភកវន្តំ ឯតទរោច ភាសេយ្យ ទុ ខោ
 ភន្តេ តថាកតោ តំ វាចំ យា សា វាចា បរេសំ
 អប្បិយា អមនាចាតិ ។ ន ខេត្ត^(១) រាជកុមារ
 ឯកំសេនាតិ ។ ឯត្ថ ភន្តេ អនស្សំ និកន្តាតិ ។
 កី បន ត្វំ រាជកុមារ ឯវំ វទេសីតិ^(២) ។ ឯត្ថ
 ភន្តេ អនស្សំ និកន្តាតិ ឥនាហំ ភន្តេ យេន និកន្តោ
 នាជបុត្តោ តេនុបសន្តមី ឧបសន្តមិត្វា និកន្តំ នាជបុត្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទី ឯកមន្តំ និសិទ្ធិ ខោ
 មំ ភន្តេ និកន្តោ នាជបុត្តោ ឯតទរោច ឯហិ ត្វំ
 រាជកុមារ សមណស្ស កោតមស្ស វាទំ អាហេបេហិ ឯវំ
 តេ កល្យាណោ កិត្តិសន្តោ អព្ពត្តិច្ឆិស្សតិ អភយេន
 រាជកុមារេន សមណស្ស កោតមស្ស ឯវំមហិទ្ធិកស្ស
 ឯវំមហានុការស្ស វាទោ អាហេបិតោតិ ឯវំ វុត្តេ

១ ឱ. ន ខេត្ត ។ ២ ឱ. ម. ឥតិសទ្វោ ន ទិស្សតិ ។

គហបតីវត្ត អភយរាជកុមារសូត្រ ប្រស្នាពោលអំពីវាចាដែលមិនជាទីគាប់ចិត្ត

[៩៣] លុះអភយរាជកុមារ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាន
 ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វាចាណា
 មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ព្រះតថា-
 គត គប្បីពោលវាចានោះដែរឬទេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់រាជ-
 កុមារ ការដោះស្រាយក្នុងបញ្ហានេះ មិនតែមួយចំណែកទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើការដោះស្រាយក្នុងបញ្ហានេះ មិនតែមួយចំណែក
 នោះហើយ និត្តន្តទាំងឡាយ មុខជាវិនាសមិនខាន ។ ម្ចាស់រាជកុមារ
 ហេតុដូចម្តេចបានជាអ្នកពោលយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើ
 ការដោះស្រាយក្នុងបញ្ហានេះ មិនតែមួយចំណែកនោះហើយ ពួកនិត្តន្ត
 មុខជានឹងវិនាសពុំខាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមកក្នុងទីនេះ
 ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ បានចូលទៅរកនិគន្ធនាដបុត្ត លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ថ្វាយបង្គំនិគន្ធនាដបុត្ត ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 លុះខ្ញុំព្រះអង្គអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ និគន្ធនាដបុត្ត ក៏បាននិយាយថា
 ម្ចាស់រាជកុមារ សូមទ្រង់មក សូមទ្រង់លើកវាទៈ ចំពោះព្រះសមណគោតម
 ទ្រង់នឹងមានកិត្តិសព្ទ ល្បីខ្មរខ្មាយទៅយ៉ាងនេះថា អភយរាជកុមារ ហ៊ាន
 លើកវាទៈ ចំពោះព្រះសមណគោតម ដែលមានប្បទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មាន
 អានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះបាន កាលនិគន្ធនាដបុត្ត ពោលយ៉ាងនេះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អហំ កន្តេ និកន្តំ នាជបុត្តំ ឯតទរោចំ យថាកចំ
 បនាហំ កន្តេ សមណស្ស កោតមស្ស ឯវំមហិទ្ធិកស្ស
 ឯវំមហានុការស្ស វាទំ អាហោបេស្សាមីតិ ឯហិ ត្ថំ
 វាជកុមារ យេន សមណោ កោតមោ តេនុបសង្កម្ម
 ឧបសង្កម្មិត្តា សមណំ កោតមំ ឯវំ រទេហិ កាសេយ្យ
 នុ ខោ កន្តេ តថាគតោ តំ វាចំ យា សា វាចា
 បរេសំ អប្បិយា អមនាចាតិ សចេ តេ សមណោ
 កោតមោ ឯវំ បុដ្ឋោ សមាណោ^(១) ឯវំ ព្យាករោតិ
 កាសេយ្យ វាជកុមារ តថាគតោ តំ វាចំ យា សា
 វាចា បរេសំ អប្បិយា អមនាចាតិ តមេនំ ត្ថំ ឯវំ
 រទេយ្យាសិ អថ កិញ្ចរហិ តេ កន្តេ បុថុជ្ជនេន
 នាណាករណំ បុថុជ្ជនោមិ ហិ តំ វាចំ កាសេយ្យ យា
 សា វាចា បរេសំ អប្បិយា អមនាចាតិ សចេ បន
 តេ សមណោ កោតមោ ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករោតិ

១ ឱ. ម. សមាណោតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានពោលពាក្យនេះ នឹងនិគន្ធនាដបុត្តថា
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំនឹងលើកវាទៈ ចំពោះព្រះសមណគោតម ដែល
 មានប្បទិច្ច័យយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ដោយប្រការដូចម្តេច
 ទៅ និគន្ធនាដបុត្តក៏ពោលថា ម្នាលរាជកុមារ សូមទ្រង់មក សូមទ្រង់ចូល
 ទៅរកព្រះសមណគោតម លុះចូលទៅដល់ហើយ សូមទ្រង់ពោលយ៉ាង
 នេះនឹងព្រះសមណគោតមថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វាចាណាមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ព្រះតថាគតគប្បី
 ពោលវាចានោះដែរឬទេ កាលបើទ្រង់សួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះសមណ-
 គោតម នឹងដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលរាជកុមារ វាចាណាមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ តថាគតគប្បីពោល
 វាចានោះដែរ ទ្រង់គប្បីពោលនឹងព្រះសមណគោតម យ៉ាងនេះទៀត
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ អំពើរបស់ព្រះអង្គ ផ្សេងអ្វីអំពី
 បុប្ផជនបាន ព្រោះថាវាចាណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់
 ជនទាំងឡាយដទៃ បុប្ផជនក៏ពោលវាចានោះដែរ ប្រសិនបើទ្រង់សួរ
 យ៉ាងនេះហើយ ព្រះសមណគោតម មុខជានឹងដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា

គហបតីវគ្គស្ស អភយរាជកុមារសុត្ត អមនាបវាចាបញ្ញា

ន រាជកុមារ តថាគតោ តំ វាចំ ភាសេយ្យ
 យា សា វាចា បរេសំ អប្បិយា អមនាចាតិ តមេនំ
 តំ ឯវំ វេយ្យាសិ អថ កិញ្ចរហិ តេ ភន្តេ ទេវទត្តោ
 ព្យាកតោ អាចាយិកោ ទេវទត្តោ ទេវយិកោ ទេវទត្តោ
 កប្បដ្ឋោ ទេវទត្តោ អតេកិច្ឆោ ទេវទត្តាតិ តាយ ច
 បន តេ វាចាយ ទេវទត្តោ កុបិតោ អហោសិ
 អនត្តមនោតិ ឥមំ ខោ តេ រាជកុមារ សមណោ
 កោតមោ ឧភតោកោដិកំ បញ្ញំ បុដ្ឋោ សមាដោ ទេវ
 សក្ខិតិ ឧត្តិលិតំ ទេវ សក្ខិតិ ឧត្តិលិតំ សេយ្យថាបិ
 ធាម បុរិសស្ស អយសិដ្ឋ្យាជកំ កណ្ណោ វិលក្កំ សោ
 ទេវ សក្កុណោយ្យ ឧត្តិលិតំ ទេវ សក្កុណោយ្យ
 ឧត្តិលិតំ ឯវមេវ ខោ តេ រាជកុមារ សមណោ
 កោតមោ ឥមំ ឧភតោកោដិកំ បញ្ញំ បុដ្ឋោ សមាដោ
 ទេវ ឧត្តិលិតំ ទេវ សក្ខិតិ ឧត្តិលិតុន្តិ ។

គហបតីវត្ត អភយរាជកុមារសូត្រ ប្រស្នាពោលអំពីវាចាមិនជាទីគាប់ចិត្ត

ម្ចាស់រាជកុមារ វាចាណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់
 ជនទាំងឡាយដទៃ តថាគតមិនពោលវាចានោះឡើយ ទ្រង់គប្បីពោល
 នឹងព្រះសមណគោតម យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ
 ហេតុអ្វីបានជាព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករទេវទត្តថា ទេវទត្តកើតក្នុងអបាយ ទេវ-
 ទត្តកើតក្នុងនរក ទេវទត្តបិតនៅអស់ ១ កប្ប ទេវទត្តទុកជាពាន់នៃព្រះ
 ពុទ្ធទាំងឡាយ ក៏ជួយកែមិនបាន ដូច្នោះ ទេវទត្តខឹងអាក់អន់ចិត្ត ចំពោះ
 ព្រះអង្គដោយវាចានោះឯង ម្ចាស់រាជកុមារ កាលបើអ្នកសួរបញ្ហាប្រកប
 ដោយទីបំផុតទាំងពីរខាងនេះហើយ ព្រះសមណគោតម ក៏មិនអាច
 លេបចូល មិនអាចខ្ចាក់ចេញបានឡើយ ដូចក្របាប់ដែកដែលស្នាក់នៅ
 ក្នុងបំពង់កនៃបុរស បុរសនោះមិនអាចលេបចូល មិនអាចខ្ចាក់ចេញបាន
 យ៉ាងណា ម្ចាស់រាជកុមារ កាលបើទ្រង់សួរបញ្ហា ប្រកបដោយទីបំផុត
 ទាំងពីរខាងនេះហើយ ព្រះសមណគោតម មិនអាចលេបចូល មិន
 អាចខ្ចាក់ចេញបាន យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៩៤] តេន ខោ បន សមយេន ទហារេ^(១) មន្ទោ
ឧត្តានសេយ្យកោ អភយស្ស រាជកុមារស្ស អង្កេ
និសិទ្ទោ ហោតិ ។ អថខោ ភកវា អភយំ រាជកុមារំ
ឯតទរោច តំ កី មញ្ញុសិ រាជកុមារ សចាយំ កុមារោ
តុយ្ហំ វា បមាទមន្ទាយ ធាតិយា វា បមាទមន្ទាយ
កង្កំ វា កបលំ វា មុខេ អាហារេយ្យ កិណ្ឌិ តំ^(២)
ករេយ្យាសីតិ ។ អាហារេយ្យស្សាហំ ភន្តេ សចាហំ
ភន្តេ ន សក្កុណោយ្យំ អាទិកេនេវ អាហារិតុំ^(៣)
វាមេន ហាត្ថេន សីសំ បរិក្កហេត្វា ទក្ខិណោន ហាត្ថេន
វុដ្ឋុដ្ឋលី កត្វា សលោហិតម្បិ អាហារេយ្យំ តំ កិស្ស
ហេតុ អត្ថិ ហិ មេ^(៤) ភន្តេ កុមារេ អនុកម្មាតិ ។
ឯវមេវ ខោ រាជកុមារ យំ តថាកតោ វាចំ ជាធាតិ
អភូតំ អតច្ចំ អនត្ថសញ្ញាតំ សា ច បរេសំ
អប្បិយា អមនាថា ន តំ តថាកតោ វាចំ កាសតិ
យម្បិ តថាកតោ វាចំ ជាធាតិ ភូតំ តច្ចំ
អនត្ថសញ្ញាតំ សា ច បរេសំ អប្បិយា អមនាថា

១ ឱ. ម. ទហារោ កុមារោ ។ ២ ឱ. ម. នំ ។ ៣ ឱ. អាហារិតុំ ។ ម. អាហារិតុំ ។ ៤ ឱ. ម. អត្ថិ មេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៧២] សម័យនោះឯង មានកូនខ្ចីមិនទាន់ចេះក្រឡាប់ អង្គុយលើ
 ភ្លៅអកយរាជកុមារ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះតម្រាស់
 នឹងអកយរាជកុមារថា ម្ចាស់រាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់កូនខ្ចីនោះដូចម្តេច
 បើកូនខ្ចីនេះ បៀមកំណាត់ឈើក្តី អំបែងក្តី លេបចូលទៅក្នុងមាត់
 ព្រោះសេចក្តីធ្វេសប្រហែស របស់ទ្រង់ ឬព្រោះសេចក្តីធ្វេសប្រហែស
 របស់មេនំ តើទ្រង់ត្រូវធ្វើក្មេងនោះដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវតែលូកទាញចេញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើខ្ញុំព្រះអង្គ មិន
 អាចលូកទាញចេញ ដោយប្រយោគជាដំបូងបានទេ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចាប់
 សង្កត់ក្បាលដោយដៃខាងឆ្វេង ខ្មៅម្រាមដៃស្តាំលូកខ្លោះទាញវត្ថុនោះចេញ
 មកដោយទាំងឈាមផង ការខ្លោះទាញចេញវត្ថុនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីអាណិតកុមារ ។
 ម្ចាស់រាជកុមារ យ៉ាងហ្នឹងឯង តថាគត ដឹងនូវវាចាណា ដែលមិន
 ពិត មិនទៀង មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ វាចានោះមិនជាទីស្រឡាញ់
 មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយដទៃផង តថាគតក៏មិនពោល
 វាចានោះ តថាគតដឹងនូវវាចាណា ពិត ទៀង តែមិនប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ វាចានោះ មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជន

គហបតិវគ្គស្ស អភយរាជកុមារសុត្តេ អត្ថសញ្ញិតា វាចា

តម្បី តថាគតោ វាចំ ន កាសតិ យញ្ច ខោ
តថាគតោ វាចំ ជានាតិ ភូតំ តច្ចំ អត្ថសញ្ញិតំ
សា ច បរេសំ អប្បិយា អមនាចា តត្រិ កាលញ្ញ
តថាគតោ ហោតិ តស្សា វាចាយ វេយ្យាករណាយ
យំ តថាគតោ វាចំ ជានាតិ អភូតំ អតច្ចំ អនត្ថសញ្ញិតំ
សា ច បរេសំ បិយា មនាចា តំ តថាគតោ វាចំ ន
កាសតិ យម្បី តថាគតោ វាចំ ជានាតិ ភូតំ តច្ចំ
អនត្ថសញ្ញិតំ សា ច បរេសំ បិយា មនាចា តម្បី
តថាគតោ វាចំ ន កាសតិ យញ្ច ខោ តថាគតោ
វាចំ ជានាតិ ភូតំ តច្ចំ អត្ថសញ្ញិតំ សា ច បរេសំ
បិយា មនាចា តត្រិ កាលញ្ញ តថាគតោ ហោតិ
តស្សា វាចាយ ព្យាករណាយ^(១) តំ កិស្ស ហេតុ អត្ថិ
ហិ^(២) រាជកុមារ តថាគតស្ស សត្តេសុ^(៣) អនុកម្មាតិ ។

[៩៥] យេ មេ ភន្តេ ខត្តិយបណ្ឌិតាបិ ព្រាហ្មណ-
បណ្ឌិតាបិ គហបតិបណ្ឌិតាបិ សមណបណ្ឌិតាបិ
បញ្ញំ អភិសង្ករិត្តា តថាគតំ ឧបសង្កមិត្តា បុច្ឆន្តិ

១ ឱ. ម. វេយ្យាករណាយ ។ ២ ឱ. ម. ហិសត្តោ នត្ថិ ។ ៣ ម. សត្តេ ។

គហបតិវគ្គ អភយរាជកុមារសូត្រ វាចាប្រកបដោយប្រយោជន៍

ទាំងឡាយដទៃផង តថាគត ក៏មិនពោលនូវវាចានោះ មួយវិញទៀត
 តថាគតដឹងនូវវាចាណា ដែលពិត ទៀង ប្រកបដោយប្រយោជន៍ តែថា
 វាចានោះ មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់ជនទាំងឡាយដទៃ
 តថាគត ស្គាល់កាលគួរ នឹងពោលវាចានោះ ក្នុងព្យាករណ៍នោះដែរ
 តថាគតដឹងនូវវាចាណា ដែលមិនពិត មិនទៀង មិនប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ វាចានោះទោះបីជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តរបស់ជនទាំង-
 ឡាយដទៃ តថាគត ក៏មិនពោលវាចានោះឡើយ តថាគតដឹងនូវវាចា
 ណា ដែលពិត ទៀង តែមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ វាចានោះទោះបី
 ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ តថាគត ក៏មិន
 ពោលវាចានោះដែរ មួយវិញទៀត តថាគតដឹងនូវវាចាណា ដែលពិត
 ទៀង ប្រកបដោយប្រយោជន៍ វាចានោះ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់
 ចិត្តរបស់ជនទាំងឡាយដទៃផង តថាគតស្គាល់កាលគួរ នឹងពោលនូវ
 វាចានោះ ក្នុងព្យាករណ៍នោះ ម្ចាស់រាជកុមារ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា
 តថាគត មានសេចក្តីអនុគ្រោះ ចំពោះសត្វទាំងឡាយ ។

[៧៥] អភយរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ជនទាំងឡាយជាខត្តិយបណ្ឌិតក្តី ព្រាហ្មណបណ្ឌិតក្តី គហបតិបណ្ឌិតក្តី
 សមណបណ្ឌិតក្តី បានតាក់តែងបញ្ហាដល់ខ្ញុំ ហើយចូលមកសួរព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បុព្វេ វ នុ ខោ ឯតំ ភន្តេ ភកវតោ ចេតសោ
 បរិវិតក្កិតំ ហោតិ យេ មំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ បុច្ឆិស្សន្តិ
 តេសាហំ ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករិស្សាមីតិ ឧទាហុ
 ហានសោវេតំ តថាគតំ បដិភាតីតិ ។ តេនហិ
 រាជកុមារ តញ្ញាវេត្ត បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ
 ខមេយ្យ តថា ធំ ព្យាករេយ្យាសិ តំ កី មញ្ញសិ
 រាជកុមារ កុសលោ តំ រថស្ស អង្គប្បច្ចង្គានន្តិ ។
 ឯវំ ភន្តេ កុសលោ អហំ រថស្ស អង្គប្បច្ចង្គានន្តិ ។
 តំ កី មញ្ញសិ រាជកុមារ យេ តំ ឧបសង្កមិត្វា
 ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ កិណ្ឌាមិធំ រថស្ស អង្គប្បច្ចង្គានន្តិ បុព្វេ វ
 នុ ខោ តេ ឯតំ ចេតសោ បរិវិតក្កិតំ អស្ស យេ
 មំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ បុច្ឆិស្សន្តិ តេសាហំ ឯវំ
 បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករិស្សាមីតិ ឧទាហុ ហានសោវេតំ
 តំ បដិភាសេយ្យាតិ ។ អហំ ហិ ភន្តេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តថាគត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រិះរិះបញ្ជាក់នុ៎ះ
ទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ស្រេចតាំងពីកាលមុនថា ជនទាំងឡាយណា ចូល
មករកតថាគត ហើយសួរយ៉ាងនេះ លុះជនទាំងឡាយនោះ សួរតថាគត
យ៉ាងនេះហើយ តថាគតនឹងដោះស្រាយយ៉ាងនេះដែរឬ ឬថាបញ្ជាក់ម្នុ
នុ៎ះស្រាប់តែប្រាកដឡើង ដល់ព្រះតថាគត ដោយញាណជាទីកើត
ឡើងនៃហេតុ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់រាជកុមារ បើដូច្នោះ តថាគត
នឹងត្រឡប់សួរទ្រង់ក្នុងដំណើរនុ៎ះវិញ ទ្រង់គាប់ចិត្តយ៉ាងណា គប្បីដោះ
ស្រាយដំណើរនោះយ៉ាងនោះចុះ ម្ចាស់រាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់ហេតុ
នោះដូចម្តេច ទ្រង់ជាបុគ្គលឈ្ងាស ក្នុងអវយវៈតូចទាំងឡាយនៃរថដែរ
ឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកឈ្ងាស ក្នុងអវយវៈតូច
ទាំងនៃរថដែរ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់ដំណើរនោះដូចម្តេច ជនទាំង-
ឡាយណា ចូលទៅរកទ្រង់ហើយសួរយ៉ាងនេះថា អវយវៈតូចទាំងនេះ
ឈ្មោះអ្វី ទ្រង់បានត្រិះរិះហេតុនេះទុកក្នុងចិត្ត ស្រាប់តាំងពីកាលមុនថា
ជនទាំងឡាយណា នឹងចូលមករកអាត្មាអញហើយសួរយ៉ាងនេះ ជនទាំង-
ឡាយនោះ លុះសួរអាត្មាអញយ៉ាងនេះហើយ អាត្មាអញនឹងដោះស្រាយ
យ៉ាងនេះឬ ឬថាដំណើរនុ៎ះ ក៏ស្រាប់តែប្រាកដដល់ទ្រង់ ដោយញាណ
ជាទីកើតឡើងនៃហេតុតែម្តង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គ

គហបតិវគ្គស្ស អភយរាជកុមារសុត្តេ បាណុបេតសរណគតតា

រថិកោ សញ្ញាតោ កុសលោ រថស្ស អង្គប្បច្ចដ្ឋានំ
 សព្វានិ មេ រថស្ស អង្គប្បច្ចដ្ឋានិ សុវិទិតានិ
 ហានសោវេតំ មំ បដិកាសេយ្យាតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 រាជកុមារ យេ តេ ខត្តិយបណ្ឌិតាបិ ព្រាហ្មណបណ្ឌិ-
 តាបិ គហបតិបណ្ឌិតាបិ សមណបណ្ឌិតាបិ បញ្ញា
 អភិសង្ករិក្ខា តថាកតំ ឧបសង្កមិក្ខា បុច្ឆិស្សនិ^(១)
 ហានសោវេតំ តថាកតំ បដិកាតិ តំ កិស្ស ហេតុ សា
 ហិ រាជកុមារ តថាកតស្ស ធម្មធាតុ សុប្បដិវិទ្ធា
 យស្សា ធម្មធាតុយា សុប្បដិវិទ្ធាត្ថា ហានសោវេតំ
 តថាកតំ បដិកាតីតិ ។

[៩៦] ឯវំ វុត្តេ អភយោ រាជកុមារោ

កកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ កន្តេ

១ ឱ. ម. បុច្ឆន្តិ ។

គហបតិវគ្គ អភយរាជកុមារសូត្រ ការដល់សរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត

ជាអ្នកចាំបាននូវរថ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងអវយវៈតូចជំនែរថ អវយវៈតូចជំ
 ទាំងអស់របស់រថ ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់ហើយ បានជាដំណើរនុ៎ះប្រាកដដល់
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយញាណជាទីកើតឡើងនៃហេតុតែម្តង ។ ម្នាលរាជកុមារ
 ជនទាំងឡាយ ជាខត្តិយបណ្ឌិតក្តី ព្រាហ្មណបណ្ឌិតក្តី គហបតិ-
 បណ្ឌិតក្តី សមណបណ្ឌិតក្តី បានតាក់តែងបញ្ហាដល់អ្នក ហើយចូល
 មកសួរតថាគតថា ដំណើរនុ៎ះប្រាកដ ដល់ព្រះតថាគត ដោយញាណ
 ជាទីកើតឡើងនៃហេតុបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ
 ដូចម្តេច ម្នាលរាជកុមារ ព្រោះថាធម្មធាតុ (សព្វញ្ញតញ្ញាណ) ដែល
 តថាគតចាក់ដុះហើយ បានជាដំណើរនុ៎ះប្រាកដដល់តថាគត ដោយ
 ញាណជាទីកើតឡើងនៃហេតុតែម្តង ។

[៧៦] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ យ៉ាងនេះ
 ហើយ អភយរាជកុមារ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សេយ្យថាមិ កន្តេ និក្កុដ្ឋិតំ វា ឧក្កុដ្ឋេយ្យ បដិច្ចដ្ឋំ វា
 វិវេយ្យ មុឡស្ស វា មក្កំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ
 វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារយ្យ ចក្កុមន្តោ រូចានិ
 ទក្ខុដ្ឋិតិ ឯវមេវ ភកវតា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ
 បកាសិតោ ឯសាហំ កន្តេ ភកវន្តំ សរណំ
 កច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧចាសកំ មំ ភកវា
 ជារតុ អដ្ឋតក្កេ ចានុបេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ។

អភយរាជកុមារសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងបំភ្លឺហើយ ដោយ
អនេកបរិយាយ យ៉ាងនេះ ដូចគេផ្សាររបស់ដែលផ្តាប់ ឬដូចជាគេបើក
បង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវ ដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំ
នោះសោត ដូចជាគេទ្រាលប្រទីបបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត ឲ្យមនុស្សមានភ្នែកភ្លឺ
មើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ
សូមដល់ព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹង ទី
រលឹក សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថាជាឧបាសក
ដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

ចប់ អភយរាជកុមារសូត្រ ទី ៨ ។

នវមំ ពហុវេទនីយសុត្តំ

[៩៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
អាវាមេ ។ អថខោ បញ្ចកដ្ឋោ ថបតិ យេនាយស្មា
ឧទាយី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
ឧទាយី អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។

[៩៨] ឯកមន្តំ ជិសិទ្ធោ ខោ សោ^(១) បញ្ចកដ្ឋោ
ថបតិ អាយស្មន្តំ ឧទាយី ឯតទវោច កតិ នុ ខោ
ភន្តេ ឧទាយី វេទនា វុត្តា ភកវតាតិ ។ តិស្សោ ខោ
កហាបតិ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា វេទនា ទុក្ខា
វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥមា ខោ កហាបតិ
តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតាតិ ។ ន ខោ ភន្តេ
ឧទាយី តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា
ភកវតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា យាយំ ភន្តេ

១ ឱ. សោតិ ន ទិស្សតិ ។

ពហុវេទនីយសូត្រទី ៩

[៩៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ មានជាងឈើម្នាក់ឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ^(១) ចូលទៅរកព្រះថេរៈឈ្មោះឧទាយិមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះឧទាយិមានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

[៩៨] លុះជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយ នឹងព្រះឧទាយិមានអាយុយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះឧទាយិដ៏ចម្រើន វេទនាដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះឧទាយិ តបថា ម្ចាស់គហបតី វេទនាដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង មាន ៣ យ៉ាងគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ម្ចាស់គហបតី វេទនាទាំង ៣ នេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ ។ បពិត្រព្រះឧទាយិដ៏ចម្រើន វេទនាទាំង ៣ ព្រះមានព្រះភាគ មិនទ្រង់សំដែងទេ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងតែវេទនាពីរគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន

១ អដ្ឋកថា ថាប្រកបដោយអង្គ ៥ គឺ កាំបិត១ ពូថៅ១ ពន្លាក១ អន្លូង១ ស្លុកបន្ទាត់១ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនុក្ខមសុខា វេទនា សន្តស្មី ឯសា បណ្ឌិតេ សុខេ
វុត្តា ភកវតាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ឧទាយី
បញ្ចកង្កិ ថបតិ ឯតទរោច ន ខោ កហាបតិ ទ្វេ
វេទនា វុត្តា ភកវតា តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតា
សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អនុក្ខមសុខា វេទនា
ឥមា ខោ កហាបតិ តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតាតិ ។
ទុតិយម្បិ ខោ បញ្ចកង្កោ ថបតិ អាយស្មន្តំ
ឧទាយី ឯតទរោច ន ខោ កន្តេ ឧទាយី តិស្សោ
វេទនា វុត្តា ភកវតា ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា
វេទនា ទុក្ខា វេទនា យាយំ កន្តេ អនុក្ខមសុខា
វេទនា សន្តស្មី ឯសា បណ្ឌិតេ សុខេ វុត្តា ភកវតាតិ ។
តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា ឧទាយី បញ្ចកង្កិ ថបតិ
ឯតទរោច ន ខោ កហាបតិ ទ្វេ វេទនា វុត្តា
ភកវតា តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា វេទនា
ទុក្ខា វេទនា អនុក្ខមសុខា វេទនា ឥមា ខោ
កហាបតិ តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតាតិ ។ តតិយម្បិ
ខោ បញ្ចកង្កោ ថបតិ អាយស្មន្តំ ឧទាយី ឯតទរោច

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឯអទុក្ខមសុខវេទនានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងចំពោះសេចក្តី
 សុខដ៏ល្អិតឧត្តម ។ ព្រះឧទាយីមានអាយុ បាននិយាយនឹងជាងឈើ
 ឈ្មោះបញ្ចកង្កៈជាគម្រប់ពីរដងថា ម្ចាស់គហបតី ព្រះមានព្រះភាគ មិន
 ទ្រង់សំដែងតែត្រឹមវេទនាពីរទេ វេទនាទាំងបីគឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
 អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ក៏ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដែរ ម្ចាស់គហបតី
 វេទនាទាំង ៣ នេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ ។ ជាង
 ឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ បាននិយាយនឹងព្រះឧទាយីមានអាយុជាគម្រប់ពីរដង
 ថា បពិត្រព្រះឧទាយីដ៏ចម្រើន វេទនាទាំង ៣ ព្រះមានព្រះភាគ មិន
 ទ្រង់សំដែងទេ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងតែវេទនាពីរ គឺ សុខ-
 វេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឯអទុក្ខមសុខវេទនានោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងចំពោះតែសេចក្តីសុខដ៏ល្អិតឧត្តម ។ ព្រះ
 ឧទាយីមានអាយុ បាននិយាយនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ ជាគម្រប់
 ៣ ដងទៀតថា ម្ចាស់គហបតី ព្រះមានព្រះភាគ មិនទ្រង់សំដែងតែត្រឹម
 វេទនាពីរទេ វេទនា ៣ គឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១
 ក៏ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដែរ ម្ចាស់គហបតី វេទនា ៣ នេះ
 ឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ ។ ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ
 បាននិយាយនឹងព្រះឧទាយីមានអាយុ ជាគម្រប់ ៣ ដងទៀតថា បពិត្រ

គហបតីវគ្គស្ស ពហុវេទនីយសុត្តេ វេទនាកថា

ន ខោ ភន្តេ ឧទាយី តិស្សោ វេទនា វុត្តា ភកវតា
 ទ្វេ វេទនា វុត្តា ភកវតា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា
 យាយំ ភន្តេ អទុក្ខមសុខា វេទនា សន្តស្មី ឯសា
 បណ្ឌិតេ សុខេ វុត្តា ភកវតាតិ ។ លេវ ខោ
 អសក្ខិ អាយស្មា ឧទាយី បញ្ចកង្កិ ថបតិ
 សញ្ញាបេត្តំ ន បណសក្ខិ បញ្ចកង្កោ ថបតិ
 អាយស្មន្តំ ឧទាយី សញ្ញាបេត្តំ ។

[៩៩] អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ
 អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស បញ្ចកង្កេន ថបតិណ
 សទ្ធិ ឥមំ កថាសល្លាបំ ។ អថខោ អាយស្មា
 អានន្ទោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យាវតកោ អ-
 ហោសិ អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស បញ្ចកង្កេន ថបតិណ
 សទ្ធិ កថាសល្លាចោ តំ សព្វំ ភកវតោ អាហោចេសិ ។
 ឯវំ វុត្តេ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទហោច

គហបតិវគ្គ ពហុវេទនីយសូត្រ ពោលអំពីវេទនា

ព្រះឧទាយីដ៏ចម្រើន វេទនា ៣ ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានសំដែងទេ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងតែវេទនាពីរគឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឯអទុក្ខមសុខវេទនានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងចំពោះតែសេចក្តីសុខដ៏ល្អិតឧត្តម ។ ព្រះឧទាយីមានអាយុមិនអាច
 ធ្វើជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ ឲ្យយល់បានឡើយ ចំណែកខាងជាងឈើ
 ឈ្មោះបញ្ចកង្កៈសោត ក៏មិនអាចធ្វើព្រះឧទាយីមានអាយុឲ្យយល់បាន ។

[៧៧] ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានព្រះពាក្យចរចានេះ របស់ព្រះ
 ឧទាយីមានអាយុ ជាមួយនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ ។ លំដាប់នោះ
 ព្រះអានន្ទ មានអាយុ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបទូលនូវពាក្យចរចា របស់ព្រះឧទាយីមានអាយុទាំងប៉ុន្មាន ដែល
 បានចរចា ជាមួយនឹងជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈទាំងអស់នោះ ចំពោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ។ កាលព្រះអានន្ទ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះតម្រាស់នឹងព្រះអានន្ទមានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សន្តញ្ញោ^(១) ខោ អានន្ទ បរិយាយំ បញ្ចកដ្ឋោ ថបតិ

ឧទាយិស្ស ណាព្ពិនុមោទិ^(២) សន្តញ្ញោ ច បន បរិយាយំ

ឧទាយិ បញ្ចកដ្ឋស្ស ថបតិស្ស ណាព្ពិនុមោទិ ទ្វេចានន្ទ

វេទនា វុត្តា មយា បរិយាយេន តិស្សោមិ វេទនា វុត្តា

មយា បរិយាយេន ចតស្សោមិ វេទនា វុត្តា មយា

បរិយាយេន បញ្ចមិ វេទនា វុត្តា មយា បរិយាយេន

ឆមិ វេទនា វុត្តា មយា បរិយាយេន អដ្ឋាវសមិ

វេទនា វុត្តា មយា បរិយាយេន ឆត្តិសាមិ វេទនា

១ ឱ. សន្តំយេវ ។ ២ ឱ. ម. នាព្ពិនុមោទិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អានន្ទ ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ មិនអនុមោទនាចំពោះបរិយាយដ៏ល្អិត
 ម៉ត់ចត់ របស់ឧទាយិកិក្កុ ចំណែកខាងឧទាយិកិក្កុសោត ក៏មិនបាន
 អនុមោទនា ចំពោះបរិយាយដ៏ល្អិតម៉ត់ចត់ របស់ជាងឈើឈ្មោះបញ្ច-
 កង្កៈដែរ ម្នាលអានន្ទ វេទនាពីរក៏តថាគត បានសំដែងដោយបរិយាយ
 វេទនា ៣ ក៏តថាគត បានសំដែងដោយបរិយាយ វេទនា ៤^(១) ក៏តថា-
 គត បានសំដែងដោយបរិយាយ វេទនា ៥^(២) ក៏តថាគត បានសំដែង
 ដោយបរិយាយ វេទនា ៦^(៣) ក៏តថាគត បានសំដែងដោយបរិយាយ
 វេទនា ១៨^(៤) ក៏តថាគត បានសំដែងដោយបរិយាយ វេទនា ៣៦^(៥)

១ វេទនា ៤ នោះ មិនឃើញមានពន្យល់ក្នុងអដ្ឋកថាសោះ ។ ២ វេទនា ៥ នោះ គឺ
 សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ ឧបេក្ខាវេទនា ១ សោមនស្សវេទនា ១ ទោមនស្សវេទនា ១ ។
 ៣ វេទនា ៦ នោះគឺ ចក្ខុសម្ពុស្សជា វេទនា ១ សោតសម្ពុស្សជា វេទនា ១ យានសម្ពុស្ស-
 ជា វេទនា ១ ជីវ្ហាសម្ពុស្សជា វេទនា ១ កាយសម្ពុស្សជា វេទនា ១ មនោសម្ពុស្សជា វេទនា ១ ។
 ៤ វេទនា ១៨ នោះ លោកចែកតាមអារម្មណ៍ទាំង ៦ មានរូបារម្មណ៍ជាដើម ហើយយក
 អារម្មណ៍ទាំងនោះមកចែកជាវេទនាបី ៗ គឺជា សោមនស្សវេទនា ១ ទោមនស្សវេទនា ១
 ឧបេក្ខាវេទនា ១ ដរាបទាល់តែគ្រប់អារម្មណ៍ទាំង ៦ រួមបី ៗ ៦ ដង ជា ១៨ ។ ៥ វេទនា ៣៦
 នោះ លោកចាត់តាមបញ្ចកាមគុណ និងការចេញចាកកាម ៦ ៗ ដូច្នោះ គឺគេហសិតសោ-
 មនស្ស ៦ នេក្ខម្មសិតសោមនស្ស ៦ គេហសិតទោមនស្ស ៦ នេក្ខម្មសិតទោមនស្ស ៦
 គេហសិតឧបេក្ខា ៦ នេក្ខម្មសិតឧបេក្ខា ៦ រួមផងគ្នាត្រូវជា ៣៦ ។

គហបតិវគ្គស្ស ពហុវេទនីយសុត្តេ វេទនាកថា

វុត្តា មយា បរិយាយេន អដ្ឋសតម្បិ^(១) វេទនា វុត្តា
មយា បរិយាយេន ឯវំ បរិយាយទេសិតោ ខោ
អានន្ទ មយា ធម្មោ ឯវំ បរិយាយទេសិតោ ខោ
អានន្ទ មយា ធម្មេ យេ អញ្ញមញ្ញស្ស សុកាសិតំ
សុលបិតំ ន សមនុជានិស្សន្តិ ន សមនុមញ្ញស្សន្តិ
ន សមនុមោទិស្សន្តិ តេសមេតំ ចាដិកដ្ឋំ
ភណ្ណានជាតា កលហជាតា វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ
មុខសត្តិហិ វិតុទន្តា វិហារិស្សន្តិតិ^(២) ឯវំ
បរិយាយទេសិតោ ខោ អានន្ទ មយា ធម្មេ យេ
អញ្ញមញ្ញស្ស សុកាសិតំ សុលបិតំ សមនុជានិស្សន្តិ
សមនុមញ្ញស្សន្តិ សមនុមោទិស្សន្តិ តេសមេតំ
ចាដិកដ្ឋំ សមត្តា សម្មោទមាណា អវិវេទមាណា
ទីរោទកីក្ខតា អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខុហិ សម្មស្សន្តា
វិហារិស្សន្តិ ។

១ ឱ. អដ្ឋសតំ ។ ២ ឱ. ម. ឥតិសទ្វោ ន ទិស្សតិ ។

គហបតិវគ្គ ពហុវេទនីយសូត្រ ពោលអំពីវេទនា

ក៏តថាគត បានសំដែងដោយបរិយាយ វេទនា ១០៨^(១) ក៏តថាគត បាន
សំដែងដោយបរិយាយ ម្នាលអានន្ទ ធម៌ក៏តថាគត បានសំដែងដោយបរិ-
យាយយ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ កាលបើធម៌ដែលតថាគត សំដែងហើយ
ដោយបរិយាយយ៉ាងនេះ ជនទាំងឡាយណាមិនដឹងតាម មិនយល់ព្រម
មិនរីករាយ ចំពោះភាសិតនិងពាក្យចរចាដ៏ពិរោះ ដល់គ្នានឹងគ្នាហើយ
ការបង្កហេតុ ការឈ្នោះ ការទាស់ទែង និងការពោលចាក់ដោតគ្នា
នឹងគ្នាដោយលំពៃង គឺមាត់ ក៏ប្រាកដដល់ជនទាំងនោះដូច្នោះ ម្នាលអានន្ទ
ធម៌តថាគត បានសំដែងហើយដោយបរិយាយយ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ
កាលបើធម៌ តថាគត សំដែងដោយបរិយាយយ៉ាងនេះហើយ ជនទាំង-
ឡាយណានឹងដឹងតាម យល់ព្រមតាម រីករាយតាមសុភាសិតនិងពាក្យ
ចរចាដ៏ពិរោះ ដល់គ្នានឹងគ្នាហើយ ការព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរាក់ទាក់
រកគ្នា មិនទាស់ទែងគ្នា ដូចទឹកលាយដោយទឹកដោះស្រស់ មើលគ្នា
នឹងគ្នាដោយភ្នែកជាទីស្រឡាញ់ ក៏នឹងប្រាកដដល់ជនទាំងឡាយនោះ ។

១ ឯវេទនា ១០៨ នោះគឺយកវេទនាទាំង ៣៦ នោះមកចែក ជាអតីត ៣៦ អនាគត ៣៦
បច្ចុប្បន្ន ៣៦ រួមជា ១០៨ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១០០] បញ្ច ខោ ឥមេ អាណន្ទ កាមគុណា
 កតមេ បញ្ច ចក្កុរិញ្ញេយ្យា រូទា ឥដ្ឋា កត្តា
 មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា សោត-
 រិញ្ញេយ្យា សទ្ធា... យានរិញ្ញេយ្យា កត្តា... ដីក្កា-
 រិញ្ញេយ្យា រសា... កាយរិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា
 កត្តា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា
 ឥមេ ខោ អាណន្ទ បញ្ច កាមគុណា ។ យំ ខោ
 អាណន្ទ ឥមេ បញ្ច កាមគុណា បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ
 សុខំ សោមនស្សំ ឥទំ រុច្ចតិ កាមសុខំ ។

[១០១] យោ ខោ អាណន្ទ ឯវំ វេយ្យ ឯតបរមំ
 សត្តា សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្តិតិ ឥនមស្ស
 ធានុជាធាមិ តំ កិស្ស ហេតុ អត្តានន្ទ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១០០] ម្នាលអានន្ទ កាមគុណទាំងឡាយនេះ មាន ៥ យ៉ាង
 កាមគុណទាំងឡាយ ៥ តើដូចម្តេច គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយ
 ភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម ជាទីរីករាយ សំឡេងទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយ
 ត្រចៀក... ក្លិនទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ... រសទាំង-
 ឡាយដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត... ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយដែលគប្បីដឹង
 ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាព
 គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាមជាទីរីករាយ ម្នាលអានន្ទ កាមគុណ
 មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខ សោមនស្សណា
 មួយកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យកាមគុណទាំងឡាយ ៥ នេះ សេចក្តី
 សុខ សោមនស្សនេះ ហៅថា កាមសុខ ។

[១០១] ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលណាមួយ គប្បីពោលយ៉ាងនេះថា
 សត្វទាំងឡាយ តែងទទួលសេចក្តីសុខនិងសោមនស្ស មានកំណត់
 អស់ត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ពាក្យនេះរបស់បុគ្គលនោះ តថាគតមិនបានយល់តាមទេ
 ការដែលមិនយល់តាមនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថា

គហបតិវគ្គស្ស ពហុវេទនីយសុត្តេ រូបារូបជ្ឈានសុខំ

ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច
 បណ្ឌិតតរញ្ច ។ កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ឥធានន្ទ ភិក្ខុ
 វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ
 សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បបមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ឥនំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ យោ ខោ អាណន្ទ
 ឯវំ វេទេយ្យ ឯតបរមំ សត្តា សុខំ សោមនស្សំ
 បដិសំវេទេន្តីតិ ឥនមស្ស ធានុជាធាមិ តំ កិស្ស
 ហេតុ អត្តានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ
 អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ កតមញ្ញានន្ទ
 ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច
 បណ្ឌិតតរញ្ច ឥធានន្ទ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ រូបសមា

គហបតិវគ្គ ពហុវេទនីយសូត្រ សេចក្តីសុខក្នុងរូបជ្ឈាននិងអរូបជ្ឈាន

សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តមថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ នៅ
មានទៀត ។ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តមថ្ងៃថ្នាំ
ជាងសេចក្តីសុខនេះ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់
ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ គឺនិវរណៈ ៥
ក៏បានដល់បឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិរិដសុខៈ
កើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់ ចាកនិវរណធម៌ ទើបសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
ស្រួល ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តម
ថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលណាមួយគប្បីពោល
យ៉ាងនេះថា សត្វទាំងឡាយ តែងទទួលសេចក្តីសុខនិងសោមនស្ស
អស់ត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ពាក្យនេះរបស់បុគ្គលនោះ តថាគត មិនយល់
តាមទេ ការមិនយល់តាមនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាល
អានន្ទ ព្រោះថាសេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តមថ្ងៃថ្នាំ ជាង
សេចក្តីសុខនុ៎ះ នៅមានទៀត ។ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏
ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តមថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ តើដូចម្តេច ម្នាល
អានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក៏ដល់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អជ្ឈត្ថំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិការំ
 អវិតក្កំ អវិចារំ សមាទិដំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ
 ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ឥទំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។ កតមញ្ចានន្ទ
 ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិត-
 តរញ្ច ឥធានន្ទ ភិក្ខុ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សម-
 តិក្កមា បដិយសញ្ញានំ អត្ថដ្ឋមា ធានត្ថសញ្ញានំ
 អមនសិការា អនន្តោ អាគាសោតិ អាគាសានញ្ចា-
 យតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទំ ខោ អាណន្ទ ឯតម្ហា
 សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ។
 កតមញ្ចានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្ត-
 តរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ឥធានន្ទ ភិក្ខុ សព្វសោ
 អាគាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ
 វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទំ ខោ អាណន្ទ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នូវទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមានប្រាកដក្នុងខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាគឺសទ្ធា ជាសភាពនៃចិត្តដ៏ខ្ពស់ឯក ឥតមានវិតក្កៈនិងវិចារៈ មាន
តែបីតិរិយសុខៈកើតអំពីសមាធិ ។ លេ ។ ដល់នូវតតិយជ្ឈាន...

ដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយស្រួល ម្នាលអានន្ទ
នេះឯង ជាសេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្ងា ឧត្តមថ្ងៃថ្ងា ជាងសេចក្តី
សុខនុ៎ះ ។ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្ងា ឧត្តម
ថ្ងៃថ្ងា ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ព្រោះកន្លងនូវរូបសញ្ញា ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវបដិយសញ្ញា មិនបានធ្វើទុក
ក្នុងចិត្ត នូវនានត្តសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ក៏បានដល់នូវអាកាសា-
នញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយកិរិយាធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាកាសមិនមានទីបំផុត
ដូច្នោះ ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជាសេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្ងា ឧត្តម
ថ្ងៃថ្ងា ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ ។ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរ
ថ្ងៃថ្ងា ឧត្តមថ្ងៃថ្ងា ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវអាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការ
ទាំងពួង ក៏បានដល់នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត ដូច្នោះ ម្នាលអានន្ទ នេះឯង ជាសេចក្តី

គហបតិវគ្គស្ស ពហុវេទនីយសុត្តេ សញ្ញាវេទយិតសុខំ

ឯតម្ហា សុខា ។ បេ ។ កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្ហា សុខា
 អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ឥទានន្ទ
 ភិក្កុ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមតិក្កិម្ម
 នត្ថិ កិញ្ចិតិ អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ឥទំ ខោ អានន្ទ ឯតម្ហា សុខា
 ។ បេ ។ កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ឥទានន្ទ ភិក្កុ
 សព្វសោ អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ សមតិក្កិម្ម ទេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទំ ខោ
 អានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច
 បណ្ឌិតតរញ្ច ។

[១០២] យោ ខោ អានន្ទ ឯវំ វទេយ្យ ឯត-
 បរមំ សត្តា សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេន្តីតិ
 ឥទមស្ស ធានុជាធាមិ តំ កិស្ស ហេតុ អត្តានន្ទ
 ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិត-
 តរញ្ច ។ កតមញ្ញានន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ
 សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច ឥទានន្ទ ភិក្កុ

គហបតិវគ្គ ពហុវេទនីយសូត្រ សេចក្តីសុខក្នុងសញ្ញាវេទយិតនិរោធ

សុខជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏
 ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តមថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការ
 ទាំងពួង ក៏បានដល់នូវអាកិញ្ញញាយតនជ្ឈាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 វត្ថុបន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នោះ ម្នាលអានន្ទ នេះឯង ជាសេចក្តីសុខជាង
 សេចក្តីសុខនុ៎ះ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ
 ឧត្តមថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសា-
 សនានេះ ព្រោះកន្លងនូវអាកិញ្ញញាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការទាំងពួង
 ក៏បានដល់នូវវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ម្នាលអានន្ទ នេះឯងជា
 សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តមថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ ។

[១០២] ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលណា គប្បីពោល យ៉ាងនេះថា
 សត្វទាំងឡាយ តែងទទួលនូវសេចក្តីសុខ និងសោមនសុស អស់កំណត់
 ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ពាក្យនេះ របស់បុគ្គលនោះ តថាគត មិនយល់តាមទេ
 ការមិនយល់តាមនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថា
 សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តមថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ
 នៅមានទៀត ។ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីសុខដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំ ឧត្តម
 ថ្ងៃថ្នាំ ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សព្វសោ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សមតិក្កិម្ម
សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទំ ខោ
អាណន្ទ ឯតម្ហា សុខា អញ្ញំ សុខំ អភិក្កន្តតរញ្ច
បណ្ឌិតតរញ្ច ។ ហានំ ខោ បនេតំ អាណន្ទ វជ្ជតិ
យំ អញ្ញតិត្តិយា បរិញ្ញាជកា ឯវំ វាយេយ្យំ សញ្ញា-
វេទយិតនិរោធំ សមណោ កោតមោ អាហា តញ្ច
សុខស្មី បញ្ញាបេតិ តយិទំ កឹសុ តយិទំ កចំសូតិ
ឯវំវាទិនោ អាណន្ទ អញ្ញតិត្តិយា បរិញ្ញាជកា ឯវមស្ស
វចនីយា ន ខោ អារុសោ ភកកា សុខំយេវ វេទនំ
សន្ធាយ សុខស្មី បញ្ញាបេតិ អបិចារុសោ យត្ត យត្ត
សុខំ ឧបលត្តតិ យហី យហី តំ តំ តថាកតោ
សុខស្មី បញ្ញាបេតិ ។ ឥទមវោច ភកកា អត្តមនោ
អាយស្មា អាណន្ទោ ភកកតោ កាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

ពហុវេទនីយសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រោះកន្លងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការទាំងពួង ទើប
 បានដល់នូវសញ្ញាវេទយិតនិរោធ ម្នាលអានន្ទ នេះឯង ជាសេចក្តីសុខ
 ដទៃ ដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លា ឧត្តមថ្លៃថ្លា ជាងសេចក្តីសុខនុ៎ះ ។ ម្នាលអានន្ទ
 ហេតុនេះ តែងមានប្រាកដ ត្រង់ពាក្យដែលពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរិយ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ពោលអាងសញ្ញាវេទយិត-
 និរោធ បញ្ញត្តនូវសញ្ញាវេទយិតនិរោធនោះ ថាជាសេចក្តីសុខ អ្វីជា
 សញ្ញាវេទយិតនិរោធនោះ សញ្ញាវេទយិតនិរោធនោះ តើដូចម្តេច ម្នាល
 អានន្ទ (បើ) ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរិយនិយាយយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បី
 ពោលតបយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានបញ្ញត្ត
 (នូវសញ្ញាវេទយិតនិរោធ) ថាជាសេចក្តីសុខ ព្រោះសំដៅយកសុខវេទនា
 (នោះ) ទេ ម្នាលអារុសោ មួយទៀត បុគ្គលតែងបានសេចក្តីសុខ
 ក្នុងទីណា ។ ព្រះតថាគត ក៏បញ្ញត្តនូវសញ្ញាវេទយិតនិរោធ ថាជាសេចក្តី
 សុខត្រង់ទីនោះ ។ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសុភាសិតនោះចប់
 ហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏ពេញចិត្ត ត្រេកអររីករាយ ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ពហុវេទនីយសូត្រទី ៩ ។

ទេសមំ អបណ្ណកសុត្តំ

[១០៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
កោសលេសុ ចារិកញ្ចរមាដោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន
សទ្ធិំ យេន សាលា ឆាម កោសលានំ ព្រាហ្មណា-
ត្តាមោ តទរសវិ ។ អស្សោសុំ ខោ សាលេយ្យកា
ព្រាហ្មណាភយាបតិកា សមណោ ខលុ កោ កោតមោ
សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ កោសលេសុ
ចារិកញ្ចរមាដោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ សាលំ
អនុប្បត្តោ ។ តំ ខោ បន កវន្តំ កោតមំ
ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសន្នោ អព្ពក្កតោ ឥតិបិ សោ
ភក្កវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណាសម្បន្នោ
សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា

អបណ្ណកសូត្រទី ១០

[១០៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល មួយអន្លើដោយ
 ភិក្ខុសង្ឃច្រើន ក៏បានដល់ព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះសាលា របស់ពួកអ្នក
 កោសល ។ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកស្រុកសាលា ក៏និយាយគ្នា
 ថា ម្ចាស់គ្នាយើង ឮថា ព្រះសមណគោតម ជាសក្យបុត្រ ចេញចាក
 សក្យត្រកូលទ្រង់ព្រះផ្នួស ឥឡូវទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែន
 កោសល មួយអន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើន បានមកដល់សាលាគ្រាម
 ហើយ ។ កិត្តិសព្ទដ៏ល្អ នៃព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ឮខ្លួនខ្លាយសុស
 សាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តី
 សៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវញោយរធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃ
 ចំពោះព្រះអង្គឯង ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរ
 ល្អ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណរក
 បុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ទ្រង់ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ទ្រង់ជាគ្រូ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភក្កវា សោ ឥមំ លោកំ សទេ-
 រកំ សមារកំ សព្វហ្មកំ សស្សមណាព្រាហ្មណី បដំ
 សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទេតិ
 សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ
 បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ជនំ កេវល-
 បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ សាធុ ខោ
 បន តថាវចានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតីតិ ។ អថខោ
 សាលេយ្យកា ព្រាហ្មណាតហាបតិកា យេន ភក្កវា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អប្បេកច្ចេ ភក្កវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ ភក្កវតា
 សទ្ធិំ សម្មោទីសុ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ
 វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ យេន ភក្កវា
 តេនញ្ញាលិម្បណាមេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ
 ភក្កវតោ សន្តិកេ ធាមកោត្តំ សាវេត្វា ឯកមន្តំ និសី-
 ទីសុ អប្បេកច្ចេ តុណ្ហិក្ខតា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់បានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ទ្រង់
 លែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ទ្រង់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយ
 ប្រាជ្ញាចំពោះព្រះអង្គ នូវលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក
 ព្រហ្មលោក នូវពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជា
 សម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស ហើយប្រកាស ទ្រង់សំដែងធម៌មានលំអ
 បទដើម បទកណ្តាល និងបទចុង ទ្រង់ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌
 ព្រមទាំងអត្តនិងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ទាំងអស់ ក៏ការ
 ដែលបានឃើញ បានជួបនឹងព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ
 ជាការប្រពៃណាស់ ។ លំដាប់នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី
 អ្នកស្រុកសាលា ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ អ្នកខ្លះ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ អ្នកខ្លះ ក៏ពោលពាក្យសំណេះសំណាលរាក់ទាក់ ទៅរកព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យជាទីរីករាយ និងពាក្យជាទីរលឹក ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ អ្នកខ្លះ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រណម្យអញ្ជូលី
 ឆ្ពោះទៅព្រះមានព្រះភាគ អ្នកខ្លះ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រកាសនាម
 និងគោត្រឡូញ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ អ្នកខ្លះ ក៏អង្គុយនៅ
 ស្ងៀមក្នុងទីសមគួរ ។

គហបតីវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ វិបច្ឆនីកវាទោ

[១០៤] ឯកមន្តំ និសិទ្ធនោ ខោ សាលេយ្យកេ
 ព្រាហ្មណាភយាតិកេ ភកវា ឯតទវោច អត្ថិ បន វោ
 ភយាតយោ កោចិ មនាចោ សត្តា យស្មី វោ
 អាការវតី សទ្ធា បដិលទ្ធាតិ ។ នត្ថិ ខោ នោ ភន្តេ
 កោចិ មនាចោ សត្តា យស្មី នោ អាការវតី សទ្ធា
 បដិលទ្ធាតិ ។ មនាបំ វោ ភយាតយោ សត្តាវំ អល-
 ភន្តេហិ អយំ អបណ្ណកោ ធម្មោ សមាទាយ វត្តិតព្វោ
 អបណ្ណកោ ហិ ភយាតយោ ធម្មោ សមត្តោ សមា-
 ទិដ្ឋោ សោ វោ ភវិស្សតិ ទីយវត្តំ ហិតាយ សុខាយ ។
 កតមោ ច ភយាតយោ អបណ្ណកោ ធម្មោ ។

[១០៥] សន្តិ ភយាតយោ ឯកេ សមណព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិណោ ឯវំទិដ្ឋិណោ នត្ថិ ទិដ្ឋំ នត្ថិ យិដ្ឋំ នត្ថិ
 ហុតំ នត្ថិ សុកដទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចាកោ

គហបតិវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ការពោលអំពីវាទៈដែលជាសិកសត្រូវ

[១០២] លុះសាលេយ្យកព្រាហ្មណគហបតី អង្គុយក្នុងទីដ៏សម
 គួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់គហបតី
 ទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ មានគ្រូណាមួយជាទីគាប់ចិត្ត ល្មមឲ្យ
 អ្នកទាំងឡាយ មានសទ្ធាប្រកបដោយហេតុដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មិនមានគ្រូណាមួយជាទីគាប់ចិត្ត ល្មមឲ្យយើង
 ខ្ញុំទាំងឡាយមានសទ្ធាប្រកបដោយហេតុទេ ។ ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ
 កាលបើអ្នកទាំងឡាយ មិនបានគ្រូជាទីគាប់ចិត្តហើយ ត្រូវប្រព្រឹត្ត
 សមាទាននូវអបណ្ណកធម៌នេះវិញ ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ ព្រោះថា
 អបណ្ណកធម៌ ដែលអ្នកទាំងឡាយ បានធ្វើឲ្យបរិបូណ៌ បានសមាទាន
 ហើយ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់
 អ្នកទាំងឡាយ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ
 អបណ្ណកធម៌ តើដូចម្តេច ។

[១០៥] ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យ
 ហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាតូចមិនមានផល
 ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អនិងធ្វើអាក្រក់ មិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នត្ថិ អយំ លោកោ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ មាតា
 នត្ថិ បិតា នត្ថិ សត្តា ឱបចាតិកា នត្ថិ លោកេ ស-
 មណព្រាហ្មណា សម្មត្តតា សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមញ្ច
 លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 បវេទេន្តីតិ តេសញ្ញេរ^(១) ខោ កហាបតយោ សមណ-
 ព្រាហ្មណានំ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឧជុរិបច្ចដីក-
 វាទា តេ ឯវមាហំសុ អត្ថិ ទិដ្ឋំ អត្ថិ យិដ្ឋំ អត្ថិ ហុតំ
 អត្ថិ សុកដទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចារកោ អត្ថិ
 អយំ លោកោ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ មាតា អត្ថិ
 បិតា អត្ថិ សត្តា ឱបចាតិកា អត្ថិ លោកេ សម-
 ណព្រាហ្មណា សម្មត្តតា សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមញ្ច
 លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 បវេទេន្តីតិ ។ តំ កី មញ្ញេថ កហាបតយោ ននុមេ
 សមណព្រាហ្មណា អញ្ញមញ្ញំ ឧជុរិបច្ចដីកវាទាតិ ។
 ឯវំ ភន្តេ ។

១ ឱ. តេសំយេវ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លោកនេះមិនមាន បរលោកមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ
 សត្វទាំងឡាយ ជាឧបបាតិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកព្រម
 ព្រៀងប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន នូវ
 លោកនេះនិងបរលោកហើយប្រកាសបាន ក្នុងលោកនេះមិនមាន ម្នាល
 គហបតីទាំងឡាយ បណ្ណាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈជាសឹកសត្រូវដោយត្រង់ (ខុសទីទៃពីគ្នា)
 ពោលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះវិញថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ
 មានផល ការបូជាធំមានផល ការបូជាតូចមានផល ផលវិបាករបស់កម្ម
 ដែលសត្វធ្វើល្អនិងធ្វើអាក្រក់មាន លោកនេះមាន បរលោកមាន
 មាតាមានគុណ បិតាមានគុណ សត្វទាំងឡាយជាឧបបាតិកៈមាន ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវបានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន នូវលោកនេះនិងបរលោកហើយប្រកាសបាន
 ក្នុងលោកនេះមាន ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់នូវ
 ហេតុនោះដូចម្តេច ក្រែងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនេះ ពោលពាក្យ
 ជាសឹកសត្រូវដោយត្រង់ទៅរកគ្នានិងគ្នាមែនឬ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

គហបតីវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ វិបច្ឆនីកវាទោ

[១០៦] តត្រ គហបតយោ យេ តេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិណោ ឯវំទិដ្ឋិណោ នត្តិ ទិដ្ឋំ នត្តិ
 យិដ្ឋំ នត្តិ ហុតំ ។ មេ ។ យេ ឥមញ្ច លោកំ
 បញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទេដ្ឋិតិ
 តេសមេតំ ចាជិកដ្ឋិ យមិទំ កាយសុចរិតំ វចីសុចរិតំ
 មនោសុចរិតំ ឥមេ តយោ កុសលេ ធម្មេ អភិ-
 ជិព្វុដ្ឋេត្វា យមិទំ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ
 ឥមេ តយោ អកុសលេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ
 តំ កិស្ស ហេតុ ន ហិ តេ កោដ្ឋោ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា បស្សន្តិ អកុសលានំ ធម្មានំ អាទីនំ ឱការំ
 សន្តិលេសំ កុសលានំ ធម្មានំ នេក្ខម្មេ អាទិសំសំ
 វោទានបក្ខំ ។ សន្តិយេវ ខោ^(១) បន បរំ លោកំ
 នត្តិ បរោ លោកោតិស្ស ទិដ្ឋិ ហោតិ សាស្ស
 ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ សន្តិយេវ ខោ បន បរំ លោកំ
 នត្តិ បរោ លោកោតិ សន្តិយ្យតិ ស្វាស្ស ហោតិ

១ ម. ខោសទ្វោ នត្តិ ។

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ពោលអំពីវាទៈដែលជាសីកសត្រូវ

[១០៦] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ
 យ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំ មិន
 មានផល ការបូជាតូច មិនមានផល ។ បេ ។ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយ
 ប្រាជ្ញារបស់ខ្លួនឯង នូវលោកនេះនិងបរលោក ហើយប្រកាសបានក៏មិន
 មាន ហេតុនោះ ក៏ប្រាកដដល់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ (សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ) ក៏លះបង់នូវកុសលធម៌ទាំង ៣ នេះគឺ កាយសុចរិត
 វចីសុចរិត មនោសុចរិត ហើយសមាទានប្រព្រឹត្តអកុសលធម៌ទាំង ៣
 នេះគឺ កាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិតវិញ ការប្រព្រឹត្ត
 នោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ព្រោះថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំង
 នោះ មិនឃើញទោសនៃអកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក ដ៏សៅហ្មង
 ព្រមទាំងមិនឃើញអានិសង្ស នៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែក
 នៃសេចក្តីផ្លូវផង ក្នុងកិរិយាចេញចាកកាម ។ បុគ្គលមានសេចក្តីយល់
 ឃើញបរលោកដែលមានប្រាកដមែនថា បរលោកមិនមានវិញ សេចក្តី
 យល់ឃើញរបស់អ្នកនោះ ឈ្មោះថាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ បុគ្គលត្រិះរិះនូវបរលោក
 ដែលមានប្រាកដមែនថា បរលោកមិនមានទៅវិញ សេចក្តីត្រិះរិះរបស់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មិច្ឆាសង្ក្ខេប្យោ ។ សន្និយេវ ខោ បន បរំ លោកំ
 នត្តិ បរោ លោកោតិ វាចំ ភាសតិ សាស្ស ហោតិ
 មិច្ឆាវាចា ។ សន្និយេវ ខោ បន បរំ លោកំ នត្តិ
 បរោ លោកោតិ អាហា យេ តេ អរហន្តោ បរលោក-
 វិទុនោ តេសមយំ បច្ចដីកំ ករោតិ ។ សន្និយេវ ខោ
 បន បរំ លោកំ នត្តិ បរោ លោកោតិ បរំ សញ្ញបេតិ
 សាស្ស ហោតិ អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ^(១) តាយ ច បន
 អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិយា អត្តានុក្កំសេតិ បរំ វម្មេតិ ។ ឥតិ
 បុព្វេវ ខោ បនស្ស សុសីល្យំ បហីនំ ហោតិ ទុស្សីល្យំ
 បច្ចុបដ្ឋិតំ អយញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្ក្ខេប្យោ មិច្ឆាវាចា
 អរិយានំ បច្ចដីកតា អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ អត្តក្កំសនា
 បរវម្មនា ។ ឯវំសិមេ អនេកេ ចាបកា អកុសលា
 ធម្មា សម្មវន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិប្បច្ចយា ។

១ អដ្ឋកថាយម្បន អសទ្ធម្មប្បញ្ញត្តិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិច្ឆាសង្កប្បៈ ។ បុគ្គលពោលវាចាចំពោះបរលោក ដែលមានពិតប្រាកដមែនថា បរលោកមិនមានទៅវិញ វាចារបស់បុគ្គល នោះ ឈ្មោះថាមិច្ឆាវាចា ។ បុគ្គលពោលបរលោក ដែលមានពិតមែន ថា បរលោក មិនមានវិញ បុគ្គលនេះ ឈ្មោះថាធ្វើសឹកសត្រូវចំពោះ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវបរលោក ។ បុគ្គលណា ពន្យល់អ្នកដទៃ ឲ្យយល់បរលោកដែលមានពិតមែនថា បរលោក មិនមានវិញ ការពន្យល់នោះរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ គឺពន្យល់ខុសចាកព្រះសទ្ធម្ម ហើយលើកតម្កើងខ្លួនឯង បង្ហាបបុគ្គល ដទៃ ដោយអសទ្ធម្មសញ្ញត្តិនោះ ។ មួយវិញទៀត បុគ្គលលះបង់ នូវភាវៈជាអ្នកមានសីលល្អក្នុងកាលមុន ហើយតាំងទុកនូវភាវៈជាអ្នកទ្រុស្ត សីលវិញ នេះឈ្មោះថា មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាចា ជាសឹក សត្រូវនឹងព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ ហៅថា លើកតម្កើង ខ្លួនឯង បង្ហាបបុគ្គលដទៃ ។ ធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកមានច្រើនទាំង អម្បាលនេះ កើតឡើងព្រម ព្រោះមានមិច្ឆាទិដ្ឋិជាបច្ច័យយ៉ាងនេះ ។

គហបតីវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ ទុស្សមគ្គាបណ្ណកោ

[១០៧] តត្រ គហបតយោ វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ
 បដិសញ្ញាក្ខតិ សចេ ខោ នត្តិ បរោ លោកោ
 ឯវមយំ កវំ បុរិសបុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា បរម្ម-
 រណា^(១) សោត្តិមត្តានំ ករិស្សតិ សចេ ខោ អត្តិ
 បរោ លោកោ ឯវមយំ កវំ បុរិសបុគ្គលោ កាយស្ស
 ភេទា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ និរយំ
 ឧបបដ្ឋិស្សតិ ។ កាមំ ខោ បន មាហុ បរោ
 លោកោ ហោតុ នេសំ កវតំ សមណាព្រាហ្មណានំ
 សច្ចំ រចនំ អថ ច បនាយំ កវំ បុរិសបុគ្គលោ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញូនំ ការយ្ហោ ទុស្សីលោ បុរិសបុគ្គ-
 លោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ នត្តិកវាទោតិ ។ សចេ ខោ អត្តេវ
 បរោ លោកោ ឯវំ ឥមស្ស កោតោ បុរិសបុគ្គលស្ស
 ឧភយត្ត កលិក្កាហោ យញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញូនំ
 ការយ្ហោ យញ្ច កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចាយំ
 ទុក្ខតិ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋិស្សតិ ។ ឯវមស្សាយំ
 អបណ្ណកោ ធម្មោ ទុស្សមត្តោ ទុស្សមាទិដ្ឋោ
 ឯកំសំ ជវិត្វា តិដ្ឋតិ វិញ្ញូតិ កុសលដ្ឋានំ^(២) ។

១ បរម្មរណាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. កុសលំ ឋានន្តិ ទិស្សតិ ។

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ អបណ្ណកធម៌ដែលបុគ្គលធ្វើមិនពេញលេញ

[១០៧] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ វិញ្ញាបុរស តែងពិចារណា ឃើញក្នុងលទ្ធិ របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះដូច្នោះថា បើបរលោកមិន មានទេ បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ បែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ នឹងធ្វើខ្លួនឲ្យស្នូស្តីបានយ៉ាងនេះ បើបរលោកមានមែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើន នេះ បែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ មុខជានឹងទៅកើតក្នុង កំណើត តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក យ៉ាងនេះមិនខាន ។ បើ បរលោក មិនមានដោយពិត ពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំង នោះ ឈ្មោះថាជាពាក្យពិត តែថាបុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំង ឡាយ លោកគិះដៀលក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះថា បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ ជាអ្នក ទ្រុស្តសីល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជានតិកវាទ ។ បើបរលោកមានពិតមែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ ទទួលចាញ់ក្នុងចំណែកទាំងពីរ គឺអ្នកប្រាជ្ញ ទាំងឡាយគិះដៀលក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅនឹងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។ អបណ្ណក- ធម៌ ដែលបុគ្គលធ្វើមិនពេញលេញ សមាទានមិនល្អហើយ រមែងផ្សាយ ទៅតាមវាទៈ របស់ខ្លួនដោយចំណែកមួយ ហើយរៀបរយនូវហេតុជាទី តាំងនៃកុសលយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១០៨] តត្រ គហបតយោ យេ តេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អត្ថិ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា បរេទេដ្ឋិតិ តេសមេតំ ចាទិកដ្ឋិ យមិទំ
 កាយទុច្ចរិតំ វេទិទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ ឥមេ តយោ
 អកុសលេ ធម្មេ អភិទិព្វដ្ឋេត្វា យមិទំ កាយសុច្ចរិតំ
 វេទិសុច្ចរិតំ មនោសុច្ចរិតំ ឥមេ តយោ កុសលេ
 ធម្មេ សមាទាយ វត្ថិស្សន្តិ តំ កិស្ស ហេតុ បស្សន្តិ
 ហិ តេ កោន្តោ សមណាព្រាហ្មណា អកុសលានំ
 ធម្មានំ អាទីនវំ ឱការំ សន្តិលេសំ កុសលានំ
 ធម្មានំ នេត្តម្មេ អាទិសំសំ វោទានបក្ខំ ។ សន្តិយេវ
 ខោ បន បវំ លោកំ អត្ថិ បរោ លោកោតិស្ស
 ទិដ្ឋិ ហោតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។ សន្តិយេវ
 ខោ បន បវំ លោកំ អត្ថិ បរោ លោកោតិ សន្តិប្បេតិ
 ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាសន្តិប្បោ ។ សន្តិយេវ ខោ បន
 បវំ លោកំ អត្ថិ បរោ លោកោតិ វាចំ កាសតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១០៨] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បណ្ណាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយមានផល ។ បេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន នូវលោកនេះនិងបរលោក ហើយប្រកាសបានក៏មាន ហេតុនោះ ក៏ប្រាកដដល់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ (សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ) បានលះបង់អកុសលធម៌ទាំង ៣ នេះគឺ កាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិត ហើយនឹងសមាទានប្រព្រឹត្តនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ៣ គឺ កាយសុចរិត វចីសុចរិត មនោសុចរិតវិញ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ព្រោះថា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចម្រើននោះ បានឃើញទោសនៃអកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏ថោកទាប សៅហ្មង ឃើញនូវអានិសង្សនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃសេចក្តីផ្លូវផង ក្នុងកិរិយាចេញចាកកាម ។ បរលោកមានពិតមែន បុគ្គលនោះមានសេចក្តីយល់ឃើញថា បរលោកមានមែន សេចក្តីយល់ច្បាស់របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា សម្មាទិដ្ឋិ ។ បុគ្គលត្រិះរិះនូវបរលោកដែលមានពិតមែនថា បរលោកមានមែន សេចក្តីត្រិះរិះរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា សម្មាសង្កប្បៈ ។ បុគ្គលពោលវាចា ចំពោះបរលោកដែលមានពិតមែនថា បរលោកមានមែន

គហបតីវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ សុសមគ្គាបណ្ណកោ

សាស្ស ហោតិ សម្មាវាចា ។ សន្តំយេវ ខោ បន
 បំ លោកំ អត្ថិ បរោ លោកោតិ អាហា យេ តេ
 អរហន្តោ បរលោកវិទុនោ តេសមយំ ន បច្ចដីកំ
 ករោតិ ។ សន្តំយេវ ខោ បន បំ លោកំ អត្ថិ
 បរោ លោកោតិ បំ សញ្ញបេតិ សាស្ស ហោតិ
 សទ្ធម្មសញ្ញត្តិ តាយ ច បន សទ្ធម្មសញ្ញត្តិយា
 នេវត្តានុក្កំសេតិ ន បំ វម្កេតិ ។ ឥតិ បុព្វេវ ខោ
 បនស្ស ទុស្សីល្យំ បហីនំ ហោតិ សុសីល្យំ
 បច្ចុបដ្ឋិតំ អយព្វា សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្ក័ប្បោ សម្មាវាចា
 អរិយានំ អប្បច្ចដីកតា សទ្ធម្មសញ្ញត្តិ អនត្តក្កំសនា
 អបរាម្ពនា ។ ឯវំសិមេ អនេកេ កុសលា ធម្មា
 សម្ពុត្តិ សម្មាទិដ្ឋិប្បច្ចយា ។

[១០៩] តត្រិ គហបតយោ វិញ្ញ បុរិសោ ឥតិ
 បដិសញ្ញក្កតិ សចេ ខោ អត្ថិ បរោ លោកោ
 ឯវមយំ ករំ បុរិសបុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ អបណ្ណកធម៌ដែលបុគ្គលបានធ្វើពេញលេញល្អ

វាចារបស់បុគ្គលនោះឈ្មោះថា សម្មាវាចា ។ បុគ្គលពោលនូវបរលោក
 ដែលមានពិតមែនថា បរលោកមានមែន បុគ្គលនេះឈ្មោះថា មិនធ្វើ
 នូវសឹកសត្រូវដល់ព្រះអរហន្ត ដែលជ្រាបច្បាស់ នូវបរលោកទាំងនោះ
 ឡើយ ។ បុគ្គលពន្យល់អ្នកដទៃឲ្យយល់នូវបរលោក ដែលមានពិត
 មែនថា បរលោកមានមែន សេចក្តីពន្យល់របស់បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ជា
 សទ្ធម្មសញ្ញត្តិ គឺពន្យល់តាមព្រះសទ្ធម្ម ហើយក៏មិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង
 មិនបង្ហាប់បុគ្គលដទៃ ដោយសទ្ធម្មសញ្ញត្តិនោះឡើយ ។ មួយវិញទៀត
 បុគ្គលលះបង់នូវភាវៈជាអ្នកទ្រុស្តសីល អំពីកាលមុនពិត ហើយតាំងទុក
 នូវភាវៈជាអ្នកមានសីលល្អ នេះឈ្មោះថា សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មា-
 វាចា មិនជាសឹកសត្រូវនឹងព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាអ្នកពន្យល់តាមព្រះ
 សទ្ធម្ម ហៅថា មិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង មិនបង្ហាប់បុគ្គលដទៃ ។ កុសល-
 ធម៌មានច្រើនទាំងអម្បាលនេះ តែងកើតឡើងព្រម ព្រោះមានសម្មាទិដ្ឋិ
 ជាបច្ច័យយ៉ាងនេះ ។

[១០៩] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ វិញ្ញាបុរស តែងពិចារណា
 ឃើញក្នុងលទ្ធិរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដូច្នោះថា បើបរលោក
 មានមែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ បែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបទ្ធិស្សតិ ។ កាមំ
 ខោ បន មាហុ បរោ លោកោ ហោតុ នេសំ
 កវតំ សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ អថ ច
 បនាយំ កវំ បុរិសបុគ្គលោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញនំ
 ចាសំសោ សីលវា បុរិសបុគ្គលោ សម្មាទិដ្ឋិ
 អត្តិកវាទោតិ ។ សថេ ខោ អត្តេវ បរោ លោកោ
 ឯវំ ឥមស្ស កោតោ បុរិសបុគ្គលសុស ឧកយត្ត
 កដក្កាហោ យញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញនំ ចាសំសោ
 យញ្ច កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុកតី សក្កំ
 លោកំ ឧបបទ្ធិស្សតិ ។ ឯវមស្សាយំ អបណ្ណាកោ
 ធម្មោ សុសមត្តោ សមាទិន្នោ ឧកយំសំ ជវិត្វា
 តិដ្ឋតិ វិញ្ញតិ អកុសលដ្ឋានំ^(១) ។

[១១០] សន្តិ កហាបតយោ ឯកេ សមណព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ កវតោ កាយតោ ទិដ្ឋតោ
 ឆេទាបយតោ បថតោ បចាបយតោ^(២) សោចតោ

១ ឱ. ម. អកុសលំ ហានន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. បាចយតោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មុខជានឹងទៅកាន់សុគតិស្លគ៍ទេវលោកយ៉ាងនេះ ។ បើបរលោកមិនមាន
 ដោយពិតទេ ពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ឈ្មោះ
 ថាជាពាក្យពិត តែថា បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
 សរសើរក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះថា បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះជាអ្នកមានសីល ជា
 សម្មាទិដ្ឋិ ជាអត្តិកវាទ ។ បើបរលោកមានមែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ
 ទទួលយកជ័យជម្នះ ក្នុងចំណែកទាំងពីរ គឺអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយសរសើរ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ នឹងទៅកាន់
 សុគតិស្លគ៍ទេវលោក ។ អបណ្ណកធម៌នេះ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យពេញលេញ
 សមាទានល្អហើយ ក៏ផ្សាយទៅតាមវាទៈរបស់ខ្លួន ដោយចំណែកទាំងពីរ
 ហើយរៀបរយ រួចហេតុជាទីតាំងនៃអកុសលបាន ។

[១១០] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ ពួក
 មួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួន
 ឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈគេ) ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់
 បៀតបៀនគេ ឬប្រើអ្នកដទៃ ឲ្យបៀតបៀន ធ្វើគេឲ្យសោកសៅ

គហាបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ វិបច្ឆនីកវាទោ

សោចាយតោ		កិលមតោ		កិលមាបយតោ ^(១)	
ដន្ទតោ	ដន្ទាបយតោ	បាណាមតិបាតាបយតោ ^(២)		អទិន្នំ	
អាទិយតោ	សទ្ធិ	និទ្ទតោ	និល្លោបំ	ហរតោ	ឯកា-
ការិកំ	ករោតោ	បរិបន្តេ	តិដ្ឋតោ	បរទារំ	កច្ចតោ
មុសា	ភណតោ	ករោតោ ^(៣)	ន	ករិយតិ	ចាបំ
ខុបរិយន្តេន	ចេបិ	ចក្កេន	យោ	ឥមិស្សា	បបរិយា
ចាលោ	ឯកមំសខលំ	ឯកមំសបុញ្ញំ	ករេយ្យ	នត្តិ	
តតោនិទានំ	ចាបំ	នត្តិ	ចាបស្ស	អាគមោ	ទក្ខិណំ
ចេបិ ^(៤)	កដ្ឋាយ	តិរំ	កច្ចេយ្យ	ហនន្តោ	ឃា-
តេន្តោ	និទ្ទន្តោ	ឆេនាបេន្តោ	បចន្តោ	ចាចេន្តោ	
នត្តិ	តតោនិទានំ	ចាបំ	នត្តិ	ចាបស្ស	អាគមោ

១ ឱ. សោចយតោ កិលមយតោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. បាណាមតិមាបយតោ ។
 ៣ ឱ. ករតោ ។ ៤ ឱ. ទក្ខិណញ្ចេបិ ។

គហបតិវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ពោលអំពីវាទៈដែលជាសឹកសត្រូវ

ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេ ឲ្យសោកសៅ ធ្វើគេឲ្យលំបាក ឬប្រើអ្នកដទៃ
 ឲ្យធ្វើគេឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យញាប់ញ័រ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យញាប់
 ញ័រ សម្លាប់សត្វ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យ ដែល
 គេមិនបានឲ្យ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាន់យក កាត់ទី-តផ្ទះ ឬប្រើអ្នកដទៃ
 ឲ្យកាត់ ប្លន់ពួកអ្នកស្រុក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យប្លន់ ប្លន់យកទ្រព្យផ្ទះមួយ
 ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យប្លន់ ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
 ឈរចាំដណ្តើម លួចភរិយាបុគ្គលដទៃ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យលួច ពោល
 ពាក្យកុហក ឬប្រើអ្នកដទៃ^(១)ឲ្យកុហក (បុគ្គលនោះ) ឈ្មោះថា មិន
 ធ្វើបាបទេ ទុកជាបុគ្គលណា ធ្វើសត្វទាំងឡាយ លើផែនដីនេះ ដោយ
 គ្រឿងចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត ដូចជាកាំបិតកោរ ឲ្យមានគំនរសាច់តែ
 មួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់តែមួយ បាបមានអំពើនោះជាហេតុ នៃបុគ្គល
 (នោះ) មិនមានទេ អំពើបាប ក៏មិនមកឲ្យផល ដល់បុគ្គលនោះទេ
 ទុកជាបុគ្គលធ្ងន់ទៅ កាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វ
 ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់អវយវៈគេ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀត
 បៀនគេ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបមានអំពើនោះជាហេតុនៃបុគ្គល
 នោះមិនមាន (ឡើយ) អំពើបាប ក៏មិនមកឲ្យផល ដល់បុគ្គលនោះទេ

១ ពីត្រឹមពាក្យថា កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ រៀងមកដល់ពាក្យនេះ ប្រែសេចក្តី
 បន្ថែមសេចក្តីខ្លះតាមអដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧត្តរំ ចេបិ^(១) កង្កាយ តិរំ កច្ឆេយ្យ ទទន្តោ
 ទាមេន្តោ យជន្តោ យជាមេន្តោ^(២) នត្ថិ តតោនិទានំ
 បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោ ទានេន ទមេន
 សញ្ញមេន សច្ចវដ្ឋេន នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស
 អាគមោតិ ។ តេសំយេវ ខោ កហាបតយោ
 សមណព្រាហ្មណានំ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឧជុរិ-
 បច្ចដីកវាទា តេ ឯវមាហំសុ ករតោ ការយតោ
 និទ្ធាតោ ឆេទាបយតោ បចតោ បចាបយតោ សោចតោ
 សោចាបយតោ កិលមតោ កិលមាបយតោ ផន្ធាតោ
 ផន្ធាបយតោ ចាណាមតិចាតាបយតោ អទិដ្ឋំ អាទិ-
 យតោ សន្តិំ និទ្ធាតោ និល្លោបំ ហារតោ ឯកាការិកំ
 កហេតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋតោ បរទារំ កច្ឆតោ មុសា

១ ឱ. ឧត្តរញ្ជុបិ ។ ២ ឱ. យាជន្តោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទុកជាបុគ្គលធ្ងន់ទៅ កាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាងជើង ហើយឲ្យទានឬប្រើ
អ្នកដទៃឲ្យឲ្យ ឬជា ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យឬជា បុណ្យមានអំពើនោះជា
ហេតុ នៃបុគ្គលនោះមិនមានទេ អំពើបុណ្យ មិនមកឲ្យផលដល់
បុគ្គលនោះឡើយ បុណ្យមិនមានដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាននូវ
ឥន្ទ្រិយ ដោយការសង្រួមកាយវាចា ដោយពោលពាក្យសច្ចៈទេ បុណ្យ
មិនមានមកដល់បុគ្គលនោះទេ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មានសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈជាសឹកសត្រូវដោយត្រង់ ទៅរកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះហើយ ពោលយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាប ឬប្រើអ្នក
ដទៃធ្វើ កាត់អវយវៈគេ ឬប្រើអ្នកដទៃកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើ
អ្នកដទៃបៀតបៀន ធ្វើគេឲ្យសោកសៅ ឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើគេឲ្យ
សោកសៅ ធ្វើគេឲ្យលំបាក ឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើគេឲ្យលំបាក ធ្វើគេ
ឲ្យញាប់ញ័រ ឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើគេឲ្យញាប់ញ័រ សម្លាប់សត្វ ឬប្រើ
អ្នកដទៃសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ឬប្រើអ្នកដទៃ
ឲ្យកាន់យក កាត់ទី-តផ្ទះ ឬប្រើអ្នកដទៃកាត់ ប្លន់ពួកអ្នកស្រុក
ឬប្រើអ្នកដទៃប្លន់ ប្លន់យកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ឬប្រើអ្នកដទៃប្លន់
ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យឈរចាំដណ្តើម លួច
ភរិយាបុគ្គលដទៃ ឬប្រើអ្នកដទៃលួច ពោលពាក្យកុហក ឬប្រើ

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ វិបច្ឆនីកវាទោ

ភណាតោ ករោតោ^(១) ករិយតិ ចាបំ ខុបរិយន្តេន
 ចេបិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បបរិយា ចាលោ
 ឯកមំសខលំ ឯកមំសបុញ្ញំ ករេយ្យ អត្ថិ តតោ-
 និទានំ ចាបំ អត្ថិ ចាបស្ស អាគមោ ទក្ខិណំ
 ចេបិ កង្កាយ តិរំ កច្ឆេយ្យ ហនន្តោ យាតេន្តោ
 និទ្ធីន្តោ ឆេនាបេន្តោ បចេន្តោ ចាចេន្តោ អត្ថិ
 តតោនិទានំ ចាបំ អត្ថិ ចាបស្ស អាគមោ ឧត្តរំ
 ចេបិ កង្កាយ តិរំ កច្ឆេយ្យ ទទន្តោ ទាបេន្តោ យជន្តោ
 យជាបេន្តោ អត្ថិ តតោនិទានំ បុញ្ញំ អត្ថិ បុញ្ញស្ស
 អាគមោ ទានេន ទមេន សញ្ញមេន សច្ចវដ្ឋេន
 អត្ថិ បុញ្ញំ អត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។ តំ កិ
 មញ្ញថ គហបតយោ ននុមេ សមណព្រហ្មណា
 អញ្ញមញ្ញស្ស ឧដុវិបច្ឆនីកវាទាតិ ។ ឯវំ កន្តេ ។

១ ឱ. ករោតោ ។

គហបតិវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ពោលអំពីវាទៈដែលជាសិកសត្រូវ

អ្នកដទៃឲ្យកុហក (បុគ្គលនោះ) ឈ្មោះថាធ្វើបាប ទុកជាបុគ្គលណា
ធ្វើសត្វទាំងឡាយ លើផែនដីនេះ ដោយគ្រឿងចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុត
ដូចជាកាំបិតកោរ ឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់តែមួយ
បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ តែងមាន បាបនៃបុគ្គល (នោះ) មាន
ទុកជាបុគ្គលធ្ងន់ទៅ កាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វ
ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់អវយវៈគេ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀន
គេ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបមានអំពើនោះជាហេតុ តែងមាន
បាបនៃបុគ្គលនោះមាន ចំណែកបុគ្គលធ្ងន់ទៅ កាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាង
ជើង ហើយឲ្យទាន ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យឲ្យ ឬជា ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យឬជា
បុណ្យមានអំពើនោះជាហេតុ តែងមាន បុណ្យនៃបុគ្គលនោះមាន បុណ្យ
មាន ដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ ដោយការសង្រួម
កាយវាចា ដោយពោលពាក្យសច្ចៈ បុណ្យនៃបុគ្គល (នោះ) តែងមាន ។
ម្នាលគហបតិទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ មានវាទៈជាសិកសត្រូវ ដោយត្រង់ទៅរក
គ្នានឹងគ្នា មិនមែនឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១១១] តត្រិ កហាបតយោ យេ តេ សមណព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ករតោ ការាយតោ ធិន្ទតោ
 ឆេទាបយតោ បចតោ បចាបយតោ សោចតោ សោ-
 ចាបយតោ កិលមតោ កិលមាបយតោ ដន្ទតោ
 ដន្ទាបយតោ ចាណាមតិចាតាបយតោ អទិដ្ឋំ អាទិ-
 យតោ សន្និ ធិន្ទតោ និល្លោមំ ហារតោ ឯកាការិកំ
 ករោតោ បរិបន្តេ តិដ្ឋតោ បរទារំ កច្ចតោ មុសា
 ភណាតោ ករោតោ ន ករិយតិ ចាបំ ខុរបរិយន្តេន
 ចេមិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បបរិយា ចាណោ
 ឯកមំសខលំ ឯកមំសបុញ្ញំ ករេយ្យ នត្ថិ តតោនិ-
 ទានំ ចាបំ នត្ថិ ចាបស្ស អាគមោ ទក្ខិលំ
 ចេមិ កង្កាយ តិវំ កច្ឆេយ្យ ហានន្តោ យាតេន្តោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១១១] ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ
ថា បុគ្គលធ្វើបាប ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់អវយវៈគេ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
កាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន ធ្វើគេឲ្យសោកសៅ
ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យសោកសៅ ធ្វើគេឲ្យលំបាក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ
គេឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យញាប់ញ័រ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យញាប់ញ័រ
សម្លាប់សត្វ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ឬ
ប្រើគេឲ្យកាន់យក កាត់ទី-តផ្ទះ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ ប្លន់ពួកអ្នកស្រុក ឬប្រើអ្នក
ដទៃឲ្យប្លន់ ប្លន់យកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យប្លន់ ឈរចាំដណ្តើម
ទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យឈរចាំដណ្តើម លួចភរិយាបុគ្គលដទៃ
ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យលួច ពោលពាក្យកុហក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យពោលពាក្យ
កុហក បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះឈ្មោះថាមិនធ្វើបាប ទុកជាបុគ្គលណា ធ្វើសត្វ
ទាំងឡាយលើផែនដីនេះ ដោយគ្រឿងចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុតដូចជាកាំបិត
កោរ ឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ ឲ្យមានពំនូកសាច់តែមួយ បាបមានអំពើ
នោះជាហេតុ តែងមិនមាន បាបមិនមកឲ្យផលឡើយ ទុកជាបុគ្គលធ្ងន់
ទៅកាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វ ឬប្រើគេឲ្យសម្លាប់

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ អរិយបច្ឆនីកតា

។ បេ ។ ទានេន ទមេន សញ្ញាមេន សច្ចវដ្ឋេន នត្តិ
 បុញ្ញំ នត្តិ បុញ្ញស្ស អាភមោតិ ។ តេសមេតំ ចាជីកដ្ឋំ
 យមិទំ កាយសុចរិតំ វេទីសុចរិតំ មនោសុចរិតំ ឥមេ
 តយោ កុសលេ ធម្មេ អភិទិព្វដ្ឋេត្វា យមិទំ កាយ-
 ទុច្ចរិតំ វេទីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ ឥមេ តយោ អកុសលេ
 ធម្មេ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ តំ កិស្ស ហេតុ ន ហិ តេ
 កោដ្ឋោ សមណព្រាហ្មណា បស្សន្តិ អកុសលានំ
 ធម្មានំ អាទីនវំ ឱការំ សង្ក្ខេលេសំ កុសលានំ ធម្មានំ
 នេក្ខម្មេ អាទិសំសំ វោទានបក្ខំ ។ សន្តំយេវ ខោ
 បន កិរិយំ នត្តិ កិរិយាតិស្ស ទិដ្ឋិ ហោតិ សាស្ស
 ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ សន្តំយេវ ខោ បន កិរិយំ នត្តិ
 កិរិយាតិ សង្ក្ខេប្បតិ ស្វាស្ស ហោតិ មិច្ឆាសង្ក្ខេប្បា ។
 សន្តំយេវ ខោ បន កិរិយំ នត្តិ កិរិយាតិ
 វាចំ កាសតិ សាស្ស ហោតិ មិច្ឆាវាចា ។

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ វាចាដែលជាសីកសត្រូវនឹងព្រះអរិយៈ

។ បេ ។ បុណ្យមិនមានដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មានឥន្ទ្រិយ ដោយ
 ការសង្គ្រមកាយវាចា ដោយពោលពាក្យសច្ចៈទេ បុណ្យមិនមកឲ្យផល
 ឡើយ ។ ហេតុនេះមានប្រាកដដល់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គឺ (សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ) លះបង់នូវកុសលធម៌ ៣ នេះ គឺ កាយសុចរិត
 វចីសុចរិត មនោសុចរិត ហើយសមាទានប្រព្រឹត្តនូវអកុសលធម៌ ៣ នេះ
 គឺកាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិតវិញ ដំណើរនោះព្រោះហេតុដូច
 ម្តេច ព្រោះថាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើននោះ មិនឃើញនូវ
 ទោសរបស់អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក សៅហ្មង មិនឃើញ
 អានិសង្សនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃសេចក្តីផ្លូវផង ក្នុងកិរិយា
 ចេញចាកកាម ។ សេចក្តីយល់ឃើញអំពើ ដែលមានពិតមែន
 របស់បុគ្គលនោះថា អំពើមិនមានដូច្នោះ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ មួយទៀត បុគ្គលត្រិះរិះនូវអំពើ ដែលមាន
 ពិតមែនថា អំពើមិនមានដូច្នោះ សេចក្តីត្រិះរិះរបស់បុគ្គលនោះឈ្មោះថា
 មិច្ឆាសង្កប្បៈ ។ មួយទៀត បុគ្គលណាពោលវាចាចំពោះអំពើ ដែលមាន
 មែនពិតថា អំពើមិនមានវិញ វាចារបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិច្ឆាវាចា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សន្តំយេវ ខោ បន កិរិយំ នត្តិ កិរិយាតិ អាហា យេ
 តេ អរហន្តោ កិរិយាវាទា តេសមយំ បច្ចដីកំ ក-
 រោតិ ។ សន្តំយេវ ខោ បន កិរិយំ នត្តិ កិរិយាតិ
 បរំ សញ្ញាបេតិ សាស្ស ហោតិ អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ តាយ
 ច បន អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិយា អត្តានុក្កំសេតិ បរំ វម្មេតិ ។
 ឥតិ បុព្វេវ ខោ បនស្ស សុសីល្យំ បហីនំ ហោតិ
 ទុស្សីល្យំ បច្ចបដ្ឋិតំ អយញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្ក្កហ្មោ
 មិច្ឆាវាទា អរិយានំ បច្ចដីកតា អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ
 អត្តក្កំសនា បរវម្មនា ។ ឯវសិមេ អនេកេ ចាបកា
 អកុសលា ធម្មា សម្មវន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិប្បច្ចយា ។
 [១១២] តត្រ កហាបតយោ វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ
 បដិសញ្ញាត្តិ សចេ ខោ នត្តិ កិរិយា ឯវមយំ
 ករំ បុរិសបុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា^(១)
 សោត្តិមត្តានំ ករិស្សតិ ។ សចេ ខោ អត្តិ កិរិយា
 ឯវមយំ ករំ បុរិសបុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា បរម្ម-
 រណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋិស្សតិ ។

១ ឱ. ម. បរម្មរណាតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មួយទៀតបុគ្គលណាពោលនូវអំពើ ដែលមានមែនពិតថា អំពើមិនមាន
 វិញ បុគ្គលនេះឈ្មោះថាធ្វើសឹកសត្រូវ ចំពោះព្រះអរហន្ត ដែលជាកិរិយ-
 វាទ ។ មួយវិញទៀត បុគ្គលពន្យល់អ្នកដទៃឲ្យយល់ នូវអំពើដែលមាន
 ពិតថា អំពើមិនមានវិញ សេចក្តីពន្យល់របស់បុគ្គលនោះឈ្មោះថាអសទ្ធម្ម-
 សញ្ញត្តិ ឯបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាលើកតម្កើងខ្លួនឯង បង្គាប់បុគ្គលដទៃ
 ដោយសារអសទ្ធម្មសញ្ញត្តិនោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះលះបង់
 នូវការៈនៃសីលល្អក្នុងកាលមុនចោល ហើយតាំងទុកនូវការៈជាអ្នកទ្រុស្ត
 សីលវិញ នេះឈ្មោះថាមិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាចា ជាសឹកសត្រូវ
 នឹងព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាអសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ ឈ្មោះថាលើកតម្កើងខ្លួនឯង
 បន្តុះបង្គាប់បុគ្គលដទៃ ។ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក ច្រើនប្រ-
 ការទាំងនេះ តែងកើតឡើងព្រមព្រោះមិច្ឆាទិដ្ឋិជាបច្ច័យ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១២] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ វិញ្ញាបុរសតែងពិចារណាឃើញ
 ក្នុងលទ្ធិ របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដូច្នោះថា បើអំពើមិនមានទេ
 កាលបើយ៉ាងនេះ បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់
 អំពីមរណៈទៅនឹងធ្វើខ្លួនឲ្យស្នូស្តីបាន ។ តែបើអំពើមានពិតមែន បុរស
 បុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅហើយ នឹង
 ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក មិនលែងឡើយ ។

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ អរិយាបច្ចនីកតា

កាមំ ខោ បន មាហុ កិរិយា ហោតុ
 នេសំ កវតំ សមណាព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ អថ
 ច បនាយំ កវំ បុរិសបុគ្គលោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញនំ
 ការយ្ហោ ទុស្សីលោ បុរិសបុគ្គលោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ អកិ-
 រិយវាទោតិ ។ សចេ ខោ អត្ថេវ កិរិយា ឯវំ
 ឥមស្ស កោតោ បុរិសបុគ្គលស្ស ឧភយត្ត កលិត្តា-
 ហោ យញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញនំ ការយ្ហោ យញ្ច
 កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិនិ-
 ចាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋិស្សតីតិ^(១) ។ ឯវមស្សាយំ
 អបណ្ណាកោ ធម្មោ ទុស្សមត្តោ ទុស្សមាទិដ្ឋោ ឯកំសំ
 ផរិត្វា តិដ្ឋតិ វិញ្ញតិ កុសលដ្ឋានំ ។

[១១៣] តត្រ គហបតយោ យេ តេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ករតោ ការយតោ
 និទ្ធតោ ឆេទាបយតោ បចតោ បចាបយតោ សោច-
 តោ សោចាបយតោ កិលមតោ កិលមាបយតោ
 ផន្ធតោ ផន្ធាបយតោ ចាណាមតិចាតាបយតោ អទិន្នំ

១ ឱ. ម. ឥតិសទ្ធោ ន ទិស្សតិ ។

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ វាចាដែលមិនជាសីកសត្រូវនឹងព្រះអរិយៈ

បើអំពើមិនមានដោយពិត ពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ឈ្មោះថាជាពាក្យពិត តែថា បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ គប្បីតិះដៀលក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះថា បុរសបុគ្គលនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ជា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអកិរិយវាទ ។ ប្រសិនណាបើអំពើមានមែនពិត បុរសបុគ្គលដ៏ ចម្រើននេះ ទទួលចាញ់ក្នុងចំណែកទាំងពីរ គឺអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយតិះដៀល ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ នឹងទៅកើត ក្នុងកំណើត តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក មិនខាន ។ អបណ្ណក- ធម៌នេះ ដែលបុគ្គលនោះ ធ្វើមិនពេញលេញ សមាទានមិនល្អហើយ រមែងផ្សាយទៅតាមវាទៈ របស់ខ្លួនដោយចំណែកមួយ រៀបរយនូវហេតុ ជាទីតាំងនៃកុសល យ៉ាងនេះឯង ។

[១១៣] ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង នោះ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាប ឬប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់អវយវៈគេ ឬប្រើអ្នក ដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន ធ្វើគេឲ្យសោក សៅ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យសោកសៅ ធ្វើគេឲ្យលំបាក ឬប្រើ អ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យលំបាក ធ្វើគេឲ្យញាប់ញ័រ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យ ញាប់ញ័រ សម្លាប់សត្វខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អាទិយតោ សន្និ ឆិទ្ធពោ ឆិល្លោបំ ហរតោ ឯកា-
ការិកំ ករោតោ បរិបន្តោ តិដ្ឋតោ បរោជារំ កច្ឆតោ
មុសា ភណាតោ ករោតោ ករិយតិ ចាបំ ខុបរិយន្តោន
ចេបិ ចក្កោន យោ ឥមិស្សា បបរិយា ចាលោ ឯកមំ-
សខលំ ឯកមំសបុញ្ញំ ករោយ្យ អត្ថិ តតោនិទានំ
ចាបំ អត្ថិ ចាបស្ស អាភមោ ទក្ខិណាញេបិ កដ្ឋាយ
តិរំ កច្ឆេយ្យ ហនន្តោ យាតេន្តោ ឆិទ្ធពោ ឆេទាបេន្តោ
បចន្តោ ចាចេន្តោ អត្ថិ តតោនិទានំ ចាបំ អត្ថិ
ចាបស្ស អាភមោ ខត្តរោញេបិ កដ្ឋាយ តិរំ
កច្ឆេយ្យ ទទន្តោ ទាបេន្តោ យជន្តោ យជាបេន្តោ
អត្ថិ តតោនិទានំ បុញ្ញំ អត្ថិ បុញ្ញស្ស
អាភមោ ទានេន ទមេន សញ្ញមេន សច្ចរដ្ឋេន
អត្ថិ បុញ្ញំ អត្ថិ បុញ្ញស្ស អាភមោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដែលគេមិនបានឲ្យ ឬប្រើគេឲ្យកាន់យក កាត់ទី-តផ្ទះ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់
 បួនពួកអ្នកស្រុក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបួន បួនយកទ្រព្យតែផ្ទះ ១ ឬប្រើ
 គេឲ្យបួន ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យឈរចាំ
 ដណ្តើម លួចភរិយាបុគ្គលដទៃ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យលួច ពោលពាក្យកុហក
 ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកុហក បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះឈ្មោះថាធ្វើបាប ទោះបីបុគ្គល
 ណាធ្វើសត្វលើផែនដីនេះ ដោយគ្រឿងចក្រ មានខ្នងកង់ដ៏មុតដូចជាកាំ-
 បិតកោរ ឲ្យមានគំនរសាច់តែ ១ ឲ្យមានពំនូកសាច់តែ ១ បាបមានអំពើ
 នោះជាហេតុ តែងមាន បាបនឹងមកឲ្យផល ទុកជាបុគ្គលនោះឆ្លងទៅ
 កាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាងត្បូង ហើយសម្លាប់សត្វ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់
 កាត់អវយវៈគេ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន
 បាបមានអំពើនោះជាហេតុ តែងមាន បាបនឹងមកឲ្យផល ចំណែកបុគ្គល
 ឆ្លងទៅ កាន់ត្រើយទន្លេគង្គាខាងជើងហើយឲ្យទាន ឬប្រើគេឲ្យឲ្យ ឬជា
 ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបូជា បុណ្យមានអំពើនោះជាហេតុ តែងមាន បុណ្យនឹង
 មកឲ្យផល បុណ្យមានដោយការឲ្យទាន ដោយការទូន្មានឥន្ទ្រិយ ដោយ
 ការសង្គ្រឹមកាយវាចា ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ បុណ្យនឹងមកឲ្យផល ។

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ អរិយាបច្ឆនីកតា

តេសមេតំ ចាជិកដ្ឋំ យមិទំ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ
 មនោទុច្ចរិតំ ឥមេ តយោ អកុសលេ ធម្មេ
 អភិទិព្វដ្ឋេត្វា យមិទំ កាយសុច្ចរិតំ វចីសុច្ចរិតំ
 មនោសុច្ចរិតំ ឥមេ តយោ កុសលេ ធម្មេ
 សមាទាយ វត្តិស្សន្តីតិ^(១) តំ កិស្ស ហេតុ បស្សន្តិ
 ហិ តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា អកុសលានំ
 ធម្មានំ អាទីនវំ ឱការំ សន្តិលេសំ កុសលានំ
 ធម្មានំ នេក្ខម្មេ អាទិសំសំ វោទានបក្ខំ ។
 សន្តំយេវ ខោ បន កិរិយំ អត្តិ កិរិយាតិស្ស
 ទិដ្ឋិ ហោតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។
 សន្តំយេវ ខោ បន កិរិយំ អត្តិ កិរិយាតិ
 សន្តំយេវ ខោ បន កិរិយំ អត្តិ កិរិយាតិ
 សន្តំយេវ ខោ បន កិរិយំ អត្តិ កិរិយាតិ
 វាចំ ភាសតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាវាចា ។

១ ឱ. ម. ឥតិសទ្ធោ ន ទិស្សតិ ។

គហបតិវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ វាចាមិនមែនជាសឹកសត្រូវដល់ព្រះអរិយៈ

ហេតុនោះមានប្រាកដដល់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គឺ (សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ) លះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំង ៣ នេះគឺកាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត
 មនោទុច្ចរិត ហើយសមាទានប្រព្រឹត្តនូវកុសលធម៌ទាំង ៣ នេះគឺ កាយ-
 សុចរិត វចីសុចរិត មនោសុចរិតវិញ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច
 ព្រោះថា សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ឃើញទោសរបស់អកុ-
 សលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក សៅហ្មង ឃើញអានិសង្សនៃកុសល-
 ធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃសេចក្តីផ្លូវផង ក្នុងកិរិយាចេញចាកកាម ។
 មួយទៀត បុគ្គលមានសេចក្តីយល់ឃើញ នូវអំពើដែលមានពិតមែន
 ថា អំពើមានពិតមែន សេចក្តីយល់ឃើញរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ មួយទៀត បុគ្គលណាត្រិះរិះ នូវអំពើដែលមានពិតមែន
 ថា អំពើមានពិតមែន សេចក្តីត្រិះរិះរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាសម្មា-
 សង្កប្បៈ ។ មួយទៀត បុគ្គលណាពោលវាចា ចំពោះអំពើដែលមានពិត
 មែនថា អំពើមានពិតមែន វាចារបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាសម្មាវាចា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សន្តិយេវ ខោ បន កិរិយំ អត្តិ កិរិយាតិ អាហា
 យេ តេ អរហន្តោ កិរិយាវាទា តេសមយំ ន
 បច្ចដីកំ កកោតិ ។ សន្តិយេវ ខោ បន កិរិយំ
 អត្តិ កិរិយាតិ បរំ សញ្ញាបេតិ សាស្ស ហោតិ
 សទ្ធម្មសញ្ញត្តិ តាយ ច បន សទ្ធម្មសញ្ញត្តិយា
 នេវត្តានុក្កំសេតិ ន បរំ វម្មេតិ ។ ឥតិ បុព្វេវ
 ខោ បនស្ស ទុស្សីល្យំ បហំនំ ហោតិ សុសីល្យំ
 បច្ចុបដ្ឋិតំ អយព្វា សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មា-
 វាទា អរិយានំ អបច្ចដីកតា សទ្ធម្មសញ្ញត្តិ អនត្តក្កំ-
 សនា អបរវម្ពនា ។ ឯវំសិមេ អនេកេ កុសលា
 ធម្មា សម្មវន្តិ សម្មាទិដ្ឋិប្បច្ចយា ។

[១១៤] តត្រិ តហាបតយោ វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ
 បដិសញ្ញាត្តិ សចេ ខោ អត្តិ កិរិយា ឯវមយំ
 ករំ បុរិសបុត្តលោ កាយស្ស ភេទា បរម្មវណា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មួយវិញទៀត បុគ្គលណាពោល នូវអំពើដែលមានពិតមែនថា អំពើមាន
 ពិតមែន បុគ្គលនេះឈ្មោះថាមិនធ្វើសឹកសត្រូវ ចំពោះព្រះអរហន្តដែល
 ជាកិរិយាទង្វើយ ។ មួយវិញទៀត បុគ្គលពន្យល់អ្នកដទៃឲ្យយល់ នូវ
 អំពើដែលមានពិតមែនថា អំពើមានពិតមែន សេចក្តីពន្យល់របស់បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថាសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ ឯបុគ្គលនោះឈ្មោះថាមិនលើកតម្កើងខ្លួន
 ឯង មិនបង្ហាប់បុគ្គលដទៃ ដោយសារសទ្ធម្មសញ្ញត្តិនោះ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ បុគ្គលនោះលះបង់ នូវការៈទ្រុស្តសីលក្នុងកាលមុនចោល ហើយ
 តាំងទុកនូវការៈជាអ្នកមានសីលល្អ នេះឈ្មោះថាសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ
 សម្មាវាចា មិនជាសឹកសត្រូវនឹងព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ
 ឈ្មោះថាមិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង មិនបន្តុះបង្ហាប់បុគ្គលដទៃ ។ កុសល-
 ធម៌ទាំងឡាយ មានច្រើនប្រការទាំងនេះ តែងកើតឡើងព្រម ព្រោះ
 សម្មាទិដ្ឋិជាបច្ច័យ យ៉ាងនេះ ។

[១១២] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ វិញ្ញាបុរសតែងពិចារណាយើញ
 ក្នុងលទ្ធិរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ដូច្នោះថា បើអំពើមានពិត
 មែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ

គហបតីវគ្គស្ស ចូឡសច្ចកសុត្តេ សច្ចកស្ស ឧបមាវចនំ

សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបទ្ទិស្សតិ ។ កាមំ ខោ
 បន មាហុ កិរិយា ហោតុ នេសំ កវតំ សមណព្រាហ្ម-
 ណានំ សច្ចំ វចនំ អថ ច បនាយំ កវំ បុរិសបុគ្គលោ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញំនំ ចាសំសោ សីលវា បុរិសបុគ្គលោ
 សម្មាទិដ្ឋិ កិរិយាវាទោតិ ។ សចេ ខោ អត្តេវ កិរិយា
 វរំ ឥមស្ស កោតោ បុរិសបុគ្គលស្ស ឧភយត្ត ក-
 ដត្តាហោ យញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញំនំ ចាសំសោ យញ្ច
 កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុកតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបទ្ទិស្សតិ ។ វរមស្សាយំ អបណ្ណាកោ ធម្មោ
 សុសមត្តោ សមាទិដ្ឋោ ឧភយំសំ ជរិត្វា តិដ្ឋតិ
 វិញ្ញតិ អកុសលដ្ឋានំ ។

[១១៥] សន្តិ គហបតយោ ឯកេ សមណ-
 ព្រាហ្មណា វរំវាទិដោ វរំទិដ្ឋិដោ នត្តិ ហោតុ នត្តិ
 បច្ចយោ សត្តានំ សន្តិលេសាយ អហោតុ អប្បច្ចយា
 សត្តា សន្តិលិស្សន្តិ នត្តិ ហោតុ នត្តិ បច្ចយោ
 សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អហោតុ អប្បច្ចយា សត្តា
 វិសុទ្ធិន្តិ នត្តិ ពលំ នត្តិ វិយំ នត្តិ បុរិសត្តាមោ

គហបតិវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ការពោលអំពីវាទៈដែលជាសិកសត្រូវ

នឹងទៅកាន់សុគតិស្នគ៌ទេវលោកយ៉ាងនេះ ។ បើអំពើមិនមានដោយពិតទេ
 ពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ឈ្មោះថាជាពាក្យពិត តែ
 ថាបុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយសរសើរក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះថា
 បុរសបុគ្គលនេះជាអ្នកមានសីល ជាសម្មាទិដ្ឋិ ជាកិរិយាវាទ ។ បើអំពើ
 មានពិតមែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ ទទួលយកជ័យជំនះ ក្នុងចំណែក
 ទាំងពីរ គឺអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយសរសើរក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ លុះបែកធ្លាយ
 រាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ នឹងបានទៅកាន់សុគតិស្នគ៌ទេវលោក ។
 អបណ្ណកធម៌ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យពេញលេញ សមាទានល្អហើយ ក៏
 ផ្សាយទៅតាមវាទៈ របស់ខ្លួនដោយចំណែកទាំងពីរ រៀបរយនូវហេតុ
 ជាទីតាំងនៃអកុសល យ៉ាងនេះ ។

[១១៥] ម្ចាស់គហបតិទាំងឡាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំង-
 ឡាយពួក ១ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យ
 សត្វទាំងឡាយសៅហ្មងមិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយរមែងសៅហ្មង
 ដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយបរិសុទ្ធ
 មិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយ តែងបរិសុទ្ធដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ
 កម្លាំងមិនមាន សេចក្តីព្យាយាមមិនមាន កម្លាំងរបស់បុរសក៏មិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នត្ថិ បុរិសបរក្កមោ សព្វេ សត្តា សព្វេ ចារណា សព្វេ

ភូតា សព្វេ ដីវា អវសា អពលា អរិយា និយតិ-

សង្កតិការបរិណាតា^(១) ឆស្សេវាភិជាតីសុ^(២) សុខទុក្ខំ

បដិសំវេទេន្តីតិ តេសំយេវ ខោ កហបតយោ សម-

ណាព្រាហ្មណានំ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឧជុវិ-

បច្ចដីកវាទា តេ ឯវមាហំសុ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ

បច្ចយោ សត្តានំ សង្កិលេសាយ សហេតុ សប្បច្ចយា

១ ម. និយតិសង្កតិសភាវបរិណាតា ។ ២ ឱ. ឆស្សេវាភិជាតីសុ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សេចក្តីសង្ខតរបស់បុរសក៏មិនមាន ពួកសត្វទាំងអស់ (មានសត្វឱដ្ឋ គោ
 ជាដើម) បាណៈ^(១) ទាំងអស់ ភូតទាំងអស់ (មានសត្វកើតក្នុងស្រោម
 ស៊ុតជាដើម) ជីវៈគឺធម្មជាតិជាដើមទាំងអស់ ឥតមានអំណាច ឥតមាន
 កម្លាំង ឥតមានព្យាយាម មានតែសេចក្តីប្រែប្រួល ដោយនិយតិ^(២)
 សង្កតិ^(៣) និងភាវៈ^(៤) តាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ទទួលសុខនិងទុក្ខ
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពួកមួយ មាន
 វាទៈជាសឹកសត្រូវ ដោយត្រង់ទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយ
 ពោលពាក្យយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយសៅហ្មងមាន
 មែន សត្វទាំងឡាយ តែងសៅហ្មងដោយមានហេតុ មានបច្ច័យ

១ សត្វដែលមានឥន្ទ្រិយ ១ គឺ រូបជីវិតិឥន្ទ្រិយ បានដល់អសញ្ញីសត្វ មានឥន្ទ្រិយ ២ គឺ
 ចក្ខុឥន្ទ្រិយ ១ សោតិឥន្ទ្រិយ ១ បានដល់រូបព្រហ្ម ១៤ ជាន់ រៀបលែងតែអសញ្ញីព្រហ្មចេញ ។
 ២ សេចក្តីជិតស្និទ្ធមិនបែកឆ្គាយ ដូចដុំកែវមណីដែលមិនប្រេះឆា ឈ្មោះថា និយតិ ។ ៣ ការ
 ត្រាច់រង្កាត់ទៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ឈ្មោះថា សង្កតិ ។ ៤ ធម្មតាដែលកើតឡើងដោយទំនង
 ត្រូវ ៗ គ្នាឈ្មោះថា ភាវៈ ដូចបន្លាដែលស្រួចឯង ដូចផ្លែខ្លិតដែលមានសណ្ឋានមូលដោយខ្លួន
 ឯង សត្វម្រឹគបក្សីទាំងពួងមានរូបរាងវិចិត្រផ្សេង ៗ ដោយធម្មតាឯង យ៉ាងណាមិញ លោក
 ទាំងអស់មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅដូច្នោះ ៗ មិនត្រូវអាស្រ័យហេតុបច្ច័យឡើយ ដូចបន្លាជាដើម
 ក៏យ៉ាងនោះឯង ឈ្មោះថា ភាវៈ ។ អដ្ឋកថា ។

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ វិបច្ឆនីកវាទោ

សត្តា សង្កិលិស្សន្តិ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ បច្ចយោ
 សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អហេតុ សប្បច្ចយា សត្តា
 វិសុទ្ធិន្តិ អត្ថិ ពលំ អត្ថិ រិយំ អត្ថិ បុរិសថាមោ
 អត្ថិ បុរិសបរក្កមោ^(១) សព្វេ សត្តា សព្វេ ចារណា
 សព្វេ ភូតា សព្វេ ដីវា អវសា សពលា អរិយា^(២)
 និយតិសង្កតិការបរិណាតា ឆស្សោភិជាតិសុ
 សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិ ។ តំ កី មញ្ញម គហប-
 តយោ ននុមេ សមណាព្រាហ្មណា អញ្ញមញ្ញំ ឧដុ-
 វិបច្ឆនីកវាទាតិ ។ ឯវំ កន្តេ ។

[១១៦] តត្រិ គហបតយោ យេ តេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ
 បច្ចយោ សត្តានំ សង្កិលេសាយ អហេតុ អប្បច្ចយា
 សត្តា សង្កិលិស្សន្តិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ
 វិសុទ្ធិយា អហេតុ អប្បច្ចយា សត្តា វិសុទ្ធិន្តិ នត្ថិ
 ពលំ នត្ថិ រិយំ នត្ថិ បុរិសថាមោ នត្ថិ បុរិសបរក្ក-
 មោ សព្វេ សត្តា សព្វេ ចារណា សព្វេ ភូតា

១ ឱ. ឥធនាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. អវសា អពលា អរិយា ។

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ការពោលអំពីវាទៈដែលជាសីកសត្រូវ

ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយបរិសុទ្ធមានមែន សត្វទាំងឡាយ
 តែងបរិសុទ្ធដោយមានហេតុ មានបច្ច័យ កម្លាំងក៏មាន ព្យាយាមក៏មាន
 កម្លាំងរបស់បុរសក៏មាន សេចក្តីសង្វាតរបស់បុរសក៏មាន ពួកសត្វទាំង
 អស់ បាណៈទាំងអស់ កូតទាំងអស់ ជីវៈទាំងអស់ មានអំណាច មាន
 កម្លាំង មានព្យាយាម មានសេចក្តីប្រែប្រួលដោយនិយតិ សង្កតិនិង
 ការៈ តាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ទើបទទួលសុខនិងទុក្ខបាន ។ ម្ចាស់
 គហបតីទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច ក្រែង
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ មានវាទៈជាសីកសត្រូវ ដោយត្រង់ដល់គ្នា
 នឹងគ្នាមិនមែនឬ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

[១១៦] ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយសៅហ្មងមិនមានឡើយ សត្វទាំង-
 ឡាយនឹងសៅហ្មងដោយឥតហេតុឥតបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំង-
 ឡាយបរិសុទ្ធមិនមាន សត្វទាំងឡាយ បរិសុទ្ធដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ
 កម្លាំងមិនមាន សេចក្តីព្យាយាមមិនមាន កម្លាំងនៃបុរសមិនមាន សេច-
 ក្តីសង្វាតនៃបុរសមិនមាន សត្វទាំងអស់ បាណៈទាំងអស់ កូតទាំងអស់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សព្វេ ដីវា អវសា អពលា អរិយា និយតិសង្កតិការ-
 បរិណាតា ឆស្សោភិជាតិសុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ
 តេសមេតំ ចាជិកង្ខំ យមិទំ កាយសុចរិតំ វេទិសុចរិតំ
 មនោសុចរិតំ ឥមេ តយោ កុសលេ ធម្មេ អភិទិព្វដ្ឋេត្វា
 យមិទំ កាយទុច្ចរិតំ វេទិទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ ឥមេ
 តយោ អកុសលេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ តំ
 កិស្ស ហេតុ ន ហិ តេ កោន្តោ សមណាព្រាហ្មណា
 បស្សន្តិ អកុសលានំ ធម្មានំ អាទីនវំ ឱការំ សង្ក្ខ-
 លេសំ កុសលានំ ធម្មានំ នេក្ខម្មេ អាទិសំសំ
 វោទានបក្ខំ ។ សន្តំយេវ ខោ បន ហេតុំ នត្តិ
 ហេតុតិស្ស ទិដ្ឋិ ហោតិ សាស្ស ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។
 សន្តំយេវ ខោ បន ហេតុំ នត្តិ ហេតុតិ សង្ក្ខប្បេតិ
 ស្វាស្ស ហោតិ មិច្ឆាសង្ក្ខប្បោ ។ សន្តំយេវ ខោ
 បន ហេតុំ នត្តិ ហេតុតិ វាចំ កាសតិ សាស្ស ហោតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដីវៈទាំងអស់ ឥតមានអំណាច ឥតមានកម្លាំង ឥតមានព្យាយាម មាន
តែសេចក្តីប្រែប្រួល ដោយនិយតិ សង្កតិ និងការៈ តាំងនៅក្នុងអភិជាតិ
ទាំង ៦ ទើបទទួលសុខនិងទុក្ខបាន ហេតុនេះ ក៏ប្រាកដដល់សមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ (សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ) លះបង់កុសល-
ធម៌ ៣ នេះគឺ កាយសុចរិត វចីសុចរិត មនោសុចរិត ហើយសមាទាន
ប្រព្រឹត្តអកុសលធម៌ ៣ នេះគឺ កាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិតវិញ
ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ព្រោះថាសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន
ទាំងនោះ មិនបានឃើញទោស នៃអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក
សៅហ្មង ទាំងមិនឃើញអានិសង្ស នៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែក
នៃសេចក្តីផ្លូវផង ក្នុងការចេញចាកកាម ។ មួយទៀត បុគ្គលណាមាន
សេចក្តីយល់ឃើញហេតុ ដែលមានមែនពិតថា ហេតុមិនមាន សេចក្តី
យល់របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ មួយទៀត បុគ្គលត្រិះរិះ
នូវហេតុដែលមានមែនពិតថា ហេតុមិនមាន សេចក្តីត្រិះរិះរបស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះថា មិច្ឆាសង្កប្បៈ ។ មួយទៀត បុគ្គលពោលវាចា ចំពោះ
ហេតុដែលមានមែនពិតថា ហេតុមិនមាន វាចារបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា

គហបតីវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ ទុស្សមគ្គាបណ្ណកោ

មិច្ឆាវាចា ។ សន្តិយេវ ខោ បន ហេតុំ នត្តិ
 ហេតុតិ អាហា យេ តេ អរហន្តោ ហេតុវាទា
 តេសមយំ បច្ចដីកំ កកោតិ ។ សន្តិយេវ ខោ បន
 ហេតុំ នត្តិ ហេតុតិ បរំ សញ្ញាបេតិ សាស្ស ហោតិ
 អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ តាយ ច បន អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិយា
 អត្តានុក្កំសេតិ បរំ វម្កេតិ ។ ឥតិ បុព្វេវ ខោ បនស្ស
 សុសីល្យំ បហីនំ ហោតិ ទុស្សីល្យំ បច្ចុបដ្ឋិតំ
 អយព្វា មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាចា អរិយានំ
 បច្ចដីកតា អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ អត្តានុក្កំសនា បរវម្ក-
 នា ។ ឯវំសិមេ អនេកេ ចាបកា អកុសលា ធម្មា
 សម្ភវន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិប្បច្ចយា ។

[១១៧] តត្រ គហបតយោ វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ
 បដិសញ្ញាត្តិ សចេ ខោ នត្តិ ហេតុ ឯវមយំ ករំ
 បុរិសបុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សោត្តិ-
 មត្តានំ ករិស្សតិ ។ សចេ ខោ អត្តិ ហេតុ
 ឯវមយំ ករំ បុរិសបុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ អបណ្ណកធម៌ដែលបុគ្គលធ្វើមិនពេញលេញ

មិច្ឆាវាចា ។ មួយទៀត បុគ្គលណាពោលនូវហេតុ ដែលមានមែនពិត
 ថា ហេតុមិនមាន បុគ្គលនេះឈ្មោះថាធ្វើសឹកសត្រូវ ចំពោះព្រះអរហន្ត
 ដែលជាហេតុវាទ ។ មួយទៀត បុគ្គលណាពន្យល់អ្នកដទៃឲ្យយល់នូវ
 ហេតុ ដែលមានពិតថា ហេតុមិនមាន សេចក្តីពន្យល់របស់បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថា អសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ ឯបុគ្គលនោះឈ្មោះថាលើកតម្កើងខ្លួនឯង តិះ
 ដៀលបុគ្គលដទៃ ដោយសារអសទ្ធម្មសញ្ញត្តិនោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះលះបង់ នូវការវះជាអ្នកមានសីលល្អក្នុងកាលមុន ហើយតាំង
 ទុកនូវការវះជាអ្នកទ្រុស្តសីលវិញ នេះឈ្មោះថា មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ
 មិច្ឆាវាចា ជាសឹកសត្រូវនឹងព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាអសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ
 ឈ្មោះថាលើកតម្កើងខ្លួនឯង បង្គាប់បុគ្គលដទៃ ។ អកុសលធម៌ដ៏លាមក
 ច្រើនប្រការទាំងនេះ តែងកើតព្រមព្រោះមិច្ឆាទិដ្ឋិជាបច្ច័យ យ៉ាងនេះ ។

[១១៧] ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ វិញ្ញាបុរសតែងពិចារណាឃើញក្នុង
 លទ្ធិរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា បើហេតុមិនមានទេ បុរស
 បុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ នឹងធ្វើខ្លួន
 ឲ្យមានសួស្តី ។ បើហេតុមានមែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ លុះបែកធ្លាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បរម្មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ ឧប-
 បទ្ធិស្សតិ ។ កាមំ ខោ បន មាហុ ហេតុ
 ហោតុ នេសំ កវតំ សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ
 រចនំ អថ ច បនាយំ កវំ បុរិសបុគ្គលោ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ វិញ្ញនំ ការយ្ហោ ទុស្សីលោ បុរិសបុគ្គលោ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហេតុកវាទោតិ ។ សចេ ខោ អត្ថេវ
 ហេតុ វរំ ឥមស្ស កោតោ បុរិសបុគ្គលស្ស
 ឧភយត្ត កាលិត្តាហោ យញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញនំ
 ការយ្ហោ យញ្ច កាយស្ស ភោទា បរម្មរណា
 អចាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ ឧបបទ្ធិស្សតិ ។
 វរមស្សាយំ អបណ្ណាកោ ធម្មោ ទុស្សមត្តោ សមា-
 ទិន្នោ វកំសំ ជវិត្វា តិដ្ឋតិ វិញ្ញតិ កុសលដ្ឋានំ ។

[១១៨] តត្រិ កហាបតយោ យេ តេ សមណ-
 ព្រាហ្មណា វរំវាទិនោ វរំទិដ្ឋិនោ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ
 បច្ចយោ សត្តានំ សង្កិលេសាយ សហេតុ សប្បច្ចយា
 សត្តា សង្កិលិស្សន្តិ អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ បច្ចយោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

រាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ នឹងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត
 អសុរកាយ នរក មិនខាន ។ មួយទៀត បើហេតុមិនមានដោយពិត
 ពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ក៏នៅជាពាក្យពិត
 តែថាបុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តិះដៀលក្នុងបច្ចុ-
 ប្បន្ននេះថា បុរសបុគ្គលនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអហេតុ-
 កវាទ ។ បើហេតុមានពិតមែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ ទទួលចាញ់
 ក្នុងចំណែកទាំងពីរ គឺអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ គប្បីតិះដៀលក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ នឹងទៅកើតក្នុងកំណើត
 តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក មិនខាន ។ អបណ្ណកធម៌ ដែលបុគ្គល
 ធ្វើមិនពេញលេញ សមាទានមិនល្អហើយ ក៏ផ្សាយទៅតាមវាទៈរបស់
 ខ្លួនដោយចំណែកមួយ រៀបរយនូវហេតុជាទីតាំងនៃកុសល យ៉ាងនេះ ។

[១១៨] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បណ្ណាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ
 យ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វសៅហ្មង មានពិតមែន សត្វទាំង-
 ឡាយ តែងសៅហ្មងដោយមានហេតុមានបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វ

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្ត អរិយាបច្ចនីកតា

សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សហេតុ សប្បច្ចយា សត្តា
 វិសុទ្ធស្និ អត្តិ ពលំ អត្តិ រិយំ អត្តិ បុរិសថាមោ
 អត្តិ បុរិសបរក្កមោ សព្វេ សត្តា សព្វេ ចារណា
 សព្វេ ភូតា សព្វេ ដីវា សវសា សពលា សរី-
 រិយា និយតិសង្កតិការបរិណាតា ឆស្សោភិជាតិសុ
 សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិតិ តេសមេតំ ចាជិកដ្ឋំ
 យមិទំ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ ឥមេ
 តយោ អកុសលេ ធម្មេ អភិទិព្វដ្ឋេត្វា យមិទំ
 កាយសុច្ចរិតំ វចីសុច្ចរិតំ មនោសុច្ចរិតំ ឥមេ តយោ
 កុសលេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ តំ កិស្ស
 ហេតុ បស្សន្តិ ហិ តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា
 អកុសលានំ ធម្មានំ អាទីនវំ ឱការំ សង្កិលេសំ
 កុសលានំ ធម្មានំ នេត្តម្មេ អាទិសំសំ វោទាន-
 បក្ខំ ។ សន្តិយេវ ខោ បន ហេតុំ អត្តិ ហេតុតិស្ស
 ទិដ្ឋិ ហោតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។
 សន្តិយេវ ខោ បន ហេតុំ អត្តិ ហេតុតិ
 សង្កិយ្យតិ ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាសង្កិយ្យោ ។

គហបតិវត្ត អបណ្ណកសូត្រ វាចាមិនមែនជាសីកសត្រូវចំពោះព្រះអរិយៈ

បរិសុទ្ធមានពិតមែន សត្វទាំងឡាយតែងបរិសុទ្ធដោយមានហេតុ មាន
 បច្ច័យ កម្លាំងមាន សេចក្តីព្យាយាមមាន កម្លាំងរបស់បុរសមាន សេចក្តី
 សង្វាតនៃបុរសមាន ពួកសត្វទាំងអស់ បាណៈទាំងអស់ ក្នុងទាំងអស់
 ដីវៈទាំងអស់ មានអំណាច មានកម្លាំង មានព្យាយាម មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលដោយនិយតិ សង្កតិ និងភាវៈ បិតនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ទើប
 ទទួលសុខនិងទុក្ខបាន ហេតុនោះ ក៏ប្រាកដដល់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ (សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ) លះបង់អកុសល ៣ នេះគឺកាយ-
 ទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិត ហើយសមាទានប្រព្រឹត្តកុសលធម៌ ៣
 នេះគឺ កាយសុចរិត វចីសុចរិត មនោសុចរិតវិញ ដំណើរនោះព្រោះហេតុ
 ដូចម្តេច ព្រោះថា សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ឃើញទោសនៃ
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក សៅហ្មង ឃើញអានិសង្សនៃកុសល-
 ធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃសេចក្តីផ្លូវផង ក្នុងកិរិយាចេញចាកកាម ។
 មួយទៀត បុគ្គលមានសេចក្តីយល់ឃើញ នូវហេតុដែលមានពិតមែនថា
 ហេតុមានពិតមែន សេចក្តីយល់ឃើញរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា សម្មា-
 ទិដ្ឋិ ។ មួយទៀត បុគ្គលណាត្រិះរិះហេតុ ដែលមានពិតមែនថា ហេតុ
 មានពិតមែន សេចក្តីត្រិះរិះរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា សម្មាសង្កប្បៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សន្តិយេវ ខោ បន ហេតុំ អត្ថិ ហេតុតិ វាចំ
 កាសតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាវាចា ។ សន្តិយេវ
 ខោ បន ហេតុំ អត្ថិ ហេតុតិ អាហា យេ តេ
 អរហន្តោ ហេតុវាទា តេសមយំ ន បច្ចដីកំ ក-
 រោតិ ។ សន្តិយេវ ខោ បន ហេតុំ អត្ថិ ហេតុតិ
 បរំ សញ្ញាបេតិ សាស្ស ហោតិ សទ្ធម្មសញ្ញត្តិ តាយ
 ច បន សទ្ធម្មសញ្ញត្តិយា នេវត្តានុក្កំសេតិ ន បរំ
 វម្ពេតិ ។ ឥតិ បុព្វេវ ខោ បនស្ស ទុស្សីល្យំ បហីនំ
 ហោតិ សុសីល្យំ បច្ចបដ្ឋិតំ អយព្វា សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា-
 សង្ក្ខេប្បា សម្មាវាចា អរិយានំ អបច្ចដីកតា សទ្ធម្ម-
 សញ្ញត្តិ អនត្តក្កំសនា អបរវម្ពនា ។ ឯវំសិមេ
 អនេកេ កុសលា ធម្មា សម្មវន្តិ សម្មាទិដ្ឋិប្បច្ចយា ។

[១១៩] តត្រិ កហាបតយោ វិញ្ញា បុរិសោ ឥតិ
 បដិសញ្ញក្ខតិ សចេ ខោ អត្ថិ ហេតុ ឯវមយំ
 ករំ បុរិសបុគ្គលោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មួយទៀត បុគ្គលណា ពោលវាចាចំពោះហេតុ ដែលមានពិតមែនថា ហេតុមានពិតមែន វាចារបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា សម្មាវាចា ។ មួយ ទៀត បុគ្គលណា ពោលនូវហេតុ ដែលមានពិតមែនថា ហេតុមានពិតមែន បុគ្គលនេះ ឈ្មោះថាមិនធ្វើសឹកសត្រូវ ចំពោះព្រះអរហន្តជាហេតុវាទទាំង នោះ ។ មួយទៀត បុគ្គលណាពន្យល់អ្នកដទៃឲ្យយល់នូវហេតុដែលមាន ពិតមែនថា ហេតុមានពិតមែន សេចក្តីពន្យល់របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា សទ្ធម្មសញ្ញត្តិ មិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង ឯបុគ្គលនោះឈ្មោះថាមិនបង្គាប់ បុគ្គលដទៃ ដោយសារសទ្ធម្មសញ្ញត្តិនោះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល នោះបានលះបង់នូវការៈជាអ្នកទ្រុស្តសីលក្នុងកាលមុន ហើយតាំងទុកនូវ ការៈជាអ្នកមានសីលល្អវិញ នេះឈ្មោះថាសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មា- វាចា មិនជាសឹកសត្រូវចំពោះព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាសទ្ធម្មសញ្ញត្តិ ឈ្មោះ ថាមិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង មិនបង្គាប់បុគ្គលដទៃ ។ កុសលធម៌ទាំងឡាយ នេះច្រើនប្រការ កើតឡើងព្រម ព្រោះសម្មាទិដ្ឋិជាបច្ច័យ យ៉ាងនេះ ។

[១១៧] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ វិញ្ញាបុរស តែងពិចារណាឃើញ ក្នុងលទ្ធិរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ដូច្នោះថា បើហេតុមានពិត មែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ អារុយ្យននត្តិវាទោ

សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋិស្សតិ ។ កាមំ ខោ បន
 មាហុ ហេតុ ហោតុ នេសំ កវតំ សមណាព្រាហ្មណានំ
 សច្ចំ រចនំ អថ ច បនាយំ កវំ បុរិសបុគ្គលោ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ វិញ្ញនំ ចាសំសោ សីលវា បុរិសបុគ្គលោ សម្មាទិដ្ឋិ
 ហេតុវាទោតិ ។ សចេ ខោ អត្តេវ ហេតុ ឯវំ ឥមស្ស
 កោតោ បុរិសបុគ្គលស្ស ឧកយត្ថ កដក្កាហោ យញ្ច
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិញ្ញនំ ចាសំសោ យញ្ច កាយស្ស ភេទា
 បម្មរណា សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋិស្សតិ ។
 ឯវមស្សាយំ អបណ្ណាកោ ធម្មោ សុសមត្តោ សមា-
 ទិន្នោ ឧកយំសំ ធវិត្វា តិដ្ឋតិ វិញ្ញតិ អកុសលដ្ឋានំ ។

[១២០] សន្តិ គហបតយោ ឯកេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នត្តិ សព្វសោ អា-
 រុប្បាតិ តេសំយេវ ខោ គហបតយោ សមណាព្រាហ្ម-
 ណានំ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឧដុវិបច្ចដីក-
 វាទា តេ ឯវមាហំសុ អត្តិ សព្វសោ អារុប្បាតិ ។

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ការពោលថាអរូបព្រហ្មមិនមាន

នឹងចូលទៅកាន់សុគតិស្នត៍ទេវលោក ។ មួយទៀត បើហេតុមិនមាន
 ដោយពិត ពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ទុកជាពាក្យពិត
 តែថាបុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយសរសើរក្នុងបច្ចុប្បន្នថា
 បុរសបុគ្គលនេះ ជាអ្នកមានសីល ជាសម្មាទិដ្ឋិ ជាហេតុវាទ ។ បើហេតុ
 មានពិតមែន បុរសបុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ ទទួលជ័យជំនះ ក្នុងចំណែកទាំង
 ពីរ គឺអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយសរសើរ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ នឹងចូលទៅកាន់សុគតិស្នត៍ទេវលោក ។ អបណ្ណក-
 ធម៌នេះ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យពេញលេញ សមាទានល្អហើយ ក៏ផ្សាយ
 ទៅតាមវាទៈរបស់ខ្លួន ដោយចំណែកទាំងពីរ រៀបរយនូវហេតុជាទី
 តាំងនៃអកុសល យ៉ាងនេះ ។

[១២០] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួក
 មួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា អរូបព្រហ្ម មិនមាន
 ដោយប្រការទាំងពួង ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ពួក
 មួយ មានវាទៈជាសិកសត្រូវដោយត្រង់ ទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា អរូបព្រហ្មមានដោយប្រការទាំងពួង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តំ កី មញ្ញថ កហាបតយោ ននុមេ សមណព្រាហ្មណា
អញ្ញមញ្ញស្ស ឧជុរិបច្ចជីកវាណាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ តត្រ
កហាបតយោ វិញ្ញ បុរិសោ ឥតិ បដិសព្វុក្ខតិ យេ ខោ^(១)
តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
នត្ថិ សព្វសោ អារុប្បាតិ ឥទំ មេ អទិដ្ឋំ យេមិ តេ
កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អត្ថិ
សព្វសោ អារុប្បាតិ ឥទំ មេ អវិទិតំ អហាព្នោវ ខោ
បន អជានន្តោ អបស្សន្តោ ឯកំសេន អាទាយ
វោហារយ្យំ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ន មេតំ អស្ស
បដិរូបំ យេ ខោ តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឯវំ-
វាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នត្ថិ សព្វសោ អារុប្បាតិ សចេ
ខោ តេសំ កវតំ សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ
ហានមេតំ វិដ្ឋតិ យេ តេ ទេវា រូមិនោ មនោមយា
អបណ្ណកំ មេ តត្របបត្តិ កវិស្សតិ យេ បន
តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ

១ ម. យេ ច ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ក្រែង
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ មានវាទៈជាសឹកសត្រូវដោយត្រង់ ទៅរកគ្នា
នឹងគ្នាមិនមែនឬ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ
វិញ្ញាបុរស តែងពិចារណាឃើញ ក្នុងលទ្ធិរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ទាំងនោះដូច្នោះថា សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយណា មានវាទៈ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា អរូបព្រហ្មមិនមានដោយប្រការទាំងពួង
ពាក្យនេះយើងក៏មិនដែលឃើញ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើន
ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា អរូបព្រហ្មមានដោយ
ប្រការទាំងពួង ពាក្យនេះយើងក៏មិនដែលដឹង ឯយើងកាលបើមិនដឹង
មិនឃើញ គប្បីកាន់យកដោយចំណែកមួយ ហើយនិយាយថា ពាក្យ
នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ហេតុនេះ មិនសមគួរទេ
សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ
យ៉ាងនេះថា អរូបព្រហ្ម មិនមាន ដោយប្រការទាំងពួង បើពាក្យ
របស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះជាពាក្យពិត ពាក្យនុ៎ះយកជាទី
តាំងបានប្រាកដ ទេវតាទាំងឡាយណា មានរូប កើតដោយឈានចិត្ត
ពាក្យនេះ (មិនខុស) ការទៅកើតក្នុងរូបព្រហ្មនោះ នឹងមានដល់យើង
មួយទៀត សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ ភវនិរោធនត្តិវាទោ

ឯវំទិដ្ឋិនោ អត្ថិ សព្វសោ អារុប្បាតិ សចេ តេសំ
 កវតំ សមណាព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ ហានមេតំ
 វិជ្ជតិ យេ តេ ទេវា អរូបិនោ សញ្ញាមយា
 អបណ្ណកំ មេ តត្រូបបត្តិ ភវិស្សតិ ទិស្សន្តេ ខោ
 បន រូទានិកវណំ ទណ្ហានានសត្តានានកលហា-
 វិត្តហារិវាទតុវតុវេសុញ្ញមុសារាទា នត្ថិ ខោ បនេតំ
 សព្វសោ អារុប្បាតិ ។ សោ ឥតិ បដិសដ្ឋាយ
 រូទានំយេវ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ ។

[១២១] សន្តិ គហបតយោ ឯកេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នត្ថិ សព្វសោ កវនិរោ-
 ធាតិ ។ តេសំយេវ ខោ គហបតយោ សមណា-
 ព្រាហ្មណានំ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឧដុវិបច្ចដីក-
 វាទា តេ ឯវមាហំសុ អត្ថិ សព្វសោ កវនិរោធាតិ ។ តំ
 កី មញ្ញថ គហបតយោ ននុមេ សមណាព្រាហ្មណា

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ការពោលថាការរលត់នៃភពមិនមាន

មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា អរូបព្រហ្មមានដោយប្រការទាំងពួង បើពាក្យរបស់
 សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ជាពាក្យពិត ពាក្យនុ៎ះយកជាទីតាំង
 បានប្រាកដ ទេវតាទាំងឡាយណាដែលឥតរូប កើតដោយសញ្ញា ពាក្យ
 នោះ (មិនខុស) ការទៅកើតក្នុងអរូបព្រហ្មនោះ នឹងមានដល់យើង
 ការកាន់យកដំបង ការកាន់យកគ្រឿងសស្ត្រា ការឈ្លោះទាស់ទែង
 គ្នា ការពោលដដែកគ្នា ការប្រកាន់ថាឯងអញ ការពោលញុះញង់ ការ
 ពោលពាក្យកុហកដែលប្រាកដឡើង ព្រោះមានរូបជាអធិករណ៍ ក៏ឯអធិ-
 ករណ៍នុ៎ះ មិនមាន ក្នុងរូបព្រហ្ម ដោយប្រការទាំងពួង ។ វិញ្ញបុរស
 នោះ លុះពិចារណាយើញដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីនឿយ
 ណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់នូវរូបនោះ ។

[១២១] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង-
 ឡាយពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ការរលត់នៃ
 ភពដោយប្រការទាំងពួង មិនមានឡើយ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពួកមួយ មានវាទៈជាសឹកសត្រូវដោយត្រង់
 ទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះហើយពោលថា ការរលត់នៃភពដោយ
 ប្រការទាំងពួងមាន ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់
 ហេតុនោះដូចម្តេច ក្រែងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនេះ មានវាទៈ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អញ្ញមញ្ញស្ស ឧជុវិបច្ចនីកវាទាតិ ។ ឃំ ភន្តេ ។
តត្រ កហាបតយោ វិញ្ញ បុរិសោ ឥតិ បជិសញ្ចិក្ខតិ
យេ ខោ តេ កោន្តោ សមណាព្រាហ្មណា ឃំវាទិនោ
ឃំវិទិដ្ឋិនោ នត្ថិ សព្វសោ កវនិហោទាតិ ឥទំ មេ អទិដ្ឋំ
យេមិ តេ កោន្តោ សមណាព្រាហ្មណា ឃំវាទិនោ
ឃំវិទិដ្ឋិនោ អត្ថិ សព្វសោ កវនិហោទាតិ ឥទំ មេ
អវិទិតំ អហាញេវ ខោ បន អជានន្តោ អបស្សន្តោ
ឃកំសេន អាទាយ វោហាយេយ្យំ ឥទមេវ សច្ចំ មោ-
យមញ្ញត្ថិ ន មេតំ អស្ស បជិរូបំ យេ ខោ តេ
កោន្តោ សមណាព្រាហ្មណា ឃំវាទិនោ ឃំវិទិដ្ឋិនោ
នត្ថិ សព្វសោ កវនិហោទាតិ សចេ តេសំ កវតំ សម-
ណាព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ ហានមេតំ វិជ្ជតិ យេ តេ
ទេវា អរូមិនោ សញ្ញាមយា អបណ្ណកំ មេ តត្របបត្តិ
កវិស្សតិ យេ បន តេ កោន្តោ សមណាព្រាហ្មណា
ឃំវាទិនោ ឃំវិទិដ្ឋិនោ អត្ថិ សព្វសោ កវនិហោទាតិ
សចេ តេសំ កវតំ សមណាព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាសីកសត្រូវដោយត្រង់ទៅរកគ្នានិងគ្នាមិនមែនឬ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ វិញ្ញបុរស តែងពិចារណាឃើញ ក្នុងលទ្ធិរបស់
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ដូច្នោះថា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ដ៏ចម្រើនណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ការរលត់ទៅនៃភព
 ដោយប្រការទាំងពួងមិនមានឡើយ ហេតុនេះ យើងមិនដែលឃើញទេ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើនណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ
 យ៉ាងនេះថា ការរលត់នៃភពដោយប្រការទាំងពួងមាន ហេតុនេះយើង
 មិនដឹង កាលបើយើងមិនដឹង មិនឃើញ គប្បីកាន់យកដោយចំណែកមួយ
 ហើយនិយាយថា ពាក្យនេះជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នោះ
 ពាក្យនេះមិនសមគួរទេ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើនណា មាន
 វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ការរលត់នៃភពដោយប្រការទាំងពួង
 មិនមាន បើពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ជាពាក្យពិត
 ហេតុនេះ យកជាទីតាំងបានប្រាកដ ទេវតាទាំងឡាយណាដែលឥតរូប
 កើតដោយអរូបជ្ឈានសញ្ញា ពាក្យនោះមិនខុស ការកើតក្នុងអរូបព្រហ្ម
 នោះនឹងមានដល់យើង មួយទៀត សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ការរលត់នៃភព ដោយ
 ប្រការទាំងពួងមាន បើពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះជា

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ ចត្តារោ បុគ្គលា

ហានមេតំ វិជ្ជតិ យំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយិស្សាមិ ។

យេ ខោ តេ កោដ្ឋោ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ

ឯវំទិដ្ឋិនោ នត្តិ សព្វសោ ភវនិរោធាតិ តេសមយំ

ទិដ្ឋិ សារាគាយ សន្តិកេ សំយោគាយ សន្តិកេ

អនិទន្ធជាយ សន្តិកេ អន្លោសាជាយ សន្តិកេ

ឧទាទាជាយ សន្តិកេ យេ បន តេ កោដ្ឋោ សម-

ណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អត្តិ សព្វសោ

ភវនិរោធាតិ តេសមយំ ទិដ្ឋិ អសារាគាយ សន្តិកេ

អសំយោគាយ សន្តិកេ អនិទន្ធជាយ សន្តិកេ

អន្លោសាជាយ សន្តិកេ អនុទាទាជាយ សន្តិកេ-

តិ ។ សោ ឥតិ បដិសង្កាយ ភវានំយេវ និព្វិជាយ

វិរាគាយ និរោជាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។

[១២២] ចត្តារោមេ គហបតយោ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី កតមេ ចត្តារោ ឥធិ គហប-

គហបតិវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ បុគ្គល ៤ ពួក

ពាក្យពិត ហេតុនេះ ទើបយកជាទីតាំងបានប្រាកដ យើងនឹងបរិនិព្វាន
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើនណា មានវាទៈ
 យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ការរលត់នៃភព ដោយប្រការទាំងពួង
 មិនមាន សេចក្តីយល់នេះ របស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏ប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីត្រេកត្រអាល ក្នុងទីជិតនៃសំយោគធម៌ ក្នុងទីជិត
 នៃសេចក្តីរីករាយ ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីចូលចិត្តស៊ប់ ក្នុងទីជិតនៃឧបាទាន
 មួយទៀត សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើនណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ
 មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា កិរិយារលត់ទៅនៃភព មានដោយប្រការទាំងពួង
 សេចក្តីយល់នេះ របស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិត
 នៃសេចក្តីមិនត្រេកត្រអាល ក្នុងទីជិតនៃសំយោគធម៌ ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តី
 មិនរីករាយ ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីមិនចូលចិត្តស៊ប់ ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីមិន
 មានឧបាទាន ។ វិញ្ញាបុរសនោះពិចារណាយើញដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកភក្តី ដើម្បីរលត់ភពទាំងឡាយ ។

[១២២] ម្នាលគហបតិទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងឡាយ ក្នុងលោក
 មាន ៤ ពួកនេះ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកតើដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលគហបតិទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តយោ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ហោតិ អត្តបរិតា-

បនាណុយោកមនុយុត្តោ ឥធិ កហាបតយោ ឯកច្ចោ

បុគ្គលោ បរន្តោ ហោតិ បរិបរិសាបនាណុយោកម-

នុយុត្តោ ឥធិ កហាបតយោ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តន្តោ

ច ហោតិ អត្តបរិសាបនាណុយោកមនុយុត្តោ បរន្តោ

ច បរិបរិសាបនាណុយោកមនុយុត្តោ ឥធិ កហាបតយោ

ឯកច្ចោ បុគ្គលោ នេវត្តន្តោ ច ហោតិ ណាត្តបរិ-

សាបនាណុយោកមនុយុត្តោ ន បរន្តោ បរិបរិសា-

បនាណុយោកមនុយុត្តោ សោ អនត្តន្តោ អបរន្តោ

ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិច្ឆាតោ ទិព្វតោ សីតីភូតោ សុខប្ប-

ទិសំវេទី ព្រហ្មភូតេន អត្តនា វិហារតិ ។

[១២៣] កតមោ ច កហាបតយោ បុគ្គលោ

អត្តន្តោ អត្តបរិសាបនាណុយោកមនុយុត្តោ ។ ឥធិ

កហាបតយោ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អចេលកោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុត
 កម្ដៅខ្លួនឯង ឈ្មោះអត្តន្តបៈ ១ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុតកម្ដៅ
 បុគ្គលដទៃ ឈ្មោះបរន្តបៈ ១ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
 មួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុតកម្ដៅខ្លួនឯង
 ឈ្មោះអត្តន្តបៈផង ជាអ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុតកម្ដៅបុគ្គលដទៃ
 ឈ្មោះបរន្តបៈផង ១ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ មិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ឈ្មោះ
 នេវត្តន្តបៈផង ជាអ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ មិនដុតកម្ដៅបុគ្គលដទៃ
 ឈ្មោះនបរន្តបៈផង ១ អនត្តន្តបុគ្គលនិងអបរន្តបុគ្គលនោះ ជាអ្នក
 លែងមានសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន មានទុក្ខរំលត់ មានត្រជាក់កើតហើយ
 មានប្រក្រតីទទួលសុខ មានខ្លួនដូចជាព្រហ្ម នៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ។

[១២៣] ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបព្យាយាម
 រឿយ ។ ដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ឈ្មោះអត្តន្តបៈ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលគហ-
 បតីទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តអាក្រាត

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ ចតុបុគ្គលវិភជនំ

មុត្តាចារោ ហត្តាវលេខនោ^(១) ។ យថា កន្ធក-
សុត្តំ^(២) តថា វិត្តារោ ។ ឥតិ ឯវ្យំ អនេកវិហិតំ
កាយស្ស អាតាបនបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ វិហា-
រតិ អយំ វុច្ចតិ កហាបតយោ បុគ្គលោ អត្តន្តោ
អត្តបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ ។ កតមោ ច កហា-
បតយោ បុគ្គលោ បន្តោ បរិបរិតាបនានុយោកមនុ-
យុត្តោ ។ ឥធិ កហាបតយោ បុគ្គលោ ឱវត្តិកោ
ហោតិ សុករិកោ ហោតិ ។ មេ ។ យេ វា បនញ្ញបិ
កេចិ ក្សរកម្មន្តា អយំ វុច្ចតិ កហាបតយោ បុគ្គលោ
បន្តោ បរិបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ ។ កតមោ
ច កហាបតយោ បុគ្គលោ អត្តន្តោ ច អត្តបរិតាបនា-
នុយោកមនុយុត្តោ បន្តោ ច បរិបរិតាបនានុយោក-
មនុយុត្តោ ។ ឥធិ កហាបតយោ ឯកោ បុគ្គលោ
រាជា វា ហោតិ ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ ។ មេ ។
តេបិ ទណ្ឌាតទ្ធិតា កយតទ្ធិតា អស្សុមុខា ពោទមាណា
បរិកម្មានិ កោណិ អយំ វុច្ចតិ កហាបតយោ បុគ្គលោ

១ ឱ. ម. ហត្តាវលេខនោ ។ ២ ឱ. កន្ធកសុត្តន្តំ ។ ម. កន្ធកសុត្តន្តោ ។

គហបតីវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ការទ្រង់ចែកបុគ្គលជា ៤ ពួក

លះមារយាទល្អចេញ ប្រព្រឹត្តស៊ីលិទ្ធវៃ ។ សេចក្តីពិស្តារដូចគ្នានឹង
 កន្ទរកសូត្រ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបព្យាយាម
 រឿយ ។ ញ៉ាំងកាយ ឲ្យក្តៅក្រហល់ក្រហាយ មានប្រការផ្សេង ។ ជាអ្នក
 ប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុតកម្តៅខ្លួនឯងមានសភាពយ៉ាងនេះ បុគ្គល
 នេះហៅថា អត្តន្តបៈ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបព្យាយាម
 រឿយ ។ ដុតកម្តៅបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះថា បរន្តបៈ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់ចៀមចិញ្ចឹម
 ជីវិត សម្លាប់ជ្រូកចិញ្ចឹមជីវិត ។ បេ ។ ឬក៏បុគ្គលណាមួយមានការងារ
 រឹករវ ជាអ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុតកម្តៅបុគ្គលដទៃ ម្នាលគហបតី
 ទាំងឡាយ បុគ្គលនេះហៅថា បរន្តបៈ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ចុះ
 បុគ្គលប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុតកម្តៅខ្លួនឯង ឈ្មោះអត្តន្តបៈផង ជា
 អ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុតកម្តៅនូវបុគ្គលដទៃ ឈ្មោះបរន្តបៈផង
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ
 គឺស្តេចជាក្សត្រិយ៍ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយ ។ បេ ។ ក៏បុគ្គលទាំងនោះ
 តែងមានសេចក្តីតក់ស្លុតដោយអាជ្ញា តក់ស្លុតដោយភ័យ មានមុខទទឹក
 ដោយទឹកភ្នែក ឡើយ ធ្វើការងារទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រកបព្យាយាម
 រឿយ ។ ដុតកម្តៅខ្លួនឯង ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលនេះហៅថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អត្តន្តោ ច អត្តបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ បរន្តោ
 ច បរបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ ។ កតមោ ច
 កហាបតយោ បុគ្គលោ នេវត្តន្តោ ច នាត្តបរិតាប-
 នានុយោកមនុយុត្តោ ន បរន្តោ ច ន បរបរិតាប-
 នានុយោកមនុយុត្តោ សោ អនត្តន្តោ អបរន្តោ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ និច្ឆាតោ និព្វតោ សីតីភូតោ សុខប្បដិ-
 សំវេទី ព្រហ្មក្ខតេន អត្តោ វិហារតិ ។ ឥធិ កហា-
 បតយោ តថាកតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ មេ ។ សោ ឥមេ បញ្ច ដីវរលោ
 បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីក-
 រលោ វិច្ឆេវ កាមេហិ វិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
 សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកដំ បីតិសុខំ បបមំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វិតក្កវិចារានំ រូបសមា អជ្ឈត្តំ
 សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ
 សមាទិដំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 បីតិយា ច វិរាតា ។ មេ ។ តតិយំ ឈានំ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតិ សុខស្ស ច បហាតា ។ មេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អត្តន្តបៈផង ជាអ្នកប្រកបព្យាយាមរឿយ ។ ដុតកម្ដៅបុគ្គលដទៃ ហៅថា
 បរន្តបៈផង ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបព្យាយាមរឿយ ។
 មិនដុតកម្ដៅខ្លួនឯង ហៅថា នេវត្តន្តបៈផង ជាអ្នកប្រកបព្យាយាម
 រឿយ ។ មិនដុតកម្ដៅបុគ្គលដទៃ ហៅថា នបរន្តបៈផង តើដូចម្ដេច អនត្ត-
 ន្តបៈនិងអបរន្តបុគ្គលនោះ លែងមានសេចក្ដីស្រែកឃ្លាន មានទុក្ខរំលត់
 ហើយ មានត្រជាក់កើតហើយ មានប្រក្រតីទទួលសេចក្ដីសុខ មានខ្លួន
 ដូចជាព្រហ្មនៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ព្រះតថាគត
 ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ។ បេ ។ ព្រះតថាគតនោះ
 លះបង់និរវណធម៌ទាំង ៥ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេសក្នុងហឫទ័យ ជាធម៌
 ធ្វើបញ្ញាឲ្យថយកម្លាំង មានហឫទ័យស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់
 ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ចូលបឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 វិចារៈ មានតែបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ជាអារម្មណ៍
 ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈហើយ ក៏បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ដែលមាន
 ក្នុងខ្លួនជាទីជ្រះថ្លា មានភាវៈជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈនិងវិចារៈទេ
 មានតែបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិប៉ុណ្ណោះ ព្រោះប្រាសចាក
 បីតិ ។ បេ ។ បានដល់តតិយជ្ឈាន ព្រោះលះបង់សេចក្ដីសុខផង ។ បេ ។

គហបតីវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ ចតុបុគ្គលវិភជនំ

ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ សោ វរំ
 សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធន បរិយោទាតេ អនត្ត-
 ណោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្មជីយេ បិតេ
 អានេញ្ចប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាយ ចិត្តំ
 អភិនិជ្ជាមេតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សតិ សេយ្យដីទំ ឯកម្បិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ
 ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សតិ ។ សោ វរំ សមាហិតេ ចិត្តេ
 បរិសុទ្ធន បរិយោទាតេ អនត្តណោ វិតតូបក្កិលេសេ
 មុទុក្ខតេ កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ
 ចុត្តបទាតញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ ។ សោ
 ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ
 បស្សតិ ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ

គហបតិវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ការទ្រង់ចែកបុគ្គលជា ៤ ពួក

ក៏បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ព្រះតថាគតនោះ កាលបើចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួនបរិសុទ្ធ ផ្លូវ
ផង មិនមានកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរ
ដល់ការវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿ មិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍យ៉ាងនេះ
ហើយក៏បង្កើនចិត្តទៅដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ។ ព្រះតថាគតនោះ
រលឹកជាតិ ដែលបានអាស្រ័យនៅមកពីមុនជាអនេកជាតិ រលឹកជាតិបាន
ដូចម្តេច គឺរលឹកបាន ១ ជាតិ ២ ជាតិ ។ បេ ។ រលឹកតាមជាតិ ដែលអា-
ស្រ័យនៅមកពីមុនបានច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសយ៉ាង
នេះ ។ ព្រះតថាគតនោះ កាលដែលចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមាន
កិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវនាកម្ម
ជាចិត្តនឹងជឿ មិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ ក៏បង្កើន
ចិត្តទៅ ដើម្បីចុតូបបាតញ្ញាណ នៃសត្វទាំងឡាយ ។ ព្រះតថាគតនោះ
មានចក្ខុដូចជាទិព្វ បរិសុទ្ធជាងចក្ខុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ បានឃើញសត្វ
ទាំងឡាយ ដែលចុតិនិងបដិសន្ធិ ទាបថោក និងឧត្តម មានសណ្ឋានល្អ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទុព្វល្លោ សុកតេ ទុក្កតេ ។ បេ ។ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ បជាជាតិ ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ
 បរិសុទ្ធវេ បរិយោទាតេ អនដ្ឋំណោ វិតត្ថបក្កិលេសេ
 មុទុក្កតេ កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ អាសវានំ
 ខយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ ។ សោ ឥទំ
 ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បជាជាតិ ។ បេ ។ អយំ អាស-
 វនិរោធកាមិជី បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បជាជាតិ ។
 តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ ញ្ញាណំ ហោតិ ទីណា
 ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ
 ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាតិ អយំ វុច្ចតិ កហាបតយោ
 បុក្កលោ នេវត្តន្តចោ នាត្តបរិតាបនានុយោកមនុយុត្តោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

និងអាក្រក់ ទៅកាន់សុគតិនិងទុគ្គតិ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំង-
 ឡាយ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម ។ ព្រះតថាគតនោះ កាលដែលចិត្ត
 ខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង
 មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឹង មិនញាប់ញ័រទៅ
 តាមអារម្មណ៍យ៉ាងនេះហើយ ក៏បង្កើនចិត្តទៅដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ
 ព្រះតថាគតនោះ ដឹងប្រាកដតាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងប្រាកដ
 តាមពិតថា នេះជាបដិបទា ដំណើរទៅដើម្បីរលត់អាសវៈ ។ កាល
 ដែលព្រះតថាគតនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏ផុត
 ចាកកាមាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតចាកភវាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតចាកអវិជ្ជាសវៈផង
 ញ្ញាណ ក៏កើតឡើងប្រាកដថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រះតថាគត
 ក៏ដឹងដូច្នោះថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ បាននៅរួចហើយ
 កិច្ចដែលគួរធ្វើក៏បានធ្វើរួចហើយ កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះ មិនមានឡើយ
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ហៅថាជាអ្នកប្រកបរឿយ ។ នូវ
 ព្យាយាម មិនដុតកម្តៅខ្លួនឯង ហៅថានេវត្តន្តបៈផង ជាអ្នកប្រកបរឿយ ។

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ ធម្មទេសនាបសំសា

ន បរន្តោ ទេ ន បរហិតាបនាណុយោកមនុយុត្តោ សោ
 អនត្តន្តោ អបរន្តោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ និច្ឆាតោ
 និព្វតោ សីតិភូតោ សុខប្បដិសំវេទី ព្រហ្មភូតេន
 អត្តនា វិហារតីតិ ។

[១២៤] ឯវំ វុត្តេ សាលេយ្យកា ព្រហ្មណាគហ-
 បតិកា ភកវន្តំ ឯតទវេចំ អភិក្កន្តំ កោ កោតម
 អភិក្កន្តំ កោ កោតម សេយ្យថាបិ កោ កោតម
 និក្កន្តិតំ វា ឧក្កន្តេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុន្នស្ស វា
 មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បន្នោតំ ជារយ្យ
 ចក្កមន្តោ រូចានិ ទក្ខន្តិតិ ឯវមេវ^(១) កោតា កោតមេន
 អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯតេ មយំ

១ ឱ. ឯវមេវ ។ ម. ឯវមេវ ខោ ។

គហបតិវគ្គ អបណ្ណកសូត្រ ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា

នូវព្យាយាម មិនដុតកម្ដៅបុគ្គលដទៃ ហៅថា នបរន្តបៈផង អនត្តន្តប-
បុគ្គលនិងអបរន្តបបុគ្គលនោះ លែងមានសេចក្ដីស្រែកឃ្នាន មានទុក្ខ
រលត់ហើយ មានត្រជាក់កើតហើយ មានប្រក្រតីទទួលនូវសុខ មាន
ខ្លួនដូចជាព្រហ្មក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១២២] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកា
យ៉ាងនេះហើយ ពួកព្រាហ្មណគហបតី អ្នកស្រុកសាលា បានក្រាប
ទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ធម៌
ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើនប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយនេះឯង
(ភ្លឺច្បាស់ណាស់) ដូចបុគ្គលផ្សាររបស់ដែលគេផ្តាប់ ឬ ដូចបុគ្គល
បើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវ ដល់អ្នកវង្វេង
ទិស ពុំនោះសោត ដូចជាគេព្រាលប្រទីបបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត ឲ្យមនុស្ស
ដែលមានភ្នែកភ្លឺមើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន យើងខ្ញុំទាំងឡាយនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភវន្តំ កោតមំ សរណំ កច្ឆាម ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច
 ឧទាសកេ ដោ ភវំ កោតមោ ជាវេតុ អដ្ឋតក្កេ
 ចាណុយេតេ សរណាដ្ឋតេតិ ។

អបណ្ណកសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ ។

គហបតិវគ្គោ បឋមោ ។

តិស្ស វគ្គិស្ស ឧទ្ធានំ

កន្ធុរនាគរសំវរោ ចោតលិយោ បុន ដីវកកច្ចោ
 ឧទាលិទមោ តថា កុក្កុរោ អភយោ
 ពហុវេទនិយោមិ ច អបណ្ណកតាទសមោ
 បឋមោ បរវោ វគ្គោ ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សូមដល់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទី
ពឹងទីរលឹកស្នើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះតទៅ សូមព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើនជ្រាប នូវយើងខ្ញុំទាំងឡាយ ថាជាឧបាសក ដល់នូវ
សរណគមន៍ ស្នើដោយជីវិត ។

ចប់ អបណ្ណកសូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ គហបតិវគ្គ ទី ១ ។

បញ្ជីរឿងនៃវគ្គនោះ ដូច្នោះ

កន្ទរកសូត្រ ១ អដ្ឋកនាគរសូត្រ ១ សំរវៈ គឺសេក្ខបដិបទា-
សូត្រ ១ បោតលិយសូត្រ ១ ជីវកកិច្ចសូត្រ ១ ឧបាលី-
ទមសូត្រគឺឧបាលិវាទសូត្រ ១ កុក្ករោវាទសូត្រ ១ អភយ-
សូត្រ ១ ពហុវេទនីយសូត្រ ១ ជា ១០ នឹងអបណ្ណកសូត្រ
(នេះគឺ) វគ្គដ៏ប្រសើរ ជាបឋម ។

ភិក្ខុវគ្គោ

បឋមំ ចូឡរាហុលោវាទសុត្តំ

[១២៥] ឯវម្មេវ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 រាជគហោ វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាមេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា រាហុលោ
 អម្ពលដ្ឋិកាយំ វិហារតិ ។ អថខោ ភក្កវា
 សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាដា វុដ្ឋិតោ យេន
 អម្ពលដ្ឋិកា យេនាយស្មា រាហុលោ តេនុបស្ព័យិ ។
 អទ្ធសា ខោ អាយស្មា រាហុលោ ភក្កវន្តំ ទ្វរតោ
 វ អាតច្ចន្តំ ទិស្វាន អាសនំ បញ្ញាមេសិ ឧទកញ្ច
 ចាណនំ ។ និសីទិ ភក្កវា បញ្ញត្តេ អាសនេ និ-
 សដ្ឋ ចាទេ បក្ខាលេសិ ។ អាយស្មាបិ ខោ
 រាហុលោ ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

[១២៦] អថខោ ភក្កវា បរិត្តំ ឧទការសេសំ
 ឧទកាណនេ បមេត្វា អាយស្មន្តំ រាហុលំ អាមន្តេសិ

ភិក្ខុវគ្គ

ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ ទី ១

[១២៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ៉ាន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
 ក៏សម័យនោះឯង ព្រះរាហុលមានអាយុ គង់នៅក្នុងអម្ពលដ្ឋិការ៉ន ។
 គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកផលសមាបត្តិ ក្នុងវេលា
 សាយណ្តាសម័យ ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅ ឯអម្ពលដ្ឋិការ៉ន
 សំដៅទៅត្រង់កន្លែង ដែលព្រះរាហុលមានអាយុនៅ ។ ព្រះរាហុល
 មានអាយុ ក៏បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកអំពីចម្ងាយ
 លុះឃើញហើយ ក៏រៀបចំអាសនៈនិងទឹកសម្រាប់លាងព្រះបាទ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលព្រះរាហុលក្រាលបម្រុងទុក លុះ
 គង់ហើយទើបលាងព្រះបាទ ។ ចំណែកខាងព្រះរាហុលមានអាយុ ក៏
 ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយដាក់អង្គគង់ក្នុងទីសមគួរ ។

[១២៦] លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទុកទឹកឲ្យ
 សល់បន្តិច ក្នុងផ្តិលទឹក ហើយទ្រង់ត្រាស់សួរព្រះរាហុលមានអាយុថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បស្សសិ ឆោ តំ រាហុល ឥមំ បរិតំ ឧទ-
 ការសេសំ ឧទកាធានេ បបិតន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។
 ឯវំ បរិតំ ខោ រាហុល តេសំ សាមញ្ញំ យេសំ
 នត្តិ សម្មជានមុសាវាទេ លជ្ជាតិ ។ អថខោ
 ភកវា តំ បរិតំ ឧទការសេសំ ឆខ្មត្វា អាយស្មន្តំ
 រាហុលំ អាមន្តេសិ បស្សសិ ឆោ តំ រាហុល ឥមំ
 បរិតំ ឧទការសេសំ ឆខ្មត្តន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។
 ឯវំ ឆខ្មតំ ខោ រាហុល តេសំ សាមញ្ញំ យេសំ
 នត្តិ សម្មជានមុសាវាទេ លជ្ជាតិ ។ អថខោ ភកវា
 តំ ឧទកាធានំ ជិក្កុដ្ឋិត្វា អាយស្មន្តំ រាហុលំ
 អាមន្តេសិ បស្សសិ ឆោ តំ រាហុល ឥមំ ឧទ-
 កាធានំ ជិក្កុដ្ឋិតន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឯវំ ជិក្កុដ្ឋិតំ ខោ
 រាហុល តេសំ សាមញ្ញំ យេសំ នត្តិ សម្មជានមុសាវាទេ
 លជ្ជាតិ ។ អថខោ ភកវា តំ ឧទកាធានំ ឧក្កុដ្ឋិត្វា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលរាហុល អ្នកបានឃើញទឹកសល់បន្តិច ដែលតថាគត ដាក់ក្នុងផ្លូល
 ទឹកនេះឬទេ ។ ព្រះរាហុលក្រាបបង្គំទូលថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ (ឃើញ) ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលរាហុល សមណធម៌របស់ពួក
 ភិក្ខុដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ក្នុងសម្បជានមុសាវាទ ដូចជាទឹក
 ដែលមានប្រមាណតិចយ៉ាងនេះឯង ។ បន្ទាប់អំពីនោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ចាក់ទឹកដែលសល់បន្តិចនោះចោល ហើយសួរបញ្ជាក់ទៅនឹងព្រះ
 រាហុលមានអាយុថា ម្នាលរាហុល អ្នកបានឃើញទឹកសល់បន្តិច ដែល
 តថាគត ចាក់ចោលហើយនេះឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ (ឃើញ) ។
 ម្នាលរាហុល សមណធម៌របស់ពួកភិក្ខុ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស
 ក្នុងសម្បជានមុសាវាទ ដូចទឹកដែលតថាគត ចាក់ចោលហើយយ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ផ្តាច់ផ្លូលទឹកនោះ ហើយត្រាស់សួរ
 បញ្ជាក់ទៅនឹងព្រះរាហុលមានអាយុថា ម្នាលរាហុល អ្នកបានឃើញ
 ផ្លូលទឹកដែលតថាគតផ្តាច់ហើយនេះឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ (ឃើញ) ។
 ម្នាលរាហុល សមណធម៌របស់ពួកភិក្ខុ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស
 ក្នុងសម្បជានមុសាវាទ ដូចផ្លូលទឹកដែលតថាគត ផ្តាច់យ៉ាងនេះឯង ។
 តំអំពីនោះមកទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ផ្ទារផ្លូលទឹកនោះហើយ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ សង្កាមាវចរនាគោបមា

អាយស្មន្តំ រាហុលំ អាមន្តេសិ បស្សសិ ឆោ តំ
រាហុល ឥមំ ឧទកាធានំ វិត្តិយេវ^(១) តុច្ឆន្តិ ។ ឯវំ
ភន្តេ ។ ឯវំ វិត្តំ តុច្ឆំ ខោ រាហុល តេសំ សាមញ្ញំ
យេសំ នត្តិ សម្បជានមុសាវាទេ លជ្ជាតិ^(២) ។

[១២៧] សេយ្យថាមិ រាហុល រញ្ញោ ឆាកោ
ន្យាសាទន្តោ ឧរុឡ្ហវាភិជាតោ^(៣) សង្កាមាវចរោ សោ^(៤)
សង្កាមកតោ បុរិមេហិមិ ចាទេហិ កម្មំ ករោតិ
បច្ឆិមេហិមិ ចាទេហិ កម្មំ ករោតិ បុរិមេនបិ កា-
យេន កម្មំ ករោតិ បច្ឆិមេនបិ កាយេន កម្មំ
ករោតិ សីសេនបិ កម្មំ ករោតិ កណ្ណេហិមិ កម្មំ
ករោតិ នន្តេហិមិ កម្មំ ករោតិ នដ្ឋុដ្ឋេនបិ កម្មំ
ករោតិ រក្ខតេវ សោណ្នំ ។ តត្ថ ហត្ថាហោហស្ស
ឯវំ ហោតិ អយំ ខោ រញ្ញោ ឆាកោ ន្យាសា-
ទន្តោ ឧរុឡ្ហវាភិជាតោ សង្កាមាវចរោ សង្កាមកតោ

១ ឱ. ម. វិត្តំ ។ ២ ឱ. ឥតិសទ្វោ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ឧត្តឡ្ហវាភិជាតោ ។ ៤ ម.
សោតិ នត្តិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ ឧបមាដូចជំរីដែលចូលកាន់សង្រ្គាម

ត្រាស់សួររហូតទៅនឹងព្រះរាហុលមានអាយុថា ម្ចាស់រាហុល អ្នក
បានឃើញផ្លិលទឹក ដែលទទេរលីងឆេងនេះឬទេ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ
(ឃើញ) ។ ម្ចាស់រាហុល សមណធម៌របស់ពួកភិក្ខុ ដែលមិនមាន
សេចក្តីអៀនខ្មាស ក្នុងសម្បជានមុសាវាទ ដូចជាផ្លិលទឹកដែលទទេរលីង
ឆេង យ៉ាងនេះឯង ។

[១២៧] ម្ចាស់រាហុល ដូចជាជំរីរបស់ស្តេចដែលមានភ្នកកង់ទន្ធាំ មាន
រូបសមរម្យគួរជាព្រះទីនាំង ជាសត្វធ្លាប់ចុះសង្រ្គាម ជំរីនោះកាលបើ
ចូលកាន់សង្រ្គាម តែងធ្វើការដោយជើងមុខខ្លះ ធ្វើការដោយជើង
ក្រោយខ្លះ ធ្វើការដោយកាយខាងមុខខ្លះ ធ្វើការដោយកាយខាង
ក្រោយខ្លះ ធ្វើការដោយក្បាលខ្លះ ធ្វើការដោយត្រចៀកខ្លះ ធ្វើការ
ដោយភ្នែកខ្លះ ធ្វើការដោយកន្ទុយខ្លះ រក្សាទុកតែប្រមោយប៉ុណ្ណោះ ។
ឯហ្មជំរី មានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងដំណើរ ដែលជំរីរក្សាប្រមោយទុកនោះ
យ៉ាងនេះថា ជំរីរបស់ស្តេចនេះឯង មានភ្នកកង់ទន្ធាំ មានរូបសមរម្យគួរ
ជាព្រះទីនាំង ជាសត្វធ្លាប់ចុះសង្រ្គាម ទោះបីចូលទៅកាន់សង្រ្គាម

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បុរិមេហិមិ ចាទេហិ កម្មំ ករោតិ បច្ឆិមេហិមិ ចាទេហិ
 កម្មំ ករោតិ បុរិមេនបិ កាយេន កម្មំ ករោតិ
 បច្ឆិមេនបិ កាយេន កម្មំ ករោតិ សីសេនបិ កម្មំ
 ករោតិ កណ្ណេហិមិ កម្មំ ករោតិ ទន្តេហិមិ កម្មំ
 ករោតិ នង្គុដ្ឋេនបិ កម្មំ ករោតិ រក្ខតេវ សោណ្នំ
 អបរិច្ចត្តំ ខោ រញ្ញោ ឆាតស្ស ដីវិតន្តិ ។ យតោ ខោ
 រាហុល រញ្ញោ ឆាតោ ឡាសាទន្តោ ឧរុឡ្ហវាភិជាតោ
 សង្កាមារចរោ សង្កាមកតោ បុរិមេហិមិ ចាទេហិ
 កម្មំ ករោតិ បច្ឆិមេហិមិ ចាទេហិ កម្មំ ករោតិ
 ។ មេ ។ នង្គុដ្ឋេនបិ កម្មំ ករោតិ សោណ្ណាយមិ កម្មំ
 ករោតិ ។ តត្ថ ហត្ថាហេហស្ស ឯវំ ហោតិ អយញ្ច
 ខោ រញ្ញោ ឆាតោ ឡាសាទន្តោ ឧរុឡ្ហវាភិជាតោ សង្កា-
 មារចរោ សង្កាមកតោ បុរិមេហិមិ ចាទេហិ កម្មំ ករោតិ
 បច្ឆិមេហិមិ ចាទេហិ កម្មំ ករោតិ បុរិមេនបិ កាយេន
 កម្មំ ករោតិ បច្ឆិមេនបិ កាយេន កម្មំ ករោតិ
 សីសេនបិ កម្មំ ករោតិ កណ្ណេហិមិ កម្មំ ករោតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តែងធ្វើការដោយជើងមុខខ្លះ ធ្វើការដោយជើងក្រោយខ្លះ ធ្វើការដោយ
 កាយខាងមុខខ្លះ ធ្វើការដោយកាយខាងក្រោយខ្លះ ធ្វើការដោយ
 ក្បាលខ្លះ ធ្វើការដោយស្លឹកត្រចៀកខ្លះ ធ្វើការដោយភ្នែកខ្លះ ធ្វើការដោយ
 កន្ទុយខ្លះ រក្សាទុកតែប្រមោយប៉ុណ្ណោះ ដំរីរបស់ស្តេច (នេះ) ឈ្មោះថាមិន
 ទាន់ប្រថុយជីវិតនៅឡើយ ។ ម្នាលរាហុល កាលដែលដំរីរបស់ស្តេច
 មានភ្នែកឆ្មារ មានរូបសមរម្យគួរជាព្រះទីនាំង ជាសត្វធ្លាប់ចុះសង្រ្គាម
 ទោះបីចូលទៅកាន់សង្រ្គាម តែងធ្វើការដោយជើងមុខខ្លះ ធ្វើការដោយ
 ជើងក្រោយខ្លះ ។ បេ ។ ធ្វើការដោយកន្ទុយខ្លះ ធ្វើការដោយប្រមោយ
 ខ្លះ ។ ហ្ន៎ដំរី មានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងដំណើរនោះយ៉ាងនេះថា ដំរីរបស់ស្តេច
 នេះឯង មានភ្នែកឆ្មារ មានរូបសមរម្យគួរជាព្រះទីនាំង ជាសត្វធ្លាប់ចុះ
 សង្រ្គាម ទោះបីចូលកាន់សង្រ្គាម តែងធ្វើការដោយជើងមុខខ្លះ ធ្វើ
 ការដោយជើងក្រោយខ្លះ ធ្វើការដោយកាយខាងមុខខ្លះ ធ្វើការដោយ
 កាយខាងក្រោយខ្លះ ធ្វើការដោយក្បាលខ្លះ ធ្វើការដោយស្លឹកត្រចៀកខ្លះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ អាទាសូបមា

ទន្លេហិមិ កម្មំ ករោតិ នង្គុដ្ឋេនបិ កម្មំ ករោតិ
 សោណ្ណរាយមិ កម្មំ ករោតិ បរិច្ចត្តំ ខោ រញ្ញោ
 ឆាតស្ស ដីរិតំ នត្តិទានិ កិញ្ចិ រញ្ញោ ឆាតស្ស
 អករណីយន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ រាហុល យស្ស
 កស្សចិ សម្មជានមុសាវាទេ នត្តិ លទ្ធា ឆាបំ
 តស្ស កិញ្ចិ ឆាបំ កម្មំ អករណីយន្តិ រទាមិ ។
 តស្មាតិហា តេ រាហុល ហស្សាបិ ន មុសា
 ភណិស្សាមីតិ ឯវញ្ចិ តេ រាហុល សិក្ខិតព្វំ ។
 [១២៨] តំ កី មញ្ញសិ រាហុល កិមត្តិយោ
 អាទាសោតិ ។ បច្ចវេក្ខុណាត្តោ ភន្តេតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 រាហុល បច្ចវេក្ខិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា កាយេន កម្មំ
 កាតព្វំ^(១) បច្ចវេក្ខិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា វាចាយ កម្មំ
 កាតព្វំ^(២) បច្ចវេក្ខិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា មនសា កម្មំ
 កាតព្វំ^(៣) ។

១-២-៣ ឱ. ម. កត្តព្វំ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដោយកញ្ចក់

ធ្វើការដោយភ្នែកខ្លះ ធ្វើការដោយកន្ទុយខ្លះ ធ្វើការដោយប្រមោយខ្លះ
 ដំរីរបស់ស្តេចនេះ ទើបឈ្មោះថា ប្រថុយលះបង់ជីវិតហើយ ឥឡូវនេះ
 អំពើណាមួយ ដែលដំរីរបស់ស្តេច ឈ្មោះថាមិនទាន់ធ្វើ មិនមានឡើយ
 សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា ។ ម្នាលរាហុល មានឧបមេយ្យដូចភិក្ខុ
 ណាមួយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ក្នុងសម្បជានមុសាវាទ តថា-
 គត មិនពោលថា ភិក្ខុនោះមិនធ្វើបាបកម្មតិចតួច ដូច្នោះទេ ។ ម្នាល
 រាហុល ព្រោះហេតុដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកគួរសិក្សាថា អាត្មាអញ
 នឹងមិនពោលពាក្យកុហក សូម្បីដើម្បីសើចលេង ម្នាលរាហុល អ្នក
 ត្រូវសិក្សា យ៉ាងនេះចុះ ។

[១២៨] ម្នាលរាហុល អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កញ្ចក់
 មានប្រយោជន៍ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កញ្ចក់មានប្រយោជន៍
 ខាងការឆ្លុះមើលមុខ ។ ម្នាលរាហុល យ៉ាងនោះមែនហើយ អ្នកគប្បី
 ពិចារណាត្រិះរិះមើលរួចហើយ សឹមធ្វើកម្មដោយកាយ ពិចារណាត្រិះរិះ
 មើលរួចហើយ សឹមធ្វើកម្មដោយវាចា ពិចារណាត្រិះរិះមើលរួចហើយ
 សឹមធ្វើកម្មដោយចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១២៩] យទេវ ត្ថំ រាហុល កាយេន កម្មំ
 កត្តកាមោ អហោសិ តទេវ តេ កាយកម្មំ
 បច្ចវេក្ខិតព្វំ យន្ត ខោ អហំ ឥទំ កាយេន កម្មំ
 កត្តកាមោ ឥទំ មេ កាយកម្មំ អត្តព្យាពាយិ
 សំវត្តេយ្យ បរព្យាពាយិ សំវត្តេយ្យ ឧភយព្យា-
 ពាយិ សំវត្តេយ្យ អកុសលំ ឥទំ កាយកម្មំ
 ទុក្ខទ្រិយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។ សចេ ត្ថំ រាហុល
 បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ អហំ ឥទំ
 កាយេន កម្មំ កត្តកាមោ ឥទំ មេ កាយកម្មំ
 អត្តព្យាពាយិ សំវត្តេយ្យ បរព្យាពាយិ សំវ-
 ត្តេយ្យ ឧភយព្យាពាយិ សំវត្តេយ្យ អកុសលំ ឥទំ
 កាយកម្មំ ទុក្ខទ្រិយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ឯវរូបំ តេ
 រាហុល កាយេន កម្មំ សសង្កំ^(១) ន ករណីយំ ។
 សចេ បន ត្ថំ រាហុល បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ ជា-
 នេយ្យាសិ យំ ខោ អហំ ឥទំ កាយេន កម្មំ
 កត្តកាមោ ឥទំ មេ កាយកម្មំ នេវត្តព្យាពា-
 យិ សំវត្តេយ្យ ន បរព្យាពាយិ សំវត្តេយ្យ

១ ម. សំសក្កំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១២៩] ម្នាលរាហុល បើអ្នកចង់ធ្វើអំពើណាមួយ ដោយកាយ អ្នកត្រូវពិចារណាមើល នូវកាយកម្មនោះសិនថា អាត្មាអញ ចង់ធ្វើ អំពើណាដោយកាយ តើកាយកម្មរបស់អាត្មាអញនេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែក គឺខ្លួនឯងនិងអ្នកដទៃផង កាយកម្មនេះជាអកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ឬហ្ន៎ ។

ម្នាលរាហុល បើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ ចង់ ធ្វើអំពើណាដោយកាយ កាយកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី បៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្ត ទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង កាយកម្មនេះជាអកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ម្នាលរាហុល អ្នកមិនត្រូវធ្វើ អំពើដោយកាយ ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះ ដោយដាច់ខាត ។ ម្នាល រាហុល ប្រសិនបើអ្នកបានពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះវិញថា អាត្មា អញ ចង់ធ្វើអំពើណាដោយកាយ កាយកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ មិន ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គល

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ កាយកម្មំ

ន ឧភយព្យាពាធាយមិ សំវត្តេយ្យ កុសលំ ឥទំ
 កាយកម្មំ សុខុទ្រិយំ សុខវិចាកន្តិ ឯវរូបំ តេ រាហុល
 កាយេន កម្មំ ករណីយំ ។ ករោន្តេនមិ តេ រាហុល
 កាយេន កម្មំ តនេវ តេ កាយកម្មំ បច្ចុវេក្ខិតពុំ
 យន្ត ខោ អហំ ឥទំ កាយេន កម្មំ ករោមិ ឥទំ
 មេ កាយកម្មំ អត្តព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ បរព្យាពា-
 យមិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ អកុសលំ
 ឥទំ កាយកម្មំ ទុក្ខុទ្រិយំ ទុក្ខវិចាកន្តិ ។ សចេ^(១)
 ត្វំ រាហុល បច្ចុវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ
 ខោ អហំ ឥទំ កាយេន កម្មំ ករោមិ ឥទំ មេ
 កាយកម្មំ អត្តព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ បរព្យា-
 ពាធាយមិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ អកុ-
 សលំ ឥទំ កាយកម្មំ ទុក្ខុទ្រិយំ ទុក្ខវិចាកន្តិ
 បដិសំហរេយ្យាសិ ត្វំ រាហុល ឯវរូបំ កាយ-
 កម្មំ ។ សចេ បន ត្វំ រាហុល បច្ចុវេក្ខមាណោ
 ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ អហំ ឥទំ
 កាយេន កម្មំ ករោមិ ឥទំ មេ កាយកម្មំ

១ ម. សចេ បន ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ កាយកម្ម

ដទៃផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង កាយ-
 កម្មនេះជាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីសុខ មានផលជាសុខ ម្ចាស់
 រាហុល អ្នកត្រូវធ្វើអំពើដោយកាយយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្ចាស់រាហុល បើទុក
 ជាអ្នកកំពុងធ្វើអំពើដោយកាយ អ្នកត្រូវតែពិចារណាមើល នូវកាយកម្ម
 នោះឯងថា អាត្មាអញ កំពុងធ្វើអំពើណាដោយកាយ តើកាយកម្មរបស់
 អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
 បៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង
 កាយកម្មនេះជាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ឬហ្ន៎ ។
 ម្ចាស់រាហុល ប្រសិនបើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញ កំពុងធ្វើអំពើណាដោយកាយ កាយកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង កាយកម្មនេះជា
 អកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ម្ចាស់រាហុល
 អ្នកត្រូវលះបង់កាយកម្ម ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះចេញ ។ ម្ចាស់រាហុល
 ប្រសិនបើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះវិញថា អាត្មាអញកំពុង
 ធ្វើអំពើណា ដោយកាយ កាយកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ មិនប្រព្រឹត្ត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នេវត្តព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ ន បរព្យាពាជាយមិ
 សំវត្តតិ ន ឧភយព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ កុសលំ
 ឥទំ កាយកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ អនុប-
 ទន្នេយ្យាសិ^(១) ត្វំ រាហុល ឯវរូបំ កាយកម្មំ ។
 កត្វាមិ តេ រាហុល កាយេន កម្មំ តទេវ តេ
 កាយកម្មំ បច្ចវេក្ខិតព្វំ យន្តុ ខោ អហំ ឥទំ
 កាយេន កម្មំ អកាសី ឥទំ មេ កាយកម្មំ
 អត្តព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ បរព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ
 ឧភយព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ អកុសលំ ឥទំ កា-
 យេន កម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។ សចេ^(២) ត្វំ
 រាហុល បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ
 អហំ ឥទំ កាយកម្មំ អកាសី ឥទំ មេ កាយកម្មំ
 អត្តព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ បរព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ

១ ម. អនុបរន្នេយ្យាសិ ។ ២ ម. សចេ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង
 មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង កាយកម្មនេះ
 អាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីសុខ មានផលជាសុខ ម្នាលរាហុល អ្នក
 ត្រូវធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវកាយកម្ម ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាល
 រាហុល បើអ្នកបានធ្វើអំពើដោយកាយរួចហើយ អ្នកត្រូវពិចារណាមើល
 កាយកម្មនោះថា អាត្មាអញបានធ្វើអំពើណាដោយកាយ តើកាយកម្មរបស់
 អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
 បៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង
 កាយកម្មនេះអាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខឬឃ្នាំ ។
 ម្នាលរាហុល ប្រសិនបើអ្នកបានពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញ បានធ្វើកាយកម្មណា កាយកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ កាយកម្មំ

ឧភយព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ អកុសលំ ឥទំ កា-
 យកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ឯវរូបំ តេ រាហុល
 កាយកម្មំ សត្វិ វា វិញ្ញុសុ វា សព្វេហ្មចារីសុ
 ទេសេតព្វំ វិវិតព្វំ ឧត្តានីកាតព្វំ ទេសេត្វា វិវិត្វា
 ឧត្តានីកត្វា អាយតី សំវរំ អាបដ្ឋិតព្វំ ។ សចេ
 បន ត្ថំ រាហុល បច្ចវេក្ខមាទោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ
 យំ ខោ អហំ ឥទំ កាយេន កម្មំ អកាសី
 ឥទំ មេ កាយកម្មំ នេវត្តព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ
 ន បរព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ ន ឧភយព្យាពាធា-
 យមិ សំវត្តតិ កុសលំ ឥទំ កាយកម្មំ សុខុ-
 ទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ តេនេវ ត្ថំ រាហុល បីតិប្បា-
 មុដ្ឋេន វិហារេយ្យាសិ អហោរត្តានុសិក្ខិ កុសលេសុ
 ធម្មេសុ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ កាយកម្ម

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង កាយកម្មនេះជា
អកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ម្នាលរាហុល អ្នក
ត្រូវសំដែងបើកបង្ហើបប្រាប់នូវកាយកម្ម ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះ ចំពោះ
គ្រូ ឬចំពោះសព្វហ្មតារីបុគ្គលទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រាជ្ញ លុះអ្នក
សំដែងបើកបង្ហើប ប្រាប់រួចហើយ អ្នកគប្បីដល់នូវការសង្រួមតទៅ ។
ម្នាលរាហុល ប្រសិនបើអ្នកបានពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះវិញ
ថា អាត្មាអញ បានធ្វើអំពើណាដោយកាយ កាយកម្មរបស់អាត្មា
អញនេះ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
បៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរ
ចំណែកផង កាយកម្មនេះជាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីសុខ មាន
ផលជាសុខ ម្នាលរាហុល អ្នកត្រូវខំសិក្សាទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយជាកុសល ហើយនៅដោយបីតិរិះនិងបាមុជ្ជៈនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៣០] យទេវ ត្ថំ រាហុល វាចាយ កម្មំ
 កត្តកាមោ អហោសិ តទេវ តេ វចីកម្មំ បច្ច-
 វេក្ខិតព្វំ យន្ត ខោ អហំ ឥទំ វាចាយ កម្មំ
 កត្តកាមោ ឥទំ មេ វចីកម្មំ អត្តព្យាពាជាយមិ
 សំវត្តេយ្យ បរព្យាពាជាយមិ សំវត្តេយ្យ ឧភយព្យា-
 ពាជាយមិ សំវត្តេយ្យ អកុសលំ ឥទំ វចីកម្មំ
 ទុក្ខុទ្រិយំ ទុក្ខវិចាកន្តិ ។ សចេ ត្ថំ រាហុល
 បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ អហំ
 ឥទំ វាចាយ កម្មំ កត្តកាមោ ឥទំ មេ វចីកម្មំ
 អត្តព្យាពាជាយមិ សំវត្តេយ្យ បរព្យាពាជាយមិ សំ-
 វត្តេយ្យ ឧភយព្យាពាជាយមិ សំវត្តេយ្យ អកុសលំ ឥទំ
 វចីកម្មំ ទុក្ខុទ្រិយំ ទុក្ខវិចាកន្តិ ឯវរូបំ តេ រាហុល
 វាចាយ កម្មំ សសក្កំ ន ករណីយំ ។ សចេ
 បន ត្ថំ រាហុល បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ
 យំ ខោ អហំ ឥទំ វាចាយ កម្មំ កត្តកាមោ
 ឥទំ មេ វចីកម្មំ នេវត្តព្យាពាជាយមិ សំវត្តេយ្យ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៣០] ម្នាលរាហុល បើអ្នកចង់ធ្វើអំពើណាមួយ ដោយវាចា
អ្នកត្រូវពិចារណា នូវវចីកម្មនោះសិនថា អាត្មាអញ ចង់ធ្វើអំពើណា
ដោយវាចា តើវចីកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួន
ផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
បៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែក គឺខ្លួននិងបុគ្គលដទៃផង វចីកម្មនេះជាអកុសល
ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខឬហ្ន៎ ។ ម្នាលរាហុល ប្រសិនបើ
អ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញចង់ធ្វើអំពើណាដោយ
វាចា វចីកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀន
បុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង វចីកម្មនេះជាអកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ
មានផលជាទុក្ខ ម្នាលរាហុល អ្នកមិនត្រូវធ្វើអំពើដោយវាចា ដែលមាន
ទំនងយ៉ាងនេះដោយដាច់ខាត ។ ម្នាលរាហុល បើប្រសិនជាអ្នកពិ-
ចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះវិញថា អាត្មាអញចង់ធ្វើអំពើណាដោយ
វាចា វចីកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ វិថីកម្មំ

ន បរព្យាពាធាយមិ សំវត្តេយ្យ ន ឧភយព្យាពាធា-
 យមិ សំវត្តេយ្យ កុសលំ ឥទំ វិថីកម្មំ សុខុទ្រយំ
 សុខវិចារកន្តិ ឯវរូបំ តេ រាហុល វាចាយ កម្មំ
 ករណីយំ ។ ករោន្តេនមិ តេ រាហុល វាចាយ
 កម្មំ តនេវ តេ វិថីកម្មំ បច្ចុវេក្ខិតពុំ យន្ត ខោ
 អហំ ឥទំ វាចាយ កម្មំ ករោមិ ឥទំ មេ វិថីកម្មំ
 អត្តព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ បរព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ
 ឧភយព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ អកុសលំ ឥទំ វិថី-
 កម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។ សចេ ត្វំ រាហុល
 បច្ចុវេក្ខិមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ អហំ
 ឥទំ វាចាយ កម្មំ ករោមិ ឥទំ មេ វិថីកម្មំ
 អត្តព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ បរព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ
 ឧភយព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ អកុសលំ ឥទំ
 វិថីកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ បដិសំហរេយ្យាសិ
 ត្វំ រាហុល ឯវរូបំ វិថីកម្មំ ។ សចេ បន ត្វំ
 រាហុល បច្ចុវេក្ខិមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ
 អហំ ឥទំ វាចាយ កម្មំ ករោមិ ឥទំ មេ វិថីកម្មំ

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ វចីកម្ម

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
 បៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង វចីកម្មនេះជាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តី
 សុខ មានផលជាសុខ ម្នាលរាហុល អ្នកត្រូវធ្វើអំពើដោយវាចា ដែល
 មានទំនងយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលរាហុល បើអ្នកកំពុងធ្វើអំពើដោយវាចា
 អ្នកត្រូវពិចារណាមើលវចីកម្មនោះថា អាត្មាអញ កំពុងធ្វើអំពើណាដោយ
 វាចា តើវចីកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀន
 បុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង វចីកម្មនេះជាអកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ
 មានផលជាទុក្ខ ឬហ្ន៎ ។ ម្នាលរាហុល ប្រសិនបើអ្នកពិចារណាមើលទៅ
 ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ កំពុងធ្វើអំពើណាដោយវាចា វចីកម្មរបស់អាត្មា
 អញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
 បៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង
 វចីកម្មនេះជាអកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ម្នាល
 រាហុល អ្នកត្រូវលះបង់វចីកម្ម មានទំនងយ៉ាងនេះចេញ ដោយដាច់
 ខាត ។ ម្នាលរាហុល ប្រសិនបើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះ
 វិញថា អាត្មាអញ កំពុងធ្វើអំពើណាដោយវាចា វចីកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នេវត្តព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ ន បរព្យាពាជាយមិ
 សំវត្តតិ ន ឧភយព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ កុសលំ
 ឥទំ វេចិកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ អនុបទដ្ឋេយ្យា-
 សិ ត្ថំ រាហុល ឯវរូបំ វេចិកម្មំ ។ កត្វាមិ តេ រាហុល
 វាចាយ កម្មំ តទេវ តេ វេចិកម្មំ បច្ចវេត្តិតព្វំ
 យន្តុ ខោ អហំ ឥទំ វាចាយ កម្មំ អកាសី ឥទំ មេ
 វេចិកម្មំ អត្តព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ បរព្យាពាជាយមិ
 សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ អកុសលំ
 ឥទំ វេចិកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខុវិចារកន្តិ ។ សចេ
 ត្ថំ រាហុល បច្ចវេត្តមាទោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ
 ខោ អហំ ឥទំ វាចាយ កម្មំ អកាសី ឥទំ មេ
 វេចិកម្មំ អត្តព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ បរព្យាពាជាយមិ
 សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាជាយមិ សំវត្តតិ អកុសលំ ឥទំ
 វេចិកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខុវិចារកន្តិ ឯវរូបំ តេ រាហុល
 វេចិកម្មំ សត្តិវិ វា វិញ្ញុសុ វា សព្រហ្មចារីសុ
 ទេសេតព្វំ វិវិតព្វំ ឧត្តានីកាតព្វំ ទេសេត្វា វិវិត្វា
 ឧត្តានីកត្វា អាយតី សំវរំ អាយទ្ធិតព្វំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀន
 បុគ្គលដទៃផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង
 វចីកម្មនេះជាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីសុខ មានផលជាសុខ ម្នាល
 រាហុល អ្នកត្រូវធ្វើវចីកម្មដែលមានទំនងយ៉ាងនេះឲ្យរឿយ ។ ទៅចុះ ។
 ម្នាលរាហុល បើអ្នកបានធ្វើអំពើដោយវាចារួចហើយ អ្នកត្រូវពិចារ-
 ណាមើលវចីកម្មនោះថា អាត្មាអញ បានធ្វើអំពើណា ដោយវាចា
 ហើយ តើវចីកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀន
 បុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង វចីកម្មនេះជាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តី
 ទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ឬឃ្នាំ ។ ម្នាលរាហុល បើអ្នកបានពិចារណាមើលទៅ
 ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ បានធ្វើអំពើណាដោយវាចា វចីកម្មរបស់អាត្មា
 អញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
 បៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង
 វចីកម្មនេះជាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ម្នាល
 រាហុល អ្នកគប្បីសំដែងបើកបង្ហើប ប្រាប់នូវវចីកម្មដែលមានទំនងយ៉ាង
 នេះចំពោះគ្រូ ឬចំពោះសព្វហ្មតារីបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមានប្រាជ្ញា
 លុះអ្នកសំដែងបើកបង្ហើបប្រាប់រួចហើយ គប្បីដល់នូវការសង្រួមតទៅ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ មនោកម្មំ

សចេ បន ត្វំ រាហុល បច្ចុវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យា-
សិ យំ ខោ អហំ ឥទំ វាចាយ កម្មំ អកាសី ឥទំ
មេ វចីកម្មំ នេវត្តព្យាពាជាយបិ សំវត្តតិ ន
បរព្យាពាជាយបិ សំវត្តតិ ន ឧភយព្យាពាជាយបិ
សំវត្តតិ កុសលំ ឥទំ វចីកម្មំ សុខុទ្រិយំ
សុខវិចារកន្តិ តេនេវ ត្វំ រាហុល បីតិប្បាមុដ្ឋេន
វិហារេយ្យាសិ អហោរត្តានុសិក្ខិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

[១៣១]

យនេវ ត្វំ រាហុល មនសា កម្មំ
កត្តកាមោ អហោសិ តេនេវ តេ មនោកម្មំ
បច្ចុវេក្ខិតត្វំ យន្តុ ខោ អហំ ឥទំ មនសា កម្មំ
កត្តកាមោ ឥទំ មេ មនោកម្មំ អត្តព្យាពាជាយបិ
សំវត្តេយ្យ បរព្យាពាជាយបិ សំវត្តេយ្យ ឧភយព្យា-
ពាជាយបិ សំវត្តេយ្យ អកុសលំ ឥទំ មនោកម្មំ
ទុក្ខុទ្រិយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។ សចេ ត្វំ រាហុល
បច្ចុវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ អហំ ឥទំ
មនសា កម្មំ កត្តកាមោ ឥទំ មេ មនោកម្មំ អត្តព្យា-

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ មនោកម្ម

ម្នាលរាហុល ប្រសិនបើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញ ធ្វើអំពើណាដោយវាចា វចីកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង
 មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង វចីកម្មនេះ ជា
 កុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីសុខ មានផលជាសុខ ម្នាលរាហុល អ្នក
 ត្រូវខំសិក្សាទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ក្នុងធម៌ជាកុសលទាំងឡាយ ហើយនៅ
 ដោយបីតីនិងបាមោជ្ជៈនោះចុះ ។

[១៣១] ម្នាលរាហុល បើអ្នកចង់ធ្វើអំពើណាដោយចិត្ត អ្នកត្រូវ
 ពិចារណាមើល នូវមនោកម្មនោះសិនថា អាត្មាអញ ចង់ធ្វើអំពើណា
 ដោយចិត្ត តើមនោកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀន
 ខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 បៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែក គឺខ្លួននិងអ្នកដទៃផង មនោកម្មនេះជា
 អកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ឬហ្ន៎ ។ ម្នាលរាហុល
 បើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញចង់ធ្វើអំពើណា
 ដោយចិត្ត មនោកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ពាធាយបិ សំវត្តេយ្យ បរព្យាពាធាយបិ សំវត្តេយ្យ ឧក-
 យព្យាពាធាយបិ សំវត្តេយ្យ អកុសលំ ឥទំ មនោកម្មំ
 ទុក្ខុទ្រិយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ឃរូបំ តេ រាហុល មនសា
 កម្មំ សសក្កំ ន ករណីយំ ។ សចេ បន ត្វំ
 រាហុល បច្ចវេក្ខមាណោ ឃំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ
 អហំ ឥទំ មនសា កម្មំ កត្តកាមោ ឥទំ មេ
 មនោកម្មំ នេវត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តេយ្យ ន បរ-
 ព្យាពាធាយបិ សំវត្តេយ្យ ន ឧកយព្យាពាធាយបិ
 សំវត្តេយ្យ កុសលំ ឥទំ មនោកម្មំ សុខុទ្រិយំ
 សុខវិចារកន្តិ ឃរូបំ តេ រាហុល មនសា កម្មំ
 ករណីយំ ។ ករោន្តេនបិ តេ រាហុល មនសា
 កម្មំ តនេវ តេ មនោកម្មំ បច្ចវេក្ខិតព្វំ យន្តុ
 ខោ អហំ ឥទំ មនសា កម្មំ ករោមិ ឥទំ មេ
 មនោកម្មំ អត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ បរព្យាពាធា-
 យបិ សំវត្តតិ ឧកយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ អកុ-
 សលំ ឥទំ មនោកម្មំ ទុក្ខុទ្រិយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 បៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង មនោកម្មនេះជាអកុសល ចម្រើនតែ
 ខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ម្នាលរាហុល អ្នកមិនត្រូវធ្វើអំពើ
 ដោយចិត្ត ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះ ដោយដាច់ខាត ។ ម្នាលរាហុល
 ប្រសិនបើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះវិញថា អាត្មាអញ
 ចង់ធ្វើអំពើណាដោយចិត្ត មនោកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃ
 ផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង មនោកម្ម
 នេះ ជាកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីសុខ មានផលជាសុខ ម្នាល
 រាហុល អ្នកត្រូវធ្វើអំពើ ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលរាហុល
 បើអ្នកកំពុងធ្វើអំពើណាដោយចិត្ត អ្នកត្រូវពិចារណាមើល នូវមនោកម្ម
 នោះថា អាត្មាអញកំពុងធ្វើអំពើណាដោយចិត្ត តើមនោកម្មរបស់អាត្មា
 អញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
 បៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង
 មនោកម្មនេះជាអកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ឬឃ្នាំ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ មនោកម្មំ

សចេ ត្ថំ រាហុល បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ
យំ ខោ អហំ ឥទំ មនសា កម្មំ ករោមិ ឥទំ មេ
មនោកម្មំ អត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ បរព្យាពាធា-
យបិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ អកុសលំ
ឥទំ មនោកម្មំ ទុក្ខុទ្រិយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ បដិសំ-
ហារេយ្យាសិ ត្ថំ រាហុល ឯវរូបំ មនោកម្មំ ។ សចេ
បន ត្ថំ រាហុល បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ
យំ ខោ អហំ ឥទំ មនសា កម្មំ ករោមិ ឥទំ
មេ មនោកម្មំ នេវត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ ន
បរព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ ន ឧភយព្យាពាធាយបិ
សំវត្តតិ កុសលំ ឥទំ មនោកម្មំ សុខុទ្រិយំ
សុខវិចារកន្តិ អនុបទដ្ឋេយ្យាសិ ត្ថំ រាហុល ឯវរូបំ
មនោកម្មំ ។ កត្វាបិ តេ រាហុល មនសា
កម្មំ តនេវ តេ មនោកម្មំ បច្ចវេក្ខិតព្វំ យន្តុ
ខោ អយំ ឥទំ មនសា កម្មំ អកាសិ
ឥទំ មេ មនោកម្មំ អត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ មនោកម្ម

ម្នាលរាហុល បើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ
កំពុងធ្វើអំពើណា ដោយចិត្ត មនោកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រ-
ព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង មនោកម្មនោះ ជាអកុ-
សល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មានផលជាទុក្ខ ម្នាលរាហុល អ្នកត្រូវ
លះបង់មនោកម្ម ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះចេញ ។ ម្នាលរាហុល ប្រសិន
បើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះវិញថា អាត្មាអញកំពុងធ្វើអំពើ
ណាដោយចិត្ត មនោកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀត
បៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនអ្នកដទៃផង មិនប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង មនោកម្មនេះ ជាកុសល
ចម្រើនតែខាងសេចក្តីសុខ មានផលជាសុខ ម្នាលរាហុល អ្នកត្រូវធ្វើ
នូវមនោកម្ម ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះឲ្យរឿយ ។ ទៅចុះ ។ ម្នាលរាហុល
បើអ្នកបានធ្វើអំពើ ដោយចិត្តរួចហើយ អ្នកត្រូវពិចារណានូវមនោកម្ម
នោះឯងថា អាត្មាអញ បានធ្វើនូវអំពើណាដោយចិត្តហើយ តើមនោកម្ម
របស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្ត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បរព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ
 អកុសលំ ឥទំ មនោកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។
 សចេ ត្វំ រាហុល បច្ឆវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ
 យំ ខោ អហំ ឥទំ មនសា កម្មំ អកាសី ឥទំ
 មេ មនោកម្មំ អត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ បរព្យា-
 ពាធាយបិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ
 អកុសលំ ឥទំ មនោកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ
 ឯវរូបេ^(១) បន តេ រាហុល មនោកម្មេ^(២) អន្តិយិតព្វំ
 ហារាយិតព្វំ ជិត្តិព្វំ អន្តិយិត្វា ហារាយិត្វា ជិត្តិព្វំ
 អាយតី សំវំ អាបទ្ធិតព្វំ ។ សចេ បន ត្វំ រាហុល
 បច្ឆវេក្ខមាណោ ឯវំ ជានេយ្យាសិ យំ ខោ អហំ
 ឥទំ មនសា កម្មំ អកាសី ឥទំ មេ មនោកម្មំ
 នេវត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ ន បរព្យាពាធាយបិ
 សំវត្តតិ ន ឧភយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ កុសលំ
 ឥទំ មនោកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ តេនេវ
 ត្វំ រាហុល បីតិប្បាមុដ្ឋេន វិហារេយ្យាសិ អហោរត្តា-
 នុសិត្តិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

១ ម. ឯវរូបំ ។ ២ ម. មនោកម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គល
 ទាំងពីរចំណែកផង មនោកម្មនេះជាអកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ
 មានផលជាទុក្ខ ឬហ្ន៎ ។ ម្នាលរាហុល បើអ្នកបានពិចារណាមើលទៅ ដឹង
 យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញបានធ្វើអំពើណា ដោយចិត្តហើយ មនោកម្ម
 របស់អាត្មាអញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំង
 ពីរចំណែកផង មនោកម្មនេះ ជាអកុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីទុក្ខ មាន
 ផលជាទុក្ខ ម្នាលរាហុល អ្នកត្រូវធុញទ្រាន់ នឿយណាយ ខ្ពើមរអើម
 ចំពោះមនោកម្ម ដែលមានទំនងយ៉ាងនេះ លុះអ្នកធុញទ្រាន់នឿយណាយ
 ខ្ពើមរអើមហើយ ត្រូវដល់នូវការសង្រួមតទៅ ។ ម្នាលរាហុល ប្រសិន
 បើអ្នកពិចារណាមើលទៅ ដឹងយ៉ាងនេះវិញថា អាត្មាអញ បានធ្វើនូវអំពើ
 ណាដោយចិត្តហើយ មនោកម្មរបស់អាត្មាអញនេះ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 បៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរចំណែកផង មនោកម្មនេះ ជា
 កុសល ចម្រើនតែខាងសេចក្តីសុខ មានផលជាសុខ ម្នាលរាហុល
 អ្នកត្រូវខំសិក្សាទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ក្នុងធម៌ជាកុសលទាំងឡាយ ហើយនៅ
 ដោយបីតិនិងបាមោជ្ជៈនោះចុះ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ កម្មត្ថយបរិសោធនំ

[១៣២] យេ ហិ កេចិ រាហុល អតីតមទ្ធានំ
សមណា វា ព្រាហ្មណា វា កាយកម្មំ បរិសោ-
ធសុំ វេទីកម្មំ បរិសោធសុំ មនោកម្មំ បរិសោធសុំ
សព្វេ តេ ឯវមេវ^(១) បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា កាយ-
កម្មំ បរិសោធសុំ បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា វេទីកម្មំ
បរិសោធសុំ បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា មនោកម្មំ
បរិសោធសុំ ។ យេបិ ហិ^(២) កេចិ រាហុល
អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា កាយ-
កម្មំ បរិសោធស្សន្តិ វេទីកម្មំ បរិសោធស្សន្តិ មនោ-
កម្មំ បរិសោធស្សន្តិ សព្វេ តេ ឯវមេវ បច្ចុវេក្ខិត្វា
បច្ចុវេក្ខិត្វា កាយកម្មំ បរិសោធស្សន្តិ បច្ចុវេក្ខិត្វា
បច្ចុវេក្ខិត្វា វេទីកម្មំ បរិសោធស្សន្តិ បច្ចុវេក្ខិត្វា
បច្ចុវេក្ខិត្វា មនោកម្មំ បរិសោធស្សន្តិ ។ យេបិ
ហិ កេចិ រាហុល ឯតវហិ សមណា វា ព្រាហ្ម-
ណា វា កាយកម្មំ បរិសោធស្សន្តិ វេទីកម្មំ
បរិសោធស្សន្តិ មនោកម្មំ បរិសោធស្សន្តិ សព្វេ តេ

១ ឱ. ម. ឯវមេវំ ។ ២ ឱ. ម. យេហិបិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ ការជម្រះកម្មទាំង ៣

[១៣២] ម្នាលរាហុល ព្រោះថាសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ
ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយ បានជម្រះកាយកម្ម ជម្រះវចីកម្ម ជម្រះ
មនោកម្ម ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែបានពិចារណា
ត្រិះរិះមើលសព្វ យ៉ាងនេះហើយ ទើបជម្រះកាយកម្ម ពិចារណាត្រិះរិះ
មើលសព្វ យ៉ាងនេះហើយ ទើបជម្រះវចីកម្ម ពិចារណាត្រិះរិះមើល
សព្វយ៉ាងនេះហើយ ទើបជម្រះមនោកម្មដែរ ។ ម្នាលរាហុល សមណៈ
បុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលដ៏មិនទាន់មានមក នឹងជម្រះកាយកម្ម
នឹងជម្រះវចីកម្ម នឹងជម្រះមនោកម្ម ក៏ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំង
អស់នោះ នឹងពិចារណាត្រិះរិះមើលសព្វយ៉ាងនេះហើយ ទើបជម្រះ
កាយកម្ម ពិចារណាត្រិះរិះមើលសព្វហើយ ទើបជម្រះវចីកម្ម ពិចា-
រណាត្រិះរិះមើលសព្វហើយ ទើបជម្រះមនោកម្មដែរ ។ ម្នាលរាហុល
សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ជម្រះកាយកម្ម
ជម្រះវចីកម្ម ជម្រះមនោកម្ម ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវមេវ បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា កាយកម្មំ បរិសោ-
 ដេន្តិ បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា វចីកម្មំ បរិសោដេន្តិ
 បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា មនោកម្មំ បរិសោដេន្តិ ។
 តស្មាតិហា តេ រាហុល បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា
 កាយកម្មំ បរិសោដេស្សាមិ បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា
 វចីកម្មំ បរិសោដេស្សាមិ បច្ចុវេក្ខិត្វា បច្ចុវេក្ខិត្វា
 មនោកម្មំ បរិសោដេស្សាមីតិ ឯវញ្ញំ តេ^(២) រាហុល
 សិក្ខិត្វតព្វន្តិ ។ ឥទមវោច ភកវា អត្តមនោ អា-
 យស្មា រាហុលោ ភកវតោ កាសិតំ អភិទដ្ឋិតិ ។

ចូឡរាហុលោវាទសុត្តំ បឋមំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ម. តេតិ ន បញ្ញាយតិ ។ ២ ឱ. ឯវំ ហិ វោ ។ ម. ឯវំ ហិ តេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តែងពិចារណាត្រិះរិះមើលសព្វគ្រប់ យ៉ាងនេះហើយ ទើបជម្រះកាយ-
 កម្ម ពិចារណាត្រិះរិះមើលសព្វហើយ ទើបជម្រះវចីកម្ម ពិចារណា
 ត្រិះរិះមើលសព្វហើយ ទើបជម្រះមនោកម្មដែរ ។ ម្នាលរាហុល ព្រោះ
 ហេតុដូច្នោះក្នុងសាសនានេះ អ្នកត្រូវសិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណា
 ត្រិះរិះមើលសព្វហើយ ទើបជម្រះកាយកម្ម អាត្មាអញនឹងពិចារណាត្រិះរិះ
 មើលសព្វហើយ ទើបជម្រះវចីកម្ម អាត្មាអញនឹងពិចារណាត្រិះរិះមើល
 សព្វហើយ ទើបជម្រះមនោកម្ម ដូច្នោះ ម្នាលរាហុល អ្នកត្រូវសិក្សាយ៉ាង
 នេះចុះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ
 ព្រះរាហុលមានអាយុ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់
 ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ មហារាហុលោវាទសុត្តំ

[១៣៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ
 ភកវា សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 អាវមេ ។ អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវា-
 សេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សារត្តិ បិណ្ឌិកាយ ចារិសិ ។
 អាយស្មាបិ ខោ រាហុលោ បុព្វណ្ណាសមយំ និវា-
 សេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ភកវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ
 អនុពទ្ធិ ។ អថខោ ភកវា អបលោកេត្វា អាយស្មន្តំ
 រាហុលំ អាមន្តេសិ យំ កិញ្ចិ រាហុល រូបំ
 អតីតាណាតតប្បច្ចុប្បន្នំ អដ្ឋត្តំ វា ពហិទ្ធា វា
 ឱណ្ណារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណ្ឌិតំ វា
 យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ រូបំ នេតំ មម
 នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វន្តិ ។ រូបមេវ នុ
 ខោ ភកវា រូបមេវ នុ ខោ សុកតាតិ ។

មហារាហុលោវាទសូត្រ ទី ២

[១៣៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តព្រះជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិត
ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រ
ចីវរក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅ កាន់ក្រុងសាវត្ថី
ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ចំណែកខាងព្រះរាហុលមានអាយុ ក៏ស្ងៀកស្បង់
ប្រដាប់បាត្រចីវរក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយដើរតាមក្រោយ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ។ ក្នុងសម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើព្រះភក្រ្ត
ត្រាស់ទៅនឹងព្រះរាហុលមានអាយុថា ម្ចាស់រាហុល រូបណាមួយ
ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តម
ក្តី ឬរូបណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី ដែលជាអតីត អនាគត
ជាបច្ចុប្បន្ន រូបទាំងអស់នោះក៏គ្រាន់តែជារូប (ប៉ុណ្ណោះឯង) អ្នកគួរយល់
ឃើញនូវរូបនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អតាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិន
មែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។
ព្រះរាហុលក្រាបបង្គំសួរថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ (សេចក្តីនេះ) មាន
តែរូបម្យ៉ាងទេឬ បពិត្រព្រះសុគត (សេចក្តីនេះ) មានតែរូបម្យ៉ាងទេឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

រូបម្បី រាហុល វេទនាមិ រាហុល សញ្ញាមិ រាហុល
សង្ខារមិ រាហុល វិញ្ញាណាម្បី រាហុលាតិ ។

[១៣៤] អថខោ អាយស្មា រាហុលោ កោ នុដ្ឋ^(១)

ភកវតា សម្មុខា ឱវាទេន ឱវទិតោ កាមំ បិណ្ណាយ
បរិសិស្សតីតិ តតោ បដិជិវត្តិត្វា អញ្ញតវស្មី រុក្ខមូលេ
និសីទិ បល្លង្កំ អាកុដិត្វា ឧដុំ កាយំ បណីធាយ
បរិមុខំ សតី ឧបដ្ឋបេត្វា ។ អទ្ធិសា ខោ អាយស្មា
សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ រាហុលំ អញ្ញតវស្មី រុក្ខមូលេ
និសិទ្ធំ បល្លង្កំ អាកុដិត្វា ឧដុំ កាយំ បណីធាយ
បរិមុខំ សតី ឧបដ្ឋបេត្វា ទិស្វាន អាយស្មន្តំ រាហុលំ
អាមន្តេសិ អាណាចានស្សតី រាហុល ការនំ កាវេហិ
អាណាចានស្សតិ រាហុល ការនា ការិតា ពហុលីកតា
មហាប្បលា ហោតិ មហានិសំសាតិ ។ អថខោ
អាយស្មា រាហុលោ សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាដា
វុដ្ឋិតោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

១ ឱ. ម. នុដ្ឋ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់តបថា ម្ចាស់រាហុល រូបក៏មាន ម្ចាស់
រាហុល វេទនាក៏មាន ម្ចាស់រាហុល សញ្ញាក៏មាន ម្ចាស់រាហុល សង្ខារ
ទាំងឡាយក៏មាន ម្ចាស់រាហុល វិញ្ញាណក៏មាន ។

[១៣៤] គ្រានោះឯង ព្រះរាហុលមានអាយុគិតថា បាននរណាហ្ន៎
(ជាវិញ្ញាបណ្ឌិត) ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទូន្មានហើយដោយដំបូន្មាន
ផ្ទាល់ព្រះឱស្ឋ នឹងចូលមកកាន់ស្រុក ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងថ្ងៃនេះ
ទៅអេះ ដូច្នោះហើយលោកក៏ត្រឡប់ថយចេញ អំពីសំណាក់ព្រះមាន
ព្រះភាគនោះ ហើយទៅអង្គុយផ្គត់ភ្នែកតម្រង់កាយឲ្យត្រង់ តាំងស្មារតី
ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរកព្រះកម្មដ្ឋាន ទៀបគល់ឈើ ១ ដើម ។ គាប់ចូនជា
ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានឃើញព្រះរាហុលមានអាយុ កំពុងអង្គុយ
ផ្គត់ភ្នែកតម្រង់កាយឲ្យត្រង់ តាំងស្មារតីឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរកព្រះកម្មដ្ឋាន
ទៀបគល់ឈើ ១ ដើម លុះឃើញហើយ ក៏ប្រាប់ព្រះរាហុលមានអាយុ
ថា ម្ចាស់រាហុល អ្នកចូរចម្រើនអាណាបានស្សតិការវនាចុះ ម្ចាស់រាហុល
(ដ្បិត) អាណាបានស្សតិការវនា ដែលគេបានអប់រំបន្តិធ្វើឲ្យរឿយ ។
ហើយ ជាគុណជាតិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ លុះដល់
ពេលថ្ងៃរសៀល ព្រះរាហុលមានអាយុ ក្រោកអំពីសំណឹង ហើយចូល
សំដៅទៅត្រង់ទី ដែលព្រះមានព្រះភាគគង់ លុះចូលទៅដល់ហើយ

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហារាហុលោវាទសុត្តេ បញ្ចសុ បឋមធាតុកថា

ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
ជិសិដ្ឋោ ខោ អាយស្មា រាហុលោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
កថំ ភារិតា នុ ខោ ភន្តេ អាណាចានស្សតិ កថំ
ពហុលីកតា មហាប្បលា ហោតិ មហានិសំសាតិ ។

[១៣៥] យំ កិញ្ចិ រាហុល រូបំ^(១) អដ្ឋត្តំ
បច្ចត្តំ កក្កុលំ ខរិតតំ ឧទាទិដ្ឋំ សេយ្យដីទំ
កេសា លោមា នខា ទន្តា តថោ មំសំ ញារូ អដ្ឋិ
អដ្ឋិមិញ្ចំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ
បច្ឆាសំ អន្តំ អន្តតុលំ ឧទរិយំ ករិសំ យំ វា
បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អដ្ឋត្តំ បច្ចត្តំ កក្កុលំ ខរិតតំ
ឧទាទិដ្ឋំ អយំ រុច្ឆតិ រាហុល អដ្ឋត្តិកា បឋវីធាតុ ។
យា ចេវ ខោ បន អដ្ឋត្តិកា បឋវីធាតុ
យា ច ពាហិរា បឋវីធាតុ បឋវីធាតុវេសា ។

១ ឱ. ម. រូបន្តិ ន បញ្ញាយតិ ។

កិច្ចវគ្គ មហារាហុលោវាទសូត្រ ការពោលអំពីធាតុទី ១ ក្នុងពួកធាតុទាំង ៥

ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចហើយដាក់អង្គគង់ ក្នុងទីសមគួរ ។
លុះព្រះរាហុលមានអាយុ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានទូលស្មើសេច-
ក្តីនេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះអាណាបានសូត្រ
ត្រូវចម្រើនដោយប្រការដូចម្តេច ត្រូវបន្តិ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ដោយប្រការ
ដូចម្តេច ទើបជាគុណជាតិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើនបាន ។

[១៣៥] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់តបថា ម្ចាស់រាហុល រូប
ណាមួយ ដែលជារូបខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជារូបគ្រោតគ្រោត
ជារូបរឹង ជារូបដែលវិញ្ញាណកាន់កាប់ គឺសក់ រោម ក្រូចក ធ្មេញ
ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង តម្រង់បស្សាវៈ បេះដូង ថ្លើម វាវ
ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ពុំនោះ
សោតរូបណាមួយ ក្រៅអំពីនេះ ដែលជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជា
រូបគ្រោតគ្រោត ជារូបរឹង ជារូបដែលវិញ្ញាណកាន់កាប់ ម្ចាស់រាហុល
នេះហៅថា បឋវីធាតុខាងក្នុង ។ មួយទៀត បឋវីធាតុណាខាងក្នុងក្តី
បឋវីធាតុណាខាងក្រៅក្តី ធាតុទាំងនុ៎ះ ឈ្មោះថា បឋវីធាតុដូចគ្នា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តំ នេតំ មម នេសោហាមស្មី ន មេសោ អត្តាតិ
 ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវមេតំ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា បបរីជាតុយា
 និព្វិន្ទតិ បបរីជាតុយា ចិត្តំ វិរាជេតិ ។

[១៣៦] កតមា ច រាហុល អាចោជាតុ

សិយា អជ្ឈត្តិកា សិយា ពាហិរា ។ កតមា ច
 រាហុល អជ្ឈត្តិកា អាចោជាតុ យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ
 អាចោ អាចោកតំ ឧចាទិន្នំ សេយ្យថីទំ ចិត្តំ សេម្ហំ
 បុព្វោ លោហិតំ សេនោ មេនោ អស្សុ វសា ខេឡោ
 សិដ្ឋាណិកា លសិកា មុត្តំ យំ វា បនញ្ញម្បិ
 កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ អាចោ អាចោកតំ ឧចាទិន្នំ
 អយំ វុច្ចតិ រាហុល អជ្ឈត្តិកា អាចោជាតុ ។
 យា ចេវ ខោ បន អជ្ឈត្តិកា អាចោជាតុ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បុគ្គលគួរឃើញបឋវីធាតុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាង
នេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួន
របស់អញឡើយ ។ លុះបុគ្គលឃើញបឋវីធាតុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាល្អ
តាមសេចក្តីពិត យ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ ចាកបឋវីធាតុ
ធ្វើចិត្តឲ្យប្រាសចេញចាកបឋវីធាតុ ។

[១៣៦] ម្នាលរាហុល ចុះអាបោធាតុ តើដូចម្តេចខ្លះ អាបោ-
ធាតុ (នោះ) ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ ម្នាលរាហុល ចុះ
អាបោធាតុខាងក្នុងដូចម្តេច រូបណា ដែលជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន
មានសភាពជាទឹក ដល់នូវភាពជាទឹក ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យក
គឺប្រមាត់ ស្មេស្ម ខ្លះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ
ទឹកមាត់ ទឹកសម្បារ ទឹករំអិល ទឹកមូត្រ ពុំនោះសោត រូបណា-
មួយក្រៅអំពីនេះ ដែលជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន មានសភាពជាទឹក
ដល់នូវភាពជាទឹក ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យក ម្នាលរាហុល នេះ
ហៅថា អាបោធាតុខាងក្នុង ។ មួយវិញទៀត អាបោធាតុណា ជា

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហារាហុលោវាទសុត្តេ បញ្ចសុ តតិយធាតុកថា

យា ច ពាហិរា អាចោធាតុ អាចោធាតុវេវេសា ។

តំ នេតំ មម នេសោហាមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ

ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវមេតំ

យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អាចោធាតុយា

ទិព្វិទ្ធពតិ អាចោធាតុយា ចិត្តំ វិរាជេតិ ។

[១៣៧] កតមា ច រាហុល តេជោធាតុ

តេជោធាតុ សិយា អដ្ឋត្តិកា សិយា ពាហិរា ។

កតមា ច រាហុល អដ្ឋត្តិកា តេជោធាតុ យំ

អដ្ឋត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោកតំ ឧបាទិដ្ឋំ សេយ្យ-

ដីទំ យេន ច សន្តបតិ យេន ច ដីវតិ^(១)

យេន ច បរិទយ្ហតិ^(២) យេន ច អសិតំ បីតំ

ខាយិតំ សាយិតំ^(៣) សម្មា បរិណាមំ កច្ចតិ យំ វា

បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អដ្ឋត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោកតំ

ឧបាទិដ្ឋំ អយំ វុច្ចតិ រាហុល អដ្ឋត្តិកា តេជោ-

ធាតុ ។ យា ចេវ ខោ បន អដ្ឋត្តិកា តេជោធាតុ

យា ច ពាហិរា តេជោធាតុ តេជោធាតុវេវេសា ។

១ ឱ. ម. ដីវិយតិ ។ ២ ម. បរិទយ្ហតិ ។ ៣ ឱ. អសិតបីតខាយិតសាយតំ ។

ភិក្ខុវគ្គ មហារាហុលោវាទសូត្រ ការពោលអំពីធាតុទី ៣ ក្នុងពួកធាតុទាំង ៥

ខាងក្នុងក្តី អាបោធាតុណាជាខាងក្រៅក្តី ធាតុទាំងនុំ៖ហៅថា អាបោ-
ធាតុដូចគ្នា ។ បុគ្គលគួរឃើញអាបោធាតុនុំ៖ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ
តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា នុំ៖មិនមែនរបស់អញ នុំ៖មិនមែនជាអញ
នុំ៖មិនមែនជាខ្លួន របស់អញឡើយ ។ លុះបុគ្គលឃើញអាបោធាតុនុំ៖
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយ
ចាកអាបោធាតុ ធ្វើចិត្តឲ្យប្រាសចេញចាកអាបោធាតុ ។

[១៣៧] ម្នាលរាហុល ចុះតេជោធាតុតើដូចម្តេចខ្លះ តេជោធាតុ
(នោះ) ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ ម្នាលរាហុល ចុះតេជោធាតុ
ខាងក្នុងដូចម្តេច រូបណាដែលជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជារបស់ក្តៅ
ដល់នូវភាពជារបស់ក្តៅ ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យក គឺភ្លើងដែលធ្វើ
កាយឲ្យផុសផុល ១ ភ្លើងដែលធ្វើកាយឲ្យទ្រុឌទ្រោម ១ ភ្លើងដែលធ្វើ
កាយឲ្យក្តៅរោលរាល ១ ភ្លើងធ្វើអាហារដែលស៊ី ផឹក ទំពា លិទ្ធក្នក្ស
ហើយឲ្យទ្រុឌទ្រោមរលួយទៅដោយស្រួល ១ ពុំនោះសោត រូបណា-
មួយក្រៅអំពីនេះ ដែលជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន ជារបស់ក្តៅ ដល់នូវ
ភាពជារបស់ក្តៅ ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យក ម្នាលរាហុល នេះហៅ
ថា តេជោធាតុខាងក្នុង ។ មួយវិញទៀត តេជោធាតុណាខាងក្នុងក្តី
តេជោធាតុណាខាងក្រៅក្តី ធាតុទាំងនុំ៖ ហៅថា តេជោធាតុដូចគ្នា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តំ នេតំ មម នេសោហាមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ
 ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវមេតំ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា តេជោធាតុយា
 និព្វិទ្ធាតិ តេជោធាតុយា ចិត្តំ វិវាជេតិ ។

[១៣៨] កតមា ច រាហុល វាយោធាតុ វា-
 យោធាតុ សិយា អដ្ឋត្តិកា សិយា ពាហិរា ។
 កតមា ច រាហុល អដ្ឋត្តិកា វាយោធាតុ យំ
 អដ្ឋត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោកតំ ឧទាទិដ្ឋំ សេយ្យដីទំ
 ឧទ្ធក្កមា វាតា អនោកមា វាតា កុច្ឆិសយា វាតា
 កោដ្ឋសយា វាតា អដ្ឋមដ្ឋនុសារិទោ វាតា អស្សា-
 សោ បស្សាសោ យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អដ្ឋត្តំ បច្ចត្តំ
 វាយោ វាយោកតំ ឧទាទិដ្ឋំ អយំ វុច្ឆតិ រាហុល
 អដ្ឋត្តិកា វាយោធាតុ ។ យា ចេវ ខោ បន

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បុគ្គលគួរឃើញ នូវតេជោធាតុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាល្អ តាមសេចក្តីពិត
យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួន
របស់អញឡើយ ។ លុះបុគ្គលឃើញតេជោធាតុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាល្អ
តាមសេចក្តីពិត យ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយចាកតេជោធាតុ ធ្វើ
ចិត្តឲ្យប្រាសចេញចាកតេជោធាតុ ។

[១៣៨] ម្នាលរាហុល ចុះវាយោធាតុតើដូចម្តេចខ្លះ វាយោធាតុ
(នោះ) ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ ម្នាលរាហុល រូបណាដែល
ជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន មានសភាពជាខ្យល់ ដល់នូវភាពជាខ្យល់
ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យក គឺខ្យល់បក់ឡើងទៅខាងលើ ១ ខ្យល់
បក់ចុះមកខាងក្រោម ១ ខ្យល់បក់ក្នុងពោះក្រៅពោះវៀន ១ ខ្យល់បក់ក្នុង
ពោះវៀន ១ ខ្យល់បក់សព្វអវយវៈតូចធំ ១ ខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល ១ ពុំ
នោះសោត រូបណាមួយក្រៅអំពីនេះ ដែលជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន
មានសភាពជាខ្យល់ ដល់នូវភាពជាខ្យល់ ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យក
ម្នាលរាហុល នេះហៅថា វាយោធាតុខាងក្នុង ។ មួយទៀត វាយោ-

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហារាហុលោវាទសុត្តេ បញ្ចមណគុកថា

អដ្ឋត្តិកា វាយោធាតុ យា ច ពាហិរា វាយោធាតុ
 វាយោធាតុវេសា ។ តំ នេតំ មម នេសោហាមស្មិ
 ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ
 ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា
 វាយោធាតុយា ទិព្វិទ្ធពតិ វាយោធាតុយា ចិត្តំ វិរាជេតិ ។
 [១៣៧] កតមា ច រាហុល អាកាសធាតុ
 អាកាសធាតុ សិយា អដ្ឋត្តិកា សិយា ពាហិរា ។
 កតមា ច រាហុល អដ្ឋត្តិកា អាកាសធាតុ យំ
 អដ្ឋត្តំ បច្ចត្តំ អាកាសំ អាកាសតតំ ឧបាទិដ្ឋំ
 សេយ្យដីទំ កណ្ណិទ្ធិទ្ធិំ ធាសទ្ធិទ្ធិំ មុខទ្វារំ យេន ច
 អសិតំ បីតំ ខាយិតំ សាយិតំ អដ្ឋោហរតិ យត្ត
 ច អសិតំ បីតំ ខាយិតំ សាយិតំ សំតិដ្ឋតិ
 យេន ច អសិតំ បីតំ ខាយិតំ សាយិតំ អដោកាកា
 ទិក្ខមតិ យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចំ អដ្ឋត្តំ
 បច្ចត្តំ អាកាសំ អាកាសតតំ អយំ អយតតំ

ភិក្ខុវគ្គ មហារាហុលោវាទសូត្រ ការពោលអំពីធាតុ ទី ៥

ធាតុណាជាខាងក្នុងក្តី វាយោធាតុណា ជាខាងក្រៅក្តី ធាតុទាំងនុ៎ះ
ហៅថា វាយោធាតុដូចគ្នា ។ បុគ្គលគួរឃើញវាយោធាតុនុ៎ះ ដោយ
ប្រាជ្ញាល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះ
មិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ លុះបុគ្គលឃើញ
វាយោធាតុនុ៎ះដោយប្រាជ្ញាល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះហើយ រមែង
នឿយណាយចាកវាយោធាតុ ធ្វើចិត្តឲ្យប្រាសចេញចាកវាយោធាតុ ។

[១៣៧] ម្ចាស់រាហុល អាកាសធាតុ តើដូចម្តេចខ្លះ អាកាស-
ធាតុ (នោះ) ខាងក្នុងក៏មាន ខាងក្រៅក៏មាន ។ ម្ចាស់រាហុល
អាកាសធាតុខាងក្នុង តើដូចម្តេច រូបណាជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន
មានភាពជាទីវាល ដល់នូវភាពជាទីទំនេរ ដែលវិញ្ញាណចូលទៅកាន់យក
គឺរន្ធត្រចៀក រន្ធច្រមុះ ទ្វារមាត់ដែលសម្រាប់លេបចូលនូវអាហារដែល
ស៊ី ផឹក ទំពា លិទ្ធក្នក្សហើយដោយទ្វារណាក្តី ភោជនដែលស៊ី ផឹក
ទំពា លិទ្ធក្នក្សហើយ បិតនៅក្នុងទ្វារណាក្តី ភោជនដែលស៊ី ផឹក ទំពា
លិទ្ធក្នក្សហើយ តែងចេញមកតាមចំណែកខាងក្រោម ដោយទ្វារណាក្តី
ពុំនោះសោត រូបណាមួយក្រៅអំពីនេះ ដែលជាខាងក្នុង អាស្រ័យនូវខ្លួន
មានភាពជាទីវាល ដល់នូវភាពជាទីទំនេរ ជាទីទទេ ដល់នូវភាពទទេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វិវរំ វិវរគតំ អសម្ពុដ្ឋំ មំសលោហិតេហិ^(១) ឧចាទិន្នំ
អយំ វុច្ចតិ រាហុល អជ្ឈត្តិកា អាកាសធាតុ ។
យា ចេវ ខោ បន អជ្ឈត្តិកា អាកាសធាតុ
យា ច ពាហិរា អាកាសធាតុ អាកាសធាតុវេ-
វេសា ។ តំ នេតំ មម នេសោហាមស្មិ ន មេ-
សោ អត្តាតិ វាវេមតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ
ទដ្ឋព្វំ ។ វាវេមតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា
អាកាសធាតុយា និព្វិន្ទតិ អាកាសធាតុយា ចិត្តំ
វិរាជេតិ ។

[១៤០] បបរីសមំ រាហុល ការំ ការេហិ
បបរីសមញ្ញិ^(២) តេ រាហុល ការំ ការយតោ ឧប្បជ្ជា
មនាចាមនាចា ធិស្សា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ
បស្សន្តិ ។ សេយ្យថាមិ រាហុល បបរិយា សុចិម្បិ
និក្ខិបន្តិ អសុចិម្បិ និក្ខិបន្តិ កូថកតម្បិ និក្ខិបន្តិ
មុត្តកតម្បិ និក្ខិបន្តិ ខេទ្យកតម្បិ និក្ខិបន្តិ
បុព្វកតម្បិ និក្ខិបន្តិ លោហិតកតម្បិ និក្ខិបន្តិ

១ ឱ. អយំ អយគតំ វិវរំ វិវរគតំ អសម្ពុដ្ឋំ មំសលោហិតេហិតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម.
បបរីសមំ ហិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាចន្លោះ ដល់នូវទីជាចន្លោះ ដែលសាច់និងឈាម មិនប៉ះពាល់គ្នា ដែល
 វិញ្ញាណចូលទៅកាន់យក ម្នាលរាហុល នេះហៅថា អាកាសធាតុ
 ខាងក្នុង ។ មួយទៀត អាកាសធាតុណាជាខាងក្នុងក្តី អាកាសធាតុ
 ណាជាខាងក្រៅក្តី ធាតុទាំងនុ៎ះ ហៅថា អាកាសធាតុដូចគ្នា ។
 បុគ្គលគួរឃើញអាកាសធាតុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាង
 នេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួន
 របស់អញឡើយ ។ លុះបុគ្គលឃើញអាកាសធាតុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញា
 ល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះហើយ រមែងនឿយណាយចាកអាកាស-
 ធាតុ ធ្វើចិត្តឲ្យប្រាសចេញចាកអាកាសធាតុ ។

[១៤០] ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាផែនដី ម្នាល
 រាហុល ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការវិនាស ឲ្យដូចជាផែនដីហើយ
 ផស្សៈជាទីគាប់ចិត្ត ឬមិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតហើយ រមែងមិនគ្រប
 សង្កត់នូវចិត្តអ្នក ។ ម្នាលរាហុល ជនទាំងឡាយដាក់វត្ថុស្អាតក្តី ដាក់
 វត្ថុមិនស្អាតក្តី ដាក់ចុះនូវវត្ថុចក្តី ដាក់ចុះនូវទឹកមូត្រក្តី ដាក់ចុះនូវទឹក
 មាត់ក្តី ដាក់ចុះនូវខ្ទះក្តី សម្រក់ឈាមដាក់ក្តី លើផែនដី ផែន

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហារាហុលោវាទសុត្តេ អាចោសមាភាវនា

ន ច តេន បឋវី អន្តិយតិ វា ហារាយតិ វា ជិក្ខុច្ឆតិ
វា ឯវមេវ ខោ ត្ថំ រាហុល បឋវីសមំ ការំ
កាវេហិ បឋវីសមញ្ញំ តេ រាហុល ការំ ការយតោ
ឧប្បជ្ជា មនាទាមនាទា ផស្សា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ
បស្សន្តិ ។

[១៤១] អាចោសមំ រាហុល ការំ កាវេហិ
អាចោសមញ្ញំ តេ រាហុល ការំ ការយតោ ឧប្បជ្ជា
មនាទាមនាទា ផស្សា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ បស្សន្តិ ។

សេយ្យថាបិ រាហុល អាបស្មី សុចិម្បិ ជោវន្តិ អសុចិម្បិ
ជោវន្តិ កូដកតម្បិ ជោវន្តិ មុត្តកតម្បិ ជោវន្តិ ខេទ្យ-
កតម្បិ ជោវន្តិ បុព្វកតម្បិ ជោវន្តិ លោហិតកតម្បិ ជោ-
វន្តិ ន ច តេន អាចោ អន្តិយតិ វា ហារាយតិ ជិក្ខុច្ឆតិ
វា ឯវមេវ ខោ ត្ថំ រាហុល អាចោសមំ ការំ កាវេហិ
អាចោសមញ្ញំ តេ រាហុល ការំ ការយតោ ឧប្បជ្ជា
មនាទាមនាទា ផស្សា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ បស្សន្តិ ។

ភិក្ខុវគ្គ មហារាហុលោវាទសូត្រ ការចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាទឹក

ដីក៏មិននឿយណាយ ឬធុញទ្រាន់ ឬខ្លើមរអើមដោយវត្ថុទាំងនោះឡើយ
យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់រាហុល អ្នកចូរចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាផែនដី យ៉ាង
នោះឯង ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការវិនាស ឲ្យដូចជាផែនដីហើយ
ផស្សៈជាទីគាប់ចិត្ត ឬមិនជាទីគាប់ចិត្តដែលកើតហើយ រមែងមិនគ្រប
សង្កត់ចិត្តឡើយ ។

[១៤១] ម្ចាស់រាហុល អ្នកចូរចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាទឹក ម្ចាស់
រាហុល ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការវិនាស ឲ្យដូចជាទឹកហើយ ផស្សៈ
ជាទីគាប់ចិត្ត ឬមិនជាទីគាប់ចិត្តដែលកើតហើយ រមែងមិនគ្របសង្កត់
ចិត្ត ។ ម្ចាស់រាហុល ជនទាំងឡាយ លាងវត្ថុស្អាតក្តី លាងវត្ថុ
មិនស្អាតក្តី លាងភ្នំក្តី លាងទឹកមូត្រក្តី លាងទឹកមាត់ក្តី លាងខ្ទះក្តី
លាងឈាមក្តី ក្នុងទឹក ទឹកក៏មិនបាននឿយណាយ ឬធុញទ្រាន់ឬ
ខ្លើមរអើមដោយវត្ថុទាំងនោះឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់រាហុល អ្នក
ចូរចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាទឹក យ៉ាងនោះឯង ព្រោះថា កាលបើអ្នក
ចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាទឹកហើយ ផស្សៈជាទីគាប់ចិត្ត ឬមិនជាទីគាប់ចិត្ត
ដែលកើតហើយ រមែងមិនគ្របសង្កត់ចិត្តឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៤២] តេជោសមំ រាហុល ការណំ ការេហិ
តេជោសមញ្ញិ តេ រាហុល ការណំ ការយតោ ឧប្បន្នា
មនាទាមនាទា ផស្សា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ បស្សន្តិ ។
សេយ្យថាបិ រាហុល តេជោ សុចិម្បិ ឧហតិ អសុចិម្បិ
ឧហតិ កូថកតម្បិ ឧហតិ មុត្តកតម្បិ ឧហតិ ខេទ្យ-
កតម្បិ ឧហតិ បុព្វកតម្បិ ឧហតិ លោហិតកតម្បិ
ឧហតិ ន ច តេន តេជោ អន្តិយតិ វា ហារាយតិ វា
ជិតុច្ឆតិ វា ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាហុល តេជោសមំ
ការណំ ការេហិ តេជោសមញ្ញិ តេ រាហុល
ការណំ ការយតោ ឧប្បន្នា មនាទាមនាទា ផស្សា ចិត្តំ
ន បរិយាទាយ បស្សន្តិ ។

[១៤៣] វាយោសមំ រាហុល ការណំ ការេហិ
វាយោសមញ្ញិ តេ រាហុល ការណំ ការយតោ ឧប្បន្នា
មនាទាមនាទា ផស្សា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ បស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៤២] ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាភ្លើង ម្នាល
 រាហុល ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាភ្លើងហើយ ផស្សៈជា
 ទីគាប់ចិត្ត ឬមិនជាទីគាប់ចិត្តដែលកើតហើយ រមែងមិនគ្របសង្កត់ចិត្ត ។
 ម្នាលរាហុល ភ្លើងឆេះវត្ថុស្អាតក្តី ឆេះវត្ថុមិនស្អាតក្តី ឆេះគូបក្តី ឆេះទឹក
 មូត្រក្តី ឆេះទឹកមាត់ក្តី ឆេះខ្ទះក្តី ឆេះឈាមក្តី ភ្លើងក៏មិននឿយណាយ
 ឬធុញទ្រាន់ ឬខ្លើមរអើមដោយវត្ថុទាំងនោះឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
 រាហុល អ្នកចូរចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាភ្លើង យ៉ាងនោះឯង ម្នាលរាហុល
 ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាភ្លើងហើយ ផស្សៈជាទីគាប់
 ចិត្ត ឬមិនជាទីគាប់ចិត្តដែលកើតហើយ រមែងមិនគ្របសង្កត់ចិត្តឡើយ ។

[១៤៣] ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនការវិនាស ឲ្យដូចជាខ្យល់
 ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការវិនាសឲ្យដូចជាខ្យល់ហើយ ផស្សៈជាទីគាប់
 ចិត្ត ឬមិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតហើយ រមែងមិនគ្របសង្កត់ចិត្ត ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហាវាយុលោកាទសុត្តេ អាកាសសមាគារនា

សេយ្យថាបិ រាហុល វាយោ សុចិម្បិ ឧបវាយតិ អសុ-
 ចិម្បិ ឧបវាយតិ ក្ខុចកតម្បិ ឧបវាយតិ មុត្តកតម្បិ
 ឧបវាយតិ ខេឡុកតម្បិ ឧបវាយតិ បុព្វកតម្បិ ឧបវា-
 យតិ លោហិតកតម្បិ ឧបវាយតិ ន ច តេន វាយោ
 អន្តិយតិ វា ហរាយតិ វា ជិត្តុច្ឆតិ វា ឯវមេវ ខោ ត្វំ
 រាហុល វាយោសមំ ការំ ការេហិ វាយោសមញ្ញំ តេ
 រាហុល ការំ ការយតោ ឧប្បន្នា មនាទាមនាទា
 ធម្មស្ស ចិត្តំ ន បរិយាទាយ បស្សន្តិ ។

[១៤៤] អាកាសសមំ រាហុល ការំ ការេហិ
 អាកាសសមញ្ញំ តេ រាហុល ការំ ការយតោ
 ឧប្បន្នា មនាទាមនាទា ធម្មស្ស ចិត្តំ ន បរិយាទាយ
 បស្សន្តិ ។ សេយ្យថាបិ រាហុល អាកាសោ ន កត្តចិ
 បតិដ្ឋិតោ ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាហុល អាកាសសមំ
 ការំ ការេហិ អាកាសសមញ្ញំ តេ រាហុល ការំ
 ការយតោ ឧប្បន្នា មនាទាមនាទា ធម្មស្ស ចិត្តំ ន
 បរិយាទាយ បស្សន្តិ ។

ភិក្ខុវគ្គ មហារាហុលោវាទសូត្រ ការចម្រើនការនាឲ្យដូចជាអាកាស

ម្នាលរាហុល ខ្យល់បក់វត្ថុស្អាតក្តី បក់វត្ថុមិនស្អាតក្តី បក់គូបក្តី បក់ទឹក
មូត្រក្តី បក់ទឹកមាត់ក្តី បក់ខ្ទះក្តី បក់ឈាមក្តី ខ្យល់ក៏មិននឿយណាយ
ឬធុញទ្រាន់ ឬខ្លើមរអើម ដោយវត្ថុនោះឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
រាហុល អ្នកចូរចម្រើនការនាឲ្យដូចជាខ្យល់ យ៉ាងនោះឯង ម្នាលរាហុល
ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការនាឲ្យដូចជាខ្យល់ហើយ ផស្សៈជាទីគាប់
ចិត្តឬមិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតឡើងហើយ រមែងមិនគ្របសង្កត់ចិត្ត
ឡើយ ។

[១២២] ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនការនាឲ្យដូចជាអាកាស ម្នាល
រាហុល ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការនាឲ្យដូចជាអាកាសហើយ ផស្សៈ
ជាទីគាប់ចិត្ត ឬមិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតហើយ រមែងមិនគ្របសង្កត់
ចិត្ត ។ ម្នាលរាហុល អាកាសដែលមិនប្រតិស្ឋាននៅក្នុងទីណាមួយ យ៉ាង
ណាមិញ ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនការនាឲ្យដូចជាអាកាសយ៉ាង
នោះឯង ម្នាលរាហុល ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនការនាឲ្យដូចជា
អាកាសហើយ ផស្សៈជាទីគាប់ចិត្តឬមិនជាទីគាប់ចិត្ត ដែលកើតឡើងហើយ
រមែងមិនគ្របសង្កត់ចិត្តឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៤៥] មេត្តំ រាហុល ការំ កាវេហិ មេត្តញ្ញិ^(១)
 តេ រាហុល ការំ ការយតោ យោ ព្យាទាទោ សោ
 បហិយិស្សតិ ។ ករុណំ រាហុល ការំ កាវេហិ
 ករុណាញ្ញិ តេ រាហុល ការំ ការយតោ យា វិហោសា
 សា បហិយិស្សតិ ។ មុទិតំ រាហុល ការំ កាវេហិ
 មុទិតញ្ញិ តេ រាហុល ការំ ការយតោ យា អតិ
 សា បហិយិស្សតិ ។ ឧបេក្ខំ រាហុល ការំ កាវេហិ
 ឧបេក្ខញ្ញិ តេ រាហុល ការំ ការយតោ យោ
 បដិយោ សោ បហិយិស្សតិ ។ អសុភំ រាហុល ការំ
 កាវេហិ អសុភញ្ញិ តេ រាហុល ការំ ការយតោ យោ
 រាតោ សោ បហិយិស្សតិ ។ អនិច្ចសញ្ញំ រាហុល
 ការំ កាវេហិ អនិច្ចសញ្ញញ្ញិ តេ រាហុល ការំ
 ការយតោ យោ អស្មិមាទោ សោ បហិយិស្សតិ ។

១ ឱ. ម. មេត្តំ ហិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៤៥] ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនមេត្តាការវនា ម្នាលរាហុល
 ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនមេត្តាការវនាហើយ ព្យាបាទនឹងវិនាសសាប
 សូន្យទៅ ។ ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនករុណាការវនា ម្នាលរាហុល
 ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនករុណាការវនាហើយ វិហេសាគឺសេចក្តីបៀត
 បៀន នឹងសាបសូន្យទៅ ។ ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនមុទិតាការវនា
 ម្នាលរាហុល ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនមុទិតាការវនាហើយ អវតិ គឺ
 សេចក្តីមិនត្រេកអរ នឹងសាបសូន្យទៅ ។ ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើន
 ឧបេក្ខាការវនា ម្នាលរាហុល ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើនឧបេក្ខាការវនា
 ហើយ បដិយៈគឺសេចក្តីថ្នាំងថ្នាំក់ចិត្ត នឹងសាបសូន្យទៅ ។ ម្នាលរាហុល
 អ្នកចូរចម្រើនអសុភការវនា ម្នាលរាហុល ព្រោះថា កាលបើអ្នកចម្រើន
 អសុភការវនាហើយ រាគៈគឺតម្រេកក្នុងកាមគុណ នឹងសាបសូន្យទៅ ។
 ម្នាលរាហុល អ្នកចូរចម្រើនអនិច្ចសញ្ញាការវនា ម្នាលរាហុល ព្រោះថា
 កាលបើអ្នកចម្រើនអនិច្ចសញ្ញាការវនាហើយ អស្មិមានៈគឺសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន
 នឹងសាបសូន្យទៅ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហារាហុលោវាទសុត្តេ អាណាបានស្សតិកថា

[១៤៦] អាណាបានស្សតិ រាហុល ការជំ ការេហិ
អាណាបានស្សតិ រាហុល ការិតា ពហុលីកតា មហាប្ចុ-
លា ហោតិ មហានិសំសា ។ កេមំ ការិតា ច រាហុល
អាណាបានស្សតិ កេមំ ពហុលីកតា មហាប្ចុលា ហោតិ
មហានិសំសា ។ ឥធិ រាហុល ភិក្ខុ អរញ្ញកតោ វា
រុក្ខមូលកតោ វា សុញ្ញាការកតោ វា និសីទតិ បល្ល័ង្ក
អាភុទិត្តា ឧជុំ កាយំ បណ្ឌិយាយ បរិមុទំ សតី ឧបដ្ឋ-
បេត្តា សោ សតោ វ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ។
ទីយំ វា អស្សសន្តោ ទីយំ អស្សសាមីតិ បជាណតិ
ទីយំ វា បស្សសន្តោ ទីយំ បស្សសាមីតិ បជាណតិ ។
រស្សំ វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជាណតិ
រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជាណតិ ។
សព្វកាយប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
សព្វកាយប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ មហារាហុលោវាទសូត្រ ការពោលអំពីអាណាបានស្សតិ

[១៤៦] ម្ចាស់រាហុល អ្នកចូរចម្រើនអាណាបានស្សតិការវនា ម្ចាស់
 រាហុល អាណាបានស្សតិការវនា ដែលអ្នកបានចម្រើនហើយ បានធ្វើឲ្យ
 រឿយ ។ ហើយ ជាគុណជាតិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។
 ម្ចាស់រាហុល ចុះអាណាបានស្សតិការវនា ដែលចម្រើនហើយ តើដូចម្តេច
 ដែលធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ តើដូចម្តេច ទើបជាគុណជាតិមានផល
 ច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ម្ចាស់រាហុល ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយផ្គត់
 ភ្នែកតាំងកាយឲ្យត្រង់ តម្កល់ស្មារតីឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរកកម្មដ្ឋាន ភិក្ខុ
 នោះ មានស្មារតីចាំជាក់ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីចាំជាក់ដកដង្ហើម
 ចូល ។ កាលដកដង្ហើមចេញវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ ដក
 ដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មា
 អញ ដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 អាត្មាអញ ដកដង្ហើមចេញខ្លី កាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា អាត្មាអញ ដកដង្ហើមចូលខ្លី ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹង
 ច្បាស់នូវកាយគឺដកដង្ហើមទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា
 អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវកាយ គឺដកដង្ហើមទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចូល

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បស្សម្តាយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 បស្សម្តាយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។
 មីតិប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ មីតិប្បដិ-
 សំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សុខប្បដិសំវេទី
 អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សុខប្បដិសំវេទី បស្ស-
 សិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី អស្សសិ-
 ស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សា-
 មីតិ សិក្ខតិ ។ បស្សម្តាយំ ចិត្តសង្ខារំ អស្សសិស្សា-
 មីតិ សិក្ខតិ បស្សម្តាយំ ចិត្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ
 សិក្ខតិ ។ ចិត្តប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 ចិត្តប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ អភិប្បមោ-
 ទយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ អភិប្បមោទយំ ចិត្តំ
 បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សមាទហំ ចិត្តំ អស្ស-
 សិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សមាទហំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមីតិ
 សិក្ខតិ ។ វិមោចយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងរម្ងាប់កាយសង្ខារ គឺដង្ហើមចេញ និងដង្ហើមចូល
 ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងរម្ងាប់នូវកាយសង្ខារ
 ហើយដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវបីតិ ហើយដក
 ដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវបីតិ ហើយដកដង្ហើម
 ចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីសុខ ហើយដកដង្ហើម
 ចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីសុខ ហើយដកដង្ហើម
 ចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តសង្ខារ គឺវេទនាខន្ធនិង
 សញ្ញាខន្ធ ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវចិត្ត-
 សង្ខារ ហើយដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងរម្ងាប់នូវចិត្ត-
 សង្ខារ ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងរម្ងាប់នូវចិត្ត-
 សង្ខារ ហើយដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវចិត្ត
 ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ ដឹងច្បាស់នូវចិត្ត ហើយ
 ដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ហើយដក
 ដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ហើយដកដង្ហើម
 ចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងតម្កល់ចិត្តឲ្យស្មើ ហើយដកដង្ហើមចេញ

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហារាហុលោវាទសុត្តេ អានាបានស្សតិកថា

វិមោធយំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ អនិច្ចាណុ-
 បស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ អនិច្ចាណុបស្សី បស្ស-
 សិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ វិរាគាណុបស្សី អស្សសិស្សា-
 មីតិ សិក្ខតិ វិរាគាណុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។
 និរោធាណុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ និរោធាណុ-
 បស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បដិទិស្សក្កា-
 ណុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បដិទិស្សក្កា-
 ណុបស្សី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ឯវំ ការិកា
 ខោ រាហុល អាណាចានស្សតិ ឯវំ ពហុលីកតា

កិច្ចវត្ថុ មហារាហុលោវាទសូត្រ ការពោលអំពីអាណាបានស្សតិ

សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងតម្កល់ចិត្តឲ្យស្មើ ហើយដកដង្ហើមចូល ។

សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងដោះចិត្តឲ្យផុតស្រឡះ (ចាកនិវរណៈជាដើម)

ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងដោះចិត្តឲ្យផុតស្រឡះ (ចាកនិវរណៈធម៌ជាដើម) ហើយដកដង្ហើមចូល ។

សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណា (នូវបញ្ចក្ខន្ធថា) មិនទៀង ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណា (នូវបញ្ចក្ខន្ធថា) មិនទៀង ហើយដកដង្ហើមចូល ។

សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណាធម៌ជាគ្រឿងធ្វើចិត្ត ឲ្យប្រាសចាកតម្រេក គឺវិបស្សនានិងមគ្គ ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណាធម៌ជាគ្រឿងធ្វើចិត្ត ឲ្យប្រាសចាកតម្រេកហើយដកដង្ហើមចូល ។

សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណានូវសេចក្តីរលត់ (នៃកងទុក្ខ) ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណានូវសេចក្តីរលត់ (នៃកងទុក្ខ) ហើយដកដង្ហើមចូល ។

សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណាធម៌ជាគ្រឿងធ្វើចិត្ត ឲ្យលះចោល (នូវកិលេសព្រមទាំងខន្ធនិងអភិសង្ខារ) ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងពិចារណាធម៌ជាគ្រឿងធ្វើចិត្ត ឲ្យលះចោល (នូវកិលេសព្រមទាំងខន្ធនិងអភិសង្ខារ) ហើយដកដង្ហើមចូល ។

ម្នាលរាហុល អាណាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយយ៉ាងនេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មហាប្លូលា ហោតិ មហានិសំសា ឯវំ ភារិតាយ ខោ
 រាហុល អាណាចានស្សតិយា ឯវំ ពហុសីកតាយ យេបិ
 តេ ចរិមកា អស្សាសប្បស្សាសា តេបិ វិទិតារ ជិរុជ្ឈន្តិ
 នោ អវិទិតាតិ ។ ឥទមវោច ភកវា អត្តមនោ
 អាយស្មា រាហុលោ ភកវតោ ភាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

មហារាហុលោវាទសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទើបជាគុណជាតិ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ម្ចាស់រាហុល
 កាលបើអានាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយ ។
 ហើយយ៉ាងនេះ ដង្ហើមចេញនិងដង្ហើមចូលទាំងឡាយណា ដែលមាន
 ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ដង្ហើមចេញនិងដង្ហើមចូលទាំងនោះ នឹងរលត់
 ទៅវិញជាប្រាកដ មិនមែនមិនរលត់ទៅវិញទេ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 សំដែងព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះរាហុលមានអាយុ ក៏មានចិត្តរីករាយ
 ត្រេកអរ ចំពោះភាសិត នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មហារាហុលោវាទសូត្រ ទី ២ ។

តតិយំ ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តំ

[១៤៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវា-
មេ ។ អថខោ អាយស្សតោ មាលុដ្ឋបុត្តស្ស^(១)
រហោកតស្ស បដិសល្ល័នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិ-
តក្កោ ឧទទាទិ យានិមាទិ ទិដ្ឋិតតាទិ ភកវតា
អព្យាកតាទិ បបិតាទិ បដិក្ខិត្តាទិ សស្សតោ
លោកោតិបិ^(២) អស្សស្សតោ លោកោតិបិ^(៣) អន្តវា
លោកោតិបិ^(៤) អនន្តវា លោកោតិបិ^(៥) តំ ដីវំ តំ
សរិវន្តិបិ^(៦) អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរិវន្តិបិ^(៧) ហោតិ
តថាកតោ បរម្មរណាតិបិ ន ហោតិ តថាកតោ
បរម្មរណាតិបិ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាកតោ
បរម្មរណាតិបិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ
បរម្មរណាតិបិ តាទិ មេ ភកវា ន ព្យាករោតិ
យានិ មេ ភកវា ន ព្យាករោតិ តម្មេ ន រុច្ចតិ

១ ឱ. មាលុដ្ឋបុត្តស្ស ។ ម. មាលុក្សបុត្តស្ស ។ ២-៣-៤-៥ ឱ. លោកោ ឥតិបិ ។
៦-៧ ឱ. សរិវ ឥតិបិ ។

ចូឡមាលុដ្យោវាទសូត្រ ទី ៣

[១៤៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមាន
 ព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
 សាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមាលុដ្យបុត្រមានអាយុ ចូលទៅសម្ងំ
 នៅក្នុងទីរហោស្ថាន ក៏មានចិត្តត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទិដ្ឋិទាំង-
 ឡាយណាថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី លោក
 មានទីបំផុតដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ដីវិតនោះក៏គឺសរិះនោះ
 ដូច្នោះក្តី ដីវិតដទៃសរិះក៏ដទៃដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតដូច្នោះ
 ក្តី សត្វស្លាប់ហើយមិនកើតទៀតដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត
 ក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះក្តី ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានសំដែង គ្រាន់
 តែតម្កល់ទុកតែទ្រង់ហាមឃាត់ ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានសំដែងទិដ្ឋិទាំង
 នោះដល់អញទេ ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានសំដែងទិដ្ឋិទាំងឡាយណា
 ដល់អញ ដំណើរដែលមិនបានសំដែងទិដ្ឋិនោះ មិនគាប់ចិត្តអញទេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តម្មេ នក្ខមតិ សោហំ ភកវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា
 ឯតមត្តំ បុច្ឆិស្សាមិ សចេ មេ ភកវា ព្យាករិស្សតិ
 សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ឯវាហំ
 ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ ទោ ចេ^(១) ភកវា
 ព្យាករិស្សតិ សស្សតោ លោកោតិ វា អស្សស្សតោ
 លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា
 លោកោតិ វា តំ ដីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ដីវំ
 អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា
 ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ហោតិ ច
 ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា
 ឯវាហំ សិក្ខុំ បច្ចុក្កាយ ហីនាយារត្តិស្សាមិតិ ។

[១៤៨] អថខោ អាយស្មា មាលុដ្ឋ្យបុត្តោ
 សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាណ វុដ្ឋិតោ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា

១ ឱ. ម. ចេ មេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដំណើរដែលមិនបានសំដែងទិដ្ឋិនោះ មិនបានពេញចិត្តអញឡើយ អញ
 ឯងនឹងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយសួរដំណើរនុ៎ះ ប្រសិនបើ
 ព្រះមានព្រះភាគ នឹងសំដែងប្រាប់អញថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី ។ បេ ។
 សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះក្តី កាល
 បើយ៉ាងនេះ អាត្មាអញ នឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះ
 មានព្រះភាគ តែប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ មិនបានសំដែងថា លោក
 ទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី លោកមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី លោក
 មិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះដូច្នោះក្តី ជីវិតដទៃ សរីរៈ
 ក៏ដទៃដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយមិន
 កើតទៀតដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀត
 ក៏មានដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែនដូច្នោះក្តី កាលបើយ៉ាងនេះ អាត្មាអញ នឹងលះបង់សិក្ខា
 ហើយត្រឡប់មកកាន់ហ៊ិនភេទវិញ ។

[១៤៨] គ្រានោះឯង ព្រះមាលុដ្ឋ្យបុត្រមានអាយុ ក្រោកចេញ
 អំពីសំណឹង ក្នុងវេលាសាយណ្ណាសម័យ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ បរិវិតក្ការោចនំ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ អាយស្មា
 មាលុដ្ឋបុត្តោ ភកវន្តំ ឯតទរោច ឥធម មយ្ហំ ភន្តេ
 រហោកតស្ស បទិសស្មីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ
 ឧទទាទិ យានិមាទិ ទិដ្ឋិតតាទិ ភកវតា អព្យាក-
 តាទិ បបិតាទិ បទិត្តិត្តាទិ សស្សតោ លោកោតិបិ
 អស្សស្សតោ លោកោតិបិ អន្តវា លោកោតិបិ
 អន្តវា លោកោតិបិ តំ ដីវំ តំ សរិវន្តិបិ អញ្ញំ
 ដីវំ អញ្ញំ សរិវន្តិបិ ហោតិ តថាកតោ បរម្មរណាតិបិ
 ន ហោតិ តថាកតោ បរម្មរណាតិបិ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាកតោ បរម្មរណាតិបិ នេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាកតោ បរម្មរណាតិបិ តាទិ មេ
 ភកវា ន ព្យាករោតិ យានិ មេ ភកវា ន ព្យាក-
 រោតិ តម្មេ ន រុច្ចតិ តម្មេ នក្ខមតិ សោហំ ភកវន្តំ
 ឧបសង្កមិត្តា ឯតមត្តំ បុច្ឆិស្សាមិ សចេ^(១) ភកវា

១ ឱ. ម. សចេ មេ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡមាលុដ្ឋេរាវាទសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះ

ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះមាលុដ្ឋេរបុត្រមានអាយុ អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូល នូវដំណើរនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះ
 ភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គចូលទៅសម្លឹងនៅក្នុង
 ទីរហោស្ថាន ក៏មានចិត្តត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទិដ្ឋិទាំងឡាយណា
 ថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី លោកមានទីបំផុត
 ដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ដីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះដូច្នោះក្តី
 ដីវិតដទៃសរីរៈក៏ដទៃដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតដូច្នោះក្តី សត្វ
 ស្លាប់ហើយ មិនកើតទៀតដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយ កើតទៀតក៏មាន
 មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
 កើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះក្តី ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានសំដែង គ្រាន់
 តែតម្កល់ទុក តែទ្រង់ឃាត់ហាម ព្រះមានព្រះភាគ មិនទាន់សំដែងទិដ្ឋិ
 ទាំងនោះ ប្រាប់អាត្មាអញនៅឡើយ ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានសំដែង
 នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយណា ដល់អាត្មាអញ ដំណើរដែលមិនបានសំដែងទិដ្ឋិ
 នោះ មិនគាប់ចិត្តដល់អាត្មាអញទេ ដំណើរដែលមិនបានសំដែងទិដ្ឋិនោះ
 មិនពេញចិត្តដល់អាត្មាអញឡើយ អាត្មាអញ នឹងចូលទៅគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ហើយក្រាបទូលសួរ នូវដំណើរនុ៎ះ បើព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ព្យាករិស្សតិ សស្សតោ លោកោតិ វា អស្សស្សតោ
 លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា
 លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ
 សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ន
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា នេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ឯវាហំ
 ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ នោ ចេ មេ ភកវា
 ព្យាករិស្សតិ សស្សតោ លោកោតិ វា អស្សស្សតោ
 លោកោតិ វា ។ មេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ឯវាហំ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ
 ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ សចេ ភកវា ជានាតិ
 សស្សតោ លោកោតិ សស្សតោ លោកោតិ
 មេ ភកវា ព្យាករោតុ សចេ ភកវា ជានាតិ
 អស្សស្សតោ លោកោតិ អស្សស្សតោ លោកោតិ
 មេ ភកវា ព្យាករោតុ នោ ចេ ភកវា ជានាតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សំដែងប្រាប់អាត្មាអញថា លោកទៀងក្តី ថា លោកមិនទៀងក្តី ថា លោក
មានទីបំផុតក្តី ថា លោកមិនមានទីបំផុតក្តី ថា ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះក្តី
ថាជីវិតដទៃសរីរៈក៏ដទៃក្តី ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក្តី ថា សត្វស្លាប់
ហើយមិនកើតទៀតក្តី ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀត
ក៏មានក្តី ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
ក្តី កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបអាត្មាអញ នឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំ-
ណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ បើព្រះមានព្រះភាគ មិនសំដែងថា លោក
ទៀងក្តី ថា លោកមិនទៀងក្តី ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី កាលបើយ៉ាងនេះ អាត្មាអញ
នឹងលាសិក្ខាហើយត្រឡប់មកកាន់ហ៊ិនភេទវិញ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ជ្រាបថា លោកទៀងដូច្នោះហើយ សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែង
ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា លោកទៀងដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ជ្រាបថា លោកមិនទៀង សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះ
អង្គថា លោកមិនទៀងដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមានព្រះភាគ មិនជ្រាបថា

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ បរិវិតក្ការោចនំ

សស្សតោ លោកោតិ វា អស្សស្សតោ លោកោតិ
 វា អជានតោ ខោ បន អបស្សតោ ឯតនេវ ឧជុកំ
 ហោតិ យទិទំ ន ជាធាមិ ន បស្សាមីតិ ។
 សចេ ភគវា ជាធាតិ អន្តវា លោកោតិ អន្តវា
 លោកោតិ មេ ភគវា ព្យាកហេតុ សចេ ភគវា
 ជាធាតិ អន្តវា លោកោតិ អន្តវា លោកោតិ
 មេ ភគវា ព្យាកហេតុ នោ ចេ ភគវា ជាធាតិ
 អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
 អជានតោ ខោ បន អបស្សតោ ឯតនេវ ឧជុកំ
 ហោតិ យទិទំ ន ជាធាមិ ន បស្សាមីតិ ។
 សចេ ភគវា ជាធាតិ តំ ដីវំ តំ សរីរន្តិ តំ ដីវំ
 តំ សរីរន្តិ មេ ភគវា ព្យាកហេតុ សចេ ភគវា
 ជាធាតិ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ
 សរីរន្តិ មេ ភគវា ព្យាកហេតុ នោ ចេ ភគវា
 ជាធាតិ តំ ដីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ
 សរីរន្តិ វា អជានតោ ខោ បន អបស្សតោ
 ឯតនេវ ឧជុកំ ហោតិ យទិទំ ន ជាធាមិ

កិត្តវគ្គ ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះ

លោកទៀងក្តី ថា លោកមិនទៀងក្តី កាលបើព្រះមានព្រះភាគ មិនជ្រាប
មិនឃើញហើយ ក៏ត្រូវគ្នានឹងខ្ញុំព្រះអង្គដែលមិនដឹងមិនឃើញដែរ ។

បើព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបថា លោកមានទីបំផុត សូមព្រះមានព្រះភាគ
សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា លោកមានទីបំផុតដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមាន
ព្រះភាគ ជ្រាបថា លោកមិនមានទីបំផុត សូមព្រះមានព្រះភាគ សំ-
ដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមាន
ព្រះភាគ មិនជ្រាបថា លោកមានទីបំផុតក្តី ថា លោកមិនមានទីបំផុតក្តី
កាលបើព្រះមានព្រះភាគ មិនជ្រាប មិនឃើញហើយ ក៏ត្រូវគ្នានឹង
ខ្ញុំព្រះអង្គដែលមិនដឹង មិនឃើញដែរ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបថា
ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះ សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ថា ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបថា
ជីវិតដទៃសរីរៈក៏ដទៃ សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា
ជីវិតដទៃសរីរៈក៏ដទៃដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមានព្រះភាគ មិនជ្រាបថា
ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះក្តី ថា ជីវិតដទៃសរីរៈក៏ដទៃក្តី កាលបើព្រះមានព្រះ
ភាគ មិនជ្រាប មិនឃើញហើយ ក៏ត្រូវគ្នានឹងខ្ញុំព្រះអង្គដែលមិនដឹង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន បស្សមីតិ ។ សចេ ភកវា ជានាតិ ហោតិ តថា-
 កតោ បម្មរណាតិ ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ
 មេ ភកវា ព្យាករោតុ សចេ ភកវា ជានាតិ ន
 ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ ន ហោតិ តថាកតោ
 បម្មរណាតិ មេ ភកវា ព្យាករោតុ នោ ចេ ភកវា
 ជានាតិ ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ វា ន
 ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ វា អដានតោ ខោ
 បន អបស្សតោ ឯតនេវ ឧដុកំ ហោតិ យទិទំ
 ន ជានាមិ ន បស្សមីតិ ។ សចេ ភកវា ជានាតិ
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ
 មេ ភកវា ព្យាករោតុ សចេ ភកវា ជានាតិ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ មេ
 ភកវា ព្យាករោតុ នោ ចេ ភកវា ជានាតិ ហោតិ
 ច ន ច ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ វា នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ វា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនឃើញដែរ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបថា សត្វស្លាប់ហើយ
កើតទៀត សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា សត្វស្លាប់
ហើយកើតទៀតដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបថា សត្វ
ស្លាប់ហើយមិនកើតទៀត សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ថា សត្វស្លាប់ហើយ មិនកើតទៀតដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមានព្រះភាគ
មិនជ្រាបថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក្តី ថា សត្វស្លាប់ហើយមិនកើត
ទៀតក្តី កាលបើព្រះមានព្រះភាគ មិនជ្រាប មិនឃើញហើយ ក៏
ត្រូវគ្នានឹងខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលមិនដឹង មិនឃើញដែរ ។ បើព្រះមាន
ព្រះភាគ ជ្រាបថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏
មាន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា សត្វស្លាប់ហើយ
កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមានព្រះ
ភាគ ជ្រាបថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
មែន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា សត្វស្លាប់ហើយ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះ ឲ្យទាន បើព្រះមាន
ព្រះភាគ មិនជ្រាបថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏
មានក្តី ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ បុច្ឆិតប្បដិបុត្តា

អជាតតោ ខោ បន អបស្សតោ ឯតទេវ ឧជុកំ
ហោតិ យទិទំ ន ជាធាមិ ន បស្សាមីតិ ។

[១៤៧] កិណ្ណ ខោ តាហំ^(១) មាលុដ្ឋបុត្ត ឯវំ
អវចំ ឯហិ ត្ថំ មាលុដ្ឋបុត្ត មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរ
អហន្តេ ព្យាករិស្សាមិ សស្សតោ លោកោតិ វា
អស្សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ដីវំ តំ សរីរន្តិ វា
អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ
បម្មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ
វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ
វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បម្ម-
រណាតិ វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ត្ថំ វា បន
មំ ឯវំ អវច អហំ ភន្តេ ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ
ចរិស្សាមិ ភកវា មេ ព្យាករិស្សតិ សស្សតោ
លោកោតិ វា អស្សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោ-
កោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ដីវំ តំ សរីរន្តិ វា

១ ឱ. កិណ្ណ តាហំ ។ ម. កី នុ ខោ សាហំ ។

ភិក្ខុវត្ត ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ ការទ្រង់សាកសួរប្រស្នាដែលសួរហើយ

កាលបើព្រះមានព្រះភាគ មិនជ្រាប មិនឃើញហើយ ក៏ត្រូវគ្នានឹង
ខ្ញុំព្រះអង្គដែលមិនដឹង មិនឃើញដែរ ។

[១២៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់មាលុដ្ឋបុត្រ
ចុះតថាគត បាននិយាយនឹងអ្នកយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មាលុដ្ឋបុត្រ អ្នកចូរ
មកអាយ អ្នកចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគតចុះ តថាគត
នឹងសំដែងប្រាប់អ្នកថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី
លោកមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ដីវិតនោះក៏គឺ
សរីរៈនោះដូច្នោះក្តី ដីវិតដទៃសរីរៈក៏ដទៃដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើត
ទៀតដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយមិនកើតទៀតដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយ
កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះក្តី ឬអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ ។ ចុះអ្នកបាននិយាយនឹងតថាគតយ៉ាង
នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
សំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ឲ្យតែព្រះមានព្រះភាគ នឹងសំដែងប្រាប់
ខ្ញុំព្រះអង្គថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី លោកមានទី
បំផុតដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ដីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះដូច្នោះក្តី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ
បម្មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ
វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ
បម្មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បម្មរណាតិ វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។
ឥតិ កិវ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត នេវាហន្តំ វនាមិ ឯហិ ត្ថំ
មាលុដ្ឋ្យបុត្ត មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរ អហន្តេ
ព្យាករិស្សាមិ សស្សតោ លោកោតិ វា អស្សស្សតោ
លោកោតិ ។ មេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
តថាគតោ បម្មរណាតិ វាតិ នបិ កិវ ត្ថំ វនេសិ
អហំ ភន្តេ ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ ភកវា
មេ ព្យាករិស្សតិ សស្សតោ លោកោតិ វា
អស្សស្សតោ លោកោតិ វា ។ មេ ។ នេវ ហោតិ
ន ន ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ វាតិ ឯវំ
សន្តេ មោឃបុរិស កោ សន្តោ កំ បច្ចាចិត្តុសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដីវិតដទៃសរីរៈក៏ដទៃដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់
ហើយមិនកើតទៀតដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មាន មិនកើត
ទៀតក៏មានដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏
មិនមែនដូច្នោះក្តី ឬអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ ។
ម្ចាស់មាលុន្យបុត្រ បានឮថា តថាគត មិនបាននិយាយនឹងអ្នកថា ម្ចាស់
មាលុន្យបុត្រ អ្នកចូរមកអាយ ចូរអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់
តថាគតចុះ តថាគត នឹងសំដែងប្រាប់អ្នកថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោក
មិនទៀងដូច្នោះក្តី ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិនមែន មិន
កើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះក្តី ទាំងបានឮថា អ្នកក៏មិនបាននិយាយថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់
នៃព្រះមានព្រះភាគ ឲ្យតែព្រះមានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា
លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ហើយ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះក្តី ម្ចាស់មោឃបុរស
កាលបើហេតុយ៉ាងនេះទេ ចុះអ្នកជាអ្នក ជាទុក្ខ ប្រាប់អ្នកណា ។

កិច្ចវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ សល្លវិទូបមា

[១៥០] យោ ខោ មាលុដ្ឋ័យុត្ត ឯវំ វទេយ្យ ន
តាវាហំ ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ យាវ មេ ភកវា
ន ព្យាករិស្សតិ សស្សតោ លោកោតិ វា
អស្សស្សតោ លោកោតិ វា ។ មេ ។ ហោតិ ច ន ច
ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន
ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វាតិ អព្យាកតមេវ
តំ មាលុដ្ឋ័យុត្ត តថាគតេន អស្ស អថខោ^(១) សោ
បុត្តលោ កាលំ កវេយ្យ ។ សេយ្យថាមិ មាលុដ្ឋ័យុត្ត
បុរិសោ សល្លេន វិទ្ធោ អស្ស សរិសេន កាឡ្ហបលេ-
បនេន តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសង្កំ
សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋមេយ្យំ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ន
តាវាហំ ឥមំ សល្លំ អាហារិស្សាមិ យាវ ន តំ បុរិសំ
ជាធាមិ យេនម្ហិ វិទ្ធោ ខត្តិយោ វា ព្រាហ្មណោ វា
វេស្សោ វា សុទ្ធោ វាតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ
ឥមំ សល្លំ អាហារិស្សាមិ យាវ ន តំ បុរិសំ ជាធាមិ
យេនម្ហិ វិទ្ធោ ឯវំជាមោ ឯវំកោត្តោ ឥតិ វាតិ ។ សោ

១ ឱ. ម. សោសទ្ធោ នត្តិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡមាលុដ្ឋ្យាវាទសូត្រ ឧបមាដូចបុរសដែលត្រូវព្រួយមុត

[១៥០] ម្នាលមាលុដ្ឋ្យបុត្រ បុគ្គលណា និយាយ យ៉ាងនេះ ថា ខ្ញុំមិនទាន់ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ មិនទាន់សំដែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថា លោកទៀង ដូច្នេះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នេះក្តី ។ បេ ។ សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិន មែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះក្តី ម្នាលមាលុដ្ឋ្យបុត្រ តថាគតនឹង សំដែងនូវដំណើរនោះឲ្យស្តាប់មិនទាន់ទេ បុគ្គលនោះមុខជានឹងធ្វើមរណ- កាលទៅ (មុនសំដែង) ដោយពិត ។ ម្នាលមាលុដ្ឋ្យបុត្រ ដូចជា បុរសមុតព្រួយ (របស់សេនានៃស្តេចដទៃ) ដែលលាបប្រឡាក់ដោយថ្នាំ ពិសដ៏ក្រាស់ មិត្តអាមាត្យញាតិនិងសាលាហិតរបស់បុរសនោះ ក៏ចូល ទៅរកពេទ្យជាអ្នកវះ ។ បុរសនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនទាន់ដក ព្រួយនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់បុរសដែលបាញ់ខ្ញុំនោះ ជាក្សត្រ ឬ ព្រាហ្មណ៍ ឬវេស្សៈ ឬសុទ្ធៈ នៅឡើយ ។ បុរសនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួយនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់បុរសដែលបាញ់ខ្ញុំនោះ ថាមាននាមយ៉ាងនេះ ឬមានគោត្រយ៉ាងនេះ នៅឡើយ ។ បុរសនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ ឥមំ សលំ អាហារិស្សាមិ យាវ ន
 តំ បុរិសំ ជាតាមិ យេនម្ហិ វិទ្ធោ ទីយោ វា វស្សោ
 វា មជ្ឈិមោ វាតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ
 ឥមំ សលំ អាហារិស្សាមិ យាវ ន តំ បុរិសំ ជាតាមិ
 យេនម្ហិ វិទ្ធោ កាឡោ វា សាមោ វា មជ្ឈិមោ
 វាតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ ឥមំ សលំ
 អាហារិស្សាមិ យាវ ន តំ បុរិសំ ជាតាមិ យេនម្ហិ
 វិទ្ធោ អសុកស្មី កាមេ វា និកមេ វា នគរេ វាតិ ។
 សោ ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ ឥមំ សលំ អាហា-
 រិស្សាមិ យាវ ន តំ ធនំ ជាតាមិ យេនម្ហិ វិទ្ធោ
 យទិ វា ចាទោ យទិ វា កោនណ្ណោតិ ។ សោ
 ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ ឥមំ សលំ អាហារិស្សាមិ
 យាវ ន តំ ទិយំ ជាតាមិ យាយម្ហិ វិទ្ធោ យទិ
 វា អក្កស្ស យទិ វា សណ្ណាស្ស យទិ វា ញ្ញរុស្ស
 យទិ វា មរុវាយ យទិ វា ទីរបណ្ណោនោតិ ។
 សោ ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ ឥមំ សលំ អាហារិស្សា-
 មិ យាវ ន តំ កណ្ណំ ជាតាមិ យេនម្ហិ វិទ្ធោ យទិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់
 បុរសដែលបាញ់ខ្ញុំនោះ ជាមនុស្សខ្ពស់ឬទាប ឬកណ្តាលនៅឡើយ ។
 បុរសនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិន
 ទាន់ស្គាល់បុរសដែលបាញ់ខ្ញុំនោះ ជាមនុស្សសម្បុរខ្មៅ ឬសណ្តែក
 បាយ ឬប្រផេះនៅឡើយ ។ បុរសនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិន
 ទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់បុរស ដែលបាញ់ខ្ញុំនោះនៅ
 ក្នុងស្រុកឬនិគម ឬនគរឯណោះ ។ នៅឡើយ ។ បុរសនោះ និយាយ
 យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់ផ្លូវដែល
 មុតខ្ញុំនោះ ជាកាំភ្លើងឬស្នានៅឡើយ ។ បុរសនោះ និយាយយ៉ាងនេះ
 ថា ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់ខ្សែបន្ទោះដែល
 បាញ់ខ្ញុំនោះ ជាសម្បករាក់ ឬពន្លឺឬស្សី ជាសរសៃសត្វឬសម្បក
 ខ្លែងព័រ ឬវល្លិទឹកដោះនៅឡើយ ។ បុរសនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា
 ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់ព្រួញដែលមុតខ្ញុំ ជា

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ សល្លវិទូបមា

វា កថ្មំ^(១) យទិ វា ពេហិមន្តិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ
 ន តាវាហំ ឥមំ សល្លំ អាហារិស្សាមិ យាវ ន តំ
 កណ្ណំ ជាតាមិ យេនម្ហិ វិទ្ធោ យស្ស បត្តេហិ វា
 ទិតំ^(២) យទិ វា កិដ្ឋស្ស យទិ វា កថ្មស្ស យទិ
 វា កុលលស្ស យទិ វា មោរស្ស យទិ វា សិចិលហា-
 នុនោតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ ឥមំ
 សល្លំ អាហារិស្សាមិ យាវ ន តំ កណ្ណំ ជាតាមិ យេ-
 នម្ហិ វិទ្ធោ យស្ស ញារុនា បរិក្ខិត្តំ យទិ វា កវស្ស
 យទិ វា មហិស្ស យទិ វា ពេរុវស្ស^(៣) យទិ វា
 សេម្ហារស្សាតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ន តាវាហំ ឥមំ
 សល្លំ អាហារិស្សាមិ យាវ ន តំ កណ្ណំ ជាតាមិ
 យេនម្ហិ វិទ្ធោ យទិ វា សល្លំ យទិ វា ខុប្បំ យទិ
 វា វេកណ្ណំ^(៤) យទិ វា នាវាចំ យទិ វា វច្ឆនន្តំ យទិ
 វា ករិវបត្តន្តិ អញ្ញាតមេវ តំ មាលុដ្ឋបុត្ត តេន បុរិ-
 សេន អស្ស អថខោ^(៥) សោ បុរិសោ កាលំ កវេយ្យ ។

១ ម. ឯវំ ។ ឱ. កថ្មំ ។ ២ ម. វា ខិត្តំ ។ ៣ ម. កេវវស្ស ។ ៤ ឱ. ម. វេកណ្ណំ ។
 ៥ ឱ. ម. ខោសទ្ធោ នត្តិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ ឧបមាដូចបុរសដែលព្រួញមុត

ព្រួញឈើព្រៃ ឬព្រួញឈើដែលគេដាំ នៅឡើយ ។ បុរសនោះ

និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់

ព្រួញដែលមុតខ្ញុំនោះ ជាព្រួញដែលគេសៀតដោយស្វាបសត្វណា សត្វ

នោះជាត្នាត ឬប្រមង់ ខ្លែង ឬក្លោក ឬទុរ នៅឡើយ ។ បុរស

នោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់

ស្គាល់ព្រួញដែលមុតខ្ញុំនោះ ជាព្រួញដែលគេរុំដោយសរសៃគោ ឬក្របី

សរសៃសីហៈខ្មៅឬស្វា នៅឡើយ ។ បុរសនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា

ខ្ញុំមិនទាន់ដកព្រួញនេះទេ ព្រោះខ្ញុំមិនទាន់ស្គាល់ព្រួញដែលមុតខ្ញុំនោះ

ជាព្រួញមានមុខមូល ឬមានមុខសំប៉ែតដូចមុខកាំបិត ព្រួញមានជៀង

ឬមានមុខស្រោបដែក ព្រួញមានមុខដូចពន្លាក ឬព្រួញធ្វើអំពីទ្រនុង

ធាងទ្រាំង នៅឡើយ ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ បុរសនោះ ចាំដឹងដំណើរ

នោះមិនទាន់ទេ មុខជាបុរសនោះ នឹងធ្វើមរណកាលទៅពុំខាន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវមេវ ខោ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត យោ ឯវំ វទេយ្យ ន
 តាវាហំ ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ យាវ តំ^(១)
 មេ ភកវា ន ព្យាករិស្សតិ សស្សតោ លោកោតិ
 វា អស្សស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោ-
 តិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ដីវំ តំ
 សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ
 តថាគតោ បម្មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ
 តថាគតោ បម្មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បម្មរណាតិ វាតិ អព្យាកតមេវ តំ
 មាលុដ្ឋ្យបុត្ត តថាគតេន អស្ស អថខោ សោ
 បុត្តលោ កាលំ ករេយ្យ ។

[១៥១] សស្សតោ លោកោតិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត
 ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ អភរិស្សាតិ ឯវំ នោ
 អស្សស្សតោ លោកោតិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ

១ ឱ. ម. តន្តិ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ បុគ្គលណានិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនទាន់ប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ
 មិនទាន់សំដែងប្រាប់ខ្ញុំថា លោកទៀងដូច្នោះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នោះក្តី
 លោកមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក្តី ជីវិតនោះក៏គឺ
 សរីរៈនោះដូច្នោះក្តី ជីវិតដទៃ សរីរៈក៏ដទៃដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយ
 កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នោះក្តី សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះក្តី ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ តថាគត
 នឹងសំដែងដំណើរនោះឲ្យស្តាប់មិនទាន់ទេ បុគ្គលនោះ មុខជានឹងធ្វើ
 មរណកាលទៅ (មុនសំដែង) ពុំខាន មានឧបមេយ្យដូចជាបុរស ដែល
 ត្រូវព្រួញមុតនោះឯង ។

[១៥១] ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា
 លោកទៀងដូច្នោះហើយ សេចក្តីយល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌
 នឹងមាន ដូច្នោះ មិនមានទេ ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ កាលបើមានសេច-
 ក្តីយល់ឃើញថា លោកមិនទៀងដូច្នោះហើយ សេចក្តីយល់ឃើញថា

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ ទិដ្ឋិព្យាករណំ

ព្រហ្មចរិយវាសោ អភវិស្សាតិ ឯវម្បិ នោ សស្សតោ
 លោកោតិ មាលុដ្ឋបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ អស្សស្សតោ
 លោកោតិ វា ទិដ្ឋិយា សតិ អត្តេវ ជាតិ អត្តិ
 ជរា អត្តិ មរណំ សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្ស-
 ចាយាសា យេសាហំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិយាតំ បញ្ញាបេមិ ។
 អន្តវា លោកោតិ មាលុដ្ឋបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ
 ព្រហ្មចរិយវាសោ អភវិស្សាតិ ឯវំ នោ អនន្តវា លោ-
 កោតិ មាលុដ្ឋបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ
 អភវិស្សាតិ ឯវម្បិ នោ អន្តវា លោកោតិ មាលុដ្ឋបុត្ត
 ទិដ្ឋិយា សតិ អនន្តវា លោកោតិ វា ទិដ្ឋិយា
 សតិ អត្តេវ ជាតិ អត្តិ ជរា អត្តិ មរណំ សន្តិ សោ-
 កបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសា យេសាហំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ ទិយាតំ បញ្ញាបេមិ ។ តំ ដីវំ តំ សវីរន្តិ មា-
 លុដ្ឋបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ អភវិស្សាតិ

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ ការទ្រង់សំដែងទិដ្ឋិ

ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌ នឹងមាន ដូច្នោះ មិនមានទេ ម្នាលមា-
 លុដ្ឋបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា លោកទៀង ឬថាលោក
 មិនទៀងដូច្នោះហើយ ជាតិក៏មាន ជរាក៏មាន មរណៈក៏មាន សេចក្តី
 សោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីតូចចិត្ត សេចក្តី
 ក្រៀមក្រំចិត្តក៏មាន ជាធម៌ដែលតថាគតបញ្ញត្តថាមានសេចក្តីវិនាសក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា
 លោកមានទីបំផុតដូច្នោះហើយ សេចក្តីយល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌ នឹងមាន ដូច្នោះ មិនមានទេ ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ កាលបើ
 មានសេចក្តីយល់ឃើញថា លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះហើយ សេចក្តី
 យល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌ នឹងមាន ដូច្នោះ មិនមានទេ
 ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា លោកមាន
 ទីបំផុត ឬថាលោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះហើយ ជាតិក៏មាន ជរាក៏មាន
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តី
 តូចចិត្ត សេចក្តីក្រៀមក្រំចិត្តក៏មាន ជាធម៌ដែលតថាគតបញ្ញត្តថាមាន
 សេចក្តីវិនាស ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ កាលបើមាន
 សេចក្តីយល់ឃើញថា ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះហើយ សេចក្តី
 យល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌នឹងមាន ដូច្នោះ មិនមានទេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំ នោ អញ្ញំ ធីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត ទិដ្ឋិយា
 សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ អភវិស្សាតិ ឯវម្បិ នោ តំ
 ធីវំ តំ សរីរន្តិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ អញ្ញំ
 ធីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ទិដ្ឋិយា សតិ អត្តេវ ជាតិ
 ។ បេ ។ ទិយាតំ បញ្ញាបេមិ ។ ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណាតិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវា-
 សោ អភវិស្សាតិ ឯវំ នោ ន ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណាតិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ អភវិស្សាតិ ឯវម្បិ នោ ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណាតិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ ន ហោតិ
 តថាគតោ បម្មរណាតិ វា ទិដ្ឋិយា សតិ អត្តេវ ជាតិ
 ។ បេ ។ យេសាហំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិយាតំ បញ្ញាបេមិ ។
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ
 មាលុដ្ឋ្យបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ អភវិស្សាតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈ
ក៏ដទៃដូច្នោះហើយ សេចក្តីយល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌ នឹង
មាន ដូច្នោះ មិនមានទេ ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ កាលបើមានសេចក្តី
យល់ឃើញថា ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះ ឬថា ជីវិតដទៃ សរីរៈក៏ដទៃ
ដូច្នោះហើយ ជាតិក៏មាន ។ បេ ។ បញ្ញត្តថាមានសេចក្តីវិនាស ។

ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា សត្វស្លាប់ហើយ
កើតទៀតដូច្នោះហើយ សេចក្តីយល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌
នឹងមាន ដូច្នោះ មិនមានទេ ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ កាលបើមាន
សេចក្តីយល់ឃើញថា សត្វស្លាប់ហើយមិនកើតទៀតដូច្នោះហើយ សេចក្តី
យល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌ នឹងមាន ដូច្នោះ មិនមានទេ

ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា សត្វស្លាប់
ហើយកើតទៀត ឬថា សត្វស្លាប់ហើយមិនកើតទៀតដូច្នោះហើយ ជាតិ
ក៏មាន ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលតថាគតបញ្ញត្តថា មានសេចក្តីវិនាសក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា
សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ដូច្នោះហើយ
សេចក្តីយល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌ នឹងមាន ដូច្នោះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ អព្យាកតតា

ឯវំ នោ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ
 បម្មរណាតិ មាលុដ្ឋបុត្ត ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ អភវិស្សាតិ ឯវម្បិ នោ ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាកតោ បម្មរណាតិ មាលុដ្ឋបុត្ត
 ទិដ្ឋិយា សតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាកតោ
 បម្មរណាតិ វា ទិដ្ឋិយា សតិ អត្តេវ ជាតិ
 អត្តិ ជវា អត្តិ មរណំ សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោ-
 មនស្សុចាយាសា យេសាហំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ និយាតំ
 បញ្ញាបេមិ ។

[១៥២] តស្មាតិហា មាលុដ្ឋបុត្ត អព្យាកតតញ្ច
 មេ អព្យាកតតោ ធារេថ ព្យាកតតញ្ច មេ ព្យាកតតោ
 ធារេថ ។ កិញ្ច មាលុដ្ឋបុត្ត មយា អព្យាកតំ
 សស្សតោ លោកោតិ មាលុដ្ឋបុត្ត មយា អព្យាកតំ
 អស្សស្សតោ លោកោតិ មាលុដ្ឋបុត្ត^(១) មយា

១ ឱ. មាលុដ្ឋបុត្ត ឥតិ ន ទិស្សតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡមាលុដ្ឋ្យបុត្រ ទិដ្ឋិដែលទ្រង់ព្យាករ

មិនមានទេ ម្នាលមាលុដ្ឋ្យបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា សត្វ
 ស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះហើយ
 សេចក្តីយល់ឃើញថា ការអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌នឹងមាន ដូច្នោះ មិនមានទេ
 ម្នាលមាលុដ្ឋ្យបុត្រ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញថា សត្វស្លាប់ហើយ
 កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ឬថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះហើយ ជាតិក៏មាន ជរាក៏មាន
 មរណៈក៏មាន សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ
 សេចក្តីតូចចិត្ត សេចក្តីក្រៀមក្រំចិត្តក៏មាន ជាធម៌ដែលតថាគតបញ្ញត្តថា
 មានសេចក្តីវិនាសក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៥២] ម្នាលមាលុដ្ឋ្យបុត្រ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរចាំទុកនូវសេចក្តី ដែលតថាគតមិនបានសំដែងហើយ តាមសេចក្តីដែល
 តថាគតមិនបានសំដែង ទាំងចូរចាំទុកនូវសេចក្តី ដែលតថាគតបាន
 សំដែងហើយ តាមសេចក្តីដែលតថាគតបានសំដែងចុះ ។ ម្នាលមាលុដ្ឋ្យ-
 បុត្រ ចុះតថាគតមិនបានសំដែងសេចក្តីដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលមាលុដ្ឋ្យបុត្រ តថា-
 គត មិនបានសំដែងថា លោកទៀង ម្នាលមាលុដ្ឋ្យបុត្រ តថាគតមិនបាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អព្យាកតំ អន្តវា លោកោតិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត^(១) មយា
 អព្យាកតំ អនន្តវា លោកោតិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត^(២) មយា
 អព្យាកតំ តំ ដីវំ តំ សវីវន្តិ មយា អព្យាកតំ អញ្ញំ
 ដីវំ អញ្ញំ សវីវន្តិ មយា អព្យាកតំ ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណាតិ មយា អព្យាកតំ ន ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណាតិ មយា អព្យាកតំ ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ មយា អព្យាកតំ
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ
 មយា អព្យាកតំ ។ កស្មា ចេតំ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត
 មយា អព្យាកតំ ន ហេតំ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត អត្តសញ្ញិតំ
 នាទិព្រហ្មចរិយកំ ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន
 និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន
 សម្តោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ តស្មា តំ មយា
 អព្យាកតំ ។ កិញ្ច មាលុដ្ឋ្យបុត្ត មយា ព្យាកតំ

១-២ ឱ. មាលុដ្ឋ្យបុត្ត ឥតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សំដែងថា លោកមិនទៀង ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ តថាគតមិនបានសំដែង
 ថា លោកមានទីបំផុត ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ តថាគតមិនបានសំដែង
 ថា លោកមិនមានទីបំផុត ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ តថាគតមិនបានសំដែង
 ថា ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះ តថាគតមិនបានសំដែងថា ជីវិតដទៃ សរីរៈ
 ក៏ដទៃ តថាគតមិនបានសំដែងថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត តថាគត
 មិនបានសំដែងថា សត្វស្លាប់ហើយមិនកើតទៀត តថាគតមិនបានសំដែង
 ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន តថាគតមិន
 បានសំដែងថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន ។ ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ ព្រោះហេតុអ្វី បានជាតថាគតមិនសំដែង
 ទិដ្ឋិនុ៎ះ ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ ព្រោះទិដ្ឋិនោះមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍
 មិនមែនជាខាងដើមនៃព្រហ្មចរិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយ
 ណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តី
 រំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សេចក្តីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតមិនសំដែងទិដ្ឋិ
 នោះ ។ ម្នាលមាលុន្ស័យបុត្រ ចុះសេចក្តីដូចម្តេចដែលតថាគតតែងសំដែង

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ ព្យាកតតា

ឥទំ ទុក្ខន្តិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត មយា ព្យាកតំ អយំ
 ទុក្ខសមុទយោតិ មយា ព្យាកតំ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ
 មយា ព្យាកតំ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដិ បដិបទាតិ
 មយា ព្យាកតំ ។ កស្មា ចេតំ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត
 មយា ព្យាកតំ ឯតញ្ញំ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត អត្ថសញ្ញាតំ
 ឯតំ អាទិព្រហ្មចរិយកំ ឯតំ^(១) និព្វិទាយ វិរាគាយ
 និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោធាយ
 និព្វាណាយ សំវត្តតិ តស្មា តំ មយា ព្យាកតំ ។
 តស្មាតិហា មាលុដ្ឋ្យបុត្ត អព្យាកតញ្ច មេ អព្យា-
 កតតោ ធារេថ ព្យាកតញ្ច មេ ព្យាកតតោ
 ធារេថាតិ ។ ឥទមរោច ភកវា អត្ថមនោ អាយស្មា
 មាលុដ្ឋ្យបុត្តោ ភកវតោ ភាសិតំ អភិទដ្ឋិតិ ។

ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ ។

១ ម. ឯតន្តិ ន ទិស្សតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចូឡមាលុដ្ឋោរាទសូត្រ ទិដ្ឋិដែលទ្រង់សំដែង

ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ តថាគតតែងសំដែងថា នេះជាទុក្ខ ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ
 តថាគតតែងសំដែងថា នេះជាហេតុប្រជុំកើតឡើងនៃទុក្ខ តថាគតតែង
 សំដែងថា នេះជាគ្រឿងរលត់ទុក្ខ តថាគតតែងសំដែងថា នេះសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ ហេតុ
 ដូចម្តេចបានជាតថាគតសំដែងពាក្យនុ៎ះ ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ ព្រោះថា
 ពាក្យនុ៎ះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ពាក្យនុ៎ះជាខាងដើមនៃព្រហ្មចរិយធម៌
 ពាក្យនុ៎ះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាស
 ចាករាគៈ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់
 រម្ងាប់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតសំដែងពាក្យ
 នោះ ។ ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរចាំ
 ទុកនូវសេចក្តីដែលតថាគតមិនបានសំដែងហើយ តាមសេចក្តីដែលតថា-
 គតមិនបានសំដែងហើយផង ចូរចាំទុកនូវសេចក្តីដែលតថាគតបានសំដែង
 ហើយ តាមសេចក្តីដែលតថាគតបានសំដែងហើយផង ។ លុះព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះមាលុដ្ឋបុត្រមានអាយុ
 ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ចូឡមាលុដ្ឋោរាទសូត្រ ទី ៣ ។

ចតុត្ថំ មហាមាលុដ្ឋោរាទសុត្ថំ

[១៥៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តត្រ ខោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវោតិ ។
ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភកវា
ឯតទវោច ជាវេថ នោ តុម្ពេ ភិក្ខុវេ មយា ទេសិតានិ
បញ្ចោរម្ហាតិយានិ សញ្ញោជនានីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អា-
យស្មា មាលុដ្ឋបុត្តោ^(១) ភកវន្តំ ឯតទវោច អហំ ខោ
ភន្តេ ជាវេមិ ភកវតា ទេសិតានិ បញ្ចោរម្ហាតិយានិ
សញ្ញោជនានីតិ^(២) ។ យថាកមំ បន ត្វំ មាលុដ្ឋបុត្ត
ជាវេសិ មយា ទេសិតានិ បញ្ចោរម្ហាតិយានិ
សញ្ញោជនានីតិ ។ សក្កាយទិដ្ឋិ ខោ អហំ
ភន្តេ ភកវតា ឱរម្ហាតិយំ សញ្ញោជនំ ទេសិតំ ជាវេមិ

១ មាលុដ្ឋបុត្តោតិបិ មាលុក្សបុត្តោតិបិ បាវោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. សំយោជនានីតិ ។

មហាមាលុញ្ញ្យាវាទសូត្រ ទី ៤

[១៥៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយបានចាំឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ^(១) ៥ ដែលតថាគតបានសំដែងហើយដែរឬ ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមាលុញ្ញ្យបុត្រមានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់មាលុញ្ញ្យបុត្រ ចុះអ្នកចាំឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ដែលតថាគតសំដែងហើយដូចម្តេចខ្លះ ។ មាលុញ្ញ្យបុត្រ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំថា សក្កាយទិដ្ឋិ ជាឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយ

១ សំយោជនៈ ជាចំណែកខាងជាន់ទាប មានអំណាចចងរឹតសត្វភ្ជាប់ក្នុងភពជាន់ទាប គឺកាមភព ។ អដ្ឋកថា ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហាមាល្យដ្ឋោវាទសុត្តេ បញ្ចានុសយា

វិចិត្តិច្ឆំ ខោ អហំ ភន្តេ ភកវតា ឱរម្ហាតិយំ សញ្ញោជនំ
 ទេសិតំ ជាវេមិ សីលព្វត្តបរាមាសំ ខោ អហំ ភន្តេ
 ភកវតា ឱរម្ហាតិយំ សញ្ញោជនំ ទេសិតំ ជាវេមិ កាម-
 ច្ឆន្ធិំ ខោ អហំ ភន្តេ ភកវតា ឱរម្ហាតិយំ សញ្ញោជនំ
 ទេសិតំ ជាវេមិ ព្យាបាទំ ខោ អហំ ភកវតា ឱរម្ហា-
 តិយំ សញ្ញោជនំ ទេសិតំ ជាវេមិ ឯវំ ខោ អហំ
 ភន្តេ ជាវេមិ ភកវតា ទេសិតានិ បញ្ចោរម្ហាតិយានិ
 សញ្ញោជនានីតិ ។

[១៥៤] កស្ស ខោ នាម ភំ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត
 មយា ឥមាណិ^(១) ឯវំ បញ្ចោរម្ហាតិយានិ សញ្ញោជនានិ
 ទេសិតានិ ជាវេសិ ននុ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត អញ្ញតិភិយា
 បរិព្វាជកា ឥមិណា តរុណ្ណបមេន ឧចារម្ពេន ឧចា-
 រម្ហិស្សនិ ទហារស្ស ហិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត កុមារស្ស
 មន្ទស្ស ឧត្តានសេយ្យកស្ស សក្កាយោតិបិ ន
 ហោតិ កុតោ បនស្ស ឧប្បជ្ជិស្សតិ សក្កា-
 យទិដ្ឋិ អនុសេតិ ត្រូវស្ស សក្កាយទិដ្ឋានុសយោ
 ទហារស្ស ហិ មាលុដ្ឋ្យបុត្ត កុមារស្ស មន្ទស្ស

១ ឱ. ឥមាណីតិ ន ទិស្សតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ មហាមាលុដ្ឋ្យាវាទសូត្រ អនុស័យ ៥ យ៉ាង

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំថា វិចិត្រិក្ខុ ជាឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ
 ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ចាំថា សីលព្វត្ថបរាមាសៈ ជាឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ដែលព្រះមាន
 ព្រះភាគសំដែងហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំថា កាមឆន្ទៈ
 ជាឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងហើយ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំថា ព្យាបាទៈ ជាឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ
 ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ចាំបាននូវឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងហើយ
 យ៉ាងនេះឯង ។

[១៥២] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់មាលុដ្ឋ្យបុត្រ អ្នកចាំបាននូវឱរម្ពា-
 គិយសំយោជនៈ ៥ យ៉ាងនេះ ដែលតថាគតបានសំដែងហើយ ថាជា
 សំយោជនៈរបស់អ្នកណា ម្ចាស់មាលុដ្ឋ្យបុត្រ ក្រែងពួកបរិព្វាជកជា
 អន្យតិរិយ នឹងពោលប្រកួតប្រកាន់ ដោយសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ដែល
 ប្រៀបដោយកូនក្មេងតូចទេដឹង ម្ចាស់មាលុដ្ឋ្យបុត្រ ដ្បិតកូនក្មេងតូចកំពុង
 ដេកផ្ងារនៅឡើយ នឹងថាមានសក្តាយមិនទាន់បានទេ តើសក្តាយទិដ្ឋិនឹង
 កើតឡើងដល់កូនក្មេងនោះដូចម្តេចបាន តែត្រង់សក្តាយទិដ្ឋានុស័យរបស់
 កូនក្មេងនោះ គង់ដេកនៅខាងក្នុង ម្ចាស់មាលុដ្ឋ្យបុត្រ កូនក្មេងតូចខ្ចី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧត្តានសេយ្យកស្ស	ធម្មាតិបិ	ន	ហោតិ	កុតោ
បនស្ស	ឧប្បជ្ជិស្សតិ	ធម្មេសុ	វិចិត្តិច្ឆា	អនុសេតិ
ត្រូវស្ស	វិចិត្តិច្ឆានុសយោ	ទហារស្ស	ហិ	មាលុដ្ឋៀបុត្ត
កុមារស្ស	មន្ទស្ស	ឧត្តានសេយ្យកស្ស		សីលាតិបិ
ន	ហោតិ	កុតោ	បនស្ស	ឧប្បជ្ជិស្សតិ
សីលព្វត្តបរាមាសោ	អនុសេតិ	ត្រូវស្ស		សីលព្វត្ត-
បរាមាសានុសយោ	ទហារស្ស	ហិ		មាលុដ្ឋៀបុត្ត
កុមារស្ស	មន្ទស្ស	ឧត្តានសេយ្យកស្ស		កាមាតិបិ
ន	ហោតិ	កុតោ	បនស្ស	ឧប្បជ្ជិស្សតិ
កាមច្ចដ្ឋោ	អនុសេតិ	ត្រូវស្ស		កាមរាគានុសយោ
ទហារស្ស	ហិ	មាលុដ្ឋៀបុត្ត	កុមារស្ស	មន្ទស្ស
ឧត្តានសេយ្យកស្ស	សត្តាតិបិ	ន	ហោតិ	កុតោ
បនស្ស	ឧប្បជ្ជិស្សតិ	សត្តេសុ	ព្យាចាទោ	អនុសេតិ
ត្រូវស្ស	ព្យាចាទានុសយោ	ននុ		មាលុដ្ឋៀបុត្ត
អញ្ញតិភិយា	បរិញ្ញាជកា	ឥមិទា		តរុណ្ហាបមេន
ឧចារម្កេន	ឧចារម្កិស្សន្តិ	។	វរំ	រុត្ត

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កំពុងដេកផ្សារនៅឡើយ នឹងថាមានធម៌មិនទាន់បានទេ តើសេចក្តីសង្ស័យ
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ នឹងកើតឡើងដល់កូនក្មេងនោះ ដូចម្តេចបាន តែត្រង់
 វិចិត្រានុស័យ របស់កូនក្មេងនោះ គង់ដេកនៅខាងក្នុង ម្នាលមា-
 លុដ្ឋបុត្រ តាមសេចក្តីពិត កូនក្មេងតូចខ្ចី កំពុងដេកផ្សារនៅឡើយ នឹង
 ថាមានសីលមិនទាន់បានទេ តើសីលពូត្តបរាមាសៈ ក្នុងសីលទាំងឡាយ
 នឹងកើតឡើងដល់កូនក្មេងនោះ ដូចម្តេចបាន តែត្រង់សីលពូត្តបរាមាសា-
 នុស័យ របស់កូនក្មេងនោះ គង់ដេកនៅខាងក្នុង ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ
 កូនក្មេងតូចខ្ចីកំពុងដេកផ្សារនៅឡើយ នឹងថាមានកាមមិនទាន់បានទេ តើ
 កាមឆន្ទៈក្នុងកាមទាំងឡាយ នឹងកើតឡើងដល់កូនក្មេងនោះ ដូចម្តេចបាន
 តែត្រង់កាមរាគានុស័យ របស់កូនក្មេងនោះ គង់ដេកនៅខាងក្នុង ម្នាល
 មាលុដ្ឋបុត្រ កូនក្មេងតូចខ្ចី កំពុងដេកផ្សារនៅឡើយ នឹងថាមានសត្វ
 មិនទាន់បានទេ តើព្យាបាទទៅរកសត្វទាំងឡាយ នឹងកើតឡើងដល់
 កូនក្មេងនោះដូចម្តេចបាន តែត្រង់ព្យាបាទានុស័យ របស់កូនក្មេងនោះ
 គង់ដេកនៅខាងក្នុង ម្នាលមាលុដ្ឋបុត្រ ក្រែងពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយ
 នឹងពោលប្រកួតប្រកាន់ ដោយសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ដែលប្រៀប
 ដោយកូនក្មេងនេះឯង ទេដឹង ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហាមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ បញ្ចោរម្ភាគិយសញ្ញាជនំ

អាយស្មា អានន្ទោ ភកវន្តំ ឯតទរោច ឯតស្ស
 ភកវា កាលោ ឯតស្ស សុតត កាលោ យំ
 ភកវា បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សញ្ញាជនានិ ទេសេយ្យ
 ភកវតោ សុត្វា ភិក្ខុ ធារេស្សន្តីតិ ។ តេនហានន្ទ
 សុណាហិ^(១) សាធុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សាមីតិ ។
 ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវតោ
 បច្ចុស្សោសិ ។

[១៥៥] ភកវា ឯតទរោច ឥធានន្ទ អស្សុតវា
 បុត្តដ្ឋនោ អរិយានំ អទស្សរិ អរិយធម្មស្ស អកោរិទោ
 អរិយធម្ម អរិទីតោ សប្បរិសានំ អទស្សរិ សប្បរិស-
 ធម្មស្ស អកោរិទោ សប្បរិសធម្ម អរិទីតោ សក្កា-
 យទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារតិ សក្កាយទិដ្ឋិប-
 រេតេន ឧប្បន្ទាយ ច សក្កាយទិដ្ឋិយា និស្សរណំ
 យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ តស្ស សា សក្កាយទិដ្ឋិ

១ ឱ. ម. សុណាហិ ។

ភិក្ខុវគ្គ មហាមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ ឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥

យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះ
 ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ កាលនេះជាកាលគួរ
 ហើយ បពិត្រព្រះសុគត កាលនេះជាកាលគួរ ដែលព្រះមានព្រះភាគ
 នឹងសំដែងនូវឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ហើយ ពួកភិក្ខុបើបានស្តាប់ភាសិត
 របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចង់ចាំទុកបាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្ចាស់អានន្ទ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់ ចូរយកចិត្តទុកដាក់ ដោយ
 ប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែង ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏ទទួលព្រះ
 ពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[១៥៥] ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 អានន្ទ បុប្ផជួនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនបានស្តាប់មិនបានឃើញព្រះអរិយៈ
 មិនឈ្លាសវៃក្នុងធម៌របស់ព្រះអរិយៈ មិនបានសិក្សាក្នុងធម៌របស់ព្រះអរិយៈ
 ទាំងមិនបានជួបប្រទះពួកសប្បុរស មិនឈ្លាសវៃក្នុងធម៌របស់សប្បុរស
 មិនបានសិក្សាក្នុងធម៌របស់សប្បុរស ជាអ្នកមានសក្តាយទិដ្ឋិគ្របសង្កត់ចិត្ត
 មានសក្តាយទិដ្ឋិរូបវិតចិត្ត ទាំងមិនដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលាស់
 ចេញនូវសក្តាយទិដ្ឋិដែលកើតឡើង តាមសេចក្តីពិតបានឡើយ សក្តាយ-

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ថាមកតា អប្បជិវិជិតា ឱរម្ហាតិយសញ្ញាជនំ ។

វិចិត្តិច្ឆាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារតិ វិចិត្តិច្ឆាបរេតេន

ឧប្បន្ទាយ ច វិចិត្តិច្ឆាយ និស្សរណំ យថាក្ខតំ នប្ប-

ជាតាតិ តស្ស សា វិចិត្តិច្ឆា ថាមកតា^(១) អប្បជិវិជិតា

ឱរម្ហាតិយសញ្ញាជនំ^(២) ។ សីលព្វត្ថបរាមាសបរិយុដ្ឋិ-

តេន ចេតសា វិហារតិ សីលព្វត្ថបរាមាសបរេតេន

ឧប្បន្ទស្ស ច សីលព្វត្ថបរាមាសស្ស និស្សរណំ យ-

ថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ តស្ស សោ សីលព្វត្ថបរាមាសោ

ថាមកតោ អប្បជិវិជិតោ ឱរម្ហាតិយសញ្ញាជនំ^(៣) ។

កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារតិ កាមរា-

គបរេតេន ឧប្បន្ទស្ស ច កាមរាគស្ស និស្សរណំ

យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ តស្ស សោ កាមរាកោ

ថាមកតោ អប្បជិវិជិតោ ឱរម្ហាតិយសញ្ញាជនំ^(៤) ។

ព្យាបាទបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារតិ ព្យាបាទបរេតេន

១-២-៣-៤ ឱ. ម. ឱរម្ហាតិយំ សំយោជនំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទិដ្ឋិនោះរបស់បុគ្គលនោះ មានកម្លាំង បុគ្គលនោះក៏មិនអាចនឹងរលាស់
 ចោលបាន (នេះ) ជាឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ១ ។ ជាអ្នកមានវិចិកិច្ច
 គ្របសង្កត់ចិត្ត មានវិចិកិច្ចរូបវិតចិត្ត ទាំងមិនបានដឹងច្បាស់ នូវព្រះ
 និព្វាន ជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវវិចិកិច្ចដែលកើតឡើង តាមសេចក្តីពិត
 បានឡើយ វិចិកិច្ចនោះ របស់បុគ្គលនោះ មានកម្លាំង បុគ្គលនោះ
 ក៏មិនអាចនឹងរលាស់ចេញបាន (នេះ) ជាឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ១ ។
 ជាអ្នកមានសីលពូត្តបរាមាសៈគ្របសង្កត់ចិត្ត មានសីលពូត្តបរាមាសៈរូបវិត
 ចិត្ត ទាំងមិនដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវសីលពូត្ត-
 បរាមាសៈ ដែលកើតឡើង តាមសេចក្តីពិតបានឡើយ សីលពូត្តបរាមា-
 សៈនោះ របស់បុគ្គលនោះមានកម្លាំង បុគ្គលនោះមិនអាចនឹងរលាស់
 ចោលបាន (នេះ) ជាឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ១ ។ ជាអ្នកមានកាម-
 រាគគ្របសង្កត់ចិត្ត មានកាមរាគរូបវិតចិត្ត ទាំងមិនដឹងច្បាស់នូវព្រះ
 និព្វាន ជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នូវកាមរាគដែលកើតឡើង តាមសេច-
 ក្តីពិតបានឡើយ កាមរាគនោះរបស់បុគ្គលនោះ មានកម្លាំង បុគ្គល
 នោះមិនអាចនឹងរលាស់ចេញបាន (នេះ) ជាឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ១ ។
 ជាអ្នកមានព្យាបាទគ្របសង្កត់ចិត្ត មានព្យាបាទរូបវិតចិត្ត ទាំងមិន

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហាមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ បញ្ចសញ្ញោជនប្បហានំ

ឧប្បន្នស្ស ច ព្យាបាទស្ស និស្សរណំ យថាក្ខតំ
 នប្បជាជាតិ តស្ស សោ ព្យាបាទោ ថាមគតោ
 អប្បជិវិជិតោ ឱរម្ហាតិយសញ្ញោជនំ ។ សុត្តវា ច
 ខោ អាណន្ទ អរិយស្សវកោ អរិយានំ ទស្សវី
 អរិយធម្មស្ស កោវិទោ អរិយធម្ម សុវិជិតោ
 សប្បុរិសានំ ទស្សវី សប្បុរិសធម្មស្ស កោវិទោ
 សប្បុរិសធម្ម សុវិជិតោ ន សក្កាយទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋិតេន
 ចេតសា វិហារតិ ន សក្កាយទិដ្ឋិបរេតេន ឧប្បន្នាយ
 ច សក្កាយទិដ្ឋិយា និស្សរណំ យថាក្ខតំ បជាជាតិ
 តស្ស សា សក្កាយទិដ្ឋិ សានុសយា បហីយតិ ។
 ន វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារតិ ន
 វិចិត្តិក្ខាបរេតេន ឧប្បន្នាយ ច វិចិត្តិក្ខាយ និស្សរណំ
 យថាក្ខតំ បជាជាតិ តស្ស សា វិចិត្តិក្ខា សានុ-
 សយា បហីយតិ ។ ន សីលព្វត្តបរាមាសបរិយុដ្ឋិតេន
 ចេតសា វិហារតិ ន សីលព្វត្តបរាមាសបរេតេន

ភិក្ខុវគ្គ មហាមាលុដ្ឋេរាវទសូត្រ ការលះបង់សំយោជនៈទាំង ៥

ដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវព្យាបាទដែលកើតឡើង
តាមពិតបានឡើយ ព្យាបាទនោះរបស់បុគ្គលនោះ មានកម្លាំង បុគ្គល
នោះមិនអាចនឹងរលាស់ចេញបាន (នេះ) ជាឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ១ ។

ម្នាលអានន្ទ ចំណែកខាងអរិយសាវ័ក ជាអ្នកបានស្តាប់បានឃើញពួក
ព្រះអរិយៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងធម៌របស់ព្រះអរិយៈ បានសិក្សាក្នុងធម៌
របស់ព្រះអរិយៈ ទាំងបានឃើញពួកសប្បុរស ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងធម៌
របស់សប្បុរស បានសិក្សាក្នុងធម៌របស់សប្បុរស ជាអ្នកមិនមានសក្កាយ-
ទិដ្ឋិគ្របសង្កត់ចិត្ត មិនមានសក្កាយទិដ្ឋិរូបវិតចិត្ត ទាំងដឹងច្បាស់នូវព្រះ
និព្វាន ជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវសក្កាយទិដ្ឋិ ដែលកើតឡើង តាម
សេចក្តីពិតបាន អរិយសាវ័កនោះ តែងលះបង់នូវសក្កាយទិដ្ឋិ ដែល
ប្រកបដោយអនុស័យ^១ នោះ ។ ជាអ្នកមិនមានវិចិក្ខាគ្របសង្កត់ចិត្ត
មិនមានវិចិក្ខារូបវិតចិត្ត ទាំងដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងរលាស់
ចេញ នូវវិចិក្ខា ដែលកើតឡើងតាមសេចក្តីពិតបាន អរិយសាវ័កនោះ
តែងលះបង់នូវវិចិក្ខា ដែលប្រកបដោយអនុស័យនោះ ។ ជាអ្នកមិន
មានសីលពូត្តបរាមាសៈគ្របសង្កត់ចិត្ត មិនមានសីលពូត្តបរាមាសៈរូបវិតចិត្ត

១ អដ្ឋកថា ថា កេចិអាចារ្យយល់ថា លះសក្កាយទិដ្ឋិព្រមទាំងអនុស័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧប្បន្នស្ស ច សីលព្វត្តបរាមាសស្ស និស្សរណំ
 យថាក្ខតំ បជាធាតិ តស្ស សោ សីលព្វត្តបរាមា-
 សោ សានុសយោ បហីយតិ ។ ន កាមរាគបរិ-
 យុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារតិ ន កាមរាគបរេតេន
 ឧប្បន្នស្ស ច កាមរាគស្ស និស្សរណំ យថាក្ខតំ
 បជាធាតិ តស្ស សោ កាមរាគោ សានុសយោ
 បហីយតិ ។ ន ព្យាចាទបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហារតិ
 ន ព្យាចាទបរេតេន ឧប្បន្នស្ស ច ព្យាចាទស្ស
 និស្សរណំ យថាក្ខតំ បជាធាតិ តស្ស សោ ព្យាចាទោ
 សានុសយោ បហីយតិ ។

[១៥៦] យោ អាណន្ទ មក្កោ យា បដិបទា
 បញ្ចន្នំ ឱរម្កាតិយានំ សញ្ញោជនានំ បហានាយ តំ មក្កំ
 តំ បដិបទំ អនាគម្ម បញ្ចោរម្កាតិយានិ សញ្ញា-
 ជនានិ ញស្សតិ វា នក្ខតិ វា បដហិស្សតិ វាតិ នេតំ
 ហានំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ អាណន្ទ មហាតោ រុក្ខស្ស
 តិដ្ឋតោ សារតោ តចំ អច្ឆេត្វា ដេក្កំ អច្ឆេត្វា សារច្ឆេ-
 ទោ ភវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ឯវមេវ ខោ អាណន្ទ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទាំងដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នូវសីលពូត្តបរាមាសៈ
 ដែលកើតឡើងតាមសេចក្តីពិតបាន អរិយសាវ័កនោះតែងលះបង់នូវសីល-
 ពូត្តបរាមាសៈ ដែលប្រកបដោយអនុស័យនោះ ។ ជាអ្នកមិនមានកាមរាគ
 គ្របសង្កត់ចិត្ត មិនមានកាមរាគរូបវិតចិត្ត ទាំងដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វានជា
 គ្រឿងរលាស់ចេញនូវកាមរាគ ដែលកើតឡើងតាមសេចក្តីពិតបាន អរិយ-
 សាវ័កនោះ តែងលះបង់នូវកាមរាគ ដែលប្រកបដោយអនុស័យនោះ ។
 ជាអ្នកមិនមានព្យាបាទគ្របសង្កត់ចិត្ត មិនមានព្យាបាទរូបវិតចិត្ត ទាំង
 បានដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នូវព្យាបាទដែលកើត
 ឡើង តាមសេចក្តីពិតបាន អរិយសាវ័កនោះ តែងលះបង់នូវព្យាបាទ
 ដែលប្រកបដោយអនុស័យនោះ ។

[១៥៦] ម្នាលអានន្ទ មគ្គណា បដិបទាណា ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីលះបង់នូវឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ៥ បុគ្គលមិនបាច់អាស្រ័យនូវមគ្គ
 នោះ នូវបដិបទានោះទេ ក៏គង់ដឹង ឬគង់ឃើញ គង់លះបង់នូវឱរម្ភាគិយ-
 សំយោជនៈ ៥ បាន ពាក្យដូច្នោះមិនសមហេតុទេ ។ ម្នាលអានន្ទ ដូច
 ដើមឈើធំដែលមានខ្លឹម កំពុងបិតនៅ បុគ្គលមិនបានប្រាសយកសម្បក
 ចេញ មិនបានចាំងយកស្រាយចេញ ក៏គង់តែកាប់យកខ្លឹមបាន ពាក្យ
 ដូច្នោះនេះមិនសមហេតុឡើយ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហាមាល្យដ្ឋោវាទសុត្តេ សញ្ញោជនបហានមគ្គោ

យោ មគ្គោ យា បដិបទា បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាភិយានំ
 សញ្ញោជនានំ បហានាយ តំ មក្កំ តំ បដិបទំ អនាគម្ម
 បញ្ចោរម្ហាភិយានិ សញ្ញោជនានិ ញស្សតិ វា ទក្ខតិ
 វា បដហិស្សតិ វាតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ យោ ច
 ខោ អានន្ទ មគ្គោ យា បដិបទា បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាភិយានំ
 សញ្ញោជនានំ បហានាយ តំ មក្កំ តំ បដិបទំ អាកម្ម
 បញ្ចោរម្ហាភិយានិ សញ្ញោជនានិ ញស្សតិ វា ទក្ខតិ
 វា បដហិស្សតិ វាតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ
 អានន្ទ មហាតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ តចំ
 ឆេត្វា ដេក្កំ ឆេត្វា សារច្ឆេនោ ភវិស្សតីតិ ហានមេតំ
 វិជ្ជតិ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ យោ មគ្គោ យា បដិបទា
 បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាភិយានំ សញ្ញោជនានំ បហានាយ តំ
 មក្កំ តំ បដិបទំ អាកម្ម បញ្ចោរម្ហាភិយានិ សញ្ញោ-
 ជនានិ ញស្សតិ វា ទក្ខតិ វា បដហិស្សតិ វាតិ
 ហានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ កដ្ឋា
 នទី បូរា ឧទកស្ស សមតិត្តិកា កាកមេយ្យ
 អថខោ ទុព្វលកោ បុរិសោ អាកច្ឆេយ្យ អហំ

ភិក្ខុវគ្គ មហាមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ មគ្គជាគ្រឿងលះបង់នូវសំយោជនៈ

មគ្គណា បដិបទាណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ នូវឱរម្ហាគិយ-
 សំយោជនៈ ៥ បុគ្គលមិនបាច់អាស្រ័យមគ្គនោះ បដិបទានោះទេ ក៏គង់
 ដឹង ឬគង់ឃើញ គង់លះបង់នូវឱរម្ហាគិយសំយោជនៈ ៥ បាន ពាក្យ
 ដូច្នោះនេះមិនសមហេតុឡើយ មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាល
 អានន្ទ លុះតែមគ្គណា បដិបទាណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់
 នូវឱរម្ហាគិយសំយោជនៈ ៥ បុគ្គលក៏បានអាស្រ័យ នូវមគ្គនោះ នូវ
 បដិបទានោះ នឹងដឹង ឬនឹងឃើញ នឹងលះបង់ នូវឱរម្ហាគិយសំ-
 យោជនៈ ៥ បាន ពាក្យដូច្នោះនេះទើបសមហេតុមែន ។ ម្នាលអានន្ទ
 ដូចដើមឈើដែលមានខ្លឹម កំពុងបិតនៅ ហើយគេបានប្រាសសំបក
 ចេញ ចាំងស្រាយចេញ ទើបគេកាប់យកខ្លឹមបាន ពាក្យដូច្នោះនេះទើប
 សមហេតុ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ មគ្គណា បដិបទា
 ណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ នូវឱរម្ហាគិយសំយោជនៈ ៥ បុគ្គល
 ក៏បានអាស្រ័យនូវមគ្គនោះ នូវបដិបទានោះ នឹងដឹង ឬនឹងឃើញ នឹង
 លះបង់នូវឱរម្ហាគិយសំយោជនៈ ៥ បាន ពាក្យដូច្នោះនេះទើបសមហេតុ
 ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ដូចទន្លេគង្គា
 មានទឹកពេញប្រៀបស្មើនឹងច្រាំង ល្មមក្អែកទំលើមាត់ច្រាំងឱនដឹកបាន
 កាលនោះ មានបុរសមានកម្លាំងខ្សោយដើរមកដោយគិតថា អាត្មាអញ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥមិស្សា កង្កាយ នទិយា តិរិយំ ពាហាយ សោតំ
 ឆេត្វា សោត្តិណា ចារំ កច្ឆិស្សាមីតិ^(១) សោ ន
 សក្កុណោយ្យ កង្កាយ នទិយា តិរិយំ ពាហាយ
 សោតំ ឆេត្វា សោត្តិណា ចារំ កន្តុំ ឯវមេវ ខោ
 អានន្ទ យស្ស កស្សចិ សក្កាយនិរោធាយ ធម្មេ
 ទេសិយមាទេ ចិត្តំ ន បក្ខន្ធាតិ នប្បសីទតិ ន
 សន្តិដ្ឋតិ ន វិមុច្ចតិ ។ សេយ្យថាបិ សោ ទុព្វល-
 កោ បុរិសោ ឯវមេវ តេ^(២) ទដ្ឋព្វា ។ សេយ្យ-
 ថាបិ អានន្ទ កង្កាយ នទិ បូរា ឧទកស្ស សមតិគ្គិកា
 កាកាបេយ្យា អថ ពលវា បុរិសោ អាកច្ឆេយ្យ
 អហំ ឥមិស្សា កង្កាយ នទិយា តិរិយំ ពាហាយ
 សោតំ ឆេត្វា សោត្តិណា ចារំ កមិស្សាមីតិ សោ
 សក្កុណោយ្យ កង្កាយ នទិយា តិរិយំ ពាហាយ សោតំ
 ឆេត្វា សោត្តិណា ចារំ កន្តុំ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ យស្ស
 កស្សចិ សក្កាយនិរោធាយ ធម្មេ ទេសិយមាទេ
 ចិត្តំ បក្ខន្ធាតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ ។ សេយ្យថាបិ
 សោ ពលវា បុរិសោ ឯវមេវ តេ^(៣) ទដ្ឋព្វា ។

១ ឱ. គព្វាមីតិ ។ ២-៣ ឱ. ម. ឯវមេតេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នឹងធ្ងន់កាត់ខ្សែទឹក ត្រង់ទទឹងទន្លេគង្គានេះដោយដៃ ហើយនឹងបានដល់
 ទៅត្រើយនាយដោយស្នូស្តីដូច្នោះ បុរសនោះមិនអាចនឹងធ្ងន់កាត់ខ្សែទឹក
 ត្រង់ទទឹងទន្លេគង្គាដោយដៃ ទៅដល់ត្រើយខាងនាយ ដោយស្នូស្តីបាន
 ឡើយ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ កាលតថាគតសំដែងធម៌
 ដើម្បីរំលត់នូវសក្កាយៈដល់បុគ្គលណាមួយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះមិនស្ទុះទៅ
 មិនជ្រះថ្លា មិនបិតនៅស៊ប់ មិនជឿជាក់ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។
 បណ្ឌិតត្រូវឃើញពួកជនទាំងនោះ ដូចជាបុរសដែលមានកម្លាំងខ្សោយ
 នោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ ទន្លេគង្គាមានទឹកពេញប្រៀបស្មើមាត់ច្រាំង
 ល្មមក្អែកទំលើមាត់ច្រាំងឱនដឹកទឹកបាន កាលនោះ បុរសមានកម្លាំងដើរ
 មកដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងធ្ងន់កាត់ខ្សែទឹក ត្រង់ទទឹងទន្លេគង្គានេះ
 ដោយដៃហើយ នឹងបានដល់ត្រើយខាងនាយដោយស្នូស្តីដូច្នោះ បុរស
 នោះអាចនឹងធ្ងន់កាត់ខ្សែទឹក ត្រង់ទទឹងទន្លេគង្គាដោយដៃ ក៏ដល់ទៅ
 ត្រើយខាងនាយដោយស្នូស្តីបាន មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ
 កាលតថាគតសំដែងធម៌ដើម្បីរំលត់ នូវសក្កាយៈដល់បុគ្គលណាមួយ ចិត្ត
 (របស់បុគ្គលនោះ) ក៏ស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា បិតនៅស៊ប់ ជឿជាក់ ក៏មាន
 ឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។ បណ្ឌិតត្រូវឃើញពួកជនទាំងនោះ ដូចបុរស
 ដែលមានកម្លាំងនោះឯង ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហាមាលុដ្ឋោវាទសុត្ត ចតុរបដ្ឋានំ

[១៥៧] កតមោ ច អានន្ទ មគ្គោ កតមា ច
 បដិបទា^(១) បញ្ចន្ទំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បហា-
 នាយ ។ ឥនានន្ទ ភិក្ខុ ឧបទិវិវេកា អកុសលានំ
 ធម្មានំ បហានា សព្វសោ កាយទុដ្ឋល្លានំ បដិប្បស្សន្តិ-
 យា វិវេច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ
 សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ។ សោ យទេវ តត្ថ ហោតិ រូបកតំ វេទនាកតំ
 សញ្ញាកតំ សង្ខារកតំ វិញ្ញាណកតំ តេ ធម្មេ អនិច្ច-
 តោ ទុក្ខតោ រោគតោ កណ្តាតោ សលូតោ អយតោ
 អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ
 សមនុបស្សតិ ។ សោ តេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ
 បដិចាបេតិ^(២) សោ តេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បដិចាបេត្វា
 អមតាយ ធាតុយា ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ឯតំ សន្តំ ឯតំ
 បណ្ឌិតំ យទិទំ សព្វសង្ខារសមថោ សព្វបដិប្បដិ-
 និស្សត្តោ តណ្ហាត្វយោ វិរាតោ និរោជោ និព្វានន្តិ ។

១ ឱ. កតមោ ចានន្ទ មគ្គោ កតមា បដិបទាតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. បដិវាបេតិ ។ ម.
 បតិដ្ឋាបេតិ បដិបាទេតីតិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ មហាមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ រូបជ្ឈាន ៤

[១៥៧] ម្នាលអានន្ទ ចុះមគ្គដូចម្តេច បដិបទាដូចម្តេច ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ នូវឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ៥ បាន ។ ម្នាល
 អានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានឧបធិវិវេក ព្រោះលះបង់នូវពួក
 អកុសលធម៌ ព្រោះរម្ងាប់នូវការប្រព្រឹត្តអាក្រក់ដោយកាយ ដោយសព្វ
 អន្លើហើយស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំង-
 ឡាយ បានចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ និងវិចារៈ មានបីតិ
 និងសុខ ដែលកើតអំពីវិវេក ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង ២ ។ ភិក្ខុនោះរមែងពិចារណាលើញច្បាស់នូវពួកធម៌ គឺរូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ក្នុងខណៈដែលចូលសមាបត្តិនោះ ថាជារបស់
 មិនទៀង ជាទុក្ខ ជាពោគ ជាបូស ជាព្រួញ ជាសេចក្តីមិនសប្បាយ
 ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជារបស់សាបសូន្យ ជារបស់
 មិនស្តាប់បង្គាប់ចិត្ត ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដោះចិត្តចាកធម៌ទាំងនោះ លុះភិក្ខុ
 នោះបានដោះចិត្តចាកធម៌ទាំងនោះហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅក្នុងអមតជាតុ
 ថា ការរម្ងាប់នូវសង្ខារទាំងពួង ការលះបង់នូវឧបកិលេសទាំងពួង ការ
 អស់ទៅនៃតណ្ហា សេចក្តីនឿយណាយ សេចក្តីរលត់តណ្ហា គឺព្រះនិព្វាន
 ណា ព្រះនិព្វាននោះជាសេចក្តីល្អិត ព្រះនិព្វាននុ៎ះជារបស់ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សោ តត្ថដ្ឋិតោ អាសវានំ ខយំ ចាបុណាតិ ឆោ ចេ
អាសវានំ ខយំ ចាបុណាតិ តេនេវ ធម្មរាគេន
តាយ ធម្មនន្ទិយា បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ
បរិក្ខាយា ឱបទាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្វាយី
អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។ អយម្បិ ខោ អានន្ទ
មក្កោ អយំ បដិបទា បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោ-
ជនានំ បហាឆាយ ។ បុន ចបរំ អានន្ទ ភិក្ខុ
វិតក្កវិចារានំ រូបសមា ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ
។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ សោ
យនេវ តត្ថ ហោតិ រូបកតំ វេទនាកតំ សញ្ញាកតំ
សង្ខារកតំ វិញ្ញាណកតំ ។ បេ ។ សញ្ញោជនានំ
បហាឆាយ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភិក្ខុនោះបានបិតនៅក្នុងវិបស្សនា ដែលមានព្រះត្រៃលក្ខណ៍ជាអារម្មណ៍
 នោះហើយ រមែងដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ បើមិនបាន
 ដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទេ ក៏គង់បានទៅកើតជាឱបបាតិកៈកំណើត
 ព្រោះសេចក្តីត្រេកអរចំពោះសមថធម៌និងវិបស្សនាធម៌នោះ ព្រោះសេចក្តី
 រីករាយចំពោះធម៌ទីនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ហើយ
 នឹងបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនត្រឡប់អំពីលោកនោះមកវិញឡើយ ។ ម្នាល
 អានន្ទ មគ្គនេះឯង បដិបទានេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ
 ឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះរម្ងាប់នូវ
 វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ក៏សម្រេចសម្រាន្ត
 នៅដោយឥរិយាបថទាំង ២ ។ បេ ។ ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
 ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ ទាំង ២ ។
 ភិក្ខុនោះ រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវពួកធម៌ គឺរូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ក្នុងខណៈដែលចូលសមាបត្តិ ។ បេ ។ ដើម្បី
 លះបង់នូវសំយោជនៈទាំងឡាយ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហាមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ ចត្វារូបជ្ឈានំ

[១៥៨] បុន ចបរំ អានន្ទ ភិក្ខុ សព្វសោ
 រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញានំ អដ្ឋង្គមា
 ធានត្តសញ្ញានំ អមនសិកាវា អនន្តោ អាកាសោតិ
 អាកាសានញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ សោ
 យទេវ តត្ថ ហោតិ វេទនាភតំ សញ្ញាភតំ សដ្ឋារភតំ
 វិញ្ញាណភតំ តេ ធម្មេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 រោគតោ កណ្ណតោ សលូតោ អយតោ អាពាជតោ
 បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ
 សមនុបស្សតិ ។ សោ តេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បដិចាបេតិ
 សោ តេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បដិចាបេត្វា អមតាយ
 ធាតុយា ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណ្ឌិតំ
 យទិទំ សព្វសដ្ឋារសមថោ សព្វបដិប្បដិនិស្សក្តោ
 តណ្ហាក្ខយោ វិវាតោ និរោធា និព្វានន្តិ ។ សោ
 តត្ថដ្ឋិតោ អាសវានំ ខយំ ចាបុណាតិ ធា ចេ

ភិក្ខុវគ្គ មហាមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ អរូបជ្ឈាន ៤

[១៥៨] ម្ចាស់អានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះកន្លងបង់នូវរូបសញ្ញា
 ព្រោះរំលត់នូវបដិយសញ្ញា ព្រោះមិនយកចិត្តទុកដាក់ នូវនានត្តសញ្ញា
 ដោយប្រការទាំងពួង ចូលកាន់អាកាសានញ្ញាយតនៈ ដោយបរិកម្មថា
 អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ។ ភិក្ខុនោះ រមែងពិចារណាយើញ្ញច្បាស់
 នូវពួកធម៌ គឺរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ក្នុងខណៈដែលចូល
 កាន់សមាបត្តិនោះថា ជារបស់មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ជាបូស
 ជាព្រួញ ជាសេចក្តីមិនសប្បាយ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជា
 របស់វិនាស ជារបស់សាបសូន្យ ជារបស់មិនស្តាប់បង្គាប់ចិត្ត ។ ភិក្ខុ
 នោះរមែងដោះចិត្តចាកធម៌ទាំងនោះបាន លុះភិក្ខុនោះបានដោះចិត្តចាក
 ធម៌ទាំងនោះហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅក្នុងអមតធាតុថា ការរម្ងាប់បង់នូវ
 សង្ខារទាំងពួង ការលះបង់នូវឧបក្កិលេសទាំងពួង ការអស់ទៅនៃតណ្ហា
 សេចក្តីនឿយណាយ សេចក្តីរលត់នៃតណ្ហាគឺព្រះនិព្វានណា ព្រះ
 និព្វាននុ៎ះជារបស់ល្អិត ព្រះនិព្វាននុ៎ះជារបស់ប្រសើរល្អ ។ ភិក្ខុនោះ
 បានបិតនៅហើយ ក្នុងវិបស្សនា ដែលមានព្រះត្រៃលក្ខណ៍ជាអារម្មណ៍នោះ
 ហើយ រមែងដល់នូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ បើបែរជា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អាសវានំ ខយំ ចាបុណាតិ តេនេវ ធម្មរាគេន
 តាយ ធម្មនដ្ឋិយា បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ
 បរិក្ខុយា ឱបទាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្វាយី
 អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។ អយម្បិ ខោ
 អានន្ទ មក្កោ អយំ បដិបទា បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ
 សញ្ញោជនានំ បហានាយ ។ បុន ចបរំ អានន្ទ
 ភិក្ខុ សព្វសោ អាកាសានព្វាយតនំ សមតិក្កម្ម
 អនន្តំ វិញ្ញាណានិ វិញ្ញាណាព្វាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ។ សោ យនេវ តត្ថ ហោតិ វេទនាកតំ
 ។ បេ ។ សញ្ញោជនានំ បហានាយ ។ បុន
 ចបរំ អានន្ទ ភិក្ខុ សព្វសោ វិញ្ញាណាព្វាយតនំ
 សមតិក្កម្ម នត្ថិ កិញ្ចឹតិ អាកិញ្ញាព្វាយតនំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ សោ យនេវ តត្ថ ហោតិ
 វេទនាកតំ សញ្ញាកតំ សង្ខារកតំ វិញ្ញាណាកតំ តេ
 ធម្មោ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ កណ្ណតោ សល្លតោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនបានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈទេ ក៏គង់បានទៅកើតជាឱបបាតិកៈ
កំណើត ព្រោះសេចក្តីត្រេកអរចំពោះធម៌នោះ ព្រោះសេចក្តីរីករាយ
ចំពោះធម៌នោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ ហើយនឹង
បរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនត្រឡប់អំពីលោកនោះមកវិញឡើយ ។ ម្នាលអា-
នន្ទ មគ្គនេះឯង បដិបទានេះឯង ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឱរម្ពា-
គិយសំយោជនៈ ៥ ។ ម្នាលអាណន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុកន្លងបង់នូវអាភា-
សានញ្ញាយតនៈ ដោយសព្វអន្លើហើយ ចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ
ដោយបរិកម្មថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត ។ ភិក្ខុនោះពិចារណា
នូវពួកធម៌ គឺ វេទនា ។ បេ ។ ដើម្បីលះបង់នូវសំយោជនៈទាំងឡាយ ។
ម្នាលអាណន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយ
សព្វអន្លើហើយ ទើបចូលកាន់អាកិញ្ញាយតនៈ ដោយបរិកម្មថា
អ្វីបន្តិចបន្តួច មិនមាន ។ ភិក្ខុនោះ រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់
នូវពួកធម៌ គឺ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ក្នុងខណៈដែលចូល
សមាបត្តិនោះ ថាជារបស់មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ជាបូស ជាព្រួញ

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហាមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ សញ្ញោជនបហានមគ្គោ

អយតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ

អនត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ សោ តេហិ ធម្មេហិ

ចិត្តំ បដិចាបេតិ សោ តេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ

បដិចាបេត្វា អមតាយ ធាតុយា ចិត្តំ ឧបសំហរតិ

ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណ្ឌិតំ យទិទំ សព្វសង្ខារសមថោ

សព្វបដិប្បដិនិស្សក្តោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាតោ និរោធា

និព្វានន្តិ ។ សោ តត្ថដ្ឋិតោ អាសវា ខយំ

ចាបុណាតិ នោ ចេ អាសវានំ ខយំ ចាបុណាតិ

តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្ធិយា បញ្ចន្តំ

ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបចាតិកោ

ហោតិ តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។

អយំ ខោ អានន្ទ មក្តោ អយំ បដិបទា បញ្ចន្តំ

ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ បហានាយាតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ មហាមាលុដ្ឋោរាទសូត្រ មគ្គជាគ្រឿងលះបង់សំយោជនៈ

ជាសេចក្តីមិនសប្បាយ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជា
 របស់សាបសូន្យ ជារបស់មិនស្តាប់បង្គាប់ចិត្ត ។ ភិក្ខុនោះរមែងដោះចិត្ត
 ចាកធម៌ទាំងនោះបាន លុះភិក្ខុនោះបានដោះចិត្តចាកធម៌ទាំងនោះហើយ
 រមែងបង្ហាញចិត្តទៅក្នុងអមតធាតុថា ការរម្ងាប់បង់នូវសង្ខារទាំងពួង ការ
 លះបង់នូវឧបធិក្ខិលេសទាំងពួង ការអស់ទៅនៃតណ្ហា សេចក្តីនឿយ
 ណាយ សេចក្តីរលត់តណ្ហាគឺព្រះនិព្វានណា ព្រះនិព្វាននុ៎ះ ជារបស់
 ល្អិត ព្រះនិព្វាននុ៎ះ ជារបស់ប្រសើរល្អ ។ ភិក្ខុនោះបានបិតនៅក្នុង
 វិបស្សនា ដែលមានព្រះត្រៃលក្ខណ៍ជាអារម្មណ៍ រមែងដល់នូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ បើបែរជាមិនបានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ទាំងនោះទេ ក៏គង់បានទៅកើតជាឱបបាតិកៈកំណើត ព្រោះសេចក្តីត្រេក
 អរក្នុងធម៌នោះ ព្រោះសេចក្តីរីករាយក្នុងធម៌នោះ ព្រោះការអស់ទៅនៃ
 ឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ៥ ហើយនឹងបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនត្រឡប់អំពី
 លោកនោះមកវិញឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ មគ្គនេះឯង បដិបទានេះ
 ឯងហើយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៥៩] ឯសោ ចេ ភន្តេ មក្កោ ឯសា បដិបទា
 បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បហាឆាយ
 អថ កិញ្ចារហិ ឥនេកច្ចេ ភិក្ខុ ចេតោវិមុត្តិនោ
 ឯកច្ចេ ភិក្ខុ^(១) បញ្ញាវិមុត្តិនោតិ ។ ឯត្ថ ខោ
 តេសាហំ អានន្ទ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតំ វនាមីតិ ។
 ឥទមវោច ភកវា អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ
 ភកវតោ ភាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

មហាមាលុដ្ឋោវាទសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ភិក្ខុតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៥៧] ព្រះអានន្ទក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើ
មគ្គនុ៎ះ បដិបទានុ៎ះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ នូវឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ
៥ បាន កាលបើដូច្នោះ ចុះហេតុដូចម្តេច បានជាក្នុងសាសនានេះ
មានពួកភិក្ខុខ្លះ ជាចេតោវិមុត្តិ ពួកភិក្ខុខ្លះ ជាបញ្ញាវិមុត្តិ ។ ព្រះអង្គ
ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ ក្នុងសាសនានេះឯង តថាគតពោលថា ពួក
ភិក្ខុទាំងនោះ មានឥន្ទ្រិយផ្សេង ។ គ្នា ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុក៏រីករាយ ត្រេកអរ
នឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មហាមាលុដ្ឋោរាទសូត្រ ជាគម្រប់ ៤ ។

បញ្ចមំ ភិទ្ធាលិសុត្តំ

[១៦០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សា-
 រត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 តត្រ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវោតិ ។
 ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភក្កវា
 ឯតទវោច អហំ ខោ ភិក្ខុវេ ឯកាសនកោជនំ ភុញ្ញា-
 មិ ឯកាសនកោជនំ ខោ អហំ ភិក្ខុវេ ភុញ្ញមាណោ
 អប្បាពាធតញ្ច សញ្ញាណមិ អប្បាតន្ត្តតញ្ច លហុដ្ឋា-
 នញ្ច ពលញ្ច ដាសុវិហារញ្ច អថ តុម្រេបិ ភិក្ខុវេ ឯ-
 កាសនកោជនំ ភុញ្ញថ ឯកាសនកោជនំ ខោ ភិក្ខុវេ
 តុម្រេបិ ភុញ្ញមាណោ អប្បាពាធតញ្ច សញ្ញានិស្សថ អប្បា-
 តន្ត្តតញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច ដាសុវិហារញ្ចាតិ ។

ភទ្ទាលិសូត្រ ទី ៥

[១៦០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុង
សាវត្ថី ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងទីនោះថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធជីកា នៃព្រះមាន
ព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតតែងឆាន់ភោជន ដែលគួរបរិ-
ភោគតែមួយពេល ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតឆាន់ភោជន ដែល
គួរបរិភោគតែមួយពេល ក៏បានដឹងច្បាស់នូវភាពមិនមានអាពាធ មិនមាន
ទុក្ខ ការងើបក្រោកដោយរហ័ស កម្លាំងកាយ និងការនៅសប្បាយដោយ
ឥរិយាបថទាំង ៤ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកមកណោះ ចូរបរិភោគ
ភោជន ដែលគួរបរិភោគតែមួយពេលចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
អ្នកទាំងឡាយបរិភោគភោជន ដែលគួរបរិភោគតែមួយពេលហើយ មុខជា
នឹងបានដឹងច្បាស់ នូវភាពមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ការងើបក្រោក
ដោយរហ័ស កម្លាំងកាយ និងការនៅសប្បាយដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៦១] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា កទ្ទាលិ កកវន្តំ
 ឯតទរោច អហំ ខោ កន្តេ ន ឧស្សហាមិ ឯកា-
 សនកោជនំ កុញ្ញតុំ ឯកាសនកោជនញ្ញិ មេ កន្តេ
 កុញ្ញតោ សិយា កុក្កុច្ចំ សិយា វិប្បជិសាពោតិ ។
 តេនហិ តុំ កទ្ទាលិ យត្ត ជិមន្តិតោ អស្សសិ តត្ត
 ឯកទេសំ កុញ្ញត្វា ឯកទេសំ ជីហរិត្វាមិ បរិកុញ្ញេ-
 យ្យាសិ ឯវម្បិ ខោ តុំ កទ្ទាលិ កុញ្ញមាដោ
 មេស្សសីតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អហំ កន្តេ ន
 ឧស្សហាមិ កុញ្ញតុំ ឯវម្បិ ហិ មេ កន្តេ កុញ្ញតោ
 សិយា កុក្កុច្ចំ សិយា វិប្បជិសាពោតិ ។ អថខោ
 អាយស្មា កទ្ទាលិ កកវតា សិក្ខាបទេ បញ្ញាមិយ-
 មាទេ ភិក្ខុសង្ឃេ សិក្ខុំ សមាទិយមាទេ អនុស្សាហំ
 បវេទេសិ ។ អថខោ អាយស្មា កទ្ទាលិ សព្វន្តំ
 តេមាសំ ន កកវតោ សម្មុទ្ធិការំ កទ្ទាលិ យថាតំ
 សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ អបរិប្បការី^(១) ។

១ អបរិប្បការីបីតិ បាហោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៦១] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះភទ្ទាលិមានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចនឹងបរិភោគភោជន ដែលគួរបរិភោគ តែមួយពេលបានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាកាលបើខ្ញុំព្រះ អង្គបរិភោគភោជន ដែលគួរបរិភោគតែមួយពេលហើយ សេចក្តីរសាប់ រសល់ក៏មាន សេចក្តីក្តៅក្រហាយក៏មាន ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភទ្ទា- លិ បើដូច្នោះ គេនិមន្តអ្នកឆាន់ក្នុងទីណា អ្នកគប្បីបរិភោគតែបន្តិចបន្តួច ប្តូរលែកយកមកបរិភោគតែបន្តិចបន្តួចក្នុងទីនោះ ម្ចាស់ភទ្ទាលិ កាលបើ អ្នកបរិភោគយ៉ាងនេះហើយ ក៏គង់ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន ។ ភទ្ទាលិក្រាបបង្គំទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច នឹងបរិភោគយ៉ាងនេះបានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាកាលបើ ខ្ញុំព្រះអង្គបរិភោគយ៉ាងនេះហើយ សេចក្តីរសាប់រសល់ក៏មាន សេចក្តី ក្តៅក្រហាយក៏មាន ។ ត្រាកាលដែលព្រះមានព្រះភាគ កំពុងបញ្ញត្ត សិក្ខាបទ កំពុងឲ្យភិក្ខុសង្ឃសមាទាននូវសិក្ខា ព្រះភទ្ទាលិមានអាយុ ក៏ក្រាបទូលនូវសេចក្តីមិនអាចធ្វើតាមបាន ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះភទ្ទាលិ មានអាយុ លែងឲ្យជួបព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ ពេញ ៣ ខែគត់ លែងបំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះសាស្តាដោយដាច់ស្រឡះ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភទ្ទាលិសុត្តេ ចីវរកម្មករណំ

[១៦២] តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា
ភិក្ខុ ភកវតោ ចីវរកម្មំ កហោន្តិ និដ្ឋិតចីវរោ ភកវា
តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ។ អថខោ
អាយស្មា ភទ្ទាលិ យេ តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា តេហិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ សម្មោទិ
សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិ ខោ អាយស្មន្តំ ភទ្ទាលី
តេ ភិក្ខុ ឯតទរោចំ ឥទំ ខោ អារុសោ ភទ្ទាលិ
ភកវតោ ចីវរកម្មំ ករិយតិ និដ្ឋិតចីវរោ ភកវា
តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ។ ឥដ្ឋ្យារុសោ
ភទ្ទាលិ ឯតំ ទេសំ សាធុកំ មនសិករោហិ មា
តេ បច្ឆា ទុក្ករតំ អហោសីតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ
អាយស្មា ភទ្ទាលិ តេសំ ភិក្ខុនំ បដិស្សត្វា

ភិក្ខុវគ្គ ភក្ខុវគ្គ ភក្ខុវគ្គ ការធ្វើចីវរកម្ម

[១៦២] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមានប្រមាណច្រើនរូប
 នាំគ្នាធ្វើចីវរកម្ម ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ លុះព្រះមានព្រះភាគ មាន
 ចីវរសម្រេចហើយ កន្លង ៣ ខែទៅ ព្រះអង្គបម្រុងនឹងស្តេចចេញទៅ
 កាន់ចារិក ។ គ្រានោះឯង ព្រះភក្ខុវគ្គមានអាយុ បានចូលទៅរកពួក
 ភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់សំណេះ
 សំណាល មួយអន្លើដោយពួកភិក្ខុទាំងនោះ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីក
 រាយនិងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ទើបអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះ
 ភក្ខុវគ្គមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏នាំគ្នា
 និយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោភក្ខុវគ្គ ចីវរកម្មនេះឯងដែលយើង
 ទាំងឡាយធ្វើថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ លុះព្រះមានព្រះភាគ មានចីវរកម្ម
 សម្រេចហើយ កន្លង ៣ ខែទៅ ទ្រង់នឹងស្តេចចេញទៅកាន់ចារិក ។
 ម្ចាស់ភក្ខុវគ្គមានអាយុ យើងសូមដាស់តឿន ចូរលោកយកចិត្តទុកដាក់
 នឹងកំហុស (ចំពោះសិក្ខាបទដែលព្រះសាស្តាទ្រង់បញ្ញត្ត) នុ៎ះ ឲ្យប្រពៃចុះ
 អ្នកកុំធ្វើឲ្យលំបាក ក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ ។ ព្រះភក្ខុវគ្គមាន
 អាយុ ក៏ទទួលពាក្យពួកភិក្ខុទាំងនោះថា ករុណាអារុសោ ដូច្នោះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
 អាយស្មា កទ្ធាលិ កកវន្តំ ឯតទរោច អច្ចយោ មំ កន្តេ
 អច្ចកមា យថាពាលំ យថាម្ភុជ្ឈំ យថាអកុសលំ
 យោហំ កកវតា សិក្ខាបទេ បញ្ញាបិយមាទេ
 ភិក្ខុសង្ឃេ សិក្ខុ សមាទិយមាទេ អនុស្សាហំ
 បវេទេសី^(១) តស្ស មេ កន្តេ កកវា អច្ចយំ
 អច្ចយតោ បដិក្កណ្ណាតុ អាយតី សំរាយាតិ ។
 [១៦៣] តត្ស ត្ថំ កទ្ធាលិ អច្ចយោ អច្ចកមា
 យថាពាលំ យថាម្ភុជ្ឈំ យថាអកុសលំ យំ ត្ថំ មយា
 សិក្ខាបទេ បញ្ញាបិយមាទេ ភិក្ខុសង្ឃេ សិក្ខុ
 សមាទិយមាទេ អនុស្សាហំ បវេទេសិ ។ សមយោបិ
 ខោ តេ កទ្ធាលិ អប្បដិវិទ្ធោ អហោសិ កកវា ខោ
 សារត្ថិយំ វិហារតិ កកវាបិ មំ ជានិស្សតិ
 កទ្ធាលិ នាម ភិក្ខុ សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ
 អបរិបូរការីតិ អយម្បិ ខោ តេ កទ្ធាលិ

១ ម. បវេទេមិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះមានព្រះភាគ រួចទើបអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភិក្ខុទាលិមាន
 អាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោសគ្របសង្កត់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដែល
 ជាមនុស្សពាល ជាមនុស្សល្ងង់ ជាមនុស្សមិនឈ្លាស ព្រោះកាលព្រះមាន
 ព្រះភាគកំពុងបញ្ញត្តិសិក្ខាបទ កំពុងឲ្យភិក្ខុសង្ឃសមាទានសិក្ខា ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ក៏បានក្រាបទូល នូវសេចក្តីមិនអាចធ្វើតាមបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះមានព្រះភាគ អត់ទោសចំពោះកំហុស តាមទោសរបស់ខ្ញុំព្រះ
 អង្គនោះ ដើម្បីនឹងសង្រួមតទៅទៀត ។

[១៦៣] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា អធិកទាលិ ទោសគ្របសង្កត់អ្នក
 ដែលជាមនុស្សពាល ជាមនុស្សល្ងង់ ជាមនុស្សមិនឈ្លាសពិតមែនហើយ
 ព្រោះកាលដែលតថាគតកំពុងបញ្ញត្តិសិក្ខាបទ កំពុងឲ្យភិក្ខុសង្ឃសមាទាន
 សិក្ខា អ្នកបានប្រាប់នូវសេចក្តីមិនអាចធ្វើតាមបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាលិ
 អ្នកមិនបានដឹងហេតុថា ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី តែព្រះ
 មានព្រះភាគ គង់ដឹងអាត្មាអញថា ភិក្ខុឈ្មោះភិក្ខុទាលិ មិនបានបំពេញ
 សិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះសាស្តាដូច្នោះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាលិ នេះឯង

ភិក្ខុវគ្គស្ស កម្ពុជសុត្ត សមយប្បដិវិទ្ធពា

សមយោ អប្បដិវិទ្ធពា អហោសិ ។ សមយោមិ
 ខោ តេ កម្ពុជសុត្ត អប្បដិវិទ្ធពា អហោសិ
 សម្ពហុលា ខោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយំ វស្សំ ឧបកតា
 តេមិ មំ ជានិស្សន្តិ កម្ពុជសុត្ត ឆាម ភិក្ខុ
 សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ អបរិប្បការីតិ អយម្បិ
 ខោ តេ កម្ពុជសុត្ត សមយោ អប្បដិវិទ្ធពា អហោសិ ។
 សមយោមិ ខោ តេ កម្ពុជសុត្ត អប្បដិវិទ្ធពា អហោសិ
 សម្ពហុលា ខោ ភិក្ខុនិយោ សាវត្ថិយំ វស្សំ ឧបកតា
 តាមិ មំ ជានិស្សន្តិ កម្ពុជសុត្ត ឆាម ភិក្ខុ សត្តុ
 សាសនេ សិក្ខាយ អបរិប្បការីតិ អយម្បិ ខោ តេ
 កម្ពុជសុត្ត សមយោ អប្បដិវិទ្ធពា អហោសិ ។ សមយោមិ
 ខោ តេ កម្ពុជសុត្ត អប្បដិវិទ្ធពា អហោសិ សម្ពហុលា
 ខោ ឧបាសកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ តេមិ មំ ជា-
 និស្សន្តិ កម្ពុជសុត្ត ឆាម ភិក្ខុ សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ
 អបរិប្បការីតិ អយម្បិ ខោ តេ កម្ពុជសុត្ត សមយោ អប្ប-
 ដិវិទ្ធពា អហោសិ ។ សមយោមិ ខោ តេ កម្ពុជសុត្ត អប្ប-
 ដិវិទ្ធពា អហោសិ សម្ពហុលា ខោ ឧបាសកា សាវត្ថិយំ
 បដិវសន្តិ តាមិ មំ ជានិស្សន្តិ កម្ពុជសុត្ត ឆាម ភិក្ខុ

ភិក្ខុវគ្គ ភទ្ទាលិសុត្ត ការមិនបានដឹងនូវហេតុ

ជាហេតុដែលអ្នកមិនបានដឹង ។ ម្នាលភទ្ទាលិ អ្នកមិនបានដឹងហេតុថា
 ពួកភិក្ខុច្រើនរូប នៅចាំវស្សាក្នុងក្រុងសាវត្ថី សូម្បីភិក្ខុទាំងនោះ គង់ដឹង
 អាត្មាអញថា ភទ្ទាលិភិក្ខុ មិនបានបំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះ
 សាស្តាដូច្នោះឡើយ ម្នាលភទ្ទាលិ នេះឯងជាហេតុដែលអ្នកមិនបានដឹង ។
 ម្នាលភទ្ទាលិ អ្នកមិនបានដឹងហេតុថា ពួកភិក្ខុនីមានប្រមាណច្រើនរូប
 នៅចាំវស្សាក្នុងក្រុងសាវត្ថី សូម្បីភិក្ខុនីទាំងនោះ គង់ដឹងអាត្មាអញថា
 ភទ្ទាលិភិក្ខុ មិនបានបំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះសាស្តាដូច្នោះ
 ឡើយ ម្នាលភទ្ទាលិ នេះឯងជាហេតុដែលអ្នកមិនបានដឹង ។ ម្នាល
 ភទ្ទាលិ អ្នកមិនបានដឹងហេតុថា ពួកឧបាសកមានប្រមាណច្រើននាក់
 ដែលនៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងសាវត្ថី សូម្បីពួកឧបាសកទាំងនោះ ក៏គង់ដឹង
 អាត្មាអញថា ភទ្ទាលិភិក្ខុ មិនបានបំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះ
 សាស្តាដូច្នោះឡើយ នេះឯងជាហេតុដែលអ្នកមិនបានដឹង ។ ម្នាលភទ្ទាលិ
 អ្នកមិនបានដឹងហេតុថា ពួកឧបាសិកាច្រើនគ្នាដែលអាស្រ័យនៅក្នុងក្រុង
 សាវត្ថី សូម្បីពួកឧបាសិកាទាំងនោះ ក៏គង់ដឹងអាត្មាអញថា ភទ្ទាលិភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ អបរិបូរការីតិ អយម្យិ ខោ
 តេ ភទ្ទាលិ សមយោ អប្បជិវិទ្ធោ អហោសិ ។ សម-
 យោមិ ខោ តេ ភទ្ទាលិ អប្បជិវិទ្ធោ អហោសិ សម្ព-
 ហុលា ខោ ធានាតិភិយា សមណាព្រាហ្មណា សារត្តិយំ
 វស្សំ ឧបកតា តេមិ មំ ជានិស្សន្តិ ភទ្ទាលិ នាម ភិក្ខុ
 សមណស្ស កោតមស្ស សារកោ ថេរញ្ញតរោ សត្តុ
 សាសនេ សិក្ខាយ អបរិបូរការីតិ អយម្យិ ខោ តេ
 ភទ្ទាលិ សមយោ អប្បជិវិទ្ធោ អហោសីតិ ។ អច្ចយោ
 មំ ភន្តេ អច្ចកមា យថាពាលំ យថាម្ពុទ្ធិយំ យថាអកុ-
 សលំ យោហំ ភកវតា សិក្ខាបទេ បញ្ញាមិយមាទេ
 ភិក្ខុសង្ឃេ សិក្ខុ សមាទិយមាទេ អនុស្សាហំ
 បវេទសី តស្ស មេ ភន្តេ ភកវា អច្ចយំ
 អច្ចយតោ បដិក្កណ្ណាតុ អាយតី សំរាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនបានបំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះសាស្តាដូច្នោះឡើយ នេះឯង
 ជាហេតុដែលអ្នកមិនបានដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកមិនបានដឹងហេតុថា
 ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ជាតិវិយផ្សេង ៗ មានប្រមាណច្រើនរូប ដែល
 នៅចាំវស្សាក្នុងក្រុងសាវត្ថី សូម្បីពួកអ្នកទាំងនោះ ក៏គង់ដឹងអាត្មាអញថា
 ភិក្ខុលិកិក្ខុជាសាវករបស់ព្រះសមណគោតម ជាព្រះថេរៈមួយអង្គមិនបាន
 បំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តាដូច្នោះឡើយ នេះឯងជាហេតុ
 ដែលអ្នកមិនបានដឹង ។ ព្រះភិក្ខុលិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ទោសគ្របសង្កត់នូវខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលជាមនុស្សពាល ជាមនុស្ស
 ល្ងង់ ជាមនុស្សមិនឈ្លាស ព្រោះកាលដែលព្រះមានព្រះភាគ កំពុង
 បញ្ញត្តិសិក្ខាបទ កំពុងឲ្យភិក្ខុសង្ឃសមាទានសិក្ខា ខ្ញុំព្រះអង្គបានក្រាប
 ទូលនូវសេចក្តីមិនអាចធ្វើតាមបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
 មានព្រះភាគ អត់ទោសចំពោះកំហុសតាមទោស របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ
 ដើម្បីនឹងសង្រួមតទៅ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភទ្ទាលិសុត្តេ ឧភតោភាគវិមុត្តាទិកោ

[១៦៤] តក្ស ត្វំ ភទ្ទាលិ អច្ចយោ អច្ចកមា
 យថាពាលំ យថាម្មជ្ឈំ យថាអកុសលំ យំ ត្វំ
 មយា សិក្ខាបទេ បញ្ញាបិយមាទេ ភិក្ខុសង្ឃេ
 សិក្ខំ សមាទិយមាទេ អនុស្សាហំ បវេទេសិ ។ តំ កី
 មញ្ញសិ ភទ្ទាលិ ឥធស្ស ភិក្ខុ ឧភតោភាគវិមុត្តា
 តមហំ ឯវំ វេយ្យំ ឯហិ មេ ត្វំ ភិក្ខុ បង្កេ
 សង្កមោ ហោតីតិ អបិ នុ ខេ^(១) សោ សង្កមេយ្យ
 វា អញ្ញេន វា កាយំ សង្កមេយ្យ ជោតិ វា
 វេយ្យាតិ ។ ជោ ហោតំ ភន្តេ ។ តំ កី មញ្ញសិ
 ភទ្ទាលិ ឥធស្ស ភិក្ខុ បញ្ញាវិមុត្តា កាយសក្ខិ
 ទិដ្ឋិប្បត្តោ សទ្ធាវិមុត្តោ ធម្មានុសារី សទ្ធានុសារី
 តមហំ ឯវំ វេយ្យំ ឯហិ មេ ត្វំ
 ខេ^(២) សោ សង្កមេយ្យ វា អញ្ញេន វា
 កាយំ សង្កមេយ្យ ជោតិ វា វេយ្យាតិ ។

១-២ ឱ. ខោសទ្វោ នត្ថិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ភទ្ទាលិសូត្រ អំពីភិក្ខុមានឧភតោភាគវិមុត្តភិក្ខុជាដើម

[១៦២] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា អើភទ្ទាលិ ទោសគ្របសង្កត់
អ្នកដែលជាមនុស្សពាល ជាមនុស្សល្ងង់ ជាមនុស្សមិនឈ្លាស ពិតមែន
ហើយ ព្រោះកាលដែលតថាគត កំពុងបញ្ញត្តសិក្ខាបទ កំពុងឲ្យភិក្ខុសង្ឃ
សមាទានសិក្ខា អ្នកក៏បានប្រាប់ នូវសេចក្តីមិនអាចនឹងធ្វើតាមបាន ។
ម្នាលភទ្ទាលិ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជា
ឧភតោភាគវិមុត្ត តថាគតនិយាយនឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នក
ចូរមកចុះ ស្ថានរបស់តថាគតមានក្នុងភក់ដូច្នោះ តើភិក្ខុនោះគប្បីទៅខ្លួន
ឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យច្រានកាយរបស់ខ្លួន ឬគប្បីពោលប្រកែកថាទេ ។
ព្រះភទ្ទាលិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនគួរទេ ។ ព្រះ
អង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលភទ្ទាលិ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ជាបញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល ជាកាយសក្ខីបុគ្គល ជាទិដ្ឋិ-
ប្បត្តិបុគ្គល ជាសទ្ធាវិមុត្តបុគ្គល ជាធម្មានុសារីបុគ្គល ជាសទ្ធានុសារី-
បុគ្គល^(១) តថាគតនិយាយនឹងបុគ្គលនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចូរ
មកចុះ ស្ថានរបស់តថាគតមានក្នុងភក់ដូច្នោះ តើភិក្ខុនោះគប្បីដើរទៅខ្លួន
ឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យច្រានកាយរបស់ខ្លួន ឬគប្បីពោលប្រកែកថាទេ ។

១ សេចក្តីអធិប្បាយអំពីបុគ្គលទាំងនេះ ចូរមើលនយលក្ខណៈក្នុងសម្បសាទនីយសូត្រ
ទីយនិកាយ បាណិកវគ្គ ផងចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នោ ហោតំ ភន្តេ ។ តំ កី មញ្ញសិ
 ភទ្ទាលី អបិ នុ តំ ភទ្ទាលី^(១) តស្មី
 សមយេ ឧភតោភាគវិមុត្តោ វា ហោសិ បញ្ញាវិមុត្តោ
 វា កាយសត្វី វា ទិដ្ឋិប្បត្តោ វា សទ្ធាវិមុត្តោ វា
 ធម្មានុសារី វា សទ្ធានុសារី វាតិ ។ នោ ហោតំ
 ភន្តេ ។ ននុ តំ ភទ្ទាលី តស្មី សមយេ វិត្តោ
 តុច្ឆោ អបរទ្ធាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ អច្ចយោ មំ ភន្តេ
 អច្ចកមា យថាពាលំ យថាម្ពុជ្ឈំ យថាអកុសលំ
 យោហំ ភកវតា សិក្ខាបទេ បញ្ញាបិយមាទេ
 ភិក្ខុសង្ឃេ សិក្ខុ សមាទិយមាទេ អនុស្សាហំ
 បវេទេសី តស្ស មេ ភន្តេ ភកវា អច្ចយំ អច្ចយតោ
 បដិក្កណ្ណាតុ អាយតី សំវរាយាតិ ។

១ ម. ភទ្ទាលីតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះភទ្ទាលិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះមិនគួរ
 ទេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភទ្ទាលិ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូច
 ម្តេច ម្ចាស់ភទ្ទាលិ ក្នុងសម័យនោះ អ្នកបានជាឧកតោភាគវិមុត្តបុគ្គល
 ឬបានជាបញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល ជាកាយសក្ខីបុគ្គល ជាទិដ្ឋិប្បត្តបុគ្គល ជា
 សទ្ធាវិមុត្តបុគ្គល ជាធម្មានុសារីបុគ្គល ជាសទ្ធានុសារីបុគ្គលដែរឬ ។ ព្រះ
 ភទ្ទាលិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនុ៎ះមិនមានទេ ។
 ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភទ្ទាលិ ចុះមានតែក្នុងសម័យនោះ អ្នក
 ជាបុគ្គលសោះសូន្យ ជាមនុស្សទទេ មានកំហុសទេឬ ។ ព្រះភទ្ទាលិ
 ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះមែនហើយ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោសគ្របសង្កត់នូវខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលជាមនុស្សពាល ជា
 មនុស្សល្ងង់ ជាមនុស្សមិនឈ្លាស ព្រោះកាលដែលព្រះមានព្រះភាគ
 កំពុងបញ្ញត្តសិក្ខាបទ កំពុងឲ្យភិក្ខុសង្ឃសមាទានសិក្ខា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ក្រាប
 ទូលនូវសេចក្តីមិនអាចនឹងធ្វើតាមបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់អត់ទោសចំពោះកំហុស តាមកំហុសរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នោះ ដើម្បីនឹងសង្រួមតទៅទៀត ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភទ្ទាលិសុត្តេ សិក្ខាបរិបូរណកថា

[១៦៥] តក្ស ត្នំ ភទ្ទាលិ អច្ចយោ អច្ចកមា
 យថាពាលំ យថាម្ភុដ្ឋំ យថាអកុសលំ យំ ត្នំ មយា
 សិក្ខាបទេ បញ្ញាបិយមាទេ ភិក្ខុសង្ឃេ សិក្ខុ
 សមាទិយមាទេ អនុស្សាហំ បវេទេសិ យតោ ច
 ខោ ត្នំ ភទ្ទាលិ អច្ចយំ អច្ចយតោ ទិស្វា
 យថាធម្មំ បដិកោសិ តន្តេ មយំ បដិក្កណ្ណាម រុទ្ធិ
 ហោសា ភទ្ទាលិ អរិយស្ស វិទយេ យោ អច្ចយំ
 អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ បដិកោតិ អាយតី
 សំវំ អាបដ្ឋតិ ។

[១៦៦] ឥធិ ភទ្ទាលិ ឯកច្ចោ ភិក្ខុ សត្ត
 សាសនេ សិក្ខាយ^(១) អបរិបូរការី ហោតិ តស្ស
 ឯវំ ហោតិ យន្ទនាហំ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជេយ្យំ
 អវញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ធវំ តិរិកុហំ សុសានំ
 វេទបត្តំ អញ្ចោកាសំ បលាលបុញ្ញំ អប្បវេនាមាហំ
 ឧត្តរី មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ
 សច្ចិកេវយ្យន្តិ ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ

១ ឱ. សិក្ខាយាតិ ន ទិស្សតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ

[១៦៥] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា អើភិក្ខុវគ្គ ទោសគ្រូបសង្កត់នូវ
អ្នកដែលជាមនុស្សពាល ជាមនុស្សល្ងង់ ជាមនុស្សមិនឈ្លាសពិតមែន
ហើយ ព្រោះកាលដែលតថាគតកំពុងបញ្ញត្តសិក្ខាបទ កំពុងឲ្យភិក្ខុសង្ឃ
សមាទានសិក្ខា អ្នកបានប្រាប់ នូវសេចក្តីមិនអាចនឹងធ្វើតាមបាន ម្នាល
ភិក្ខុវគ្គ កាលណាអ្នកបានឃើញទោសតាមទោសហើយ ត្រឡប់មកធ្វើ
តាមធម៌គឺសូមខមាទោស តថាគតនឹងអត់ទោសចំពោះកំហុសនោះដល់
អ្នក ម្នាលភិក្ខុវគ្គ ព្រោះថា បុគ្គលដែលបានឃើញទោសតាមទោស
ហើយត្រឡប់មកធ្វើតាមធម៌គឺសូមខមាទោសវិញ ទើបដល់នូវការសង្រួម
តទៅ នេះឯងជាសេចក្តីចម្រើន ក្នុងវិន័យរបស់ព្រះអរិយៈ ។

[១៦៦] ម្នាលភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុពួកខ្លះក្នុងសាសនានេះ មិនបាន
បំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះសាស្តាទេ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ គប់រកសេនាសនៈស្ងាត់គឺព្រៃ
ម្លប់ឈើ ភ្នំ ជ្រោះភ្នំ គុហាក្នុងភ្នំ ព្រៃស្មសាន ព្រៃធំ ទីវាល គំនរ
ចំបើង (កាលបើនៅក្នុងទីដូច្នោះ) មុខជាអាត្មាអញនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវគុណវិសេស គឺញាណទស្សនៈដ៏ប្រសើរ អាចកម្ចាត់បង់នូវកិលេស
ដ៏ក្រៃលែងជាងមនុស្សធម៌ ។ ភិក្ខុនោះក៏គប់រកសេនាសនៈស្ងាត់ គឺ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្វតំ កណ្ណំ កិរិកុហំ សុសានំ
 រនបត្តំ អញ្ជោកាសំ បលាលបុញ្ញំ តស្ស តថា
 រូបកដ្ឋស្ស វិហារតោ សត្តាបិ ឧបទតិ អនុវិច្ច
 វិញ្ញូ សព្វប្បចារី ឧបទន្តិ ទេវតាបិ ឧបទន្តិ
 អត្តាបិ^(១) អត្តានំ ឧបទតិ សោ សត្តារាបិ ឧបទិតោ
 អនុវិច្ច វិញ្ញូហិ សព្វប្បចារីហិ ឧបទិតោ ទេវតាហិបិ
 ឧបទិតោ អត្តនាបិ អត្តា^(២) ឧបទិតោ ន ឧត្តរិ
 មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ សច្ចិ-
 កោតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ញតំ^(៣) ភទ្ទាលិ ហោតិ
 យថាតំ សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ អបរិប្បការិស្ស ។

[១៦៧] ឥធិ បន ភទ្ទាលិ ឯកច្ឆោ កិកុ សត្តុ
 សាសនេ សិក្ខាយ បរិប្បការី ហោតិ តស្ស ឯវ
 ហោតិ យន្តនាហំ វិវិត្តំ សេនាសនំ កដេយ្យំ អរញ្ញំ
 រុក្ខមូលំ បព្វតំ កណ្ណំ កិរិកុហំ សុសានំ រនបត្តំ

១ ម. អត្តនាបិ ។ ២ ឱ. អត្តានំ ។ ៣ ម. ឯវញ្ញទំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ជ្រោះភ្នំ គុហាក្នុងភ្នំ ព្រៃសួសាន ព្រៃធំ ទីវាល គំនរ
 ចំបើង កាលបើភិក្ខុនោះចេញទៅនៅដូច្នោះហើយ ព្រះសាស្តាក៏តិះដៀល
 ពួកសព្វហូចារីបុគ្គលជាអ្នកចេះដឹង បានគយគន់ហើយក៏តិះដៀល ទេវតា
 ទាំងឡាយក៏តិះដៀល ទាំងខ្លួនឯងក៏តិះដៀលខ្លួនឯង បុគ្គលនោះកាល
 បើព្រះសាស្តាតិះដៀល ពួកសព្វហូចារីបុគ្គលជាអ្នកចេះដឹង បានគយគន់
 ហើយក៏តិះដៀល ពួកទេវតាក៏តិះដៀលហើយ ទាំងខ្លួនឯងក៏តិះដៀល
 ខ្លួនឯងហើយ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណវិសេស គឺញាណទស្សនៈដ៏
 ប្រសើរ អាចកម្ចាត់បង់នូវកិលេសក៏ក្រៃលែងជាងមនុស្សធម៌ មិនបាន
 ឡើយ ដំណើរនុ៎ះតើព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុណិ ព្រោះហេតុតែភិក្ខុនោះ
 មិនបានបំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះសាស្តានុ៎ះឯងដោយពិត ។

[១៦៧] ម្នាលភិក្ខុណិ មួយទៀត ភិក្ខុពួកខ្លះក្នុងសាសនានេះ
 បានបំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា របស់ព្រះសាស្តា ភិក្ខុនោះមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរអាត្មាអញ គប់រកនូវសេនាសនៈស្ងាត់
 គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ជ្រោះភ្នំ គុហាក្នុងភ្នំ ព្រៃសួសាន ព្រៃធំ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភក្ខាលិសុត្តេ សិក្ខាបរិបូរការិតា

អញ្ជោកាសំ បលាលបុញ្ញំ អប្បេរោមាមា ឧត្តរី
 មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណាទស្សនរិសេសំ សច្ចិ-
 កោយ្យន្តិ ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ
 រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ធារំ តិរិកុមា សុសានំ រេបត្តំ
 អញ្ជោកាសំ បលាលបុញ្ញំ តស្ស តថា រូបកដ្ឋស្ស
 វិហារតោ សត្តាមិ ន ឧបរេទតិ អនុវិច្ឆ វិញ្ញូ សព្វហ្មចារី
 ន ឧបរេទន្តិ ទេវតាមិ ន ឧបរេទន្តិ អត្តាមិ អត្តានំ
 ន ឧបរេទតិ សោ សត្តារាមិ អនុបរេទិតោ អនុវិច្ឆ
 វិញ្ញូហិ សព្វហ្មចារីហិ អនុបរេទិតោ ទេវតាមិមិ អនុ-
 បរេទិតោ អត្តនាមិ អត្តា អនុបរេទិតោ ឧត្តរី មនុស្សធម្មា
 អលមរិយញ្ញាណាទស្សនរិសេសំ សច្ចិកោតិ ។ សោ
 វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
 សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តំ កិស្ស ហេតុ វេញ្ញតំ
 ភក្ខាលិ ហោតិ យថាតំ សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ
 បរិបូរការិស្ស ។ បុន ចបរំ ភក្ខាលិ ភិក្ខុ

ភិក្ខុវគ្គ ភទ្ទាលិសូត្រ ការបានបំពេញសិក្ខា

ទីវាល គំនរចំបើង គួរតែអាត្មាអញ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណវិសេស
 គឺញាណទស្សនៈដ៏ប្រសើរ អាចកម្ចាត់បង់នូវកិលេស ដ៏ក្រៃលែងជាង
 មនុស្សធម៌ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏គប់រកសេនាសនៈស្ងាត់ គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ
 ភ្នំ ជ្រោះភ្នំ គុហាក្នុងភ្នំ ព្រៃស្នសាន ព្រៃធំ ទីវាល គំនរ
 ចំបើង កាលបើភិក្ខុនោះ ចេញទៅនៅដូច្នោះហើយ ព្រះសាស្តាក៏មិន
 តិះដៀល ពួកសព្វហូចារីបុគ្គល ជាអ្នកចេះដឹង បានគយគន់ហើយ
 ក៏មិនតិះដៀល ពួកទេវតាក៏មិនតិះដៀល ទាំងខ្លួនឯងក៏មិនតិះដៀលខ្លួន
 ឯង បុគ្គលនោះកាលបើព្រះសាស្តាមិនតិះដៀល ពួកសព្វហូចារីបុគ្គល
 ជាអ្នកចេះដឹង បានគយគន់ហើយ ក៏មិនតិះដៀល ពួកទេវតាក៏មិនតិះ
 ដៀល ទាំងខ្លួនឯងក៏មិនតិះដៀលខ្លួនឯងហើយ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវគុណវិសេស គឺញាណទស្សនៈដ៏ប្រសើរ អាចកម្ចាត់បង់នូវកិលេស
 ដ៏ក្រៃលែងជាងមនុស្សធម៌បាន ។ ភិក្ខុនោះ រមែងស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាម
 ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈនិង
 វិចារៈ មានតែបីតិរិទ្ធិសុខដែលកើតអំពីវិវេក ដំណើរនុ៎ះតើព្រោះហេតុ
 អ្វី ម្នាលភទ្ទាលិ ព្រោះហេតុតែភិក្ខុនោះ បានបំពេញសិក្ខាក្នុងសាសនា
 របស់ព្រះសាស្តា យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភទ្ទាលិ មួយទៀត ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វិតក្កវិចារាណំ រូបសមា អជ្ឈត្ថំ សម្បសាទណំ ចេត-
 សោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាទិទំ បីតិ-
 សុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តំ កិស្ស
 ហេតុ ឯវញ្ញតំ ភទ្ទាលិ ហោតិ យថាតំ សត្ត
 សាសនេ សិក្ខាយ បរិបូរការិស្ស ។ បុន ចបរំ
 ភទ្ទាលិ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាតា ។ មេ ។ តតិយំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ញតំ
 ភទ្ទាលិ ហោតិ យថាតំ សត្ត សាសនេ សិក្ខាយ
 បរិបូរការិស្ស ។ បុន ចបរំ ភទ្ទាលិ ភិក្ខុ សុខស្ស
 ច បហានា ។ មេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ញតំ ភទ្ទាលិ ហោតិ
 យថាតំ សត្ត សាសនេ សិក្ខាយ បរិបូរការិស្ស ។
 [១៦៨] សោ ឯវ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធវេ
 បរិយោទាតេ អនត្ថំលោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រោះបានរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ជាទីផ្លូវផងក្នុង
 សន្តាន មានភាពនៃចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតិ
 និងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិប៉ុណ្ណោះ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី
 ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុតែភិក្ខុនោះ ជាអ្នកបំពេញសិក្ខា ក្នុងសាសនា
 របស់ព្រះសាស្តា យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ មួយទៀត ភិក្ខុ
 ព្រោះប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។ ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ដំណើរនោះ
 តើព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះហេតុតែភិក្ខុនោះ ជាអ្នកបំពេញនូវសិក្ខា ក្នុង
 សាសនារបស់ព្រះសាស្តា យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ មួយទៀត
 ភិក្ខុព្រោះលះបង់សេចក្តីសុខ ។ បេ ។ ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ដំណើរនោះ
 តើព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុតែភិក្ខុនោះ ជាអ្នកបំពេញ
 សិក្ខា ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា យ៉ាងនោះឯង ។

[១៦៨] កាលបើចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធផ្លូវផង ឥតមានទីទួលគឺ

កិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភទ្ទាលិសុត្តេ សិក្ខាបរិបូរការិតា

កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ
បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្សិ ជាតិ
។ មេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ
បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ញតំ
ភទ្ទាលិ ហោតិ យថាតំ សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ
បរិបូរការិស្ស ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ
បរិសុទ្ធវេ បរិយោទាតេ អនដ្ឋំណោ វិតត្ថបក្កិលេសេ
មុនុក្ខតេ កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ
ចុត្ថបចាតញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ ។ សោ
ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធវេន អតិក្កន្តមាណុសកេន
សត្តេ បស្សតិ ចរមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ
បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្ខតេ
យថាកម្មបក្កេ សត្តេ បដាណាតិ ឥមេ វត កោណ្ណោ

ភិក្ខុវគ្គ ភទ្ទាលិសូត្រ ការបានបំពេញសិក្ខា

ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿ មិនបានញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាង
 នេះហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបង្កើនចិត្តទៅរកបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ។
 ភិក្ខុនោះរមែងរលឹកឃើញនូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងភពមុនជាច្រើន
 ជាតិ គឺរលឹកឃើញមួយជាតិ ។ បេ ។ រលឹកឃើញនូវជាតិ ដែល
 ធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងភពមុនបានច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រម
 ទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់
 ភទ្ទាលិ ព្រោះហេតុតែភិក្ខុនោះជាអ្នកបំពេញសិក្ខា ក្នុងសាសនារបស់
 ព្រះសាស្តា យ៉ាងនោះឯង ។ កាលបើចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួនបរិសុទ្ធផ្លូវផង ឥតមាន
 ទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់
 ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿ មិនបានញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍យ៉ាងនេះ
 ហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបង្កើនចិត្តទៅរកចុត្តបបាតញ្ញាណ របស់សត្វទាំង-
 ឡាយ ។ ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុរបស់មនុស្ស
 ធម្មតា បានឃើញសត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលកើត ថោកទាប
 ឧត្តម មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់
 ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនថា ឱហ្ន៎

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតោ ។ បេ ។
 វិនិចាតំ និរយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា បន កោដ្ឋោ
 សត្តា កាយសុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា ។ បេ ។
 សុភតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ។ ឥតិ ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមនុសកោន ។ បេ ។
 យថាកម្មបក្កេ សត្តេ បជាណាតិ តំ កិស្ស
 ហេតុ វេញ្ញាតំ ភទ្ទាលិ ហោតិ យថាតំ សត្តុ
 សាសនេ សិក្ខាយ បរិប្បកាវិស្ស ។ សោ វេ
 សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធលោ បរិយោនាតេ អនដ្ឋុលោ
 វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្មជីយេ បិតេ
 អានេញ្ញប្បត្តេ អាសវាជំ ខយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិ-
 និដ្ឋាមេតិ ។ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បជាណាតិ
 ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិជី បដិបទាតិ យថា-
 ក្ខតំ បជាណាតិ ឥមេ អាសវាតិ យថាក្ខតំ បជាណាតិ
 អយំ អាសវសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បជាណាតិ អយំ
 អាសវនិរោធតាតិ យថាក្ខតំ បជាណាតិ អយំ អាស-
 វនិរោធតាមិជី បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បជាណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ។ បេ ។ ហើយកើតក្នុង
កំណើតអសុរកាយ នរក ។ បេ ។ ចំណែកខាងសត្វទាំងឡាយនេះ
ប្រកបដោយកាយសុច្ចរិត ។ បេ ។ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នគ៌់ទេវលោក ។
ភិក្ខុដែលមានចក្ខុ ដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា
។ បេ ។ រមែងដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម
របស់ខ្លួនដូច្នោះឯង ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះ
ហេតុតែភិក្ខុនោះ ជាអ្នកបំពេញសិក្ខា ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា
យ៉ាងនោះឯង ។ កាលបើចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួនបរិសុទ្ធផ្លូវផង ឥតមានទីទួលគឺ
កិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការនា-
កម្ម ជាចិត្តនឹងជឹង មិនបានញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ
ភិក្ខុនោះរមែងបង្កើនចិត្តទៅរកអាសវក្ខយញ្ញាណ ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹង
ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
នេះជាអាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតអាសវៈ
ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាសេចក្តីរលត់នៃអាសវៈ ដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរដើម្បីរលត់នៃអាសវៈ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភទ្ទាលិសុត្តេ សិក្ខាបរិបូរកាវិថា

តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ទិដ្ឋាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី
 វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ វិណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មច-
 រិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាតិ
 តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ញតំ ភទ្ទាលិ ហោតិ យថាតំ
 សត្តុ សាសនេ សិក្ខាយ បរិបូរការិស្សាតិ ។ ឯវំ
 រុត្តេ អាយស្មា ភទ្ទាលិ ភក្កន្តំ ឯតទរោច កោ នុ
 ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិទេកច្ចំ
 ភិក្ខុំ បវយ្ហ បវយ្ហ ការណំ ករោន្តិ កោ បន
 ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិទេកច្ចំ ភិក្ខុំ នោ
 តថា បវយ្ហ បវយ្ហ ការណំ ករោន្តិតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ

កាលភិក្ខុនោះដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏រួចស្រឡះ
 ចាកកាមាសវៈផង ចិត្តក៏រួចចាកទិដ្ឋាសវៈផង ចិត្តក៏រួចចាកភវាសវៈផង
 ចិត្តក៏រួចស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្តរួចស្រឡះ ប្រាជ្ញាក៏កើត
 មានឡើងថា (ចិត្តរបស់អាត្មាអញ) រួចស្រឡះហើយ ភិក្ខុនោះរមែង
 ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ
 សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃដើម្បីសោឡស-
 កិច្ចនេះមិនមានឡើយ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់ភិក្ខុវគ្គ
 ព្រោះហេតុតែភិក្ខុនោះជាអ្នកបំពេញសិក្ខា ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា
 យ៉ាងនោះឯង ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ព្រះភិក្ខុវគ្គមានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកភិក្ខុ
 ធ្វើការសង្កត់សង្កិននូវភិក្ខុពួកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 មួយទៀត អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកភិក្ខុមិនធ្វើការសង្កត់
 សង្កិននូវភិក្ខុពួកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៦៩] ឥធិ ភទ្ទាលិ ឯកច្ចោ ភិក្ខុ អភិណ្ណា-
 បត្តិកោ ហោតិ អាបត្តិពហុលោ សោ ភិក្ខុហិ
 វុច្ចមាណោ អញ្ញេនញ្ញំ^(១) បដិចរតិ ពហិទ្ធា កថំ
 អបនាមេតិ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច
 ចាតុករោតិ ន សម្មា វត្តតិ ន លោមំ ចាតេតិ ន
 នេត្តារំ វត្តតិ យេន សង្ឃោ អត្តមនោ ហោតិ តំ
 ករោមីតិ នាហ ។ តត្រិ ភទ្ទាលិ ភិក្ខុនំ ឯវំ
 ហោតិ អយំ ខោ អារុសោ ភិក្ខុ អភិណ្ណាបត្តិកោ
 អាបត្តិពហុលោ សោ ភិក្ខុហិ វុច្ចមាណោ អញ្ញេនញ្ញំ
 បដិចរតិ ពហិទ្ធា កថំ អបនាមេតិ កោបញ្ច
 ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច ចាតុករោតិ ន សម្មា
 វត្តតិ ន លោមំ ចាតេតិ ន នេត្តារំ វត្តតិ យេន
 សង្ឃោ អត្តមនោ ហោតិ តំ ករោមីតិ នាហ

១ ម. អញ្ញេនញ្ញំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៦៧] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុពួកខ្លះក្នុង
សាសនានេះ ជាអ្នកត្រូវអាបត្តិរឿយ ។ ជាអ្នកច្រើនដោយអាបត្តិ
កាលពួកភិក្ខុស្តីប្រដៅ ភិក្ខុនោះក៏ពោលបន្ថែមបន្ទប់ពាក្យដទៃ ដោយពាក្យ
ដទៃ តែងបោះពាក្យទៅខាងក្រៅ ធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត
សេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើង មិនប្រព្រឹត្តវត្ថុដោយប្រពៃ មិនសម្រប
រោម មិនប្រព្រឹត្តវត្ថុគួរដល់កិរិយារលាស់ខ្លួនចេញចាកអាបត្តិ សង្ឃ
មានសេចក្តីពេញចិត្ត ដោយហេតុណា មិនបានប្រាប់ហេតុនោះថា ខ្ញុំ
ធ្វើដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ពួកភិក្ខុមានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងហេតុ
ដែលប្រដៅក្រនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះត្រូវ
អាបត្តិរឿយ ។ ច្រើនដោយអាបត្តិ ភិក្ខុនោះកាលពួកភិក្ខុផងឆ្នាស្តី
ប្រដៅ ភិក្ខុនោះក៏ពោលបន្ថែមបន្ទប់ពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ តែងបោះ
ពាក្យទៅខាងក្រៅ ធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តី
អាក់អន់ចិត្ត មិនប្រព្រឹត្តវត្ថុដោយប្រពៃ មិនសម្របរោម មិនប្រ-
ព្រឹត្តវត្ថុគួរដល់កិរិយាវើខ្លួនចេញចាកអាបត្តិ សង្ឃមានសេចក្តីពេញចិត្ត
ដោយហេតុណា មិនប្រាប់ហេតុនោះថា ខ្ញុំធ្វើដូច្នោះឡើយ បពិត្រ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភក្ខាលិសុត្តេ អធិករណ្ណបសមភារោ

សាធុ វតាយស្មន្តោ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ តថា តថា
 ឧបបរិក្ខេប យថយិទំ^(១) អធិករណំ ន ទិប្បមេវ
 រូបសម្មេយ្យាតិ ។ តស្ស ខោ ឯវំ ភក្ខាលិ ភិក្ខុនោ
 ភិក្ខុ តថា តថា ឧបបរិក្ខេបន្តិ យថយិទំ អធិករណំ
 ន ទិប្បមេវ រូបសម្មតិ ។ ឥធិ បន ភក្ខាលិ ឯកច្ចោ
 ភិក្ខុ អភិណ្ណាបត្តិកោ ហោតិ^(២) អាបត្តិពហុលោ
 សោ ភិក្ខុហិ វុច្ចមាណោ នាញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ
 ពហិទ្ធា កថំ ន អបនាមេតិ ន កោបព្វ ទោសព្វ
 អប្បច្ចយព្វ ចាតុករោតិ សម្មា វត្តតិ លោមំ
 ចាតេតិ នេត្តារំ វត្តតិ យេន សង្ឃោ អត្តមនោ
 ហោតិ តំ ករោមីតិ អាហា ។ តត្រ ភក្ខាលិ ភិក្ខុនំ
 ឯវំ ហោតិ អយំ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ អភិណ្ណា-
 បត្តិកោ អាបត្តិពហុលោ សោ ភិក្ខុហិ វុច្ចមាណោ
 នាញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ ពហិទ្ធា កថំ ន អបនាមេតិ
 ន កោបព្វ ទោសព្វ អប្បច្ចយព្វ ចាតុករោតិ
 សម្មា វត្តតិ លោមំ ចាតេតិ នេត្តារំ វត្តតិ

១ ឱ. យថាស្សិទំ ។ ២ ឱ. ហោតីតិ ន ទិស្សតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ភទ្ទាលិសូត្រ សេចក្តីរម្ងាប់អធិករណ៍

លោកមានអាយុទាំងឡាយ សូមលោកទាំងឡាយ ពិចារណាមើល
អធិករណ៍ របស់ភិក្ខុនេះដោយឆាប់រហ័ស តាមទំនងដែលមិនបានរម្ងាប់
ដោយឆាប់រហ័សនេះចុះ ។ ម្នាលភទ្ទាលិ ពួកភិក្ខុក៏ពិចារណានូវអធិករណ៍
របស់ភិក្ខុនោះតាមទំនង ដែលមិនរម្ងាប់ដោយឆាប់រហ័សយ៉ាងនេះឯង ។
ម្នាលភទ្ទាលិ ចំណែកភិក្ខុពួកខ្លះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកត្រូវអាបត្តិរឿយ ។
ជាអ្នកច្រើនដោយអាបត្តិ កាលភិក្ខុទាំងឡាយស្តីប្រដៅ ភិក្ខុនោះក៏មិន
ពោលបន្ថែមបន្ទប់ពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ មិនបោះពាក្យទៅខាងក្រៅ
មិនបានធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្ត
ឲ្យប្រាកដឡើយ រមែងប្រព្រឹត្តវត្ថុដោយប្រពៃ សមូហរោម ប្រព្រឹត្តវត្ថុគួរ
ដល់កិរិយាវើខ្លួនចេញចាកអាបត្តិ សង្ឃគាប់ចិត្តដោយហេតុណា ក៏ប្រាប់
ហេតុនោះថា ខ្ញុំធ្វើ ។ ម្នាលភទ្ទាលិ ភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តី
ត្រិះរិះក្នុងហេតុដែលប្រដៅងាយនោះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុ
នេះជាអ្នកត្រូវអាបត្តិរឿយ ។ ជាអ្នកច្រើនទៅដោយអាបត្តិ កាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយស្តីប្រដៅ ភិក្ខុនោះក៏មិនបានពោលបន្ថែមបន្ទប់ពាក្យដទៃ ដោយ
ពាក្យដទៃ មិនបានបោះពាក្យទៅខាងក្រៅ ទាំងមិនធ្វើសេចក្តីក្រោធ
សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើយ តែងប្រព្រឹត្តវត្ថុ
ដោយប្រពៃ សមូហរោម ប្រព្រឹត្តវត្ថុគួរដល់កិរិយាវើខ្លួនចេញចាកអាបត្តិ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យេន សង្ខេបា អត្តមនោ ហោតិ តំ កកោមីតិ
 អាហា សាធុ វតាយស្មន្តោ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ តថា
 តថា ឧបបរិក្ខេប យថយំទំ អធិការណំ ទិប្បមេវ
 រូបសម្មេយ្យាតិ ។ តស្ស ខោ ឯវំ ភក្ខាលិ
 ភិក្ខុនោ ភិក្ខុ តថា តថា ឧបបរិក្ខេបន្តិ យថយំទំ
 អធិការណំ ទិប្បមេវ រូបសម្មតិ ។

[១៧០] ឥធិ ភក្ខាលិ ឯកច្ចោ ភិក្ខុ អធិច្ចា-
 បត្តិកោ ហោតិ អនាបត្តិពហុលោ សោ ភិក្ខុហិ
 វុច្ចមាណោ អញ្ញេនញ្ញំ^(១) បដិចរតិ ពហិទ្ធា កមំ
 អបនាមេតិ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច
 ចាតុកកោតិ ន សម្មា វត្តតិ ន លោមំ ចាតេតិ
 ន នេត្តារំ វត្តតិ យេន សង្ខេបា អត្តមនោ ហោតិ
 តំ កកោមីតិ នាហា ។ តត្រិ ភក្ខាលិ ភិក្ខុនំ
 ឯវំ ហោតិ អយំ ខោ អារុសោ ភិក្ខុ អធិច្ចា-
 បត្តិកោ អនាបត្តិពហុលោ សោ ភិក្ខុហិ វុច្ចមាណោ
 អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ ពហិទ្ធា កមំ អបនាមេតិ
 កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច ចាតុកកោតិ

១ ម. អញ្ញេនញ្ញំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សង្ឃមានសេចក្តីពេញចិត្ត ដោយហេតុណា ក៏ប្រាប់ហេតុនោះថា ខ្ញុំ
ធ្វើ បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ សូមលោកទាំងឡាយ ពិចារណាមើលអធិករណ៍របស់ភិក្ខុនេះ តាមទំនងដែលបានរម្ងាប់ដោយឆាប់
រហ័សយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុណិ ពួកភិក្ខុក៏ពិចារណានូវអធិករណ៍
របស់ភិក្ខុនោះ តាមទំនងដែលបានរម្ងាប់ដោយឆាប់រហ័សយ៉ាងនេះឯង ។

[១៧០] ម្នាលភិក្ខុណិ ភិក្ខុពួកខ្លះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកត្រូវ
អាបត្តិក្នុងកាលម្តង ។ ជាអ្នកមិនច្រើនដោយអាបត្តិ កាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ស្តីប្រដៅ ភិក្ខុនោះ រមែងពោលបន្ថែមបន្ធូបពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ
បោះពាក្យទៅខាងក្រៅ ធ្វើសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តី
អាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើង មិនប្រព្រឹត្តវត្តដោយប្រពៃ មិនសម្មបរោម
មិនប្រព្រឹត្តវត្តគួរដល់កិរិយាវេទនាចេញចាកអាបត្តិ សង្ឃមានសេចក្តីពេញ
ចិត្តដោយហេតុណា មិនបានប្រាប់ហេតុនោះថា ខ្ញុំធ្វើដូច្នោះឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុណិ ភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងហេតុដែលប្រដៅក្រ
នោះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះជាអ្នកត្រូវអាបត្តិក្នុងកាលម្តង ។
ជាអ្នកមិនច្រើនដោយអាបត្តិ កាលភិក្ខុទាំងឡាយស្តីប្រដៅ ភិក្ខុនោះ
រមែងពោលបន្ថែមបន្ធូបពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ បោះពាក្យទៅខាងក្រៅ
ធ្វើសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើង

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភក្ខាលិសុត្តេ អធិករណ៍បសមភារោ

ន សម្មា វត្តតិ ន លោមំ ចាតេតិ ន នេត្តារំ វត្តតិ
 យេន សង្ឃោ អត្តមនោ ហោតិ តំ កកោមីតិ នាហ
 សាធុ វតាយស្មន្តោ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ តថា តថា
 ឧបបរិក្ខេប យថយំទំ អធិករណំ ន ទិប្បមេវ
 រូបសម្មេយ្យាតិ ។ តស្ស ខោ ឯវំ^(១) ភក្ខាលិ
 ភិក្ខុនោ ភិក្ខុ តថា តថា ឧបបរិក្ខេបន្តិ យថយំទំ
 អធិករណំ ន ទិប្បមេវ រូបសម្មតិ ។ ឥធិ បន
 ភក្ខាលិ ឯកកថោ ភិក្ខុ អធិច្ចាបត្តិកោ ហោតិ
 អនាបត្តិពហុលោ សោ ភិក្ខុហិ វុច្ចមានោ នាញ្ញេ-
 នញ្ញំ បដិចរតិ ន ពហិទ្ធា កថំ អបនាមេតិ ន
 កោបព្វ នោសព្វ អប្បច្ចយព្វ ចាតុកកោតិ
 សម្មា វត្តតិ លោមំ ចាតេតិ នេត្តារំ វត្តតិ យេន
 សង្ឃោ អត្តមនោ ហោតិ តំ កកោមីតិ អាហ ។
 តត្រ ភក្ខាលិ ភិក្ខុនំ ឯវំ ហោតិ អយំ ខោ
 អាវុសោ ភិក្ខុ អធិច្ចាបត្តិកោ អនាបត្តិពហុលោ
 សោ ភិក្ខុហិ វុច្ចមានោ នាញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ

១ ឱ. ឯតំ ។

ភិក្ខុវត្ត ភទ្ទាលិសូត្រ សេចក្តីរម្ងាប់អធិករណ៍

មិនប្រព្រឹត្តវត្ថុដោយប្រពៃ មិនសមូហរោម មិនប្រព្រឹត្តវត្ថុគួរដល់កិរិយា
 រើខ្លួនចេញចាកអាបត្តិ សង្ឃមានសេចក្តីពេញចិត្ត ដោយហេតុណា
 មិនបានប្រាប់ហេតុនោះថា ខ្ញុំធ្វើដូច្នោះឡើយ បពិត្រលោកទាំងឡាយ
 មានអាយុ សូមលោកទាំងឡាយ ពិចារណាមើលអធិករណ៍របស់ភិក្ខុនេះ
 តាមទំនងដែលមិនរម្ងាប់ ដោយឆាប់រហ័សនេះចុះ ។ ម្នាលភទ្ទាលិ
 ពួកភិក្ខុពិចារណាអធិករណ៍របស់ភិក្ខុនោះ តាមទំនងដែលមិនរម្ងាប់ដោយ
 ឆាប់រហ័សយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភទ្ទាលិ ចំណែកខាងភិក្ខុពួកមួយក្នុង
 សាសនានេះ ជាអ្នកត្រូវអាបត្តិក្នុងកាលម្តង ។ មិនច្រើនដោយអាបត្តិ
 កាលភិក្ខុទាំងឡាយស្តីប្រដៅ ភិក្ខុនោះមិនបានពោលបន្ថែមបន្ទប់ពាក្យដទៃ
 ដោយពាក្យដទៃ មិនបោះពាក្យទៅខាងក្រៅ មិនបានធ្វើសេចក្តីក្រោធ
 សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើយ ប្រព្រឹត្តវត្ថុដោយ
 ប្រពៃ សមូហរោម ប្រព្រឹត្តវត្ថុគួរដល់កិរិយារើខ្លួនចេញចាកអាបត្តិ សង្ឃ
 មានសេចក្តីពេញចិត្ត ដោយហេតុណា បានប្រាប់ហេតុនោះថា ខ្ញុំ
 ធ្វើ ។ ម្នាលភទ្ទាលិ ភិក្ខុទាំងឡាយ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងហេតុដែល
 ប្រដៅដោយនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះជាអ្នក
 ត្រូវអាបត្តិក្នុងកាលម្តង ។ មិនច្រើនដោយអាបត្តិ កាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ស្តីប្រដៅ ភិក្ខុនោះមិនបានពោលបន្ថែមបន្ទប់ពាក្យដទៃ ដោយពាក្យដទៃ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន ពហិទ្ធា កងំ អបនាមេតិ ន កោបញ្ច
 នោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច ចាតុករោតិ សម្មា វត្តតិ
 លោមំ ចាតេតិ នេត្តារំ វត្តតិ យេន សង្ខេពា
 អត្តមនោ ហោតិ តំ ករោមីតិ អាហា សាធុ
 វតាយស្មន្តោ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ តថា តថា
 ឧបបរិក្ខេដ យថយិទំ អធិការណំ ទិយ្យមេវ រូប-
 សម្មេយ្យាតិ ។ តស្ស ខោ ឯវំ ភទ្ទាលិ ភិក្ខុនោ
 ភិក្ខុ តថា តថា ឧបបរិក្ខេដ្ឋិ យថយិទំ អធិការណំ
 ទិយ្យមេវ រូបសម្មតិ ។

[១៧១] ឥធិ ភទ្ទាលិ ឯកច្ឆោ ភិក្ខុ សទ្ធាមត្តកេន
 វហតិ បេមមត្តកេន ។ តត្រ ភទ្ទាលិ ភិក្ខុនំ
 ឯវំ ហោតិ អយំ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ
 សទ្ធាមត្តកេន វហតិ បេមមត្តកេន សចេ មយំ
 ឥមំ ភិក្ខុំ បវយ្ហ បវយ្ហ^(១) ការណំ ការេស្សាម មា
 យម្បិស្ស តំ សទ្ធាមត្តកំ បេមមត្តកំ តម្ហាមិ បរិហា-
 យីតិ ។ សេយ្យថាមិ ភទ្ទាលិ បុរិសស្ស ឯកំ ចក្កំ

១ ម. បសយ្ហ បសយ្ហ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនបោះពាក្យទៅខាងក្រៅ មិនបានធ្វើសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត
 និងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើយ ប្រព្រឹត្តវត្ថុដោយប្រពៃ សម្មប
 រោម ប្រព្រឹត្តវត្ថុគួរដល់កិរិយាវេទ្ខនចេញចាកអាបត្តិបាន សង្ឃមានសេច-
 ក្តីពេញចិត្ត ដោយហេតុណា ក៏ប្រាប់ហេតុនោះថា ខ្ញុំធ្វើ បពិត្រ
 លោកមានអាយុទាំងឡាយ សូមលោកពិចារណាអធិករណ៍ របស់ភិក្ខុនេះ
 តាមទំនងដែលគប្បីរម្ងាប់ដោយឆាប់រហ័សនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុណិ ពួក
 ភិក្ខុពិចារណាអធិករណ៍ របស់ភិក្ខុនោះតាមទំនងដែលបានរម្ងាប់ដោយ
 ឆាប់រហ័ស យ៉ាងនេះឯង ។

[១៧០] ម្នាលភិក្ខុណិ ភិក្ខុពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ ប្រព្រឹត្ត
 ដោយសទ្ធាស្អួចស្តើង ដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ស្អួចស្តើង (ចំពោះ
 អាចារ្យនិងឧបជ្ឈាយ័) ។ ម្នាលភិក្ខុណិ ភិក្ខុទាំងឡាយ តែងមានសេច-
 ក្តីត្រិះរិះចំពោះហេតុនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 នេះប្រព្រឹត្ត ដោយសទ្ធាស្អួចស្តើង ដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ស្អួចស្តើង
 (ចំពោះអាចារ្យនិងឧបជ្ឈាយ័) ប្រសិនបើយើងទាំងឡាយ ធ្វើនូវការ
 សង្កត់សង្កិនភិក្ខុនេះ សទ្ធាស្អួចស្តើង និងសេចក្តីស្រឡាញ់ស្អួចស្តើងណា
 ដែលមាននៅ ភិក្ខុនេះនឹងមិនសាបសូន្យចាកសទ្ធានិងសេចក្តីស្រឡាញ់
 ស្អួចស្តើងនោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុណិ បុរសមានចក្ខុតែមួយ ពួក

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភទ្ទាលិសុត្ត សទ្ទាមគ្គកំ បេមមគ្គកំ

តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា តំ ឯកំ ចក្កំ
 រក្ខេយ្យំ មា យម្បិស្ស តំ ឯកំ ចក្កំ តម្ហាបិ
 បរិហាយីតិ ឯវមេវ ខោ ភទ្ទាលិ^(១) ឥនេកច្ចោ
 ភិក្ខុ សទ្ទាមគ្គកោន វហតិ បេមមគ្គកោន ។ តត្រ
 ភទ្ទាលិ ភិក្ខុនំ ឯវំ ហោតិ អយំ ខោ អារុសោ
 ភិក្ខុ សទ្ទាមគ្គកោន វហតិ បេមមគ្គកោន សចេ
 មយំ ឥមំ ភិក្ខុំ បវយ្ហ បវយ្ហ ការណំ ការេស្សាម
 មា យម្បិស្ស តំ សទ្ទាមគ្គកំ បេមមគ្គកំ តម្ហាបិ
 បរិហាយីតិ ។ អយំ ខោ^(២) ភទ្ទាលិ ហេតុ អយំ
 បច្ចយោ យេនមិទេកច្ចំ ភិក្ខុំ^(៣) បវយ្ហ បវយ្ហ កា-
 រណំ ការេន្តិ^(៤) អយំ បន ភទ្ទាលិ ហេតុ អយំ
 បច្ចយោ យេនមិទេកច្ចំ ភិក្ខុំ ន តថា បវយ្ហ បវយ្ហ
 ការណំ ការេន្តិ^(៥) ។ កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ

១ ម. ឯវមេវ ភទ្ទាលិ ។ ២ ម. ខោសទ្ទោ នត្តិ ។ ៣ ម. យេនមិទេកច្ចេ ភិក្ខុ តថា
 តថា ។ ឱ. ករោន្តិ ។ ៤ ម. ករោន្តិតិ ។ ៥ ម. អយំ បន ភទ្ទាលិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ
 យេនមិទេកច្ចំ ភិក្ខុំ ន តថា បវយ្ហ បវយ្ហ ការណំ ការេន្តិ ៧ ទិស្សន្តិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ភក្ខាលិសូត្រ សទ្ធាស្លូតស្តើង សេចក្តីស្រឡាញ់ស្លូតស្តើង

មិត្តអាមាត្យញាតិសាលោហិត គប្បីជួយថែរក្សាចក្ខុម្ចាងរបស់បុរសនោះ
 ដោយគិតថា ចក្ខុណាដែលមាននៅ សូមកុំឲ្យបុរសនោះសាបសូន្យចាក
 ចក្ខុម្ចាងនោះឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភក្ខាលិ ភិក្ខុពួកមួយក្នុង
 សាសនានេះ ប្រព្រឹត្ត ដោយសទ្ធាស្លូតស្តើង ដោយសេចក្តីស្រឡាញ់
 ស្លូតស្តើង (ចំពោះអាចារ្យនិងឧបជ្ឈាយ័) យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់ភក្ខាលិ
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តែងមានសេចក្តីត្រិះរិះ ចំពោះហេតុយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 អាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ប្រព្រឹត្ត ដោយសទ្ធាស្លូតស្តើង ដោយ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ស្លូតស្តើង (ចំពោះអាចារ្យនិងឧបជ្ឈាយ័) ប្រសិនបើ
 យើងទាំងឡាយនាំគ្នាធ្វើការសង្កត់សង្កិនភិក្ខុនេះ សទ្ធាស្លូតស្តើងនិង
 សេចក្តីស្រឡាញ់ស្លូតស្តើងណាដែលមាននៅ ភិក្ខុនេះនឹងមិនសាបសូន្យ
 ចាកសទ្ធានិងសេចក្តីស្រឡាញ់ស្លូតស្តើង (ចំពោះអាចារ្យនិងឧបជ្ឈាយ័)
 នោះឡើយ យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់ភក្ខាលិ នេះជាហេតុ នេះ
 ជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយ ធ្វើការសង្កត់សង្កិនភិក្ខុពួកមួយក្នុង
 សាសនានេះ ម្ចាស់ភក្ខាលិ មួយទៀត នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលនាំឲ្យពួកភិក្ខុ មិនធ្វើការសង្កត់សង្កិនភិក្ខុពួកមួយក្នុងសាសនានេះ ។
 ព្រះភក្ខាលិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាហេតុ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កោ បច្ចយោ យេន បុព្វេ អប្បតារាជិ ចេវ សិក្ខាបទានិ
អហោសុំ ពហុតារា ច ភិក្ខុ អញ្ញាយ សណ្ឋាហីសុ
កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេតរហិ
ពហុតារាជិ ចេវ សិក្ខាបទានិ ហោន្តិ អប្បតារា ច
ភិក្ខុ អញ្ញាយ សណ្ឋាហន្តិតិ ។

[១៧២] ឯវញ្ញតំ^(១) ភទ្ទាលិ ហោតិ សត្តេសុ
ហាយមារេសុ សទ្ធម្មេ អន្តរាយមារេ ពហុតារាជិ
ចេវ សិក្ខាបទានិ ហោន្តិ អប្បតារា ច ភិក្ខុ អញ្ញាយ
សណ្ឋាហន្តិ^(២) ។ ន តាវ ភទ្ទាលិ សត្តា សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេតិ យាវ ន ឥនេកច្ចេ អាសវដ្ឋា-
នីយា ធម្មា សង្ឃេ ចាតុកវន្តិ ។ យតោ ច ខោ
ភទ្ទាលិ ឥនេកច្ចេ អាសវដ្ឋានីយា ធម្មា សង្ឃេ ចាតុ-
កវន្តិ អថ សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេតិ
តេសំយេវ អាសវដ្ឋានីយានំ ធម្មានំ បដិយាតាយ ។

១ ឱ. ឯវហេតំ ។ ម. ឯវមេតំ ។ ២ ម. សណ្ឋាហន្តិតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អ្វីហ្ន៎ជាបច្ច័យ បានជាក្នុងកាលពីដើមមានសិក្ខាបទតិចល្មម តែពួកភិក្ខុ
ច្រើនរូបបានតាំងនៅក្នុងព្រះអរហត្ត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ បានជាក្នុងកាលឥឡូវនេះ មានសិក្ខាបទច្រើន
ណាស់ តែពួកភិក្ខុតិចពេក ដែលបានតាំងនៅក្នុងព្រះអរហត្ត ។

[១៧២] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភទ្ទាលិ ដំណើរ
នោះយ៉ាងនេះឯង គឺកាលបើសត្វទាំងឡាយសាបសូន្យ កាលបើព្រះ
សទ្ធម្មអន្តរធាន សិក្ខាបទទាំងឡាយ រមែងមានច្រើន ឯពួកភិក្ខុដែល
បានបិតនៅក្នុងព្រះអរហត្តមានតិច ។ ម្ចាស់ភទ្ទាលិ ធម៌ទាំងឡាយខ្លះ
ដែលជាទីតាំងនៃអាសវៈ មិនទាន់កើតប្រាកដចំពោះសង្ឃក្នុងសាសនានេះ
ត្រឹមណា ព្រះសាស្តាក៏មិនទាន់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ដល់សាវ័កទាំងឡាយ
ត្រឹមណោះ ។ ម្ចាស់ភទ្ទាលិ លុះតែធម៌ទាំងឡាយខ្លះដែលជាទីតាំង
នៃអាសវៈ កើតប្រាកដចំពោះសង្ឃ ក្នុងសាសនានេះ ក្នុងកាលណា
ទើបព្រះសាស្តាទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ដល់ពួកសាវ័កក្នុងកាលនោះ ដើម្បី
នឹងការពាររន្ធជម៌ទាំងឡាយ ដែលជាទីតាំងនៃអាសវៈនោះប៉ុណ្ណោះ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភទ្ទាលិសុត្តេ ចីវរកម្មករណំ

ន តាវ ភទ្ទាលិ ឥនេកច្ចេ អាសវជ្ជានីយា ធម្មា សង្ខេ ១
 ចាតុក្កវន្តិ យាវ ន សង្ខេ មហត្ថំ បត្តោ ហោតិ ។
 យតោ ច ខោ ភទ្ទាលិ សង្ខេ មហត្ថំ បត្តោ
 ហោតិ អថ^(១) ឥនេកច្ចេ អាសវជ្ជានីយា ធម្មា សង្ខេ
 ចាតុក្កវន្តិ អថ សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេតិ
 តេសំយេវ អាសវជ្ជានីយានំ ធម្មានំ បដិយាតាយ ។
 ន តាវ ភទ្ទាលិ ឥនេកច្ចេ អាសវជ្ជានីយា ធម្មា
 សង្ខេ ចាតុក្កវន្តិ យាវ ន សង្ខេ លាកត្ថំ បត្តោ ហោ-
 តិ... យសត្ថំ បត្តោ ហោតិ... ពាហុសច្ចំ បត្តោ ហោតិ...
 រត្តញ្ញត្ថំ^(២) បត្តោ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភទ្ទាលិ
 សង្ខេ រត្តញ្ញត្ថំ បត្តោ ហោតិ អថ ឥនេកច្ចេ
 អាសវជ្ជានីយា ធម្មា សង្ខេ ចាតុក្កវន្តិ អថ
 សត្តា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេតិ តេសំយេវ
 អាសវជ្ជានីយានំ ធម្មានំ បដិយាតាយ ។

១ ម. បត្តោតិ អថ ។ ២ ឱ. រត្តញ្ញត្ថំ ។

ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ហេតុដែលឲ្យទ្រង់បញ្ញត្តិសិក្ខាបទ

ម្នាលភិក្ខុវគ្គ សង្ឃមិនទាន់មានច្រើនត្រឹមណា ធម៌ទាំងឡាយដែលជា
ទីតាំងនៃអាសវៈ ក៏មិនទាន់មានប្រាកដចំពោះសង្ឃត្រឹមណោះដែរ ។

ម្នាលភិក្ខុវគ្គ លុះតែសង្ឃមានច្រើន ក្នុងកាលណា ធម៌ទាំងឡាយ
ខ្លះ ដែលជាទីតាំងឡើងនៃអាសវៈ ក៏មានប្រាកដចំពោះសង្ឃក្នុងកាល

នោះ ព្រះសាស្តាទ្រង់បញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ដល់ពួកសាវ័ក ដើម្បីការពារ
នូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាទីតាំងឡើងនៃអាសវៈនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុវគ្គ

សង្ឃមិនទាន់ដល់នូវលាភដ៏ប្រសើរ... មិនទាន់ដល់នូវយសដ៏ប្រសើរ...

មិនទាន់ដល់នូវភាពជាពហុស្សត... មិនទាន់ដល់នូវភាពជាអ្នកស្គាល់នូវ

រាត្រី (ច្រើន) ត្រឹមណា ធម៌ទាំងឡាយខ្លះ ដែលជាទីតាំងឡើងនៃអាសវៈ

ក៏មិនទាន់មានប្រាកដចំពោះសង្ឃ ក្នុងសាសនានេះត្រឹមណោះដែរ ។

ម្នាលភិក្ខុវគ្គ លុះតែសង្ឃដល់នូវភាពជាអ្នកស្គាល់រាត្រី (ច្រើន) ក្នុង

កាលណា ធម៌ទាំងឡាយខ្លះ ដែលជាទីតាំងឡើងនៃអាសវៈ ក៏មាន

ប្រាកដចំពោះសង្ឃ ក្នុងសាសនានេះ ក្នុងកាលនោះ ទើបព្រះសាស្តា

បញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ដល់ពួកសាវ័ក ដើម្បីនឹងការពារនូវធម៌ទាំងឡាយ

ដែលជាទីតាំងនៃអាសវៈនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៧៣] អប្បកា ខោ តុម្ភេ កទ្ធាលិ តេន សម-
 យេន អហុវត្ថ យទា វោ អហំ អាជាដីយសុស្សបមំ
 ធម្មបរិយាយំ ទេសេសី^(១) តំ សរសិ ត្ថំ^(២) កទ្ធាលីតិ ។
 នោ ហេតំ កន្តេ ។ តត្រិ កទ្ធាលិ កី^(៣) ហេតុំ
 បច្ចេសីតិ ។ សោ ហិ នូនាហំ កន្តេ ដីយវត្ថំ សត្តុ
 សាសនេ សិក្ខាយ អបរិប្បការី អហោសិទ្ធិ ។ ន ខោ
 កទ្ធាលិ ឯសេវ ហេតុ ឯស បច្ចយោ អបិច មេ ត្ថំ
 កទ្ធាលិ ដីយវត្ថំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ
 នវាយំ^(៤) មោឃបុរិសោ មយា ធម្មេ ទេសិយមាទេ
 អដ្ឋិកត្វា មនសិកត្វា សព្វចេតសោ សមដ្ឋាហរិត្វា
 ឱហិតសោតោ ធម្មំ សុណាតីតិ អបិច តេ អហំ
 កទ្ធាលិ អាជាដីយសុស្សបមំ ធម្មបរិយាយំ ទេសិស្សាមិ
 តំ សុណាហិ សាធុកំ មនសិកោហិ កាសិស្សាមីតិ ។
 ឯវំ កន្តេតិ ខោ អាយស្មា កទ្ធាលិ កកវតោ បច្ចស្សោសិ ។

១ ឱ. តន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ត្វន្តិ នត្តិ ។ ៣ ឱ. ម. កំ ។ ៤ ម. នបាយំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៧៣] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភទ្ទាលិ តថាគតបានសំដែងធម្ម-
 បរិយាយ ប្រៀបដោយសំទុះនៃសេះអាជានេយ្យស្មារ ដល់អ្នកក្នុងកាល
 ណា អ្នកទាំងឡាយមានប្រមាណតិច បាននាំគ្នាពោលក្នុងសម័យនោះ
 ម្ចាស់ភទ្ទាលិ អ្នករលឹកឃើញហេតុនោះដែរឬ ។ ព្រះភទ្ទាលិ ក្រាបបង្គំទូល
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនឃើញទេ ។ ម្ចាស់ភទ្ទាលិ អ្នកជឿនូវ
 ហេតុក្នុងការរលឹកមិនឃើញដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នោះជាអ្នកមិនបានបំពេញសិក្ខា ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តាអស់កាល
 យូរពិតមែន ។ ម្ចាស់ភទ្ទាលិ នុ៎ះមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ច័យទេ
 ម្ចាស់ភទ្ទាលិ ចំណែកខាងអ្នក តថាគតបានកំណត់ដឹងចិត្តដោយចិត្ត (របស់
 តថាគត) អស់កាលយូរមកហើយថា មោឃបុរសនេះ កាលដែលតថា-
 គតសំដែងធម៌ ក៏មិនធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ យកចិត្តទុកដាក់ពិចារណា
 ដោយចិត្តសព្វគ្រប់ ផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ធម៌ឡើយ ម្ចាស់ភទ្ទាលិ ចំណែក
 ខាងតថាគតនឹងសំដែងនូវធម្មបរិយាយ ដែលប្រៀបដោយសំទុះនៃសេះ
 អាជានេយ្យស្មារដល់អ្នក ចូរអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ស្តាប់ធម្មបរិយាយនោះ
 ដោយគោរពចុះ តថាគតនឹងសំដែង ។ ភទ្ទាលិមានអាយុ ទទួល
 ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភិក្ខុវគ្គសុត្ត អស្សុទមកោបមា

[១៧៤] ភក្ខវា ឯតទរោច សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវគ្គសិ
 ទក្ខោ អស្សុទមកោ ភិក្ខុ អស្សុទាជីយំ លភិក្ខុ
 បឋមេនេវ មុខាទានេ ការណំ ការតិ ។ តស្ស
 មុខាទានេ ការណំ ការិយមានស្ស ហោន្តិយេវ
 វិស្វកាយិតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្និតានិ កានិចិ កានិចិ
 យថាតំ អការិតបុព្វំ ការណំ ការិយមានស្ស ។
 សោ អភិណ្ណាការណា អនុបុព្វការណា តស្មី ហានេ
 បរិនិព្វាយតិ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវគ្គសិ ភិក្ខុ អស្សុទា-
 ជីយោ អភិណ្ណាការណា អនុបុព្វការណា តស្មី ហានេ
 បរិនិព្វតោ ហោតិ តមេនំ អស្សុទមកោ ឧត្តរី ការណំ
 ការិយមានស្ស ហោន្តិយេវ វិស្វកាយិតានិ វិសេវិតានិ
 វិប្បន្និតានិ កានិចិ កានិចិ យថាតំ អការិតបុព្វំ
 ការណំ ការិយមានស្ស ។ សោ អភិណ្ណាការណា

ភិក្ខុវគ្គ ភទ្ទាលិសូត្រ ឧបមាដូចបុរសអ្នកបង្ហាត់សេះ

[១៧៤] ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់សេចក្តីនុំថា ម្ចាស់ភទ្ទាលិ
 បុរសអ្នកបង្ហាត់សេះ ដែលឈ្លាសវៃ បានសេះអាជានេយ្យល្អមកហើយ
 រមែងធ្វើនូវការបង្ហាត់ ដោយបង្ហើរជាដំបូង ។ សេះនោះ កាលបើ
 សារថីធ្វើនូវការបង្ហាត់ ចំពោះបង្ហើរហើយ ពុតត្បុតកឹកកុក កៀចបន្តិច
 បន្តិចគង់មាននៅមិនខាន ដូចជាសេះដែលគេមិនបានធ្វើនូវការបង្ហាត់ ។
 សេះនោះ លុះគេបានបង្ហាត់រឿយ ៗ បានបង្ហាត់ដោយលំដាប់ ក៏បានរាប
 ទាបក្នុងទីនោះ ។ ម្ចាស់ភទ្ទាលិ កាលណាសេះអាជានេយ្យល្អ ដែល
 គេបានបង្ហាត់រឿយ ៗ បានបង្ហាត់ដោយលំដាប់ ក៏បានរាបទាបក្នុងទីនោះ
 អ្នកបង្ហាត់សេះ រមែងធ្វើនូវការបង្ហាត់សេះនោះតទៅទៀត ដោយការដាក់
 នីម ។ សេះនោះ កាលដែលសារថី ធ្វើនូវការបង្ហាត់ដាក់នីមហើយ
 ពុតត្បុត កឹកកុក កៀចបន្តិចបន្តិចគង់នៅមានមិនខាន ដូចជាសេះដែល
 គេមិនបានធ្វើនូវការបង្ហាត់ ។ សេះនោះ លុះគេបានបង្ហាត់រឿយ ៗ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនុបុព្វការណា តស្មី តស្មី ហានេ បរិនិព្វាយតិ ។ យតោ
 ខោ ភទ្ទាលិ ភទ្រោ អស្សាជានីយោ អភិណ្ណាការណា
 អនុបុព្វការណា តស្មី ហានេ បរិនិព្វតោ ហោតិ
 តមេនំ អស្សនមកោ ឧត្តរី ការណំ ការតិ
 អនុក្កមេ មណ្ឌាលេ ខុរកាសេ^(១) ជារេ វរត្ថេ^(២)
 រាជតុណោ រាជវិសេ ឧត្តមេ ជវេ ឧត្តមេ ហាយេ
 ឧត្តមេ សាខល្យេ ។ តស្ស ឧត្តមេ ជវេ ឧត្តមេ
 ហាយេ ឧត្តមេ សាខល្យេ ការណំ ការិយ-
 មាណស្ស ហោន្តិយេវ វិស្វកាយិតានិ វិសេវិតានិ
 វិប្បន្និតានិ កានិចិ កានិចិ យថាតំ អការិតបុព្វំ
 ការណំ ការិយមាណស្ស ។ សោ អភិណ្ណាការណា
 អនុបុព្វការណា តស្មី ហានេ បរិនិព្វាយតិ ។ យតោ
 ខោ ភទ្ទាលិ ភទ្រោ អស្សាជានីយោ អភិណ្ណាការណា

១ ឱ. ខុរកាយេ ។ ២ ម. ទវត្ថេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បានបង្ហាត់ដោយលំដាប់ ក៏រាបទាបក្នុងទីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាល
ណាសេះអាជានេយ្យល្អ គេបានបង្ហាត់រឿយ ។ បានបង្ហាត់ដោយលំដាប់
រមែងបានរាបទាបក្នុងទីនោះ ទើបអ្នកបង្ហាត់សេះ ធ្វើនូវការបង្ហាត់សេះ
នោះតទៅទៀត ក្នុងទីដែលលើកឬដាក់ (នូវជើង) ក្នុងមណ្ឌល ក្នុងទី
ដែលកកាយផែនដីដោយចុងក្រចក ក្នុងសំទុះដ៏រហ័ស ក្នុងកាលដែលត្រូវ
ការកញ្ជ្រៀវ ក្នុងព្រះរាជគុណ^១ ក្នុងព្រះរាជវង្ស ក្នុងសំទុះដ៏ប្រសើរ ក្នុង
ការវៈនៃសេះដ៏ប្រសើរ ក្នុងកាលដែលមានវាចាដ៏ពិរោះ ។ សេះនោះកាល
បើសារថីធ្វើនូវការបង្ហាត់ ក្នុងសំទុះដ៏ប្រសើរ ក្នុងការវៈនៃសេះដ៏ប្រសើរ
ក្នុងកាលដែលមានវាចាពិរោះហើយ ពុតត្បូតកឹកកុក កៀចបន្តិបន្តួចគង់
នៅមានមិនខាន ដូចសេះដែលគេមិនបានធ្វើនូវការបង្ហាត់ដែរ ។ សេះនោះ
លុះតែគេបានបង្ហាត់រឿយ ។ បង្ហាត់ដោយលំដាប់ ក៏រាបទាបក្នុងទីនោះ ។
ម្នាលភិក្ខុ កាលណាសេះអាជានេយ្យល្អ ដែលសារថីបង្ហាត់រឿយ ។

១ គុណដែលព្រះរាជាគូរជ្រាប ។ អដ្ឋកថា ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ភក្ខាលិសុត្តេ ទស ធម្មា

អនុបុព្វការណា តស្មី ហានេ បរិទិព្ភតោ ហោតិ
តមេនំ អស្សនមកោ ឧត្តរី វណ្ណិយំ ច ពលិយំ ច^(១)
អនុប្បវេច្ឆតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភក្ខាលិ ទសហដ្តេហិ
សមដ្ឋាកតោ ភក្ខោ អស្សាជានីយោ រាជារហោ
ហោតិ រាជកោត្តោ វញ្ញោ អង្គន្ទេវ សង្ឃំ^(២) កច្ឆតិ
ឯវមេវ ខោ ភក្ខាលិ ទសហិ ធម្មេហិ សមដ្ឋា-
កតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ចាហុនេយ្យោ
ទត្ថិណោយ្យោ អញ្ញាលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញកេត្តំ
លោកស្សាតិ^(៣) កតមេហិ ទសហិ ឥធិ ភក្ខាលិ
ភិក្ខុ អសេក្ខាយ សម្មាទិដ្ឋិយា សមដ្ឋាកតោ ហោតិ

១ ឱ. ឧត្តរី វណ្ណិយព្វ វលិយព្វ ។ ម. ឧត្តរិវណ្ណិយព្វ វណិយព្វ ។ ២ ឱ. សង្ឃំ ។
៣ ឱ. ម. ឥតិសទ្វោ ន ទិស្សតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ភទ្ទាលិស្សត្រ ធម៌ ១០ ប្រការ

បង្ហាត់ដោយលំដាប់ ក៏រាបទាបក្នុងទីនោះហើយ ទើបសារថីជាអ្នកបង្ហាត់
 សេះ បំប៉នសេះនោះឲ្យមានសម្បុរល្អ និងកម្លាំងច្រើនតទៅទៀត ។
 ម្នាលភទ្ទាលិ សេះអាជានេយ្យល្អ ប្រកបដោយអង្គ ១០^(១) នេះឯង ជា
 សេះគួរសមដល់ស្តេច ជាសេះគួរស្តេចប្រើប្រាស់ ដល់នូវការរាប់ថាជា
 អង្គរបស់ស្តេចបាន សេចក្តីទាំងនេះ មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលភទ្ទាលិ
 មានឧបមេយ្យដូចភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ ឈ្មោះថាជាអ្នក
 គួរទទួលចតុប្បថ្មយ ដែលគេនាំមកបូជា ជាអ្នកគួរទទួលអាគន្ធកុំទាន
 ជាអ្នកគួរទទួលទក្ខិណាទាន ជាអ្នកគួរដល់អញ្ញាលិកម្ម ដែលសត្វលោក
 គប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក អង្គ ១០ ប្រការនោះ តើ
 អ្វីខ្លះ ម្នាលភទ្ទាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយអសេក្ខសម្មាទិដ្ឋិ ១

១ សេះអាជានេយ្យប្រកបដោយអង្គ ១០ នោះគឺ អនុក្កមេ ក្នុងកាលលើកដាក់នូវជើងព្រម
 គ្នាល្អ ១ មណ្ឌលេ ក្នុងកាលដែលម្ចាស់ជិះវិលរង់បត់ចុះបត់ឡើងបាន ១ ខុរកាសេ ក្នុងកាល
 ជាទឹកកាយផែនដីដាក់គេដោយចុងក្រចក ១ ធាវេ ក្នុងកាលដែលត្រូវលុនឬដោយល្បឿនឆាប់
 ទាន់ចិត្ត ១ វេត្ត ក្នុងកាលដែលត្រូវការកញ្ជ្រៀវ ១ រាជគុណេ ក្នុងកាលដែលស្តេចគួរដឹងគុណ
 បំណាច់ ១ រាជវិសេ ក្នុងវង្សនៃសេះជាស្តេច ១ ឧត្តមេ ជវេ ក្នុងកាលដែលបោលមានសំទុះ
 ដ៏ល្អ ១ ឧត្តមេ ហាយេ ក្នុងភាពនៃសេះដ៏ល្អ ១ ឧត្តមេ សាខល្យេ ក្នុងកាលដែលម្ចាស់ប្រើ
 ដោយពាក្យសំដីដ៏ល្អ ក៏ស្តាប់ពាក្យម្ចាស់បាន ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អសេខេន សម្មាសង្ក័យេន សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អសេ-
 ខាយ សម្មាវាចាយ សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អសេខេន
 សម្មាកម្មន្តេន សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អសេខេន សម្មា-
 អាដិវេន សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អសេខេន សម្មាវាយា-
 មេន សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អសេខាយ សម្មាសតិយា
 សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អសេខេន សម្មាសមាទិណ
 សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អសេខេន សម្មាញ្ញាលោន
 សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អសេខាយ សម្មាវិមុត្តិយា
 សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភទ្ទាលិ ទសហិ
 ធម្មេហិ សមដ្ឋាកតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ
 ចាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ញលិកវណីយោ
 អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ ឥទមវោច
 ភកវា អត្តមនោ អាយស្មា ភទ្ទាលិ ភកវតោ
 កាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

ភទ្ទាលិសុត្តេ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រកបដោយអសេខសម្មាសង្កប្បៈ ១ ប្រកបដោយអសេខសម្មាវាចា ១
 ប្រកបដោយអសេខសម្មាកម្មន្តៈ ១ ប្រកបដោយអសេខសម្មាអាជីវៈ ១
 ប្រកបដោយអសេខសម្មាវាយាមៈ ១ ប្រកបដោយអសេខសម្មាសតិ ១
 ប្រកបដោយអសេខសម្មាសមាធិ ១ ប្រកបដោយអសេខសម្មាញាណៈ ១
 ប្រកបដោយអសេខសម្មាវិមុត្តិ ១ ម្នាលភិក្ខុវិញ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយ
 ធម៌ ១០ ប្រការនេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកគួរទទួលចតុប្បថ្ន័យ ដែលគេនាំ
 មកបូជា ជាអ្នកគួរទទួលអាគន្តកទាន ជាអ្នកគួរទទួលទក្ខិណាទាន ជា
 អ្នកគួរដល់អញ្ញាលិកម្ម ដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញកេត្តដ៏ប្រសើរ
 របស់សត្វលោក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួត្រនេះចប់
 ហើយ ព្រះភិក្ខុវិញមានអាយុ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរចំពោះ
 ភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ភិក្ខុវិញសូត្រ ទី ៥ ។

ឆដ្ឋំ លដុកិកោបមសុត្តំ

[១៧៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
អង្គុត្តរាបេសុ វិហរតិ អាបណំ ឆាម អង្គុត្តរាចានំ
និគមោ ។ អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
បត្តចីវរមាទាយ អាបណំ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។
អាបណោ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្ប-
ដិក្កន្តោ យេនញ្ញតរោ វនសណ្ណោ តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា និវាវិហារាយ តំ វនសណ្ណំ អន្សោកហេត្វា
អញ្ញតរស្មី រុក្ខមូលេ និវាវិហារំ និសីទិ ។
អាយស្មាបិ ខោ ឧទាយី បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
បត្តចីវរមាទាយ អាបណំ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។
អាបណោ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្ប-
ដិក្កន្តោ យេន សោ វនសណ្ណោ តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា និវាវិហារាយ តំ វនសណ្ណំ អន្សោក-
ហេត្វា អញ្ញតរស្មី រុក្ខមូលេ និវាវិហារំ និសីទិ ។

លដុកិកោបមសូត្រ ទី ៦

[១៧៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអាបណានិគម របស់ពួកជនអង្គត្តរាបៈ
ក្នុងដែនឈ្មោះអង្គត្តរាបៈ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅកាន់អាបណានិគម
ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ លុះព្រះអង្គស្តេចទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងអាបណានិគម
ហើយ ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាក្រោយភត្ត ក៏ស្តេចចូលទៅ
ត្រង់ដងព្រៃមួយ លុះចូលសំដៅទៅរកដងព្រៃនោះហើយ ទើបគង់
សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្រោមម្លប់ឈើមួយដើម ។ ចំណែកខាងព្រះឧទាយី
មានអាយុ ក៏ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ចូលទៅកាន់អាបណានិគម
ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាមដែរ ។ លុះលោកទៅបិណ្ឌ-
បាត ក្នុងអាបណានិគមហើយ ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតវិញ ក្នុងវេលា
ក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅរកដងព្រៃមួយ លុះចូលទៅសំដៅទៅកាន់ដងព្រៃ
នោះហើយ ទើបអង្គុយសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្រោមម្លប់ឈើមួយដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អថខោ	អាយស្មតោ	ឧទាយិស្ស	រហោកតស្ស		
បដិសស្វីនស្ស	ឯវំ	ចេតសោ	បរិវិតក្កោ	ឧទចាទិ	
ពហុន្នំ	វត	នោ	ភកវា	ទុក្ខធម្មានំ	អបហត្តា
ពហុន្នំ	វត	នោ	ភកវា	សុខធម្មានំ	ឧបហត្តា
ពហុន្នំ	វត	នោ	ភកវា	អកុសលានំ	ធម្មានំ
អបហត្តា	ពហុន្នំ	វត	នោ	ភកវា	កុសលានំ
ធម្មានំ	ឧបហត្តាតិ	។	អថខោ	អាយស្មា	ឧទាយិ
សាយណ្ណាសមយំ	បដិសស្វាណា	វុដ្ឋិតោ	យេន	ភកវា	
តេនុបសង្កមិ	ឧបសង្កមិត្វា	ភកវន្តំ	អភិវាទេត្វា		
ឯកមន្តំ	និសីទិ	។			
[១៧៦]	ឯកមន្តំ	និសិទ្ធា	ខោ	អាយស្មា	
ឧទាយិ	ភកវន្តំ	ឯតទរោច	ឥធម	មយ្ហំ	ភន្តេ
រហោកតស្ស	បដិសស្វីនស្ស	ឯវំ	ចេតសោ	បរិវិតក្កោ	
ឧទចាទិ	ពហុន្នំ	វត	នោ	ភកវា	ទុក្ខធម្មានំ
អបហត្តា	ឧបហត្តា				
ពហុន្នំ	វត	នោ	ភកវា	សុខធម្មានំ	ឧបហត្តា
ពហុន្នំ	វត	នោ	ភកវា	អកុសលានំ	ធម្មានំ
អបហត្តា					

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាលដែលព្រះឧទាយី មានអាយុ នៅក្នុងទីស្ងាត់ កំពុងតែសម្លឹង
 ក្នុងផលសមាបត្តិ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តកើតឡើងយ៉ាងនេះ
 ថា ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគនៃយើង ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវធម៌ជាទុក្ខច្រើន
 យ៉ាង ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគនៃយើង ទ្រង់ប្រកបនូវធម៌ជាសុខច្រើន
 យ៉ាង ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគនៃយើង ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវធម៌ជាអកុ-
 សលច្រើនយ៉ាង ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគនៃយើង ទ្រង់ប្រកបនូវធម៌
 ជាកុសលច្រើនយ៉ាង ។ គ្រានោះឯង ព្រះឧទាយីមានអាយុ ចេញ
 អំពីផលសមាបត្តិ ក្នុងវេលាថ្ងៃរសៀលហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។

[១៧៦] លុះព្រះឧទាយីមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនៅក្នុងទីស្ងាត់ កំពុងតែសម្លឹង ក្នុងផលសមាបត្តិ
 ក្នុងទីឯណោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឱហ្ន៎
 ព្រះមានព្រះភាគនៃយើង ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវធម៌ជាទុក្ខច្រើនយ៉ាង ឱហ្ន៎
 ព្រះមានព្រះភាគនៃយើង ទ្រង់ប្រកបនូវធម៌ជាសុខច្រើនយ៉ាង ឱហ្ន៎
 ព្រះមានព្រះភាគនៃយើង ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវធម៌ជាអកុសលច្រើនយ៉ាង

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ បរិវិតក្ការោចនំ

ពហុន្នំ វត ដោ ភក្កវា កុសលានំ ធម្មានំ
 ឧបហត្តាតិ ។ មយញ្ញំ ភន្តេ បុព្វេ សាយញ្ជេវ ភុញ្ញាម
 ចាតោ ច ទិវា ច វិកាលេ ។ អហុ ខោ សោ
 ភន្តេ សមយោ យំ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥដ្ឋ្យ
 តុម្ហេ ភិក្ខុវេ ឯតំ ទិវា វិកាលកោជនំ បជហថាតិ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ អហុនេវ អញ្ញាថត្តំ អហុនេវ^(១)
 ទោមនស្សំ យម្បិ ដោ សទ្ធា កហបតិកា ទិវា
 វិកាលេ បណ្ឌិតំ ខាទនីយំ កោជនីយំ ទេន្តិ តស្សបិ
 ដោ ភក្កវា បហានមាហា តស្សបិ ដោ សុកតោ
 បដិទិស្សត្តមាហាតិ តេ មយំ ភន្តេ ភក្កវតិ បេមព្វា
 ការវព្វា ហិរិព្វា ឱត្តប្បព្វា សម្បស្សមាណា ឯវន្តំ
 ទិវា វិកាលកោជនំ បជហិម្ហា តេ មយំ ភន្តេ

១ ឱ. អហុ ។

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះ

ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគនៃយើង ទ្រង់ប្រកបនូវធម៌ជាកុសលច្រើនយ៉ាង ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា កាលពីដើម ពួកយើងខ្ញុំព្រះអង្គបរិភោគ
 ក្នុងវេលាល្ងាចផង ក្នុងវេលាព្រឹកផង ក្នុងវេលាថ្ងៃ ជាវេលាវិកាល
 ផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានសម័យមួយ ដែលព្រះមានព្រះភាគ
 បានទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ
 លះបង់ នូវការបរិភោគ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដែលជាវេលាវិកាលនុះចេញ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសេចក្តីរាយមាយចិត្ត និង
 ទោមនស្ស ដោយគិតថា ពួកគហបតីដែលមានសទ្ធា រមែងឲ្យនូវ
 ខាទនីយកោជនីយាហារ ដ៏ឧត្តមណា ដល់យើងទាំងឡាយ ក្នុង
 វេលាថ្ងៃដែលជាវេលាវិកាល ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ឲ្យយើង
 លះបង់ នូវខាទនីយកោជនីយាហារដ៏ឧត្តមនោះផង ព្រះ
 សុគតបានត្រាស់ឲ្យយើងលះចោល នូវខាទនីយកោជនីយាហារដ៏ឧត្តមនោះ
 ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តែឥឡូវនេះពួកយើងខ្ញុំ
 ព្រះអង្គទាំងនោះ បែរជាបាននូវសេចក្តីស្រឡាញ់ សេចក្តីគោរព សេច-
 ក្តីខ្មាសបាប និងសេចក្តីខ្លាចបាប ចំពោះព្រះមានព្រះភាគវិញ កាល
 បើយ៉ាងនេះ ទើបយើងខ្ញុំព្រះអង្គលះបង់នូវការបរិភោគ ក្នុងវេលាថ្ងៃ
 ដែលជាវេលាវិកាលចេញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តែពួកយើងខ្ញុំ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សាយញ្ជៅ ភុញ្ញាម ចាតោ ច អហុ ខោ សោ ភន្តេ
សមយោ យំ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥដ្ឋ្យ តុម្កេ
ភិក្ខុវេ ឯតំ រត្ថិ វិកាលកោជនំ បជហថាតិ តស្ស
មយ្ហំ ភន្តេ អហុនេវ អញ្ញាចត្ថំ អហុនេវ^(១) ទោមនស្សំ
យម្បិ នោ ឥមេសំ ទិដ្ឋំ ភត្តានំ បណ្ឌិតសម្មាសត្តំ
តស្សបិ នោ ភកវា បហានមាហា តស្សបិ នោ
សុកតោ បដិទិស្សត្តមាហាតិ ។ ភូតបុព្វំ ភន្តេ
អញ្ញាតោ បុរិសោ ទិវា សូមេយ្យំ លភិត្វា បជាបតី^(២)
ឯវមាហា ភុញ្ញិស្សាមាតិ យាកាចិ ភន្តេ សដ្ឋតិយោ
សព្វា តា រត្ថិ អប្បា ទិវា តេ មយំ ភន្តេ

១ ឱ. អហុ ។ ២ ឱ. ម. បជាបតិវត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ហន្ត ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះអង្គនោះ នៅបរិភោគក្នុងវេលាល្ងាចផង ក្នុងវេលាព្រឹកផង បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានសម័យមួយ ដែលព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
 ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយលះ
 បង់នូវការបរិភោគ ក្នុងវេលាយប់ ដែលជាវេលាវិកាលនុះចេញ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសេចក្តីរាយមាយចិត្ត និងសេចក្តី
 ទោមនស្ស ដោយគិតថា បណ្តាកត្តទាំងពីរនេះ ភក្ត្រណាខ្ពស់មរិសេស
 ដែលគេបានចាត់ចែង បម្រុងយើងទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់នូវការលះបង់នូវភក្ត្រនោះ ដល់យើងទាំងឡាយផង ព្រះសុគត
 បានត្រាស់ឲ្យយើងលះចោល នូវភក្ត្រនោះ ផង ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រឿងធ្លាប់មានមកហើយ មានបុរសម្នាក់បាន
 នូវគ្រឿងសម្ម ក្នុងវេលាថ្ងៃ ហើយនិយាយនឹងប្រពន្ធ យ៉ាងនេះថា
 ហ៎ នាងចូរទុកនូវគ្រឿងសម្មនេះសិនចុះ ចាំដល់វេលាល្ងាច យើង
 នឹងបរិភោគទាំងអស់គ្នាជាមួយគ្នាតែម្តង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខាទនី-
 យភោជនីយាហារណាមួយ ដែលគួរចាត់ចែងទុក ខាទនីយភោជនី-
 យាហារ ដែលគួរចាត់ចែងនោះ មានពោរពាស តែក្នុងវេលាយប់
 ដល់វេលាថ្ងៃមានតិច បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តែខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយនោះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ បរិវិតក្ការោចនំ

ភកវតិ យេមញ្ច ការវញ្ច ហិវិញ្ច ឱត្តប្បញ្ច
 សម្មស្សមាណា ឯវន្តំ វត្តិ វិកាលភោជនំ បដហិម្ហា ។
 ភូតបុព្វំ ភន្តេ ភិក្ខុ វត្តន្ធការតិមិសាយំ បិណ្ឌរាយ
 ចរាណា ចន្ទនិកម្បិ បរិសន្តិ ឱទ្ធិកល្មេបិ បបតន្តិ
 កណ្តាករាជិម្បិ^(១) អាហេហន្តិ សុត្តម្បិ ការី អាហេហន្តិ
 មាណវេហិបិ សមាគច្ឆន្តិ កតកម្មេហិបិ អកត-
 កម្មេហិបិ មាតុក្កាមេបិ តេ អសទ្ធម្មេន ជិមន្តេតិ ។
 ភូតបុញ្ចហំ ភន្តេ វត្តន្ធការតិមិសាយំ បិណ្ឌរាយ
 ចរាមិ អន្ធសា ខោ មំ ភន្តេ អញ្ញតរា ឥត្តិ វិជ្ជន្តរិកាយ
 ភោជនំ ធារន្តិ ទិស្វា មំ ភីតា វិស្សរមកាសិ អព្ពម្មេ^(២)
 បិសាចោ វត មន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ ភន្តេ តំ ឥត្តិ
 ឯតទរោចំ ន ភកិជិ បិសាចោ ភិក្ខុ បិណ្ឌរាយ
 បិតោតិ ។ ភិក្ខុស្ស បិតុ មារិ ភិក្ខុស្ស មាតុ មារិ

១ ឱ. កណ្តាករដ្ឋម្បិ ។ ២ ឱ. អព្ពំ មេ ។

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះ

បែរជាបាននូវសេចក្តីស្រឡាញ់ សេចក្តីគោរព សេចក្តីខ្មាសបាប និង
 សេចក្តីខ្លាចបាប ចំពោះព្រះមានព្រះភាគវិញ កាលបើយ៉ាងនេះ ទើប
 យើងខ្ញុំព្រះអង្គលះបង់នូវការបរិភោគនូវភោជន ក្នុងវេលាយប់ ដែលជា
 វេលាវិកាលនុះចេញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រឿងធ្លាប់មានមកហើយ
 ពួកភិក្ខុត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលារាត្រី ឯជីតសូន្យសុដ ក៏ចូល
 ទៅប្រទះនឹងអណ្ណាងជ្រាំខ្លះ ធ្លាក់ទៅក្នុងទីទំនាបទឹកជ្រាំខ្លះ ឡើងទៅ
 ប្រទះគំនរបន្ទាខ្លះ ដើរពានទៅលើមេគោកំពុងដេកលក់ខ្លះ ជួបប្រទះ
 នឹងពួកមាណពគឺចោរ ដែលកំពុងធ្វើចោរកម្មខ្លះ មិនទាន់បានធ្វើចោរ-
 កម្មខ្លះ មាតុគ្រាមនិមន្តពួកភិក្ខុនោះដោយអសទ្ធម្មខ្លះ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន រឿងធ្លាប់មានមកហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលា
 រាត្រីឯជីតសូន្យសុដ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្រីម្នាក់កំពុងលាងភាជនៈ
 បានឃើញខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងពេលមានផ្នែកបន្ទោរ លុះឃើញខ្ញុំព្រះអង្គហើយ
 ក៏ភិតភ័យស្រែកយ៉ាងខ្លាំងថា អញវិនាសហើយ យីអើអ្នកនេះជាបិសាច
 (មកប្រុងស៊ី) អញទេដឹង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលស្រីនោះស្រែក
 យ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គបាននិយាយពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់
 ប្អូនស្រី មិនមែនបិសាចទេ ភិក្ខុឈរិបិណ្ឌបាតទេតើ ។ ស្រីនោះ
 ឆ្លើយតបថា ឪពុករបស់ភិក្ខុស្លាប់ហើយ ម្តាយរបស់ភិក្ខុស្លាប់ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វរុណេ ភិក្ខុ តិណ្ណោន កោវិកន្តនេន^(១) កុច្ឆិ បរិកត្តោ^(២)
 ន ត្រូវ^(៣) យំ^(៤) វត្តន្តការតិមិសាយំ កុច្ឆិហោតុ
 បិណ្ណាយ ចរសីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ តទទុស្ស-
 រតោ ឯវំ ហោតិ ពហុន្នំ នោ ភកវា ទុក្ខធម្មានំ
 អបហត្តា ពហុន្នំ វត នោ ភកវា សុខធម្មានំ
 ឧបហត្តា ពហុន្នំ វត នោ ភកវា អកុសលានំ ធម្មានំ
 អបហត្តា ពហុន្នំ វត នោ ភកវា កុសលានំ ធម្មានំ
 ឧបហត្តាតិ ។

[១៧៧] ឯវមេវ បនុនាយិ ឥនេកច្ចេ មោឃបុរិសា
 ឥនំ បដហាថាតិ មយា វុច្ចមាណ តេ ឯវមាហំសុ
 កី បនិមស្ស អប្បមត្តកស្ស ឱវមត្តកស្ស
 អនិសស្សិខតោវាយំ សមណោតិ តេ តញ្ជាវ
 នប្បដហន្តិ មយិ ច អប្បច្ចយំ ឧបដ្ឋបេន្តិ^(៥) យេ
 ច ភិក្ខុ សិក្ខាកាមា តេសន្តំ ឧនាយិ ហោតិ

១ ឱ. កោវិកត្តនេន ។ ២ ឱ. បរិកត្តោ ។ ៣ ម. ន ត្រូវ វំ ។ ៤ ឱ. យា ។
 ៥ ឱ. ម. ឧបដ្ឋាបេន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលភិក្ខុ លោកវះផ្ទៃរបស់លោកដោយកាំបិតដ៏មុតសម្រាប់វះគោ ប្រសើរ
 ជាង លោកត្រាច់ទៅក្នុងវេលារាត្រីងងឹតសូន្យសុង ព្រោះហេតុតែផ្ទៃ
 មិនប្រសើរទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គនោះ រលឹក
 ឃើញដំណើរនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា ឱហ្ន៎ ព្រះមាន
 ព្រះភាគរបស់យើង ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវធម៌ជាទុក្ខច្រើនយ៉ាង ឱហ្ន៎ ព្រះ
 មានព្រះភាគរបស់យើង ទ្រង់ប្រកបនូវធម៌ ជាសុខច្រើនយ៉ាង ឱហ្ន៎
 ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើង ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវធម៌ ជាអកុសលច្រើន
 យ៉ាង ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគរបស់យើង ទ្រង់ប្រកបនូវពួកធម៌ ជា
 កុសលច្រើនយ៉ាង ។

[១៧៧] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយី ដូចយ៉ាងមោយ-
 បុរសពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ កាលតថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះ
 បង់នូវអំពើនេះចេញ ពួកមោយបុរសទាំងនោះ ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា
 ចុះសមណៈនេះ សព្វបើហេតុរុបិចរុបិ បន្តិចបន្តួច ក៏ប្រិតអ្វីដល់ម៉្លោះ
 ពួកមោយបុរសទាំងនោះ ក៏មិនលះបង់អំពើនោះចេញទេ ថែមទាំងធ្វើ
 សេចក្តីអាក់អន់ឲ្យកើតឡើងចំពោះតថាគត ម្នាលឧទាយី ចំណែកពួក
 ភិក្ខុដែលជាសិក្ខាកាម (តែងធ្វើសេចក្តីអាក់អន់នឹងពួកមោយបុរសនោះ)
 កិច្ចដែលត្រូវលះបង់បន្តិចបន្តួច របស់ពួកមោយបុរសនោះ ទុកដូច

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ លដុកិកោបមា

ពលវំ ពន្ធនំ ទទ្បំ ពន្ធនំ ថិវំ ពន្ធនំ អប្បតិកំ ពន្ធនំ
 ថូលោ កឡិដ្ឋំហោ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ លដុកិកា^(១)
 សកុណិកា បូតិលតាយ ពន្ធនេន ពន្ធា^(២) តត្ថេវ
 វងំ វា ពន្ធនំ វា មរណំ វា អាតមេតិ យោ នុ ខោ
 ឧទាយិ ឯវំ វេយ្យ យេន សា លដុកិកា សកុ-
 ណិកា បូតិលតាយ ពន្ធនេន ពន្ធា តត្ថេវ វងំ វា
 ពន្ធនំ វា មរណំ វា អាតមេតិ តញ្ញិ តស្សា អពលំ
 ពន្ធនំ ទុព្វលំ ពន្ធនំ បូតិកំ ពន្ធនំ អសារកំ
 ពន្ធនន្តិ សម្មា នុ ខោ សោ ឧទាយិ វេទមាដោ
 វេយ្យាតិ ។ ដោ ហោតំ ភន្តេ យេន សា ភន្តេ
 លដុកិកា សកុណិកា បូតិលតាយ ពន្ធនេន ពន្ធា
 តត្ថេវ វងំ វា ពន្ធនំ វា មរណំ វា អាតមេតិ តញ្ញិ
 តស្សា ពលវំ ពន្ធនំ ទទ្បំ ពន្ធនំ ថិវំ ពន្ធនំ អប្បតិកំ
 ពន្ធនំ ថូលោ កឡិដ្ឋំហោតិ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ ឥដេ-
 កក្ខេ មោយបុរិសា ឥទំ បជហថាតិ មយា វុច្ចមាដោ តេ

១ លដុកិកាតិប្បត្តិ ។ ២ ឱ. ពន្ធា ។

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ឧបមាដូចសត្វប្រចៀច

ជាចំណងមានកម្លាំង ចំណងមាំ ចំណងជាប់ ចំណងមិនពុកផុយ ឬដូច
កំណាត់ឈើធំ ។ ម្នាលឧទាយី សត្វប្រចៀចដែលជាប់ដោយចំណង
វល្លិផោម ដែលត្រូវគេសម្លាប់ ឬជាប់ចំណង ឬដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ក្នុងទី
នោះទៀត ម្នាលឧទាយី បើបុគ្គលណានិយាយយ៉ាងនេះថា សត្វប្រចៀច
នោះ ជាប់ដោយចំណងវល្លិផោមណា តែងត្រូវគេសម្លាប់ ឬជាប់ចំណង
ឬដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ក្នុងទីនោះ ដោយចំណងណា ចំណងនោះរបស់សត្វ
នោះ ជាចំណងឥតកម្លាំង ចំណងមិនមាំ ចំណងពុកផុយ ចំណងមិន
មានខ្លឹម ម្នាលឧទាយី បុគ្គលដែលនិយាយនោះ ឈ្មោះថានិយាយត្រូវ
ឬដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនត្រូវទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សត្វប្រចៀចនោះ ជាប់ដោយចំណងវល្លិផោមណា តែងត្រូវគេសម្លាប់
ឬជាប់ចំណង ឬដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ក្នុងទីនោះ ដោយចំណងណា ឯចំ-
ណងនោះ របស់សត្វនោះ ជាចំណងមានកម្លាំង ចំណងមាំ ចំណងជាប់
ចំណងមិនពុកផុយ ជាកំណាត់ឈើធំ ។ ម្នាលឧទាយី យ៉ាងនេះឯង
ហើយ រឿងនេះដូចមោឃបុរសពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះកាលតថាគតប្រាប់
ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយលះបង់ នូវអំពើនេះចេញ ពួកមោឃបុរសទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវមាហំសុ កី បនិមស្ស អប្បមត្តកស្ស ឱវមត្តកស្ស
 អនិសល្លិខតោវាយំ សមណោតិ តេ តព្វោ នប្បជ-
 ហាន្តិ មយិ ច អប្បច្ចយំ ឧបដ្ឋហេន្តិ យេ ច ភិក្ខុ
 សិក្ខាកាមា តេសន្តំ ឧទាយិ ហោតិ ពសវំ ពន្ធនំ
 ទទ្ធិ ពន្ធនំ ចិវំ ពន្ធនំ អប្បតិកំ ពន្ធនំ ចូលោ
 កឡិដ្ឋំហោ ។

[១៧៨] ឥធិ បនុទាយិ ឯកច្ចេ កុលបុត្តា
 ឥនំ បដហាថាតិ មយា វុច្ចមាណា តេ ឯវមាហំសុ
 កី បនិមស្ស អប្បមត្តកស្ស ឱវមត្តកស្ស
 បហាតព្វស្ស យស្ស ឆោ ភក្កវា បហានមាហា យស្ស
 ឆោ សុតតោ បដិទិស្សក្កមាហាតិ តេ តព្វោវ
 បដហាន្តិ មយិ ច ន អប្បច្ចយំ ឧបដ្ឋហេន្តិ
 យេ ច ភិក្ខុ សិក្ខាកាមា តេ តំ បហាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក៏ត្រឡប់និយាយយ៉ាងនេះថា ចុះសមណៈនេះ សព្វបើហេតុរុបិចរុបិ
 បន្តិចបន្តួច ក៏ប្រិតអ្វីដល់ម៉្លោះ ពួកមោឃបុរសនោះ ក៏មិនលះបង់នូវ
 អំពើនោះចោលឡើយ ថែមទាំងធ្វើសេចក្តីអាក់អន់ ឲ្យកើតឡើងដល់
 តថាគត ម្នាលឧទាយិ ចំណែកពួកភិក្ខុដែលជាសិក្ខាកាម (ក៏ធ្វើសេចក្តី
 អាក់អន់ចិត្ត ចំពោះមោឃបុរសទាំងនោះ) កិច្ចដែលត្រូវលះបង់បន្តិចបន្តួច
 រស់ពួកមោឃបុរសទាំងនោះ ទុកដូចជាចំណង់មានកម្លាំង ចំណង់មាំ
 ចំណង់ជាប់ ចំណង់មិនពុកផុយ ឬទុកដូចជាកំណាត់ឈើធំ ។

[១៧៨] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ពួកកុលបុត្រ ក្នុងសាសនា
 នេះ កាលតថាគតប្រាប់ថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់អំពើនេះចេញ ពួក
 កុលបុត្រនោះ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់
 ឲ្យយើងទាំងឡាយ លះបង់អំពើណា ព្រះសុគតត្រាស់ឲ្យយើងលះបង់
 ចោលអំពើណា ថ្វីបើអំពើនេះជាហេតុរុបិចរុបិបន្តិចបន្តួច យើងទាំងឡាយ
 ត្រូវតែលះបង់ចោលចេញ ពួកកុលបុត្រទាំងនោះ ក៏លះបង់នូវអំពើ
 នោះចេញ ទាំងមិនធ្វើឲ្យទាស់អធ្យាស្រ័យតថាគតឡើយ មួយវិញទៀត
 ភិក្ខុណាជាសិក្ខាកាម ពួកភិក្ខុនោះក៏បានលះបង់ នូវអំពើនោះចេញ

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ នាគោបមា

អប្បោស្សក្កា បន្ទុលោមា បរទុត្តា^(១) មិត្តភូតេន
 ចេតសា វិហារន្តិ តេសន្តំ ឧទាយិ ហោតិ អពលំ
 ពន្ធនំ ទុព្វលំ ពន្ធនំ បូតិកំ ពន្ធនំ អសារកំ ពន្ធនំ ។
 សេយ្យថាបិ ឧទាយិ រញ្ជោ ឆាតោ ឡៀសាទន្តោ
 ឧរុទ្ធអ្នុរាភិជាតោ^(២) សដ្ឋាមារចរោ ទន្ស៊ីហិ រត្តេហិ
 ពន្ធនេហិ ពន្ធនោ ឡៀសកំយេវ កាយំ សន្នាមេត្វា
 តានិ ពន្ធនានិ សញ្ញិទ្ធិត្វា សម្បទាលេត្វា យេនកាមំ
 បក្កមតិ យោ នុ ខោ ឧទាយិ ឯវំ រទេយ្យ យេហិ
 សោ រញ្ជោ ឆាតោ ឡៀសាទន្តោ ឧរុទ្ធអ្នុរាភិជាតោ
 សដ្ឋាមារចរោ ទន្ស៊ីហិ រត្តេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធនោ
 ឡៀសកំយេវ កាយំ សន្នាមេត្វា តានិ ពន្ធនានិ
 សញ្ញិទ្ធិត្វា សម្បទាលេត្វា យេនកាមំ បក្កមតិ
 តញ្ជិ តស្ស ពលវំ ពន្ធនំ ទន្ស៊ី ពន្ធនំ ចិវំ
 ពន្ធនំ អបូតិកំ ពន្ធនំ ចូលោ កឡិដ្ឋំហេតិ សម្មា
 នុ ខោ សោ ឧទាយិ រទមាដោ រទេយ្យាតិ ។

១ ម. បរទុត្តវគ្គ ។ ២ ឱ. អព្វទ្ធអ្នុរាភិជាតោ ។

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ឧបមាដូចដំរី

ជាអ្នកមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ជាអ្នកសម្របរោម ចិញ្ចឹមជីវិតដោយ
 ចតុប្បថ្ន័យ ដែលអ្នកដទៃឲ្យ មានចិត្តប្រព្រឹត្តដូចជាសត្វម្រឹត^១ ម្នាល
 ឧទាយី ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា មានចំណង់មិនមានកម្លាំង មានចំណង់
 ខ្សោយ មានចំណង់ផុយ មានចំណង់ឥតខ្ចីម ។ ម្នាលឧទាយី ដូច
 ដំរីរបស់ព្រះរាជាដែលមានភ្នែកងទន្ធាំ មានរូបសមរម្យគួរជាព្រះទីនាំង ជា
 សត្វធ្លាប់ចុះសង្រ្គាម គេចង់ដោយចំណង់យ៉ាងមាំ ក៏ទម្រោមកាយបន្តិច
 ហើយកាត់ទម្ងាយនូវចំណង់ទាំងនោះ រួចចៀសចេញទៅតាមប្រាថ្នា
 ម្នាលឧទាយី បុគ្គលណាពោលយ៉ាងនេះថា ដំរីរបស់ព្រះរាជានោះ ជា
 ដំរីមានភ្នែកងទន្ធាំ មានរូបសមរម្យ គួរជាព្រះទីនាំង ជាសត្វធ្លាប់ចុះកាន់
 សង្រ្គាម គេចង់ដោយចំណង់ព្រំត្រដំមាំណា ក៏ទម្រោមកាយបន្តិចហើយ
 កាត់ទម្ងាយនូវចំណង់ទាំងនោះ រួចចៀសចេញទៅតាមប្រាថ្នា ដំរីនោះ
 ឈ្មោះថា មានចំណង់មានកម្លាំង មានចំណង់មាំ មានចំណង់ខ្ជាប់
 ខ្លួន មានចំណង់មិនផុយ ឬទុកដូចជាកំណាត់ឈើធំ ម្នាលឧទាយី
 បុគ្គលដែលនិយាយនោះ ឈ្មោះថានិយាយត្រូវ ឬដូចម្តេច ។

១ ម្រឹតដែលត្រូវគេពាធាហើយ មិនមានបំណងនឹងមកឲ្យគេព្យាបាលវិញ តែងចូលទៅរក
 ព្រៃរក្សារបួសដោយខ្លួនឯង ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នោ ហេតំ ភន្តេ យេហិ ភន្តេ សោ^(១) រញ្ញោ
 នាកោ ឡាសានន្តោ ឧរុឡ្ហវាភិជាតោ សង្កាមាវចរោ
 ទន្ទេហិ រត្តេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធវោ ឡាសកំយេវ
 កាយំ សន្នាមេត្វា តានិ ពន្ធនានិ សញ្ញិន្ទិត្វា
 សម្មទាលេត្វា យេនកាមំ បក្កមតិ តញ្ញិ តស្ស
 អពលំ ពន្ធនំ ។ បេ ។ អសារកំ ពន្ធនន្តិ ។
 ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ ឥនេកច្ចេ កុលបុត្តា ឥទំ
 បដហថាតិ មយា រុច្ចមាណ តេ ឯវមាហំសុ កី
 បនិមស្ស អប្បមត្តកស្ស ឱវមត្តកស្ស បហាតព្វស្ស
 យស្ស នោ ភកវា បហានមាហា យស្ស នោ
 សុភតោ បដិទិស្សត្តមាហាតិ តេ តព្ពោវ បដហន្តិ
 មយិ ច ន អប្បច្ចយំ ឧបដ្ឋបេន្តិ យេ ច ភិក្ខុ
 សិក្ខាកាមា តេ តំ បហាយ អប្បោស្សញ្ញា
 បន្ទលោមា បរទុត្តា មិកភ្នតេន ចេតសា វិហារន្តិ
 តេសន្តំ ឧទាយិ ហោតិ អពលំ ពន្ធនំ បូតិកំ
 ពន្ធនំ អសារកំ ពន្ធនំ ។

១ ឱ. យេហិ សោ ភន្តេ ។ ម. យេហិ ភន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស និយាយនោះមិនត្រូវទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំរីរបស់ព្រះរាជានោះ មានក្នុងទន្ធាំ មានរូបសមរម្យគួរជាព្រះទីនាំង
 ជាសត្វធ្លាប់ចុះសង្រ្គាម ដែលគេចង់ដោយចំណងព្រ័ត្រដ៏មាំណា ក៏ទ-
 ម្រាមកាយបន្តិច ហើយកាត់ទម្ងាយនូវចំណងទាំងនោះ រួចចៀសចេញ
 ទៅតាមប្រាថ្នា ព្រោះថាដំរីនោះ មានចំណងមិនមានកម្លាំង ។ បេ ។
 មានចំណងឥតខ្ចីម ។ ម្នាលឧទាយី យ៉ាងនោះឯងហើយ រឿង
 នេះ ដូចពួកកុលបុត្រខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ កាលតថាគតពោលថា
 អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់អំពើនេះចេញដូច្នោះ ពួកកុលបុត្រនោះពោល
 យ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ឲ្យយើងទាំងឡាយលះបង់
 អំពើណា ព្រះសុគតត្រាស់ឲ្យយើងទាំងឡាយលះបង់ចោលអំពើណា ថ្វីបើ
 អំពើនេះជាហេតុរុបិចរុបិបន្តិចបន្តួច យើងទាំងឡាយត្រូវតែលះបង់ចោល
 ចេញ ពួកកុលបុត្រនោះ ក៏លះបង់នូវអំពើនោះចេញបាន ទាំងមិនធ្វើ
 ឲ្យទាស់អធ្យាស្រ័យតថាគត មួយទៀត ពួកភិក្ខុណាដែលជាសិក្ខាកាម
 ពួកភិក្ខុនោះ បានលះបង់នូវអំពើនោះ ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយតិច សមូបរោម
 ប្រព្រឹត្តិចិញ្ចឹមជីវិតដោយបច្ច័យ ដែលបុគ្គលដទៃឲ្យ មានចិត្តប្រព្រឹត្ត
 ដូចជាសត្វម្រឹគ ម្នាលឧទាយី អំពើរបស់កុលបុត្រនោះ ទុកដូចជា
 ចំណងឥតកម្លាំង ចំណងផុយ ចំណងឥតខ្ចីម ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដ្ឋកិកោបមសុត្តេ ទឡិទ្ធចបមា

[១៧៩]	សេយ្យថាមិ	ឧទាយិ	បុរិសោ	ទឡិទ្ធា
អស្សកោ	អនាឡិយោ ^(១)	តស្សស្ស	ឯកំ	អការកំ
ឱលុត្តវិលុត្តំ	កាកាតិទាយី ^(២)	ន	បរមរូបំ	ឯកា
កឡោមិកា ^(៣)	ឱលុត្តវិលុត្តា	ន	បរមរូបា	ឯកិស្សា
កុម្ពិយា	ធម្មសមវាបកំ	ន	បរមរូបំ	ជាយិកា
ន	បរមរូបា	សោ	អារាមតតំ	ភិក្ខុ
សុដោតហត្ថទាទំ	មនុញ្ញំ	កោជនំ	កុត្តារី	សីតាយ
ឆាយាយ	និសិទ្ធិំ	អធិចិត្តេ	យុត្តំ	។ តស្ស
សុខំ	វត កោ	សាមញ្ញំ	អាហោក្យំ	វត កោ
សោ	វតស្សំ	យោហំ	កេសមស្សំ	ឱហារេត្វា
កាសាយានិ	វត្តានិ	អច្ឆានេត្វា	អការស្មា	អនការិយំ
បព្វដ្ឋេយ្យន្តិ	។ សោ	ន	សក្កុលោយ្យ	ឯកំ
ឱលុត្តវិលុត្តំ	កាកាតិទាយី	ន	បរមរូបំ	បហាយ
ឯកំ	កឡោមិកំ	ឱលុត្តវិលុត្តំ	ន	បរមរូបំ
ឯកិស្សា	កុម្ពិយា	ធម្មសមវាបកំ	ន	បរមរូបំ
បហាយ	ឯកំ	ជាយិកំ	ន	បរមរូបំ
កេសមស្សំ	ឱហារេត្វា	កាសាយានិ	វត្តានិ	អច្ឆានេត្វា

១ អនាឡិយោតិ អដ្ឋកថា ។ ២ កាកបាយិន្តិ តត្ថេវ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ខដោបិកា ។

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ឧបមាដូចបុរសកម្សត់

[១៧៧] ម្ចាស់ឧទាយី ដូចបុរសកម្សត់ឥតយស មិនមានសម្បត្តិស្តុក
ស្តម្ភ បុរសនោះមានខ្ទមតូច ១ រខេករខាកក្អែកហើរកាត់ចុះឡើងបាន មាន
រាងវៅមិនល្អ មានគ្រៃ ១ ដែលវែងដោយបន្ទោះឫស្សី ទ្រេតទ្រោត មាន
រាងមិនចំណាប់ មានស្រូវនិងពូជសម្រាប់សាបព្រោះរាល់ឆ្នាំ ១ ក្នុង ជា
ពូជមិនល្អ មានស្រីម្នាក់ជាប្រពន្ធមានរូបមិនល្អ បុរសនោះឃើញភិក្ខុ ១
រូបនៅក្នុងអារាមលាងដៃជើងស្អាតល្អ បរិភោគភោជនជាទីពេញចិត្ត អង្គុយ
តែក្នុងម្លប់ត្រជាក់ប្រកបក្នុងអធិចិត្ត ។ បុរសនោះក៏គិតយ៉ាងនេះថា អើ
ភាពជាសមណៈសុខណាស់ហ្ន៎ ភាពជាសមណៈឥតមានរោគអ្វីសោះ គួរ
តែអាត្មាអញកោរសក់និងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ
ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ តែបុរសនោះមិនអាចនឹងលះបង់ផ្ទះតូច
ដែលរខេករខាកក្អែកហើរកាត់ចុះឡើងបាន ដែលមានរាងវៅមិនល្អ មិន
អាចនឹងលះបង់គ្រៃ ១ ដែលវែងដោយបន្ទោះឫស្សី ទ្រេតទ្រោត រាងវៅ
មិនចំណាប់ មិនអាចនឹងលះបង់ស្រូវនិងពូជសម្រាប់សាបព្រោះរាល់ឆ្នាំ ១ ក្នុង
ដែលជាពូជមិនល្អ មិនអាចនឹងលះបង់ស្រីម្នាក់ជាប្រពន្ធ ដែលមានរូប
មិនល្អ ហើយកោរសក់និងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតុំ ។ យោ នុ ខោ
ឧទាយិ ឯវំ វេយ្យ យេហិ សោ បុរិសោ ពន្ធនេហិ
ពន្ធនោ ន សក្កោតិ ឯកំ អការកំ ឱលុត្តវិលុត្តំ
កាកាតិទាយី ន បរមរូបំ បហាយ ឯកំ កឡោ-
បិកំ ឱលុត្តវិលុត្តំ ន បរមរូបំ បហាយ ឯកិស្សា
កុម្ពិយា ធម្មសមវាបកំ ន បរមរូបំ បហាយ
ឯកំ ជាយិកំ ន បរមរូបំ បហាយ កេសមស្សំ
ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា
អនការិយំ បព្វជិតុំ តញ្ញំ តស្ស អពលំ ពន្ធនំ
នុព្វលំ ពន្ធនំ បូតិកំ ពន្ធនំ អាសារកំ ពន្ធនន្តិ
សម្មា នុ ខោ សោ ឧទាយិ វេទមាដោ វេយ្យាតិ ។
ដោ ហេតំ ភន្តេ យេហិ ភន្តេ សោ បុរិសោ
ពន្ធនេហិ ពន្ធនោ ន សក្កោតិ ឯកំ អការកំ
ឱលុត្តវិលុត្តំ កាកាតិទាយី ន បរមរូបំ បហាយ
ឯកំ កឡោបិកំ ឱលុត្តវិលុត្តំ ន បរមរូបំ បហាយ
ឯកិស្សា កុម្ពិយា ធម្មសមវាបកំ ន បរមរូបំ
បហាយ ឯកំ ជាយិកំ ន បរមរូបំ បហាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសបានឡើយ ។ ម្នាលឧទាយី បុគ្គលណា
និយាយយ៉ាងនេះថា បុរសនោះជាប់ដោយចំណងណា ទើបមិនអាចនឹង
លះបង់ផ្ទះតូច ដែលរខេករខាកក្អែកហើរកាត់ចុះកាត់ឡើងបាន មានរាង
រោមិនល្អ មិនអាចនឹងលះបង់នូវគ្រែ ១ ដែលវែងដោយបន្ទោះឫស្សី ទ្រូត
ទ្រាត រាងរោមិនចំណាប់ មិនអាចនឹងលះបង់ស្រូវនិងពូជសម្រាប់សាប
ព្រោះរាល់ឆ្នាំ ១ ក្នុងម ដែលជាពូជមិនល្អ មិនអាចនឹងលះបង់ស្រីម្នាក់ជា
ប្រពន្ធដែលមានរូបមិនល្អ ហើយកោរសក់និងពុកមាត់ពុកចង្កា រួចស្ងៀក
ដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសបានឡើយ ព្រោះ
ចំណងរបស់បុរសនោះជាចំណងធូរ ចំណងខ្សោយ ចំណងផុយ ចំណង
ឥតខ្ចីមទេ ម្នាលឧទាយី បុគ្គលដែលនិយាយនោះ ឈ្មោះថានិយាយត្រូវ
ឬដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និយាយនេះមិនត្រូវទេ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន បុរសនោះជាប់ដោយចំណងណា ហើយមិនអាចនឹងលះបង់ផ្ទះ
តូចមួយដែលរខេករខាកក្អែកហើរកាត់ចុះកាត់ឡើងបាន មានរាងរោមិនល្អ
មិនអាចនឹងលះបង់គ្រែ ១ ដែលវែងដោយបន្ទោះឫស្សី ទ្រូតទ្រាត មានរាង
រោមិនចំណាប់ មិនអាចនឹងលះបង់ស្រូវនិងពូជ សម្រាប់សាបព្រោះរាល់
ឆ្នាំ ១ ក្នុងម ដែលជាពូជមិនល្អ មិនអាចនឹងលះបង់ស្រីម្នាក់ជាប្រពន្ធដែល

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដ្ឋកិកោបមសុត្តេ គហបតិគហបតិបុត្តបមា

កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆា-
 ទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតុំ តញ្ញិ តស្ស
 ពលវំ ពន្ធនំ ទទ្ធិំ ពន្ធនំ ចិវំ ពន្ធនំ អប្បតិកំ
 ពន្ធនំ ធូលោ កឡិដ្ឋំរោតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ឧទាយិ ឥនេកច្ចេ មោឃបុរិសា ឥនំ បជហថាតិ
 មយា វុច្ចមាណា តេ ឯវមាហំសុ កី បនិមស្ស
 អប្បមត្តកស្ស ឱវមត្តកស្ស អនិសល្លិខតេវាយំ
 សមណោតិ តេ តញ្ជោវ នប្បជហន្តិ មយិ ច អប្បច្ចយំ
 ឧបដ្ឋបេន្តិ យេ ច ភិក្ខុ សិក្ខាកាមា តេសន្តំ
 ឧទាយិ ហោតិ ពលវំ ពន្ធនំ ទទ្ធិំ ពន្ធនំ ចិវំ
 ពន្ធនំ អប្បតិកំ ពន្ធនំ ធូលោ កឡិដ្ឋំរោតិ ។

[១៨០] សេយ្យថាមិ ឧទាយិ កហបតិ វា កហបតិ-
 បុត្តោ វា អន្ទោ មហាទ្ធតោ មហាកោតោ នេកានំ និក្ខុ-
 កណានំ ចយោ នេកានំ ធម្មកណានំ ចយោ នេ-
 កានំ ខេត្តកណានំ ចយោ នេកានំ វត្តកណានំ ចយោ

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ឧបមាដូចគហបតីបុគ្គលាបតិបុត្រ

មានរូបមិនល្អ ហើយកោរសក់និងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់
 កាសាយៈ រួចចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវសប្តាសនឡើយ ព្រោះថាចំណង
 របស់បុរសនោះជាចំណងតឹង ចំណងមាំ ចំណងខ្ជាប់ខ្ជួន ចំណងមិន
 ផុយ ឬទុកដូចជាកំណាត់ឈើធំ ។ ម្នាលឧទាយី យ៉ាងនោះឯង
 ហើយ រឿងនេះដូចមោឃបុរសពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាលតថាគត
 ប្រាប់ថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់អំពើនេះចេញ ពួកមោឃបុរសទាំង
 នោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ចុះសមណៈនេះសព្វបើហេតុរបិចរបិបន្តិចបន្តួច
 ក៏ប្រិតអ្វីដល់ម៉្លេះ ហើយពួកមោឃបុរសទាំងនោះ ក៏មិនលះបង់នូវអំពើ
 នោះចោល ថែមទាំងធ្វើឲ្យទាស់អធ្យាស្រ័យតថាគតទៀត ចំណែកពួក
 ភិក្ខុដែលជាសិក្ខាកាម (តែងធ្វើសេចក្តីអាក់អន់ចិត្ត ចំពោះមោឃបុរស
 ទាំងនោះ) ម្នាលឧទាយី កិច្ចដែលត្រូវលះបង់បន្តិចបន្តួច របស់មោឃ-
 បុរសទាំងនោះ ទុកជាចំណងតឹង ចំណងមាំ ចំណងខ្ជាប់ខ្ជួន មិនមែន
 ជាចំណងពុកផុយ ឬទុកដូចកំណាត់ឈើធំ ។

[១៨០] ម្នាលឧទាយី ដូចគហបតីក្តី គហបតិបុត្រក្តី ជាអ្នក
 ស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់ច្រើន ជាអ្នក
 សន្សំនូវគំនរមាសឆ្ការទុកច្រើន ជាអ្នកសន្សំ នូវគំនរស្រូវទុកច្រើន ជា
 អ្នកសន្សំនូវចំនួនស្រែទុកច្រើន ជាអ្នកសន្សំនូវចំនួនចម្ការទុកច្រើន ជា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នេកានំ ភរិយតណានំ^(១) ចយោ នេកានំ ទាស-
តណានំ ចយោ នេកានំ ទាសីតណានំ ចយោ
សោ អារាមតតំ ភិក្ខុំ បស្សេយ្យ សុដោតហត្ថចានំ
មនុញ្ញំ កោជនំ ភុត្តារី សីតាយ ឆាយាយ និសិទ្ធិ
អធិចិត្តេ យុត្តំ ។ តស្ស ឯវមស្ស សុខំ វត កោ
សាមញ្ញំ អាហោក្យំ វត កោ សាមញ្ញំ សោ វតស្សំ
យោហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ
សក្កុណោយ្យ នេកានិ និក្ខតណានិ បហាយ នេកានិ
ធម្មតណានិ បហាយ នេកានិ ខេត្តតណានិ បហាយ
នេកានិ វត្តតណានិ បហាយ នេកានិ ភរិយតណានិ
បហាយ នេកានិ ទាសតណានិ បហាយ នេកានិ
ទាសីតណានិ បហាយ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា
កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ
បព្វជិត្តំ ។ យោ នុ ខោ ឧទាយិ ឯវំ វទេយ្យ
យេហិ សោ កហាបតិ វា កហាបតិបុត្តោ វា

១ ឱ. ភរិយាគណានន្តិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អ្នកសន្សំពួកភរិយាទុកច្រើន ជាអ្នកសន្សំពួកខ្ញុំប្រុសទុកច្រើន ជាអ្នក
សន្សំពួកខ្ញុំស្រីទុកច្រើន គហបតីនោះ ឃើញភិក្ខុក្នុងអារាម មាន
ដៃជើងលាងស្អាតល្អ ឆាន់កោជនជាទីគាប់ចិត្ត អង្គុយក្នុងម្លប់ត្រជាក់
ប្រកបក្នុងអធិចិត្ត ។ គហបតីឬគហបតីបុត្រនោះ ក៏គិតថា អើភាពជា
សមណៈនេះ សុខណាស់ហ្ន៎ ភាពជាសមណៈ ឥតមានរោគសោះ
គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ និងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់
កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ជននោះ ក៏អាចលះបង់
នូវគំនរមាសឆ្កោរច្រើន លះបង់គំនរស្រូវច្រើន លះបង់ចំនួនស្រែច្រើន
លះបង់ចំនួនចម្ការច្រើន លះបង់ពួកភរិយាច្រើន លះបង់ពួកខ្ញុំប្រុស
ច្រើន លះបង់ពួកខ្ញុំស្រីច្រើនបាន ហើយកោរសក់និងពុកមាត់ពុកចង្ការួច
ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្នាល
ឧទាយី បុគ្គលណានិយាយយ៉ាងនេះថា គហបតីក្តី គហបតីបុត្រក្តី

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ គហបតិគហបតិបុត្តបមា

ពន្ធនេហិ ពន្លោ សក្កោតិ នេកានិ និក្ខតណានិ
 បហាយ នេកានិ ធម្មតណានិ បហាយ នេកានិ
 ខេត្តតណានិ បហាយ នេកានិ វត្តតណានិ បហាយ
 នេកានិ ភរិយតណានិ បហាយ នេកានិ ទាសត-
 ណានិ បហាយ នេកានិ ទាសីតណានិ បហាយ
 កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតំ តញ្ញិ តស្ស ពលរំ ពន្ធនំ
 ទទ្ធុំ ពន្ធនំ ចិរំ ពន្ធនំ អប្បតិកំ ពន្ធនំ ចូលោ
 កឡិដ្ឋំហេតិ សម្មា នុ ខោ សោ ឧទាយិ វទមាណោ
 វទេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ យេហិ ភន្តេ សោ
 គហបតិ វា គហបតិបុត្តោ វា ពន្ធនេហិ ពន្លោ
 សក្កោតិ នេកានិ និក្ខតណានិ បហាយ នេកានិ
 ធម្មតណានិ បហាយ នេកានិ ខេត្តតណានិ
 បហាយ នេកានិ វត្តតណានិ បហាយ នេកានិ
 ភរិយតណានិ បហាយ នេកានិ ទាសតណានិ
 បហាយ នេកានិ ទាសីតណានិ បហាយ
 កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ឧបមាដូចគហបតីឬគហបតីបុត្រ

ជាប់ដោយចំណងណា ហើយអាចលះបង់គំនរមាសឆ្ពោះជាច្រើន លះ
 បង់គំនរស្រូវជាច្រើន លះបង់ចំនួនស្រែជាច្រើន លះបង់ចំនួនចម្ការជា
 ច្រើន លះបង់ពួកភរិយាជាច្រើន លះបង់ពួកខ្ញុំប្រុសជាច្រើន លះបង់
 ពួកខ្ញុំស្រីជាច្រើន ហើយកោរសក់កោរពុកមាត់ពុកចង្កា រួចស្លៀក
 ដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសបាន ព្រោះ
 ចំណងនោះ របស់ជននោះជាចំណងតឹង ជាចំណងមាំ ចំណងខ្ជាប់
 ខ្លួន មិនមែនជាចំណងផុយ ទុកដូចកំណាត់ឈើធំ ដូច្នោះ ឬដូច
 ម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និយាយយ៉ាងនេះមិនត្រូវទេ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន គហបតីភ្នំ គហបតីបុត្រភ្នំ ទោះជាប់ដោយចំណងណា
 ហើយអាចលះបង់គំនរមាសឆ្ពោះជាច្រើនបាន លះបង់គំនរស្រូវច្រើនបាន
 លះបង់ចំនួនស្រែច្រើនបាន លះបង់ចំនួនចម្ការច្រើនបាន លះបង់ពួក
 ភរិយាច្រើនបាន លះបង់ពួកខ្ញុំប្រុសច្រើនបាន លះបង់ពួកខ្ញុំស្រីជា
 ច្រើន ហើយកោរសក់កោរពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អការស្នា អនការិយំ បព្វជិតុំ តញ្ជិ តស្ស អពលំ
ពន្ធនំ ទុព្វលំ ពន្ធនំ បូតិកំ ពន្ធនំ អសារកំ
ពន្ធនន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ ឥនេកច្ចេ កុលបុត្តា
ឥនំ បដហថាតិ មយា វុច្ចមាណា តេ ឯវមាហំសុ
កី បនិមស្ស អប្បមត្តកស្ស ឱវមត្តកស្ស
បហាតព្វស្ស យស្ស នោ ភកវា បហានមាហ
យស្ស នោ សុកតោ បដិទិស្សក្កមាហាតិ តេ តញ្ជេវ
បដហន្តិ មយិ ច ន អប្បច្ចយំ ឧបដ្ឋហេន្តិ យេ ច
ភិក្ខុ សិក្ខាកាមា តេ តំ បហាយ អប្បោស្សញ្ញា
បន្ទលោមា បរទវុត្តា មិកភ្នុតេន ចេតសា វិហារន្តិ
តេសន្តំ ឧទាយិ ហោតិ អពលំ ពន្ធនំ ទុព្វលំ ពន្ធនំ
បូតិកំ ពន្ធនំ អសារកំ ពន្ធនំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នូសបាន ព្រោះថា ចំណង់នោះ
 របស់ជននោះ មិនមែនជាចំណង់តឹង ជាចំណង់ខ្សោយ ជាចំណង់ផុយ
 ជាចំណង់ឥតខ្ចីម ។ ម្នាលឧទាយី យ៉ាងនោះឯងហើយ រឿងនេះដូច
 ពួកកុលបុត្រខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ កាលតថាគតប្រាប់ថា អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរលះបង់នូវអំពើនេះចេញ ពួកកុលបុត្រនោះ ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា
 ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ឲ្យយើងទាំងឡាយលះបង់អំពើណា ព្រះសុគត
 ត្រាស់ឲ្យយើងលះបង់អំពើណា ថ្វីបើអំពើនោះ ជាអំពើរមិច្ឆាបិបន្តិចបន្តួច
 យើងត្រូវលះបង់ចោលចេញ ហើយពួកកុលបុត្រនោះ ក៏បានលះបង់នូវ
 អំពើនោះចេញ ទាំងមិនធ្វើឲ្យទាស់អធ្យាស្រ័យតថាគតឡើយ មួយ
 វិញទៀត ពួកភិក្ខុណាជាសិក្ខាកាម ភិក្ខុទាំងនោះ លះបង់នូវអំពើនោះ
 ហើយជាអ្នកមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច សមូហោម ប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិត
 ដោយបច្ច័យដែលអ្នកដទៃឲ្យ មានចិត្តប្រព្រឹត្តដូចជាសត្វម្រឹគ ម្នាល
 ឧទាយី អំពើរបស់ភិក្ខុនោះ ទុកដូចជាចំណង់ធ្ងរ ចំណង់ទុព្វលភាព
 ចំណង់ផុយ ចំណង់ឥតខ្ចីម ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ ចត្តារោ បុគ្គលា

[១៨១] ចត្តារោមេ ឧទាយិ បុគ្គលា សន្នោ
សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី កតមេ ចត្តារោ ឥនុទាយិ
ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ឧបទិប្បហានាយ បទិបន្នោ
ហោតិ ឧបទិប្បទិទិស្សក្កាយ តមេនំ ឧបទិប្បហានាយ
បទិបន្នំ ឧបទិប្បទិទិស្សក្កាយ ឧបទិប្បទិសំយុត្តា
សរសន្តប្បា សមុទាចរន្តិ សោ តេ អទិវាសេតិ
នប្បជហាតិ ន វិណោទេតិ ន ព្យន្តិកោតិ ន អនកា-
វន្តមេតិ ឥមំ ខោ អហំ ឧទាយិ បុគ្គលំ សំយុត្តោតិ
វទាមិ នោ វិសំយុត្តោ តំ កិស្ស ហោតុ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា
ហិ មេ ឧទាយិ ឥមស្មី បុគ្គលេ វិទិតា ។ ឥធិ
បនុទាយិ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ឧបទិប្បហានាយ
បទិបន្នោ ហោតិ ឧបទិប្បទិទិស្សក្កាយ តមេនំ
ឧបទិប្បហានាយ បទិបន្នំ ឧបទិប្បទិទិស្សក្កាយ
ឧបទិប្បទិសំយុត្តា សរសន្តប្បា សមុទាចរន្តិ សោ
តេ ធាទិវាសេតិ បជហាតិ វិណោទេតិ ព្យន្តិកោតិ

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ បុគ្គល ៥ ពួក

[១៨១] ម្នាលឧទាយី បុគ្គលទាំងឡាយ ៤ ពួកនេះ តែងមាន
 ប្រាកដក្នុងលោក បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលឧទាយី បុគ្គល
 ពួកមួយក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់ឧបធំ^(១) ដើម្បីរលាស់
 ចោលនូវឧបធំ សេចក្តីរលឹកឃើញនិងការត្រិះរិះ ដែលប្រកបដោយឧបធំ
 តែងគ្របសង្កត់បុគ្គលនោះ ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់ឧបធំ ដើម្បី
 រលាស់ចោលនូវឧបធំ បុគ្គលនោះ ក៏ស្វិតស្វាប មិនលះបង់ មិនបន្ទោ
 បង់ មិនធ្វើឲ្យវិនាស មិនធ្វើឲ្យមានកំណើតទៀត នូវឧបធំទាំងនោះ
 ឡើយ ម្នាលឧទាយី តថាគតហៅបុគ្គលនេះឯងថា ជាអ្នកប្រកបដោយ
 កិលេស មិនហៅថា ជាអ្នកប្រាសចាកកិលេសទេ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលឧទាយី ព្រោះតថាគត ដឹងច្បាស់ថា ឥន្ទ្រិយ
 ផ្សេង ។ (មាន) ក្នុងបុគ្គលនេះ ។ ម្នាលឧទាយី បុគ្គលពួកមួយ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់ឧបធំ ដើម្បីរលាស់ចោលនូវ
 ឧបធំ សេចក្តីរលឹកឃើញនិងការត្រិះរិះ ដែលប្រកបដោយឧបធំ តែង
 គ្របសង្កត់នូវបុគ្គលនោះ ដែលប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់ឧបធំ ដើម្បីរលាស់
 ចោលនូវឧបធំ បុគ្គលនោះ មិនអត់ទ្រាំ លះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស

១ ឧបធំសព្វ ប្រែថា សភាវៈដែលតម្កល់ទុកនូវកងទុក្ខ គឺជាប្រសគល់នៃកងទុក្ខ បានដល់
 ឧបធំ ៥ យ៉ាង គឺ ខន្ធបធំ ១ កិលេសបធំ ១ អភិសង្ខារបធំ ១ កាមគុណ្ណបធំ ១ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនការដ្ឋមេតិ ឥមម្បិ ខោ អហំ ឧទាយិ បុគ្គលំ
សំយុត្តោតិ វទាមិ ឆោ វិសំយុត្តោ តំ កិស្ស
ហោតុ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា ហិ មេ ឧទាយិ ឥមស្មី
បុគ្គលេ វិទិតា ។ ឥធម បនុទាយិ ឯកោច្ឆោ
បុគ្គលោ ឧបទិប្បហានាយ បទិបន្នោ ហោតិ
ឧបទិប្បទិទិស្សក្កាយ តមេនំ ឧបទិប្បហានាយ
បទិបន្នំ ឧបទិប្បទិទិស្សក្កាយ កទាចិ ករហាចិ
សតិសម្មោសា ឧបទិប្បទិសំយុត្តា សរសន្តប្បា
សមុទាចរន្តិ ទន្ធា ឧទាយិ សតុប្បាទោ អថខោ នំ
ទិប្បមេវ បដហាតិ វិទោទេតិ ព្យន្តិកោតិ អនកា-
រដ្ឋមេតិ ។ សេយ្យថាមិ ឧទាយិ បុរិសោ ទិវសសន្តត្តេ
អយោកជាហោ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុសិតានិ
និចាតេយ្យ ទន្ធា ឧទាយិ ឧទកដុសិតានំ និចាតោ
អថខោ នំ ទិប្បមេវ បរិក្ខយំ បរិយាទានំ កច្ឆេយ្យ
ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ ឥធមកោច្ឆោ បុគ្គលោ ឧបទិប្ប-
ហានាយ បទិបន្នោ ហោតិ ឧបទិប្បទិទិស្សក្កាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ធ្វើមិនឲ្យកើតទៀតនូវឧបធិទាំងនោះ ម្ចាស់ឧទាយី តថាគតហៅបុគ្គល
 នេះឯងថា ជាអ្នកប្រកបដោយកិលេស មិនហៅថា ជាអ្នកប្រាសចាក
 កិលេសទេ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះតថាគត ដឹងច្បាស់ថា
 ឥន្ទ្រិយផ្សេង ។ (មាន) ក្នុងបុគ្គលនោះ ។ ម្ចាស់ឧទាយី បុគ្គលពួកមួយ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់ឧបធិ ដើម្បីរលាស់ចោលនូវ
 ឧបធិ ការរលឹកឃើញ និងសេចក្តីត្រិះរិះ ដែលប្រកបដោយឧបធិ តែង
 គ្របសង្កត់បុគ្គលនោះ ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីរលាស់
 ចោលនូវឧបធិ ព្រោះការភ្លេចស្មារតីក្នុងកាលម្តង ។ ម្ចាស់ឧទាយី ការ
 កើតឡើងនៃសតិជារបស់យឺតយូរ តែបុគ្គលនោះលះបង់ បន្ទាបបង់ ធ្វើឲ្យ
 វិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតទៀតនូវឧបធិនោះ ដោយឆាប់រហ័ស ។ ម្ចាស់
 ឧទាយី បុរសចាក់តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ទៅក្នុងខ្លះដែក ដែលគេដុត
 អស់មួយថ្ងៃ ម្ចាស់ឧទាយី ការស្រក់ចុះនៃតំណក់នោះរមែងយឺតយូរ តែ
 តំណក់ទឹកនោះ ក៏ដល់នូវការរឹងស្អួតអស់ទៅដោយឆាប់រហ័ស សេចក្តី
 នេះ មានឧបមាយ៉ាងណា ម្ចាស់ឧទាយី មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួក
 មួយក្នុងលោកនេះ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីលះបង់ឧបធិ ដើម្បីរលាស់ចោលនូវ

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ ចត្តារោ បុគ្គលា

តមេនំ ឧបទិប្បហានាយ បទិបទ្នំ ឧបទិប្បទិទិស្សក្កាយ
កទាចិ ករហាចិ សតិសម្មោសា ឧបទិប្បទិសំយុត្តា
សរសង្កប្បា សមុទាចរន្តិ ទន្ធា ឧទាយិ សតុប្បាទោ
អថខោ នំ ទិប្បមេវ បដហតិ វិទោទេតិ ព្យន្តិកោតិ
អនការដ្ឋមេតិ ឥមម្បិ ខោ អហំ ឧទាយិ បុគ្គលំ
សំយុត្តោតិ វទាមិ នោ វិសំយុត្តោ តំ កិស្ស ហោតុ
ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា ហិ មេ ឧទាយិ ឥមស្មី បុគ្គលេ
វិទិតា ។ ឥធម បនុទាយិ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ ឧបទិ
ទុក្ខស្ស មូលន្តិ ឥតិ វិទិត្វា ទិរុបទី ហោតិ
ឧបទិសទ្ធិយេ វិមុត្តោ ឥមំ ខោ អហំ ឧទាយិ បុគ្គលំ
វិសំយុត្តោតិ វទាមិ នោ សំយុត្តោ តំ កិស្ស ហោតុ
ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា ហិ មេ ឧទាយិ ឥមស្មី បុគ្គលេ
វិទិតា ។ ឥមេ ខោ ឧទាយិ ចត្តារោ បុគ្គលា
សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី^(១) ។

១ ឱ. ម. ឥមេ ខោ ឧទាយិ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិន្តិ ន ទិស្សន្តិ ។

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ បុគ្គល ៤ ពួក

ឧបធំ ការរលឹកឃើញនិងសេចក្តីត្រិះរិះ ដែលប្រកបដោយឧបធំ រមែង
 គ្របសង្កត់បុគ្គលនោះ ដែលប្រតិបត្តិដើម្បីលះបង់ឧបធំ ដើម្បីរលាស់
 ចោលនូវឧបធំ ព្រោះភ្លេចស្មារតីក្នុងកាលម្តង ។ ម្នាលឧទាយី ការ
 កើតឡើងនៃស្មារតីយឺតយូរ តែបុគ្គលនោះលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យ
 វិនាស ធ្វើមិនឲ្យមានកំណើតទៀតនូវឧបធំនោះ ដោយចាប់រហ័ស ម្នាល
 ឧទាយី តថាគតហៅបុគ្គលនេះឯងថា ជាអ្នកប្រកបដោយកិលេស មិន
 ហៅថា ជាអ្នកប្រាសចាកកិលេសទេ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្នាល
 ឧទាយី ព្រោះតថាគតដឹងច្បាស់ថា ឥន្ទ្រិយផ្សេង ។ គ្នា (មាន) ក្នុងបុគ្គល
 នេះ ។ ម្នាលឧទាយី បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះដឹងច្បាស់ថា ឧបធំគឺ
 បញ្ចក្ខន្ធ ជាប្រសគល់នៃសេចក្តីទុក្ខ តែជាអ្នកឥតមានឧបក្កិលេស មាន
 ចិត្តជឿស៊ប់នូវព្រះនិព្វានជាគ្រឿងអស់ទៅនៃឧបធំកិលេស ម្នាលឧទាយី
 តថាគតហៅបុគ្គលនេះឯងថា ជាអ្នកប្រាសចាកឧបធំកិលេស មិនហៅ
 ថាប្រកបដោយឧបធំកិលេសឡើយ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្នាល
 ឧទាយី ព្រោះតថាគតដឹងច្បាស់ថា ឥន្ទ្រិយដែលផ្សេង ។ គ្នា (មាន)
 ក្នុងបុគ្គលនេះ ។ ម្នាលឧទាយី បុគ្គលទាំងឡាយ ៤ ពួកនេះឯងដែល
 មានប្រាកដក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៨២] បញ្ច ខោ ឥមេ ឧទាយិ កាមតុណា
 កតមេ បញ្ច ចក្កវិញ្ញេយ្យា រូទា ឥដ្ឋា កត្តា
 មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា
 សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ធា... យានវិញ្ញេយ្យា កត្តា...
 ដិវ្ហវិញ្ញេយ្យា រសា... កាយវិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា
 កត្តា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា ។
 ឥមេ ខោ ឧទាយិ បញ្ច កាមតុណា ។ យំ ខោ
 ឧទាយិ ឥមេ បញ្ច កាមតុណោ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ
 សុខំ សោមនស្សំ ឥទំ រុច្ចតិ កាមសុខំ មិឡ្ហសុខំ
 បុប្ផនសុខំ អនរិយសុខំ ន អាសេវិតព្វំ ន
 កាវេតព្វំ ន ពហុលីកាតព្វំ កាយិតព្វំ ឯតស្ស
 សុខស្សាតិ រទាមិ ។

[១៨៣] ឥធុទាយិ ភិក្កុ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ មេ ។ បបមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 វិតក្កវិចារានំ រូបសមា ។ មេ ។ ទុតិយំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បីតិយា ច វិរាតា ។ មេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៨២] ម្នាលឧទាយី កាមគុណនេះមាន ៥ ប្រការ កាមគុណ ៥ ប្រការតើអ្វីខ្លះ គឺរូបទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបាន ដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកប ដោយកាម គួររីករាយ ១ សំឡេងទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបាន ដោយត្រចៀក... ១ ក្លិនទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយច្រមុះ... ១ រសទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយអណ្តាត... ១ ផោដ្ឋព្វៈ ទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយកាយជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ ១ ។

ម្នាលឧទាយី នេះឯងហៅថា កាមគុណ ៥ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយី សុខ និងសោមនស្សណា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យកាមគុណទាំង ៥ ប្រការ នេះ សេចក្តីសុខនិងសោមនស្សនេះ តថាគតហៅថា ជាសុខក្នុងកាម ជាសុខមិនស្អាត ជាសុខរបស់បុប្ផជន មិនមែនជាសុខរបស់ព្រះអរិយៈ ដែលគេមិនគួរធ្វើឲ្យប្តីក មិនគួរចម្រើន មិនគួរធ្វើឲ្យរឿយ ។ ឡើយ តថាគតពោលថា គួរខ្លាចសេចក្តីសុខនេះ ។

[១៨៣] ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាក កាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ភិក្ខុព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ ។ បេ ។ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ព្រោះប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ ចតុត្ថជ្ឈានកថា

តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុខស្ស ច
 បហាណា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ឥទំ រុច្ចតិ នេក្ខម្មសុខំ វិវេកសុខំ^(១)
 ឧបសមសុខំ សម្ពោជិសុខំ អាសេវិតព្វំ ការេតព្វំ
 ពហុលីកាតព្វំ ន កាយិតព្វំ ឯតស្ស សុខស្សាតិ
 វោមិ ។

[១៨៤] ឥទុទាយិ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បបមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឥទំ ខោ អហំ
 ឧទាយិ ឥញ្ជិតស្មី វោមិ កិញ្ច តត្ថ ឥញ្ជិតស្មី យេនេវ
 តត្ថ វិតក្កវិចារា អនិរុទ្ធា ហោន្តិ ឥទំ តត្ថ ឥញ្ជិតស្មី ។
 ឥទុទាយិ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ រូបសមា ។ បេ ។
 ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឥទម្បិ ខោ
 អហំ ឧទាយិ ឥញ្ជិតស្មី វោមិ កិញ្ច តត្ថ ឥញ្ជិតស្មី
 យេនេវ តត្ថ បីតិសុខំ អនិរុទ្ធា ហោតិ ឥទំ តត្ថ ឥញ្ជិត-
 ស្មី ។ ឥទុទាយិ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាតា ។ បេ ។

១ ឱ. ម. បវិវេកសុខំ ។

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ការពោលអំពីឈាន ៤

ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ព្រោះលះបង់សេចក្តីសុខ ។ បេ ។ ចូលកាន់
ចតុត្ថជ្ឈាន នេះទើបតថាគតហៅថា សុខផុតចាកកាម សុខស្ងប់ស្ងាត់
សុខស្ងប់រម្ងាប់ សុខប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ដែលបុគ្គលគួរ
ធ្វើឲ្យថ្មីក គួរចម្រើន គួរធ្វើឲ្យរឿយ ។ តថាគតហៅថា បុគ្គលមិនគួរខ្លាច
សេចក្តីសុខនេះឡើយ ។

[១៨២] ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាម
ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ។ ម្នាលឧទាយី តថាគត
ពោលថា បឋមជ្ឈាននោះឯង ជាធម្មជាតិញាប់ញ័រនៅឡើយ អ្វីដែល
ញាប់ញ័រ ក្នុងបឋមជ្ឈាននោះ វិតក្កៈនិងវិចារៈណា ក្នុងបឋមជ្ឈាននោះ
ដែលមិនទាន់រំលត់នៅឡើយ នេះឯងជាធម្មជាតិញាប់ញ័រ ក្នុងបឋមជ្ឈាន
នោះ ។ ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ
។ បេ ។ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលឧទាយី តថាគតពោលថា
ទុតិយជ្ឈាននេះឯង ជាធម្មជាតិញាប់ញ័រនៅឡើយ ចុះអ្វីដែលញាប់ញ័រ
ក្នុងទុតិយជ្ឈាននោះ បីតិ និងសុខណា ក្នុងទុតិយជ្ឈាននោះ ដែលមិន
ទាន់រំលត់នៅឡើយ នេះឯងជាធម្មជាតិញាប់ញ័រ ក្នុងទុតិយជ្ឈាននោះ ។
ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តតិយំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឥទម្បិ ខោ
 អយំ ឧទាយិ ឥញ្ជិតស្មី វទាមិ កិញ្ច តត្ថ ឥញ្ជិ-
 តស្មី យទេវ តត្ថ ឧបេក្ខាសុខំ អនិរុទ្ធិ ហោតិ
 ឥទំ តត្ថ ឥញ្ជិតស្មី ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ សុខស្ស
 ច បហាណ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ។ ឥទំ ខោ ។ អហំ ឧទាយិ
 អនេញ្ជិតស្មី វទាមិ ។
 [១៨៥] ឥធុទាយិ ភិក្ខុ វិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ បេ ។ បឋមំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឥទំ
 ខោ អហំ ឧទាយិ អនលន្តិ វទាមិ បជហថាតិ
 វទាមិ សមតិក្កមថាតិ វទាមិ ។ កោ ច តស្ស
 សមតិក្កមោ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ
 រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 អយំ តស្ស សមតិក្កមោ ។ ឥទម្បិ ខោ អហំ
 ឧទាយិ អនលន្តិ វទាមិ បជហថាតិ វទាមិ សម-
 តិក្កមថាតិ វទាមិ ។ កោ ច តស្ស សមតិក្កមោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលឧទាយី តថាគតពោលថា តតិយជ្ឈាន
 នេះឯង ជាធម្មជាតិញាប់ញ័រនៅឡើយ ចុះអ្វីដែលញាប់ញ័រ ក្នុងតតិ-
 យជ្ឈាននោះ ឧបេក្ខានិងសុខណា ក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ ដែលមិនទាន់
 រំលត់នៅឡើយ នេះឯង ជាធម្មជាតិញាប់ញ័រ ក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ ។
 ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់នូវសុខ ។ បេ ។ ចូល
 កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលឧទាយី តថាគតពោលថា ចតុត្ថជ្ឈាននេះឯង
 ជាធម្មជាតិមានញាប់ញ័រឡើយ ។

[១៨៥] ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាម
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ។ ម្នាលឧទាយី តថាគត
 ពោលនូវបឋមជ្ឈាននេះឯងថា មិនទាន់ល្មមទេ តថាគតពោលថា
 អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ចេញ ពោលថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរកន្លង
 ឲ្យផុតចេញ ។ ចុះការកន្លងចេញនូវបឋមជ្ឈាននោះ តើដូចម្តេច ម្នាល
 ឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន នេះហៅថាការកន្លងនូវបឋមជ្ឈាននោះ ។
 ម្នាលឧទាយី តថាគតពោលនូវទុតិយជ្ឈាននេះឯងថា មិនទាន់ល្មមទេ
 តថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ចេញ ពោលថា អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរកន្លងឲ្យផុតចេញ ។ ចុះការកន្លងទុតិយជ្ឈាននោះ តើដូចម្តេច

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសុត្តេ បហានកថា

ឥធុនាយិ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាតា ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ តស្ស
 សមតិក្កមោ ។ ឥទម្បិ ខោ អហំ ឧនាយិ អនលន្តិ
 វនាមិ បដហថាតិ វនាមិ សមតិក្កមថាតិ វនាមិ ។
 កោ ច តស្ស សមតិក្កមោ ឥធុនាយិ ភិក្ខុ
 សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ តស្ស សមតិក្កមោ ។
 ឥទម្បិ ខោ អហំ ឧនាយិ អនលន្តិ វនាមិ
 បដហថាតិ វនាមិ សមតិក្កមថាតិ វនាមិ ។
 កោ ច តស្ស សមតិក្កមោ ឥធុនាយិ ភិក្ខុ
 សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមោ បដិយសញ្ញានំ
 អដ្ឋង្គមា នានត្ថសញ្ញានំ អមនសិកាវា អនន្តោ អា-
 កាសោតិ អាកាសានព្វាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ
 អយំ តស្ស សមតិក្កមោ ។ ឥទម្បិ ខោ អហំ ឧនាយិ
 អនលន្តិ វនាមិ បដហថាតិ វនាមិ សមតិក្កមថាតិ
 វនាមិ ។ កោ ច តស្ស សមតិក្កមោ ឥធុនាយិ

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ការពោលអំពីការលះ

ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។ ចូល
 កាន់ទុតិយជ្ឈាន នេះហៅថាការកន្លងនូវទុតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលឧទាយី
 តថាគតពោលនូវតតិយជ្ឈាននេះឯងថា មិនទាន់ល្មមទេ តថាគតពោល
 ថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចេញ ពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរកន្លងឲ្យផុត
 ចេញ ។ ចុះការកន្លងនូវតតិយជ្ឈាននោះ តើដូចម្តេច ម្នាលឧទាយី តថាគត
 ពោល នូវចតុត្ថជ្ឈាននេះឯងថា មិនទាន់ល្មមទេ តថាគតពោលថា
 អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចេញ ពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរកន្លងឲ្យផុត
 ចេញ ។ ចុះការកន្លងនូវចតុត្ថជ្ឈាននោះ តើដូចម្តេច ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ព្រោះកន្លងបង់នូវរូបសញ្ញា ព្រោះរលត់នូវបដិយសញ្ញា
 ព្រោះមិនមានមនសិការៈចំពោះនានត្ថសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង ចូល
 កាន់អាកាសានញាយតនជ្ឈាន ដោយបរិកម្មថា អាកាសមិនមានទីបំផុត
 នេះហៅថាការកន្លងនូវចតុត្ថជ្ឈាននោះ ។ ម្នាលឧទាយី តថាគតពោល
 នូវអាកាសានញាយតនជ្ឈាននេះឯងថា មិនទាន់ល្មម តថាគតពោលថា អ្នក
 ទាំងឡាយចូរលះបង់ចេញ ពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរកន្លងឲ្យផុតចេញ ។
 ចុះការកន្លងនូវអាកាសានញាយតនជ្ឈាននោះ តើដូចម្តេច ម្នាលឧទាយី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភិក្ខុ សព្វសោ អាភាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម

អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ

វិហារតិ អយំ តស្ស សមតិក្កមោ ។ ឥទម្បិ ខោ

អហំ ឧទាយិ អនលន្តិ វោមិ បដហថាតិ វោមិ សម-

តិក្កមថាតិ វោមិ ។ កោ ច តស្ស សមតិក្កមោ

ឥធុទាយិ ភិក្ខុ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សម-

តិក្កម្ម នត្ថិ កិញ្ចឹតិ អាភិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ

វិហារតិ អយំ តស្ស សមតិក្កមោ ។ ឥទម្បិ ខោ

អហំ ឧទាយិ អនលន្តិ វោមិ បដហថាតិ វោមិ

សមតិក្កមថាតិ វោមិ ។ កោ ច តស្ស សមតិក្កមោ

ឥធុទាយិ ភិក្ខុ សព្វសោ អាភិញ្ចញ្ញាយតនំ

សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ

វិហារតិ អយំ តស្ស សមតិក្កមោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កន្លងនូវអាកាសានញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង
 ហើយចូលកាន់វិញ្ញាណញាយតនៈ ដោយបរិកម្មថា វិញ្ញាណមិនមានទី
 បំផុតដូច្នោះ នេះហៅថាការកន្លងនូវអាកាសានញាយតនៈនោះ ។ ម្នាល
 ឧទាយី តថាគតពោលនូវវិញ្ញាណញាយតនៈនេះឯងថា មិនទាន់ល្មមទេ
 តថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចេញ ពោលថា អ្នកទាំង-
 ឡាយចូរកន្លងឲ្យផុតចេញ ។ ចុះការកន្លងនូវវិញ្ញាណញាយតនៈនោះ
 តើដូចម្តេច ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កន្លងនូវវិញ្ញាណញាយ-
 តនៈដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលកាន់អាកិញ្ញញាយតនៈ ដោយបរិ-
 កម្មថា អ្វីតិចតួចមិនមានដូច្នោះ នេះហៅថាការកន្លងនូវវិញ្ញាណញាយតនៈ
 នោះ ។ ម្នាលឧទាយី តថាគតពោលនូវអាកិញ្ញញាយតនៈនេះឯងថា មិន
 ទាន់ល្មមទេ តថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចេញ ពោល
 ថា អ្នកទាំងឡាយចូរកន្លងឲ្យផុតចេញ ។ ចុះការកន្លងនូវអាកិញ្ញ-
 ញាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កន្លង
 នូវអាកិញ្ញញាយតនៈដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលកាន់នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនៈជ្ឈាន នេះហៅថាការកន្លងនូវអាកិញ្ញញាយតនៈនោះ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តំ បហានកថា

ឥទម្បិ ខោ អហំ ឧទាយិ អនលន្តិ វនាមិ
 បជហថាតិ វនាមិ សមតិក្កមថាតិ វនាមិ ។ កោ ច
 តស្ស សមតិក្កមោ ឥធុទាយិ សព្វសោ នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោជំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយំ តស្ស សមតិក្កមោ ។ ឥតិ
 ខោ អហំ ឧទាយិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្សបិ
 បហានំ វនាមិ ។ បស្សសិ នោ តំ ឧទាយិ
 តំ សញ្ញាជនំ អណ្តំ វា ចូលំ វា យស្សាហំ
 នោ បហានំ វនាមីតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេតិ ។
 ឥទមរោច ភកវា អត្តមនោ អាយស្មា ឧទាយិ
 ភកវតោ ភាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

លដុកិកោបមសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

ភិក្ខុវគ្គ លដុកិកោបមសូត្រ ការពោលអំពីការលះ

ម្នាលឧទាយី តថាគតពោលនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈនេះឯងថា មិនទាន់ល្មមទេ តថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចេញ ពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរកន្លងឲ្យផុតចេញ ។ ចុះការកន្លងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ម្នាលឧទាយី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កន្លងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ (រលត់សញ្ញាព្រមទាំងវេទនា) នេះហៅថាការកន្លងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈនោះ ។ ម្នាលឧទាយី តថាគតពោលនូវការលះបង់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈដូច្នោះឯង ។ ម្នាលឧទាយី តថាគតពោល នូវការលះបង់សំយោជនៈណា អ្នកឃើញសំយោជនៈទាំងតូចទាំងធំនោះឬទេ ។ ឧទាយីក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនមិនឃើញទេ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះឧទាយីមានអាយុ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ លដុកិកោបមសូត្រ ជាគម្រប់ ៦ ។

សត្តិមំ ចារឹមសុត្តិ

[១៨៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 ចាតុមាយំ វិហារតិ អាមលក្តីវនេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន សារីបុត្តមោក្កល្លានប្បមុខានិ បញ្ចមត្តានិ
 ភិក្ខុសតានិ ចាតុមំ អនុប្បត្តានិ ហោន្តិ កកវន្តំ
 ទស្សនាយ ។ តេ ច អាគន្តុកា ភិក្ខុ ទេវាសិកេ-
 ហិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិ បដិសម្មោទមាណា សេនាសនានិ
 បញ្ញាបយមាណា បត្តចីវរានិ បដិសាមយមាណា ឧច្ចា-
 សទ្ធា មហាសទ្ធា អហោសុំ ។ អថខោ កកវា
 អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ កេ បនេតេ អានន្ត
 ឧច្ចាសទ្ធា មហាសទ្ធា កេវដ្ឋា មញ្ញេ មន្តំ វិលោ-
 មេន្តិតិ ។ ឯតានិ កន្តេ សារីបុត្តមោក្កល្លានប្បមុខានិ
 បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុសតានិ ចាតុមំ អនុប្បត្តានិ កកវន្តំ
 ទស្សនាយ តេ អាគន្តុកា ភិក្ខុ ទេវាសិកេហិ
 ភិក្ខុហិ សទ្ធិ បដិសម្មោទមាណា អាសនានិ^(១)
 បញ្ញាបយមាណា បត្តចីវរានិ បដិសាមយមាណា

១ ឱ. ម. សេនាសនានិ ។

ចាតុមសូត្រ ទី ៧

[១៨៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអាមលកីរ័ន (ព្រៃកន្ទួតព្រៃ) ក្នុងស្រុក
 ចាតុមា ។ ក៏សម័យនោះ ពួកភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប មានព្រះសារីបុត្ត
 និងព្រះមោគ្គល្លានជាប្រធាន និងមន្តទៅដល់ស្រុកចាតុមា ដើម្បីគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគ ។ ក៏ឯពួកភិក្ខុអាគន្ធកៈអម្បាលនោះ ក៏និយាយរាក់
 ទាក់មួយអន្លើដោយពួកនេវាសិកភិក្ខុ ប្រើគ្នានិងគ្នាឲ្យក្រាលសេនាសនៈ
 ឲ្យរៀបចំទុកដាក់បាត្រចីវរ មានសំឡេងគីកកងសំឡេងអ៊ូអា ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទមានអាយុមកសួរថា
 ម្ចាស់អានន្ទ ចុះសំឡេងគីកកងអ៊ូអាទាំងនុ៎ះតើជាសំឡេងអ្វី ហាក់ដូចជា
 ពួកព្រានសំណាញ់ដណ្តើមចាប់ត្រី ដូច្នោះ ។ ព្រះអានន្ទក្រាបបង្គំទូលថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប មានព្រះសារីបុត្តនិងព្រះ
 មោគ្គល្លានជាប្រធាននុ៎ះ មកដល់ស្រុកចាតុមា ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 ពួកអាគន្ធកភិក្ខុអម្បាលនោះ ក៏និយាយរាក់ទាក់មួយអន្លើ ដោយពួក
 នេវាសិកភិក្ខុ ប្រើគ្នានិងគ្នាឲ្យក្រាលអាសនៈ ឲ្យរៀបចំទុកដាក់បាត្រនិង

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ ឧប្មាសទ្ធា មហាសទ្ធា

ឧប្មាសទ្ធា មហាសទ្ធាតិ ។ តេជារាណន្ត មម វចនេន
ភិក្ខុ^(១) អាមន្តេហិ សត្តា អាយស្មន្តេ^(២) អាមន្តេសី-
តិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភកវតោ
បដិស្សត្វា យេន តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
មិត្វា តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច សត្តា អាយស្មន្តេ^(៣)
អាមន្តេតីតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ
អាយស្មតោ អានន្តស្ស បដិស្សត្វា យេន ភកវា
តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធតោ ខោ តេ
ភិក្ខុ ភកវា ឯតទរោច កិណ្ណ តុម្ភេ ភិក្ខុវេ ឧប្មា-
សទ្ធា មហាសទ្ធា កេវដ្ឋា មញ្ញោ មច្ចំ វិលោហេន្តីតិ ។
ឥមាជិ កន្តេ សារីបុត្តមោត្តល្វានប្បមុខាជិ បញ្ចមត្តាជិ
ភិក្ខុសតាជិ ចាតុមំ អនុប្បត្តាជិ ភកវន្តំ ទស្សនាយ
តេមេ អាគន្តកា ភិក្ខុ ទេវាសិកេហិ ភិក្ខុហិ
សទ្ធិ បដិសម្មោទមាណា សេនាសនាជិ បញ្ញាបយ-
មាណា បត្តចីវរាជិ បដិសាមយមាណា ឧប្មាសទ្ធា

១ ឱ. ម. តេ ភិក្ខុ ។ ២-៣ ឱ. សត្តាយស្មន្តេ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ សំឡេងគីកកង សំឡេងអ៊ិអា

បីវរ ទើបមានសំឡេងគីកកងអ៊ិអាដូច្នោះ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ
 បើដូច្នោះ អ្នកចូរហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក តាមពាក្យរបស់តថាគតថា
 ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅលោកមានអាយុទាំងឡាយ ។ ព្រះអានន្ទ
 មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា
 ព្រះអង្គ ហើយក៏ចូលទៅរកពួកភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 បាននិយាយនឹងភិក្ខុទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅ
 លោកមានអាយុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលស្តាប់ពាក្យ
 ព្រះអានន្ទមានអាយុថា ករុណាលោកមានអាយុ ហើយក៏ចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ដូចម្តេចបានជាអ្នកទាំងឡាយ មានសំឡេងគីកកងអ៊ិអា បីដូច
 ជាពួកព្រានសំណាញ់ ដណ្តើមចាប់ត្រីដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពួកភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប មានព្រះសារីបុត្តនិងព្រះមោគ្គល្លានជាប្រធាន
 នេះ មកដល់ស្រុកចាតុមា ដើម្បីនឹងគាល់ព្រះមានព្រះភាគ អាគន្ធកភិក្ខុ
 អម្បាលនោះ ក៏និយាយរាក់ទាក់ជាមួយពួកនេវាសិកភិក្ខុ ប្រើគ្នានិងគ្នា
 ឲ្យក្រាលសេនាសនៈ ឲ្យរៀបចំទុកដាក់បាត្របីវរ ទើបមានសំឡេងគីក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មហាសទ្ធាតិ ។ កច្ចថ ភិក្ខុវេ បណាមេមិ វោ ន
 វោ មម សន្តិកេ វត្តព្វន្តិ ។ ឯវំ ភន្តតិ ខោ តេ
 ភិក្ខុ ភកវតោ បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា សេនាសនំ សំសាមេត្វា
 បត្តចីវរមាទាយ បក្កមីសុ ។

[១៨៧] តេន ខោ បន សមយេន ចា-
 តុមេយ្យកា សក្យា សន្តាតាវេ សន្និបតិតា ហោន្តិ
 កេនចិនេវ កវណីយេន ។ អទ្ធសំសុ^(១) ខោ
 ចាតុមេយ្យកា សក្យា តេ ភិក្ខុ ទ្វរតោវ អាតច្ចន្តេ
 ទិស្វាន យេន តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្ក-
 មិត្វា តេ ភិក្ខុ ឯតទវោចំ ហន្ធកហំ បន តុម្ភេ
 អាយស្មន្តោ កច្ចថាតិ ។ ភកវតា ខោ អារុសោ
 ភិក្ខុសង្កេត្តា បណាមិតោតិ ។ តេនហាយស្មន្តោ
 មុហុត្តំ និសីទថ អប្បវនាម មយំ សក្កុណោយ្យាម
 ភកវន្តំ បសាទេតុន្តិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ
 ចាតុមេយ្យកានំ សក្យានំ បច្ចុស្សោសុំ ។ អថខោ

១ ឱ. អទ្ធសាសុំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កងអ្វីអាជ្ញាច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរទៅទៅ តថាគត
បណ្តេញអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនគួរនៅ ក្នុងសំណាក់តថាគត
ទេ ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះមានព្រះភាគ
ថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះ
មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយរៀបចំទុកដាក់សេនាសនៈ ហើយ
កាន់យកបាត្រនិងបីវរចៀសចេញទៅ ។

[១៨៧] ក៏សម័យនោះ សក្យៈទាំងឡាយ អ្នកស្រុកចាតុមាប្រជុំ
គ្នាក្នុងរោងភាក់អាស្រ័យដោយកិច្ច ដែលគួរធ្វើណាមួយ ។ លុះសក្យៈ
ទាំងឡាយអ្នកស្រុកចាតុមា បានឃើញភិក្ខុទាំងឡាយនោះ កំពុងដើរមក
ពីចម្ងាយ លុះឃើញច្បាស់ហើយ បានចូលទៅរកភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ
លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះ នឹងភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ
ថា បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយនិមន្តទៅណា ។
ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគ បានបណ្តេញភិក្ខុសង្ឃទៅហើយ ។
បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ សូមលោកទាំងឡាយ
និមន្តគង់មួយរំពេចសិន ក្រែងជួនជាយើងទាំងឡាយ សម្រួលព្រះទ័យ
ព្រះមានព្រះភាគបាន ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់សក្យៈទាំងឡាយ
អ្នកស្រុកចាតុមាថា ថ្វាយព្រះពរ សក្យៈមានអាយុ ។ លំដាប់នោះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ សក្យានំ ភគវន្តបសង្កមនំ

ចាតុមេយ្យកា សក្យា យេន ភគវា តេនុបសង្កមីសុ
 ឧបសង្កមីតា ភគវន្តំ អភិវាទេតា ឯកមន្តំ
 ជិសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ ជិសិដ្ឋា ខោ ចាតុមេយ្យកា
 សក្យា ភគវន្តំ ឯតទោមំ អភិទទ្ទតុ ភន្តេ ភគវា
 ភិក្ខុសង្ឃំ អភិវទតុ ភន្តេ ភគវា ភិក្ខុសង្ឃំ សេយ្យ-
 ថាមិ ភន្តេ ភគវតា បុព្វេ ភិក្ខុសង្ឃោ អនុក្កហិតោ
 ឯវមេវ ភគវា ឯតហិ អនុក្កណ្ណាតុ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្តេត្ត
 ភន្តេ ភិក្ខុ នវា អចិរប្បព្វជិតា អធុណាតតា ឥមំ
 ធម្មវិនយំ តេសំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ អលកន្តានំ
 សិយា អញ្ញាថត្តំ សិយា វិបរិណាមោ សេយ្យថាមិ ភន្តេ
 ពីដានំ តរុណានំ ឧទកំ អលកន្តានំ សិយា អញ្ញាថត្តំ
 សិយា វិបរិណាមោ ឯវមេវ^(១) ភន្តេ សន្តេត្ត ភិក្ខុ
 នវា អចិរប្បព្វជិតា អធុណាតតា ឥមំ ធម្មវិនយំ តេសំ

១ ឱ. ម. ឯវមេវ ខោ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ ពួកសក្យៈចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

សក្យៈទាំងឡាយអ្នកស្រុកចាតុមា បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុង
 ទីសមគួរ ។ លុះសក្យៈទាំងឡាយអ្នកស្រុកចាតុមា គង់ក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ បានក្រាបទូលពាក្យនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគត្រេកអរ (នឹងការចូលមកវិញនៃភិក្ខុ-
 សង្ឃ) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹងភិក្ខុ-
 សង្ឃ (ថាចូរមកវិញ) ចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃដែលព្រះ
 មានព្រះភាគ ធ្លាប់ទ្រង់អនុគ្រោះហើយក្នុងកាលមុន ដោយប្រការយ៉ាង
 ណា ឥឡូវនេះសូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុគ្រោះភិក្ខុសង្ឃយ៉ាងនោះ
 ទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃដែលមានក្នុងទីនេះជាភិក្ខុថ្មី ឬស
 ហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបតែនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ កាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយនោះ មិនបានជួបនឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ មុខជានឹងមានសេចក្តី
 រាយមាយនិងសេចក្តីប្រែប្រួលពុំខាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចជាពូជ
 ទាំងឡាយដ៏ខ្ចី កាលមិនមានទឹកហើយ នឹងស្ងួតស្រពោន ឬប្រែប្រួល
 យ៉ាងណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុដែលមានក្នុងទីនេះ ជាភិក្ខុថ្មីឬស
 ហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបតែនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ កាលភិក្ខុទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភកវន្តំ ទស្សនាយ អលកន្តានំ សិយា អញ្ញាថត្តំ សិយា
 វិបរិណាមោ សេយ្យថាមិ កន្តេ វច្ឆស្ស តរុណាស្ស
 មាតវំ អបស្សន្តស្ស សិយា អញ្ញាថត្តំ សិយា
 វិបរិណាមោ ឯវមេវ ខោ កន្តេ សន្តេត្ត ភិក្ខុ នវា
 អចិរយ្យព្វជិតា អនុនាគតា ឥមំ ធម្មវិនយំ តេសំ ភកវន្តំ
 អបស្សន្តានំ សិយា អញ្ញាថត្តំ សិយា វិបរិណាមោ
 អភិនទ្ធតុ កន្តេ កកវា ភិក្ខុសង្ឃំ អភិវទតុ
 កន្តេ កកវា ភិក្ខុសង្ឃំ សេយ្យថាមិ កន្តេ កកវតា
 បុព្វេ ភិក្ខុសង្ឃោ អនុត្តហិតោ ឯវមេវ កកវា
 ឯតវហិ អនុត្តណ្ណាតុ ភិក្ខុសង្ឃន្តិ ។

[១៨៨] អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ភកវតោ

ចេតសា ចេតោ បរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាមិ នាម
 ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ
 បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ
 អន្តរហិតោ ភកវតោ បុរតោ ចាតុរហោសិ ។ អថខោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនបានជួបព្រះមានព្រះភាគហើយ មុខជានឹងមានសេចក្តីរាយមាយ និង
 សេចក្តីប្រែប្រួល ពុំខាន យ៉ាងនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូច
 កូនគោតូច កាលមិនឃើញមេហើយ មុខជានឹងស្តាំងស្តម ឬប្រែប្រួល
 យ៉ាងណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុដែលមានក្នុងទីនេះ ជាភិក្ខុថ្មី
 ឬសហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបតែនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ កាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយនោះ មិនបានជួបនឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ មុខជានឹងមានសេចក្តី
 រាយមាយ និងសេចក្តីប្រែប្រួលពុំខាន យ៉ាងនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ត្រេកអរ (នឹងការចូលមកវិញនៃភិក្ខុសង្ឃ)
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹងភិក្ខុសង្ឃ (ថា
 ចូរមកវិញ) ចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃដែលព្រះមានព្រះភាគ
 ធ្លាប់អនុគ្រោះហើយក្នុងកាលមុន ដោយប្រការ យ៉ាងណា ឥឡូវនេះ
 សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុគ្រោះភិក្ខុសង្ឃ យ៉ាងនោះទៀត ។

[១៨៨] គ្រានោះ សហម្បតិព្រហ្ម បានជ្រាបសេចក្តីបរិវិតក្កៈ
 ក្នុងព្រះហឫទ័យនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ហើយ
 ក៏ស្រាប់តែបាត់ អំពីព្រហ្មលោកមួយរំពេច ហើយមកប្រាកដនៅទី
 ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ ហាក់ដូចបុរស មានកម្លាំង លាដៃ
 ដែលខ្លួនបត់ចូល ឬបត់ដៃដែលខ្លួនលាចេញ ។ លំដាប់នោះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ ព្រហ្មជ្ឈេសនា

ព្រហ្មា	សហម្មតិ	ឯកំ	ឧត្តរាសន្តិ	ករិត្វា	យេន
ភកា	តេនញ្ជាលិម្បណាមេត្វា		ភកវន្តំ		ឯតទរោច
អភិនន្ទតុ	ភន្តេ	ភកា	ភិក្ខុសង្ឃំ		អភិវេតតុ
ភន្តេ	ភកា	ភិក្ខុសង្ឃំ	សេយ្យថាមិ	ភន្តេ	ភកវតា
បុព្វេ	ភិក្ខុសង្ឃោ	អនុក្កហិតោ	ឯវមេវ		ភកា
ឯតរហិ	អនុក្កណាតុ	ភិក្ខុសង្ឃំ	សន្តេត្ត	ភន្តេ	ភិក្ខុ
នា	អចិរប្បព្វជិតា	អនុនាតតា	ឥមំ		ធម្មវិនយំ
តេសំ	ភកវន្តំ	ទស្សនាយ	អលកន្តានំ		សិយា
អញ្ញាថត្តំ	សិយា	វិបរិណាមោ	សេយ្យថាមិ		ភន្តេ
ពីដានំ	តរុណានំ	ឧទកំ	អលកន្តានំ		សិយា
អញ្ញាថត្តំ	សិយា	វិបរិណាមោ	ឯវមេវ		ភន្តេ ^(១)

១ ឱ. ម. ឯវមេវ ខោ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ ព្រហ្មក្រាបបង្គំទូលអារាធនា

សហម្បតិព្រហ្ម ធ្វើសំពត់ឧត្តរាសង្កៈ រៀងស្នាម្នាង ប្រណាម្យអញ្ជូលីទៅ
 រកព្រះមានព្រះភាគ ក្រាបទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគត្រេកអរ (នឹងការចូលមក
 នៃភិក្ខុសង្ឃ) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹង
 ភិក្ខុសង្ឃ (ថាចូរមកចុះ) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃដែលព្រះមាន
 ព្រះភាគ ធ្លាប់អនុគ្រោះហើយ ក្នុងកាលមុន ដោយប្រការយ៉ាងណា
 ឥឡូវនេះ សូមព្រះមានព្រះភាគ អនុគ្រោះភិក្ខុសង្ឃដោយប្រការយ៉ាង
 នោះទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុដែលមានក្នុងទីនេះ ជាភិក្ខុថ្មី
 បួសហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបតែមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ កាលបើភិក្ខុទាំង
 នោះ មិនបានជួបនឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ មុខជានឹងមានសេចក្តីរាយ-
 មាយ និងសេចក្តីប្រែប្រួលជាពុំខាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចពូជ
 ទាំងឡាយដ៏ខ្ចី កាលមិនបានទឹកហើយ នឹងមានការស្ងួតស្រពោន
 ឬនឹងមានដំណើរប្រែប្រួលពុំខាន យ៉ាងណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សន្តេត្ត ភិក្ខុ ណវា អចិរយ្យព្វជិតា អនុនាគតា ឥមំ
 ធម្មវិនយំ តេសំ ភកវន្តំ ទស្សនាយ អលកន្តានំ
 សិយា អញ្ញាថត្តំ សិយា វិបរិណាមោ សេយ្យថាបិ
 ភន្តេ វច្ឆស្ស តរុណាស្ស មាតវំ អបស្សន្តស្ស
 សិយា អញ្ញាថត្តំ សិយា វិបរិណាមោ ឯវមេវ
 ខោ ភន្តេ សន្តេត្ត ភិក្ខុ ណវា អចិរយ្យព្វជិតា
 អនុនាគតា ឥមំ ធម្មវិនយំ តេសំ ភកវន្តំ
 អបស្សន្តានំ សិយា អញ្ញាថត្តំ សិយា វិបរិណាមោ
 អភិទទ្ទតុ ភន្តេ ភកវា ភិក្ខុសង្ឃំ អភិវទតុ
 ភន្តេ ភកវា ភិក្ខុសង្ឃំ សេយ្យថាបិ ភន្តេ
 ភកវតា បុព្វេ ភិក្ខុសង្ឃោ អនុក្កហិតោ ឯវមេវ
 ភកវា ឯតរហិ អនុក្កណ្ណាតុ ភិក្ខុសង្ឃន្តិ ។
 អសក្ខីសុ ខោ ចាតុមេយ្យកា ច សក្យា ព្រហ្មា
 ច សហម្បតិ ភកវន្តំ បសាទេតំ ពីជ្ជបមេន ច
 តរុណ្ណាបមេន ចាតិ^(១) ។

១ ឌី. ម. ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកភិក្ខុដែលមានក្នុងទីនេះ ជាភិក្ខុថ្មីបួសហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបតែមក
 កាន់ធម្មវិន័យនេះ កាលភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានជួបនឹងព្រះមានព្រះភាគ
 ហើយ មុខជានឹងមានសេចក្តីរាយមាយ និងសេចក្តីប្រែប្រួល ពុំខាន
 យ៉ាងនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចកូនគោតូច កាលមិនឃើញមេ
 ហើយ នឹងមានការស្តាំងស្តម ឬប្រែប្រួលពុំខាន យ៉ាងណា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុដែលមានក្នុងទីនេះ ជាភិក្ខុថ្មី បួសហើយមិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ទើបតែមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានជួប
 នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ មុខជានឹងមានសេចក្តីរាយមាយ និងសេចក្តី
 ប្រែប្រួលពុំខាន យ៉ាងនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រេកអរ (នឹងការចូលមកនៃភិក្ខុសង្ឃ) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹងភិក្ខុសង្ឃ (ថាចូរមកចុះ) បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃដែលព្រះមានព្រះភាគ ធ្លាប់អនុគ្រោះហើយ ក្នុងកាល
 មុន ដោយប្រការយ៉ាងណា ឥឡូវនេះសូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុ-
 គ្រោះភិក្ខុសង្ឃដោយប្រការយ៉ាងនោះទៀត ។ សក្យៈទាំងឡាយអ្នកស្រុក
 ចាតុមានិងសហម្បតិព្រហ្ម អាចធ្វើព្រះមានព្រះភាគឲ្យត្រេកអរបាន ដោយ
 ពាក្យប្រៀបធៀបនឹងពូជផង ដោយពាក្យប្រៀបធៀបនឹងកូនគោតូចផង ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ ភិក្ខុនំ ភគវន្តបសង្កមនំ

[១៨៩] អថខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លាណោ
ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឧដ្ឋហារុសោ^(១) កណ្ណាថ បត្តចីវរំ
បសាទិតោ ភកវា ចាតុមេយ្យកេហិ ច សក្សេហិ
ព្រហ្មណ ច សហម្បតិណ ពីជ្ជបមេន ច តុណ្ហាបមេន
ចាតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ
មហាមោក្កល្លានស្ស បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បត្តចី-
វរមាណាយ យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា
ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
និសីទ្តំ ខោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ភកវា ឯតទវោច
កិច្ចំ តេ សារីបុត្ត អហោសិ មយា ភិក្ខុសង្ឃេ
បណាមិតេតិ^(២) ។ ឯវំ ខោ មេ ភន្តេ អហោសិ ភក-
វតា ភិក្ខុសង្ឃេ បណាមិតេ អប្បោស្សក្តោទានិ ភកវា
ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុត្តោ វិហារិស្សតិ មយម្បិទានិ

១ ម. អយមេវ បាហោ ។ ឱ. ឧដ្ឋហារុសោ ។ ២ ម. ភិក្ខុសង្ឃោ បណាមិតោតិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ ពួកភិក្ខុចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

[១៨៧] លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ បានប្រាប់
ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអារុសោ អ្នកទាំងឡាយចូរក្រោកកាន់បាត្រនិង
ចីវរឡើង ដ្បិតសក្យៈទាំងឡាយអ្នកស្រុកចាតុមា និងសហម្បតិព្រហ្ម
បានសម្រួលព្រះទ័យព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យប្រៀបធៀបនឹងពូជ
ផង ដោយពាក្យប្រៀបធៀបនឹងកូនគោតូចផង ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួល
ស្តាប់ព្រះមោគ្គល្លានមានអាយុថា ករុណាលោកមានអាយុ ហើយក៏ក្រោក
ចាកអាសនៈ កាន់យកបាត្រចីវរហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទី
សមគួរ ។ កាលដែលព្រះសារីបុត្តមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលសារីបុត្ត កាលបើ
ភិក្ខុសង្ឃ ដែលតថាគតបណ្តេញហើយ តើអ្នកមានគំនិតដូចម្តេច ។
ព្រះសារីបុត្តក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃដែលព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់បណ្តេញហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គមានគំនិតយ៉ាងនេះថា សូម
ព្រះមានព្រះភាគ មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច ទ្រង់ប្រកបរឿយ ។ នូវធម៌
ជាគ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ សូម្បីខ្ញុំព្រះអង្គ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អប្បោស្សុក្កា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារមនុយុត្តា វិហារិស្សាមា-
តិ ។ អាតមេហិ ត្វំ សារីបុត្ត អាតមេហិ ត្វំ សារីបុត្ត^(១)
ន ខោ តេ សារីបុត្ត បុនបិ ឯវរូបំ ចិត្តំ ឧប្បាទេ-
តព្វន្តិ ។ អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ មហាមោក្កល្លានំ
អាមន្តេសិ កិក្ខិ តេ មោក្កល្លាន អហោសិ
មយា ភិក្ខុសង្ឃ បណាមិតេតិ ។ ឯវំ ខោ មេ
ភន្តេ អហោសិ ភកវតា ភិក្ខុសង្ឃ បណាមិតេ
អប្បោស្សុក្កោទានិ ភកវា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុត្តោ
វិហារិស្សតិ អហាព្វទានិ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហារិស្សាមាតិ ។ សាធុ សាធុ
មោក្កល្លាន អហំ វា ហិ មោក្កល្លាន ភិក្ខុសង្ឃំ
បរិហារេយ្យំ សារីបុត្តមោក្កល្លាទា វាតិ ។

[១៩០] អថខោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ
ចត្តារិមាទិ ភិក្ខុវេ ភយាទិ ឧទកោរោហន្តេ ចាទិ-
កដ្ឋិតព្វានិ កតមាទិ ចត្តារិ ឧម្មិកយំ កុម្មីលកយំ

១ ម. ឥតោ បរំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារន្តិ បាហោ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទាំងឡាយ ក៏មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច ប្រកបរឿយ ។ នូវធម៌ជាគ្រឿង
 នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ម្នាលសារីបុត្ត អ្នកចូរ
 ឈប់សិនចុះ ម្នាលសារីបុត្ត អ្នកចូរឈប់សិនចុះ ម្នាលសារីបុត្ត គំនិត
 របស់អ្នកមានសភាពយ៉ាងនេះ មិនគួរឲ្យកើតឡើងទៀតទេ ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ
 ថា ម្នាលមោគ្គល្លាន កាលបើភិក្ខុសង្ឃដែលតថាគតបណ្តេញចេញហើយ
 តើអ្នកមានគំនិតដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃដែលព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់បណ្តេញចេញហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គមានគំនិតយ៉ាងនេះថា
 សូមព្រះមានព្រះភាគ មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច ទ្រង់ប្រកបរឿយ ។
 នូវធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ឯខ្ញុំព្រះអង្គ
 និងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ នឹងគ្រប់គ្រងភិក្ខុសង្ឃជំនួសព្រះអង្គ ។ ម្នាល
 មោគ្គល្លាន ប្រពៃហើយ ម្នាលមោគ្គល្លាន ដ្បិតថា តថាគតក្តី សារីបុត្តក្តី
 មោគ្គល្លានក្តី គួរគ្រប់គ្រងភិក្ខុសង្ឃមែនហើយ ។

[១៩០] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុ
 ទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យទាំងឡាយនេះ មាន ៤
 យ៉ាង តែងមានចំពោះបុគ្គលអ្នកចុះទឹក ភ័យ ៤ យ៉ាងនោះ ដូចម្តេចខ្លះ
 ភ័យ ៤ យ៉ាងគឺ ភ័យកើតពីរលក ១ ភ័យកើតពីក្រពើ ១ ភ័យកើតពី

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ ឧម្មិកយកថា

អារដ្ឋកយំ សុសុកាកយំ ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ
 កយានិ ឧទកោរោហន្តេ ចាជិកដ្ឋិតព្វានិ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិមាជិ កយានិ ឥនេកច្ចេ បុគ្គលេ
 ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតេ
 ចាជិកដ្ឋិតព្វានិ កតមាជិ ចត្តារិ ឧម្មិកយំ
 កុម្មីលកយំ អារដ្ឋកយំ សុសុកាកយំ ។

[១៩១] កតមព្វ ភិក្ខុវេ ឧម្មិកយំ ឥន

ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ កុលបុត្តោ សទ្ធា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិតោ ហោតិ ឱតិល្លោម្ហិ ជាតិយា
 ជរាយ មរណោន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ
 ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ទុក្ខោតិល្លោ ទុក្ខ-
 បរេតោ អប្បវនាម ឥមស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 អន្តកិរិយា បញ្ញាយេថាតិ ។ តមេនំ តថា បព្វជិតំ
 សមាទំ សព្វហ្មចារី ឱវនន្តិ អនុសាសន្តិ ឯវន្តេ
 អភិក្កមិតព្វំ ឯវន្តេ បដិក្កមិតព្វំ ឯវន្តេ អាណា-
 កិតព្វំ ឯវន្តេ វិលោកិតព្វំ ឯវន្តេ សម្មិញ្ញិតព្វំ

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ ការពោលអំពីភ័យអំពីរលក

អន្ទង់ទឹក ១ ភ័យកើតពីត្រីសាហាវ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យទាំង ២
នេះឯង តែងមានចំពោះបុគ្គលអ្នកចុះទឹក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យ
២ យ៉ាង តែងមានចំពោះបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលចេញចាក
ផ្ទះហើយ ចូលមកកាន់ផ្នួស ក្នុងធម្មវិន័យនេះដែរ ភ័យ ២ យ៉ាងនោះតើ
ដូចម្តេចខ្លះ គឺ ភ័យកើតពីរលក ១ ភ័យកើតពីក្រពើ ១ ភ័យកើតពីអន្ទង់
ទឹក ១ ភ័យកើតពីត្រីសាហាវ ១ ។

[១៩១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យកើតអំពីរលក តើដូចម្តេច
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ចេញចាកផ្ទះហើយ
ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយសទ្ធា គិតថា អាត្មាអញមានជាតិ ជរា មរណៈ
និងសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត និងឧបាយាសៈ គឺ
សេចក្តីខ្លោចផ្សាចិត្តគ្របសង្កត់ ឈ្មោះថាមានទុក្ខគ្របសង្កត់ មានទុក្ខ
រូបវិតហើយ ឱធ្វើម្តេចហ្ន៎ ការធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខទាំងអស់នេះ នឹងច្បាស់
ប្រាកដបាន ។ កាលពួកកុលបុត្រនោះបួសហើយ សព្វហ្មចារីបុគ្គល
ទាំងឡាយ តែងទូន្មានប្រៀនប្រដៅយ៉ាងនេះថា អ្នកគប្បីឈានទៅខាង
មុខយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីឈានថយក្រោយយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីក្រឡេកមើល
ទៅខាងមុខយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីងាកច្រើងងាកស្តាំយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីអង្គុញ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវន្តេ បសាវិតពុំ ឯវន្តេ សង្ឃាជិបត្តចីវរំ ជាវេតព្វន្តិ ។
 តស្ស ឯវំ ហោតិ មយំ បុព្វេ អការិយភូតា សមាណ
 អញ្ញោ ឱវនាមបិ អនុសាសាមបិ ឥមេ បនម្ហាកំ
 បុត្តមត្តា មញ្ញោ នត្តមត្តា មញ្ញោ អម្ពេ ឱវនិតពុំ
 អនុសាសិតពុំ មញ្ញន្តិ ។ សោ សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ
 ហីនាយាវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឧម្មិកយស្ស
 ភីតោ សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តោ ។ ឧម្មិកយន្តិ
 ខោ ភិក្ខុវេ កោធុទាយាសស្មេតំ អធិវចនំ ។

[១៩២] កតមញ្ញច ភិក្ខុវេ កុម្ពីលកយំ ឥធម

ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ កុលបុត្តោ សទ្ធា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិតោ ហោតិ ឱតិល្លោម្ហិ ជាតិយា
 ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវហិ ទុក្ខេហិ
 ទោមនស្សេហិ ឧទាយាសេហិ ទុក្ខោតិល្លោ ទុក្ខ-
 បរេតោ អប្បវនាម ឥមស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 អន្តកិរិយា បញ្ញាយេថាតិ ។ តមេនំ តថា
 បព្វជិតំ សមាណំ សព្វហ្មចារី ឱវនន្តិ អនុសា-
 សន្តិ ឥនំ តេ ខាទិតពុំ ឥនំ តេ ន ខាទិតពុំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

យ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីសណ្តូកយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីទ្រទ្រង់សំពត់សង្ឃាដី
 បាត្រចីវរយ៉ាងនេះ ។ កុលបុត្តនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 កាលពីមុន យើងនៅជាគ្រហស្ថ តែងទូន្មានប្រៀនប្រដៅជនទាំងឡាយ
 ដទៃ ឯសព្វហូចារីបុគ្គលទាំងឡាយនេះ ប្រហែលនឹងកូនចៅរបស់យើង
 ស្មានថា យើងជាបុគ្គលគួរទូន្មានប្រៀនប្រដៅបាន ។ កុលបុត្តនោះ
 ក៏លាសិក្ខាវិលត្រឡប់ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កុលបុត្តនេះ តថាគតពោលថា មានភ័យអំពីរលក បានជាពោល
 លាសិក្ខាវិលត្រឡប់ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពាក្យថា ភ័យអំពីរលក នុ៎ះជាឈ្មោះនៃសេចក្តីក្រោធនិងឧបាយាសៈ ។

[១៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យកើតអំពីក្រពើ តើដូចម្តេច
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តពួកមួយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ចេញចាកផ្ទះ
 ហើយចូលកាន់ផ្នួសដោយសទ្ធា គិតថា អាត្មាអញមានជាតិ ជរា មរណៈ
 និងសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត និងសេចក្តីខ្លោច
 ផ្សាចិត្ត គ្របសង្កត់ ឈ្មោះថាមានទុក្ខគ្របសង្កត់ មានទុក្ខរូបវិតហើយ
 ឱធ្វើម្តេចហ្ន៎ ការធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខទាំងអស់នេះ នឹងច្បាស់ប្រាកដបាន ។
 កាលដែលកុលបុត្តនោះបួសហើយ សព្វហូចារីបុគ្គលទាំងឡាយ តែង
 ទូន្មានប្រៀនប្រដៅយ៉ាងនេះថា របស់នេះអ្នកគួរទំពា របស់នេះអ្នកមិនគួរ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ កុម្មីលភយកថា

ឥទំ តេ កុញ្ញិតព្វំ ឥទំ តេ ន កុញ្ញិតព្វំ ឥទំ តេ
 សាយិតព្វំ ឥទំ តេ ន សាយិតព្វំ ឥទំ តេ ចាតព្វំ
 ឥទំ តេ ន ចាតព្វំ កប្បិយំ តេ ខាទិតព្វំ
 អកប្បិយំ តេ ន ខាទិតព្វំ កប្បិយំ តេ កុញ្ញិតព្វំ
 អកប្បិយំ តេ ន កុញ្ញិតព្វំ កប្បិយំ តេ សាយិតព្វំ
 អកប្បិយំ តេ ន សាយិតព្វំ កប្បិយំ តេ ចាតព្វំ
 អកប្បិយំ តេ ន ចាតព្វំ កាលេ តេ ខាទិតព្វំ
 វិកាលេ តេ ន ខាទិតព្វំ កាលេ តេ កុញ្ញិតព្វំ
 វិកាលេ តេ ន កុញ្ញិតព្វំ កាលេ តេ សាយិតព្វំ
 វិកាលេ តេ ន សាយិតព្វំ កាលេ តេ
 ចាតព្វំ វិកាលេ តេ ន ចាតព្វន្តិ ។ តស្ស ឯវំ
 ហោតិ មយំ ខោ បុព្វេ អការិយក្ខតា សមាណ យំ
 ឥច្ឆាម តំ ខាទាម យំ ន ឥច្ឆាម ន តំ ខាទាម
 យំ ឥច្ឆាម តំ កុញ្ញាម យំ ន ឥច្ឆាម ន តំ កុញ្ញាម
 យំ ឥច្ឆាម តំ សាយាម យំ ន ឥច្ឆាម ន តំ
 សាយាម យំ ឥច្ឆាម តំ បិវាម^(១) យំ ន ឥច្ឆាម

១ ឱ. បិបាម ។

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ ការពោលអំពីភ័យកើតអំពីក្រពើ

ទំព្រ របស់នេះអ្នកគួរឆាន់ របស់នេះអ្នកមិនគួរឆាន់ របស់នេះអ្នកគួរ
 ជញ្ជក់ជញ្ជាប របស់នេះអ្នកមិនគួរជញ្ជក់ជញ្ជាប របស់នេះអ្នកគួរក្រែប
 ផឹក របស់នេះអ្នកមិនគួរក្រែបផឹក (របស់នេះ) ជាកប្បិយវត្ថុ អ្នកគួរទំព្រ
 ជាអកប្បិយវត្ថុ អ្នកមិនគួរទំព្រ ជាកប្បិយវត្ថុអ្នកគួរឆាន់ ជាអកប្បិយវត្ថុ
 អ្នកមិនគួរឆាន់ ជាកប្បិយវត្ថុ អ្នកគួរជញ្ជក់ជញ្ជាប ជាអកប្បិយវត្ថុ អ្នក
 មិនគួរជញ្ជក់ជញ្ជាប ជាកប្បិយវត្ថុ អ្នកគួរក្រែបផឹក ជាអកប្បិយវត្ថុ អ្នក
 មិនគួរក្រែបផឹក របស់នេះគួរទំព្រក្នុងកាល (គឺតាំងពីព្រឹកដល់ថ្ងៃត្រង់)
 របស់នេះអ្នកមិនគួរទំព្រក្នុងវិកាល (គឺតាំងពីថ្ងៃជ្រេទៅ) របស់នេះអ្នកគួរ
 ឆាន់ក្នុងកាល របស់នេះអ្នកមិនគួរឆាន់ក្នុងវិកាល របស់នេះអ្នកគួរជញ្ជក់
 ជញ្ជាបក្នុងកាល របស់នេះអ្នកមិនគួរជញ្ជក់ជញ្ជាបក្នុងវិកាល របស់
 នេះអ្នកគួរក្រែបផឹកក្នុងកាល របស់នេះអ្នកមិនគួរក្រែបផឹកក្នុងវិកាល ។
 កុលបុត្តនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីមុន យើងនៅជា
 គ្រហស្ថ យើងចង់របស់ណា ក៏ទំព្ររបស់នោះបាន យើងមិនចង់របស់
 ណាក៏មិនទំព្ររបស់នោះ យើងចង់របស់ណា ក៏បរិភោគរបស់នោះបាន
 យើងមិនចង់របស់ណា ក៏មិនបរិភោគរបស់នោះ យើងចង់របស់ណាក៏
 ជញ្ជក់ជញ្ជាបរបស់នោះ យើងមិនចង់របស់ណាក៏មិនជញ្ជក់ជញ្ជាបរបស់
 នោះ យើងចង់របស់ណា ក៏ក្រែបផឹករបស់នោះ យើងមិនចង់របស់ណា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន តំ បិវាម កប្បិយម្បិ ខាទាម អកប្បិយម្បិ
 ខាទាម កប្បិយម្បិ កុញ្ញាម អកប្បិយម្បិ កុញ្ញាម
 កប្បិយម្បិ សាយាម អកប្បិយម្បិ សាយាម
 កប្បិយម្បិ បិវាម អកប្បិយម្បិ បិវាម កាលេបិ
 ខាទាម វិកាលេបិ ខាទាម កាលេបិ កុញ្ញាម
 វិកាលេបិ កុញ្ញាម កាលេបិ សាយាម វិកាលេបិ
 សាយាម កាលេបិ បិវាម វិកាលេបិ បិវាម យម្បិ
 ដោ សទ្ធា គហបតិកា ទិវា វិកាលេ បណ្ឌិតំ
 ខាទដីយំ កោជដីយំ ទេន្ទិ តត្ថបិមេ មុខារណំ
 មញ្ញេ ករោន្តិតិ ។ សោ សិក្ខុំ បច្ចុក្ខាយ ហីនាយា-
 វត្តតិ ។ អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កុម្មីលភយស្ស ភីតោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក៏មិនក្រេបដឹករបស់នោះ យើងទំពារនូវរបស់ដែលគួរក៏បាន យើងទំពារ
 នូវរបស់ដែលមិនគួរក៏បាន យើងបរិភោគនូវរបស់ដែលគួរក៏បាន យើង
 បរិភោគនូវរបស់ដែលមិនគួរក៏បាន យើងជញ្ជក់ជញ្ជាប នូវរបស់ដែល
 គួរក៏បាន យើងជញ្ជក់ជញ្ជាបនូវរបស់ដែលមិនគួរក៏បាន យើងក្រេប
 ដឹកនូវរបស់ដែលគួរក៏បាន យើងក្រេបដឹកនូវរបស់ ដែលមិនគួរក៏បាន
 យើងទំពារនូវរបស់ក្នុងកាលក៏បាន យើងទំពារនូវរបស់ ក្នុងវិកាលក៏បាន
 យើងបរិភោគនូវរបស់ក្នុងកាលក៏បាន យើងបរិភោគនូវរបស់ ក្នុងវិកាល
 ក៏បាន យើងជញ្ជក់ជញ្ជាបនូវរបស់ក្នុងកាលក៏បាន យើងជញ្ជក់ជញ្ជាប
 របស់ក្នុងវិកាលក៏បាន យើងក្រេបដឹករបស់ក្នុងកាលក៏បាន យើងក្រេប
 ដឹករបស់ក្នុងវិកាលក៏បាន មួយវិញទៀត គហបតីទាំងឡាយមានសទ្ធា
 តែងឲ្យរបស់ដែលគួរឆាន់ គួរបរិភោគដ៏ប្រណីតណា ដល់យើងទាំងឡាយ
 ក្នុងវេលាព្រឹក (ឬ) ក្នុងវេលាថ្ងៃរសៀល លោកអម្បាលនេះ ហាក់ដូច
 ជាធ្វើកិរិយាហាមឃាត់មាត់យើង ក្នុងរបស់ទាំងនោះ ។ កុលបុត្តនោះ
 ក៏ពោលលាសិក្ខាវិលត្រឡប់ ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កុលបុត្រនេះតថាគតពោលថា មានភ័យអំពីក្រពើ បាន

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ អារដ្ឋកយកថា

សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តោ ។ កុម្មីលកយន្តិ

ខោ ភិក្ខុវេ ឌីនិកត្តស្សេតំ អធិវចនំ ។

[១៩៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អារដ្ឋកយំ ឥធិ ភិក្ខុវេ

ឯកច្ចោ កុលបុត្តោ សទ្ធា អការស្មា អនការិយំ

បព្វជិតោ ហោតិ ឌីតិល្លោម្ហិ ជាតិយា ជរាយ មរ-

ណោន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ

ឧបាយាសេហិ ទុក្ខោតិល្លោម្ហា ទុក្ខបវេតោ អប្បវេនាម

ឥមស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស អន្តកិរិយា

បញ្ញាយេថាតិ ។ សោ ឯវំ បព្វជិតោ សមាដោ

បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កាមំ វា

និកមំ វា បិណ្ណាយ បរិសតិ អរក្ខិតេនេវ កាយេន

អរក្ខិតាយ វាចាយ អនុបជ្ជិតាយ សតិយា

អសំរុតេហិ ឥន្ទ្រិយេហិ ។ សោ តត្ថ បស្សតិ

កហាបតី វា កហាបតិបុត្តំ វា បញ្ចហិ កាមកុណេហិ

សមប្បិតំ សមដ្ឋិតំ បរិចារិយមាណំ ។ តស្ស

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ ការពោលអំពីភ័យកើតអំពីអន្លង់ទឹក

ជាពោលលាសិក្ខាវិលត្រឡប់ ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យអំពីក្រពើ នុះជាឈ្មោះរបស់បុគ្គល ដែល
ឃើញតែត្រង់ការបំពេញផ្ទៃប៉ុណ្ណោះ ។

[១៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យកើតអំពីអន្លង់ទឹក តើដូច
ម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តពួកមួយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ចេញចាក
ផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយសទ្ធា គិតថា អាត្មាអញមានជាតិ ជរា មរណៈ
និងសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត និងសេចក្តីខ្លោច
ផ្សាចិត្ត គ្របសង្កត់ ឈ្មោះថាមានទុក្ខគ្របសង្កត់ មានទុក្ខរូបវិតហើយ
ឱធ្វើម្តេចហ្ន៎ ការធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខទាំងអស់នេះ នឹងប្រាកដបាន ។ កាល
ដែលកុលបុត្តនោះ បួសយ៉ាងនេះហើយ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាមក៏ស្ងៀក
ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅកាន់ស្រុកឬនិគម ដើម្បីបិណ្ឌបាត
តែមិនបានរក្សាកាយ មិនបានរក្សាវាចា មិនបានតម្កល់ស្មារតីឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន
ទាំងមិនបានសង្រួមឥន្ទ្រិយទាំងឡាយឡើយ ។ កុលបុត្តនោះ ឃើញ
គហបតីក្តី គហបតិបុត្តក្តី ក្នុងស្រុកនោះ ឬនិគមនោះដែលកំពុងតែឆ្អែត
ស្តប់ស្តល់មូលមិត្តផ្អែកផ្អិត ដោយកាមគុណទាំង ៥ ។ កុលបុត្តនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំ ហោតិ មយំ^(១) បុព្វេ អការិយក្ខតា សមាណ
 បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមដ្ឋីក្ខតា
 បរិចារិម្ហា សំវិជ្ជន្តេ^(២) ខោ កុលេ ភោតា សក្កា
 ភោតេ ច ភុញ្ជិតំ បុញ្ញានិ ច កាតុន្តិ ។
 សោ សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តតិ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អារដ្ឋកយស្ស ភីតោ សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ
 ហីនាយាវត្តោ ។ អារដ្ឋកយន្តិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្តេតំ
 កាមគុណានំ^(៣) អនិវចនំ ។

[១៩៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សុសុកាកយំ ឥឯ
 ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ កុលបុត្តោ សទ្ធា អការស្មា អនកា-
 រិយំ បព្វជិតោ ហោតិ ឱតិល្លោម្ហិ ជាតិយា ជរាយ
 មរណោ សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោម-
 នស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ទុក្ខោតិល្លោ ទុក្ខបរេតោ

១ ឱ. ម. មយំ ខោ ។ ២ ម. សំវិជ្ជន្តិ ។ ៣ បញ្ចន្តំ កាមគុណានមេតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពីមុនយើងនៅជាគ្រហស្ថតែងឆ្អែតស្តប់
 ស្តប់មូលមិត្រផ្នែកផ្និត ដោយកាមគុណ ៥ ទាំងកោតសម្បត្តិក្នុងត្រកូល
 របស់យើងក៏មានព្រម យើងអាចនឹងបរិភោគភោគសម្បត្តិ នឹងធ្វើបុណ្យ
 ទាំងឡាយបានដែរ ។ កុលបុត្តនោះ ក៏ពោលលាសិក្ខាវិលត្រឡប់ទៅ
 កាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តនេះ តថាគត
 ពោលថា មានភ័យអំពីអន្ទង់ទឹក បានជាពោលលាសិក្ខាវិលត្រឡប់ទៅ
 កាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យកើត
 អំពីអន្ទង់ទឹក នុះជាឈ្មោះនៃកាមគុណទាំង ៥ ។

[១៩៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យកើតអំពីត្រីសាហាវ តើដូច
 ម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តពួកមួយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ចេញចាក
 ផ្ទះ ចូលកាន់ផ្ទះដោយសទ្ធា គិតថា អាត្មាអញមានជាតិ ជរា មរណៈ
 និងសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត និងសេចក្តី
 ខ្លោចផ្សាចិត្ត គ្របសង្កត់ ឈ្មោះថាមានទុក្ខគ្របសង្កត់ មានទុក្ខរូបវិត

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ សុសុកាកយកថា

អប្បវេណម ឥមស្ស កោវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស អន្ត-
 កិរិយា បញ្ញាយេថាតិ ។ សោ ឯវំ បព្វជិតោ សមាដោ
 បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កាមំ
 វា និកមំ វា បិណ្ណាយ បរិសតិ អភិក្ខុតេនេវ កាយេន
 អភិក្ខុតាយ វាចាយ អនុបដ្ឋិតាយ សតិយា អសំរុ-
 តេហិ ឥន្ទ្រិយេហិ ។ សោ តត្ថ បស្សតិ មាតុក្កាមំ
 ទុន្ទិវត្ថំ វា ទុប្បារុតំ វា តស្ស មាតុក្កាមំ ទិស្វា
 ទុន្ទិវត្ថំ វា ទុប្បារុតំ វា វាកោ ចិត្តំ អនុទ្ធិសេតិ ។ សោ
 វាកានុទ្ធិសេន ចិត្តេន សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សុសុកាកយស្ស ភីតោ សិក្ខុំ
 បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តោ ។ សុសុកាកយន្តិ ខោ
 ភិក្ខុវេ មាតុក្កាមស្សេតំ អធិវចនំ ។ ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ ការពោលអំពីភ័យកើតអំពីត្រីសាហារ

ហើយ ឱធ្វើម្តេចហ្ន៎ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ នឹងប្រាកដ
បាន ។ កាលដែលកុលបុត្តនោះ បួសយ៉ាងនេះហើយ ក្នុងវេលាព្រឹក
ព្រហាមក៏ស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាត្រចីវរ ចូលទៅកាន់ស្រុកបុរិសិមដើម្បី
បិណ្ឌបាត តែមិនបានរក្សាកាយ មិនបានរក្សាវាចា មិនបានតម្កល់ស្មារតី
ឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន ទាំងមិនបានសង្រួមតន្រ្តីយទាំងឡាយ ។ កុលបុត្តនោះ បាន
ឃើញមាតុគ្រាមក្នុងស្រុកបុរិសិមនោះ ដែលមានសំពត់ស្ងៀកមិនស្រួល
មានសំពត់ដណ្តាប់មិនស្រួល សេចក្តីតម្រេកក៏ញ៉ាំងចិត្តរបស់កុលបុត្តនោះ
ឲ្យស្វិតស្រពោន ព្រោះឃើញនូវមាតុគ្រាម ដែលមានសំពត់ស្ងៀក
មិនស្រួល ឬមានសំពត់ដណ្តាប់មិនស្រួល ។ កុលបុត្តនោះក៏ពោល
លាសិក្ខា វិលត្រឡប់ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញ ព្រោះចិត្តដែលស្វិត
ស្រពោនដោយរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តនេះ តថាគត
ពោលថា មានភ័យអំពីត្រីសាហារ បានជាពោលលាសិក្ខាវិលត្រឡប់
ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យកើត
អំពីត្រីសាហារ នុ៎ះជាឈ្មោះនៃមាតុគ្រាម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ចត្តារិ ភយានិ ឥនេកច្ចេ បុគ្គលេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ

អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតេ ចាជិត្តិភ្នំតញ្ចានីតិ ។

ឥទមវោច ភកវា អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភកវតោ

កាសិតំ អភិនទ្គន្តិ ។

ចាតុមសុត្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភ័យទាំង ៤ នេះឯង ដែលកើតមានចំពោះបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនា
 នេះ ជាបព្វជិតដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្លូវសក្កិនធម្មវិន័យនេះ ។ លុះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ភាសិតនេះចប់ហើយ ភិក្ខុទាំងអម្បាល
 នោះ ក៏មានសេចក្តីពេញចិត្តត្រេកអរ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចាតុមសូត្រ ទី ៧ ។

អដ្ឋមំ នឡកបាទសុត្តិ

[១៩៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 កោសលេសុ វិហារតិ នឡកតានេ បលាសវនេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា អភិញ្ញាតា
 អភិញ្ញាតា កុលបុត្តា ភកវន្តំ ឧទ្ទិស្ស សទ្ធា
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតា ហោត្តិ អាយស្មា ច
 អនុវុទ្ធា អាយស្មា ច ភទ្ទិយោ^(១) អាយស្មា ច
 កិម្ពិលោ^(២) អាយស្មា ច ភក្កុ អាយស្មា ច
 កោណ្ឌញ្ញោ អាយស្មា ច វេរតោ អាយស្មា ច
 អាណន្ទោ អញ្ញោ ច អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា កុលបុត្តា ។
 តេន ខោ បន សមយេន ភកវា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ
 អញ្ញាកាសេ និសិទ្ធា ហោតិ ។ អថខោ ភកវា
 កុលបុត្តេ^(៤) អារត្ត ភិក្ខុ អាមន្តេសិ យេ តេ ភិក្ខុវេ
 កុលបុត្តា មមំ ឧទ្ទិស្ស សទ្ធា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជិតា កច្ចិ តេ ភិក្ខុវេ អភិវតា ព្រហ្មចរិយេតិ ។

១ ម. ឯវំ ។ ឱ. នន្ទិយោ ។ ២ កិមិលោតិប្បត្តិ ។ ៣ ម. ឯវំ ។ ឱ. កុណ្ឌានោ ។
 ៤ ឱ. ម. តេ កុលបុត្តេ ។

នឡកបានសូត្រ ទី ៨

[១៩៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃចារ ទៀបស្រុកនឡកបាន^(១) ក្នុងដែនកោសល ។
ក៏សម័យនោះ កុលបុត្តទាំងឡាយច្រើនរូប ជាអ្នកមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដ
ជាងគេ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស ដោយសទ្ធាឧទ្ទិសព្រះមានព្រះ
ភាគ គឺព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ១ ព្រះភិទ្ធិយៈមានអាយុ ១ ព្រះភិម្ពិលៈមាន
អាយុ ១ ព្រះភិគ្គុមានអាយុ ១ ព្រះកោណ្ឌញ្ញៈមានអាយុ ១ ព្រះវេរតៈ
មានអាយុ ១ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ១ និងកុលបុត្តទាំងឡាយ ដែលមាន
កេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេដទៃទៀត ។ ក៏សម័យនោះឯង ព្រះមាន
ព្រះភាគ មានភិក្ខុសង្ឃជាបរិវារ ទ្រង់គង់ក្នុងទីវាល ។ គ្រានោះឯង ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវកុលបុត្តទាំងឡាយ ហើយត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុ
មកសួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយណា ចេញចាកផ្ទះ
ចូលមកកាន់ផ្នួសហើយ ដោយសទ្ធាឧទ្ទិសតថាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
កុលបុត្តទាំងនោះ ត្រេកអរហើយ ក្នុងព្រហ្មចរិយៈ ខ្លះដែរឬទេ ។

១ ប្រទេសដែលស្តេចពានរ ព្រមដោយបរិវារក្រែបផឹកទឹកដោយដើមបបុស មកអំពីព្រៃឯ
នាយ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តេ ភិក្ខុ តុណ្ហា^(១) អហោសុំ ។ ទុតិយម្បិ ខោ
 ភគវា តេ កុលបុត្តេ អារព្ព ភិក្ខុ អាមន្តេសិ យេ តេ
 ភិក្ខុវេ កុលបុត្តា មមំ ឧទ្ធិស្ស វសទ្ធា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិតា កក្ខិ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិរតា
 ព្រហ្មចរិយេតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ តេ ភិក្ខុ តុណ្ហា
 អហោសុំ ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា តេ កុលបុត្តេ
 អារព្ព ភិក្ខុ អាមន្តេសិ យេ តេ ភិក្ខុវេ កុលបុត្តា
 មមំ ឧទ្ធិស្ស វសទ្ធា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតា
 កក្ខិ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិរតា ព្រហ្មចរិយេតិ ។
 តតិយម្បិ ខោ តេ ភិក្ខុ តុណ្ហា អហោសុំ ។
 [១៩៦] អថខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ យន្ទុជាហំ
 តេវ កុលបុត្តេ បុច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភគវា

១ ឯវំ វុត្តេ តេ ភិក្ខុ តុណ្ហា អហោសុន្តិ កត្តចិ បោត្តកេសុ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏នៅស្ងៀម ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធកុលបុត្ត
 ទាំងនោះ ទើបត្រាស់សួរពួកភិក្ខុអស់វារៈពីរដងថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កុលបុត្តទាំងឡាយណា ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្លូវសហើយ ដោយ
 សទ្ធាឧទ្ធិសតថាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ ត្រេកអរ
 ហើយក្នុងព្រហ្មចរិយៈ ខ្លះដែរឬទេ ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ក៏នៅស្ងៀម
 អស់វារៈពីរដងទៀត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធកុលបុត្តទាំងនោះ
 ទើបត្រាស់សួរពួកភិក្ខុអស់វារៈបីដងថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្ត
 ទាំងឡាយណា ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្លូវសហើយ ដោយសទ្ធាឧទ្ធិស
 តថាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអម្បាលនោះត្រេកអរហើយ ក្នុងព្រហ្ម-
 ចរិយៈ ខ្លះដែរឬទេ ។ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ក៏ស្ងៀមអស់វារៈបីដងទៀត ។

[១៩៦] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា បើ
 ដូច្នោះគួរតែតថាគត សួរកុលបុត្តអម្បាលនោះឯង ។ គ្រានោះ ព្រះមាន

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្តេ ព្រហ្មចរិយាភិរមកថា

អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធិំ អាមន្តេសិ កច្ចិ តុម្ហេ អនុវុទ្ធា
 អភិរតា ព្រហ្មចរិយេតិ ។ តត្ស មយំ ភន្តេ អភិរតា
 ព្រហ្មចរិយេតិ ។ សាធុ សាធុ អនុវុទ្ធា ឯតំ ខោ អនុវុទ្ធា
 តុម្ហាកំ បដិរូបំ កុលបុត្តានំ សទ្ធា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិតានំ យំ តុម្ហេ អភិរមេយ្យាម ព្រហ្ម-
 ចរិយេ យេន តុម្ហេ អនុវុទ្ធា ភទ្រិន យោពូនេន
 សមន្នាកតា បឋមេន វយសា សុសុកាឡុកេសា
 កាមេ បរិកុញ្ញេយ្យាម តេន តុម្ហេ អនុវុទ្ធា ភទ្រិន
 យោពូនេន សមន្នាកតា បឋមេន វយសា សុសុកា-
 ឡុកេសា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតា តេ ខោ
 បន តុម្ហេ អនុវុទ្ធា នេវ រាជាកិដីតា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិតា ន ចោរាកិដីតា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិតា ន ឥនដ្ឋា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជិតា ន ភយដ្ឋា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតា
 ន អាដិវិកាបកតា^(១) អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតា

១ ម. នាដិវិកាបកតា ។

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ ការពោលអំពីសេចក្តីត្រេកអរក្នុងព្រហ្មចារ្យ

ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុថា ម្ចាស់ពួកអនុរុទ្ធ អ្នក
 ទាំងឡាយត្រេកអរហើយ ក្នុងព្រហ្មចារ្យៈ ខ្លះដែរឬទេ ។ ឱព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គត្រេកអរ ក្នុងព្រហ្មចារ្យៈ ។ ម្ចាស់ពួកអនុរុទ្ធ ប្រពៃ
 ហើយ ប្រពៃហើយ ម្ចាស់ពួកអនុរុទ្ធ អ្នកទាំងឡាយត្រេកអរហើយ ក្នុង
 ព្រហ្មចារ្យៈ ដោយហេតុណា ហេតុនេះឯងសមគួរដល់អ្នកទាំងឡាយ
 ដែលជាកុលបុត្តចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួសដោយសទ្ធាហើយ ម្ចាស់
 ពួកអនុរុទ្ធ ព្រោះថាអ្នកទាំងឡាយប្រកបដោយវ័យជាដំបូង ជាកំឡោះ
 ដ៏ចម្រើន មានសក់ខ្មៅស្រិល គួរនឹងបរិភោគកាមទាំងឡាយ ព្រោះ
 ហេតុណា ម្ចាស់ពួកអនុរុទ្ធ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយកំពុង
 ប្រកបដោយវ័យជាដំបូង ជាកំឡោះដ៏ចម្រើន មានសក់ខ្មៅស្រិល ក៏ធ្វើត
 ចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួសបាន ម្ចាស់ពួកអនុរុទ្ធ មួយវិញទៀត
 អ្នកទាំងឡាយនោះ មិនមែនព្រះរាជាគុំគួន ហើយចេញចាកផ្ទះ
 ចូលមកកាន់ផ្នួសទេ មិនមែនចោរគុំគួន ហើយចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់
 ផ្នួសទេ មិនមែនចំពាក់បំណុលគេ ហើយចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់
 ផ្នួសទេ មិនមែនមានរឿងក្តី ហើយភ័យចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួសទេ
 មិនវិបត្តិដោយចិញ្ចឹមជីវិត ហើយចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួសទេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អមិច ខោម្ហិ ឌីតិល្លោកា ជាតិយា ជរាយ មរណោន
សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ
ឧបាយាសេហិ ទុក្ខោតិល្លោកា ទុក្ខបរេតោ អប្បេវនាម
ឥមស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស អន្តកិរិយា
បញ្ញាយេថាតិ ននុ តុម្ហេ អនុវុទ្ធា ឯវំ សទ្ធា
អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឯវំ
បព្វជិតេន ច បន អនុវុទ្ធា កុលបុត្តេន កិមស្ស
ករណីយំ ។ វិវេកំ អនុវុទ្ធា កាមេហិ វិវេកំ
អកុសលេហិ ធម្មេហិ បីតិសុខំ ជាតិកច្ឆតិ អញ្ញំ វា
តតោ សន្តតវំ ។ តស្ស អភិជ្ឈាបិ ចិត្តំ បរិយាទាយ
តិដ្ឋតិ ព្យាចាទោមិ ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ
ដីនមិទ្ធម្បិ ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ វិចិត្តិច្ឆាបិ ចិត្តំ
បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ ឧទ្ធចកុក្កុច្ឆម្បិ ចិត្តំ បរិយាទាយ
តិដ្ឋតិ អរតិបិ ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ តដ្ឋិបិ ចិត្តំ
បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ វិវេកំ អនុវុទ្ធា កាមេហិ វិវេកំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

គឺពិតជា (អ្នកទាំងឡាយ គិតឃើញថា) ឱហ្ន៎ អាត្មាអញជាអ្នកត្រូវ
 ជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្សៈ និងឧបាយាសៈ
 គ្របសង្កត់ ឈ្មោះថាអ្នកមានទុក្ខគ្របសង្កត់ មានទុក្ខរូបវិតហើយ ឱធ្វើ
 ម្តេចហ្ន៎ ការធ្វើនូវទីបំផុតកងទុក្ខទាំងអស់នេះ នឹងប្រាកដបាន ម្នាលពួក
 អនុរុទ្ធ ក្រែងអ្នកទាំងឡាយមានសទ្ធាយ៉ាងនេះ ហើយចេញចាកផ្ទះចូល
 មកកាន់ផ្នួសឬ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ចុះកុលបុត្ត
 ដែលបួសយ៉ាងនេះហើយ ត្រូវធ្វើកិច្ចអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ (ប្រសិន
 បើ) បុគ្គលស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 តែនៅមិនទាន់បានដល់បីតិនិងសុខ ឬមិនទាន់បានដល់សេចក្តីសុខដទៃ
 ដែលស្ងាត់លើសជាងបីតិនិងសុខនោះទេ ។ អភិជ្ឈាក្តី តែងគ្របសង្កត់
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន ព្យាបាទក្តី តែងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
 បាន បីនមិទ្ធុៈក្តី តែងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន វិចិកិច្ចាក្តី តែង
 គ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន ឧទ្ធចក្កកុច្ចៈក្តី តែងគ្របសង្កត់ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះបាន អរតិក្តី តែងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន
 សេចក្តីខ្ជិលច្រអូសក្តី តែងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន ម្នាល
 ពួកអនុរុទ្ធ (ព្រោះថា) បុគ្គលនោះស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្តេ ព្រហ្មចរិយាភិរមកថា

អកុសលេហិ ធម្មេហិ បីតិសុខំ ជាតិកច្ចតិ អញ្ញំ
 វា តតោ សន្តតរំ ។ វិវេកំ អនុរុទ្ធា កាមេហិ
 វិវេកំ អកុសលេហិ ធម្មេហិ បីតិសុខំ អតិកច្ចតិ
 អញ្ញំ វា^(១) តតោ សន្តតរំ ។ តស្ស អភិជ្ឈាបិ
 ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ ព្យាទាទោបិ ចិត្តំ ន
 បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ ដីនមិទ្ធម្បិ ចិត្តំ ន បរិយាទាយ
 តិដ្ឋតិ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចម្បិ ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ
 វិចិត្តិច្ឆាបិ ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ អរតិបិ
 ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ តដ្ឋិបិ ចិត្តំ ន
 បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ វិវេកំ អនុរុទ្ធា កាមេហិ វិវេកំ
 អកុសលេហិ ធម្មេហិ បីតិសុខំ អតិកច្ចតិ អញ្ញំ
 វា តតោ សន្តតរំ ។

១ ឱ. អញ្ញញ្ច ។ ម. អញ្ញំ ច ។

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ ការពោលពីសេចក្តីត្រេកអរក្នុងព្រហ្មចារ្យ

ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែនៅមិនទាន់បានបីតិនិងសុខ ឬមិនទាន់
បានសេចក្តីសុខដទៃ ដែលស្ងាត់លើសជាងបីតិនិងសុខនោះ ។ ម្នាលពួក
អនុរុទ្ធ (បើ) បុគ្គលស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំង-
ឡាយ បានដល់បីតិនិងសុខ ឬបានដល់សេចក្តីសុខដទៃ ដែលស្ងាត់លើស
ជាងបីតិនិងសុខនោះហើយ ។ អភិជ្ឈាក្តី មិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គល
នោះបាន ព្យាបាទក្តី មិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន បឺនមិទ្ធុៈក្តី
មិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន ឧទ្ធចក្កក្តី មិនគ្របសង្កត់ចិត្ត
របស់បុគ្គលនោះបាន វិចិកិច្ឆាក្តី មិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន
អរតិក្តី មិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន សេចក្តីខ្ជិលច្រអូសក្តី
មិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបាន ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ (ព្រោះថា)
បុគ្គលនោះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលទាំងឡាយ
ហើយបានដល់នូវបីតិនិងសុខ ឬបានដល់នូវសេចក្តីសុខដទៃ ដែលស្ងាត់
ជាងបីតិនិងសុខនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៩៧] កិច្ចិ វោ^(១) អនុរុទ្ធា មយិ ហោតិ យេ
 អាសវា សង្កិលេសិកា ចោនោព្ពវិកា សទរា ទុក្ខ-
 វិចាកា អាយតី ជាតិជរាមរណិយា អប្បហីនា តេ
 តថាគតស្ស តស្មា តថាគតោ សង្ខាយេកំ បដិសេវតិ
 សង្ខាយេកំ អធិវាសេតិ សង្ខាយេកំ បរិវេដ្ឋេតិ សង្ខា-
 យេកំ វិនោទេតីតិ ។ ន ខោ នោ ភន្តេ ភកវតិ
 ឯវំ ហោតិ យេ អាសវា សង្កិលេសិកា ចោនោព្ពវិកា
 សទរា ទុក្ខវិចាកា អាយតី ជាតិជរាមរណិយា អប្ប-
 ហីនា តេ តថាគតស្ស តស្មា តថាគតោ សង្ខាយេកំ
 បដិសេវតិ សង្ខាយេកំ អធិវាសេតិ សង្ខាយេកំ បរិ-
 វេដ្ឋេតិ សង្ខាយេកំ វិនោទេតីតិ ឯវំ ខោ នោ ភន្តេ ភក-
 វតិ ហោតិ យេ អាសវា សង្កិលេសិកា ចោនោព្ពវិកា

១ ម. តេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៩៧] ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ អ្នកទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុង
តថាគត ថា អាសវៈទាំងឡាយណា នាំមកនូវសេចក្តីសៅហ្មង នាំមក
នូវភពថ្មី ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានវិបាក ជាទុក្ខតទៅ
ជាទីតាំងនៃជាតិ ជរា និងមរណៈ អាសវៈអម្បាលនោះ ព្រះតថាគត
ពុំទាន់បានលះបង់ទេ ហេតុដូច្នោះបានជាព្រះតថាគតដឹងហើយទើបសេព
របស់ខ្លះ (ដែលគួរសេព) ដឹងហើយទើបអត់សង្កត់របស់ខ្លះ (ដែលគួរអត់
សង្កត់) ដឹងហើយទើបរៀររបស់ខ្លះ (ដែលគួររៀរ) ដឹងហើយទើបបន្ទោ
បង់របស់ខ្លះ (ដែលគួរបន្ទោបង់) ដូច្នោះឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងបានត្រិះរិះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ
ថា អាសវៈទាំងឡាយណា នាំមកនូវសេចក្តីសៅហ្មង នាំមកនូវភពថ្មី
ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានវិបាកជាទុក្ខតទៅ ជាទីតាំងនៃ
ជាតិជរាមរណៈ អាសវៈអម្បាលនោះ ព្រះតថាគតមិនទាន់បានលះបង់ទេ
ហេតុដូច្នោះបានជាព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបហើយទើបសេពរបស់ខ្លះ ទ្រង់
ជ្រាបហើយ ទើបអត់សង្កត់របស់ខ្លះ ទ្រង់ជ្រាបហើយ ទើបរៀររបស់ខ្លះ
ទ្រង់ជ្រាបហើយ ទើបបន្ទោបង់របស់ខ្លះ ដូច្នោះក៏ទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ច-
ម្រើន តែពួកខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះ
ថា អាសវៈទាំងឡាយណា នាំមកនូវសេចក្តីសៅហ្មង នាំមកនូវភពថ្មី

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្តេ អាសវបុត្តា

សទរា ទុក្ខវិចារកា អាយតី ជាតិជរាមរណិយា
 បហីនា តេ តថាគតស្ស តស្មា តថាគតោ សង្ខា-
 យេកំ បដិសេវតិ សង្ខាយេកំ អធិវាសេតិ សង្ខា-
 យេកំ បរិវេដ្ឋតិ សង្ខាយេកំ វិនោទេតីតិ ។ សាធុ សាធុ
 អនុវុទ្ធា តថាគតស្ស អនុវុទ្ធា យេ អាសវា សង្ខិលេ-
 សិកា ចោនោព្ពវិកា សទរា ទុក្ខវិចារកា អាយតី ជា-
 តិជរាមរណិយា បហីនា តេ^(១) ឧច្ឆិទ្ធុមូលា តាលាវត្តក-
 តា អនការដ្ឋតា^(២) អាយតី អនុប្បាទធម្មា សេយ្យថាបិ
 អនុវុទ្ធា តាលោ មត្តកច្ឆិដ្ឋោ អភព្វោ បុន វិរុទ្ធិយា
 ឯវមេវ ខោ អនុវុទ្ធា តថាគតស្ស យេ អាសវា សង្ខិលេ-
 សិកា ចោនោព្ពវិកា សទរា ទុក្ខវិចារកា អាយតី
 ជាតិជរាមរណិយា បហីនា ឧច្ឆិទ្ធុមូលា តាលាវត្តកតា

១ ឱ. តេតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. អយមេវ បាហោ ។ ឱ. អនការតតោ ។

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ ការទ្រង់សាកសួរអំពីអាសវៈ

ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានវិបាកជាទុក្ខតទៅ ជាទីតាំងនៃជាតិ
 ជរា មរណៈ អាសវៈអម្បាលនោះ ព្រះតថាគតទ្រង់លះបង់បានហើយ
 ហេតុដូច្នោះបានជាព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបហើយ ទើបសេពរបស់ខ្លះ ទ្រង់
 ជ្រាបហើយទើបអត់សង្កត់របស់ខ្លះ ទ្រង់ជ្រាបហើយ ទើបរៀររបស់ខ្លះ
 ទ្រង់ជ្រាបហើយ ទើបបន្ទោបង់របស់ខ្លះ ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ប្រ-
 ពៃហើយប្រពៃហើយ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ អាសវៈទាំងឡាយណា ដែលនាំ
 មកនូវសេចក្តីសៅហ្មង នាំមកនូវភពថ្មី ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 មានវិបាកជាទុក្ខតទៅ ជាទីតាំងនៃជាតិ ជរា មរណៈ អាសវៈអម្បាល
 នោះ តថាគតបានលះបង់ហើយ បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បាន
 ធ្វើវត្ថុសម្រាប់កើតទៀតឲ្យអស់រលីង ដូចជាដើមឆ្នោតដែលគេក្របែល
 គាស់រំលើងឲ្យលែងដុះតទៅទៀត ជាធម៌លែងមានបែបភាពតទៅទៀត
 ជាធម៌មិនមានកំណើតទៅខាងមុខទៀត ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ដូចជាដើមឆ្នោត
 កំបុតក មិនគួរដុះឡើងវិញបាន យ៉ាងណា ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ អាសវៈ
 ទាំងឡាយណា ដែលនាំមកនូវសេចក្តីសៅហ្មង នាំមកនូវភពថ្មី ប្រកប
 ដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានវិបាកជាទុក្ខតទៅ ជាទីតាំងនៃជាតិ
 ជរា មរណៈ (អាសវៈទាំងនោះ) តថាគតលះបង់ហើយ បាន
 ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើវត្ថុសម្រាប់កើតទៀតឲ្យអស់រលីង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនការដ្ឋតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា តស្មា តថាគតោ
 សង្ខាយេកំ បដិសេវតិ សង្ខាយេកំ អដិវាសេតិ
 សង្ខាយេកំ បរិវេដ្ឋតិ សង្ខាយេកំ វិនោទេតីតិ^(១) ។
 [១៩៨] តំ កី មញ្ញសិ អនុវត្តា កំ អត្ថវសំ
 សម្មស្សមាណោ តថាគតោ សាវកោ អព្ពតីតេ
 កាលកតេ^(២) ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ អមុត្រ
 ឧប្បន្នោ^(៣) អសុ អមុត្រ ឧប្បន្នោតិ ។ ភកវំ-
 មូលកា^(៤) ដោ ភន្តេ ធម្មា ភកវំនេត្តិកា ភកវំប-
 ដិសរណា សាធុ វត ភន្តេ ភកវំន្តុយេវ បដិភាតុ
 ឯតស្ស កាសិតស្ស អត្តោ ភកវតោ សុត្វា ភិក្ខុ
 ធារេស្សន្តីតិ ។ ន ខោ អនុវត្តា តថាគតោ

១ ឱ. វិនោទេតិ ។ ២ ម. កាលំ កតេ ។ ៣ ឱ. ឧបបន្នោ ។ ម. ភកវំមូលិកា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូចជាដើមត្នោត ដែលគេក្របែលគាស់រំលើង ឲ្យលែងដុះតទៅទៀត
ជាធម៌លែងមានបែបភាពតទៅទៀតហើយ ជាធម៌មិនមានកំណើតតទៅ
ខាងមុខទៀតទេ យ៉ាងនោះឯង ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតដឹង
ហើយទើបសេពរបស់ខ្លះ ដឹងហើយទើបអត់សង្កត់របស់ខ្លះ ដឹងហើយ
ទើបរៀររបស់ខ្លះ ដឹងហើយទើបបន្ទោបង់របស់ខ្លះ ។

[១៩៨] ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
ព្រះតថាគតឃើញប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាព្យាករក្នុងកំណើតរបស់ពួក
សាវ័កដែលធ្វើមរណកាលកន្លងទៅហើយថា សាវ័កឯណោះ កើតក្នុង
ទីឯណោះ សាវ័កឯណោះ កើតក្នុងទីឯណោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះ
ភាគជាមូល មានព្រះមានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះមានព្រះ
ភាគជាទីពឹងអាស្រ័យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ
មេត្តាប្រោសបំភ្លឺសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះ ភិក្ខុទាំងឡាយបានស្តាប់ភាសិត
របស់ព្រះអង្គហើយ នឹងចង់ចាំទុកបាន ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ តថាគត

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្តេ ភិក្ខុជាសុវិហារោ

ជនកុហានត្ថំ ន ជនលបនត្ថំ ន លាភសក្ការសិលោ-
 កានិសំសត្ថំ ន ឥតិ មំ ជនោ ជានាតូតិ សារកេ
 អព្ពតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ព្យាករោតិ អសុ
 អមុត្រិ ឧប្បន្នោ អសុ អមុត្រិ ឧប្បន្នោតិ ។ សន្តិ
 ច ខោ អនុរុទ្ធា កុលបុត្តា សទ្ធា ឱទ្ធារវេនា
 ឱទ្ធារយ្យាមុដ្ឋា តេ តំ សុត្វា តថត្តាយ ចិត្តំ
 ឧបសំហារន្តិ តេសំ តំ អនុរុទ្ធា ហោតិ ជីយរត្តំ
 ហិតាយ សុខាយ ។

[១៩៩] ឥនានុរុទ្ធា ភិក្ខុ សុណាតិ ឥត្តន្ទាមោ
 ភិក្ខុ កាលកតោ សោ ភកវតា ព្យាកតោ អញ្ញាយ
 សណ្ឋាហិតិ សោ ខោ បនស្ស អាយស្មា សាមំ
 ទិដ្ឋោ វា ហោតិ អនុស្សវសុតោ វា វរំសីលោ សោ
 អាយស្មា អហោសិ ឥតិមិ វរំធម្មោ សោ អាយស្មា
 អហោសិ ឥតិមិ វរំបញ្ញោ សោ អាយស្មា អហោសិ
 ឥតិមិ វរំវិហារី សោ អាយស្មា អហោសិ ឥតិមិ

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ ជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុ

ព្យាករក្នុងកំណើតរបស់ពួកសាវ័ក ដែលធ្វើមរណកាលកន្លងទៅហើយ
 ថា សាវ័កឯណោះ កើតក្នុងទីឯណោះ សាវ័កឯណោះ កើតក្នុងទីឯណោះ
 ដើម្បីឲ្យជនស្ងប់ស្ងែងក៏ទេ ដើម្បីប្រលោមជនក៏ទេ ដើម្បីអានិសង្ស
 គឺលោកសក្ការៈនិងសេចក្តីសរសើរក៏ទេ (ឬ) គិតថា ឲ្យគេស្គាល់តថាគត
 ក៏ទេ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ កុលបុត្តទាំងឡាយមានសទ្ធា មានសេចក្តី
 ត្រេកអរខ្លាំង មានបាមោជ្ជៈក្លៀវក្លា លុះកុលបុត្តអម្បាលនោះ បាន
 ស្តាប់ព្យាករណ៍នោះហើយ តែងបង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ
 ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ការព្យាករនោះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និង
 សេចក្តីសុខ ដល់បុគ្គលទាំងឡាយនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

[១៩៧] ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ភិក្ខុក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮថា
 ភិក្ខុឈ្មោះនេះ មានមរណកាលធ្វើហើយ ភិក្ខុនោះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ព្យាករថា បានបិតនៅក្នុងអរហត្តផលដូច្នោះ ភិក្ខុនោះយល់
 ឃើញលោកមានអាយុនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា លោក
 មានអាយុនោះ មានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ លោកមានអាយុនោះ
 មានធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ លោកមានអាយុនោះ មានបញ្ញាយ៉ាង
 នេះដូច្នោះខ្លះ លោកមានអាយុនោះ មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវីរិមុត្តោ សោ អាយស្មា អហោសិ ឥតិបីតិ ។
 សោ តស្ស សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា ចាគព្វា
 បញ្ញព្វា អនុស្សវន្តោ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។
 ឯវម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា ភិក្ខុនោ ជាសុរិហាហោ ហោតិ ។
 ឥនានុរុទ្ធា ភិក្ខុ សុណាតិ ឥត្តន្ទាមោ ភិក្ខុ
 កាលកតោ សោ ភកវតា ព្យាកតោ បញ្ចន្ទំ
 ឱរម្ពាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា ឱបចាតិកោ
 តត្ថ បរិទិញាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកាតិ សោ
 ខោ បនស្ស អាយស្មា សាមំ ទិដ្ឋោ វា ហោតិ
 អនុស្សវសុតោ វា ឯវសីលោ សោ អាយស្មា
 អហោសិ ឥតិបិ ឯវធម្មោ ។ បេ ។ ឯវបញ្ញោ...
 ឯវិហារី... ឯវីរិមុត្តោ សោ អាយស្មា អហោសិ
 ឥតិបីតិ ។ សោ តស្ស សទ្ធព្វា សីលព្វា
 សុតព្វា ចាគព្វា បញ្ញព្វា អនុស្សវន្តោ តថត្តាយ
 ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា
 ភិក្ខុនោ ជាសុរិហាហោ ហោតិ ។ ឥនានុរុទ្ធា ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លោកមានអាយុនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ ។ ភិក្ខុនោះរលឹក
 ឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់លោកនោះហើយ ក៏
 បង្ហោរចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង
 ឈ្មោះថា ជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ភិក្ខុក្នុងធម្ម-
 វិន័យនេះ រមែងឮថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះ មានមរណកាលធ្វើហើយ ភិក្ខុនោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាឱបបាតិកៈកំណើត (កើតក្នុងសុទ្ធា-
 វាស) បរិនិព្វានក្នុងសុទ្ធាវាសនោះ មានសភាពមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ
 មកវិញឡើយ ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្កាតិយសំយោជនៈទាំងឡាយ ៥ ដូច្នោះ
 ភិក្ខុនោះយល់ឃើញលោកមានអាយុនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មក
 ថា លោកមានអាយុនោះ មានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ មានធម៌
 យ៉ាងនេះ ។ លេ ។ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ... មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះ...
 លោកមានអាយុនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ ។ ភិក្ខុនោះរលឹក
 ឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់លោកនោះហើយ
 ក៏បង្ហោរចិត្តទៅដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង
 ឈ្មោះថាជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ភិក្ខុក្នុងធម្មវិន័យនេះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្ត ភិក្ខុជាសុវិហារោ

សុណាតិ ឥត្តជ្ជាមោ ភិក្ខុ កាលកតោ សោ
 ភកវតា ព្យាកតោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនាណំ បរិក្ខុយា
 វាគនោសមោហានំ តនុត្តា សកទាតាមី សកិទេវ
 ឥមំ លោកំ អាត្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតីតិ សោ ខោ
 បនស្ស អាយស្មា សាមំ ទិដ្ឋោ វា ហោតិ អនុស្ស-
 វសុតោ វា ឃរិសីលោ សោ អាយស្មា អហោសិ
 ឥតិបិ ឃរិធម្មោ ។ បេ ។ ឃរិបញ្ញោ... ឃរិវិហារី...
 ឃរិមុត្តោ សោ អាយស្មា អហោសិ ឥតិបីតិ ។
 សោ តស្ស សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា ចាកព្វា
 បញ្ញព្វា អនុស្សរដ្ឋោ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។
 ឃរិម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា ភិក្ខុនោ ជាសុវិហារោ ហោតិ
 ឥនានុរុទ្ធា ភិក្ខុ សុណាតិ ឥត្តជ្ជាមោ ភិក្ខុ
 កាលកតោ សោ ភកវតា ព្យាកតោ តិណ្ណំ
 សញ្ញោជនាណំ បរិក្ខុយា សោតាបដ្ឋោ អរិទិចាតធម្មោ
 ទិយតោ សម្មោទិបរាយនោតិ សោ ខោ បនស្ស
 អាយស្មា សាមំ ទិដ្ឋោ វា ហោតិ អនុស្សវសុតោ
 វា ឃរិសីលោ សោ អាយស្មា អហោសិ

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ ជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុ

រមែងឮថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះមានមរណកាលធ្វើហើយ ភិក្ខុនោះព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសកទាតាមិបុគ្គល នឹងមកកាន់លោកនេះ
 ម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំង
 ៣ មានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្តើងដូច្នោះ ភិក្ខុនោះយល់ឃើញ
 លោកមានអាយុនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា លោកមាន
 អាយុនោះ មានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ មានធម៌យ៉ាងនេះ ។ បេ ។
 មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ... មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះ... លោកមានអាយុនោះ
 មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ ។ ភិក្ខុនោះរលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ
 សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់លោកនោះហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅដើម្បី
 ភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាជាសុវិហារ-
 ធម៌របស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ភិក្ខុក្នុងធម្មវិន័យនេះរមែងឮថា ភិក្ខុ
 ឈ្មោះនេះមានមរណកាលធ្វើហើយ ភិក្ខុនោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យា-
 ករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង មានសម្តោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំ-
 យោជនៈទាំង ៣ ដូច្នោះ ភិក្ខុនោះយល់ឃើញលោកមានអាយុនោះដោយ
 ខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា លោកមានអាយុនោះ មានសីលយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥតិបិ ឯវំធម្មោ ។ បេ ។ ឯវំបញ្ញោ... ឯវិហារី...

ឯវិមុត្តោ សោ អាយស្មា អហោសិ ឥតិបីតិ ។

សោ តស្ស សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា ចាកព្វា

បញ្ញព្វា អនុស្សរន្តោ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។

ឯវម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា ភិក្ខុនោ ជាសុរិហារោ ហោតិ ។

[២០០] ឥទានុរុទ្ធា ភិក្ខុនី សុណាតិ ឥត្តជ្ជាមា

ភិក្ខុនី កាលកតា សា ភកវតា ព្យាកតា អញ្ញាយ

សណ្ឋាហីតិ សា ខោ បនស្សា ភកិដិ សាមំ ទិដ្ឋា វា

ហោតិ អនុស្សរសុតា វា ឯវំសីលា សា ភកិដិ

អហោសិ ឥតិបិ ឯវំធម្មា សា ភកិដិ អហោសិ ឥតិបិ

ឯវំបញ្ញា សា ភកិដិ អហោសិ ឥតិបិ ឯវិហារីដិ សា

ភកិដិ អហោសិ ឥតិបិ ឯវិមុត្តា សា ភកិដិ អហោ-

សិ ឥតិបីតិ ។ សា តស្សា សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា

ចាកព្វា បញ្ញព្វា អនុស្សរន្តី តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហា-

រតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា ភិក្ខុនិយា ជាសុរិហារោ

ហោតិ ។ ឥទានុរុទ្ធា ភិក្ខុនី សុណាតិ ឥត្តជ្ជា-

មា ភិក្ខុនី កាលកតា សា ភកវតា ព្យាកតា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូច្នោះខ្លះ មានធម៌យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ... មាន
វិហារធម៌យ៉ាងនេះ... លោកមានអាយុនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះ
ខ្លះ ។ ភិក្ខុនោះរលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់
លោកនោះហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួក
អនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាជាសុវិហារធម៌ របស់ភិក្ខុ ។

[២០០] ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ភិក្ខុនីក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮថា
ភិក្ខុនីឈ្មោះនេះ មានមរណកាលធ្វើហើយ ភិក្ខុនីនោះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ព្យាករថា បានបិតនៅក្នុងអរហត្តផលដូច្នោះ ភិក្ខុនីនោះយល់ឃើញនាង
នោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា នាងនោះមានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះ
ខ្លះ នាងនោះមានធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ នាងនោះមានបញ្ញាយ៉ាងនេះដូច្នោះ
ខ្លះ នាងនោះមានវិហារធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ នាងនោះមានវិមុត្តិយ៉ាង
នេះដូច្នោះខ្លះ ។ ភិក្ខុនីនោះរលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ
និងបញ្ញារបស់ភិក្ខុនីនោះហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ។
ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុនី ។
ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ភិក្ខុនីក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮថា ភិក្ខុនីឈ្មោះនេះ
មានមរណកាលធ្វើហើយ ភិក្ខុនីនោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្តេ ភិក្ខុនីជាសុវិហារោ

បញ្ចន្តំ ឱរម្ហាភិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា ឱបចា-
 តិកា តត្ថ បរិជិញ្ញាយិដី អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកាតិ
 សា ខោ បនស្សា ភកិដី សាមំ ទិដ្ឋា វា ហោតិ អនុស្ស-
 វសុតា វា ឃរំសីលា សា ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ ឃ-
 វំធម្មា សា ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ ឃរំបញ្ញា សា ភកិដី
 អហោសិ ឥតិបិ ឃរិហារិដី សា ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ
 ឃរិមុត្តា សា ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ ។ សា តស្សា
 សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា ចាតព្វា បញ្ញព្វា អនុស្សន្តិ
 តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។ ឃរម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា
 ភិក្ខុនិយា ជាសុវិហារោ ហោតិ ។ ឥនានុរុទ្ធា ភិក្ខុនី
 សុណាតិ ឥត្តន្ទាមា ភិក្ខុនី កាលកតា សា ភកិវតា
 ព្យាកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា វាគនោស-
 មោហានំ តនុត្តា សកទាតាមិដី សកិទេវ ឥមំ លោ-
 កំ អាតន្ទា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិតិ សា ខោ បនស្សា
 ភកិដី សាមំ ទិដ្ឋា វា ហោតិ អនុស្សវសុតា វា ឃរំសី-
 លា សា ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ ឃរំធម្មា ។ បេ ។ ឃរំ-
 បញ្ញា... ឃរិហារិដី... ឃរិមុត្តា សា ភកិដី អហោសិ

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ ជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុនី

មានសភាពជាឱបបាតិកៈកំណើត បរិនិព្វានក្នុងលោកនោះ មានសភាព
មិនត្រឡប់ ចាកលោកនោះមកវិញឡើយ ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ពាគិយ-
សំយោជនៈទាំង ៥ ដូច្នោះ ភិក្ខុនីនោះយល់ឃើញនាងនោះដោយខ្លួនឯង
ឬបានឮត ។ មកថា នាងនោះមានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ នាងនោះមាន
ធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ នាងនោះមានបញ្ញាយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ នាងនោះ
មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ នាងនោះមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ ។
ភិក្ខុនីនោះ រលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់
ភិក្ខុនីនោះហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ
យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុនី ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ
ភិក្ខុនីក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮថា ភិក្ខុនីឈ្មោះនេះ មានមរណកាល
ធ្វើហើយ ភិក្ខុនីនោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសកទាតាមិនី-
បុគ្គល មកកាន់លោកនេះតែម្តងទៀតហើយធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខ ព្រោះអស់
ទៅនៃសំយោជនៈទាំង ៣ មានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្តើងដូច្នោះ
ភិក្ខុនីនោះ បានយល់ឃើញនាងនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា
នាងនោះមានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ មានធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ។ បេ ។ មាន
បញ្ញាយ៉ាងនេះ... មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះ... នាងនោះមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥតិបីតិ ។ សា តស្ស សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា
 ចាកព្វា បញ្ញព្វា អនុស្សវន្តី តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហា-
 រតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា ភិក្ខុនិយា ជាសុរិយាពោ
 ហោតិ ។ ឥនានុរុទ្ធា ភិក្ខុនី សុណាតិ ឥត្តជ្ជាមា
 ភិក្ខុនី កាលកតា សា ភកវតា ព្យាកតា តិល្ល្នំ
 សញ្ញោជនាជំ បរិក្ខុយា សោតាបដ្ឋា អរិទិចាតធម្មា
 និយតា សម្មោធិបរាយនាតិ សា ខោ បនស្សា ភកិដី
 សាមំ ទិដ្ឋា វា ហោតិ អនុស្សវសុតា វា ឯវសីលា សា
 ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ ឯវធម្មា ។ មេ ។ ឯវបញ្ញា...
 ឯវរិហារិដី... ឯវរិមុត្តា សា ភកិដី អហោសិ ឥតិបីតិ ។
 សា តស្ស សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា ចាកព្វា បញ្ញ-
 ព្វា អនុស្សវន្តី តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។ ឯវម្បិ
 ខោ អនុរុទ្ធា ភិក្ខុនិយា ជាសុរិយាពោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូច្នោះខ្លះ ។ ភិក្ខុនីនោះ រលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និង
 បញ្ញារបស់ភិក្ខុនីនោះ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ
 យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ផាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុនី ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ
 ភិក្ខុនីក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮថា ភិក្ខុនីឈ្មោះនេះមានមរណកាលធ្វើ
 ហើយ ភិក្ខុនីនោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល
 មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្មោធិជាទីប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ដូច្នោះ ភិក្ខុនីនោះ
 បានយល់ឃើញនាងនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា នាងនោះ
 មានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ មានធម៌យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ មានបញ្ញាយ៉ាង
 នេះ... មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះ... នាងនោះមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះ
 ខ្លះ ។ ភិក្ខុនីនោះ រលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញា
 របស់ភិក្ខុនីនោះហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួក
 អនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ផាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុនី ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្តេ ឧបាសកជាសុវិហារោ

[២០១] ឥណទុវុទ្ធា ឧបាសកោ សុណាតិ

ឥត្តជ្ជាមោ ឧបាសកោ កាលកតោ សោ ភកវតា

ព្យាកតោ បញ្ចុដ្ឋំ ឱវម្ហាតិយាជំ សញ្ញោជនាជំ

បរិក្ខុយា ឱបចាតិកោ តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ

តស្មា លោកាតិ សោ ខោ បនស្ស អាយស្មា សាមំ

ទិដ្ឋោ វា ហោតិ អនុស្សវសុតោ វា ឯវំសីលោ

សោ អាយស្មា អហោសិ ឥតិបិ ឯវំធម្មោ សោ

អាយស្មា អហោសិ ឥតិបិ ឯវំបញ្ញោ សោ

អាយស្មា អហោសិ ឥតិបិ ឯវំវិហារី សោ អាយស្មា

អហោសិ ឥតិបិ ឯវំវិមុត្តោ សោ អាយស្មា អហោ-

សិ ឥតិបិ ។ សោ តស្ស សទ្ធព្វា សីលព្វា

សុតព្វា ចាកព្វា បញ្ញព្វា អនុស្សវន្តោ តថត្តាយ

ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។ ឯវំម្បិ ខោ អនុវុទ្ធា ឧបាសកស្ស

ជាសុវិហារោ ហោតិ ។ ឥណទុវុទ្ធា ឧបាសកោ

សុណាតិ ឥត្តជ្ជាមោ ឧបាសកោ កាលកតោ សោ

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ ជាសុវិហារធម៌របស់ឧបាសក

[២០១] ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ឧបាសក ក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮ
 ថា ឧបាសកឈ្មោះនេះ មានមរណកាលធ្វើហើយ ឧបាសកនោះព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាឱបបាតិកៈកំណើត បរិនិព្វានក្នុងលោក
 នោះ មានសភាពមិនត្រឡប់ ចាកលោកនោះមកវិញឡើយ ព្រោះអស់
 ទៅនៃឱរម្កាតិយសំយោជនៈ ៥ ដូច្នោះ ឧបាសកនោះបានយល់ឃើញអ្នក
 មានអាយុនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា អ្នកមានអាយុនោះ
 មានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ អ្នកមានអាយុនោះ មានធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះ
 ខ្លះ អ្នកមានអាយុនោះ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ អ្នកមានអាយុ
 នោះមានវិហារធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ អ្នកមានអាយុនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាង
 នេះដូច្នោះខ្លះ ។ ឧបាសកនោះ រលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ
 ចាតៈ និងបញ្ញារបស់ឧបាសកនោះហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីភាព
 ដូច្នោះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ជាសុវិហារធម៌
 របស់ឧបាសក ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ឧបាសក ក្នុងធម្មវិន័យនេះ
 រមែងឮថា ឧបាសកឈ្មោះនេះ មានមរណកាលធ្វើហើយ ឧបាសកនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភកវតា ព្យាកតោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា
 រាគនោសមោហានំ តនុត្តា សកទាតាមី សកិទេវ
 ឥមំ លោកំ អាភន្ទា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតីតិ សោ
 ខោ បនស្ស អាយស្មា សាមំ ទិដ្ឋោ វា ហោតិ
 អនុស្សវសុតោ វា ឃុំសីលោ សោ អាយស្មា អហោ-
 សិ ឥតិបិ ឃុំធម្មោ ។ បេ ។ ឃុំបញ្ញោ... ឃុំវិហារី...
 ឃុំវិមុត្តោ សោ អាយស្មា អហោសិ ឥតិបីតិ ។
 សោ តស្ស សទ្ធកញ្ច សីលញ្ច សុតញ្ច ចាកញ្ច
 បញ្ញញ្ច អនុស្សវន្តោ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។
 ឃុំម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា ឧចាសកស្ស ជាសុរិហារោ
 ហោតិ ។ ឥនានុរុទ្ធា ឧចាសកោ សុណាតិ ឥត្តន្ទា-
 មោ ឧចាសកោ កាលកតោ សោ ភកវតា
 ព្យាកតោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា សោតា-
 បន្តោ អរិទិចាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ
 សោ ខោ បនស្ស អាយស្មា សាមំ ទិដ្ឋោ វា
 ហោតិ អនុស្សវសុតោ វា ឃុំសីលោ សោ
 អាយស្មា អហោសិ ឥតិបិ ឃុំធម្មោ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសកទាតាមិបុគ្គល នឹងមកកាន់លោក
នេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣
មានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្តើងដូច្នោះ ឧបាសកនោះ បាន
យល់ឃើញអ្នកមានអាយុនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា អ្នកមាន
អាយុនោះ មានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ មានធម៌យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ មាន
បញ្ញាយ៉ាងនេះ.... មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះ... អ្នកមានអាយុនោះ មាន
វិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ ។ ឧបាសកនោះ រលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ
សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់ឧបាសកនោះហើយក៏បង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បី
ភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ផាសុវិ-
ហារធម៌របស់ឧបាសក ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ឧបាសកក្នុងធម្មវិន័យនេះ
រមែងឮថា ឧបាសកឈ្មោះនេះ មានមរណកាលធ្វើហើយ ឧបាសកនោះ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិន
ធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្មោធិ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
ខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ដូច្នោះ ឧបាសកនោះ បាន
យល់ឃើញអ្នកមានអាយុនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា អ្នក
មានអាយុនោះ មានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ មានធម៌យ៉ាងនេះ ។ បេ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្តេ ឧបាសិកាជាសុវិហារោ

ឯវំបញ្ញោ... ឯវិហារី... ឯវិមុត្តោ សោ អាយស្មា
 អហោសិ ឥតិបីតិ ។ សោ តស្ស សទ្ធព្វា សីលព្វា
 សុតព្វា ចាកព្វា បញ្ញព្វា អនុស្សវន្តោ តថត្តាយ
 ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា
 ឧបាសកស្ស ជាសុវិហារោ ហោតិ ។

[២០២] ឥនានុរុទ្ធា ឧបាសិកា សុណាតិ

ឥត្តន្ទាមា ឧបាសិកា កាលកតា សា ភកវតា
 ព្យាកតា បញ្ចន្ទំ ឱរម្ពាតិយានំ សញ្ញោជនានំ
 បរិក្ខយា ឱបចាតិកា តត្ថ បរិជិញ្ចយិជី អនាវត្តិធម្មា
 តស្មា លោកាតិ សា ខោ បនស្សា ភកិជី សាមំ
 ទិដ្ឋា វា ហោតិ អនុស្សវសុតា វា ឯវំសីលា សា ភកិជី
 អហោសិ ឥតិបិ ឯវំធម្មា ។ បេ ។ ឯវំបញ្ញោ... ឯវិ-
 ហារិជី... ឯវិមុត្តា សា ភកិជី អហោសិ ឥតិបីតិ ។
 សា តស្សា សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា ចាកព្វា បញ្ញព្វា
 អនុស្សវន្តិ សទ្ធព្វា សីលព្វា សុតព្វា ចាកព្វា បញ្ញព្វា
 អនុស្សវន្តិ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។ ឯវម្បិ
 ខោ អនុរុទ្ធា ឧបាសិកាយ ជាសុវិហារោ ហោតិ ។

ភិក្ខុវត្ត នឡកបានសូត្រ ជាសុវិហារធម៌របស់ឧបាសិកា

មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ... មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះ... អ្នកមានអាយុនោះ
មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ ។ ឧបាសិកនោះ រលឹកឃើញនូវសទ្ធា
សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់ឧបាសិកនោះហើយ ក៏បង្កើនចិត្ត
ទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា
ជាសុវិហារធម៌ របស់ឧបាសិក ។

[២០២] ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ឧបាសិកាក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮថា
ឧបាសិកាឈ្មោះនេះ មានមរណកាលធ្វើហើយ ឧបាសិកានោះព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា មានសភាពជាឱបបាតិកៈកំណើត បរិនិព្វានក្នុង
លោកនោះ មានសភាពមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះមកវិញឡើយ ព្រោះ
អស់ទៅនៃឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ៥ ដូច្នោះ ឧបាសិកានោះបានយល់ឃើញ
នាងនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា នាងនោះមានសីលយ៉ាងនេះ
ដូច្នោះខ្លះ មានធម៌យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ មានវិហារ-
ធម៌យ៉ាងនេះ... នាងនោះមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ ។ ឧបាសិកា
នោះ រលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់
ឧបាសិកានោះហើយ ក៏បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលពួក
អនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ជាសុវិហារធម៌ របស់ឧបាសិកា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥន្ទានុរុទ្ធា ឧបាសិកា សុណាតិ ឥត្តន្ទាមា ឧបា-
 សិកា កាលកតា សា ភកវតា ព្យាកតា តិណ្ណំ
 សញ្ញោជនាធំ បរិក្ខុយា រាគនោសមោហាធំ តនុត្តា
 សកទាតាមិដី សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគត្ត
 ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតីតិ សា ខោ បនស្សា ភកិដី
 សាមំ ទិដ្ឋា វា ហោតិ អនុស្សវសុតា វា ឯវសីលា សា
 ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ ឯវធម្មា ។ បេ ។ ឯវបញ្ញា...
 ឯវិហារិដី... ឯវិមុត្តា សា ភកិដី អហោសិ
 ឥតិបីតិ ។ សា តស្សា សទ្ធពុ សីលពុ សុតពុ
 ចាកពុ បញ្ញពុ អនុស្សវន្តី តថត្តាយ ចិត្តំ
 ឧបសំហារតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អនុរុទ្ធា ឧបាសិកាយ
 ជាសុវិហារោ ហោតិ ។ ឥន្ទានុរុទ្ធា ឧបាសិកា
 សុណាតិ ឥត្តន្ទាមា ឧបាសិកា កាលកតា សា
 ភកវតា ព្យាកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនាធំ បរិក្ខុយា
 សោតាបដ្ឋា អរិទិចាតធម្មា និយតា សម្មោធិបរាយនាតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ឧបាសិកា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮថា ឧបាសិកា
 ឈ្មោះនេះ មានមរណកាលធ្វើហើយ ឧបាសិកានោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថា ជាសកទាតាមិនីបុគ្គល នឹងមកកាន់លោកនេះម្តង
 ទៀតហើយធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ មានរាគៈ
 ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្តើងដូច្នោះ ឧបាសិកានោះយល់ឃើញនាង
 នោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា នាងនោះឯងមានសីលយ៉ាងនេះ
 ដូច្នោះខ្លះ មានធម៌យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ... មានវិហារធម៌
 យ៉ាងនេះ... នាងនោះមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ ។ ឧបាសិកានោះរលឹក
 ឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញារបស់ឧបាសិកានោះហើយ
 ក៏បង្កោនចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង
 ឈ្មោះថា ផាសុវិហារធម៌ របស់ឧបាសិកា ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ ឧបាសិកា
 ក្នុងធម្មវិន័យនេះ រមែងឮថា ឧបាសិកាឈ្មោះនេះ មានមរណកាល
 ធ្វើហើយ ឧបាសិកានោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោ-
 តាបន្នបុគ្គល មានភាពមិនធ្លាក់ចុះ ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មាន
 សម្មោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ដូច្នោះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស នឡកបាសសុត្តេ ឧបាសិកាជាសុវិហារោ

សា ខោ បនស្សា ភកិដី សាមំ ទិដ្ឋា វា ហោតិ
អនុស្សវសុតា វា ឃរំសីលា សា ភកិដី អហោសិ
ឥតិបិ ឃរំធម្មា សា ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ ឃរិហារិដី
សា ភកិដី អហោសិ ឥតិបិ ឃរិមុត្តា សា ភកិដី
អហោសិ ឥតិបិ ។ សា តស្សា សទ្ធព្វា សីលព្វា
សុតព្វា ចាកព្វា បញ្ញព្វា អនុស្សវន្តី តថត្តាយ ចិត្តំ
ឧបសំហារតិ ។ ឃរម្មិ ខោ អនុវុទ្ធា ឧបាសិកាយ
ជាសុវិហារោ ហោតិ ។ ឥតិ ខោ អនុវុទ្ធា តថាកតោ
ន ជនកុហានត្ថំ ន ជនលបនត្ថំ ន លាកសញ្ញាសិ-
លោកានិសំសត្ថំ ន ឥតិ មំ ជនោ ជានាត្វតិ សារកេ
អព្ពតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តិសុ ព្យាករោតិ អសុ
អមុត្រិ ឧប្បន្នោ អសុ អមុត្រិ ឧប្បន្នោតិ ។ សន្តិ
ខោ^(១) អនុវុទ្ធា កុលបុត្តា សទ្ធា ឌីណ្ណារវេនា

១ ឱ. ម. សន្តិ ច ខោ ។

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ ជាសុវិហារធម៌របស់ឧបាសិកា

ឧបាសិកានោះ យល់ឃើញនាងនោះដោយខ្លួនឯង ឬបានឮត ។ មកថា
 នាងនោះ មានសីលយ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ នាងនោះមានធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះ
 ខ្លះ នាងនោះ មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះដូច្នោះខ្លះ នាងនោះមានវិមុត្តិយ៉ាង
 នេះដូច្នោះខ្លះ ។ ឧបាសិកានោះ រលឹកឃើញនូវសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ
 និងបញ្ញារបស់ឧបាសិកានោះហើយក៏បង្ហោរចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ។
 ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាជាសុវិហារធម៌ របស់ឧបាសិកា ។
 ម្នាលពួកអនុរុទ្ធ ហេតុដូច្នោះបានជាតថាគត ព្យាករក្នុងកំណើតរបស់ពួក
 សាវ័ក ដែលធ្វើមរណកាលកន្លងទៅហើយថា សាវ័កឯណោះ កើតក្នុង
 ទីឯណោះ សាវ័កឯណោះ កើតក្នុងទីឯណោះ ដើម្បីនឹងឲ្យជនស្ងប់
 ស្ងែងក៏ទេ ដើម្បីនឹងប្រលោមជនក៏ទេ ដើម្បីអានិសង្សគឺលោកសក្ការៈនិង
 សេចក្តីសរសើរក៏ទេ (ឬ) គិតថា ឲ្យគេស្គាល់តថាគតក៏ទេដែរ ។ ម្នាល
 ពួកអនុរុទ្ធ កុលបុត្តទាំងឡាយអ្នកមានសទ្ធា មានសេចក្តីត្រេកអរខ្លាំង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឌីណ្ណារប្បាមុដ្ឋា	តេ	តំ	សុត្វា	តថត្តាយ	ចិត្តំ
ឧបសំហារន្តិ	តេសន្តំ	អនុរុទ្ធា	ហោតិ	ធីយរត្តំ	
ហិតាយ	សុខាយាតិ	។	ឥទមវោច	ភកវា	អត្តមនោ
អាយស្មា	អនុរុទ្ធា	ភកវតោ	ភាសិតំ	អភិនដ្ឋិតិ	។

នឡកបានសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានបាមោជ្ជៈក្លៀវក្លា កុលបុត្តអម្បាលនោះ លុះបានស្តាប់នូវព្យាករណ៍
 នោះហើយ តែងបង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីភាពដូច្នោះ ម្ចាស់ពួកអនុរុទ្ធ
 ការព្យាករនោះ (តែងប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ
 ដល់កុលបុត្តទាំងឡាយនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ លុះព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ភាសិតនេះចប់ហើយ ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ក៏មាន
 សេចក្តីពេញចិត្តត្រេកអរ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ នឡកបានសូត្រ ទី ៨ ។

នវមំ គោលិស្សានិសុត្តំ

[២០៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
រាជគហោ វិហារតិ វេទ្យុវនេ កលន្ទកនិវាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន គោលិស្សានិ នាម^(១) ភិក្ខុ
អារញ្ញកោ បទវសមាទារោ សង្ឃមជ្ឈេ ឱសដោ
ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន ។

[២០៤] តត្រិ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ គោ-
លិស្សានិ នាម ភិក្ខុ អារត្ត ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អារញ្ញ-
កេនារុសោ ភិក្ខុនា សង្ឃតតេន សង្ឃេ វិហារន្តេន
សព្វប្បចារីសុ សការវេន ភវិតពុំ សប្បតិស្សេន ។
សថេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ សង្ឃតតោ សង្ឃេ
វិហារន្តោ សព្វប្បចារីសុ អការវោ ហោតិ អប្បតិស្សោ
តស្ស ភវន្តិ វត្តារោ តិម្បនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញ-
កស្ស ឯកស្សារញ្ញេ សេរីវិហារេន យោ អយមាយស្មា
សព្វប្បចារីសុ អការវោ ហោតិ^(២) អប្បតិស្សោតិ

១ ម. គោលិយានិ នាម ។ ឱ. គុលិស្សានិ នាម ។ ២ ឱ. ហោតីតិ ន ទិស្សតិ ។

គោលិស្សានិស្សត្រ ទី ៩

[២០៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡូវន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុង រាជគ្រឹះ ។ ក៏សម័យនោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបឈ្មោះគោលិស្សានិ ជា អ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ ជាអ្នកមានមារយាទមិនរៀបរយ អង្គុយ ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ដោយកិច្ចណាមួយ ។

[២០៤] លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ប្រាំបួនរយ គោលិស្សានិភិក្ខុ ហើយទើបពោលនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់លោក មានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅ កាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ គួរតែប្រកបដោយសេចក្តី គោរពកោតក្រែង ចំពោះពួកសព្វហ្មចារីទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់លោក មានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅ កាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ជាអ្នកមិនគោរព មិនកោត ក្រែង ចំពោះពួកសព្វហ្មចារីហើយ ពួកជននឹងពោលតិះដៀលចំពោះ ភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វីលោកមានអាយុនេះ សមាទានអារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកមិនមាន សេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តីកោតក្រែង ចំពោះសព្វហ្មចារីទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តស្ស^(១) កវន្តិ វត្តាហោ តស្មា អារញ្ញកោន ភិក្ខុនា
សង្ឃកតោន សង្ឃេ វិហារន្តោន សព្វហ្មចារីសុ សកា-
រវេន ភវិតពុំ សប្បតិស្សេន ។

[២០៥] អារញ្ញកោនារុសោ ភិក្ខុនា សង្ឃកតោន
សង្ឃេ វិហារន្តោន អាសនកុសលោន ភវិតពុំ ឥតិ
ថេវេ ច ភិក្ខុ នា នុប្បខន្ធ និសីទិស្សាមិ នវេ ច
ភិក្ខុ ន អាសនោន បទិពាហិស្សាមីតិ ។ សថេ
អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ សង្ឃកតោ សង្ឃេ
វិហារន្តោ ន អាសនកុសលោ ហោតិ តស្ស កវន្តិ
វត្តាហោ កិម្មនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សា-
រញ្ញេ សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា^(២) អភិសមា-
ចារិកម្មិ ធម្មំ ន ជាតាតីតិ តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ

១ ឥតិស្សាតិ បាវេន ភវិតពុំ ។ ២ ឥតោ បរំ អាសនកុសលោ ន ហោតីតិ មរម្មបោត្តកេ
ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ
ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅ
ក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ គួរតែប្រកបដោយសេចក្តីគោរព កោតក្រែង
ចំពោះសព្វហូចារីទាំងឡាយ ។

[២០៥] ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
អារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ
គួរជាអ្នកឈ្លាសក្នុងការអង្គុយថា អាត្មាអញ នឹងមិនអង្គុយជ្រៀតបៀត
ភិក្ខុទាំងឡាយជាថេរៈផង មិនហាមឃាត់ភិក្ខុថ្មីទាំងឡាយដោយអាសនៈ
ផង ។ ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារ-
រញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃមិន
ឈ្លាសក្នុងការអង្គុយហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀលចំពោះភិក្ខុនោះថា
ប្រយោជន៍អ្វីលោកមានអាយុនេះ សមាទានអារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើ
ចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះ មិនដឹងច្បាប់អភិសមាចា-
រិកវត្ថុសោះ លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង

ភិក្ខុវគ្គស្ស គោលិស្សានិសុត្តេ តតិយារញ្ញកវត្តំ

តស្មា អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា សង្ឃតតេន សង្ឃេ
វិហារន្តេន អាសនកុសលេន ភវិតពុំ^(១) ។

[២០៦] អារញ្ញកេនារុសោ ភិក្ខុនា សង្ឃតតេន
សង្ឃេ វិហារន្តេន ធាតិកាលេន កាមោ បរិសិតព្វោ
ន ទិវា បដិក្កមិតពុំ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ
សង្ឃតតោ សង្ឃេ វិហារន្តោ អតិកាលេន កាមំ
បរិសតិ ទិវា បដិក្កមតីតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តារោ
កិម្មនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញោ
សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា អតិកាលេន កាមំ
បរិសតិ ទិវា បដិក្កមតីតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តារោ តស្មា
អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា សង្ឃតតេន សង្ឃេ វិហារន្តេន
ធាតិកាលេន កាមោ បរិសិតព្វោ ន ទិវា
បដិក្កមិតពុំ ។

១ ម. តតោ បរិ អភិសមាចារិកោបិ ធម្មោ ជានិតព្វោ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ
ភិក្ខុ.. ន អភិសមាចារិកម្មិ ធម្មំ ន ជានាតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តារោ កិម្មនិមស្សាយស្មតោ...
ន ជានាតីតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តារោ តស្មា អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា អភិសមាចារោ ធម្មោ ជា-
និតព្វោ ទិស្សន្តិ ។

ភិក្ខុវគ្គ គោលិស្សានិស្សត្រ អារញ្ញកវគ្គ ទី ៣

ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទី
ប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ គួរតែឃ្លាសក្នុងការអង្គុយ ។

[២០៦] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
អារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ
មិនគួរចូលទៅ កាន់ស្រុកឲ្យហួសវេលា មិនគួរត្រឡប់មកឲ្យទាល់ថ្ងៃ

ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ
កាលទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ នឹងចូលទៅកាន់
ស្រុកឲ្យហួសវេលា ត្រឡប់មកទាល់ថ្ងៃហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀល

ចំពោះភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វីលោកមានអាយុនេះ សមាទានអារញ្ញិក-
ធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះ ចូល
ទៅកាន់ស្រុក ឲ្យហួសវេលា ត្រឡប់មកវិញទាល់ថ្ងៃ លោកមានអាយុ

នោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមា-
ទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំ
សង្ឃ មិនគួរចូលទៅកាន់ស្រុកឲ្យហួសវេលា មិនគួរត្រឡប់មកឲ្យទាល់

ថ្ងៃឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២០៧] អារញ្ញកេនារុសោ ភិក្ខុនា សង្ឃកតេន

សង្ឃេ វិហារន្តេន ន បុរេភត្តំ បច្ឆាកត្តំ កុលេសុ

ចារិត្តំ អាបដ្ឋិតព្វំ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ

ភិក្ខុ សង្ឃកតោ សង្ឃេ វិហារន្តោ បុរេភត្តំ បច្ឆា-

ភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបដ្ឋិតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តាហេ

អយន្ទ្រនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញោ

សេរីរិហារេន វិហារតោ វិកាលេ ចរិយា ពហុលីកតា

តមេនំ សង្ឃកតម្បិ សមុទាចរតីតិ តស្ស^(១) ភវន្តិ

វត្តាហេ តស្មា អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា សង្ឃកតេន

សង្ឃេ វិហារន្តេន ន បុរេភត្តំ បច្ឆាកត្តំ កុលេសុ

ចារិត្តំ អាបដ្ឋិតព្វំ ។

១ ឱ. សមុទាចរតីតិស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២០៧] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាន
 នូវអារញ្ជិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ
 មិនគួរដល់នូវការត្រាច់ទៅ ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ក្នុងវេលាមុនភត្តនិង
 ក្រោយភត្តឡើយ ។ ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នក
 សមាទាននូវអារញ្ជិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុង
 កណ្តាលជំនុំសង្ឃ ដល់នូវការត្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ក្នុងវេលា
 មុនភត្តនិងក្រោយភត្តហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀលចំពោះភិក្ខុនោះថា
 លោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ជិកធុតង្គ នៅតាមអំពើ
 ចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ទាំងការត្រាច់ទៅក្នុងវេលាវិកាល ភិក្ខុនោះក៏បាន
 ធ្វើរឿយ ។ នាំឲ្យសង្ឃលំបាកហៅរកភិក្ខុនោះមកកាន់ជំនុំសង្ឃ លោក
 មានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុ
 អ្នកសមាទាននូវអារញ្ជិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុង
 កណ្តាលជំនុំសង្ឃហើយ មិនគួរដល់នូវការត្រាច់ទៅ ក្នុងត្រកូលទាំង-
 ឡាយ ក្នុងវេលាមុនភត្តនិងក្រោយភត្តឡើយ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស គោលិស្សានិសុត្តេ បញ្ចមារញ្ញកវគ្គំ

[២០៨] អារញ្ញកោនារុសោ ភិក្ខុនា សង្ឃកតេន

សង្ឃេ វិហារន្តេន អនុទ្ធតេន ភវិតព្វំ អចបលេន ។

សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ សង្ឃកតោ សង្ឃេ

វិហារន្តោ ឧទ្ធតោ ហោតិ ចបលោ តស្ស ភវន្តិ វត្តារោ

ឥទទ្ធជិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញេ

សេរីហារេន វិហារតោ ឧទ្ធច្ចំ ចាបល្យំ ពហុលីកតំ

តមេនំ សង្ឃកតម្បិ សមុទាចរតីតិ តស្ស ភវន្តិ

វត្តារោ តស្មា អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា សង្ឃកតេន

សង្ឃេ វិហារន្តេន អនុទ្ធតេន ភវិតព្វំ អចបលេន ។

[២០៩] អារញ្ញកោនារុសោ ភិក្ខុនា សង្ឃកតេន

សង្ឃេ វិហារន្តេន អមុខេន ភវិតព្វំ អវិកិណ្ណារាចេន ។

ភិក្ខុវគ្គ គោលិស្សានិស្សត្រ អារញ្ញកវគ្គ ទី ៥

[២០៨] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាន
 នូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំ
 សង្ឃ មិនគួរមានចិត្តរាយមាយឃ្មេងឃ្មោងឡើយ ។ ម្នាលលោក
 មានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹង
 ទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ មានចិត្តរាយមាយឃ្មេង
 ឃ្មោងហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀលចំពោះភិក្ខុនោះថា លោកមាន
 អាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុង
 ព្រៃម្នាក់ឯងមែន តែមានចិត្តរាយមាយឃ្មេងឃ្មោងធ្វើឲ្យរឿយ ។ នាំឲ្យ
 សង្ឃលំបាកហៅរកមកកាន់ជំនុំសង្ឃ លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួក
 ជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិក-
 ធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងទីប្រជុំសង្ឃ មិនគួរជា
 អ្នកមានចិត្តរាយមាយឃ្មេងឃ្មោងឡើយ ។

[២០៩] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាន
 នូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំ
 សង្ឃ កុំជាអ្នកមានមាត់រឹង កុំជាអ្នកមានវាចាឡោះឡោះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ សង្ឃតតោ សង្ឃេ
 វិហារន្តោ មុខរោ ហោតិ វិកិណ្ណវាចោ តស្ស ភវន្តិ
 វត្តារោ កិម្មនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សា-
 រញ្ញេ សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា មុខរោ
 វិកិណ្ណវាចោតិ តស្ស^(១) ភវន្តិ វត្តារោ តស្មា អារញ្ញ-
 កេន ភិក្ខុនា សង្ឃតតេន សង្ឃេ វិហារន្តេន
 អមុខរេន ភវិតព្វំ អវិកិណ្ណវាចេន ។

[២១០] អារញ្ញកេនារុសោ ភិក្ខុនា សង្ឃតតេន
 សង្ឃេ វិហារន្តេន សុវចេន ភវិតព្វំ កល្យាណមិត្តេន ។
 សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ សង្ឃតតោ សង្ឃេ
 វិហារន្តោ ទុព្វចោ ហោតិ ចាបមិត្តោ តស្ស ភវន្តិ
 វត្តារោ កិម្មនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សា-
 រញ្ញេ សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា ទុព្វចោ

១ ឱ. វិកិណ្ណវាចោតិស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ
 កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ជាអ្នកមានមាត់
 រឹងពោលវាចាឡេះឡោះហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀលចំពោះភិក្ខុនោះថា
 ប្រយោជន៍អ្វីលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ នៅ
 តាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកមាន
 មាត់រឹងពោលវាចាឡេះឡោះ លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះ
 ដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ
 កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃហើយ កុំជាអ្នក
 មានមាត់រឹង កុំជាអ្នកមានវាចាឡេះឡោះឡើយ ។

[២១០] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
 អារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ
 គួរជាអ្នកប្រដៅងាយ មានមនុស្សល្អជាមិត្ត ។ ម្នាលលោកមាន
 អាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ កាលនឹងទៅកាន់
 ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ជាអ្នកប្រដៅក្រ មានមនុស្ស
 អាក្រក់ជាមិត្តហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀលចំពោះភិក្ខុនោះថា ប្រ-
 យោជន៍អ្វីលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ នៅ
 តាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកប្រដៅក្រ

ភិក្ខុវគ្គស្ស គោលិស្សានិសុត្តេ អដ្ឋមារញ្ញកវគ្គំ

ចាបមិត្តោតិ តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ តស្មា អារញ្ញកោន
 ភិក្ខុនា សជ្ឈុតតេន សជ្ឈ្យេ វិហារន្តេន សុវចេន
 កវិតព្វំ កល្យាណមិត្តេន ។

[២១១] អារញ្ញកោនារុសោ ភិក្ខុនា ឥន្ទ្រិយេសុ
 កុត្តទ្វារេន កវិតព្វំ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ
 ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ ន^(១) ហោតិ តស្ស
 កវន្តិ វត្តាហោ តិម្បនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស
 ឯកស្សារញ្ញេ សេរិវិហារេន យោ អយមាយស្មា
 ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ ន^(២) ហោតីតិ តស្ស កវន្តិ
 វត្តាហោ តស្មា អារញ្ញកោន ភិក្ខុនា ឥន្ទ្រិយេសុ
 កុត្តទ្វារេន កវិតព្វំ ។

១-២ ឱ. ម. អគុត្តទ្វារោ ។

ភិក្ខុវគ្គ គោលិស្សានិស្សត្ត អារញ្ញកវគ្គ ទី ៨

មានមនុស្សអាក្រក់ជាមិត្ត លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះ-
ដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ
កាលនឹងទៅកាន់ទីប្រជុំសង្ឃ នៅក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ គួរជាអ្នកប្រ-
ដៅងាយ មានមនុស្សល្អជាមិត្ត ។

[២១១] ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាន
នូវអារញ្ញិកធុតង្គ គួរជាអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រង ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ។
ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាន នូវអារញ្ញិកធុតង្គ
ជាអ្នកមិនមានទ្វារគ្រប់គ្រង ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយហើយ នឹងមានពួកជន
តិះដៀលចំពោះភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វីលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នក
សមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ព្រោះលោក
មានអាយុនេះ ជាអ្នកមានទ្វារមិនបានគ្រប់គ្រង ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ
លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុ
នោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ គួរជាអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រង ក្នុង
ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២០២] អារញ្ញកេនារុសោ ភិក្ខុនា ភោជនេ

មត្តញ្ញាណា ភវិតព្វំ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ

ភិក្ខុ ភោជនេ អមត្តញ្ញា ហោតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តាហេ

តិម្បនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញោ

សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា ភោជនេ អមត្តញ្ញ

ហោតិ តស្ស^(១) ភវន្តិ វត្តាហេ តស្មា អារញ្ញកេន

ភិក្ខុនា ភោជនេ មត្តញ្ញាណា ភវិតព្វំ ។

[២០៣] អារញ្ញកេនារុសោ ភិក្ខុនា ជាតវិយំ

អនុយុត្តេន ភវិតព្វំ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ

ភិក្ខុ ជាតវិយំ អនុយុត្តោ ហោតិ តស្ស ភវន្តិ

វត្តាហេ តិម្បនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯ-

កស្សារញ្ញោ សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា

១ ឱ. អមត្តញ្ញតិស្ស ។ ម. អមត្តញ្ញតិ តស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២១២] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាន
 នូវអារញ្ញិកធុត្តង្គ គួរជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ។ ម្នាលលោក
 មានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុត្តង្គ ជាអ្នកមិន
 ដឹងប្រមាណ ក្នុងភោជនហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀលចំពោះភិក្ខុនោះថា
 ប្រយោជន៍អ្វី លោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុត្តង្គ
 នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកមិន
 ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀល
 ដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុត្តង្គ គួរជា
 អ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ។

[២១៣] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាន
 នូវអារញ្ញិកធុត្តង្គ គួរជាអ្នកប្រកបរឿយ ។ នូវការភ្ញាក់រលឹក ។ ម្នាល
 លោកមានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុត្តង្គ មិន
 ប្រកបរឿយ ។ នូវការភ្ញាក់រលឹកហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀលចំពោះ
 ភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វី លោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវ
 អារញ្ញិកធុត្តង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស គោលិស្សានិសុត្តេ ពារសមារញ្ញកវគ្គំ

ជាតវិយំ អនុយុត្តោ ហោតីតិ តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ
តស្មា អារញ្ញកោន ភិក្ខុនា ជាតវិយំ អនុយុត្តោន
កវិតព្វំ ។

[២០៤] អារញ្ញកោនារុសោ ភិក្ខុនា អារទ្ធវិ-
យេន កវិតព្វំ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ
ភិក្ខុ កុសីតោ ហោតិ តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ
កិម្មនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញ
សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា កុសីតោ ហោតីតិ
តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ តស្មា អារញ្ញកោន ភិក្ខុនា
អារទ្ធវិយេន កវិតព្វំ ។

[២០៥] អារញ្ញកោនារុសោ ភិក្ខុនា ឧបដ្ឋិតស្ស-
តិនា កវិតព្វំ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ
មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ កិម្មនិមស្សាយ-
ស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញ សេរីហារេន យោ

ភិក្ខុវគ្គ គោលិស្សានិស្សត្រ អារញ្ញកវគ្គ ទី ១២

ជាអ្នកមិនប្រកបរឿយ ។ នូវការភ្ញាក់រលឹក លោកមានអាយុនោះ នឹងមាន
ពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិក-
ធុតង្គ គួរជាអ្នកប្រកបរឿយ ។ នូវការភ្ញាក់រលឹក ។

[២១២] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
អារញ្ញិកធុតង្គ គួរជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ។ ម្នាលលោកមានអាយុទាំង-
ឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូសហើយ
នឹងមានពួកជនតិះដៀលភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វី លោកមានអាយុ
នេះ ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃតែ
ម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស លោកមានអាយុ
នោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមា-
ទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ គួរជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ។

[២១៥] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
អារញ្ញិកធុតង្គ គួរជាអ្នកតាំងស្មារតីឲ្យមាំ ។ ម្នាលលោកមានអាយុទាំង-
ឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ ជាអ្នកភ្លេចស្មារតីហើយ នឹង
មានពួកជនតិះដៀលភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វី លោកមានអាយុនេះ
ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អយមាយស្នា មុដ្ឋស្សតីតិ តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ តស្នា

អារញ្ញកោន ភិក្ខុនា ឧបដ្ឋិតស្សតិណា កវិតព្វំ ។

[២០៦] អារញ្ញកោនារុសោ ភិក្ខុនា សមាហិតេន

កវិតព្វំ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ

អសមាហិតោ ហោតិ តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ

តិម្បនិមស្សាយស្នតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញោ

សេរីហារេន យោ អយមាយស្នា អសមាហិតោតិ

តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ តស្នា អារញ្ញកោន ភិក្ខុនា

សមាហិតេន កវិតព្វំ ។

[២០៧] អារញ្ញកោនារុសោ ភិក្ខុនា បញ្ញវតោ

កវិតព្វំ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ ទុប្បញ្ញោ

ហោតិ តស្ស កវន្តិ វត្តាហោ តិម្បនិមស្សាយស្នតោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រោះលោកមានអាយុនេះជាអ្នកភ្លេចស្មារតី លោកមានអាយុនោះ នឹង
មានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអា-
រញ្ជិកធុតង្គ គួរជាអ្នកតាំងស្មារតីឲ្យមាំ ។

[២១៦] ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
អារញ្ជិកធុតង្គ គួរជាអ្នកមានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ។ ម្ចាស់លោកមានអាយុ
ទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ជិកធុតង្គ ជាអ្នកមានចិត្តមិនខ្ជាប់
ខ្ជួនហើយ នឹងមានពួកជនតិះដៀលភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វី លោក
មានអាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ជិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួន
ក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកមានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួន
លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុ
នោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ជិកធុតង្គ គួរជាអ្នកមានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ។

[២១៧] ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
អារញ្ជិកធុតង្គ គួរជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ។ ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំង-
ឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ជិកធុតង្គ ជាអ្នកគ្មានប្រាជ្ញាហើយ
នឹងមានពួកជនតិះដៀលភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វី លោកមានអាយុនេះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស គោលិស្សានិសុត្តេ បណ្ណសមារញ្ញកវគ្គំ

អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញេ សេរីហារេន យោ
អយមាយស្មា ទុប្បញ្ញោតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តាហេ
តស្មា អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា បញ្ញវតា ភវិតព្វំ ។

[២០៨] អារញ្ញកេនារុសោ ភិក្ខុនា អភិធម្មេ

អភិវិនយេ យោកោ ករណីយោ ។ សន្តារុសោ

អារញ្ញកំ ភិក្ខុំ អភិធម្មេ អភិវិនយេ បញ្ញំ បុច្ឆិ-

តាហេ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ អភិធម្មេ

អភិវិនយេ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ន សម្មាយតិ តស្ស

ភវន្តិ វត្តាហេ តិម្បនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស

ឯកស្សារញ្ញេ សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា

អភិធម្មេ អភិវិនយេ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ន សម្មាយតីតិ

តស្ស ភវន្តិ វត្តាហេ តស្មា អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា

អភិធម្មេ អភិវិនយេ យោកោ ករណីយោ ។

ភិក្ខុវគ្គ គោលិស្យានិស្សត្រ អារញ្ញកវគ្គ ទី ១៥

ជាអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង
ព្រោះលោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកគ្មានប្រាជ្ញា លោកមានអាយុនោះ នឹង
មានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
អារញ្ញិកធុតង្គ គួរជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ។

[២១៨] ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
អារញ្ញិកធុតង្គ គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងអភិធម្មនិងអភិវិន័យ ។
ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ពួកជនអ្នកសួរប្រស្នា ក្នុងអភិធម្មនិង
អភិវិន័យ ចំពោះភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ គង់មាន ។ ម្ចាស់
លោកមានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ ត្រូវ
គេសួរប្រស្នា ក្នុងអភិធម្មនិងអភិវិន័យ ហើយឆ្លើយមិនរួច នឹងមានពួកជន
តិះដៀលភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វី លោកមានអាយុនេះ ជាអ្នក
សមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ តាមអំពើចិត្តខ្លួននៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ព្រោះ
លោកមានអាយុនេះ ត្រូវគេសួរប្រស្នា ក្នុងអភិធម្មនិងអភិវិន័យហើយ
ឆ្លើយមិនរួច លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង
ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ គប្បីជាអ្នកធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមក្នុងអភិធម្មនិងអភិវិន័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២០៩] អារញ្ញកេនារុសោ ភិក្ខុនា យេ តេ
សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តត្ថ យោកោ
ករណីយោ ។ សន្តារុសោ អារញ្ញកំ ភិក្ខុំ យេ
តេ សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តត្ថ^(១)
បុច្ឆិតាហេ ។ សចេ អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ យេ
តេ សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តត្ថ
បញ្ចំ បុដ្ឋោ ន សម្មាយតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តាហេ
តិម្បនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញ
សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា យេ តេ សន្តា
វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តត្ថ បញ្ចំ បុដ្ឋោ
ន សម្មាយតីតិ តស្ស ភវន្តិ វត្តាហេ តស្មា
អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា យេ តេ សន្តា វិមោក្ខា
អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តត្ថ យោកោ ករណីយោ ។

១ ឱ. ម. តត្ថ បញ្ចំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២១៩] ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវ
 អារញ្ញិកធុតង្គ គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមក្នុងវិមោក្ខ ជាអារុប្បៈដែលហួស
 រូបសមាបត្តិទៅ^១ ។ ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក
 សមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ តែងមានគេសួរប្រស្នាក្នុងវិមោក្ខជាអារុប្បៈ
 ដែលហួសរូបសមាបត្តិទៅ ។ ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ បើ
 ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ មានគេសួរប្រស្នាក្នុងវិមោក្ខជាអារុប្បៈ
 ដែលហួសរូបសមាបត្តិទៅ ហើយឆ្លើយមិនរួច នឹងមានពួកជនតិះដៀល
 ភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វី លោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវ
 អារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមានអា-
 យុនេះ មានគេសួរប្រស្នាក្នុងវិមោក្ខជាអារុប្បៈ ដែលហួសរូបសមាបត្តិ
 ទៅ ហើយឆ្លើយមិនរួច លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀល
 ដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ គប្បីធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមក្នុងវិមោក្ខជាអារុប្បៈ ដែលហួសរូបសមាបត្តិទៅ ។

១ សំដៅយករូបារូបសមាបត្តិទាំង ៨ ។ អដ្ឋកថា ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស គោលិស្សានិសុត្តេ សត្តវសមារញ្ញកវគ្គំ

[២២០] អារញ្ញកេនារុសោ ភិក្ខុនា ឧត្តរិមនុស្ស-
 ធម្មេ យោគោ ករណីយោ ។ សន្តារុសោ អារញ្ញកំ
 ភិក្ខុំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មេ បញ្ចំ បុច្ឆិតារោ ។ សចេ
 អារុសោ អារញ្ញកោ ភិក្ខុ ឧត្តរិមនុស្សធម្មេ
 បញ្ចំ បុដ្ឋោ ន សម្មាយតិ តស្ស កវន្តិ វត្តារោ
 កិម្មនិមស្សាយស្មតោ អារញ្ញកស្ស ឯកស្សារញ្ញ
 សេរីហារេន យោ អយមាយស្មា យស្សត្ថាយ^(១)
 បព្វជិតោ តមត្ថំ ន ជាតាតីតិ តស្ស កវន្តិ វត្តារោ
 តស្មា អារញ្ញកេន ភិក្ខុនា ឧត្តរិមនុស្សធម្មេ
 យោគោ ករណីយោតិ ។

១ ឱ. យស្សបត្ថាយ ។

ភិក្ខុវគ្គ គោលិស្សានិស្សត្រ អារញ្ញកវគ្គ ទី ១៧

[២២០] ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសមាទាន
 នូវអារញ្ញិកធុតង្គ គប្បីជាអ្នកធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងឧត្តរិមនុស្សធម៌ ។

ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ពួកជនអ្នកសួរប្រស្នា ក្នុងឧត្តរិមនុស្ស-
 ធម៌ ចំពោះភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គគង់មាន ។ ម្នាលលោក
 មានអាយុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ ត្រូវគេសួរ
 ប្រស្នាក្នុងឧត្តរិមនុស្សធម៌ ហើយឆ្លើយមិនរួច នឹងមានពួកជនតិះដៀល
 ភិក្ខុនោះថា ប្រយោជន៍អ្វី លោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកសមាទាននូវ
 អារញ្ញិកធុតង្គ នៅតាមអំពើចិត្តខ្លួនក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ព្រោះលោកមាន
 អាយុនេះ បួសហើយដើម្បីប្រយោជន៍ណា ក៏មិនដឹងប្រយោជន៍នោះ
 លោកមានអាយុនោះ នឹងមានពួកជនតិះដៀលដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ
 ភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ញិកធុតង្គ គប្បីជាអ្នកធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ក្នុង
 ឧត្តរិមនុស្សធម៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២២១] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា មហាមោក្កល្យានោ
អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទោច អារញ្ញកេនេវ នុ ខោ
អារុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ឥមេ ធម្មា សមាទាយ
វត្តិតញ្ច ឧទាហុ តាមន្តវិហារិនាបីតិ ។ អារញ្ញកេនេវិ
ខោ អារុសោ មោក្កល្យាន ភិក្ខុនា ឥមេ ធម្មា
សមាទាយ វត្តិតញ្ច បកេវ តាមន្តវិហារិនាតិ ។

គោលិស្សានិសុត្តំ នវមំ^(១) និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. គុលិស្សានិសុត្តន្តំ នវមំ ។ ម. គោលិយានិ សុត្តន្តំ នវមំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២២១] កាលព្រះសារីបុត្តពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមហាមោគ្គ-
 ល្លានមានអាយុ បានពោលពាក្យនេះ នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុថា
 ម្ចាស់អារុសោសារីបុត្ត ចុះធម៌ទាំងនេះគួរតែភិក្ខុអ្នកសមាទាននូវអារញ្ជិក-
 ធុតង្គ ទើបសមាទានប្រព្រឹត្តបានឬ ឬក៏ភិក្ខុដែលនៅក្នុងស្រុកគួរសមា-
 ទានប្រព្រឹត្តបានដែរ ។ ម្ចាស់អារុសោមោគ្គល្លាន ធម៌ទាំងនេះសូម្បី
 ភិក្ខុអ្នកសមាទាន នូវអារញ្ជិកធុតង្គ ក៏គួរតែសមាទានប្រព្រឹត្តទៅហើយ
 នឹងចាំបាច់ពោលទៅថ្វីដល់ភិក្ខុដែលនៅក្នុងស្រុក ។

ចប់ គោលិស្សានិស្សត្ត ទី ៩ ។

ទសមំ កីជាគិរិសុត្តំ

[២២២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
កាសីសុ ចារិកំ ចរតិ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សន្តិ ។
តត្រ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អហំ ខោ ភិក្ខុវេ
អញ្ញត្រេវ រត្តិភោជនា^(១) ភុញ្ញាមិ អញ្ញត្រ^(២) ខោ
បនាហំ ភិក្ខុវេ រត្តិភោជនា ភុញ្ញាមាណោ អប្បាពាជ-
តញ្ច សញ្ញាណមិ អប្បាតដ្ឋតញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច
ជាសុរិហារញ្ច ឯថ តុម្ហេមិ ភិក្ខុវេ អញ្ញត្រេវ រត្តិភោជនា
ភុញ្ញថ អញ្ញត្រ ខោ បន ភិក្ខុវេ តុម្ហេមិ រត្តិភោជនា
ភុញ្ញាមាណោ អប្បាពាជតញ្ច សញ្ញានិស្សថ អប្បាតដ្ឋ-
តញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច ជាសុរិហារញ្ចាតិ ។ ឯវំ
ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

[២២៣] អថខោ ភក្កវា កាសីសុ អនុបុព្វេន
ចារិកំ ចរមាណោ យេន កីជាគិរិ ធាម
កាសីនំ និកមោ តទវសវិ ។ តត្រ សុខំ ភក្កវា

១ ម. សព្វត្ថ រត្តិភោជនន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អញ្ញត្រេវ ។

ក៏ជាគិរិសូត្រ ទី ១០

[២២២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចទៅកាន់ចារិកក្នុងកាសីជនបទ មួយអន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ហើយ ក៏ដឹងច្បាស់នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មានជំងឺតិច ការក្រោករហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមក ចូរបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ចេញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ហើយ គង់ដឹងច្បាស់ នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មានជំងឺតិច ការក្រោករហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយពុំខាន ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[២២៣] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ក្នុងកាសីជនបទ បានស្តេចទៅដល់និគមឈ្មោះក៏ជាគិរិ របស់កាសីជនបទ ។ មានសេចក្តីដំណាលថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កីជាតិវិស្មី វិហារតិ កាសីនំ និគមេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អស្សជិបុនពូសុកា នាម ភិក្ខុ កីជាតិវិស្មី
 អាវាសិកា ហោន្តិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ
 យេន អស្សជិបុនពូសុកា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមីសុ
 ឧបសង្កមីត្វា អស្សជិបុនពូសុកេ ភិក្ខុ ឯតទរោចំ
 ភកវា ខោ អាវុសោ អញ្ញត្រេវ រត្តិភោជនា
 ភុញ្ញតិ ភិក្ខុសង្កេរា ច អញ្ញត្រ ខោ បនាវុសោ
 រត្តិភោជនា ភុញ្ញមាណា អប្បាពាធតព្វា សញ្ញានន្តិ
 អប្បាតង្គតព្វា លហុដ្ឋានព្វា ពលព្វា ជាសុវិហារព្វា
 ឯថ តុម្រេបិ អាវុសោ អញ្ញត្រេវ រត្តិភោជនា ភុញ្ញថ
 អញ្ញត្រ ខោ បនាវុសោ តុម្រេបិ រត្តិភោជនា ភុញ្ញ-
 មាណា អប្បាពាធតព្វា សញ្ញានិស្សថ អប្បាតង្គតព្វា
 លហុដ្ឋានព្វា ពលព្វា ជាសុវិហារញាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ
 អស្សជិបុនពូសុកា ភិក្ខុ តេ ភិក្ខុ ឯតទរោចំ មយំ
 ខោ អាវុសោ សាយញោវ ភុញ្ញាម ចាតោ ច ទិវា ច

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

គង់នៅក្នុងក៏ជាគិរិនិគម របស់កាសីជនបទនោះ ។ ជួនសម័យនោះ
 ឯង ភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងឈ្មោះបុនពូសុកៈ អ្នកនៅក្នុងក៏ជាគិរិនិគម ។
 គ្រានោះឯង មានភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅរកអស្សជិភិក្ខុនិងបុនពូសុកភិក្ខុ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះ នឹងអស្សជិភិក្ខុនិងបុនពូ-
 សុកភិក្ខុថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សោយ វៀរចាកការសោយភោជន ក្នុងវេលាយប់ ម្ចាស់លោកមាន
 អាយុទាំងឡាយ ទាំងភិក្ខុសង្ឃក៏បរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជន
 ក្នុងវេលាយប់ដែរ កាលពួកភិក្ខុបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជន
 ក្នុងវេលាយប់ហើយ ក៏ដឹងច្បាស់នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មាន
 ជំងឺតិច ការក្រោករហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយ ម្ចាស់
 លោកមានអាយុទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយចូរបរិភោគ វៀរចាកការ
 បរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ចុះ ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ កាល
 បើលោកទាំងឡាយបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់
 ហើយ គង់នឹងបានដឹងច្បាស់នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មានជំងឺតិច
 ការក្រោករហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយពុំខាន ។ កាល
 បើភិក្ខុទាំងឡាយពោលយ៉ាងនេះហើយ អស្សជិភិក្ខុនិងបុនពូសុកភិក្ខុ ក៏
 ឆ្លើយតបទៅនឹងភិក្ខុទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំង-
 ឡាយ ពួកយើងតែងបរិភោគ ក្នុងវេលាល្ងាច វេលាព្រឹក និងវេលា

ភិក្ខុវគ្គស្ស កីជាតិវិសុត្តេ ភគវន្តបសង្កមនំ

វិកាលេ តេ មយំ សាយញោវ ភុញ្ញមាណ ចាតោ ច
 ទិវា ច វិកាលេ អប្បាពាធតញ្ច សញ្ញាណម
 អប្បាតង្គតញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច ជាសុវិហារញ្ច
 តេ មយំ កី សន្និដ្ឋិតំ ហិត្វា កាលិតំ
 អនុដារិស្សាម សាយញោវ មយំ ភុញ្ញិស្សាម ចាតោ
 ច ទិវា ច វិកាលេតិ ។

[២២៤] យតោ ខោ^(១) តេ ភិក្ខុ ណាសក្ខីសុ
 អស្សជិបុនពូសុកោ ភិក្ខុ សញ្ញាបេតុំ អថ តេ
 ភិក្ខុ^(២) យេន ភកា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធម
 មយំ ភន្តេ យេន អស្សជិបុនពូសុកា ភិក្ខុ
 តេនុបសង្កមិម្ហា^(៣) ឧបសង្កមិត្វា^(៣) អស្សជិបុនពូសុកោ
 ភិក្ខុ ឯតទវោចុម្ហា^(៤) ភកា ខោ អារុសោ

១ ម. យតោ ច ខោ ។ ២ ឱ. ម. តេ ភិក្ខុតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម.
 តេនុបសង្កមិម្ហ ។ ៤ ឱ. ម. ឯតទវោចុម្ហ ។

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិស្វត្រ ការចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

ថ្ងៃដែលជាវេលាវិកាល ពួកយើងទាំងនោះ កាលបរិភោគ ក្នុងវេលា
ល្ងាច វេលាព្រឹក និងវេលាថ្ងៃ ដែលជាវេលាវិកាលហើយ ក៏ដឹងច្បាស់
នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មានជំងឺតិច ការក្រោករហ័សរហួន កម្លាំង
និងការនៅសប្បាយ ពួកយើងទាំងនោះ នឹងលះបង់អានិសង្ស ដែលត្រូវ
បានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយស្តុះតាមរកអានិសង្ស ក្នុងអនាគតដូចម្តេចកើត
ពួកយើងនឹងនៅតែបរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច វេលាព្រឹក និងវេលាថ្ងៃដែល
ជាវេលាវិកាលដដែល ។

[២២២] ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនអាចធ្វើអស្សជិភិក្ខុនិងបុនព្វសុកភិក្ខុ
ឲ្យយល់បានក្នុងកាលណាហើយ ទើបភិក្ខុទាំងនោះចូលទៅគាល់ព្រះមាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយនៅក្នុងទីសមគួរហើយ
បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពួកយើងខ្ញុំព្រះអង្គដែលមានក្នុងទីនេះ បានចូលទៅរកអស្សជិភិក្ខុនិងបុន-
ព្វសុកភិក្ខុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹងអស្សជិភិក្ខុ
និងបុនព្វសុកភិក្ខុថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អញ្ញត្រៃវ រត្តិភោជនា ភុញ្ញតិ ភិក្ខុសង្កេរា ច អញ្ញត្រ
ខោ បនាវុសោ រត្តិភោជនា ភុញ្ញមាណា អប្បាពាធី-
តញ្ច សញ្ញានន្តិ អប្បាតន្ត្តតញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច
ពលញ្ច ជាសុវិហារញ្ច ឯថ តុម្មេបិ អារុសោ
អញ្ញត្រៃវ រត្តិភោជនា ភុញ្ញថ អញ្ញត្រ ខោ បនាវុសោ
តុម្មេបិ រត្តិភោជនា ភុញ្ញមាណា អប្បាពាធីតញ្ច
សញ្ញានិស្សថ អប្បាតន្ត្តតញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច
ជាសុវិហារញ្ចាតិ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ^(១) អស្សជិបុនព្វសុកា
ភិក្ខុ អម្ពេ ឯតទរោច្ចំ មយំ ខោ អារុសោ សាយព្នោវ
ភុញ្ញាម ចាតោ ច ទិវា ច វិកាលេ តេ
មយំ សាយព្នោវ ភុញ្ញមាណា ចាតោ ច ទិវា ច
វិកាលេ អប្បាពាធីតញ្ច សញ្ញាណម អប្បាតន្ត្ត-
តញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច ជាសុវិហារញ្ច

១ ម. ភន្តេតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទ្រង់សោយ រៀរចាកការសោយភោជនក្នុងវេលាយប់ ទាំងភិក្ខុសង្ឃ
 ក៏បរិភោគ រៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ដែរ ម្នាលអារុសោ
 ទាំងឡាយ កាលពួកភិក្ខុបរិភោគ រៀរចាកការបរិភោគភោជន ក្នុងវេលា
 យប់ហើយ ក៏ដឹងច្បាស់នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មានជំងឺតិច ការ
 ក្រោករហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយ ម្នាលលោកមានអាយុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមក ចូរបរិភោគ រៀរចាកការបរិភោគភោជន
 ក្នុងវេលាយប់ចេញ ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ កាលបើលោកទាំង-
 ឡាយបរិភោគ រៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ហើយ គង់នឹង
 បានដឹងច្បាស់ នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មានជំងឺតិច ការក្រោក
 រហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 ពួកខ្ញុំព្រះអង្គពោលយ៉ាងនេះហើយ អស្សជិកិក្ខុនិងបុនពូសុកកិក្ខុ ក៏ឆ្លើយ
 តបមកនឹងពួកខ្ញុំព្រះអង្គ យ៉ាងនេះថា ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ពួក
 យើងតែងបរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច វេលាព្រឹក និងវេលាថ្ងៃ ដែលជាវេលា
 វិកាល ពួកយើងនោះ កាលបរិភោគភោជនក្នុងវេលាល្ងាច វេលាព្រឹកនិង
 វេលាថ្ងៃដែលជាវេលាវិកាលហើយ ក៏ដឹងច្បាស់នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច
 មានជំងឺតិច ការក្រោករហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ក៏ជាតិវិសុត្តេ ភក្ខវន្តបសង្កមនំ

តេ មយំ កី សន្និដ្ឋិតំ ហិត្វា កាលិកំ
 អនុដារិស្សាម សាយញោវ មយំ ភុក្ខិស្សាម ចាតោ ច
 ទិវា ច វិកាលេតិ យតោ ខោ មយំ ភន្តេ
 ធាសក្ខិម្ហា អស្សជិបុនពូសុកេ ភិក្ខុ សញ្ញាបេតុំ
 អថ មយំ ឯតមត្ថំ ភក្ខវតោ អាហោចេមាតិ ។
 អថខោ ភក្ខវា អញ្ញាតវំ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្ថំ
 ភិក្ខុ មម វចនេន អស្សជិបុនពូសុកេ ភិក្ខុ
 អាមន្តេហិ សត្តាយស្មន្តេ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ
 ខោ សោ ភិក្ខុ ភក្ខវតោ បដិស្សត្វា យេន
 អស្សជិបុនពូសុកា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 អស្សជិបុនពូសុកេ ភិក្ខុ ឯតទរោច សត្តាយស្មន្តេ
 អាមន្តេតីតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ អស្សជិបុនពូសុកា
 ភិក្ខុ តស្ស ភិក្ខុនោ បដិស្សត្វា យេន ភក្ខវា
 តេនុបសង្កមិសុ ឧបសង្កមិត្វា ភក្ខវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ និសីទិសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធនោ ខោ អស្សជិបុ-
 នពូសុកេ ភិក្ខុ ភក្ខវា ឯតទរោច សច្ចំ កិវ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសូត្រ ការចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

ពួកយើងទាំងនោះ នឹងលះបង់អានិសង្សដែលត្រូវបានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយ
 សុះតាមរកអានិសង្ស ដែលត្រូវបានក្នុងអនាគតទៅវិញដូចម្តេចកើត ពួក
 យើងនឹងនៅតែបរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច វេលាព្រឹក និងវេលាថ្ងៃ ដែលជា
 វេលាវិកាលដដែល បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលណាពួកខ្ញុំព្រះអង្គ មិនអាច
 ធ្វើអស្សជិកិក្ខុនិងបុនព្វសុកភិក្ខុ ឲ្យយល់បានហើយ ទើបពួកខ្ញុំព្រះអង្គមក
 សូមក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុ ១ រូបមកប្រាប់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូរមក
 ចូរទៅហៅអស្សជិកិក្ខុនិងបុនព្វសុកភិក្ខុ តាមពាក្យតថាគតថា ព្រះសាស្តា
 ត្រាស់ហៅលោកមានអាយុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុនោះទទួលព្រះបន្ទូលព្រះ
 មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយចូលទៅរកអស្សជិកិក្ខុនិង
 បុនព្វសុកភិក្ខុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាននិយាយនឹងអស្សជិកិក្ខុនិង
 បុនព្វសុកភិក្ខុ យ៉ាងនេះថា ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ហៅលោកមានអាយុ
 ទាំងឡាយ ។ អស្សជិកិក្ខុនិងបុនព្វសុកភិក្ខុ ទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា
 ករុណាលោកមានអាយុ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ លុះអស្សជិកិក្ខុនិងបុនព្វសុកភិក្ខុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សម្មហុលា ភិក្ខុ តុម្ហេ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទរោចំ
 ភគវា ខោ អារុសោ អញ្ញត្រៃវ រត្តិភោជនា ភុញ្ញតិ
 ភិក្ខុសង្ខេបា ច អញ្ញត្រ ខោ បនារុសោ
 រត្តិភោជនា ភុញ្ញមាណា អប្បាពាធតញ្ច សញ្ញានន្តិ
 អប្បាតង្គតញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច ជាសុរិហារញ្ច
 ឯថ តុម្ហេបិ អារុសោ អញ្ញត្រៃវ រត្តិភោជនា
 ភុញ្ញមាណា អប្បាពាធតញ្ច សញ្ញានិស្សថ អប្បាតង្គ-
 តញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច ជាសុរិហារញ្ចាតិ ឯវំ
 រុត្តេ កិរ^(១) ភិក្ខុវេ តុម្ហេ តេ ភិក្ខុ ឯវំ អវចុត្ត
 មយំ ខោ បនារុសោ សាយញ្ចោវ ភុញ្ញាម ចាតោ
 ច ទិវា ច វិកាលេ តេ មយំ សាយញ្ចោវ ភុញ្ញមាណា
 ចាតោ ច ទិវា ច វិកាលេ អប្បាពាធតញ្ច សញ្ញានាម
 អប្បាតង្គតញ្ច លហុដ្ឋានញ្ច ពលញ្ច ជាសុរិហារញ្ច

១ ម. កី នុ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅរកអ្នកទាំងឡាយ ហើយបាននិយាយថា ម្ចាស់
 លោកមានអាយុទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សោយ វៀរចាកការ
 សោយភោជនក្នុងវេលាយប់ ទាំងភិក្ខុសង្ឃក៏បរិភោគ វៀរចាកការបរិ-
 ភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ដែរ ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ កាល
 ពួកភិក្ខុបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ហើយ ក៏ដឹង
 ច្បាស់ នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មានជំងឺតិច ការក្រោករហ័ស
 រហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយ ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ
 លោកទាំងឡាយចូរមក ចូរបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុង
 វេលាយប់ចេញ ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ កាលបើលោកទាំង-
 ឡាយបរិភោគ វៀរចាកការបរិភោគភោជនក្នុងវេលាយប់ហើយ គង់នឹង
 បានដឹងច្បាស់ នូវភាពជាអ្នកមានអាពាធតិច មានជំងឺតិច ការក្រោក
 រហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា
 កាលដែលពួកភិក្ខុពោលយ៉ាងនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយបានឆ្លើយតបទៅ
 នឹងពួកភិក្ខុទាំងនោះ យ៉ាងនេះវិញថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ
 ពួកយើងតែងបរិភោគ ក្នុងវេលាល្ងាចវេលាព្រឹក និងវេលាថ្ងៃ ដែលជា
 វេលាវិកាល យើងទាំងនោះ កាលបរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច វេលាព្រឹក
 និងវេលាថ្ងៃ ដែលជាវេលាវិកាលហើយ ក៏ដឹងច្បាស់នូវភាពជាអ្នកមានអា-
 ពាធតិច មានជំងឺតិច ការក្រោករហ័សរហួន កម្លាំង និងការនៅសប្បាយ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ក៏ជាគិរិសុត្ត តិស្សោ វេទនា

តេ មយំ កី សន្និដ្ឋិតំ ហិត្វា កាលិកំ
អនុដារិស្សាម សាយញោវ មយំ ភុញ្ញិស្សាម ចាតោ
ច ទិវា ច វិកាលេតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។

[២២៥] កិណ្ណុ មេ តុម្ពេ ភិក្ខុវេ ឯវំ ធម្មំ ទេសិតំ
អាជាតាថ យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ
សុខំ វា ទុក្ខំ វា អនុក្ខមសុខំ វា តស្ស អកុសលា
ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិតិ ។ នោ
ហេតំ ភន្តេ ។ ននុ មេ តុម្ពេ ភិក្ខុវេ ឯវំ ធម្មំ ទេសិតំ
អាជាតាថ ឥនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ វេទិយតោ
អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ
ឥធម្មំ បនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ វេទិយតោ
អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ
ឥនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទិយតោ
អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសូត្រ វេទនា ៣

យើងទាំងនោះ នឹងលះបង់អានិសង្ស ដែលត្រូវបានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយ
ស្ទុះតាមរកអានិសង្ស ដែលត្រូវបានក្នុងអនាគតទៅវិញដូចម្តេចកើត ពួក
យើងនឹងនៅតែបរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច វេលាព្រឹក និងវេលាថ្ងៃ ដែលជា
វេលាវិកាលដដែល យ៉ាងនេះមែនឬ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ មែន ។

[២២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយយល់ធម៌ ដែល
តថាគតសំដែងហើយ យ៉ាងនេះថា បុរសបុគ្គលនេះ រមែងទទួល
វេទនាណាមួយ ជាសុខឬជាទុក្ខ ឬមិនទុក្ខមិនសុខ អកុសលធម៌ទាំង-
ឡាយរបស់គេនោះ រមែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយរមែង
ចម្រើនឡើង ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំមិនយល់ទេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ក្រែងយល់ធម៌ ដែលតថាគត
សំដែងហើយយ៉ាងនេះថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាល
ទទួលសុខវេទនាបែបនេះហើយ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចម្រើនឡើង
កុសលធម៌ទាំងឡាយសាបសូន្យទៅ មួយទៀត បុរសបុគ្គលពួកមួយក្នុង
សាសនានេះ កាលទទួលសុខវេទនាបែបនេះហើយ អកុសលធម៌ទាំង-
ឡាយរមែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយរមែងចម្រើនឡើង បុរស
បុគ្គលពួកមួយក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលទុក្ខវេទនាបែបនេះ អកុ-
សលធម៌ទាំងឡាយតែងចម្រើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាប-

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥធិ បនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទិយតោ
 អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា
 អភិវឌ្ឍន្តិ ឥនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ អទុក្ខមសុខំ
 វេទនំ វេទិយតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ
 កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឥធិ បនេកច្ចស្ស
 ឯវរូបំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទិយតោ អកុសលា
 ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ។
 ឯវំ ភន្តេ ។

[២២៦] សាធុ ភិក្ខុវេ មយា ចេតំ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតំ
 អភិវិស្ស អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ អដុសិតំ^(១)
 បញ្ញាយ ឥនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ វេទិយតោ
 អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា
 បរិហាយន្តិតិ ឯវមហំ អជាណន្តោ ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ
 បដហថាតិ វនេយ្យំ អបិ នុ^(២) មេ ឯតំ ភិក្ខុវេ
 ឯវរូបំ អភិវិស្សាតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ ។
 យស្មា ច ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ មយា ញាតំ

១ ឱ. ម. អដស្សិតំ ។ ២ ម. អបិ នុ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សូន្យទៅ មួយទៀត បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាល
 ទទួលទុក្ខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចម្រើនឡើង បុរសបុគ្គលពួកមួយក្នុងសាសនានេះ
 កាលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចម្រើន
 ឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យទៅ មួយវិញទៀត បុរស
 បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាបែបនេះ
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយតែង
 ចម្រើនឡើង ដែរឬ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ យើងខ្ញុំយល់ ។

[២២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយទៀត ហេតុនេះ តថាគតមិនធ្លាប់ដឹង មិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់យល់
 មិនធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គល
 ពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលសុខវេទនាបែបនេះ អកុសល-
 ធម៌ទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យ
 ទៅ កាលតថាគតមិនដឹងយ៉ាងនេះទេ ហើយពោលថា អ្នកទាំង-
 ឡាយចូរលះបង់ នូវសុខវេទនាបែបនេះចេញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុបែបនេះដែលមានដល់តថាគតឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
 នេះមិនដែលមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែហេតុនេះតថាគតធ្លាប់ដឹង

ភិក្ខុវគ្គស្ស ក៏ជាគិរិសុត្តេ សុខវេទនាកថា

ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ ផុសិតំ បញ្ញាយ ឥនេកច្ចស្ស
 ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ វេទិយតោ អកុសលា ធម្មា
 អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ តស្មាហំ
 ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ បដហថាតិ វនាមិ ។ មយា
 ចេតំ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតំ អភិវិស្ស អទិដ្ឋំ អវិទិតំ
 អសច្ចិកតំ អផុសិតំ បញ្ញាយ ឥនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ
 សុខំ វេទនំ វេទិយតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ
 កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវមហំ^(១) អជានន្តោ
 ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារថាតិ វនេយ្យំ
 អបិ នុ មេ ឯតំ ភិក្ខុវេ បដិវរូបំ អភិវិស្សាតិ ។
 នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យស្មា ច ខោ ឯតំ
 ភិក្ខុវេ មយា ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ ផុសិតំ
 បញ្ញាយ ឥនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ វេទិយតោ

១ ម. ឯវមហំ ។

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសូត្រ ការពោលអំពីសុខវេទនា

ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់ ធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញា
 ថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលនូវសុខវេទនា
 បែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចម្រើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ
 តែងសាបសូន្យទៅ ព្រោះហេតុណា ព្រោះហេតុនោះ ទើបតថាគត
 ពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់នូវសុខវេទនាបែបនេះចេញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀតហេតុនុ៎ះ តថាគតមិនធ្លាប់ដឹង មិនធ្លាប់ឃើញ
 មិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញា
 ថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលនូវសុខវេទនា
 បែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំង-
 ឡាយតែងចម្រើនឡើង កាលតថាគតមិនដឹងយ៉ាងនេះទេ ហើយពោលថា
 អ្នកទាំងឡាយចូរសម្រេចនៅ ដោយសុខវេទនាបែបនេះចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ហេតុនុ៎ះសមគួរដល់តថាគតដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
 នុ៎ះ មិនសមគួរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែហេតុនុ៎ះតថាគត ធ្លាប់ដឹង
 ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់ ធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា
 បុរសបុគ្គលពួកមួយក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលនូវសុខវេទនាបែបនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា
អភិវឌ្ឍន្តិ តស្មាហំ ឯវរូបំ សុខំ វេទនំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហារថាតិ វនាមិ ។

[២២៧] មយា ចេតំ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតំ អភិវិស្ស
អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ អធុសិតំ បញ្ញាយ
ឥនេកចូស្ស ឯវរូបំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទិយតោ អកុសលា
ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ
ឯវមហំ អជានន្តោ ឯវរូបំ ទុក្ខំ វេទនំ បដហថាតិ
វទេយ្យំ អបិ នុ មេ ឯតំ ភិក្ខុវេ បដិវូបំ
អភិវិស្សាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តោ ។ យស្មា
ច ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ មយា ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ
សច្ចិកតំ ធុសិតំ បញ្ញាយ ឥនេកចូស្ស ឯវរូបំ
ទុក្ខំ វេទនំ វេទិយតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ
កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ តស្មាហំ ឯវរូបំ ទុក្ខំ
វេទនំ បដហថាតិ វនាមិ ។ មយា ចេតំ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ
តែងចម្រើនឡើង ព្រោះហេតុណា ព្រោះហើយនោះ ទើបតថាគតពោលថា
អ្នកទាំងឡាយចូរសម្រេចនៅ ដោយសុខវេទនាបែបនេះចុះ ។

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀតហេតុនេះ តថាគត មិនធ្លាប់ដឹង
មិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនធ្លាប់ពាល់
ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួល
ទុក្ខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌តែងចម្រើនឡើង កុសលធម៌ តែងសាប
សូន្យទៅ កាលបើតថាគតមិនដឹងយ៉ាងនេះទេ ហើយពោលថា អ្នកទាំង-
ឡាយចូរលះទុក្ខវេទនាបែបនេះចេញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនេះ សម
គួរដល់តថាគតដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះមិនសមគួរទេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែហេតុនេះ តថាគត ធ្លាប់ដឹង ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់
ធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ
ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលទុក្ខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ
តែងចម្រើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ព្រោះហេតុ
ណា ព្រោះហេតុនោះទើបតថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ទុក្ខ-
វេទនាបែបនេះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀតហេតុនេះ តថាគត

ភិក្ខុវគ្គស្ស ក៏ជាគិរិសុត្តេ ទុក្ខវេទនាកថា

អញ្ញាតំ អភវិស្ស អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ អដុ-
 សិតំ បញ្ញាយ ឥនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ ទុក្ខំ វេទនំ
 វេទិយតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា
 ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិភិ ឯវមហំ អជានន្តោ ឯវរូបំ ទុក្ខំ
 វេទនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារថាតិ វេទយ្យំ អបិ នុ មេ
 ឯតំ ភិក្ខុវេ បទិរូបំ អភវិស្សាតិ ។ នោ ហេតំ
 ភន្តេ ។ យស្មា ច ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ មយា
 ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ ដុសិតំ បញ្ញាយ
 ឥនេកច្ចស្ស ឯវរូបំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទិយតោ អកុ-
 សលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិភិ
 តស្មាហំ ឯវរូបំ ទុក្ខំ វេទនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារថាតិ
 វនាមិ ។

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសូត្រ ការពោលអំពីទុក្ខវេទនា

មិនធ្លាប់ដឹង មិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 មិនធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ
 កាលទទួលនូវទុក្ខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យ
 ទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង កាលតថាគតមិនដឹងយ៉ាង
 នេះទេ ហើយពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរសម្រេចនៅ ដោយទុក្ខវេទនា
 បែបនេះចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនុ៎ះ សមគួរដល់តថាគតដែរឬ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះ មិនសមគួរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 តែហេតុនុ៎ះ តថាគតធ្លាប់ដឹង ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់ ធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គលពួកមួយក្នុងសាសនានេះ កាល
 ទទួលនូវទុក្ខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង ព្រោះហេតុណា ព្រោះហេតុ
 នោះ បានជាតថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរសម្រេចនៅ ដោយ
 ទុក្ខវេទនាបែបនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២២៨] មយា ចេតំ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតំ អភវិសុស
អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ អធុសិតំ បញ្ញាយ
ឥនេកច្ចុស្ស ឯវរូបំ អនុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទិយតោ
អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា
បរិហាយន្តីតិ ឯវមហំ អជានន្តោ ឯវរូបំ អនុក្ខមសុខំ
វេទនំ បដហាថាតិ វាយេយ្យំ អបិ នុ មេ ឯតំ
ភិក្ខុវេ បដិវរូបំ អភវិស្សាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។
យស្មា ច ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ មយា ញាតំ ទិដ្ឋំ
វិទិតំ សច្ចិកតំ ធុសិតំ បញ្ញាយ ឥនេកច្ចុស្ស
ឯវរូបំ អនុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទិយតោ អកុសលា ធម្មា
អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ តស្មាហំ
ឯវរូបំ អនុក្ខមសុខំ វេទនំ បដហាថាតិ វនាមិ ។
មយា ចេតំ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតំ អភវិស្ស អទិដ្ឋំ អវិទិតំ
អសច្ចិកតំ អធុសិតំ បញ្ញាយ ឥនេកច្ចុស្ស ឯវរូបំ
អនុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទិយតោ អកុសលា ធម្មា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ហេតុនុ៎ះតថាគតមិនធ្លាប់ដឹង
មិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនធ្លាប់ពាល់
ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួល
នូវអទុក្ខមសុខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង
កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កាលតថាគតមិនដឹងយ៉ាង
នេះទេ ហើយពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវអទុក្ខមសុខវេទនា
បែបនេះចេញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនុ៎ះសមគួរដល់តថាគតដែរឬ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះ មិនសមគួរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែ
ហេតុនុ៎ះតថាគត ធ្លាប់ដឹង ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់ ធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ
កាលទទួល នូវអទុក្ខមសុខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែង
ចម្រើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យទៅ ព្រោះហេតុណា
ព្រោះហេតុនោះ ទើបតថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់នូវអទុ-
ក្ខមសុខវេទនាបែបនេះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ហេតុ
នុ៎ះតថាគត មិនធ្លាប់ដឹង មិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ
ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលនូវអទុក្ខមសុខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌

ភិក្ខុវគ្គស្ស កីជាតិវិសុត្តេ អប្បមាទោ

បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវមហំ
 អជាទន្តោ ឯវរូបំ អនុក្ខមសុខំ វេទនំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារថាតិ វេទយ្យំ អបិ នុ មេ ឯតំ ភិក្ខុវេ បដិវ្យំ
 អភិវិស្សាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យស្មា ច ខោ
 ឯតំ ភិក្ខុវេ មយា ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ ផុសិតំ
 បញ្ញាយ ឥន្ទេកច្ចស្ស ឯវរូបំ អនុក្ខមសុខំ វេទនំ
 វេទិយតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា
 ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ តស្មាហំ ឯវរូបំ អនុក្ខមសុខំ
 វេទនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារថាតិ វេទាមិ ។

[២២៩] នាហំ ភិក្ខុវេ សព្វេសំយេវ ភិក្ខុនំ អប្ប-
 មាទេន ករណីយន្តិ វេទាមិ ន បនាហំ ភិក្ខុវេ សព្វេ-
 សំយេវ ភិក្ខុនំ ន អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វេទាមិ ។
 យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហន្តោ ទីណាសវា វុសិតវេន្តោ

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសូត្រ សេចក្តីមិនប្រមាទ

ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង
 កាលតថាគតមិនដឹងយ៉ាងនេះទេ ហើយពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរ
 សម្រេចនៅ ដោយអទុក្ខមសុខវេទនាបែបនេះចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុនេះ សមគួរដល់តថាគតដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះ
 មិនសមគួរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែហេតុនេះតថាគត ធ្លាប់ដឹង
 ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់ ធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយ
 ប្រាជ្ញាថា បុរសបុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលនូវអទុក្ខម-
 សុខវេទនាបែបនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចម្រើនឡើង ព្រោះហេតុណា ព្រោះហេតុ
 នោះ ទើបតថាគតពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរសម្រេចនៅ ដោយ
 អទុក្ខមសុខវេទនាបែបនេះចុះ ។

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងពោលថា ភិក្ខុទាំង
 អស់ត្រូវធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ដូច្នោះក៏ទេ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ មួយទៀត តថាគតនឹងបានពោលថា ភិក្ខុទាំងអស់មិនត្រូវធ្វើកិច្ច
 ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ដូច្នោះក៏ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយណាជាអរហន្តខ្លីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌នៅរួចហើយ មាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្តា បរិក្ខិណា-
 ករសញ្ញាជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា តថារូបាណាហំ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនំ ន អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វេទាមិ តំ
 កិស្ស ហេតុ កតន្តេសំ អប្បមាទេន អភព្វា តេ
 បមជ្ឈិតំ ។ យេ ច ខោ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេក្ខា
 អប្បត្តមាទសា អនុត្តរំ យោគក្លេមំ បត្តយមាណា
 វិហារន្តិ តថារូបាណាហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនំ អប្បមាទេន
 ករណីយន្តិ វេទាមិ តំ កិស្ស ហេតុ អប្បវេទាម
 សមេ អាយស្មន្តោ អនុលោមិកានិ សេនា-
 សនានិ បដិសេវមាណា កល្យាណាមិត្តេ ភជមាណា
 ឥន្ទ្រិយានិ សមន្នានយមាណា យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កិច្ចដែលគួរធ្វើបានធ្វើហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍
 របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ មានសំយោជនៈក្នុងភពអស់រលីងហើយ ជា
 អ្នកផុតស្រឡះដោយប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោល
 ថា ពួកភិក្ខុមានសភាពដូច្នោះ មិនបាច់ធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិន
 ប្រមាទឡើយ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នោះ បានធ្វើកិច្ចរួចហើយ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ពួកភិក្ខុជាអរហន្ត
 ខ្ញីណាស្រពនោះ មិនគួរប្រមាទទៀតឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាសេក្ខបុគ្គល មិនទាន់បានដល់អរហត្តផល កំពុង
 ប្រាថ្នានូវធម៌ដ៏ប្រសើរជាទីក្សេមចាកយោគៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថា-
 គតពោលថា ពួកភិក្ខុមានសភាពដូច្នោះ ទើបត្រូវធ្វើកិច្ចដោយសេចក្តី
 មិនប្រមាទ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ត្រាតែលោកមាន
 អាយុទាំងនេះ សេពសេនាសនៈដ៏សមគួរ សេពគប់នូវកល្យាណមិត្ត
 ទូន្មាននូវតន្ត្រីយទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅ
 កាន់ផ្ទះដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌ណា ក៏បាន

ភិក្ខុវគ្គស្ស កីដាគិរិសុត្តេ សត្តសុ បឋមបុគ្គលោ

សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារេយ្យន្តិ ។ ឥមំ ខោ
 អហំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ភិក្ខុនំ អប្បមាទដលំ
 សម្បស្សមាណោ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមិ ។

[២៣០] សត្តិមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំ-
 វិជ្ជមាណា លោកស្មី កតមេ សត្ត ឧភតោភាគវិមុត្តោ
 បញ្ញាវិមុត្តោ កាយសក្ខី ទិដ្ឋិប្បត្តោ សទ្ធាវិមុត្តោ
 ធម្មានុសារី សទ្ធានុសារី ។

[២៣១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 ឧភតោភាគវិមុត្តោ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ យេ
 តេ សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តេ
 កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា
 អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 ឧភតោភាគវិមុត្តោ ។ ឥមស្ស ខោ អហំ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសុត្រ បុគ្គលទី ១ ក្នុងពួកបុគ្គលទាំង ៧

ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយធម៌
ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយា-
បថទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពិចារណាយើញ នូវផល
នៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង របស់ភិក្ខុទាំងឡាយនេះហើយ ទើបពោល
ថា ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ត្រូវតែធ្វើកិច្ចដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។

[២៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៧ ពួកនេះ តែងមានគ្រប់
គ្រាន់ក្នុងលោក បុគ្គល ៧ ពួកដូចម្តេចខ្លះ គឺឧភតោភាគវិមុត្តបុគ្គល ១
បញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល ១ កាយសក្ខីបុគ្គល ១ ទិដ្ឋិប្បត្តបុគ្គល ១ សទ្ធាវិមុត្ត-
បុគ្គល ១ ធម្មានុសារីបុគ្គល ១ សទ្ធានុសារីបុគ្គល ១ ។

[២៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលឈ្មោះឧភតោភាគវិមុត្តៈ
នោះ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយក្នុងសាសនានេះ
ពាល់ត្រូវនូវវិមោក្ខទាំងឡាយដ៏ល្អិត មិនមានរូប ព្រោះកន្លងផុតរូបដោយ
កាយផង បានឃើញច្បាស់ (នូវអរិយសច្ចធម៌) ដោយប្រាជ្ញាផង អាសវៈ
ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះអស់ទៅផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
នេះហៅថា ឧភតោភាគវិមុត្តបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភិក្ខុនោ ន អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមិ តំ
កិស្ស ហេតុ កតន្តស្ស អប្បមាទេន អភព្វោ
សោ បមជ្ជិតំ ។

[២៣២] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បញ្ញា-
វិមុត្តោ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ យេ តេ សន្តា
វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តេ ន កាយេន
ដុសិត្វា វិហារតិ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា ប-
រិក្ខិណា ហោន្តិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បញ្ញាវិ-
មុត្តោ ។ ឥមស្សបិ ខោ អហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ន
អប្បមាទេន^(១) ករណីយន្តិ វទាមិ តំ កិស្ស ហេតុ
កតន្តស្ស អប្បមាទេន អភព្វោ សោ បមជ្ជិតុំ ។

[២៣៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កាយសក្ខិ
ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ យេ តេ សន្តា វិមោក្ខា
អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តេ កាយេន ដុសិត្វា
វិហារតិ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចោ អាសវា

១ ម. នាហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមាទេន ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពោលថា ភិក្ខុនេះឯងមិនបាច់ធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទឡើយ
ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ភិក្ខុនោះបានធ្វើកិច្ចនោះរួចហើយ
ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ភិក្ខុនោះមិនគួរប្រមាទទៀតឡើយ ។

[២៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលឈ្មោះបញ្ញារិមុត្តៈនោះ តើ
ដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ មិនបាន
ពាល់ត្រូវ នូវវិមោក្ខទាំងឡាយដ៏ល្អិត មិនមានរូប ព្រោះកន្លងផុតរូប
ដោយកាយទេ តែបានឃើញច្បាស់ (នូវអរិយសច្ចធម៌) ដោយប្រាជ្ញា
ផង អាសវៈទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះក៏អស់ទៅផង ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលនេះហៅថា បញ្ញារិមុត្តបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតពោលថា ភិក្ខុនេះឯងមិនបាច់ធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ
ទៀតឡើយ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ភិក្ខុនោះបានធ្វើកិច្ចនោះ
ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទរួចហើយ ភិក្ខុនោះមិនគួរប្រមាទទៀតទេ ។

[២៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលឈ្មោះកាយសក្ខីនោះតើ
ដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ បានពាល់
ត្រូវនូវវិមោក្ខទាំងឡាយដ៏ល្អិត មិនមានរូប ព្រោះកន្លងផុតរូបដោយ
កាយផង បានឃើញច្បាស់ (នូវអរិយសច្ចធម៌) ដោយប្រាជ្ញាផង អាសវៈ

ភិក្ខុវគ្គស្ស កីជាតិវិសុវត្ត សត្តសុ ចតុត្ថបុត្តលោ

បរិក្ខិណា ហោន្តិ អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុត្តលោ
 កាយសក្ខី ។ ឥមស្ស ខោ អហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វនាមិ តំ កិស្ស ហេតុ
 អប្បវនាម អយមាយស្មា អនុលោមិកានិ សេនា-
 សនានិ បដិសេវមាណោ កល្យាណមិត្តោ ភជមាណោ
 ឥន្ទ្រិយានិ សមន្នានយមាណោ យស្សត្តាយ កុល-
 បុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារយ្យាតិ ។ ឥមំ ខោ
 អហំ ភិក្ខុវេ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ អប្បមាទដលំ
 សម្បស្សមាណោ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វនាមិ ។
 [២៣៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុត្តលោ
 ទិដ្ឋិប្បត្តោ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុត្តលោ យេ តេ
 សន្តា វិមាត្វា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តេ ន^(១)
 កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា

១ ម. នសទ្វោ ន ហោតិ ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស ក៏ជាតិវិស្វត្រ បុគ្គលទី ៤ ក្នុងពួកបុគ្គលទាំង ៧

ទាំងឡាយពួកខ្លះ របស់បុគ្គលនោះក៏អស់ទៅផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលនេះហៅថា កាយសក្ខីបុគ្គល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ពោលថា ភិក្ខុនេះឯងទើបត្រូវធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ត្រាតែលោកមានអាយុនេះ សេព
 នូវសេនាសនៈដ៏សមគួរ សេពគប់នូវកល្យាណមិត្ត ទូន្មាននូវតន្ត្រិយ
 ទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវដោយប្រពៃ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវលោ-
 កុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯងក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ ២ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ តថាគតពិចារណាយើញផល នៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង
 របស់ភិក្ខុនេះច្បាស់ហើយ ទើបបានពោលថា ភិក្ខុនោះ ត្រូវតែធ្វើកិច្ច
 ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត ។

[២៣២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលឈ្មោះទិដ្ឋិប្បត្តៈ តើដូច
 ម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយក្នុងសាសនានេះ មិនបានពាល់
 ត្រូវនូវវិមោក្ខទាំងឡាយដ៏ល្អិត មិនមានរូប ព្រោះកន្លងផុតរូបដោយ
 កាយទេ គ្រាន់តែបានឃើញ (នូវអរិយសច្ចធម៌) ដោយប្រាជ្ញាប៉ុណ្ណោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខិណា ហោន្តិ តថាគតប្បវេទិតា
 ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ វោទិដ្ឋា ហោន្តិ វោចរិតា អយំ
 រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទិដ្ឋិប្បត្តោ ។ ឥមស្សបិ ខោ
 អហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វនាមិ
 តំ កិសុស ហេតុ អប្បវនាម អយមាយស្មា អនុលោ-
 មិកានិ សេនាសនានិ បដិសេវមាណោ កល្យាណមិត្ត
 ភជមាណោ ឥន្ទ្រិយានិ សមន្នានយមាណោ យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧប្បសម្បជ្ជ
 វិហារេយ្យាតិ ។ ឥមំ ខោ អហំ ភិក្ខុវេ ឥមស្ស
 ភិក្ខុនោ អប្បមាទេផលំ សម្បស្សមាណោ អប្បមាទេន
 ករណីយន្តិ វនាមិ ។

[២៣៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សទ្ធាវិមុត្តោ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ យេ
 តេ សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តេ ន
 កាយេន ផុសិត្វា វិហារតិ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ហើយ អាសវៈទាំងឡាយពួកខ្លះ របស់បុគ្គលនោះក៏អស់ទៅ ទាំងពួកធម៌
 ដែលតថាគតសំដែងហើយ ក៏បុគ្គលនោះ បានយល់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញា
 បានប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះហៅថា ទិដ្ឋិបុគ្គ-
 បុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ភិក្ខុនេះឯងត្រូវតែ
 ធ្វើកិច្ចដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះ
 ថា ត្រាតែលោកមានអាយុនេះ សេពនូវសេនាសនៈដ៏សមគួរ គប់នូវ
 កល្យាណមិត្ត ទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ កុលបុគ្គទាំងឡាយចេញ
 ចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌
 ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវលោកុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅដោយឥរិយាបថ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពិចារណាយើង
 នូវផលនៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង របស់ភិក្ខុនេះច្បាស់ហើយ បានជា
 ពោលថា ភិក្ខុនោះត្រូវតែធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត ។

[២៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលឈ្មោះសទ្ធាវិមុត្តៈ តើ
 ដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ មិនបាន
 ពាល់ត្រូវ នូវវិមោក្ខទាំងឡាយដ៏ល្អិត មិនមានរូប ព្រោះកន្លងផុតរូប
 ដោយកាយទេ គ្រាន់តែឃើញ (នូវអរិយសច្ចធម៌) ដោយប្រាជ្ញាប៉ុណ្ណោះ

ភិក្ខុវគ្គស្ស កីជាគិរិសុត្តេ សត្តសុ ឆដ្ឋបុគ្គលោ

ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខុណា ហោន្តិ តថាគតេ ចស្ស
 សទ្ធា និវិជ្ជា ហោតិ មូលជាតា បតិដ្ឋិតា អយំ រុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សទ្ធាវិមុត្តោ ។ ឥមស្សបិ ខោ
 អហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ
 វនាមិ តំ កិស្ស ហេតុ អប្បវនាម អយមា-
 យស្មា អនុលោមិកានិ សេនាសនានិ បដិសេវមាណោ
 កល្យាណមិត្តេ ភជមាណោ ឥន្ទ្រិយានិ សមដ្ឋានយមា-
 ណោ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារេយ្យាតិ ។ ឥមំ ខោ អហំ ភិក្ខុវេ ឥមស្ស
 ភិក្ខុនោ អប្បមាទដលំ សម្បស្សមាណោ អប្បមាទេន
 ករណីយន្តិ វនាមិ ។

[២៣៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 ធម្មានុសារី ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ យេ តេ
 សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តេ ន
 កាយេន ផុសិត្វា វិហារតិ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាតិវិស្សត្រ បុគ្គលទី ៦ ក្នុងពួកបុគ្គលទាំង ៧

ហើយ អាសវៈទាំងឡាយពួកខ្លះ របស់បុគ្គលនោះក៏អស់ទៅ ទាំងសទ្ធា
 ក៏បុគ្គលនោះតាំងមាំ មានឫសគល់ប្រតិស្ឋានខ្ជាប់ខ្ជួន ក្នុងព្រះតថាគត
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ធាវិមុត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគតពោលថា ភិក្ខុនេះឯងត្រូវតែធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ត្រាតែលោកមានអាយុនេះ សេព
 នូវសេនាសនៈដ៏សមគួរ គប់នូវកល្យាណមិត្ត ទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ
 កុលបុត្តទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់លោកុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវលោកុត្តរធម៌នោះដែល
 ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយ
 សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ពិចារណាឃើញនូវផល នៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង របស់ភិក្ខុនេះ
 ច្បាស់ហើយ បានជាពោលថា ភិក្ខុនោះត្រូវធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិន
 ប្រមាទទៀត ។

[២៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលឈ្មោះថាធម្មានុសារី តើ
 ដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ មិនបាន
 ពាល់ត្រូវ នូវវិមោក្ខទាំងឡាយដ៏ល្អិត មិនមានរូប ព្រោះកន្លងផុតរូប
 ដោយកាយទេ គ្រាន់តែឃើញ (នូវអរិយសច្ចធម៌) ដោយប្រាជ្ញាប៉ុណ្ណោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខិណា ហោន្តិ តថាគតប្បវេ-
 ទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ
 ខមន្តិ អបិចស្ស ឥមេ ធម្មា ហោន្តិ សេយ្យថីទំ
 សទ្ធិទ្ធិយំ រិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ
 បញ្ញិទ្ធិយំ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 ធម្មានុសារី ។ ឥមស្សបិ ខោ អហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមិ តំ កិស្ស
 ហេតុ អប្បវនាម អយមាយស្មា អនុលោមិកានិ
 សេនាសនានិ បដិសេវមាណោ កល្យាណមិត្តោ
 ភទមាណោ ឥទ្ធិយានិ សមន្នានយមាណោ យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ
 តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហរេយ្យាតិ ។
 ឥមំ ខោ អហំ ភិក្ខុវេ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ
 អប្បមាទដលំ សម្មស្សមាណោ អប្បមាទេន ករណី-
 យន្តិ វទាមិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ហើយ អាសវៈទាំងឡាយពួកខ្លះ នៃបុគ្គលនោះក៏អស់ទៅ ទាំងពួកធម៌
 ដែលព្រះតថាគតសំដែងហើយ ក៏គួរដល់កិរិយាសំឡឹងមើលដោយប្រាជ្ញា
 របស់បុគ្គលនោះ ព្រមទាំងបុគ្គលនោះ មានធម៌នេះគឺ សទ្ធិន្ទ្រិយ
 វិរិយន្ទ្រិយ សតិទ្ធិន្ទ្រិយ សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលនេះហៅថា ធម្មានុសារី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា
 ភិក្ខុនេះឯងត្រូវតែធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ត្រាតែលោកមានអាយុនេះ សេពនូវសេនាសនៈ
 ដ៏សមគួរ គប់នូវកល្យាណមិត្ត ទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្ត
 ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរ-
 ធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅដោយឥរិយាបថ ៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពិចារណាឃើញ
 ផលនៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង របស់ភិក្ខុនេះ ច្បាស់ហើយ បានជា
 តថាគតពោលថា ភិក្ខុនោះត្រូវតែធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត ។

ភិក្ខុវគ្គស្ស កីដាគិវិសុត្តេ សត្តសុ សត្តមបុគ្គលោ

[២៣៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សទ្ធានុសារី
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ យេ តេ សន្តា វិមោក្ខា
 អតិក្កម្ម រូបេ អារុប្បា តេ ន កាយេន ធុសិត្វា វិហរតិ
 បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចោ អាសវា បរិក្ខីណា
 ហោន្តិ តថាគតេ ចស្ស សទ្ធាមត្តំ ហោតិ បេមមត្តំ
 អបិចស្ស ឥមេ ធម្មា ហោន្តិ សេយ្យដីទំ សទ្ធិទ្ធិយំ
 វិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ អយំ
 រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សទ្ធានុសារី ។ ឥមស្សបិ ខោ
 អហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វនាមិ
 តំ កិស្ស ហេតុ អប្បវនាម អយមាយស្មា អនុលោ-
 មិកានិ សេនាសនានិ បដិសេវមាណោ កល្យាណាមិត្តេ
 ភជមាណោ ឥទ្ធិយានិ សមន្តានយមាណោ យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសូត្រ បុគ្គលទី ៧ ក្នុងពួកបុគ្គលទាំង ៧

[២៣៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលឈ្មោះថា សទ្ធានុសារី
 តើដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងសាសនានេះ មិន
 បានពាល់ត្រូវនូវវិមោក្ខទាំងឡាយដ៏ល្អិត មិនមានរូប ព្រោះកន្លងផុតរូប
 ដោយកាយទេ គ្រាន់តែឃើញ (នូវអរិយសច្ចធម៌) ដោយប្រាជ្ញាប៉ុណ្ណោះ
 ទាំងអាសវៈទាំងឡាយពួកខ្លះ នៃបុគ្គលនោះក៏អស់ទៅ បុគ្គលនោះមាន
 ត្រឹមតែសេចក្តីជឿ និងសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងព្រះតថាគត ព្រម
 ទាំងមានធម៌ទាំងឡាយនេះ គឺ សទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ សតិទ្ធិន្ទ្រិយ
 សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ហៅថា
 សទ្ធានុសារី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ភិក្ខុនោះឯងត្រូវ
 តែធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី
 ព្រោះថា ត្រាតែលោកមានអាយុនេះ សេពនូវសេនាសនៈដ៏សមគួរ គប់
 រកនូវកល្យាណមិត្ត ទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្តចេញចាកផ្ទះ
 ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់លោកុត្តរធម៌ណា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ

អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហារេយ្យាតិ ។ ឥមំ

ខោ អហំ ភិក្ខុវេ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ អប្បមាទផលំ

សម្បស្សមាណោ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វេទមិ ។

[២៣៨] នាហំ ភិក្ខុវេ អាទិកេនេវ អញ្ញារាជនំ

វេទមិ អបិច ភិក្ខុវេ អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វ-

កិរិយា អនុបុព្វប្បដិបទា អញ្ញារាជនា ហោតិ ។

កថញ្ច ភិក្ខុវេ អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វកិរិយា

អនុបុព្វប្បដិបទា អញ្ញារាជនា ហោតិ ។ ឥធម

ភិក្ខុវេ សទ្ធាជាតោ ឧបសង្កមតិ ឧបសង្កមន្តោ

បយិរុទាសតិ បយិរុទាសន្តោ សោតំ ឱទហតិ

ឱហិតសោតោ ធម្មំ សុណាតិ សុត្វា ធម្មំ ជារតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុត នៃព្រហ្ម-
ចរិយធម៌ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ
ដោយឥរិយាបថ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពិចារណាឃើញ
នូវផលនៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង របស់ភិក្ខុនេះច្បាស់ហើយ បានជា
ពោលថា ភិក្ខុនោះត្រូវតែធ្វើកិច្ច ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទទៀត ។

[២៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនពោល នូវសេចក្តី
ត្រេកអរចំពោះអរហត្តផល ថាជាធម៌ខាងដើមទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ព្រោះថា សេចក្តីត្រេកអរចំពោះអរហត្តផល តែងមានការសិក្សាដោយ
លំដាប់ មានការធ្វើដោយលំដាប់ មានការប្រតិបត្តិដោយលំដាប់ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីត្រេកអរចំពោះអរហត្តផល មានការសិក្សា
ដោយលំដាប់ មានការធ្វើដោយលំដាប់ មានការប្រតិបត្តិដោយលំដាប់
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធា
ទើបចូលទៅរក កាលបើចូលទៅរកហើយ ទើបចូលទៅអង្គុយជិត លុះ
ចូលទៅអង្គុយជិតហើយ ទើបផ្អៀងនូវសោតបសាទ លុះផ្អៀងនូវសោត-
បសាទហើយ ទើបស្តាប់ធម៌ លុះស្តាប់ធម៌ហើយ ទើបចងចាំធម៌ (នោះ)

ភិក្ខុវគ្គស្ស ក៏ជាគិរិសុត្តេ អញ្ញារាជនា

ធាតំ ធម្មំ អតំ ឧបបរិក្ខតោ ធម្មា និជ្ឈានំ ខមន្តិ
 ធម្មនិជ្ឈានក្ខន្ធិយា សតិ ឆន្ទោ ជាយតិ ឆន្ធជាតោ
 ឧស្សហតិ ឧស្សហិត្វា តុលេតិ តុលយិត្វា បទហតិ
 បហិតត្តោ សមាធា កាយេន ចេវ បរមំ សច្ចំ
 សច្ចិកោតិ បញ្ញាយ ច នំ អតិវិជ្ជា^(១) បស្សតិ ។
 សាមិ នាម ភិក្ខុវេ សទ្ធា នាហោសិ តម្បិ នាម ភិក្ខុវេ
 ឧបសង្កមនំ នាហោសិ សាមិ នាម ភិក្ខុវេ
 បយិរុទាសនា នាហោសិ តម្បិ នាម ភិក្ខុវេ
 សោតារណំ នាហោសិ តម្បិ នាម ភិក្ខុវេ ធម្មស្សវនំ
 នាហោសិ សាមិ នាម ភិក្ខុវេ ធម្មទារណា
 នាហោសិ សាមិ នាម ភិក្ខុវេ អត្ថបបរិក្ខតា^(២)
 នាហោសិ សាមិ នាម ភិក្ខុវេ ធម្មនិជ្ឈានក្ខន្ធិ
 នាហោសិ សោមិ នាម ភិក្ខុវេ ឆន្ទោ នាហោសិ

១ បដិវិជ្ជាគីតិ កត្តចិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. អត្ថបបរិក្ខា ។ ម. អត្ថបបរិក្ខា ។

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសូត្រ ការត្រេកអរចំពោះអរហត្តផល

កាលបើចង់ចាំធម៌ (នោះ) ហើយ ទើបពិចារណារកសេចក្តី លុះពិ-
 ចារណារកសេចក្តីនៃធម៌នោះហើយ ធម៌ទាំងឡាយ តែងគួរដល់កិរិយា
 លែលកមើល កាលបើមានការលែលកមើលហើយ ឆន្ទៈក៏កើតឡើង
 បុគ្គលនោះលុះមានឆន្ទៈកើតហើយ ទើបព្យាយាម លុះព្យាយាមហើយ
 រមែងស្ទង់មើល លុះស្ទង់មើលហើយ រមែងតម្កល់ទុក មានចិត្តបញ្ជូន
 ទៅ (កាន់ព្រះនិព្វាន) ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវបរមសច្ច ដោយនាម-
 កាយ ទាំងបានចាក់ដុះឃើញច្បាស់ នូវបរមសច្ចនោះដោយប្រាជ្ញា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសទ្ធានោះ មិនមានហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ការចូលទៅរកនោះក៏មិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការចូលទៅ
 អង្គុយជិតនោះក៏មិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការផ្ទៀងចុះនូវសោត-
 បសាទនោះក៏មិនមាន ការចង់ចាំធម៌នោះក៏មិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ការពិចារណាសេចក្តីនោះក៏មិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 សំឡឹងនូវធម៌នោះក៏មិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈនោះក៏មិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សោមិ នាម ភិក្ខុវេ ឧស្សាហោ នាហោសិ សាមិ
 នាម ភិក្ខុវេ តុលនា នាហោសិ តម្បិ នាម ភិក្ខុវេ
 បដានំ នាហោសិ វិប្បដិបដ្ឋាត្ត ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិ-
 បដ្ឋាត្ត ភិក្ខុវេ កីរទ្វេវិមេ ភិក្ខុវេ មោឃបុរិសា
 អបក្កន្តា ឥមស្មា ធម្មវិនយា ។

[២៣៩] អត្ថិ ភិក្ខុវេ ចតុប្បដំ វេយ្យាករណំ
 យស្សុទ្ធិដ្ឋស្ស វិញ្ញា បុរិសោ នចិរស្សេវ បញ្ញាយ
 អត្ថំ^(១) អាជានេយ្យ ឧទ្ធិសិស្សាម^(២) វោ^(៣) ភិក្ខុវេ
 អាជានិស្សថ មេតន្តិ ។ តេ ច មយំ ភន្តេ កេ
 ច ធម្មស្ស អញ្ញាតាវោតិ ។ យោមិ សោ ភិក្ខុវេ
 សត្តា អាមិសត្រុកោ^(៤) អាមិសនាយាទោ អាមិសេហិ
 សំសដ្ឋោ វិហារតិ តស្សនាយំ ឯវរូបិ បណោ-
 បណាវិយា^(៥) ន ឧបេតិ ឯវញ្ច នោ អស្ស
 អថ នំ កវេយ្យាម ន ច នោ ឯវមស្ស^(៦) ន

១ ឱ. ម. បញ្ញាយត្ថំ ។ ២ ឱ. ឧទ្ធិសិស្សាមិ ។ ៣ ម. វោតិ ន ទិស្សតិ ។
 ៤ ឱ. ម. អាមិសត្រុ ។ ៥ ឱ. បណោបណាវិទា ។ ៦ ឱ. ឯវស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីព្យាយាមនោះក៏មិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីស្នង់មើលនោះក៏មិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីតម្កល់
 ទុកនោះក៏មិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមុខតែនឹងដល់
 នូវវិបត្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ មុខតែនឹងប្រតិបត្តិខុស
 ពុំខាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោឃបុរសអម្បាលនេះ នឹងឃ្នាតចាក
 ធម្មវិន័យនេះ ព្រាយអម្បាលម៉ានទៅ ។

[២៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការព្យាករនូវសច្ចៈទាំង ២ ពួក
 វិញ្ញាបុរសគួរដឹងច្បាស់ នូវសេចក្តីនៃសច្ចៈទាំង ២ ណា ដែលតថាគតបាន
 សំដែងហើយ មិនយូរប៉ុន្មានឡើយ តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ដល់អ្នក
 ទាំងឡាយ ។ នឹងបានដឹងច្បាស់នូវសច្ចៈនុ៎ះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 យើងខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយណាខ្លះ ពួកជនទាំងឡាយណាខ្លះ ដែលជា
 អ្នកគួរដឹងនូវធម៌បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សាស្តាណា ជាអ្នកជូន
 ដោយអាមិសៈ ជាអ្នកមានអាមិសៈជាមត៌ក ជាអ្នកចំពាក់ដោយអាមិសៈ
 ទាំងឡាយហើយ គុណសម្បត្តិមានសភាពយ៉ាងនេះ ឥតមានចម្រើនដល់
 សាស្តានោះឡើយថា បើហេតុយ៉ាងនេះ មានដល់យើងទាំងឡាយ ក្នុង
 កាលណាហើយ យើងទាំងឡាយក៏នឹងធ្វើហេតុនោះក្នុងកាលនោះ បើ
 ហេតុយ៉ាងនេះ មិនមានដល់យើងទាំងឡាយ យើងទាំងឡាយក៏មិនគប្បី

ភិក្ខុវគ្គស្ស កីជាតិវិសុត្តេ ទ្ធិប្បលបាដិកង្ខតា

ទំ កកេយ្យាមាតិ ។ កិម្មន ភិក្ខុវេ យំ តថាគតោ
 សព្វសោ អាមិសេហិ វិសំសដ្ឋោ វិហារតិ សទ្ធស្ស
 ភិក្ខុវេ សាវកស្ស សត្តុ សាសនេ បរិយោកយ្ហ^(១)
 វត្តតោ អយមនុជម្មោ ហោតិ សត្តា ភកកា សាវកោ-
 ហមស្មិ ជាតាតិ ភកកា ជាហំ ជាតាមីតិ ។ សទ្ធស្ស
 ភិក្ខុវេ សាវកស្ស សត្តុ សាសនេ បរិយោកយ្ហ វត្តតោ
 រុទ្ធិយំ^(២) សត្តុ សាសនំ ហោតិ ឱជវន្តំ ។
 សទ្ធស្ស ភិក្ខុវេ សាវកស្ស សត្តុ សាសនេ បរិយោ-
 កយ្ហ វត្តតោ អយមនុជម្មោ ហោតិ កាមំ តថោ
 ច នហារុ ច អដ្ឋិ ច អវសិស្សតុ មេ សរិវេ អវ-
 សុស្សតុ មំសលោហិតំ យន្តំ បុរិសត្តាមេន បុរិស-
 វិយេន បុរិសបរក្កមេន បត្តព្វំ ន តំ អថាបុណិក្ខា
 វិយស្ស សន្តានំ ភវិស្សតីតិ ។ សទ្ធស្ស ភិក្ខុវេ
 សាវកស្ស សត្តុ សាសនេ បរិយោកយ្ហ វត្តតោ ទ្ធិន្តំ
 ផលានំ អញ្ញតរំ ផលំ ចាជិកដ្ឋំ ទិដ្ឋេវ ជម្មេ

១ ឱ. ម. បរិយោកាយាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. រុម្ពនិយំ ។

ភិក្ខុវគ្គ ក៏ជាគិរិសូត្រ ការបានសម្រេចនូវផលពីរបៀបការ

ធ្វើនូវហេតុនោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនជាប់ចំពាក់
 ដោយអាមិសៈទាំងឡាយ ដោយប្រការទាំងពួងមែនឬ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលសារីក ជាអ្នកមានសទ្ធា កាន់តាមហើយប្រព្រឹត្តក្នុងសាស-
 នានៃព្រះសាស្តា សភាវៈនេះតែងមានថា ព្រះមានព្រះភាគជាសាស្តា
 អាត្មាអញជាសារីក ព្រះមានព្រះភាគ តែងទ្រង់ជ្រាប (នូវអានិសង្សក្នុង
 ការបរិភោគតែម្តង) អាត្មាអញមិនបានដឹងឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលសារីកមានសទ្ធា កាន់តាមហើយប្រព្រឹត្ត ក្នុងសាសនា
 នៃព្រះសាស្តា សាសនារបស់ព្រះសាស្តា នឹងដុះដាល មានឱជៈ
 ទៅបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលសារីក ជាអ្នកមានសទ្ធា កាន់
 តាមហើយប្រព្រឹត្ត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា សភាវៈនេះតែងមាន
 ថា សូមឲ្យស្បែក សរសៃ និងឆ្អឹង សល់នៅចុះ ឯសាច់ឈាមក្នុង
 សរីរៈរបស់អាត្មាអញ ចង់រឹងស្ងួត ក៏រឹងស្ងួតទៅចុះ កិច្ចណាដែលបុគ្គល
 ត្រូវបានដោយកម្លាំងរបស់បុរស ដោយព្យាយាមរបស់បុរស ដោយ
 សេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស បើអាត្មាអញមិនទាន់សម្រេចកិច្ចនោះទេ
 ក៏មិនបន្ទូរនូវព្យាយាមឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលសារីក
 អ្នកមានសទ្ធា កាន់តាមហើយប្រព្រឹត្តក្នុងសាសនា របស់ព្រះសាស្តា
 បណ្តាផលទាំងពីរ ផលណាមួយ តែងបានសម្រេចក្នុងបច្ចុប្បន្នពុំខាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាគាមិតាតិ ។

ឥទមរោច ភកវា អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភកវតោ

ភាសិតំ អភិទន្ធន្តិ ។

កីជាតិវិសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ ។

ភិក្ខុវគ្គោ ទុតិយោ និដ្ឋិតោ ។

តស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ធានំ

កុញ្ញរាហុលសស្សតលោកោ

មាល្យ្ហ្យុតោ ច ភក្ខាលិណមោ

ទិជខុទ្ធសហម្សតិយាចនា

នាឡកីបទរតិវិណមោ

អសមោ បរោ ទុតិយោ វរវគ្គោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

គឺនឹងបានសម្រេចអរហត្តផល ឬបើនៅមានឧបាទានក្នុងសេសសល់ ក៏
គង់បានជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់កាសិតនេះចប់ហើយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានសេចក្តីពេញចិត្ត
ត្រេកអរ ចំពោះកាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ក៏ជាគិរិសូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ភិក្ខុវគ្គ ទី ២ ។

បញ្ជីរឿងនៃវគ្គនោះគឺ

- ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ ១ មហារាហុលោវាទសូត្រ ១
 - ចូឡមាលុដ្យោវាទសូត្រ ១ មហាមាលុដ្យោវាទសូត្រ ១
 - ភទ្ទាលិសូត្រ ១ លដុកិកោបមសូត្រ ១ ចាតុមសូត្រ ១
 - នឡុកបានសូត្រ ១ គោលិស្សានិសូត្រ ១ ក៏ជាគិរិសូត្រ ១
- (ចប់) វវគ្គទី ២ ដែលមិនមានវគ្គដទៃស្មើ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស

មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ចតុត្ថោ ភាគោ

គហបតិវគ្គោ

បឋមំ កន្ទរកសុត្តំ

			អង្ក
គហបតិវគ្គស្ស	កន្ទរកសុត្ត	សម្មាបដិបាទនំ.....	៣
		ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា.....	៥
		ចត្តារោ បុគ្គលា.....	៧
		បេស្សហត្តារោហបុត្តប្បសំសា	១១
		បឋមបុគ្គលវិភជនំ.....	១៣
		តតិយបុគ្គលវិភជនំ	១៥
		ចតុត្ថបុគ្គលវិភជនំ	១៧
		សិក្ខាសាដីវសមាបន្នតា.....	១៩
		នីវរណបរិសោធនំ	២៣

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ

មជ្ឈិមបណ្ណាសក

ចតុត្ថភាគ

គហបតិវគ្គ

កន្ធរកសូត្រ ទី ១

			លេខទំព័រ
គហបតិវគ្គ	កន្ធរកសូត្រ	ការទ្រង់ប្រដៅដោយល្អ	៣
		សតិប្បដ្ឋាន ៤	៥
		បុគ្គល ៤ ពួក.....	៧
		ការទ្រង់សរសើររបេស្សហត្តាពោហបុត្រ.....	១១
		ការទ្រង់ចែកបុគ្គលទី ១.....	១៣
		ការទ្រង់ចែកបុគ្គលទី ៣.....	១៥
		ការទ្រង់ចែកបុគ្គលទី ៤	១៧
		ការដល់ព្រមដោយសិក្ខានិងសាជីវៈ.....	១៩
		ការជម្រះឲ្យស្អាតចាកនីវរណធម៌.....	២៣

មាតិកាបត្តានិ

អង្ក

គហបតិវគ្គស្ស	កន្ធុរកសុត្តេ	បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ.....	២៥
		ចុត្តបបាតញ្ញាណំ.....	២៧
		អាសវក្ខយញ្ញាណំ.....	២៩

ទុតិយំ អដ្ឋកណាគរសុត្តំ

គហបតិវគ្គស្ស	អដ្ឋកណាគរសុត្តេ	ទេសមគហបតិវត្ថុ	៣១
		ចត្តរុបជ្ឈានំ	៣៣
		អប្បមញ្ញាភាវនា.....	៣៥
		ចត្តារុប្បជ្ឈានំ.....	៣៧
		អានន្ទស្ស បូជា.....	៣៩

តតិយំ សេក្ខប្បដិបទាសុត្តំ

គហបតិវគ្គស្ស	សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ	ភគវតោ បឋមំ បរិភុញ្ញនំ	៤១
		ឆព្វិជោ ធម្មោ.....	៤៣
		កោជនេ មត្តញ្ញតា	៤៥
		សត្តិ សទ្ធម្មា.....	៤៧
		សេក្ខប្បដិបទា.....	៤៩

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

គហបតិវគ្គ	កន្ទរកសូត្រ	បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ.....	២៥
		ចុត្តបបាតញ្ញាណ	២៧
		អាសវក្ខយញ្ញាណ	២៩

អដ្ឋកនាគរសូត្រ ទី ២

គហបតិវគ្គ	អដ្ឋកនាគរសូត្រ	រឿងទសមគហបតី.....	៣១
		រូបជ្ឈាន ៤	៣៣
		អប្បមញ្ញាភាវនា.....	៣៥
		អរូបជ្ឈាន ៤	៣៧
		ការបូជាព្រះអានន្ទ.....	៣៩

សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ ទី ៣

គហបតិវគ្គ	សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ	ការទ្រង់ប្រើប្រាស់ជាដំបូងនៃព្រះមានព្រះភាគ....	៤១
		ធម៌ ៦ យ៉ាង	៤៣
		ការស្គាល់ប្រមាណក្នុងភោជន	៤៥
		ព្រះសទ្ធម្ម ៧ ប្រការ	៤៧
		បដិបទានៃសេក្ខបុគ្គល	៤៩

មាតិកាបត្តានិ

អង្ក

គហបតិវគ្គស្ស សេក្ខប្បដិបទាសុត្តេ វិជ្ជាចរណតា..... ៥៣

អានន្ទប្បសំសា ៥៥

ចតុត្ថំ ចោតលិយសុត្ថំ

គហបតិវគ្គស្ស បោតលិយសុត្តេ គហបតិវាទេន សមុទាចរណំ..... ៥៧

បឋមធម្មោ ៥៩

តតិយធម្មោ ៦៣

បញ្ចមធម្មោ ៦៥

ឆដ្ឋធម្មោ..... ៦៧

អដ្ឋមធម្មោ..... ៦៩

អដ្ឋិកង្កលូបមា ៧១

មំសបេសូបមា ៧៣

សុបិនកូបមា ៧៥

រុក្ខផលូបមា ៧៧

តេវិជ្ជភារោ ៧៩

អាជានីយនាជានីយតា..... ៨១

សង្ខេបច្បាប់ប្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

គហបតីវគ្គ	សេក្ខប្បដិបទាសូត្រ	ភាពនៃវិជ្ជានិងចរណៈ:	៥៣
		ការទ្រង់សរសើរព្រះអានន្ទ	៥៥

បោតលិយសូត្រ ទី ៤

គហបតីវគ្គ	បោតលិយសូត្រ	ការទ្រង់ត្រាស់ហៅដោយពាក្យថាគហបតី	៥៧
		ធម៌ទី ១	៥៩
		ធម៌ទី ៣	៦៣
		ធម៌ទី ៥	៦៥
		ធម៌ទី ៦	៦៧
		ធម៌ទី ៨	៦៩
		សេចក្តីឧបមាដោយរាងឆ្អឹង.....	៧១
		សេចក្តីឧបមាដោយដុំសាច់	៧៣
		សេចក្តីឧបមាដោយការយល់សម្តី.....	៧៥
		សេចក្តីឧបមាដោយផ្លែឈើ	៧៧
		ភាពនៃត្រៃវិជ្ជា	៧៩
		ភាពនៃបុរសជាអាជានេយ្យនិងមិនមែនអាជានេយ្យ	៨១

មាតិកាបត្តានិ

បញ្ចមំ ជីវកសុត្តំ

អង្ក

គហបតិវគ្គស្ស ជីវកសុត្តំ	មេត្តាការវនា.....	៨៥
	ករុណាទិការវនា	៨៧
	បាណារម្មស្ស បញ្ចដ្ឋានានិ	៨៩
	បាណុបេតសរណគតតា.....	៩១

ឆដ្ឋំ ឧបាលិវាទសុត្តំ

គហបតិវគ្គស្ស ឧបាលិវាទសុត្តំ	តីណិ ទណ្ឋានិ.....	៩៣
	តីណិ កម្មានិ	៩៥
	កថាសល្យាបារោចនំ.....	៩៧
	វាទារោបនកាមតា	៩៩
	ឧបាលិស្ស ភគវន្តបសង្កមនំ.....	១០៣
	ទណ្ឋប្បញ្ញា	១០៥
	បដិបុច្ឆិតប្បញ្ញា	១០៧
	បាណុបេតសរណគតតា.....	១១១

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

ជីវកសូត្រ ទី ៥

លេខទំព័រ

គហបតិវគ្គ	ជីវកសូត្រ	ការចម្រើនមេត្តាព្រហ្មវិហារ.....	៨៥
		ការចម្រើនព្រហ្មវិហារមានករុណាព្រហ្មវិហារជាដើម	៨៧
		ឋានៈ ៥ យ៉ាងនៃការសម្លាប់សត្វ	៨៩
		ការដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត.....	៩១

ឧបាលិវាទសូត្រ ទី ៦

គហបតិវគ្គ	ឧបាលិវាទសូត្រ	ទណ្ឌៈ ៣ យ៉ាង.....	៩៣
		កម្ម ៣ យ៉ាង	៩៥
		ដំណាលអំពីការនិយាយឆ្លើយឆ្លង.....	៩៧
		បំណងនឹងលើកឡើងនូវវាទៈ.....	៩៩
		ឧបាលិតហបតិចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ.....	១០៣
		សំណួរអំពីទណ្ឌៈ.....	១០៥
		សំណួរតបអំពីប្រស្នាដែលសូរហើយ.....	១០៧
		ការដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត.....	១១១

មាតិកាបត្តានិ

អង្កេ

គហបតិវគ្គស្ស	ឧបាលិវាទសុត្ត	មហប្បលាមហប្បលតា.....	១១៣
		និគន្ធនំ ទ្វារវរណំ.....	១១៥
		សាវកត្តឧបគតតា.....	១១៧
		និគន្ធស្ស ឧបាលិមុបសង្កមនំ.....	១២១
		អាវដ្ឋនិមាយា	១២៣
		ភូតបុព្វវត្ថុ	១២៧
		សាវកត្តប្បកាសនំ	១៣១

សត្តមំ កុក្កុរោវាទសុត្តំ

គហបតិវគ្គស្ស	កុក្កុរោវាទសុត្ត	កុក្កុរវត្តិកគតិ.....	១៣៧
		គោវត្តិកគតិ	១៣៩
		ភគវន្តប្បសាទប្បកាសនំ.....	១៤១
		ចត្តារិ កម្មានិ	១៤៣
		ចាតុម្មាសបរិវាសោ	១៤៧

សន្និកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

គហបតិវគ្គ	ឧបាលិវាទសូត្រ	ភាពនៃទានមានផលច្រើននិងមិនមានផលច្រើន.	១១៣
		ការរាំងទ្វារចំពោះពួកនិគ្រន្ត	១១៥
		ការចូលទៅជាសាវ័ក	១១៧
		និគ្រន្តនាដបុត្តចូលទៅរកឧបាលិគហបតី.....	១២១
		កិច្ចកលសម្រាប់បោកប្រាស់	១២៣
		រឿងធ្លាប់មានមកហើយ	១២៧
		ការប្រកាសខ្លួនជាសាវ័ក.....	១៣១

កុក្កុរោវាទសូត្រ ទី ៧

គហបតិវគ្គ	កុក្កុរោវាទសូត្រ	គតិរបស់បុគ្គលអ្នកសមាទានកុក្កុរវគ្គ.....	១៣៧
		គតិរបស់បុគ្គលអ្នកសមាទានគោវគ្គ.....	១៣៩
		ការប្រកាសសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះមានព្រះភាគ	១៤១
		កម្ម ៤ យ៉ាង	១៤៣
		បរិវាស ៤ ខែ.....	១៤៧

មាតិកាបត្តានិ

អដ្ឋមំ អភយរាជកុមារសុត្តំ

អដ្ឋ

គហបតិវគ្គស្ស អភយរាជកុមារសុត្តំ ឧភតោកោដិតប្បញ្ញា ១៥១

អមនាបវាចាបញ្ញា..... ១៥៣

អត្តសញ្ញិតាវាចា..... ១៥៧

បាណុបេតិសរណគិតតិ..... ១៥៩

នវមំ ពហុវេទនីយសុត្តំ

គហបតិវគ្គស្ស ពហុវេទនីយសុត្តំ វេទនាកថា..... ១៦៣

រូបារូបជ្ឈានសុខំ ១៦៧

សញ្ញាវេទយិតសុខំ..... ១៦៩

ទសមំ អបណ្ណកសុត្តំ

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តំ វិបច្ឆនីកវាទោ..... ១៧៣

ទុស្សមត្តាបណ្ណកោ ១៧៧

សុសមត្តាបណ្ណកោ..... ១៧៩

វិបច្ឆនីកវាទោ..... ១៨១

សន្ធិកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

អភយរាជកុមារសូត្រ ទី ៨

លេខទំព័រ

គហបតិវគ្គ	អភយរាជកុមារសូត្រ	ប្រស្នាប្រកបដោយទីបំផុតទាំងសងខាង	១៥១
		ប្រស្នាពោលអំពីវាចាដែលមិនជាទីគាប់ចិត្ត...	១៥៣
		វាចាប្រកបដោយប្រយោជន៍	១៥៧
		ការដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត	១៥៩

ពហុវេទនីយសូត្រ ទី ៩

គហបតិវគ្គ	ពហុវេទនីយសូត្រ	ការពោលអំពីវេទនា	១៦៣
		សេចក្តីសុខក្នុងរូបជ្ឈាននិងអរូបជ្ឈាន	១៦៧
		សេចក្តីសុខក្នុងសញ្ញាវេទយិតនិរោធន៍	១៦៩

អបណ្ណកសូត្រ ទី ១០

គហបតិវគ្គ	អបណ្ណកសូត្រ	ការពោលអំពីវាទៈដែលជាសឹកសត្រូវ	១៧៣
		អបណ្ណកធម៌ដែលបុគ្គលធ្វើមិនពេញលេញ...	១៧៧
		អបណ្ណកធម៌ដែលបុគ្គលបានធ្វើពេញលេញល្អ	១៧៩
		ការពោលអំពីវាទៈដែលជាសឹកសត្រូវ	១៨១

មាតិកាបត្តានិ

អង្កេ

គហបតិវគ្គស្ស អបណ្ណកសុត្តេ អរិយបច្ចនីកតា ១៨៥

អរិយាបច្ចនីកតា ១៨៧

វិបច្ចនីកវាទោ ១៩១

ទុស្សមត្តាបណ្ណកោ ១៩៥

អរិយាបច្ចនីកតា ១៩៧

អារុប្បននត្តិវាទោ ១៩៩

ភវនិរោធននត្តិវាទោ ២០១

ចត្តារោ បុគ្គលា ២០៣

ចតុបុគ្គលវិភជនំ ២០៥

ធម្មទេសនាបសំសា ២០៩

ភិក្ខុវគ្គោ

បឋមំ ចូឡរាហុលោវាទសុត្តំ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ សង្កាមាវចរនាគោបមា ២១៣

អាទាសុបមា..... ២១៥

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

គហបតីវគ្គ	អបណ្ណកសូត្រ	វាចាដែលជាសីកសត្រូវនឹងព្រះអរិយៈ	១៨៥
		វាចាដែលមិនជាសីកសត្រូវនឹងព្រះអរិយៈ.....	១៨៧
		ការពោលអំពីវាទៈដែលជាសីកសត្រូវ	១៩១
		អបណ្ណកធម៌ដែលបុគ្គលធ្វើមិនពេញលេញ.....	១៩៥
		វាចាមិនជាសីកសត្រូវដល់ព្រះអរិយៈ	១៩៧
		ការពោលថាអរូបព្រហ្មមិនមាន	១៩៩
		ការពោលថាការរលត់នៃភពមិនមាន	២០១
		បុគ្គល ៤ ពួក	២០៣
		ការទ្រង់ចែកបុគ្គលជា ៤ ពួក	២០៥
		ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា	២០៩

ភិក្ខុវគ្គ

ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ ទី ១

ភិក្ខុវគ្គ	ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ	ឧបមាដូចដំរីដែលចូលកាន់សង្គ្រាម.....	២១៣
		សេចក្តីប្រៀបដោយកញ្ចក់.....	២១៥

មាតិកាបន្តានិ

អង្កេ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡរាហុលោវាទសុត្តេ កាយកម្មំ	២១៧
វចីកម្មំ	២២១
មនោកម្មំ	២២៣
កម្មត្ថយបរិសោធនំ	២២៧

ទុតិយំ មហារាហុលោវាទសុត្តំ

ភិក្ខុវគ្គស្ស មហារាហុលោវាទសុត្តេ បញ្ចសុ បឋមធាតុកថា.....	២៣១
បញ្ចសុ តតិយធាតុកថា	២៣៣
បញ្ចមធាតុកថា.....	២៣៥
អាបោសមាភាវនា	២៣៧
អាកាសសមាភាវនា	២៣៩
អានាបានស្សតិកថា	២៤១

តតិយំ ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តំ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសុត្តេ បរិវិតក្ការោចនំ.....	២៤៧
បុច្ឆិតប្បដិបុច្ឆា.....	២៥១

សន្និកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

ភិក្ខុវគ្គ	ចូឡរាហុលោវាទសូត្រ	កាយកម្ម	២១៧
		វចីកម្ម	២២១
		មនោកម្ម	២២៣
		ការជម្រះកម្មទាំង ៣	២២៧

មហារាហុលោវាទសូត្រ ទី ២

ភិក្ខុវគ្គ	មហារាហុលោវាទសូត្រ	ការពោលអំពីធាតុទី ១ ក្នុងពួកធាតុទាំង ៥	២៣១
		ការពោលអំពីធាតុទី ៣ ក្នុងពួកធាតុទាំង ៥.....	២៣៣
		ការពោលអំពីធាតុទី ៥	២៣៥
		ការចម្រើនភាវនាឲ្យដូចជាទឹក.....	២៣៧
		ការចម្រើនភាវនាឲ្យដូចជាអាកាស.....	២៣៩
		ការពោលអំពីអានាបានស្សតិ	២៤១

ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ ទី ៣

ភិក្ខុវគ្គ	ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ	ការក្រាបបង្គំទូលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះ	២៤៧
		ការទ្រង់សាកសួរប្រស្នាដែលសូររួចហើយ	២៥១

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

ភិក្ខុវគ្គ	ចូឡមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ	ឧបមាដូចបុរសដែលមុតសរ.....	២៥៣
		ការទ្រង់សំដែងទិដ្ឋិ.....	២៥៧
		ទិដ្ឋិដែលទ្រង់ព្យាករ	២៥៩
		ទិដ្ឋិដែលទ្រង់សំដែង	២៦១

មហាមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ ទី ២

ភិក្ខុវគ្គ	មហាមាលុដ្ឋោវាទសូត្រ	អនុស័យ ៥ យ៉ាង.....	២៦៣
		ឱរម្ពាគិយសំយោជនៈ ៥ យ៉ាង	២៦៥
		ការលះបង់សំយោជនៈទាំង ៥	២៦៧
		មគ្គជាគ្រឿងលះបង់នូវសំយោជនៈ.....	២៦៩
		រូបជ្ឈាន ៤	២៧១
		អរូបជ្ឈាន ៤	២៧៣
		មគ្គជាគ្រឿងលះបង់សំយោជនៈ.....	២៧៥

មាតិកាបន្តានិ

បញ្ចមំ ភទ្ទាលិសុត្តំ

អង្ក

ភិក្ខុវគ្គស្ស	ភទ្ទាលិសុត្ត	បីវរកម្មករណំ.....	២៧៩
		សមយប្បដិវិទ្ធតា.....	២៨១
		ឧភតោភាគវិមុត្តាទិកោ.....	២៨៣
		សិក្ខាបរិបូរការិតា.....	២៨៥
		សិក្ខាបរិបូរិការិតា.....	២៨៧
		អធិករណ្តបសមភារោ.....	២៩៣
		សទ្ធាមត្តកំ បេមមត្តកំ.....	២៩៧
		សិក្ខាបទប្បញ្ញាបនំ.....	២៩៩
		អស្សទមកោបមា.....	៣០១
		ទស ធម្មា.....	៣០៣

ធម្មំ លដុកិកោបមសុត្តំ

ភិក្ខុវគ្គស្ស	លដុកិកោបមសុត្ត	បរិវិតក្ការោចនំ.....	៣០៧
		លដុកិកោបមា.....	៣១១

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

ភទ្ទាលិសូត្រ ទី ៥

លេខទំព័រ

ភិក្ខុវគ្គ	ភទ្ទាលិសូត្រ	ការធ្វើចីវរកម្ម.....	២៧៩
		ការមិនបានដឹងនូវហេតុ.....	២៨១
		ភិក្ខុមានឧភតោភាគវិមុត្តភិក្ខុជាដើម.....	២៨៣
		ការមិនបានបំពេញសិក្ខា.....	២៨៥
		ការបានបំពេញសិក្ខា.....	២៨៧
		សេចក្តីរម្ងាប់អធិករណ៍.....	២៩៣
		សទ្ធាស្តូចស្តើងសេចក្តីស្រឡាញ់ស្តូចស្តើង	២៩៧
		ហេតុដែលឲ្យទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ.....	២៩៩
		ឧបមាដូចបុរសជាអ្នកបង្ហាត់សេះ.....	៣០១
		ធម៌ ១០ ប្រការ.....	៣០៣

លដុកិកោបមសូត្រ ទី ៦

ភិក្ខុវគ្គ	លដុកិកោបមសូត្រ	ការក្រាបបង្គំទូលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះ.....	៣០៧
		ឧបមាដូចសត្វប្រចៀច.....	៣១១

មាតិកាបន្តានិ

អង្កេ

ភិក្ខុវគ្គស្ស លដុកិកោបមសុត្តេ នាគោបមា ៣១៣

ទឡិទ្ធូបមា..... ៣១៥

គហបតិគហបតិបុត្តបមា..... ៣១៧

ចត្តារោ បុគ្គលា..... ៣២១

ចតុត្ថជ្ឈានកថា..... ៣២៥

បហានកថា..... ៣២៧

សត្តមំ ចាតុមសុត្តំ

ភិក្ខុវគ្គស្ស ចាតុមសុត្តេ ឧច្ចាសទ្ធា មហាសទ្ធា ៣៣១

សក្យានំ ភគវន្តបសង្កមនំ ៣៣៣

ព្រហ្មជ្ឈេសនា..... ៣៣៥

ភិក្ខុនំ ភគវន្តបសង្កមនំ ៣៣៧

ឧម្មិកយកថា..... ៣៣៩

កុម្មីលកយកថា..... ៣៤១

អាវដ្តកយកថា..... ៣៤៣

សន្និកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

			លេខទំព័រ
ភិក្ខុវគ្គ	លដុកិកោបមសូត្រ	ឧបមាដូចដំរី	៣១៣
		ឧបមាដូចបុរសកំសត់.....	៣១៥
		ឧបមាដូចគហបតីឬគហបតីបុត្រ.....	៣១៧
		បុគ្គល ៤ ពួក.....	៣២១
		ការពោលអំពីឈាន ៤.....	៣២៥
		ការពោលអំពីការលះ	៣២៧

ចាតុមសូត្រ ទី ៧

ភិក្ខុវគ្គ	ចាតុមសូត្រ	សំឡេងគឺកកងសំឡេងអ្វីអា	៣៣១
		ពួកសក្យចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	៣៣៣
		ព្រហ្មក្រាបបង្គំទូលអាវាធនា	៣៣៥
		ពួកភិក្ខុចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	៣៣៧
		ការពោលអំពីភ័យកើតអំពីរលក.....	៣៣៩
		ការពោលអំពីភ័យកើតអំពីក្រពើ.....	៣៤១
		ការពោលអំពីភ័យកើតអំពីអន្លង់.....	៣៤៣

មាតិកាបត្តានិ

អង្គ

ភិក្ខុវគ្គិស្ស ចាតុមសុត្តេ សុសុភាកិយកថា ៣៤៥

អដ្ឋមំ នធូកចានសុត្តំ

ភិក្ខុវគ្គិស្ស នធូកចានសុត្តេ ព្រហ្មចរិយាកិរមកថា ៣៤៩

អាសវបុច្ឆា..... ៣៥៣

ភិក្ខុផាសុវិហារោ..... ៣៥៥

ភិក្ខុនីផាសុវិហារោ..... ៣៥៩

ឧបាសកផាសុវិហារោ..... ៣៦១

ឧបាសិកាផាសុវិហារោ ៣៦៣

នវមំ គោលិស្សានិសុត្តំ

ភិក្ខុវគ្គិស្ស គោលិស្សានិសុត្តេ តតិយារញ្ញកវគ្គំ..... ៣៦៩

បញ្ចមារញ្ញកវគ្គំ..... ៣៧១

អដ្ឋមារញ្ញកវគ្គំ..... ៣៧៣

ពារសមារញ្ញកវគ្គំ ៣៧៥

សន្និកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

ភិក្ខុវគ្គ ចាតុមសូត្រ ការពោលអំពីភ័យកើតអំពីត្រីសាហាវ..... ៣៤៥

នឡកបានសូត្រ ទី ៨

ភិក្ខុវគ្គ នឡកបានសូត្រ

ការនិយាយពីសេចក្តីត្រេកអរក្នុងព្រហ្មចារ្យ..... ៣៤៩

ការទ្រង់សាកសួរអំពីអាសវៈ..... ៣៥៣

ជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុ..... ៣៥៥

ជាសុវិហារធម៌របស់ភិក្ខុនី..... ៣៥៩

ជាសុវិហារធម៌របស់ឧបាសក..... ៣៦១

ជាសុវិហារធម៌របស់ឧបាសិកា..... ៣៦៣

គោលិស្សានិសូត្រ ទី ៩

ភិក្ខុវគ្គ គោលិស្សានិសូត្រ

អារញ្ញកវគ្គ ទី ៣..... ៣៦៩

អារញ្ញកវគ្គ ទី ៥..... ៣៧១

អារញ្ញកវគ្គ ទី ៨..... ៣៧៣

អារញ្ញកវគ្គ ទី ១២..... ៣៧៥

មាតិកាបន្តានិ

អង្កេ

ភិក្ខុវគ្គស្ស គោលិស្សានិសុត្តេ បណ្ណរសមារញ្ញកវគ្គំ.....	៣៧៧
សត្តរសមារញ្ញកវគ្គំ.....	៣៧៩

ទសមំ កីជាគិរិសុត្តំ

ភិក្ខុវគ្គស្ស កីជាគិរិសុត្តេ ភគវន្ធបសង្កមនំ.....	៣៨៣
តិស្សោ វេទនា	៣៨៧
សុខវេទនាកថា	៣៨៩
ទុក្ខវេទនាកថា.....	៣៩១
អប្បមាទោ.....	៣៩៣
សត្តសុ បឋមបុគ្គលោ.....	៣៩៥
សត្តសុ ចតុត្ថបុគ្គលោ.....	៣៩៧
សត្តសុ ឆដ្ឋបុគ្គលោ.....	៣៩៩
សត្តសុ សត្តមបុគ្គលោ	៤០១
អញ្ញារាជនា.....	៤០៣
ទ្ធិប្បលបាដិកង្ខតា.....	៤០៥

សន្និកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

ភិក្ខុវគ្គ	គោលិស្សានិស្សត្រ	អារញ្ញកវគ្គ ទី ១៥.....	៣៧៧
		អារញ្ញកវគ្គ ទី ១៧.....	៣៧៩
		កីដាគិរិស្សត្រ ទី ១០	
ភិក្ខុវគ្គ	កីដាគិរិស្សត្រ	ការចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ.....	៣៨៣
		វេទនា ៣	៣៨៧
		ការពោលអំពីសុខវេទនា.....	៣៨៩
		ការពោលអំពីទុក្ខវេទនា	៣៩១
		សេចក្តីមិនប្រមាទ	៣៩៣
		បុគ្គលទី ១ ក្នុងពួកបុគ្គលទាំង ៧.....	៣៩៥
		បុគ្គលទី ៤ ក្នុងពួកបុគ្គលទាំង ៧.....	៣៩៧
		បុគ្គលទី ៦ ក្នុងពួកបុគ្គលទាំង ៧.....	៣៩៩
		បុគ្គលទី ៧ ក្នុងពួកបុគ្គលទាំង ៧.....	៤០១
		ការត្រេកអរចំពោះអរហត្តផល	៤០៣
		ការបានសម្រេចនូវផលពីរប្រការ.....	៤០៥

